I

Prima pars biblie Mgri Pauli Paschkonis de Pyotrkowa

296

N. Inv. 296.

A A I
9

Rękopis i jego oprawę wyrestaurował introligator Jan Wyżga w r. 1934. Karty ochronne (papierowe) są nowe. Dwa fragmenty pergaminowe, znalezione pod wyklejkami, wlepiono na falcach za przednią pergaminową kartą ochronną.

71

III

Pars veteris testamenti

2490
R. IV

[illegible] proprio celu tras capos q parentes
[illegible] globu lune sol astar [illegible]
[illegible] pu[illegible] intus alit
Quilibz uoces quilibo plurima iungit
Sit uolis [illegible] z [illegible] reposita
[illegible] uoces uariare [illegible]
Ypallaio [illegible] tales p[illegible]
[illegible] Metha[illegible] metha[illegible]
Onomatopeia epitheto [illegible]
Synodoches p[illegible] prore uom
[illegible] metha[illegible] simplex [illegible] agnus
Est methaphora [illegible] talis
Fit cathacresis [illegible] res aliena
Signatur sic cathes[illegible] plurima uocatur
[illegible] sequens [illegible] fiat methalepsis
[illegible] signis annos [illegible] aristas
[illegible] modo reparat metho[illegible]
[illegible] [illegible] uice [illegible]
Ponitur [illegible] [illegible]
Anthonomasia solz excellentia dona
Si proprium teneas uocem nomen generale
Sit [illegible] [illegible] dicendo [illegible]
Si proprium uoci [illegible] rem significantem
Fiet epytheton sic armis [illegible] bella
Si [illegible] [illegible] uice [illegible]
Sinodoches [illegible]
Onomatopeia [illegible] noua [illegible]
[illegible] sonitu [illegible] sic [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uocatur
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tu[illegible] [illegible]

2523

[illegible] [illegible]
Accentu longa [illegible]
[illegible] modo [illegible]
[illegible] tam [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ponis [illegible]
[illegible] potes [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] modo [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] longa
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
Accentu [illegible]
[illegible] genus accent[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] genus [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] genus medi[illegible]
[illegible] [illegible]
Tollit [illegible]
[illegible] medi[illegible]
[illegible] accentu [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] solos [illegible]

reddit amicum
us amet ... ictis
propositive
levat
onga brevis
deme vel unus
cernas amicum
distinctio vocis
c factus atque
fiat dicto luna
ipsum ... ibi
dictio lacune
firmabit amicum
dictato ... [illegible]
x amicum vel notis
illa fiat
isticula ... [illegible]
ura regula sunt
sequentem
vox ... illa
ga fit ... no
de totalium
ga ... tenet ...
ostus ... fit
unde licet sint
longe ... dum ceps

... unite
... regula sunt
ae legendo
tertio fiat

Cum collectivo iuncto plurale sillempsim
Assignat aliqui plebs vel ista parat eq[uitad...]
Sed magis et propria conveniunt plebs parat ...
Et tunc sillempsis ubi pluribus ponitur unum
Reddit ypozeusis persone plurima iura
Unum nos munit nos ornat gratia Christi
Fiat tetradiplosis ubi geminatio sermo
Principium clause fiat idem at[...]sionis
Si unus istorum caret alter vel alter h[...]dat
Clausis principium dat anaphora pluribus u[num]
Christus mundavit Christus nos purificavit
Principio fine fiat epynolepsis eandem
Nos gratia plus sub no est cognita nobis
Unius et epyzeusis geminatio vocis
Sigmus idem me me petit ulco digna
Voces sepe pares quasi sunt diversa notantes
Dat paronomasia nos etas necat sed eta[s]
Principium simile voces ... retinentes
Dat paronomeon vivum vitat ergo vilem
Similes voces ... te sonante
Dat celonomatos ubi verbo repellitur unum
Pes pede comprimitur cuius quod repellitur esse
Clausula totalis vel mixta omoptoton uno
Casu quo terminat flemus ... lacrimantes
Cum pluries voces ... retinent eodem
Omoteleuton est ... consonantia ... [illegible]
Hic et leonina ... caldea ... iungis
Per varios casus distincta poli[...]to impl[...]
Clausula ... flumina fluctus
Fluctibus et ... [illegible]
Longa tenens ... [illegible]

Prologus

[illegible] beati [illegible]
[illegible] longa [illegible]
[illegible] dnie ihesu uel[illegible] [illegible] uelut
[illegible] melos [illegible]
[illegible] pollinia [illegible] [illegible] dinas
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uiges
Compositi [illegible] notes [illegible]
[illegible] hiis est [illegible] femina [illegible]
[illegible] [illegible] longis [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nomina [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] p pungitur [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] uel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

reddit̄ an̄tū 2.296 cū collectiuo uichū plale [illegible]

1846

[illegible] S fēlip̃ fēmep [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1843

Prologus

Epistola beati Jeronimi ad paulinum de omnibus divine hystorie libris

Frater ambrosius tua mihi munuscula perferens detulit et suavissimas litteras que a principio amicitiarum fidem probate iam fidei et veteris amicitie preferebant. Vera enim illa caritas est et christi glutino copulata que non utilitas rei familiaris non presentia tantum corporum non subdola et palpans adulatio sed dei timor et divinarum scripturarum studia conciliant. Legimus in veteribus hystoriis quosdam lustrasse provincias novos adisse populos maria transisse ut eos quos ex libris noverant coram quoque viderent. Sic pitagoras memphyticos vates sic plato egyptum et archytam tarentinum eamque oram italie que quondam magna grecia dicebatur laboriosissime peragravit ut qui athenis magister erat et potens cuiusque doctrinas athademie gymnasia personabant fieret discipulus atque peregrinus auditor malens aliena verecunde discere quam sua impudenter ingerere. Denique cum litteras quasi toto fugientes orbe persequitur captus a piratis et venundatus etiam tyranno crudelissimo paruit captivus vinctus et servus. Tamen quia philosophus maior emente se fuit. Ad titum livium lacteo eloquentie fonte manantem de ultimis hyspanie galliarumque finibus quosdam venisse nobiles legimus et quos ad contemplationem sui roma non traxerat unius fama hominis perduxit. Habuit illa etas inauditum omnibus seculis celebrandumque miraculum ut urbem tantam ingressi aliud extra urbem quererent. Apollonius sive ille magus ut vulgus loquitur sive philosophus ut pytagorici tradunt intravit persas transivit caucasum albanos scitas massagetas opulentissima indie regna penetravit et ad extremum latissimo physon amne transmisso pervenit ad brachmanas ut hyarcam in throno sedentem aureo et de tantali fonte potantem inter paucos discipulos de natura et moribus et syderum cursu audiret docentem. Inde per elamitas babylonios chaldeos medos assirios parthos syros fenices arabes palestinos reversus alexandriam perrexit ethyopiam ut gymnosophistas et famosissimam solis mensam videret in sabulo. Invenit vir ille ubique quod disceret et semper proficiens semper se melior fieret. Scripsit super hoc plenissime octo voluminibus phylostratus.

Quid loquar de seculi hominibus cum apostolus paulus vas electionis et magister gentium qui de conscientia tanti hospitis loquebatur: An experimentum queritis eius qui in me loquitur christus? post damascum arabiamque lustratam ascendit iherosolimam ut videret petrum et mansit apud eum diebus quindecim. Hoc enim misterio ebdomadis et

ogdoadis futurus gentium predicator instru-
endus erat. Rursum quod post annos quatu-
ordecim assumpto barnaba et tito ex-
posuerit apostolis evangelium ne forte in va-
cuum curreret aut cucurrisset. Habet nescio
quid latentis energie quod dicitur opera-
tionis viva vox. et in aures discipuli
de auctoris ore transfusa fortius sonat.
Unde et eschines cum rodi exularet. et
legeretur illa demosthenis oratio quam ad-
versus eum habuerat. mirantibus cunctis
atque laudibus laudantibus suspirans ait.

Cap. iii.

Quid si ipsam audissetis bestiam
resonantem sua verba. Et hoc
dico quod sit in me aliquid tale quod vel
possis (a me audire) vel velis discere. sed quod ardor
tuus et discendi studium etiam absque nobis
per se probari debeat. Ingenium docile
et sine doctore laudabile est. Non quod
invenias. sed quod queras consideramus.
Mollis cera et ad formandum facilis
etiam si artificis et plaste cesset manus.
tamen in ea totum est quicquid esse potest.
Paulus apostolus ad pedes gamalielis
legem moysi et prophetas se didicisse
gloriatur. ut armatus spiritualibus telis po-
stea doceret confidenter. Arma milicie nostre
non carnalia sunt. sed potentia deo ad
destructionem munitionum. cogitationes
destruentes. et omnem altitudinem ex-
tollentem se adversus scientiam et cap-
tivantes omnem intellectum ad obediendum
Christo. et parati subiugare cunctam ino-
bedientiam. Thimotheum scribit ab
infancia sacris litteris eruditum. et
hortatur ad studium lectionis ne negligat
gratiam que data est ei per impositionem
manuum presbiteri. Tito precipit ut
inter ceteras virtutes episcopi quem bre-
vi sermone depinxit. scientiam quoque scrip-
turarum in eo eligat. optinentem inquit
eum qui secundum doctrinam est fidelem
sermonem ut potens sit exhortari in
doctrina sana. et contradicentes revincere.

Cap. iiii.

Sancta quippe rusticitas solum
sibi prodest. et quantum edificat
ex vite merito ecclesiam Christi. tantum
nocet si destruentibus non resistat.
Malachias propheta. immo per malachiam
dominus interrogat sacerdotes legem. intantum sacerdotis
officium est interrogatum respondere de lege.
In deutronomio legimus. Interroga patres
tuos et annunciabunt tibi. seniores tuos
et dicent tibi. In psalmo quoque centesimo
octavo decimo. Cantabiles mihi erant
iustificationes tue in loco peregrinationis
mee. Et david in descriptione iusti viri
cum eum arbori vite que est
in paradiso compararet. inter ceteras
virtutes et hoc intulit. In lege domini
voluntas eius. et in lege eius medita-
bitur die ac nocte. Daniel in fine
sacratissime visionis iustos ait
fulgere quasi stelle. et intelligentes
hoc est docti sicut firmamentum.
Vides quantum inter se distent. iusta
rusticitas et docta iusticia. Alii stellis
alii celo comparantur. quamquam iuxta
hebraicam veritatem utrumque de

eruditus possit intelligi Ita enim apud
eos legimus Qui autem docti fuerint
fulgebunt quasi splendor firmamenti et
qui ad iusticiam erudiunt multos quasi
stelle in perpetuas eternitates Vir apostolus
paulus vas electionis Semper quia
vas legis et scripturarum sanctarum ar-
marium Phariseis stupet ad doctrinam
domini et mirantur in petro et in iohanne
quomodo legem sciant cum litteras non didicerint
Quicquid enim exercitatio et cotidiana
in lege meditatio tribuere solet illis
spiritus sanctus suggerebat et erant iuxta
quod scriptum est theodidactoi idest dei
docibiles Duodecim annos salvator
impleuerat et in templo senes
de questionibus legis interrogans magis
docet dum prudenter interrogat Nisi
forte rusticum petrum rusticum dicimus
iohannem quorum uterque dicere poterat
et si imperitus sermone non tamen sciencia
Iohannes rusticus piscator indoctus
Et unde illa vox obsecro in principio
erat verbum et verbum erat apud deum
et deus erat verbum Logos grece multa
significat Nam et verbum est et racio
et supputacio et causa uniuscuiusque rei
per quam sunt singula que subsistunt Que
universa intelligimus in cristo Capitulum v.

Hoc doctus plato nesciuit hoc
demosthenes eloquens ignora-
uit. Perdam inquit sapienciam sapienci-
um et prudenciam prudencium reprobabo
Vera sapiencia perdet falsam sapienciam
Et quamquam stulticia predicacionis
in cruce sit tamen paulus sapienciam
loquitur inter perfectos Sapienciam autem
non seculi huius nec principum seculi huius
qui destruuntur sed loquitur dei sapienciam
in misterio absconditam quam predestinauit
deus ante secula Dei sapiencia xpus
est. Xpus enim dei virtus et dei sapiencia
Hec sapiencia in misterio abscondita
est de qua et nomen psalmi titulo prenotatur
pro occultis filii in quo sunt omnes thezauri
sapiencie et sciencie dei absconditi
Et qui in misterio absconditus erat
predestinatus est ante secula predestinatus autem
et prefiguratus in lege et prophetis Unde
et prophete appellabantur videntes quia
videbant eum quem ceteri non videbant Abra-
ham vidit diem eius et letatus est
Aperiebantur celi ezechieli qui populo
peccatori clausi erant Revela inquit
david oculos meos et considerabo mi-
rabilia de lege tua Lex enim spiritualis est
et revelacione opus est ut intelligatur
ac revelata facie dei gloriam contemplemur
Liber in apocalipsi septem sigillis si-
gnatus ostenditur quem si dederis homini scienti
litteras ut legat respondebit tibi Non pos-
sum signatus est enim Quanti hodie se pu-
tant nosse litteras tenent signatum
librum nec aperire possunt nisi ille rese-
raverit qui habet clavem david qui ape-
rit et nemo claudit claudit et nemo
aperit In actibus apostolorum sanctus eunuchus
immo sanctus vir sic enim eum scriptura cog-
nominat cum legeret ysaiam interrogatus
a philippo putasne intelligis que

legis. Et ille respondit. Quomodo possum intelligere nisi aliquis me docuerit. Ego ut de me interim loquar nec sanctior sum hoc eunucho nec studiosior qui de ethyopia id est de extremis mundi finibus venit ad templum. Reliquit aulam regiam et tantus amator legis et divine sciencie fuit ut etiam in vehiculo sacras litteras legeret. Et tamen cum librum teneret et verba domini cogitatione conciperet lingua volveret labiis personaret ignorabat eum quem in libro nesciens venerabatur. Venit philippus ostendit ei ihesum qui clausus latebat in littera. Et o doctoris mira virtus. Eadem hora credidit eunuchus baptizatur fidelis et sanctus est ac magister de discipulo. plus in deserto fonte ecclesie quam in aurato sinagoge templo reperit. Hec a me perstricta sunt breviter. Ca. vi.

Neque enim epistolaris angustia evagari longius patiebatur ut intelligeres te in scripturis sanctis sine previo et premonstrante semitam non posse ingredi. Taceo de grammaticis rethoribus philosophis geometris dialecticis musicis astronomis astrologis medicis quorum sciencia mortalibus vel utilissima est et in tres partes scinditur. todogma idest in doctrinam ~~catth~~ caticheismeislogon id est in rationem tenteciam idest in usum. Ad minores veniam artes et que non tam lingua quam manu administrantur. Agricole cementarii fabri metallorum lignorumque cesores lanarii quoque et fullones et ceteri qui variam suppellectilem et vilia opuscula fabricant absque doctore non possunt esse quod cupiunt. Quod medicorum est promittunt medici tractant fabrilia fabri. Sola scripturarum ars est quam sibi omnes passim vendicant. Scribimus indocti doctique poemata passim. Hanc garrula anus hanc delirus senex hanc soloecista verbosus hanc universi presumunt lacerant docent antequam discant. Alii adducto supercilio grandia verba trutinantes inter mulierculas de sacris litteris philosophantur. alii discunt proh pudor a feminis quod viros doceant. Et ne parum hoc sit quadam facilitate verborum immo audacia disserunt aliis quod ipsi non intelligunt. Taceo de mei similibus qui si forte ad scripturas sanctas post seculares litteras venerint et sermone composito aurem populi mulserint quicquid dixerint hoc legem dei putant nec scire dignantur quid prophete quid apostoli senserint sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia. quasi grande sit et non viciosissimum docendi genus depravare sentencias et ad voluntatem suam scripturam trahere repugnantem. quasi non legerimus omerocentones et virgiliocentones. ac non sic etiam maronem sine christo possimus dicere christianum quia scripserit. Iam redit et virgo redeunt saturnia regna. Iam nova progenies celo demittitur alto. et patrem loquentem ad filium. Nate mee vires mea magna potencia solus. et post verba salvatoris in cruce. talia perstabat memorans fixusque manebat. Puerilia

sunt haec et tractatorum ludo similia docere
quod ignores immo ut cum stomacho loquar
nec hoc scire quidem quod nescias. Ca. vii.
Videlicet manifesta est genesis in qua
de creatura mundi de exordio generis
humani de divisione terre de confusione
linguarum et descensione usque ad egyp-
tum gentis scribitur hebreorum. Patet ex-
odus cum decem plagis cum decalogo cum mi-
sticis divinisque preceptis. In promptu est le-
viticus liber in quo singula sacrificia immo
singule pene sillabe et vestes aaron
et totus ordo leviticus spirant celestia sa-
cramenta. Numerus vero nonne totius arithme-
tice et prophetie balaam et quadraginta
duarum per heremum mansionum misteria con-
tinet. Deutronomium quoque lex secunda et
ewangelice legis prefiguratio nonne sic
ea habet que priora sunt ut tamen nova
sint omnia de veteribus. Hucusque moy-
ses hucusque pentateucus quibus quinque
verbis loqui se velle apostolus in ecclesia gloriatur.
Iob exemplar patientie que non miste-
ria suo sermone complectitur. Prosa incipit
versu labitur pedestri quoque sermone finitur.
Omnes quoque leges dialectice propositione assump-
tione confirmatione conclusione determinat.
Singula in eo verba plena sunt sensibus.
Et ut de ceteris sileam resurrectionem
corporum sic prophetat ut nullus de ea vel
manifestius vel cautius scripserit. Scio
inquit quod redemptor meus vivit et in
novissimo de terra resurrecturus sum et
rursum circumdabor pelle mea et in car-
ne mea videbo deum. Quem visurus
sum ego ipse et oculi mei conspecturi sunt
et non alius. Reposita est haec spes mea
in sinu meo. Veniam ad Iesum nave ty-
pum domini non solum in gestis verum etiam
habentem et in nomine. Transit ior-
danem hostium regna subvertit dividit terram
victori populo et per singulas urbes vi-
culos montes flumina torrentes atque con-
finia ecclesie celestisque [illegible] iherusalem spiritua-
lia regna describit. In libro iudicum quot
principes populi tot figure sunt. Ruth
moabites ysaie explet vaticinium
dicentis. Emitte agnum domine dominatorem
terre de petra deserti ad montem filie syon.
Samuhel in hely mortuo et in occi-
sione saul veterem legem abolitam ponit
in sadoch atque david novi sacerdotii novi-
que imperii sacramenta testatur. Malachim
id est tercius et quartus regum liber a salomone
usque ad iechoniam et a ieroboam filio
nabath usque ad osee qui ductus est in as-
syrios regnum iuda et regnum describit
israhel. Si hystoriam respicias verba
simplicia sunt si in litteris sensum latentem
inspexeris ecclesie paucitatem et hereticorum
contra ecclesiam bella narrantur. Duodecim
prophete in unius voluminis angustias
coartati multo aliud quam sonant in litte-
ra prefigurant. Osee crebro nominat
effraim samariam ioseph iezrahel
israel et uxorem fornicariam et forni-
cationis filios et adulteram cubiculo
clausam mariti multo tempore sedere viduam
et sub veste lugubri viri ad se reditum
prestolari. Iohel filius fatuhel describit

terram duodecim tribuum eruca, brucho,
locusta, rubigine vastante corruptam,
et post eversionem prioris populi effusurum dicit spiritum
sanctum super servos dei et ancillas, id est
super centum viginti nomina credentium, qui
effundendus erat in cenaculo Syon. Qui
centum viginti ab uno usque ad quindecim
paulatim et per incrementa surgentes, quindecim graduum numerum efficiunt, qui in psalterio mystice continentur. Amos pastor
et rusticus et ruborum mora distringens,
paucis verbis explicari non potest. Quis enim
digne exprimat tria et quatuor
scelera Damasci, Gaze et Tyri et Idumee et filiorum Ammon et Moab, et in
septimo gradu octavoque Iude et Israel? Hic
loquitur ad vaccas pingues que sunt in monte Samarie, et ruituram domum maiorem mino-
remque testatur. Ipse cernit fictorem locuste,
et stantem dominum super murum litum vel adamantinum et uncinum pomorum attrahentem
supplicia peccatoribus, et famem in terram,
non famem panis neque sitim aque, sed audiendi verbum domini. Abdias qui interpretatur
servus domini, personat contra Edom sanguineum terrenumque, fratris quoque Iacob semper
emulum hasta percutit spiritali. Ionas
columba pulcherrima, naufragio suo
passionem domini prefigurans, mundum ad penitentiam revocat, et sub nomine Ninive sa-
lutem gentibus nuntiat. Micheas de Mo-
rasthi coheres Christi vastationem
annuntiat filie latronis, et obsidionem
ponit contra eam, quia maxillam percusserit
iudicis Israel. Naum consolator orbis increpat civitatem sanguinum, et post eversionem illius loquitur: Ecce super montes pedes evange-
lizantis et annuntiantis pacem. Abbacuc
luctator fortis et rigidus stat super custodiam
suam, et figit gradum super munitionem, ut
Christum in cruce contempletur et dicat: Operuit
celos gloria eius, et laudis eius plena est
terra. Splendor eius ut lux erit, cornua
in manibus eius, ibi abscondita est fortitudo
eius. Ante faciem eius ibit mors. Sopho-
nias speculator et archanorum domini
cognitor, audit clamorem a porta piscium
et eiulatum a secunda, et contritionem a colli-
bus. Indicit quoque ululatum habitatoribus
pyle, quia conticuit omnis populus Chanaan,
disperierunt universi qui involuti erant
argento. Aggeus festivus et letus, qui se-
minavit in lacrimis ut in gaudio meteret,
destructum templum edificat, dominumque patrem
inducit loquentem: Adhuc unum modi-
cum, et ego commovebo celum et terram
et mare et aridam, et movebo omnes
gentes, et veniet desideratus cunctis gen-
tibus. Zacharias memor domini sui, mul-
tiplex in prophetia, Ihesum in vestibus sor-
didis, et lapidem oculorum septem, candela-
brumque aureum cum totidem lucernis quot
oculis, duas quoque olivas a sinistris lam-
padis cernit et dextris, ut post equos
varios et rufos et albos, et dissipa-
tas quadrigas ex Effraim, et
equum de Ierusalem pauperem regem vati-
cinetur et predicet sedentem super pullum
filium subiugalis. Malachias aperte
et in fine omnium prophetarum de abiectione

israel et vocatio gentium nostrarum nisi cui vo
luntas mea nisi domini exercituum et munus
non accipiam de manu vestra. Ab ortu
enim solis usque ad occasum magnum est nomen
meum in gentibus et in omni loco sacrificatur et
offertur nomini meo oblatio munda. Ysa-
iam ieremiam ezechiel daniel quis possit
vel intelligere vel exponere. Quorum primus
non prophetiam mihi texere videtur sed evangelium.
Secundus virgam nuceam et ollam succensam
a facie aquilonis et pardum spoliatum
suis coloribus et quadruplex diversis me-
tris nectit alphabetum. Tercius principia et
finem tantis obscuritatibus habet involuta
ut apud hebreos iste partes cum ex-
ordio geneseos ante annos triginta non le-
gantur. Quartus vero qui et extremus inter quatuor prophetas
temporum conscius et totius mundi philoso-
phus lapidem precisum de monte sine ma-
nibus et regnum omnia subvertentem claro sermone pronun-
ciat. David symonides noster pindarus
et alcheus flaccus quoque catullus et serenus
christum lyra personat et in decacordo psal-
terio ab inferis excitat resurgentem. Sa-
lomon pacificus et amabilis domini mores
corrigit naturam docet ecclesiam iungit et christum
sanctarumque nuptiarum dulce canit epytha-
lamium. Hester in ecclesie typo populum li-
berat a periculo et interfecto aman
qui interpretatur iniquitas partes convivii et
diem celebrem mittit in posteros. Para-
lypomenon liber id est instrumenti veteris
epytomen tantus ac talis est ut absque
illo si quis scientiam scripturarum sibi voluerit ar-
rogare seipsum irrideat. Per singula quippe
nomina iuncturasque verborum et pretermisse in libris
regum tanguntur hystorie et innumerabiles
explicantur evangelii questiones. Esdras et
neemias adiutor videlicet et consolator
a domino in uno volumine artantur instau-
rant templum muros extruunt civitatis.
Omnisque illa turba populi redeuntis in patriam et de-
scriptio sacerdotum levitarum israhel proselitorum
ac per singulas familias murorum ac turrium
opera divisa aliud in cortice preferunt aliud
retinent in medulla. Cernis me scripturarum
amore raptum excessisse modum epistole et
tamen non implesse quod volui. Audivimus
tantum quid nosse quid cupere debeamus ut et nos
quoque possimus dicere. Concupivit anima mea
desiderare iustificationes tuas in omni tempore.
Ceterum socraticum illud impletur in nobis
hoc tantum scio quod nescio. Tangam et novum
breviter testamentum. Matheus marcus lu-
cas et iohannes quadriga domini et verum
cherubin quod interpretatur scientie multitudo
per totum corpus oculati sunt. Scintille mi-
cant discurrunt fulgura pedes habent rectos
et in sublime tendentes terga pennata et
ubique volitantia. Tenent se mutuo
sibique perplexi sunt et quasi rota in rota vol-
vuntur et pergunt quocumque eos flatus sancti spiritus
perduxerit. Paulus apostolus septem scribit
epistolas octava enim ad hebreos a plerisque
extra numerum ponitur. Thimotheum instruit
ac titum phylemonem pro fugitivo famulo
deprecatur. Super quo melius tacere puto quam
pauca scribere. Actus apostolorum nudam quidem
videntur sonare hystoriam et nascentis ecclesie
infantiam texere sed si noverimus scriptorem

eorum lucam esse medicum cuius laus est in evangelio animadvertimus pariter omnia verba animae languentis esse medicinam. Iacobus, Petrus, Iohannes, Iudas septem epistolas ediderunt tam misticas quam succinctas et breves pariter et longas: breves in verbis, longas in sententiis, ut rarus sit qui non in earum lectione caecutiat. Apocalypsis Iohannis tot habet sacramenta quot verba. Parum dixi pro merito voluminis. Laus omnis inferior est: in verbis singulis multiplices latent intelligentiae. Oro te frater karissime inter haec vivere, ista meditari, nihil aliud nosse, nihil quaerere. Nonne tibi videtur iam hic in terris caelestis regni habitaculum? Nolo offendaris in scripturis sanctis simplicitate et quasi vilitate verborum, quae vel vitio interpretum vel de industria sic prolatae sunt, ut rusticam contionem facilius instruerent, et in una eademque sententia aliter doctus, aliter audiret indoctus. Non sum tam petulans et hebes ut haec me nosse pollicear, et eorum fructus carpere in terris quorum in caelo radices fixae sunt, sed velle fateor. Sedenti me praefero, magistrum vivens comitem spondeo. Petenti datur, pulsanti aperitur, quaerens invenit. Discamus in terris quorum scientia nobis perseveret in caelo. Obviis te manibus ~~accipiam~~ excipiam, et ut inepte aliquid ac de Hermagorae tumidius effundam, quicquid quaesieris tecum scire conabor. Capitulum viii.

Habes amantissimum tui fratrem Eusebium, qui litterarum tuarum gratiam duplicavit, referens honestatem morum tuorum, contemptum saeculi, fidem amicitiae, amorem Christi. Nam prudentiam et eloquii venustatem etiam absque illo ipsa epistola praeferebat. Festina quaeso te et haerentis in salo naviculae funem magis praecide quam solve. Nemo renunciaturus saeculo bene potest vendere quae contempsit ut venderet. Quicquid in sumptus de tuo tuleris pro lucro computa. Antiquum dictum est: avaro tam deest quod habet quam quod non habet. Credenti totus mundus divitiarum est; infidelis autem etiam obulo indiget. Sic vivamus tamquam nihil habentes et omnia possidentes. Victus et vestitus divitiae sunt christianorum. Si habes in potestate rem tuam vende; si non habes proice. Tollenti tunicam et pallium relinquendum est. Scilicet nisi tu semper retractans et diem de die trahens caute et pedetemptim tuas possessiunculas vendideris, non habet Christus unde alat pauperes suos. Ille totum deo dedit qui seipsum obtulit. Apostoli navem tantum et retia reliquerunt. Vidua duo aera misit in gazophilacium et praefertur ~~Cresi~~ Croesi divitiis. Facile contemnit omnia qui se semper cogitat esse moriturum.

~~Explicit epistola~~

Incipit prologus in pentatheucum

Desiderii mei desideratas accepi epistolas, quodam praesagio futurorum cum Danielis sortitus est nomen, obsecrantis ut translatum in latinam linguam de hebreo sermone pentateucum nostris auribus traderem. Periculosum opus certe, obtrectatorum meorum latratibus patens, qui me asserunt in septuaginta interpretum suggillationem nova pro veteribus cudere, ita ingenium quasi vinum probantes, cum ego

sepissime testatus sim me proprii laboris portionem in tabernaculo dei offerre que possidet opes alterius aliorum paupertate fedare. Quod ut auderem origenis me studium provocavit qui editioni antique translationem theodotionis miscuit asterisco ※ et obelo ÷ id est stella et veru opus omne distinguens dum aut illusce illucesce facit que minus ante fuerant aut superflua queque iugulat et confodit. maxime que evangelistarum et apostolorum auctoritas promulgavit in quibus multa de veteri testamento legimus que in nostris codicibus non habentur ut est illud. Ex egypto vocavi filium meum. et quoniam nazareus vocabitur. et videbunt in quem compunxerunt. et flumina de ventre eius fluent aque vive. et que nec oculus vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascenderunt que preparavit deus diligentibus se. et multa alia que proprium sintagma desiderant. Interrogemus ergo eos ubi hec scripta sint. et cum dicere non potuerint de libris hebraicis proferamus. Primum testimonium est in osee. Secundum in ysaia. Tercium in zacharia. quartum in proverbiis. quintum eque in ysaia. Quod multi ignorantes apocriforum deliramenta sectantur. et hyberas nenias libris autenticis preferunt. Causas erroris non est meum exponere. Iudei prudenti factum dicunt esse consilio ne ptolomeus unius dei cultor etiam apud hebreos duplicem divinitatem deprehenderet. Quod maxime idcirco faciebant quia in platonis dogma cadere videbatur. Denique ubicumque sacratum aliquid scriptura testatur de patre et filio et spiritu sancto aut aliter interpretati sunt aut omnino tacuerunt. et ut regi satisfacerent et archanum fidei non vulgarent. Et nescio quis primus auctor septuaginta cellulas alexandrie mendacio suo extruxerit quibus divisi eadem scriptitarent cum aristeus eiusdem ptolomei yperaspistes et multo post tempore iosephus nichil tale retulerunt sed in una basilica congregatos contulisse scribant non prophetasse. Aliud est enim vatem aliud esse interpretem. Ibi spiritus ventura predicit. hic eruditio et verborum copia ea que intelligit transfert. Nisi forte putandus est tullius economicum xenophontis et platonis protagoram et demosthenis pro thesiphonte afflatus rethorico spiritu transtulisse. aut aliter de eisdem libris per septuaginta interpretes. aliter per apostolos spiritus sanctus testimonia contexuit ut quod illi tacuerunt hi scriptum esse mentiti sint. Quid igitur. dampnamus veteres? Minime. sed post priorum studia in domo domini quod possumus laboramus. Illi interpretati sunt ante adventum christi. et quod nesciebant dubiis protulere sententiis. nos post passionem et resurrectionem eius non tam prophetiam quam hystoriam scribimus. Aliter enim visa aliter audita narrantur. Quod melius intelligimus melius et proferimus. Audi igitur emule. obtrectator ausculta. Non dampno non reprehendo septuaginta sed confidenter cunctis illis apostolos prefero. Per istorum os michi christus sonat. quos ante prophetas inter spiritualia karismata positos lego.

in quibus ultimum pene complendo inceptes tenent crimen vel errorem torquere et crimen imperitorum animos in me incitant. Et ubi tibi in translatione videor errare, interroga Hebreos, diversarum urbium magistros consule. Quod illi habent de Christo, tui codices non habent. Aliud est si contra se postea ab apostolis usurpata testimonia probaverunt, et emendatiora sunt exemplaria Latina quam Greca, Greca quam Hebrea. Verum hec contra invidos. Nunc te precor, Desideri karissime, ut quia tantum opus me subire fecisti, et a Genesi exordium capere, orationibus iuves, quo possim eodem spiritu quo scripti sunt libri in Latinum eos transferre sermonem.

Explicit prologus

Incipit Bresith quod dicitur Genesis

In principio creavit deus celum et terram. Terra autem erat inanis et vacua, et tenebre erant super faciem abyssi, et spiritus dei ferebatur super aquas. Dixitque deus: Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit deus lucem quod esset bona, et divisit lucem a tenebris. Appellavitque lucem diem et tenebras noctem. Factumque est vespere et mane dies unus. Dixit quoque deus: Fiat firmamentum in medio aquarum, et dividat aquas ab aquis. Et fecit deus firmamentum, divisitque aquas que erant sub firmamento ab hiis que erant super firmamentum. Et factum est ita. Vocavitque deus firmamentum celum. Et factum est vespere et mane dies secundus. Dixit vero deus: Congregentur aque que sub celo sunt in locum unum, et appareat arida. Factumque est ita. Et vocavit deus aridam terram, congregationesque aquarum appellavit maria. Et vidit deus quod esset bonum, et ait: Germinet terra herbam virentem et facientem semen, et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum, cuius semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita. Et protulit terra herbam virentem et afferentem semen iuxta genus suum, lignumque faciens fructum et habens unumquodque sementem secundum speciem suam. Et vidit deus quod esset bonum. Factumque est vespere et mane dies tercius. Dixit autem deus: Fiant luminaria in firmamento celi, et dividant diem et noctem, et sint in signa et tempora et dies et annos, et luceant in firmamento celi et illuminent terram. Et factum est ita. Fecitque deus duo magna luminaria: luminare maius ut preesset diei, et luminare minus ut preesset nocti, et stellas. Et posuit eas in firmamento celi ut lucerent super terram, et preessent diei ac nocti, et dividerent lucem ac tenebras. Et vidit deus quod esset bonum. Et factum est vespere et mane dies quartus. Dixit etiam deus: Producant aque reptile anime viventis et volatile super terram sub firmamento celi. Creavitque deus cete grandia et omnem animam viventem atque motabilem quam produxerant aque in species suas, et omne volatile secundum genus suum. Et vidit deus quod esset bonum, benedixitque eis dicens: Crescite et multiplicamini et replete aquas maris, avesque multiplicentur super terram. Et factum est vespere et mane dies quintus. Dixit quoque deus: Producat terra

animam viventem in genere suo iumenta
et reptilia et bestias terre secundum species
suas. factumque est ita. Et fecit deus bestias terre
iuxta species suas et iumenta et omne repti
le terre in genere suo. Et vidit deus quod esset
bonum et ait. Faciamus hominem ad y-
maginem et similitudinem nostram et presit
piscibus maris et volatilibus celi et be
stiis universeque terre omnique reptili
quod movetur in terra. Et creavit deus hominem ad
ymaginem suam ad ymaginem dei creavit
illum masculum et feminam creavit eos. Be
nedixitque illis deus et ait. Crescite et mul
tiplicamini et replete terram et subiicite eam.
et dominamini piscibus maris et volatilibus
celi et universis animantibus que moventur
super terram. Dixitque deus. Ecce dedi vobis
omnem herbam afferentem semen super terram
et universa ligna que habent in semetipsis
sementem generis sui. ut sint vobis in escam
et cunctis animantibus terre omnique volucri
celi et universis que moventur in terra et
in quibus est anima vivens ut habeant
ad vescendum. Et factum est ita. Viditque
deus cuncta que fecit et erant valde bona.
Et factum est vespere et mane dies sextus.
Igitur perfecti sunt celi et terra Ca. ij.
et omnis ornatus eorum. Complevitque
deus die septimo opus suum quod fecerat.
et requievit die septimo ab universo opere
quod patrarat. Et benedixit diei septimo et
sanctificavit illum. quia in ipso cessaverat ab omni
opere suo quod creavit deus ut faceret. Iste generati
ones celi et terre quando create sunt in die quo
fecit dominus deus celum et terram et omne virgultum

agri antequam oriretur in terra omnemque herbam
regionis priusquam germinaret. Non
enim pluerat dominus deus super terram et homo non
erat qui operaretur terram sed fons ascende
bat e terra irrigans universam superficiem
terre. Formavit igitur dominus deus hominem de limo
terre et inspiravit in faciem eius spiraculum vite.
et factus est homo in animam viventem. Planta
verat autem dominus deus paradisum voluptatis a prin
cipio in quo posuit hominem quem forma
verat. Produxitque dominus deus de humo omne
lignum pulcrum ~~visu~~ et ad vescendum visu
suave. lignum etiam vite in medio paradi
si lignumque scientie boni et mali. Et
fluvius egrediebatur de loco voluptatis
ad irrigandum paradisum qui inde dividitur
in quatuor capita. Nomen uni phison. ipse est
qui circuit omnem terram evilath ubi nascitur
aurum et aurum terre illius optimum est.
ibique invenitur bdellium et lapis onychi
nus. Et nomen fluvii secundi gyon. ipse est
qui circuit omnem terram ethyopie. Nomen vero
fluminis tercii tygris. ipse est qui vadit contra
assyrios. Fluvius autem quartus ipse est eufra
tes. Tulit ergo dominus deus hominem et po
suit eum in paradiso voluptatis ut operaretur
et custodiret illum. Precepitque ei
dominus dicens. Ex omni ligno paradisi comede. de li
gno autem scientie boni et mali ne come
das. In quocumque enim die comederis ex
eo morte morieris. Dixit quoque dominus deus.
Non est bonum esse hominem solum. faciamus
ei adiutorium simile sibi. Formatis igitur
dominus deus de humo cunctis animantibus
terre et universis volatilibus celi. adduxit

ea ad adam. ut videt quod vocaret ea
Omne enim quod vocavit adam anime vive
ee. ipm est nom eius. Appellavitque adam
nominibus suis cuncta animantia et univer-
sa volatilia celi. et omnes bestias terre.
Ade vero non inveniebatur adiutor similis
eius. Inmisit ergo dns deus soporem in adam.
Cumque obdormisset. tulit unam de costis
eius. et replevit carnem pro ea. Et edificavit
dns deus costam quam tulerat de adam in mulie-
rem. et adduxit eam ad adam. Dixitque
adam. Hoc nunc os ex ossibus meis. et
caro de carne mea. Hec vocabitur virago.
quoniam de viro sumpta est. Quamobrem relin-
quet homo patrem suum et matrem. et adherebit
uxori sue. et erunt duo in carne una
Erat autem uterque nudus. adam scilicet
et uxor eius. et non erubesce-
bant. Sed et serpens erat callidior cunc-
tis animantibus terre. que fecerat dominus
deus. Qui dixit ad mulierem. Cur pre-
cepit vobis deus. ut non comederetis de omni
ligno paradisi. Cui respondit mulier. De fructu
lignorum que sunt in paradiso vescimur. de fruc-
tu vero ligni quod est in medio paradisi precepit
nobis deus ne comederemus et ne tangeremus
illud. ne forte moriamur. Dixit autem serpens
ad mulierem. Nequaquam morte morie-
mini. Scit enim deus quod in quocumque die come-
deritis ex eo. aperientur oculi vestri. et
eritis sicut dii scientes bonum et malum.
Vidit igitur mulier quod bonum esset lignum
ad vescendum. et pulchrum oculis aspectuque
delectabile. et tulit de fructu illius
et comedit. dedit quoque viro suo. Qui
comedit. et aperti sunt oculi amborum.
Cumque cognovissent se esse nudos. consuerunt
folia ficus. et fecerunt sibi perizomata
Et cum audissent vocem dni dei deam-
bulantis in paradiso ad auram post me-
ridiem. abscondit se adam et uxor eius
a facie dni dei in medio ligni paradisi. Vo-
cavitque dns deus adam. et dixit ei. Adam
ubi es. Qui ait. Vocem tuam audivi in
paradiso et timui eo quod nudus essem. et
abscondi me. Cui dixit. Quis enim in-
dicavit tibi quod nudus esses. nisi quod de ligno de
quo preceperam tibi ne comederes comedi-
sti. Dixitque adam. Mulier quam dedisti
sociam mihi. dedit mihi de ligno et comedi.
Et dixit dns ad mulierem. Quare hoc
fecisti. Que respondit. Serpens decre-
pit me. et comedi. Et ait dns deus ad ser-
pentem. Quia fecisti hoc. maledictus es
inter omnia animantia et bestias terre. Su-
per pectus tuum gradieris. et terram comedes
cunctis diebus vite tue. Inimicitias ponam
inter te et mulierem. et semen tuum et semen
illius. Ipsa conteret caput tuum. et tu
insidiaberis calcaneo eius. Mulieri
quoque dixit. Multiplicabo erumnas tuas.
et conceptus tuos. In dolore paries
filios. et sub potestate viri eris. et ipse
dominabitur tui. Ade vero dixit. Quia audi-
sti vocem uxoris tue et comedisti de ligno
ex quo preceperam tibi ne comederes. ma-
ledicta terra in opere tuo. In laboribus
comedes eam cunctis diebus vite tue. Spi-
nas et tribulos germinabit tibi. et comedes
herbas terre. In labore vultus tui vesceris

pane tuo donec revertaris in terram de qua
sumptus es quia pulvis es et in pulverem
reverteris. Et vocavit adam nomen uxoris sue
eva eo quod esset mater cunctorum viventium.
Fecit quoque dominus deus ade et uxori eius
tunicas pelliceas et induit eos et ait.
Ecce adam factus est quasi unus ex nobis sciens
bonum et malum. Nunc ergo ne forte
mittat manum suam et sumat etiam de li
gno vite et comedat et vivat in eternum.
Emisit eum dominus deus de paradyso voluptatis
ut operaretur terram de qua sumptus est. Eiecit
que adam et collocavit ante paradysum vo
luptatis cherubin et flammeum gladium
atque versatilem ad custodiendam viam ligni
vite Capitulum IIII.

Adam vero cognovit evam uxorem suam
que concepit et peperit caym dicens
Possedi hominem per deum. Rursumque pe
perit fratrem eius abel. Fuit autem abel pa
stor ovium et caym agricola. Factum est autem
post multos dies ut offerret caym de fru
ctibus terre munera domino. Abel quoque obtulit
de primogenitis gregis sui et de adipibus
eorum. Et respexit dominus ad abel et ad mu
nera eius. Ad caym vero et ad munera eius
non respexit. Iratusque est caym vehementer
et concidit vultus eius. Dixitque dominus ad eum
Quare iratus es et cur concidit facies
tua. Nonne si bene egeris recipies. sin autem
male statim in foribus peccatum tuum aderit.
Sed sub te erit appetitus eius et tu domina
beris illius. Dixitque caym ad abel fratrem
suum. Egrediamur foras. Cumque essent in
agro consurrexit caym adversus abel fratrem suum
et interfecit eum. Et ait dominus ad caym. Ubi
est abel frater tuus. Qui respondit. Nescio. Numquid
custos fratris mei sum ego. Dixitque ad eum
Quid fecisti. Vox sanguinis fratris tui
clamat ad me de terra. Nunc igitur male
dictus eris super terram que aperuit os suum
et suscepit sanguinem fratris tui de manu
tua. Cum operatus fueris eam non dabit
tibi fructus suos. Vagus et profugus eris
super terram. Dixitque caym ad dominum. Ma
ior est iniquitas mea quam ut veniam merear.
Ecce eicis me hodie a facie terre. et a fa
cie tua abscondar. et ero vagus et pro
fugus in terra. Omnis igitur qui invenerit
me occidet me. Dixitque ei dominus. Nequaquam
ita fiet sed omnis qui occiderit caym septu
plum punietur. Posuitque dominus caym signum
ut non eum interficeret omnis qui invenisset eum.
Egressusque caym a facie domini habitavit
in terra profugus ad orientalem plagam eden.
Cognovit autem caym uxorem suam que concepit
et peperit enoch. Et edificavit civita
tem. Vocavitque nomen eius ex nomine filii
sui enoch. Porro enoch genuit yrad.
et yrad genuit maviahel. et ma
viahel genuit matusahel. et ma
tusahel genuit lamech. Qui accepit
uxores duas. nomen uni ada. et nomen
alteri sella. Genuitque ada iabal qui
fuit pater habitantium in tentoriis atque
pastorum. Et nomen fratris eius iubal. ipse
fuit pater canentium cythara et organo.
Sella quoque genuit tubalcaym qui fuit
malleator et faber in cuncta opera
eris et ferri. Soror vero tubalcaym

noema. Dixit q3 lamech uxoribus
suis ade et selle. Audite uocem meam
uxores lamech. auscultate sermonem
meum. Quoniam occidi uirum in vulnus meum
et adolescentulum in liuorem meum.
Septuplum ultio dabitur de cain. de lamech
vero septuagies septies. Cognouit
quoque adhuc adam uxorem suam et peperit
filium. uocauitque nomen eius seth dicens. Po-
suit mihi deus semen aliud pro abel quem
occidit cain. Sed et seth natus est filius
quem uocauit enos. Iste cepit inuoca-
re nomen domini. Cap quintum

Hic est liber generationis adam. In die
qua creauit deus hominem ad similitudinem
dei fecit illum. masculum et feminam creauit
eos. Et benedixit illis. et uocauit nomen eorum
adam in die qua creati sunt. Vixit autem
adam centum triginta annis. et genuit [filium]
ad ymaginem et similitudinem suam. uocauitque
nomen eius seth. Et facti sunt dies adam
postquam genuit seth octingenti anni. genuitque
filios et filias. Et factum est omne tempus
quo uixit adam anni nongenti triginta.
et mortuus est. Vixit quoque seth centum quinque
annis. et genuit enos. Vixit quoque seth
postquam genuit enos octingentis septem annis.
genuitque filios et filias. Et facti sunt omnes
dies seth nongentorum duodecim annorum
et mortuus est. Vixit vero enos nonagin-
ta annis. et genuit cainan. post cuius
ortum uixit octingentis quindecim annis.
et genuit filios et filias. Facti quoque sunt omnes
dies enos nongentorum quinque annorum et
mortuus est. Vixit quoque cainan septuagin-
ta annis. et genuit malalehel. Et uixit
cainan postquam genuit malalehel octin-
gentis quadraginta annis. genuitque fi-
lios et filias. Et facti sunt omnes dies
cainan nongenti decem anni. et mortuus
est. Vixit autem malalehel sexaginta
quinque annis. et genuit iared. Et uixit
malalehel postquam genuit iared octingentis
triginta annis. et genuit filios et filias.
Et facti sunt omnes dies malalehel octin-
genti nonaginta quinque anni. et mor-
tuus est. Vixit quoque iared centum sexaginta
duobus annis. et genuit enoch. Et uixit
iared postquam genuit enoch octingentis annis.
et genuit filios et filias. Et facti sunt
omnes dies iared nongenti sexaginta
duo anni. et mortuus est. Porro enoch
uixit sexaginta quinque annis. et genuit
matusalam. Et ambulauit enoch cum
deo. Vixit enoch postquam genuit matusalam
trecentis annis. et genuit filios et filias.
Et facti sunt omnes dies enoch trecenti
sexaginta quinque anni. Ambulauitque
cum deo. et non apparuit. quia tulit eum
deus. Vixit quoque matusala centum octogin-
ta septem annis. et genuit lamech. Et uixit matusala [in margin] septin-
gentis octoginta duobus annis. et genuit
filios et filias. Et facti sunt omnes dies
matusale nongenti sexaginta nouem
anni. et mortuus est. Vixit autem lamech
centum octoginta duobus annis. et genuit filium.
uocauitque nomen eius noe dicens. Iste conso-
labitur nos ab operibus et laboribus ma-
nuum nostrarum. in terra cui maledixit
dominus. Vixit quoque lamech postquam genuit noe

quingentos nonaginta quinque annis et genuit
filios et filias. Et facti sunt omnes dies
lameth septingenti septuaginta septem
anni et mortuus est. Noe vero cum quingentorum
esset annorum genuit Sem cham et iafeth. vi. c.
Cumque cepissent homines multiplica-
ri super terram et filias procreassent
videntes filii dei filias eorum quod essent pul-
chre, acceperunt sibi uxores ex omnibus
quas elegerant. Dixitque deus: Non perma-
nebit spiritus meus in homine in eternum quia
caro est, eruntque dies illius centum viginti
annorum. Gigantes autem erant super terram
in diebus illis. Postquam enim ingressi sunt filii dei
ad filias hominum illeque genuerunt, isti sunt
potentes a seculo viri famosi. Videns autem
deus quod multa malicia hominum esset in terra
et cuncta cogitatio cordis intenta esset
ad malum omni tempore, penituit eum quod hominem
fecisset in terra. Et tactus dolore cordis intrinsecus
et precaves in futurum: delebo inquit
hominem quem creavi a facie terre, ab homine
usque ad animantia, a reptili usque ad
volucres celi; penitet enim me fecisse
eos. Noe vero invenit gratiam coram deo. Hee sunt
generationes noe. Noe vir iustus atque per-
fectus fuit in generationibus suis. Cum deo
ambulavit et genuit tres filios: Sem cham
et iafeth. Corrupta est autem terra coram
deo et repleta est iniquitate. Cumque vidisset
deus terram esse corruptam, omnis quippe ca-
ro corruperat viam suam super terram, dixit
ad noe: Finis universe carnis venit
coram me. Repleta est terra iniquitate
a facie eorum, et ego disperdam eos cum terra.

Fac tibi archam de lignis levigatis.
Mansiunculas facies in archa et
bitumine linies intrinsecus et extrinse-
cus. Et sic facies eam. Trecentorum cubi-
torum erit longitudo arche, quinquaginta
cubitorum latitudo, et triginta cubitorum
altitudo illius. Fenestram in archa facies
et in cubito consummabis summitatem eius.
Ostium autem arche pones ex latere deorsum.
Cenacula et tristega facies in ea. Ecce
ego adducam diluvii aquas super terram
ut interficiam omnem carnem in qua spiritus vite
est subter celum. Universa que in terra sunt
consumentur. Ponamque fedus meum tecum
et ingredieris archam et filii tui, uxor
tua et uxores filiorum tuorum tecum. Et
ex cunctis animantibus universe carnis bi-
na induces in archam ut vivant tecum
masculini sexus et feminini. De volucribus
iuxta genus suum et de iumentis in genere
suo. Et ex omni reptili terre secundum genus — Reptili peca bruti
suum. Bina ingredientur tecum ut possint
vivere. Tolles igitur tecum ex omnibus escis
que mandi possunt et comportabis apud te,
et erunt tam tibi quam illis in cibum. Fecit
ergo noe omnia que preceperat illi deus.
Dixitque dominus ad eum: Ingredere. Cap. vii.
tu et omnis domus tua tecum in
archam; te enim vidi iustum coram me
in generatione hac. Ex omnibus animantibus
mundis tolle septena et septena ma-
sculum et feminam. De animantibus vero
inmundis duo et duo, masculum et feminam.
Sed et de volatilibus celi septena et
septena masculum et feminam ut salvetur

semen super faciem universe terre. Adhuc
enim et post dies septem ego pluam super
terram quadraginta diebus et quadraginta
noctibus. et delebo omnem substantiam quam feci
de superficie terre. Fecit ergo noe omnia
que mandaverat ei dominus. Eratque
sexcentorum annorum quando diluvii aque
inundaverunt super terram. Et ingressus est
noe et filii eius. uxor eius et uxores
filiorum eius cum eo in archam. propter aquas
diluvii. De animantibus quoque mundis et inmundis
et de volucribus. et ex omni quod movetur
super terram duo et duo ingressa sunt ad noe
in archam. masculus et femina. sicut preceperat
dominus noe. Cumque transissent septem
dies. aque diluvii inundaverunt super terram
Anno sexcentesimo vite noe. mense secundo.
septimo decimo die mensis rupti sunt
omnes fontes abyssi magne. et cataracte
celi aperte sunt et facta est pluvia
super terram quadraginta diebus et quadraginta
noctibus. In articulo diei illius ingressus est
noe et sem et cham et iafeth filii eius
uxor illius et uxores filiorum eius cum eis
in archam. ipsi et omne animal secundum genus
suum. Universaque iumenta in genere suo. et
omne reptile quod movetur super terram in genere
suo. cunctumque volatile secundum genus suum.
Universe aves omnesque volucres ingresse
sunt in archam ad noe. bina et bina ex
omni carne in qua erat spiritus vite
Et que ingressa sunt. masculus et femina
ex omni carne introierunt. sicut preceperat
ei deus. Et inclusit eum dominus
de foris. Factumque est diluvium quadraginta

diebus super terram. et multiplicate sunt aque.
et elevaverunt archam in sublime a
terra. Vehementer enim inundaverunt. et omnia
repleverunt in superficie terre. Porro archa
ferebatur super aquas. et aque prevaluerunt
nimis super terram. opertique sunt
omnes montes excelsi sub universo celo.
Quindecim cubitis altior fuit aqua super
montes quos operuerat. Consumptaque
est omnis caro que movebatur super terram.
volucrum. animantium. bestiarum. omniumque
reptilium que reptant super terram. universi
homines et cuncta in quibus spiraculum vite
est in terra. mortua sunt. et delevit omnem
substantiam que erat super terram ab homine
usque ad pecus. tam reptile quam volucres
celi. et deleta sunt de terra. Remansit autem
solus noe et qui cum eo erant in archa.
Obtinueruntque aque diluvii terras centum quin-
quaginta diebus Capitulum VIII

Recordatus autem deus noe. cunctorumque
animantium et omnium iumentorum que
erant cum eo in archa. adduxit spiritum super
terram et imminute sunt aque. et clausi
sunt fontes abyssi et cataracte celi. et
prohibite sunt pluvie de celo. Reverseque
sunt aque de terra euntes et redeuntes. et
ceperunt minui post centum quinquaginta
dies. Requievitque archa mense septimo.
vigesima septima die mensis super montes
armenie. At vero aque ibant et decre-
scebant usque ad decimum mensem. Decimo
enim mense prima die mensis apparuerunt
cacumina montium. Cumque transissent qua-
draginta dies. aperiens noe fenestram

arche quam fecerat dimisit corvum qui egrediebatur et non revertebatur donec siccarentur aque super terram. Emisit quoque columbam post eum ut videret si iam cessassent aque super faciem terre. Que cum non invenisset ubi requiesceret pes eius reversa est ad eum in archam. Extendit quoque manum et apprehensam intulit in archam. Aque enim erant super universam terram. Expectatis quoque ultra septem diebus aliis rursum dimisit columbam ex archa. At illa venit ad eum ad vesperam portans ramum olive virentibus foliis in ore suo. Intellexit ergo noe quod cessassent aque super terram. Expectavit quoque nichilominus septem alios dies et emisit columbam que non est reversa ultra ad eum. Igitur sexcentesimo primo anno primo mense prima die mensis imminute sunt aque super terram. Et aperiens noe tectum arche aspexit viditque quod exsiccata esset superficies terre. Mense secundo septima et vicesima die mensis arefacta est terra. Locutus est autem dominus ad noe dicens: Egredere de archa tu et uxor tua filii tui et uxores filiorum tuorum tecum. Cuncta animantia que sunt apud te ex omni carne tam in volatilibus quam in bestiis et in universis reptilibus que reptant super terram educ tecum et ingredimini super terram crescite et multiplicamini super eam. Egressus est ergo noe et filii eius uxor eius et uxores filiorum eius cum eo. Sed et omnia animantia iumenta et reptilia que reptant super terram secundum genus

suum archa egressa sunt. Edificavit autem noe altare domino et tollens de cunctis pecoribus et volucribus mundis obtulit holocausta super altare. Odoratusque est dominus odorem suavitatis et ait ad eum: Nequaquam ultra maledicam terre propter homines. Sensus enim et cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Non igitur ultra percutiam omnem animam viventem sicut feci. Cunctis diebus terre sementis et messis frigus et estus estas et hyemps nox et dies non requiescent. Cap. ix.

Benedixitque deus noe et filiis eius et dixit ad eos: Crescite et multiplicamini et replete terram. Et terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terre et super omnes volucres celi cum universis que moventur in terra. Omnes pisces maris manui vestre traditi sunt. Et omne quod movetur et vivit erit vobis in cibum. Quasi olera virentia tradidi vobis omnia excepto quod carnem cum sanguine non comedetis. Sanguinem enim animarum vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum et de manu hominis. De manu viri et fratris eius requiram animam hominis. Quicumque effuderit humanum sanguinem fundetur sanguis illius. Ad ymaginem quippe dei factus est homo. Vos autem crescite et multiplicamini et ingredimini super terram et implete eam. Hec quoque dixit deus ad noe et ad filios eius cum eo. Ecce ego statuam pactum meum vobiscum et cum semine vestro post vos. Et ad omnem animam viventem que est vobiscum tam in volucribus

tam in iumentis quam pecudibus terre cunctis
que egressa sunt de archa, et universis bestiis
terre. Statuam pactum meum vobiscum et
nequaquam ultra interficietur omnis caro
aquis diluvii, neque erit deinceps dilu-
vium dissipans terram. Dixitque deus. Hoc erit
signum federis quod do inter me et vos et
ad omnem animam viventem que est vobiscum in
generationes sempiternas. Arcum meum po-
nam in nubibus, et erit signum federis inter me
et inter terram. Cumque obduxero nubibus
celum, apparebit arcus meus in nubibus, et
recordabor federis mei vobiscum et cum (quod pe pigri)
omni anima vivente que carnem vegetat,
et non erunt ultra aque diluvii ad delendam
universam carnem. Eritque arcus meus in nu-
bibus, et videbo illum, et recordabor federis
sempiterni quod pactum est inter deum et inter
omnem animam viventem universe carnis
que est super terram. Dixitque deus noe. Hoc erit
signum federis quod constitui inter me et omnem
carnem super terram. Erant igitur filii noe
qui egressi sunt de archa Sem cham et
iafeth. Porro cham ipse est pater chana-
an. Tres isti sunt filii noe, et ab hiis
disseminatum est omne hominum genus super universam terram.
Cepitque noe vir agricola exercere terram
et plantavit vineam. Bibensque vinum
inebriatus est et nudatus in tabernaculo
suo. Quod cum vidisset cham pater chana-
an, verenda scilicet patris sui esse nudata, nun-
ciavit duobus fratribus suis foras. At vero sem
et iafeth pallium imposuerunt humeris
suis, et incedentes retrorsum operuerunt
verenda patris sui, faciesque eorum averse erant
et patris sui virilia non viderunt.
Evigilans autem noe ex vino, cum didicisset
que fecerat ei filius suus minor, ait:
Maledictus chanaan, servus servorum erit
fratribus suis. Dixitque: Benedictus dominus
deus sem, sit chanaan servus eius. Dilatet
deus iafeth, et habitet in tabernaculis sem,
sitque chanaan servus eius. Vixit autem
noe post diluvium trecentis quinquaginta
annis. Et impleti sunt omnes dies eius
nongentorum quinquaginta annorum et
mortuus est. Cap. X.

Hee generationes filiorum noe: Sem
cham et iafeth. Natique sunt eis
filii post diluvium. Filii iafeth: gomer
et magog et madai et iavan et tubal
et mosoch et thiras. Porro filii go-
mer: ascenez et rifath et thogorma.
Filii autem iavan: elisa et tharsis, cethim
et dodanim. Ab hiis divise sunt insu-
le gentium in regionibus suis, unusquisque
secundum linguam suam et familias in nationibus
suis. Filii autem cham: chus et mesraim
et futh et chanaan. Filii autem chus:
Saba et evila et sabatha et regma
et sabatacha. Filii regma: Saba et
dadan. Porro chus genuit nemroth. Ipse
cepit potens esse in terra, et erat robustus
venator coram domino. Ab hoc exivit prover-
bium. Quasi nemroth robustus venator coram
domino. Fuit autem principium regni eius babylon
et arach et achad et calanne in
terra sennaar. De terra illa egressus est
assur, et edificavit niniven et plateas
civitatis et chale. Resen quoque inter niniven

et chale · hec est ciuitas magna. At uero
mesraim genuit ludim et anamim et la-
baim · neptuim et fethrusim et chaslu-
im · de quibus egressi sunt philistiim et capth-
torim. Chanaan autem genuit sydonem
primogenitum suum · etheum et iebuseum et
amorreum · gergeseum et eueum et arache-
um sineum et aradium · samareum et a-
matheum · Et post hos disseminati sunt populi
chananeorum. Factique sunt termini chana-
an uenientibus a sydone gerarum usque
gazam · donec ingrediaris sodomam et
gomorram et adamam et seboim usque
lesem. Hii filii cham in cognationibus et lin-
guis et generationibus terrisque et gentibus suis.
De sem quoque nati sunt patre omnium filiorum
heber · fratre iafeth maiore. Filii sem ·
elam et assur et arfaxath · et ludim
et aram · Filii aram · hus et ul et
gether et mes. At uero arfaxath
genuit sala de quo ortus est heber. Natique
sunt heber filii duo · Nomen uni phaleg ·
eo quod in diebus eius diuisa sit terra et nomen
fratris eius iectan. Qui iectan genuit helmo-
dad et saleph et asarmoth iare et
aduram et uzal · decla et ebal et
abimahel · saba et ophir et euila
et iobab · Omnes isti filii iectan. Et facta
est habitatio eorum de messa pergentibus usque
sephar montem orientalem. Isti filii
sem · secundum cognationes et linguas et re-
giones in gentibus suis. Hee familie noe
iuxta populos et nationes suas. Ab hiis
diuise sunt gentes in terra post
diluuium Capitulum xi.

Erat autem terra labii unius et ser-
monum eorundem. Cumque proficiscerentur
de oriente · inuenerunt campum in terra
sennaar et habitauerunt in eo. Dixit-
que alter ad proximum suum · Venite faciamus
lateres et coquamus eos igni. Habueruntque
lateres pro saxis · et bitumen pro cemento
Et dixerunt · Venite faciamus nobis ciui-
tatem et turrim cuius culmen pertingat
ad celum · et celebremus nomen nostrum antequam
diuidamur in uniuersas terras. Descendit
autem dominus ut uideret ciuitatem et turrim quam
edificabant filii ade et dixit · Ecce unus
populus · et unum labium omnibus. Ceperunt-
que hoc facere nec desistent a cogitationibus
suis donec eas opere compleant. Venite
igitur descendamus et confundamus ibi lin-
guam eorum ut non audiat unusquisque
uocem proximi sui. Atque ita diuisit eos dominus
ex illo loco in uniuersas terras et cessaue-
runt edificare ciuitatem. Et idcirco uoca-
tum est nomen eius babel quia ibi confusum est
labium uniuerse terre. Et inde dispersit eos
dominus super faciem cunctarum regionum. He
generationes sem. Sem centum annorum
erat cum genuit arfaxath biennio post
diluuium. Vixitque sem postquam genuit
arfaxath quingentis annis · et genuit
filios et filias. Porro arfaxath ui-
xit triginta quinque annis et genuit sale. Vi-
xitque arfaxath postquam genuit sale trecentis
tribus annis et genuit filios et filias. Sale
quoque uixit triginta annis et genuit heber.
Vixitque sale postquam genuit heber quadringen-
tis tribus annis et genuit filios et filias. Vixit

at heber t'ginta q̄tuor ānis / et ge[t]
phalec. Et vix[t] heber pq̄ ge[t] pha
lec q̄dringet[is] t'gīta ānis / et ge[t] filios
et filias. Vixit q3 phalec t'gīta ānis.
et ge[t] reu. Vixit q3 phalec / pq̄ ge[t]
reu ducēt[is] nouē ānis / et ge[t] filios et
filias. Vixit aūt reu t'ginta duob3 ānis.
/ et ge[t] sarug. Vixit q3 reu pq̄ genuit
sarug ducēt[is] septē ānis. et ge[t] filios
et filias. Vixit uero sarug t'ginta ānis.
/ et ge[t] nachor / Vixit q3 sarug pq̄
genuit nachor ducēt[is] annis / et ge[t].
filios et filias. Vixit aūē nachor vigi
ti nouē ānis. et genuit thare. Vixit
q3 nachor pq̄ ge[t] thare cētū decem
[et] nouē ānis. et ge[t] filios et filias / Vi
xit q3 thare septuagīta ānis. et genuit
abrā / et nachor / et aram / he sūt aūtē
gn̄atōnes thare / Thare ge[t] abram. et
nachor et aram. Porro aram genuit
loth / Mortu[us] q3 [est] aram an̄ thare prē3
suū in t'ra natiuitatis sue in hur caldē
orꝝ / Duxerūt aūt abram / et nachor
uxores. Nom̄ uxor[is] abrā sarai. et
nom̄ uxoris nachor melcha filia aram
patris melche / et pr̄is iesche / Erat aūt
Sarai sterilis. nec habebat liberos
Tulit itaq3 thare abram filiū suū / et
loth filiū aram filiū filii sui et sarai
nurū suā uxorē abrā filii sui. et edu
xit eos de hur caldeorꝝ / vt irēt ī t'ra3
chanaan / Venerūt q3 usq3 aram. et hita
uerūt ibi. Et facti sūt dies thare du
cētorꝝ quīq3 annorꝝ / et mortuus est
in aram Cap. xii.

Dixit aūt dn̄s ad abrā. Egredere de
t'ra et de cognatōne tua / et de do
mo pr̄is tui / et ueni in t'ra3 q̄m mōstrabo
t[ibi] / Faciāq3 te in gentē magnā / et bn̄dicā
t[ibi]. et magnificabo nom̄ tuū / eris q3 bn̄dic
t[us] / Benedicā bn̄dicentib3 t[ibi] / et male
dicā maledicētib3 t[ibi] / atq3 in te bn̄dicent[ur]
vniuerse cognatōnes t're / Egressus est itaq3
abrā / sicut p'ceperat ei dn̄s. et iuit cū
eo loth. Septuagīta quīq3 ānorꝝ erat
abram / cū egrederet[ur] de aram / Tulit q3
Sarai uxorē suā / et loth filiū fr̄is sui.
vniuersaq3 sb̄am q̄m possederāt / et aīas
q̄s fecerāt in aram / et egressi sūt vt irēt
ī t'ra3 chanaan / Cūq3 uenissēt in eā p'
t'ransiuit abrā t'ra3 usq3 ad locū sychem /
usq3 ad cōuallē illustrē / Chananeus aūt
tūc erat in t'ra / Apparuit aūt dn̄s abram.
et dixit ei. Semini tuo dabo t'ra3 hanc
Qui edificauit ibi altare dn̄o / q[ui] apparue
rat ei. Et inde t'ansgrediēs / ad montē qui
erat ḡ orientē bethel / tetendit ibi ta
bernacl̄m suū ab occidente / hn̄s bethel.
et ab oriente hai / Edificauit q3 ibi altarē
dn̄o / et inuocauit ibi nom̄ ei[us]. Perrexit q3
inde abram / uadēs et ultra p'grediens
ad meridiē / Facta ē aūt fames in t'ra. De
scendit abram in egyptū / vt peregrina
ret[ur] ibi. p'ualuerat eni3 fames in t'ra.
Cūq3 p'pe esset / ut ingrederet[ur] egyptū. dix[it]
sarai uxori sue / Noui q[uod] pulc'ra sis mli
er / et q[uod] cū uiderint te egyptii dicturi sūt
uxor ipsius ē / et interficiēt me / et te re
seruabūt. Dic ergo obsecro te q[uod] soror
mea sis / vt bn̄ sit m[ihi] p'p[ter] te / et uiuat

anima mea ob gratiam tui. Cum itaque ingressus esset abram egyptum viderunt egyptii mulierem quod esset pulcra nimis. et nunciaverunt principes pharaoni. et laudaverunt eam apud illum. Et sublata est mulier in domum pharaonis. Abram vero bene usi sunt propter illam. Fueruntque ei oves et boves. asini et servi famule et cameli. flagellavit autem dominus pharaonem plagis maximis et domum eius propter sarai uxorem abram. Vocavitque pharao abram et dixit ei. Quidnam est quod fecisti mihi? Quare non indicasti mihi quod uxor tua esset? Quam ob causam dixisti esse sororem tuam. ut tollerem eam mihi in uxorem? Nunc igitur ecce coniux tua. accipe eam et vade. Precepitque pharao super abram viris et deduxerunt eum et uxorem eius et omnia que habebat.

Ascendit ergo abram de egypto. c. xiii. ipse et uxor eius et omnia que habebat. et loth cum eo ad australem plagam. Erat autem dives valde in possessione argenti et auri. Reversusque est per iter quo venerat a meridie in bethel usque ad locum ubi prius fixerat tabernaculum inter bethel et hai in loco altaris quod fecerat prius. et invocavit ibi nomen domini. Sed et loth qui erat cum abram fuerunt greges ovium. et armenta et tabernacula. nec poterat eos capere terra ut habitarent simul. Erat quippe substantia eorum multa. et non quibant habitare communiter. Unde et facta est rixa inter pastores gregum abram et loth. Eo autem tempore chananeus et phereseus habitabant in illa terra. Dixit ergo abram ad loth. Ne queso sit iurgium inter me et te. et inter pastores meos. et pastores tuos. fratres enim sumus. Ecce universa terra coram te est. recede a me obsecro. Si ad sinistram ieris. ego dexteram tenebo. Si tu dexteram elegeris. ego ad sinistram pergam. Elevatis itaque loth oculis vidit omnem circa regionem iordanis que universa irrigabatur antequam subverteret sodomam dominus et gomorram sicut paradisus domini et sicut egyptus venientibus in segor. Elegitque sibi loth regionem circa iordanem. et recessit ab oriente. divisique sunt alterutrum a fratre suo. Abram habitavit in terra chanaan. loth moratus est in oppidis que erant circa iordanem. et habitavit in sodomis. Homines autem sodomite pessimi erant et peccatores coram domino nimis. Dixitque dominus ad abram postquam divisus est ab eo loth. Leva oculos tuos et intuere a loco in quo [in directum] nunc es ad aquilonem et ad meridiem. ad orientem et ad occidentem. Omnem terram quam conspicis dabo tibi et semini tuo usque in sempiternum. Faciamque semen tuum sicut pulverem terre. Si quis potest hominum numerare pulverem. semen quoque tuum numerare poterit. Surge et perambula terram in longitudine et in latitudine sua. quia tibi daturus sum eam. Movens igitur abram tabernaculum suum venit et habitavit iuxta convallem mambre que est in hebron. edificavitque ibi altare domino. Cap. xiiii.

Factum est autem in illo tempore ut amraphel rex sennaar. et arioch rex ponti. et chodorlahomor rex elamitarum et thadal rex gentium inirent bellum

contra bara regem sodomorum et contra bersa regem
gomorre et contra semaab regem adame
et contra semeber regem seboim contraque regem
bale ipsa est segor. Omnes hi convenerunt
in valle silvestri que nunc est mare salis.
Duodecim enim annis servierunt chodorlaho-
mor et tertiodecimo anno recesserunt ab
eo. Igitur quartodecimo anno venit chodorlaho-
mor et reges qui erant cum eo percusse-
runtque raphaim in astaroth carnaim
et zuzim cum eis et emim in sabe ca-
riathaim et correos in montibus seir
usque ad campestria pharan que est in so-
litudine. Reversique sunt et venerunt ad
fontem messath ipsa est cades et percusse-
runt omnem regionem amalechitarum et a-
morreum qui habitabat in asason thamar.
Et egressi sunt rex sodomorum et rex gomor-
re rex quoque adame et rex seboim nec non
et rex bale que est segor et direxerunt aciem
contra eos in valle silvestri scilicet adversum chodor-
lahomor regem elamitarum et thadal re-
gem gentium et amraphel regem sennaar
et arioch regem ponti quatuor reges ad-
versus quinque. Vallis autem silvestris habebat pute-
os multos bituminis. Itaque rex sodomo-
rum et rex gomorre terga verterunt cecide-
runtque ibi et qui remanserunt fugerunt
ad montem. Tulerunt autem omnem substantiam sodomo-
rum et gomorre et universa que ad cibum
pertinent et abierunt nec non et loth et substantiam
eius filium fratris abram qui habitabat in sodomis.
Et ecce unus qui evaserat nuntiavit abram
hebreo qui habitabat in convalle mambre
amorrei fratris escol et fratris aner. Hi enim
pepigerunt fedus cum abram. Quod cum au-
disset abram captum videlicet loth fratrem suum
numeravit expeditos vernaculos suos
trecentos decem et octo et persecutus est eos
usque dan. Et divisis sociis irruit super
eos nocte percussitque eos et persecutus est
usque oba que est ad levam damasci. Redu-
xitque omnem substantiam et loth fratrem suum cum substantia
illius mulieres quoque et populum. Egressus est autem rex
sodomorum in occursum eius postquam reversus est a
cede chodorlahomor et regum qui cum eo e-
rant in valle sabe que est vallis regis. At
vero melchisedech rex salem proferens
panem et vinum erat enim sacerdos altissimi
dei benedixit ei et ait: Benedictus abram
deo excelso qui creavit celum et terram et
benedictus deus excelsus quo protegente ho-
stes in manibus tuis sunt. Et dedit ei de-
cimas ex omnibus. Dixit autem rex sodomorum
ad abram: Da mihi animas, cetera tolle tibi.
Qui respondit ei: Levo manum meam
ad dominum deum excelsum possessorem celi
et terre quod a filo subtegminis usque ad cor-
rigiam caligae non accipiam ex omnibus que
tua sunt ne dicas ego ditavi abram
exceptis his que comederunt iuvenes
et partibus virorum qui venerunt mecum aner
et escol et mambre isti accipient partes
suas. Capitulum xv.

His itaque transactis factus est sermo domini ad
abram per visionem dicens: Noli timere
abram, ego protector tuus sum, et merces tua
magna nimis. Dixitque abram: Domine deus
quid dabis mihi? Ego vadam absque liberis
et filius procuratoris domus mee iste damascus

eliezer. Addidit que abram. Michi autem
non dedisti semen et ecce vernaculus meus
heres meus erit. Statimque sermo domini factus
est ad eum dicens. Non erit hic heres tuus sed qui
egredietur de utero tuo ipsum habebis heredem.
Eduxitque eum foras et ait illi. Suspice
celum et numera stellas si potes. Et
dixit ei sic erit semen tuum. Credidit
abram deo et reputatum est illi ad iusticiam.
Dixitque ad eum. Ego dominus qui eduxi te de
hur caldeorum ut darem tibi terram istam et pos-
sideres eam. At ille ait. Domine deus unde scire
possum quod possessurus sim eam. Et respondens
dominus. Sume inquit michi vaccam triennem et
capram trimam et arietem annorum trium
turturem quoque et columbam. Qui tollens uni-
versa hec divisit per medium et utrasque partes
contra se altrinsecus posuit. Aves autem non divisit.
Descenderuntque volucres super cadavera
et abigebat eas abram. Cumque sol occum-
beret sopor irruit super abram et hor-
ror magnus et tenebrosus invasit eum.
Dictumque est ad eum. Scito prenoscens quod pe-
regrinum futurum sit semen tuum in terra non
sua et subicient eos servituti et affli-
gent quadringentis annis. Verumtamen
gentem cui servituri sunt ego iudicabo. et
post hec egredientur cum magna substancia.
Tu autem ibis ad patres tuos in pace se-
pultus in senectute bona. Generacione
autem quarta revertentur huc. Necdum enim comple-
te sunt iniquitates amorreorum usque ad presens
tempus. Cum ergo occubuisset sol facta est caligo
tenebrosa. et apparuit clibanus fumans
et lampas ignis transiens inter divisiones

illas. In die illo pepigit dominus cum
abram fedus dicens. Semini tuo dabo
terram hanc a fluvio egipti usque ad flu-
vium magnum eufraten. cineos et cene-
zeos et cedmoneos et ceth(e)os et phere-
zeos raphaim quoque et amorreos et cha-
naneos et gergeseos et iebuseos. Cap. xvi.

Igitur sarai uxor abram non genuerat
liberos sed habens ancillam egiptiam
nomine agar. dixit marito suo. Ecce
conclusit me dominus ne parerem. ingredere
ad ancillam meam si forte saltem ex illa
suscipiam filios. Cumque ille acquiesceret
deprecanti. tulit agar egiptiam ancillam
suam post decem annos quam habitare ceperant
in terra chanaan et dedit viro suo uxorem.
Qui ingressus est ad eam. At illa concepisse
videns despexit dominam suam. Dixitque sa-
rai ad abram. Inique agis contra me. Ego
dedi ancillam meam in sinum tuum que videns
quod conceperit despectui me habet. Iudicet
dominus inter me et te. Cui respondens abram.
ecce ait ancilla tua in manu tua est. utere
ea ut libet. Affligente igitur eam sarai
fugam iniit. Cumque invenisset illam angelus
domini iuxta fontem aque in solitudine qui est
in via sur in deserto. dixit ad illam. Agar
ancilla sarai unde venis et quo vadis.
Que respondit. A facie sarai domine mee
ego fugio. Dixitque ei angelus domini. Re-
vertere ad dominam tuam. et humiliare sub ma-
nibus ipsius. Et rursum multiplicans inquit
multiplicabo semen tuum. et non numera-
bitur pre multitudine. Ac deinceps. Ecce
ait concepisti et paries filium. et vocabis

nom eius ismael eo q audierit dns afflic
tone tua. Hic erit ferus ho. Manus eius
 c oes et manus omnium c eum. et ergione
vniuersorum fratrum suorum figet thabnacula. Vo
cavit autem nomen domini qui loquebatur ad eam.
tu deus qui vidisti me. Dixit enim. Profecto
hic vidi posteriora videntis me. Propterea
appellavit puteum illum puteum viventis et videntis
me. ipse est inter cades et barad. Pe
perit que abrae filium. qui vocavit nomen eius isma
hel. Octoginta et sex annorum erat. quando
peperit ei agar ismaelem. Cap. xvii.

Postquam vero nonaginta et novem annorum
esse ceperat. apparuit ei dominus.
dixitque ad eum. Ego deus omnipotens. Ambula
coram me et esto perfectus. ponamque fedus
meum inter me et te. et multiplicabo te
vehementer nimis. Cecidit abram pronus
in faciem. Dixitque ei deus. Ego sum et
pactum meum tecum. erisque pater multarum genti
um. Nec ultra vocabitur nomen tuum abram
sed vocaberis abraham. quia patrem multarum
gentium constitui te. Faciamque te crescere vehe
mentissime. et ponam te in gentibus. regesque
ex te egredientur. Et statuam pactum meum
inter me et te. et inter semen tuum post te in
generationibus suis. federe sempiterno. ut sim deus
tuus et seminis tui post te. Daboque tibi et
semini tuo terram peregrinationis tue. omnem
terram chanaan in possessionem eternam. eroque
deus eorum. Dixit iterum deus ad abraham.
Et tu ergo custodies pactum meum et se
men tuum post te in generationibus suis. Hoc
est pactum quod observabitis inter me et vos.
et semen tuum post te. Circumcidetur ex vobis
omne masculinum. et circumcidetis carnem pre
putii vestri. ut sit in signum federis inter me
et vos. Infans octo dierum circumcidetur
in vobis omne masculinum in generationibus
vestris. tam vernaculus quam empticius circumcidetur.
et quicumque non fuerit de stirpe vestra. eritque
pactum meum in carne vestra in fedus
eternum. Masculus cuius preputii caro circum
cisa non fuerit. delebitur anima illa de populo
suo. quia pactum meum irritum fecit. Dixit
quoque deus ad abraham. Sarai uxorem tuam
non vocabis sarai sed saram. et benedicam ei.
et ex illa tibi dabo filium cui benedicturus sum.
eritque in nationes. et reges populorum o
rientur ex eo. Cecidit abraham in faciem
suam et risit. dicens in corde suo. Putasne
centenario nascetur filius. et sara nonage
naria pariet. Dixitque ad dominum. Uti
nam ismahel vivat coram te. Et ait
dominus ad abraham. Sara uxor tua
pariet tibi filium. vocabisque nomen eius
ysaac. et constituam pactum meum illi in fedus
sempiternum. et semini eius post eum. Super
ismahel quoque exaudivi te. Ecce benedi
cam ei. et augebo et multiplicabo eum
valde. Duodecim duces generabit. et
faciam illum in gentem magnam. Pactum
vero meum statuam ad ysaac. quem pariet
tibi sara tempore isto in anno altero. Cumque
finitus esset sermo loquentis cum eo. ascendit
deus ab abraham. Tulit autem abraham
ismaelem filium suum. et omnes vernaculos
domus sue. universosque quos emerat
cunctos mares. ex omnibus viris domus
sue. et circumcidit carnem preputii eorum statim

in ipsa die sicut preceperat ei deus. Abra-
ham nonaginta novem erat annorum
quando circumcidit carnem preputii sui. et Isma-
hel filius eius tredecim annos imple-
verat tempore circumcisionis sue. Eadem die cir-
cumcisus est abraham et ismahel filius
eius. et omnes viri domus illius. tam verna-
culi quam empticii et alienigene pari-
ter circumcisi sunt. Capitulum xviii.

Apparuit autem ei dominus in convalle
mambre sedenti in ostio tabernaculi
sui in ipso fervore diei. Cumque elevasset
oculos apparuerunt ei tres viri stantes
prope eum. Quos cum vidisset cucurrit in
occursum eorum de ostio thabernaculi. et ado-
ravit in terram et dixit. Domine si inveni
graciam in oculis tuis ne transeas servum tu-
um. sed afferam pauxillum aque et laven-
tur pedes vestri et requiescite sub arbore.
Ponamque buccellam panis et confortate cor
vestrum postea transibitis. Idcirco enim de-
clinastis ad servum vestrum. Qui dixerunt
fac ut locutus es. Festinavit abraham in
thabernaculum ad saram. Dixitque ei.
Accelera tria sata farine commisce
et fac subcinericios panes. Ipse vero
ad armentum cucurrit. et tulit inde vi-
tulum tenerrimum et optimum. deditque
puero. Qui festinavit et coxit illum. Tu-
lit quoque butyrum et lac et vitulum
quem coxerat et posuit coram eis. Ipse
vero stabat iuxta eos sub arbore. Cumque
comedissent dixerunt ad eum. Ubi est sara
uxor tua. Ille respondit. Ecce in thab-
naculo est. Cui dixit. Revertens ve-
niam ad te tempore isto vita comite. et
habebit filium sara uxor tua. Quo
audito sara risit post ostium taberna-
culi. Erant autem ambo senes provecteque
etatis. et desierant sare fieri mulie-
bria. Que risit occulte dicens. Postquam
consenui et dominus meus vetulus est. volup-
tati operam dabo. Dixit autem dominus ad
abraham. Quare risit sara uxor tua
dicens. num vere paritura sum anus.
Numquid deo quicquam est difficile. iuxta condic-
tum revertar ad te hoc eodem tempore vita co-
mite. et habebit sara filium. Negavit
sara dicens. non risi. timore perterrita.
Dominus autem. non est inquit ita. sed risisti. Cum er-
go surrexissent inde viri. direxerunt
oculos contra sodomam. et abraham simul
gradiebatur deducens eos. Dixitque dominus.
Num celare potero abraham que
gesturus sum cum futurus sit in gentem
magnam ac robustissimam. et benedicen-
de sint in eo omnes nationes terre. Scio
enim quod precepturus sit filiis suis et domui
sue post se. ut custodiant viam domini et
faciant iusticiam et iudicium. ut adducat
dominus propter abraham omnia que locutus
est ad eum. Dixit itaque dominus. Clamor
sodomorum et gomorreorum multiplicatus
est. et peccatum eorum aggravatum est nimis.
Descendam et videbo clamorem qui
venit ad me. utrum opere compleverint. an non est
ita ut sciam. Converteruntque se inde et
abierunt sodomam. Abraham vero stabat
adhuc coram domino. et appropinquans ait.
Numquid perdes iustum cum impio. Si fuerint

quinquaginta iusti in civitate · peribunt
simul/ et non parces loco illi propter quinquaginta
iustos si fuerint in eo Absit a te ut rem
hanc facias/ et occidas iustum cum im-
pio/ fiatque iustus sicut impius/ non est hoc
tuum qui iudicas omnem terram/ nequaquam facies
hoc iudicium/ Dixitque dominus ad eum · Si inve-
nero sodomis quinquaginta iustos in medio
civitatis/ dimittam omni loco propter eos · Respon-
dens abraham ait/ Quia semel cepi/ lo-
quar ad dominum meum cum sim pulvis et
cinis Quid si minus quinquaginta iustis
xl quinque inventi fuerint/ delebis propter
quadraginta quinque universam urbem/ Et ait
Non delebo · si invenero ibi quadraginta
quinque/ Rursumque locutus est ad eum/ Sin autem
quadraginta inventi fuerint/ quid facies ·
Ait · Non percutiam propter quadraginta · Ne quaeso
inquit indigneris domine si loquar/ Quid
si inventi fuerint ibi triginta/ Respondit non
faciam · si invenero ibi triginta/ Quia semel
ait/ cepi loquar ad dominum meum Quid
si inventi fuerint viginti · Dixit non in-
terficiam propter viginti · Obsecro inquit ne ira-
scaris domine · si loquar adhuc semel/ Quid
si inventi fuerint ibi decem · Dixit · Non
delebo propter decem Abiit dominus postquam
cessavit loqui ad abraham/ et ille reversus
est in locum suum Capitulum xix

Veneruntque duo angeli sodomam
vespere · sedente loth in foribus ci-
vitatis · Qui cum vidisset surrexit et ivit
obviam eis/ et adoravit pronus in terram et di-
xit · Obsecro domini declinate in domum
pueri vestri · et manete ibi · Lavate pe-
des vestros · et mane proficiscemini in viam
vestram Qui dixerunt · Minime · sed in
platea manebimus Compulit eos illos oppi-
do · ut diverterent ad eum · Ingressisque domum
illius fecit convivium · coxit azima et come-
derunt · Prius autem quam irent cubitum · viri
civitatis vallaverunt domum eius a puero
usque ad senem omnis populus simul · Voca-
veruntque loth et dixerunt ei · Ubi sunt
viri qui introierunt ad te nocte · Educ
illos huc · ut cognoscamus eos Egressus
ad eos loth · post tergum acclaudens ostium ait
Nolite quaeso fratres mei · nolite malum hoc
facere · Habeo duas filias que necdum cog-
noverunt virum · educam eas ad vos · et
abutimini eis sicut vobis placuerit · dum-
modo viris istis nihil faciatis mali · quia
ingressi sunt sub umbra culminis mei
At illi dixerunt · Recede illuc · Et rur-
sus/ Ingressus es inquiunt ut advena: numquid
ut iudices Te ergo ipsum magis quam hos
affligemus · Vimque faciebant loth ve-
hementissime iamque prope erat ut effrin-
geret fores · et ecce miserunt manum
viri et introduxerunt ad se loth · clau-
seruntque ostium · et eos qui erant foris
percusserunt cecitate a minimo usque ad
maximum · ita ut ostium invenire non
possent · Dixerunt autem ad loth · Habes
hic tuorum quempiam · generum/ aut filios
aut filias · Omnes qui tui sunt educ de
urbe hac · Delebimus enim locum istum
eo quod increverit clamor eorum coram
domino · qui misit nos ut perdamus illos ·
Egressus itaque loth · locutus est ad generos

suos qui accepturi erant filias eius
et dixit. Surgite egredimini de loco
isto. quia delebit dominus civitatem hanc.
Et visus est eis quasi ludens loqui. Cumque esset
mane. cogebant eum angeli dicentes. Surge
et tolle uxorem tuam et duas filias quas
habes: ne et tu pariter pereas in scelere
civitatis. Dissimulante illo apprehende-
runt manum eius et manum uxoris ac
duarum filiarum eius. eo quod parceret dominus illi.
et eduxerunt eum. posueruntque extra civitatem.
Ibique locuti sunt ad eum dicentes. Salva
animam tuam. Noli respicere post tergum. nec
stes in omni circa regione. sed in monte
salvum te fac: ne et tu simul pereas.
Dixitque loth ad eos. Queso domine mi.
quia invenit servus tuus gratiam coram te. et ma-
gnificasti misericordiam tuam quam fecisti mecum. ut
salvares animam meam. nec possum in monte
salvari. ne forte apprehendat me malum
et moriar. Est civitas hec iuxta ad quam
fugere possum parva. et salvabor in ea.
Numquid non modica est. et vivet anima mea.
Dixitque ad eum. Ecce etiam in hoc suscepi
preces tuas. ut non subvertam urbem pro qua lo-
cutus es. Festina et salvare ibi. quia non
potero facere quicquam donec ingrediaris
illuc. Idcirco vocatum est nomen illius
~~urbis~~ segor. Sol egressus est super terram.
et loth ingressus est segor. Igitur dominus pluit
super sodomam et gomorram sulphur.
et ignem ~~a domino~~ de celo. et subvertit
civitates has. et omnem circa regionem.
universos habitatores urbium. et cuncta
terre virentia. Respiciensque uxor eius
post se. versa est in statuam salis. Abraham
autem consurgens mane ubi steterat prius cum
domino. intuitus est sodomam et gomorram.
et universam terram regionis illius. vidit que
ascendentem favillam de terra quasi fornacis fumum.
Cum enim subverteret dominus civitates regi-
onis illius. recordatus est abrahe. et liberavit loth
de subversione urbium in quibus habitave-
rat. Ascenditque loth de segor et man-
sit in monte. due quoque filie eius cum eo. Ti-
muerat enim manere in segor. et mansit
in spelunca ipse et due filie eius. Dixit-
que maior ad minorem. Pater noster senex
est. et nullus virorum remansit in terra qui
possit ingredi ad nos iuxta morem universe
terre. Veni inebriemus eum vino. dormiamus-
que cum eo: ut servare possimus ex patre nostro
semen. Dederunt itaque patri suo bibere
vinum nocte illa. et ingressa est maior: dor-
mivitque cum patre. At ille non sensit nec
quando accubuit filia. nec quando surrexit.
Altera quoque die dixit maior ad minorem.
Ecce dormivi heri cum patre meo. de-
mus ei bibere vinum etiam hac nocte et
dormies cum eo. ut salvemus semen
de patre nostro. Dederunt et illa nocte patri
vinum. ingressaque minor filia dormivit
cum eo. et nec tunc quidem sensit quando concubuerit
vel quando illa surrexit. Conceperunt ergo
due filie loth de patre suo. Peperitque
maior filium et vocavit nomen eius
moab. ipse est pater moabitarum usque in
presentem diem. Minor quoque peperit filium.
et vocavit nomen eius ammon. id est filius
populi mei. ipse est pater ammonitarum
ammonitarum

usque hodie **Capitulum XX.**

Profectus inde abraham in terram australem
habitavit inter cades et sur et peregri-
natus est in gerare. Dixitque de sara u-
xore sua: soror mea est. Misit ergo
abimelech rex gerare et tulit eam.
Venit autem deus ad abimelech per sompni-
um nocte et ait illi: En morieris propter
mulierem quam tulisti: habet enim virum. Abi-
melech vero non tetigerat eam et ait:
Domine num gentem ignorantem et iustam
interficies? Nonne ipse dixit mihi soror
mea est et ipsa ait frater meus est? In
simplicitate cordis mei et mundicia manuum
mearum feci hoc. Dixitque ad eum deus:
Et ego scio quod simplici corde feceris et
ideo custodivi te ne peccares in me
et non dimisi ut tangeres eam. Nunc igitur
redde uxorem viro suo quia propheta est et
orabit pro te et vives. Si autem nolueris
reddere, scito quod morte morieris tu et
omnia que tua sunt. Statimque de nocte con-
surgens abimelech vocavit omnes servos
suos et locutus est universa verba hec in au-
ribus eorum. Timueruntque omnes viri
valde. Vocavit autem abimelech etiam abraham
et dixit ei: Quid fecisti nobis? Quid pec-
cavimus in te quia induxisti super me et super
regnum meum peccatum hoc grande? Que
non debuisti facere fecisti nobis. Rursusque
expostulans ait: Quid vidisti ut hoc
faceres? Respondit abraham: Cogitavi
mecum dicens: forsitan non est timor dei in
loco isto et interficient me propter uxorem
meam. Alias autem et vere soror mea est, filia patris
mei, et non filia matris mee, et duxi eam
uxorem. Postquam autem eduxit me deus
de domo patris mei dixi ad eam: Hanc
misericordiam facies mecum: in omni loco ad quem
ingrediemur dicens quod frater tuus sim. Tulit
igitur abimelech oves et boves et
servos et ancillas et dedit abraham
reddiditque illi saram uxorem suam
et ait: Terra coram vobis est ubicumque
tibi placuerit habita. Sare autem dixit:
Ecce mille argenteos dedi fratri tuo. Hoc
erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui
tecum sunt et quocumque perrexeris memento
te deprehensam. Orante autem abraham
sanavit deus abimelech et uxorem ancil-
lasque eius et pepererunt. Concluserat
enim deus omnem vulvam abimelech domus
propter saram uxorem abraham. **Capitulum XXI.**

Visitavit autem deus saram sicut promise-
rat et implevit que locutus est. Conce-
pitque et peperit filium in senectute sua
tempore quo predixerat ei deus. Vocavitque abra-
ham nomen filii sui quem genuit ei sara
ysaac et circumcidit eum octavo die sicut
preceperat ei deus cum centum esset annorum.
Hac quippe etate patris natus est ysa-
ac. Dixitque sara: Risum fecit mihi deus.
Quicumque audierit corridebit mihi.
Rursumque ait: Quis auditurum crederet
abraham quod sara lactaret filium quem
peperit ei iam seni? Crevit igitur
puer et ablactatus est. Fecitque abra-
ham grande convivium in die ablacta-
cionis eius. Cumque vidisset sara filium
agar egyptie ludentem cum ysaac filio suo

dixit ad abraham. Eice ancillam hanc
et filium eius. non enim erit heres filius ancil-
le cum filio meo ysaac. Dure accepit
hoc abraham pro filio suo. Cui dixit deus.
Non tibi videatur asperum super puero et super
ancilla tua. Omnia que dixerit tibi sara au-
di vocem eius. quia in ysaac vocabitur tibi semen.
Sed et filium ancille faciam in gentem ma-
gnam quia semen tuum est. Surrexit itaque
abraham mane. et tollens panem et
utrem aque imposuit scapule eius. Tradidit-
que puerum et dimisit eam. Que cum abis-
set. errabat in solitudine bersabee.
Cumque consumpta esset aqua in utre abiecit
puerum subter unam arborem que ibi erat et
abiit. seditque e regione procul quantum
potest arcus iacere. Dixit enim. Non videbo mo-
rientem puerum. Et sedens contra levavit vocem suam
et flevit. Exaudivit autem deus vocem pueri. Vocavit-
que angelus domini agar de celo dicens. Quid
agis agar. Noli timere. exaudivit enim deus
vocem pueri de loco in quo est. Surge tol-
le puerum et tene manum eius. quia in gentem
magnam faciam eum. Aperuitque oculos eius
deus. Que videns puteum aque abiit et im-
plevit utrem. deditque puero bibere. et fuit
cum eo. Qui crevit et moratus est in solitu-
dine. factusque est iuvenis sagittarius.
Habitavitque in deserto pharan. Et accepit illi
mater sua uxorem de terra egypti. Eodem
tempore dixit abimelech et phicol princeps
exercitus eius ad abraham. Deus tecum est in
universis que agis. Iura ergo per dominum. ne
noceas mihi et posteris meis stirpique mee.
sed iuxta misericordiam quam feci tibi facies mihi.
et terre in qua versatus es advena. Dixitque
abraham. Ego iurabo. Et increpavit
abimelech propter puteum aque quem vi abstu-
lerant servi eius. Respondit abimelech ne-
scivi quis fecerit hanc rem. sed et tu non
indicasti mihi et ego non audivi preter hodie.
Tulit itaque abraham oves et boves
et dedit abimelech. percusseruntque am-
bo fedus. Et statuit abraham septem
agnas gregis seorsum. Cui dixit abime-
lech. Quid sibi volunt septem agne
iste. quas stare fecisti seorsum. At ille. septem
inquit agnas accipies de manu mea.
ut sint in testimonium mihi. quia ego fodi pu-
teum istum. Idcirco vocatus est locus ille
bersabee. quia ibi uterque iuravit. Et inierunt
fedus pro puteo iuramenti. Surrexit autem
abimelech et phicol princeps ~~militie~~ exercitus
eius. reversique sunt in terram palestinorum.
Abraham vero plantavit nemus in bersa-
bee. et invocavit ibi nomen domini dei eterni.
et fuit colonus terre philistinorum diebus
multis. Capitulum xxii.

Que postquam gesta sunt. temptavit deus abra-
ham et dixit ad eum. Abraham abra-
ham. Ille respondit. Adsum. Ait illi. Tolle
filium tuum unigenitum quem diligis ysaac.
et vade in terram visionis atque offer eum ibi
in holocaustum super unum montium quem
monstravero tibi. Igitur abraham de nocte
consurgens. stravit asinum suum. ducens secum
duos iuvenes et ysaac filium suum.
Cumque concidisset ligna in holocaustum
abiit ad locum quem preceperat ei deus. Die
autem tercio elevatis oculis. vidit locum procul

dixit que ad pueros suos. Expectate hic
cum asino. ego et puer illuc usque prope-
rantes postquam adoraverimus revertemur
ad vos. Tulit quoque ligna holocausti et inpo-
suit super ysaac filium suum. Ipse vero por-
tabat in manibus suis ignem et gladium.
Cumque duo pergerent simul. dixit ysaac patri
suo. Pater mi. At ille respondit. Quid vis
fili. Ecce inquit ignis et ligna. ubi est vic-
tima holocausti. Dixit abraham.
Deus providebit sibi victimam holocausti
fili mi. Pergebant ergo pariter. veneruntque
ad locum quem ostenderat ei deus. in quo edi-
ficavit altare et desuper ligna composuit. Cumque
colligasset ysaac filium suum. posuit eum
in altari super struem lignorum. Extendit-
que manum et arripuit gladium. ut immo-
laret filium. Et ecce angelus domini de celo
clamavit dicens. Abraham abraham. Qui
respondit. Assum. Dixitque ei. Non extendas
manum tuam super puerum. neque facias illi
quicquam. Nunc cognovi quod timeas deum.
et non pepercisti filio tuo unigenito
propter me. Levavit abraham oculos. viditque
post tergum arietem inter vepres herentem
cornibus. Quem assumens. obtulit in ho-
locaustum pro filio. Appellavitque nomen loci
illius. dominus videt. Unde usque hodie dicitur
In monte dominus videbit. Vocavit autem angelus
domini abraham secundo de celo dicens. Per
memetipsum iuravi dicit dominus. quia fecisti
rem hanc et non pepercisti filio tuo unigenito; benedicam tibi
et multiplicabo semen tuum sicut
stellas celi. et velut harenam que est in
litore maris. Possidebit semen tuum por-
tas inimicorum suorum. et benedicentur in semine
tuo omnes gentes terre. quia obedisti voci
mee. Reversusque est abraham ad pue-
ros suos. abieruntque bersabee simul.
et habitavit ibi. His ita gestis nunci-
atum est abrahe quod melcha quoque genuisset
filios nachor fratri suo. hus primogeni-
tum et buz fratrem eius. chamuel patrem syrorum
et caseth et azau. pheldas quoque et ied-
laph. ac bathuel de quo nata est re-
becca. Octo istos genuit melcha na-
chor fratri abrahe. Concubina vero
illius nomine roma, peperit thabee
et gaon et thaas et maacha. Cap. xxiii

Vixit autem sara centum viginti septem
annis. et mortua est in civitate
arbee que est hebron in terra chanaan.
Venitque abraham ut plangeret et fleret
eam. Cumque surrexisset ab officio funeris.
locutus est ad filios heth dicens. Advena
sum et peregrinus apud vos. date michi
ius sepulchri vobiscum ut sepeliam
mortuum meum. Responderunt filii heth dicentes
Audi nos domine. princeps dei es apud
nos. in electis sepulchris nostris sepeli mor-
tuum tuum. nullusque te prohibere poterit quin
in monumento eius sepelias mortuum tuum.
Surrexit abraham et adoravit populum terre.
filios videlicet heth. dixitque ad eos. Si
placet anime vestre ut sepeliam mortuum
meum. audite me et intercedite pro me a-
pud ephron filium seor. ut det michi spe-
luncam duplicem quam habet in extrema parte agri
sui. Pecunia digna tradat michi eam coram
vobis in possessionem sepulchri. Habitabat

at ephron in medio filiorum heth. Respondit que
ephron cunctis audientibus qui ingrediebantur
portam civitatis illius dicens. Nequaquam ita fiet domine
mi. sed magis ausculta quod loquor. Agrum
trado tibi et speluncam que in eo est presentibus
filiis populi mei. sepeli mortuum tuum. Ado-
ravit abraham coram populo terre. et locutus est
ad ephron circumstante plebe. Queso ut
audias me. Dabo pecuniam pro agro.
suscipe eam. et sic sepeliam mortuum meum
in eo. Respondit ephron. Domine mi audi.
Terra quam postulas quadringentis argenti
~~siclis~~ valet. Istud est precium inter me et
te. Sed quantum est hoc. Sepeli mortuum tuum.
Quod cum audisset abraham. appendit pe-
cuniam quam ephron postulaverat audi-
entibus filiis heth. quadringentos siclos
argenti probate monete publice. Confir-
matusque est ager quondam ephronis in quo
erat spelunca duplex respiciens mambre
tam ipse quam spelunca et omnes arbores eius
in cunctis terminis per circuitum abrahe in pos-
sessionem videntibus filiis heth. et cunctis
qui intrabant portam civitatis illius. Atque
ita sepelivit abraham saram uxorem
suam in spelunca agri duplici que respicie-
bat mambre. hec est hebron in terra chana-
an. Et confirmatus est ager et antrum quod
erat in eo abrahe in possessionem mo-
numenti a filiis heth. Cap. xxiiij.

Erat autem abraham senex dierumque
multorum. et dominus in cunctis benedi-
xerat ei. Dixitque ad servum seniorem
domus sue. qui preerat omnibus que habe-
bat. Pone manum tuam subter femur
meum ut adiurem te per dominum deum celi
et terre. ut non accipias uxorem filio
meo de filiabus chananeorum inter quos habito.
sed ad terram et cognacionem meam proficiscaris.
et inde accipias uxorem filio meo ysa-
ac. Respondit servus. Si noluerit mulier
venire mecum in terram hanc. num reducere
debeo filium tuum ad locum de quo egressus
es. Dixitque abraham. Cave ne quando redu-
cas illuc filium meum. Dominus deus celi qui
tulit me de domo patris mei et de terra na-
tivitatis mee. qui locutus est michi. et iuravit
dicens. Semini tuo dabo terram hanc. ipse mit-
tet angelum suum coram te. et accipies inde
uxorem filio meo. Sin autem noluerit mulier
sequi te. non teneberis iuramento. filium
tantum meum ne reducas illuc. Posuit ergo
servus manum sub femore abrahe domini
sui. et iuravit illi super sermone hoc. Tulit-
que decem camelos de grege domini sui et
abiit. ex omnibus bonis eius portans secum.
Profectusque perrexit mesopotamiam. ad
urbem nachor. Cumque camelos fecisset
accumbere extra oppidum iuxta puteum
aque vespere. eo tempore quo solent mulieres
egredi ad hauriendam aquam. dixit. Domine
deus domini mei abraham occurre hodie obse-
cro michi. et fac misericordiam cum domino meo abra-
ham. Ecce ego sto prope fontem aque. et
filie habitatorum huius civitatis egredientur
ad hauriendam aquam. Igitur puella cui ego
dixero inclina ydriam tuam ut bibam
et illa responderit bibe. quin et camelis
tuis dabo potum. ipsa est quam preparasti ser-
vo tuo ysaac. et per hoc intelligam quod

feceris misericordiam cum domino meo Necdum intra
se verba compleverat et ecce Rebecca
egrediebatur filia Bathuel filii Mel-
che uxoris Nachor fratris Abraham habens
hydriam in scapula puella decora
nimis virgoque pulcherrima et inco-
gnita viro Descenderat autem ad fontem
et impleverat hydriam ac revertebatur
Occurritque ei servus et ait Pauxillum
mihi ad sorbendum prebe aque de hydria tua
Que respondit Bibe domine mi Celeriterque
deposuit hydriam super ulnam suam et de-
dit ei potum Cumque ille bibisset adiecit
Quin et camelis tuis hauriam aquam
donec cuncti bibant Effundensque hydriam
in canalibus recurrit ad puteum ut
hauriret aquam Et haustam omnibus camelis
dedit Ille autem contemplabatur eam tacitus
scire volens utrum prosperum fecisset dominus
iter suum an non Postquam autem biberunt
cameli protulit vir inaures aureas
appendentes siclos duos et armillas
totidem pondo siclorum decem Dixitque ad
eam Cuius es filia Indica mihi est in do-
mo patris tui locus ad manendum Que respondit
Filia Bathuel sum filii Melche quem
peperit ex Nachor Et addidit dicens
Palearum quoque et feni plurimum est apud
nos et locus spaciosus ad manendum
Inclinavit se homo et adoravit dominum dicens
Benedictus dominus deus domini mei Abraham
qui non abstulit misericordiam et veritatem suam
a domino meo et recto me itinere perdu-
perduxit xit in domum fratris domini mei Cucurrit
itaque puella et nunciavit in domum matris

sue omnia que audierat Habebat autem re-
becca fratrem nomine Laban Qui festinus
egressus est ad hominem ubi erat fons Cum-
que vidisset inaures et armillas in
manibus sororis sue et audisset cuncta ver-
ba referentis Hec locutus est mihi homo venit ad virum
qui stabat iuxta camelos et prope fontem
aque dixitque ei Ingredere benedicte domini
Cur foris stas Preparavi domum et
locum camelis Et introduxit eum in hospi-
tium ac destravit camelos Dedit que
paleas et fenum et aquam ad lavandos pe-
des camelorum et virorum qui venerant
cum eo Et appositus est in conspectu eius panis
Qui ait Non comedam donec loquar
sermones meos Respondit ei Loquere At
ille Servus inquit Abraham sum et dominus be-
nedixit domino meo valde Magnificatusque
est et dedit ei oves et boves argentum
et aurum servos et ancillas camelos et
asinos Et peperit Sara uxor domini
mei filium domino meo in senectute sua
deditque illi omnia que habuerat Et
adiuravit me dominus meus dicens Non acci-
pies uxorem filio meo de filiabus Cha-
naneorum in quorum terra habito sed ad domum
patris mei perges et de cognatione mea
accipies uxorem filio meo Ego vero
respondi domino meo Quid si noluerit
mecum venire mulier Dominus ait in cuius
conspectu ambulo mittet angelum suum
tecum et diriget viam tuam accipiesque uxo-
rem filio meo de cognatione mea et de do-
mo patris mei Innocens eris a maledic-
tione mea cum veneris ad propinquos meos

et non dederit tibi. Veni ergo hodie ad
fontem et dixi. Domine deus domini mei abra
ham si direxisti viam meam in qua nunc
ambulo. ecce sto iuxta fontem aque et
virgo que egredietur ad hauriendam aquam
audierit a me. Da mihi pauxillum aque
ad bibendum ex hydria tua. et dixerit
mihi et tu bibe et camelis tuis hauriam.
ipsa est mulier quam preparavit dominus filio domini mei.
Dum hec tacitus mecum volverem. apparuit
rebecca veniens cum hydria quam portabat in scapula. Descenditque ad fontem
et hausit aquam. Et aio ad eam. Da mihi
paululum bibere. Que festinans deposuit
hydriam de humero. et dixit mihi. Et tu
bibe. et camelis tuis potum tribuam. Bibi
et adaquavit camelos. Interrogavique
eam et dixi. Cuius es filia. Que respondit
filia bathuel sum filii nachor quem pe
perit ei melcha. Suspendi itaque inau
res ad ornandam faciem eius. et armillas
posui in manibus eius. pronusque adoravi dominum
benedicens domino deo domini mei abraham
qui perduxit me recto itinere ut sumerem
filiam fratris domini mei filio eius. Quam obrem
si facitis misericordiam et veritatem cum domino meo.
indicate mihi. Sin autem et aliud placet.
et hoc dicite ut vadam ad dexteram
sive ad sinistram. Responderunt laban
et bathuel. A domino egressus est sermo. et
non possumus extra placitum eius quicquam
aliud tecum loqui. En rebecca coram te est.
tolle eam et proficiscere. et sit uxor filii
domini tui sicut locutus est dominus. Quod cum
audisset puer abrahe. adoravit in terra

dominum. Prolatisque vasis argenteis et au
reis ac vestibus. dedit ea rebecce pro mu
nere. fratribus quoque eius et matri dona obtulit.
Inito quoque convivio. vescentes pariter et
bibentes manserunt ibi. Surgens autem
mane. locutus est puer. Dimittite
me ut vadam ad dominum meum. Responderunt
fratres eius. et mater et pater. Maneat puel
la saltem decem dies apud nos. et postea
proficiscetur. Nolite me ait retinere. quia dominus
direxit viam meam. Dimittite me ut
pergam ad dominum meum. Dixerunt. Vocemus
puellam et queramus voluntatem ipsius.
Cumque vocata venisset. sciscitati sunt. Vis
ire cum homine isto. Que ait. Vadam.
Dimiserunt ergo eam et nutricem eius. servumque
abraham et comites eius. imprecantes prospe
ra sorori sue atque dicentes. Soror nostra
es crescas in mille milia. et possideat
semen tuum portas inimicorum suorum. Igitur
rebecca et puelle eius ascensis camelis.
secute sunt virum. Qui festinus revertebatur
ad dominum suum. Eo tempore ysaac deambu
labat per viam que ducit ad puteum cuius
nomen est viventis et videntis. Habitabat
autem in terra australi. et egressus fuerat
ad meditandum in agro inclinato iam die.
Cumque levasset oculos. vidit camelos
venientes procul. Rebecca quoque conspecto
ysaac. descendit de camelo. et ait ad
puerum. Quis est ille homo qui venit per agrum
in occursum nobis. Dixit ei. Ipse est dominus meus.
At illa tollens cito pallium. operuit se.
Servus autem cuncta que gesserat. narravit
ysaac. Qui introduxit eam in tabernaculum

Sare matri sue et accepit eam uxorem
et in tantum dilexit ut dolorem qui ex morte
matris acciderat temperaret. Cap. xxv.
Abraham vero aliam duxit uxorem nomine
cethura que peperit ei zamram
et iexan et madan et madian et iesboth
et sue. Iexan quoque genuit saba et dadan.
Filii dadan fuerunt asurim et lathusim
et laomim. At vero ex madian orti sunt
epha et opher et saba et enoch et abi-
da et theldaa. Omnes hii filii cethure.
Dedit quoque abraham cuncta que possede-
rat ysaac. Filiis autem concubinarum largi-
tus est munera. et separavit eos ab ysaac
filio suo dum adhuc viveret ad plagam
orientalem. Fuerunt autem dies vite abra-
he centum septuaginta quinque anni. et defi-
ciens mortuus est in senectute bona. pro-
vecte quoque etatis et plenus dierum. Congrega-
tus quoque est ad populum suum et sepelierunt eum
ysaac et ismael filii sui in spelunca
duplici que sita est in agro ephron filii
seor ethei eregione mambre quam eme-
rat a filiis heth. Ibi sepultus est ipse
et sara uxor eius. Et post obitum illius
benedixit deus ysaac filio eius qui habitabat iuxta
puteum nomine viventis et videntis. He sunt
generationes ismael filii abrahe quem pepe-
rit ei agar egyptia famula sare. et
hec nomina filiorum eius in vocabulis et generatio-
nibus suis. Primogenitus ismael nabaioth.
deinde cedar. et abdeel et mabsam.
masma quoque et duma et masa. adad et
thema. itur et naphis et cedma. Isti
sunt filii ismahel. et hec nomina per castella

et oppida eorum. duodecim principes tribuum
suarum. Anni vite ismael centum triginta
septem. Deficiens mortuus est. et appositus
ad populum suum. Habitavit autem ab evila usque
sur. que respicit egyptum introeuntibus
assyrios. Coram cunctis fratribus suis obiit.
Hee quoque sunt generationes ysaac filii abra-
ham. abraham genuit ysaac. Qui cum
quadraginta esset annorum. duxit uxorem
rebeccam filiam bathuel syri de mesopo-
tamia. sororem laban. Deprecatus quoque est
ysaac dominum pro uxore sua. eo quod esset ste-
rilis. Qui exaudivit eum. et dedit con-
ceptum rebecce. Sed collidebantur in utero
eius parvuli. Que ait. Si sic michi futurum
erat. quid necesse fuit concipere. Perrexit
quoque ut consuleret dominum. Qui respondens ait.
Due gentes in utero tuo sunt. et duo populi
ex ventre tuo dividentur. populusque populum
superabit. et maior serviet minori. Iam
tempus pariendi advenerat. et ecce ge-
mini in utero eius reperti sunt. Qui prior
egressus est. rufus erat [asper pilosus]. et totus in modum
pellis hyspidus. vocatumque est nomen eius
esau. Protinus alter egrediens. plantam
fratris tenebat manu. et iccirco appellavit
eum iacob. Sexagenarius erat ysaac
quando nati sunt parvuli. Quibus adultis
factus est esau gnarus [doctus. peritus] venandi et homo
agricola. iacob autem vir simplex ha-
bitabat in tabernaculis. ysaac amabat
esau eo quod de venationibus eius vesceretur.
et rebecca diligebat iacob. Coxit
autem iacob pulmentum. Ad quem cum venisset
esau de agro lassus ait. Da michi de

coctione huius rufa quia oppido lassus sum
Quam ob causam vocatum est nomen eius Edom
Cui dixit iacob vende mihi primogenita
tua Ille respondit En morior quid mihi pro-
derunt primogenita Ait iacob Iura ergo mihi
Iuravit esau et vendidit primogenita Et
sic accepto pane et lentis edulio come-
dit et bibit et abiit parvipendens
quod primogenita vendidisset Cap xxvi

Orta autem fame super terram post eam
sterilitatem que acciderat in diebus
abraham abiit ysaac ad abimelech
regem palestinorum in gerara Apparuitque
ei dominus et ait Ne descendas in egyp-
tum sed quiesce in terra quam dixero tibi et pe-
regrinare in ea. eroque tecum et benedicam tibi
Tibi enim et semini tuo dabo universas
has regiones complens iuramentum quod
spopondi patri tuo abraham et multi-
plicabo semen tuum sicut stellas celi.
daboque posteris tuis universas regiones
has et benedicentur in semine tuo omnes
gentes terre eo quod obedierit abraham
voci mee et custodierit precepta et man-
data mea. et cerimonias legesque ser-
vaverit Mansit itaque ysaac in ge-
raris Qui cum interrogaretur a viris loci
illius super uxore sua. respondit Soror
mea est Timuerat enim confiteri quod sibi
sociata esset coniugio. reputans ne forte
interficerent eum propter illius pulchritudinem.
Cumque pertransissent dies plurimi et ibidem
moraretur prospiciens abimelech pale-
stinorum rex per fenestram. vidit eum iocantem
cum rebecca uxore sua Et accersito

ait Perspicuum est quod uxor tua sit
Cur mentitus es sororem tuam esse Respondit
Timui ne morerer propter eam. Dixitque
abimelech Quare imposuisti nobis
Potuit coire quispiam de populo cum uxore
tua et induxeras super nos grande peccatum.
Precepitque omni populo dicens Qui teti-
gerit hominis huius uxorem. morte mo-
rietur. Sevit autem ysaac in terra illa et
invenit in ipso anno centuplum Bene-
dixitque ei dominus et locupletatus est homo.
et ibat proficiens atque succrescens donec
magnus vehementer effectus est. Habuit
quoque possessionem ovium et armentorum
et familie plurimum Ob hoc invidentes
ei palestini. omnes puteos quos foderant
servi patris eius abraham illo tempore obstruxe-
runt. implentes humo intantum ut ipse
abimelech diceret ad ysaac Recede a nobis
quia potentior nobis factus es valde. Et
ille discedens ut veniret ad torrentem
gerare habitaretque ibi rursum fodit
alios puteos quos foderant servi patris
sui abraham et quos illo mortuo olim obstruxerant philistiim Appellavitque alium
eos hisdem nominibus quibus ante pater
vocaverat. Foderunt in torrente et re-
pererunt aquam vivam Sed et ibi iurgium
fuit pastorum gerare adversum pastores
ysaac dicentium Nostra est aqua. Quam ob
rem nomen putei ex eo quod acciderat
vocavit calumniam. Foderunt et alium
et pro illo quoque rixati sunt Appellavitque eum
inimicitias. Profectus inde fodit alium
puteum pro quo non contenderunt. Itaque vocavit

nomen et latitudo dicens. Nunc dilatavit
nos dominus et fecit crescere super terram. Ascen-
dit autem ex illo loco in bersabee ubi appa-
ruit ei dominus in ipsa nocte dicens. Ego
sum deus abraham patris tui. Noli me-
tuere quia tecum sum et benedicam tibi et mul-
tiplicabo semen tuum propter servum meum abra-
ham. Itaque edificavit ibi altare et invocato
nomine domini extendit tabernaculum. Precepit-
que servis suis ut foderent puteum. Ad quem
locum cum venissent de gerara abime-
lech et ochozad amici eius et phicol
dux militum locutus est eis ysaac. Quid
venistis ad me hominem quem odistis et ex-
pulistis a vobis. Qui responderunt. Vi-
dimus dominum tecum esse. et iccirco nunc diximus.
Sit iuramentum inter nos et ineamus fedus
ut non facias nobis quicquam mali sicut et nos
nichil tuorum tetigimus nec fecimus quod
te lederet. sed cum pace dimisimus auctum
domini benedictione. Fecit ergo eis convivium et
post cibum et potum surgentes mane iura-
verunt sibi mutuo. Dimisitque eos ysaac
pacifice in locum suum. Ecce autem venerunt
in ipso die servi ysaac. annunciantes ei
de puteo quem foderant atque dicentes. Inveni-
mus aquam. Unde appellavit eum abun-
danciam. et nomen urbi impositum est
bersabee. usque in presentem diem. Esau
vero quadragenarius duxit uxores Iu-
dith filiam beeri bethei. et basemath
filiam helon eiusdem loci. que ambe
offenderant animum ysaac et rebecce

Senuit autem ysaac et **Capitulum XXVII**
caligaverunt oculi eius et vide-
re non poterat. Vocavitque esau filium suum
maiorem et dixit ei. Fili mi. Qui respondit.
Assum. Cui pater. Vides inquit quod senuerim.
et ignorem diem mortis mee. Sume arma
tua. pharetram et arcum. et egredere. Cumque
venatu aliquid apprehenderis. fac mi-
chi inde pulmentum sicut velle me nosti et
affer ut comedam. et benedicat tibi anima mea
antequam moriar. Quod cum audisset rebecca.
et ille abisset in agrum ut iussionem patris
expleret. dixit filio suo iacob. Audivi
patrem tuum loquentem cum esau fratre tuo. et dicen-
tem ei. Affer mihi de venatione tua et fac
cibos ut comedam. et benedicam tibi coram
domino antequam moriar. Nunc ergo fili
mi acquiesce consiliis meis. et pergens
ad gregem affer mihi duos hedos optimos
ut faciam ex eis escas patri tuo. quibus
libenter vescitur. Quos cum intuleris et
comederit benedicat tibi priusquam moriatur.
Cui ille respondit. Nosti quod esau frater meus pi-
losus sit et ego lenis. Si attrectaverit
me pater meus et senserit. timeo ne
putet sibi me voluisse illudere. et in-
ducat super me maledictionem pro benedictione.
Ad quam mater. In me sit ait ista maledictio
fili mi. tantum audi vocem meam. et pergens
affer que dixi. Abiit et attulit. dedit-
que matri. Paravit illa cibos sicut no-
verat velle patrem eius. et vestibus esau
valde bonis quas apud se habebat domi
induit eum. pelliculasque hedorum circum-
dedit manibus. et colli nuda protexit. Dedit-
que pulmentum et panes quos coxerat. Tradidit.
Quibus illatis dixit. Pater mi. At ille

vudit. Audio. Quis es tu fili mi
Dixitque iacob. Ego sum esau primogenitus
tuus. feci sicut precepisti michi. Surge et
comede de venatione mea. ut benedicat
michi anima tua. Rursum ysaac ad filium suum.
quomodo inquit tam cito invenire potuisti fili mi
Qui respondit. voluntas dei fuit. ut cito
occurreret michi quod volebam. Dixitque ysaac.
Accede huc ut tangam te fili mi. et
probem utrum tu sis filius meus esau. an non.
Accessit ille ad patrem. et palpato eo dixit
ysaac. vox quidem. vox iacob est. sed ma-
nus. manus sunt esau. Et non cognovit eum.
quia pilose manus similitudinem maioris
expresserant. Benedicens ergo illi ait. Tu
es filius meus esau. Respondit. Ego sum. At
ille. offer inquit michi cibos de venatione
tua fili mi. ut benedicat tibi anima mea.
Quos cum oblatos comedisset. obtulit ei etiam
et vinum. Quo hausto dixit ad eum. Ac-
cede ad me. et da michi osculum fili mi. Acces-
sit et osculatus est eum. Statimque ut sen-
sit vestimentorum illius fragranciam. bene-
dicens ait. Ecce odor filii mei sicut odor
agri pleni cui benedixit dominus. Det tibi
deus de rore celi et de pinguedine terre
abundanciam frumenti et vini. et ser-
viant tibi populi et adorent te tribus. Esto dominus
fratrum tuorum. et incurventur ante te filii matris
tue. Qui maledixerit tibi. sit maledictus
et qui benedixerit tibi. benedictionibus repleatur.
Vix ysaac sermonem compleverat. et egres-
so iacob foras venit esau. coctosque
de venatione cibos intulit patri dicens
Surge pater mi et comede de venatione
filii tui. ut benedicat michi anima tua. Dixit-
que illi ysaac. Quis enim es tu. Qui re-
spondit. Ego sum filius tuus primogenitus esau.
Expavit ysaac stupore vehementi. et
ultra quam credi potest admirans ait. Quis
igitur ille est qui dudum captam venationem
attulit michi. et comedi ex omnibus priusquam
tu venires. Benedixique ei. et erit benedic-
tus. Auditis esau sermonibus patris irrugiit
clamore magno. et consternatus ait. Be-
nedic etiam et michi pater mi. Qui ait. Venit
germanus tuus fraudulenter. et accepit
benedictionem tuam. At ille subiunxit. Iuste
vocatum est nomen eius iacob. supplantavit
enim me en altera vice. primogenita mea
ante tulit. et nunc secundo surripuit benedic-
tionem meam. Rursumque ad patrem. numquid non
reservasti ait et michi benedictionem. Respondit
ysaac. Dominum tuum illum constitui et omnes
fratres eius servituti eius subiugavi. frumento
et vino stabilivi eum. et tibi post hec fili
mi ultra quid faciam. Cui esau. numquid
unam inquit tantum benedictionem habes pater.
michi quoque obsecro ut benedicas. Cumque
heiulatu magno fleret. motus ysaac. dixit
ad eum. In pinguedine terre et in rore
celi desuper. erit benedictio tua. Vives gla-
dio et fratri tuo servies. tempus quia veniet
cum excutias et solvas iugum eius de cer-
vicibus tuis. Oderat ergo semper esau iacob
pro benedictione qua benedixerat ei pater.
Dixitque in corde suo. Venient dies
luctus patris mei. ut occidam iacob fratrem
meum. Nunciata sunt hec rebecce. Que
mittens et vocans iacob filium suum

dixit ad eum. Ecce esau frater tuus minatur ut
occidat te. Nunc ergo fili audi vocem meam
et surgens fuge ad laban fratrem meum in ha-
ran. Habitabisque cum eo donec requie-
scat furor fratris tui et cesset indignatio
eius. obliviscaturque eorum que fecisti in eum
postea mittam et adducam te inde huc.
Cur utroque orbabor filio in una die.
Dixit quoque rebecca ad ysaac. Tedet me
vite mee propter filias heth. Si acceperit
iacob uxorem de stirpe huius terre. nolo vi-
vere Capitulum xxviii

Vocavit itaque ysaac iacob et benedixit.
precepitque ei dicens. Noli accipere
coniugem de genere chanaan. sed vade et
proficiscere in mesopotamiam syrie ad do-
mum bathuel patris matris tue. et accipe
tibi inde uxorem de filiabus avunculi tui
Deus autem omnipotens benedicat tibi et crescere te
faciat atque multiplicet ut sis in turbas populorum.
et det tibi benedictiones abraham. et semini
tuo post te. ut possideas terram peregrina-
tionis tue quam pollicitus est avo tuo. Cumque
dimisisset eum ysaac profectus venit in meso-
potamiam syrie ad laban filium bathuel
syri fratrem rebecce matris sue. Videns autem
esau quod benedixisset pater suus iacob. et quod
misisset eum in mesopotamiam syrie. ut
inde uxorem duceret et quod post benedictionem
precepisset dicens non accipies coniugem de fili-
abus chanaan. quodque obediens parentibus
iacob isset in syriam. probans quoque quod non
libenter aspiceret filias chanaan pater suus
ivit ad ismaelem et duxit uxorem absque
his quas prius habebat meleth filiam chana-
an ismael filii abraham. Igitur egressus
iacob de bersabee. pergebat aran. Cumque
venisset ad quendam locum et vellet in eo
requiescere post solis occubitum. tulit de la-
pidibus qui iacebant. et supponens capiti
suo dormivit in eodem loco. Viditque in
somnis scalam stantem super terram. et ca-
cumen illius tangens celum. angelos quoque
dei ascendentes et descendentes per eam
et dominum innixum scale dicentem sibi. E-
go sum dominus deus abraham patris tui. et deus
ysaac. Terram in qua dormis tibi dabo et
semini tuo. eritque semen tuum quasi pulvis
terre. Dilataberis ad orientem et occidentem
septentrionem et meridiem et benedicentur in
te. et in semine tuo cuncte tribus terre et
ero custos tuus quocumque perrexeris et re-
ducam te in terram hanc. nec dimittam nisi
complevero universa que dixi. Cumque evi-
gilasset iacob de somno ait. Vere dominus
est in loco isto. et ego nesciebam. pavensque
quam terribilis est inquit locus iste. non est hic aliud
nisi domus dei et porta celi. Surgens
ergo mane. tulit lapidem quem supposue-
rat capiti suo et erexit in titulum.
fundens oleum desuper. Appellavitque nomen
urbis bethel. que prius luza vocabatur.
Vovit etiam votum dicens. Si fuerit dominus
mecum et custodierit me in via per quam
ambulo. et dederit michi panem ad vescen-
dum et vestimentum ad induendum. reversusque
fuero prospere in domum patris mei erit michi
dominus in deum et lapis iste quem erexi in ti-
tulum vocabitur domus dei. cunctorumque que
dederis michi decimas offeram tibi. Capitulum xxix.

Profectus ergo iacob venit in terram
orientalem et vidit puteum in
agro. tresque greges ovium accubantes
iuxta eum. Nam ex illo adaquabantur pecora.
et os eius grandi lapide claudebatur. Mos
que erat ut cunctis ovibus congregatis de-
volverent lapidem. et refectis gregibus
rursum super os putei ponerent. Di-
xitque ad pastores; fratres unde estis. Qui re-
sponderunt. De aran. Quos interrogans
numquid ait nostis laban filium nachor.
dixerunt. Novimus. Sanusne est inquit.
Valet inquiunt. Et ecce rachel filia eius
venit cum grege suo. Dixitque iacob. Ad-
huc multum diei superest. nec tempus est
ut reducantur ad caulas greges. Ante
date potum ovibus. et sic ad pastum eas
reducite. Qui responderunt. Non possumus
donec omnia pecora congregentur. et
amoveamus lapidem de ore putei ut
adaquemus greges. Adhuc loquebantur.
et ecce rachel veniebat cum ovibus
patris sui. nam gregem ipsa pascebat.
Quam cum vidisset iacob et sciret consobri-
nam suam. ovesque laban avunculi sui.
amovit lapidem quo puteus claudebatur.
et adaquato grege osculatus est eam. Ele-
vataque voce flevit. et indicavit ei
quod frater esset patris eius. et filius rebecce.
At illa festinans. nuntiavit patri suo. Qui
cum audisset iacob filium sororis sue cu-
currit obviam ei. complexusque eum et in
oscula ruens duxit in domum suam. Audi-
tis autem causis itineris respondit. Os meum
es. et caro mea. Et postquam expleti
sunt dies mensis unius. dixit ei. Num
quia frater meus es gratis servies mihi. Dic
quid mercedis accipies. Habebat vero duas
filias. nomen maioris lya. minor appel-
labatur rachel. Sed lya lippis erat
oculis. rachel decora facie et venu-
sto aspectu. Quam diligens iacob ait.
Serviam tibi pro rachel filia tua minore
septem annis. Respondit laban. Melius
est ut tibi eam dem. quam viro alteri mane
apud me. Servivit igitur iacob pro
rachel septem annis et videbantur
ei pauci dies pro amoris magnitudine.
Dixitque ad laban. Da mihi uxorem meam.
quia iam tempus expletum est ut ingrediar
ad illam. Qui vocatis multis amicorum
turbis ad convivium fecit nuptias. Et vespe-
re filiam suam lyam introduxit ad eum. dans
ancillam filie zelpham nomine. Ad quam
cum ex more iacob fuisset ingressus. facto
mane vidit lyam et dixit ad socerum
suum. Quid est quod facere voluisti. Nonne
pro rachel servivi tibi. Quare supposuisti lyam
mihi. Respondit laban. Non est in loco
nostro consuetudinis ut minores ante
tradamus ad nuptias. Imple ebdomadam
dierum huius copule et hanc quoque dabo tibi
pro opere quo serviturus es mihi septem aliis
annis. Acquievit placito. et ebdomada
transacta rachel duxit uxorem. cui
pater suus balam dederat servam. Tandem
que potitus optatis nuptiis. amorem
sequentis priori pretulit. serviens apud
eum septem annis aliis. Videns autem
dominus quod despiceret lyam aperuit

volua ei sorore sterili pmanete.
Que ocepto gen' filiu · vocat q3 nome
ei ruben dicens. Vidit dns humilitate
mea · nuc amabit me vir meus · Rursu
q3 ocepit et pepit filiu et ait · Qm
audiuit dns hr̄i me cōteptui · dedit
eciā istū m · Vocat q3 nom ei simeon
Concepit tcio · et gen aliu · dixit q3 Nunc
q3 copulabit m maritus meus · eo q
pepererim illi tres filios · Et iccirco
appllat nom ei levi · Qrto ocepit et
pepit filiu · et ait · Modo ofitebor
dno · Et ob hc vocat nom ei iudam ·
30 cessauit q3 pare · Cap · xxx ·
Cernes aut rachel q infecunda esset
inuidit sorori · et ait marito suo
Da m liberos alioqn moriar · Cui
iratus rndit iacob · Num p deo ego sum
q priuat te fructu ventris tui · At ill
Heo inqt famula bala3 · ingredere ad
ea3 · vt pariat sup genua mea et
habeam ex ea filios · Dedit q3 illi ba
la3 i oniugē · Que ingsso adse viro
ocepit et pepit filiu · Dixit q3 rachel
Iudicauit m dns et exaudiuit vocē mea3
dās m filiu · Et iccirco appllat nom illius
dan · Rursu q3 bala ocipies pepit
alteru · pq ait rachel · Coparauit
me dns cu sorore mea et inualu
i · vocauitq3 eu neptalim · Cernes lya
q pare desisset zelpham ancillam
marito suo tradidit · Qua post oceptum
edente filiu · dixit · feliciter · Et iccirco vo
cat nom ei gad · Peperit q3 zelpha al
teru · Dixit q3 lya · Hc p beatitudine mea ·
beatā esse me dicēt mulieres · ppterea ap
pellat eu aser · Egssus aut ruben tpe
messis tritice i agru · repperit man
dragoras qs matri lye detulit · Di
xit q3 rachel · Da m parte de ma
dragoris filii tui · Illa respondit · Parū
ne t videt · q praipueris maritu me
u n eciā madragoras filii mei tulers
Ait rachel · Dormiat tecu hac noc
te · p madragoris filii tui · Redeunti
q ad vespere de agro iacob · egssa
est i occursu ei lya et ait · Ad me intrabis
q3 mercede oduxi te p madragoris filii
mei · Dormiuit cu ea nocte illa et
exaudiuit dns preces ei · Concepit q3 et
pepit filiu quintu et ait · Dedit m ds
mercede · q dedi ancillā meā viro meo ·
Appellauit q3 nom ei ysachar · Rursum
lya ocipiens · pepit sextu filiu et
ait · Dotauit me ds dote bona · etiā hac
vice mecu erit maritus meus eo q genu
erim ei sex filios · Et iccirco appllat eum
zabulon · Post q pepit filia noie
dinā · Recordatus q3 dns rachel exau
diuit ea et aperuit vulua ei · Que
ocepit et pepit filiu dicens · Abstulit
ds obpbriu meu · Et vocauit nom eius
ioseph dicens · Addat m dns filiu alteru
Nato aut ioseph · dixit iacob socero
suo · Dimitte me · vt reuertar i patria3
et ad tra3 mea · Da m vxores et
liberos meos p qb3 serui t · vt abea
Tu nosti seruitute q seruiui t · Ait ei
laban · Inueniā gratiā i ospectu tuo ·
Experimeto didici q benedixerit m ds

ipse te. Constitue mercedem tuam quam dem tibi.
At ille respondit. Tu nosti quomodo servierim tibi.
et quanta in manibus meis fuerit possessio
tua. Modicum habuisti antequam venirem
et nunc dives effectus es. benedixitque tibi
dominus ad introitum meum. Iustum est igitur
ut provideam aliquando etiam domui mee. Di-
xit quoque laban. Quid dabo tibi. At ille ait
Nichil volo. Sed si feceris quod postulo.
iterum pascam et custodiam pecora tua.
Gira omnes greges tuos et separa
cunctas oves varias et sparso vellere.
et quodcumque rufum et maculosum variumque
fuerit tam in ovibus quam in capris. erit merces
mea. Respondebitque mihi cras iusticia mea.
quando placiti tempus advenerit coram te.
Et omnia que non fuerint varia et maculo-
sa et rufa tam in ovibus quam in capris furti
me arguent. Dixit laban. Gratum habeo
quod petis. Et separavit in die illa capras et
oves hyrcos et arietes. varios atque
maculosos. Cunctum autem gregem unico-
lorem. id est albi et nigri velleris. tradidit
in manum filiorum suorum et posuit spatium
itineris inter se et generum trium dierum.
qui pascebat reliquos greges eius. Tol-
lens ergo iacob virgas populeas virides
et amigdalinas et ex platanis. et ex
parte decorticavit eas. Detractisque cor-
ticibus in hiis que spoliata fuerant can-
dor apparuit. Illa vero que integra erant.
viridia permanserunt. Atque in hunc modum
color effectus est varius. Posuitque eas in
canalibus ubi effundebatur aqua. ut cum
venissent greges ad bibendum. ante oculos
haberent virgas et in aspectu earum conciperent.
Factumque est ut in ipso calore coitus
oves intuerentur virgas. et parerent ma-
culosa et varia. et diverso colore resper-
sa. Divisitque gregem iacob. et posuit
virgas ante oculos arietum. Erant autem alba
quoque et nigra laban. cetera vero iacob.
separatis inter se gregibus. Igitur quando primo tempore
ascendebant oves. ponebat iacob
virgas in canalibus aquarum. ante oculos
arietum et ovium. ut in earum contemplatione
conciperent. Quando vero serotina admissura
erat. et conceptus extremus non ponebat
eas. Factaque sunt ea que erant serotina
laban. et que primi temporis iacob. Dita-
tusque est homo ultra modum. et habuit
greges multos. ancillas et servos. ca-
melos et asinos. Cap. xxxi. 31

Postquam autem audivit verba filiorum
laban dicentium. tulit iacob omnia
que fuerunt patris nostri. et de illius facul-
tate ditatus factus est inclitus. animad-
vertit quoque faciem laban quod non esset erga
se sicut heri et nudiustercius. maxime
dicente sibi domino. revertere in terram patrum tuorum
et ad generationem tuam. eroque tecum. Mi-
sit et vocavit rachel et liam in agrum
ubi pascebat greges. dixitque eis
Video faciem patris vestri quod non sit erga
me sicut heri et nudiustercius. Deus autem
patris mei fuit mecum. et ipse nostis quod
totis viribus meis servierim patri vestro.
Sed pater vester circumvenit me. et mutavit mercedem
meam decem vicibus. Et tamen non dimisit
eum deus ut noceret mihi. Si quando dixit

varie erunt mercedes tue · pariebant
omnes oves varios fetus · Nunc vero e contrario
ait · alba queque accipies pro mercede ·
omnes greges alba pepererunt · Tulit que
deus substantiam patris vestri et dedit michi · Postquam enim
conceptus ovium tempus advenerat · levavi
oculos meos et vidi in sompnis ascendentes
tes mares super feminas varios et ma-
culosos et diversorum colorum · Dixitque an-
gelus domini ad me in sompnis · Iacob · Et ego
respondi · Assum · Qui ait · Leva oculos tuos et
vide universos masculos ascendentes super
feminas · varios respersos atque maculosos ·
Vidi enim omnia que fecit tibi laban · Ego sum deus
bethel ubi unxisti lapidem · et vovisti
votum michi · Nunc ergo surge et egredere de terra
hac · revertens in terram nativitatis tue
Responderunt rachel et lya · Numquid habemus
quicquam residui in facultatibus et hereditate
domus patris nostri · Nonne quasi alienas re-
putavit nos et vendidit · comeditque pretium
nostrum · Sed deus tulit opes patris nostri · et nobis
eas tradidit ac filiis nostris · Unde omnia que precepit
e de · tibi deus fac · Surrexit itaque iacob · et inpo-
sitis liberis et coniugibus super camelos ·
abiit · tulitque omnem substantiam et greges
et quicquid in mesopotamia acquisie-
rat · pergens ad ysaac patrem suum in terra
chanaan · Eo tempore laban ierat ad ton-
dendas oves · et rachel furata est
ydola patris sui · Noluitque iacob confite-
ri socero suo quod fugeret · Cumque abisset
tam ipse quam omnia que iuris eius erant · et
amne transmisso pergeret contra montem galaad ·
nunciatum est laban die tercio quod fugeret
iacob · Qui assumptis fratribus suis · persecu-
tus est eum diebus septem et conprehendit
eum in monte galaad · Viditque in sompnis
sibi dicentem dominum · Cave ne quicquam
asperius loquaris contra iacob · Iamque iacob
extenderat in monte thabernaculum · Cum
ille consecutus eum cum fratribus suis · in eodem
monte galaad fixit tentorium · Et
dixit ad iacob · Quare ita egisti ut
i · parum ante factis
clam me abigeres filias meas quasi
captivas gladio · Cur ignorante me
fugere voluisti · nec indicare michi ut pro-
sequerer te cum gaudio et canticis et tym-
panis et cytharis · Non es passus ut oscu-
larer filios meos ac filias · Stulte
operatus es · Et nunc quidem valet ma-
nus mea reddere tibi malum · Sed deus patris tui
heri dixit michi · Cave ne loquaris contra ia-
cob quicquam durius · Et si ad tuos ire cu-
piebas · et desiderio tibi erat domus patris
tui · cur furatus es deos meos · Respondit
iacob · Quod inscio te profectus sum · timui
ne violenter auferres filias tuas · Quod
autem furti me arguis · apud quemcumque
inveneris deos tuos necetur coram fratribus
nostris · Scrutare · quicquid tuorum apud me
inveneris aufer · Hec dicens · ignora-
bat quod rachel furata esset ydola · In-
gressus itaque laban tabernaculum iacob et
lye et utriusque famule · non invenit ·
Cumque intrasset tentorium rachel · illa
festinans abscondit ydola subter stramenta
cameli et sedit desuper · Scrutantique omne
tentorium et nichil invenienti · ait ·
Ne irascatur dominus meus quod coram te assurgere

nequeo quia iuxta consuetudinem feminarum
nunc accidit mihi. Sic delusa sollicitudo
quaerentis. Tumensque iacob cum iurgio
ait. Quam ob culpam meam et ob quod
peccatum meum sic exarsisti post me et scru-
tatus es omnem supellectilem meam. Quid
invenisti de cuncta substantia domus tue. Pone
hic coram fratribus meis et fratribus tuis et
iudicent inter me et te. Idcirco viginti an-
nis fui tecum. oves tue et capre steriles
non fuerunt. arietes gregis tui non come-
di. nec captum a bestia ostendi tibi. Ego
dampnum omne reddebam. et quicquid furto
perierat a me exigebas. Die noctuque
aestu urebar et gelu. fugiebat somp-
nus ab oculis meis. Sic per viginti annos
servivi tibi in domo tua. quatuordecim pro
filiabus. et sex pro gregibus tuis. Immu-
tasti quoque mercedem meam decem vicibus.
Nisi deus patris mei abraham et timor ysa-
ac affuisset mihi. forsitan modo nudum
me dimisisses. Afflictionem meam et
laborem manuum mearum respexit deus.
et arguit te heri. Respondit ei laban.
Filie mee et filii et greges tui et omnia
que cernis mea sunt. Quid possum fa-
cere filiis et nepotibus meis. Veni ergo
et ineamus foedus ut sit testimonium inter
me et te. Tulit itaque iacob lapidem
et erexit illum in titulum. dixitque fratribus
suis. Afferte lapides. Qui congregantes
fecerunt tumulum. comederuntque super
eum. Quem vocavit laban. tumulus
testis. et iacob acervum testimonii.
utrique iuxta proprietatem lingue sue. Dixit
quoque laban. Tumulus iste testis erit inter
me et te hodie. Et idcirco appellatum
est nomen eius galaad id est tumulus testis.
Intueatur dominus et iudicet inter nos. quando
recesserimus a nobis. Si afflixeris filias
meas. et si introduxeris uxores alias
super eas. nullus sermonis nostri testis est absque
deo qui presens respicit. Dixitque rur-
sus ad iacob. En tumulus hic et lapis quem
erexi inter me et te testis erit. Tumulus
inquam iste et lapis sint in testimonium.
si aut ego transiero illum pergens ad te. aut
tu preteriens malum mihi cogitans. Deus abra-
ham et deus nachor iudicet inter nos.
deus patris eorum. Iuravit iacob per timo-
rem patris sui ysaac. Immolatisque vic-
timis in monte. vocavit fratres suos ut
comederent panem. Qui cum comedis-
sent manserunt ibi. Laban vero de noc-
te consurgens. osculatus est filios et filias
suas et benedixit illis. reversusque est in
locum suum. Cap. xxxii. 32

Iacob quoque abiit itinere quo ceperat.
fueruntque ei obviam angeli dei. Quos
cum vidisset. ait. Castra dei sunt hec. Et
appellavit nomen loci illius manaym.
id est castra. Misit autem et nuncios ante
se ad esau fratrem suum in terra seyr regio-
nis edom. precepitque eis dicens. Sic loqui-
mini domino meo esau. Hec dicit frater tuus iacob. A-
pud laban peregrinatus sum et fui usque
in presentem diem. Habeo boves et asinos oves
et servos et atque ancillas. mittoque nunc le-
gationem ad dominum meum ut inveniam
gratiam in conspectu tuo. Reversique sunt nuncii
suo

ad iacob dicentes. Venimus ad esau fratrem
tuum. et ecce properat in occursum tibi cum qua-
dringentis viris. Timuit iacob valde.
et perterritus divisit populum qui secum erat
greges quoque et oves et boves et came-
los in duas turmas dicens. Si venerit
esau ad unam turmam et percusserit eam.
alia turma que reliqua est salvabitur. Dixit-
que iacob. Deus patris mei abraham et deus
patris mei ysaac. domine qui dixisti michi revertere
in terram tuam et in locum nativitatis tue
et benefaciam tibi. minor sum cunctis miserationibus tuis
et veritate tua quam explesti servo tuo. in baculo
meo transivi iordanem istud. et nunc cum dua-
bus turmis regredior. erue me de manu
fratris mei de manu esau. quia valde eum
timeo. ne forte veniens percutiat matrem
cum filiis. Tu locutus es quod bene michi faceres.
et dilatares semen meum sicut harenam
maris que pre multitudine numerari non
potest. Cumque dormisset ibi nocte illa. separavit
de hiis que habebat munera esau fratri
suo. capras ducentas. hyrcos viginti.
oves ducentas. arietes viginti. came-
los fetas cum pullis suis triginta. vaccas
quadraginta. et tauros decem. asinas
viginti. et pullos earum decem. et misit
per manus servorum suorum singulos seorsum
greges. Dixitque iacob pueris suis.
Antecedite me. et sit spatium inter gregem
et gregem. Et precepit priori dicens.
obviam Si obviam habueris esau fratrem meum
et interrogaverit te cuius es vel quo vadis.
et cuius sunt ista que sequeris. respondebis.
Servi tui iacob. munera misit domino meo

esau. ipse quoque post nos venit. Similiter man-
data dedit secundo ac tertio. et cunctis qui seque-
bantur greges dicens. hiisdem verbis loquimini
ad esau. cum inveneritis eum. et addetis.
Ipse quoque servus tuus iacob iter nostrum insequitur.
Dixit enim. Placabo eum muneribus
que precedunt et postea eum videbo. for-
sitan propitiabitur michi. Precesserunt itaque mu-
nera ante eum. ipse vero mansit nocte illa
in castris. Cumque mature surrexisset.
tulit duas uxores suas et totidem
famulas cum undecim filiis. et transivit va-
dum iaboth. Transductisque omnibus que ad
se pertinebant. remansit solus. Et ecce
vir luctabatur cum eo usque mane. Qui
cum videret quod eum superare non posset. teti-
git nervum femoris eius. et statim emarcuit.
Dixitque ad eum. Dimitte me. iam enim
ascendit aurora. Respondit. Non dimittam
te. nisi benedixeris michi. Ait ergo. Quod
nomen est tibi. Respondit. Iacob. At ille. Nequaquam
inquit iacob appellabitur nomen tuum sed israel.
quoniam si contra deum fortis fuisti. quanto magis contra
homines prevalebis. Interrogavit eum iacob.
Dic michi quo appellaris nomine. Respondit.
Cur queris nomen meum. Et benedixit
eum in eodem loco. Vocavitque iacob nomen
loci illius phanuel dicens. Vidi deum facie
ad faciem et salva facta est anima mea.
Ortusque est ei statim sol postquam transgressus
est phanuel. Ipse vero claudicabat pe-
de. Quam ob causam non comedunt filii israel
nervum qui emarcuit in femore iacob
usque in presentem diem eo quod tetigerit
nervum femoris eius et obstipuerit (stupuerat)
obstupuerit

Capitulum xxxiii.

Levans autem iacob oculos suos vidit
venientem esau et cum eo quadringen-
tos viros. Divisitque filios lye et rachel
ambarumque famularum. et posuit utram-
que ancillam et liberos earum in principio.
lyam vero et filios eius in secundo loco. rachel
autem et ioseph novissimos. Et ipse pregre-
diens adoravit pronus in terram septies. donec
appropinquaret frater eius. Currens itaque esau ob-
viam fratri suo amplexatus est eum. stringensque
collum eius et osculans. flevit. elevatisque
oculis vidit mulieres et parvulos earum.
et ait. Quid sibi volunt isti. et si ad te
pertinent. Respondit. Parvuli sunt. quos
donavit michi deus servo tuo. Et appropinquantes
ancille et filii earum. incurvati sunt. Acces-
sit quoque lya cum liberis suis. Et cum similiter
adorassent. extremi ioseph et rachel
adoraverunt. Et ait esau. Que nam sunt
iste turme quas obviam habui. Re-
spondit. Ut invenirem graciam coram domino meo.
Et ille. habeo ait plurima frater mi. sint
tua. Dixit iacob. Noli ita obsecro.
sed si inveni graciam in oculis tuis accipe
munusculum de manibus meis. Sic enim
vidi faciem tuam quasi viderim vultum dei. Esto
michi propicius. et suscipe benedictionem quam attu-
li tibi. et quam donavit michi deus tribuens omnia.
Vix fratre compellente suscipiens ait. Gra-
diamur simul. et ero socius itineris tui. Di-
xitque iacob. Nosti domine mi quod parvu-
los habeam teneros. et oves et boves
fetas mecum. quas si plus in ambulando
fecero laborare. morientur una die
cuncti greges. Precedat dominus meus ante servum
suum. et ego sequar paulatim vestigia eius
sicut videro posse parvulos meos. do-
nec veniam ad dominum meum in seyr. Respondit
esau. Oro te. ut de populo qui mecum est
saltem socii remaneant vie tue. Non
est inquit necesse. Hoc uno indigeo ut inve-
niam graciam in conspectu tuo domine mi. Reversus
est itaque in illo die esau itinere quo vene-
rat in seyr. Et iacob venit in socoth. ubi
edificata domo et fixis tentoriis appellavit
nomen loci illius socoth. id est tabernacula.
Transivitque in salem urbem sychimorum
que est in terra chanaan. postquam reversus est
de mesopotamia syrie. et habitavit iuxta
oppidum. emitque partem agri in qua fixerat tabernacu- fixerat
la a filiis emor patris sychem centum
agnis. Et erecto ibi altari invocavit
super illud fortissimum deum israel.

Cap xxxiiii.

Egressa est autem dyna filia lye. ut
videret mulieres regionis illius. Quam cum
vidisset sychem filius emor evei princeps
terre illius. adamavit et rapuit. et dormivit
cum illa vi opprimens virginem. Et conglu-
tinata est anima eius cum ea. tristemque blan-
diciis delinivit. Et pergens ad emor
patrem suum. accipe inquit michi puellam hanc
coniugem. Quod cum audisset iacob absen-
tibus filiis. et in pastu occupatis pecorum.
siluit donec redirent. Egresso autem emor
patre sychem ut loqueretur ad iacob. ecce
filii eius veniebant de agro. Auditoque quod
acciderat irati sunt valde. eo quod fedam
rem esset operatus in israel. et violata
filia iacob rem illicitam perpetrasset.
Locutus est itaque emor ad eos. Sychem

filii mei adhesit filie vestre date eam
illi uxorem et iungamus vicissim conubia
filias vestras tradite nobis et filias nostras ac-
cipite et habitate nobiscum. Terra in potestate
vestra est exercete et negotiamini et possi-
dete eam. Sed et sychem ad patrem et
ad fratres eius ait. Inveniam gratiam coram
vobis et quecumque statueritis dabo. Auge-
te dotem munera postulate libens
tribuam quod petieritis tantum date mihi
puellam hanc uxorem. Responderunt filii
iacob sychem et patri eius in dolo sevien-
tes ob stuprum sororis. Non possumus facere
quod petitis nec dare sororem nostram homini
incircumciso quod illicitum et nefarium est apud
nos. Sed in hoc valebimus federari si
esse volueritis nostri similes et circumcidatur
in vobis omne masculini sexus. Tunc
dabimus et accipiemus mutuo filias vestras
ac nostras et habitabimus vobiscum. eri-
musque unus populus. Si autem circumcidi nolueritis
tollemus filiam nostram et recedemus. Pla-
cuit oblatio eorum emor et sychem filio eius
nec distulit adolescens quin statim quod pe-
tebatur expleret. Amabat enim puellam val-
de. et ipse erat inclitus in omni domo patris
sui. Ingressique portam urbis locuti sunt
populo. Viri isti pacifici sunt et volunt habitare
nobiscum. Negotientur in terra et exerceant eam
que spatiosa et lata cultoribus indiget.
filias eorum accipiemus uxores et nostras
illis dabimus. Unum est quod differtur tantum
bonum. Si circumcidamus masculos nostros
ritum gentis imitantes. et substantia eorum
et pecora et cuncta que possident nostra
erunt. Tantum in hoc acquiescamus et ha-
bitantes simul unum efficiamus populum. Assensi
sunt omnes circumcisis cunctis maribus. Et ecce die
tercio quando gravissimus vulnerum dolor est ar-
reptis duo iacob filii symeon et levi
fratres dine gladiis ingressi sunt urbem
confidenter. interfectisque omnibus masculis. emor
et sychem pariter necaverunt. tollentes
dinam de domo sychem sororem suam.
Quibus egressis. irruerunt super occisos
ceteri filii iacob et depopulati sunt ur-
bem in ultionem stupri. Oves eorum et ar-
menta et asinos cunctaque vastantes que
in domibus et in agris erant. parvulos
quoque et uxores eorum duxerunt capti-
vas. Quibus patratis audacter iacob
dixit ad symeon et levi. Turbastis
me. et odiosum fecistis chananeis et
pherezeis habitatoribus terre huius. Nos
pauci sumus. illi congregati percutient me
et delebor ego et domus mea. Responderunt
Numquid ut scorto abuti debuerunt sorore
nostra. Cap. xxxv.

Interea locutus est deus ad iacob. Sur-
ge et ascende bethel et habita ibi.
facque altare deo qui apparuit tibi quando
fugiebas esau fratrem tuum. Iacob vero
convocata omni domo sua ait. Abicite deos
alienos qui in medio vestri sunt ac mundamini.
et mutate vestimenta vestra. Surgite
et ascendamus bethel ut faciamus ibi
altare deo qui exaudivit me in die tri-
bulationis mee. et fuit socius itineris
mei. Dederunt ergo ei omnes deos a-
lienos quos habebant et inaures que

erant in aurib; eo4. At ille infodit
ea subt' therebintum. que est post urbem
sychem. Cumq; pfecti essent terror domini
inuasit omnes per circuitum ciuitates. et non
sunt ausi persequi recedentes. Venit igitur ia-
cob luzam que est in terra chanaan cogno-
mento bethel. ipse et omnis populus cum eo. edi-
ficauit q; ibi altare et appellauit nomen loci
illius domus dei. Ibi enim apparuit ei deus
cum fugeret fratrem suum. Eo tempore mortua est
debbora nutrix rebecce. et sepulta
ad radices bethel subt' quercum. Voca-
tumq; est nomen loci illius. quercus fletus. Ap-
paruit autem iterum deus iacob postquam reuersus
est de mesopotamia syrie. benedixitq;
ei dicens. Non vocaberis ultra iacob.
sed israel erit nomen tuum. Et appellauit
eum israel. dixitq; ei. Ego deus omnipotens. Cre-
sce et multiplicare. gentes et populi natio-
num erunt ex te. Reges de lumbis tuis egre-
dientur. terramq; quam dedi abraham et ysaac
dabo tibi et semini tuo post te. Et recessit
ab eo. Ille uero erexit titulum lapideum
in loco quo locutus ei fuerat deus. libans
super eum libamina et effundens oleum.
vocans q; nomen loci illius bethel. Egressus
inde. venit uerno tempore ad terram que ducit
effratam. In qua cum parturiret rachel.
ob difficultatem partus periclitari cepit.
Dixitq; ei obstetrix. Noli timere. quia
et hunc habebis filium. Egrediente autem ani-
ma pre dolore et imminente iam morte. vocauit
nomen filii sui benoni id est filius doloris
mei. Pater vero appellauit eum beniamin.
min. id est filius dextere. Mortua est

ergo rachel. et sepulta est in via que ducit
effratam. hec est bethleem. Erexitq; iacob
titulum super sepulchrum eius. hic est titulus
monumenti rachel usq; in presentem diem.
Egressus inde. fixit tabernaculum trans turrim
gregis. Cumq; habitaret in illa regione. abiit
ruben et dormiuit cum bala concubina
patris sui. quod illum minime latuit. Erant
autem filii iacob duodecim. filii lye. primoge-
nitus ruben et symeon et leui et iudas.
et ysachar et zabulon. filii rachel. io-
seph et beniamin. filii bale ancille
rachelis. dan et neptalim. filii zelphe
ancille lye. gad et aser. Hii filii iacob.
qui nati sunt ei in mesopotamia syrie.
Venit etiam ad ysaac patrem suum in mambre ci-
uitate arbee. hec est hebron. in qua pere-
grinatus est abraham et ysaac. Et compleri
sunt dies ysaac centum octoginta annorum.
consumptusq; etate mortuus est et appositus
populo suo senex et plenus dierum. et sepe-
lierunt eum esau et iacob filii sui. Cap. xxxvi. 36

Hec sunt autem generationes esau. ipse est
edom. Esau accepit uxores de fi-
liabus chanaan. ada filiam elon ethei.
et oolibama filiam ane filie sebeon euei.
basemath quoq; filiam ysmael sororem naba-
ioth. Peperit autem ada eliphaz. base-
math genuit rahuel. oolibama genuit
hieus et hyelon et chore. hii filii esau.
qui nati sunt ei in terra chanaan. Tulit
autem esau uxores suas et filios et filias
et omnem animam domus sue et substantiam et pec-
cora. et cuncta que habere poterat in terra
chanaan. et abiit in alteram regionem

recessit que a facie fratris sui iacob. Diuites enim erant valde. et simul habitare non poterant. nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum pre multitudine gregum. Habitavitque esau in monte seyr. ipse est edom. Hee sunt generationes esau patris edom in monte seyr. et hec nomina filiorum eius. Eliphaz filius ada uxoris esau. rahuel quoque filius basemath uxoris eius. Fueruntque filii eliphaz theman omar sepho et gatham et cenez. Erat autem thamna concubina eliphaz filii esau. que peperit ei amalech. Hii sunt filii ade uxoris esau. Filii autem rahuel. naath et zara semma et maza. Hii filii basemath uxoris esau. Isti quoque erant filii oolibama filie ana filii sebeon uxoris esau. quos genuit ei ieus et hielom et chore. Hii duces filiorum esau filii eliphaz primogeniti esau. dux theman. dux omar. dux sephu. dux cenez. dux chore. dux gatham. dux amalech. Hii filii eliphaz in terra edom. et hii filii ade. Hii quoque filii rauhel filii esau. Dux naad naath. dux zara. dux semma. dux maza. Hii duces rauhel in terra edom. Isti filii basemath uxoris esau. Hii autem filii oolibama uxoris esau. dux ieus. dux hielom. dux chore. Hii duces oolibama filie ana uxoris esau. Hii filii esau et hii duces eorum. ipse est edom. Isti filii seyr horrei. habitatores terre. lothan et sobal et sebeon et anan et dyson et eser et disan. Hii duces horrei filii seyr in terra edom. Facti sunt autem filii lothan horrei et

t semma

heman. Erat soror lothan thamna. Et isti filii sobal. alian et maneeth et hebal. sephi et onam. Et hii filii sebeon. ahaia et anan. Iste est ana qui invenit aquas calidas in solitudine. cum pasceret asinos sebeon patris sui. Habuitque filium dysan et filiam oolibama. Et isti filii dysan. amdan et esban. et iethram et charan. Hii quoque filii eser. balaan et zenan et acham. Habuit filios dysan. hus et aran. Isti duces horreorum. Dux lothan. dux sobal. dux sebeon. dux ana. dux dyson. dux eser. dux dysan. Isti duces horreorum. qui imperaverunt in terra seyr. Reges autem qui regnaverunt in terra edom antequam haberent regem filii israel. fuerunt hii. Balach filius beor. nomenque urbis eius denaba. Mortuus autem balach. et regnavit pro eo iobab filius zare et bosra. Cumque mortuus esset iobab. regnavit pro eo husan de terra themanorum. Hoc quoque mortuo. regnavit pro eo adad filius badadi. qui percussit madian in regione moab. et nomen urbis eius avith. Cumque mortuus esset adad. regnavit pro eo semla de masrecha. Hoc quoque mortuo regnavit pro eo saul de fluvio rooboth. Cumque et hic obisset. successit in regnum balanan filius achobor. Isto quoque mortuo regnavit pro eo adad. nomenque urbis eius phou. Et appellabatur uxor illius meezabel filia matred filie mezaab. Hec ergo nomina ducum esau in cognationibus et locis et vocabulis suis. Dux thamna. dux alua. dux getheth. dux oolibama. dux ela. dux phynon. dux cenez. dux

theman dux elad mabsar dux mabdi
hel. dux hyram. hi duces edom habita-
tes in terra imperii sui. ipse est esau pater
idumeorum. habitavit autem iacob in terra chana-
an in qua peregrinatus est pater suus et he sunt
generationes eius. Capitulum xxxvii.

Ioseph cum sedecim esset annorum
pascebat gregem cum fratribus suis adhuc
puer. et erat cum filiis bale et zelphe
uxorum patris sui. Accusavitque fratres suos apud
patrem crimine pessimo. Israel autem diligebat
Ioseph super omnes filios suos. eo quod in senectu-
plurimi coloris
te genuisset eum. fecitque ei tunicam polimi-
tam. Videntes autem fratres eius quod a patre plus
cunctis filiis amaretur. oderant eum nec po-
terant ei quicquam pacificum loqui. Accidit
quoque ut visum somnium referret fratribus suis. que
causa maioris odii seminarium fuit. Dixitque
ad eos. Audite somnium meum quod vidi. Pu-
tabam ligare nos manipulos in agro.
et quasi consurgere manipulum meum et stare.
vestrosque manipulos circumstantes adorare
manipulum meum. Responderunt fratres eius.
Numquid rex noster eris. aut subiciemur ditio-
ni tue. Hec ergo causa somniorum atque sermonum
invidie et odii fomitem ministravit. Aliud quoque
vidit somnium. quod narrans fratribus ait. Vi-
di per somnium quasi solem et lunam et stellas
undecim adorare me. Quod cum patri suo
et fratribus retulisset. increpavit eum pater et dixit.
Quid sibi vult hoc somnium quod vidisti. Num
ego et mater tua et fratres tui adorabimus
te super terram. Invidebant igitur ei fratres sui.
pater vero rem tacitus considerabat. Cumque

fratres illius in pascendis gregibus patris mo-
rarentur in sychem. dixit ad eum israel. Fratres
tui pascunt oves in sychimis. veni mit-
tam te ad eos. Quo respondente presto sum.
ait. Vade et vide si cuncta prospera sint
erga fratres tuos et pecora. et renuncia
michi quid agatur. Missus de valle hebron.
venit in sychem. invenitque eum vir erran-
tem in agro. et interrogavit quid quereret.
At ille respondit. fratres meos quero. indica
michi ubi pascant greges. Dixitque ei vir.
Recesserunt de loco isto. audivi enim eos
dicentes. eamus in dothaim. Perrexit ergo
ioseph post fratres suos et invenit eos in
dothaim. Qui cum vidissent eum procul
antequam accederet ad eos. cogitaverunt eum
occidere et mutuo loquebantur. Ecce som-
niator venit. venite occidamus eum et
mittamus in cisternam veterem. dicemusque fera
pessima devoravit eum. et tunc apparebit
quid illi prosint somnia sua. Audiens hoc
ruben nitebatur liberare eum de manibus
eorum. et dicebat. Non interficiamus animam eius.
nec effundamus sanguinem. sed proicite eum
in cisternam hanc que est in solitudine. manus-
que vestras servate innoxias. hoc autem dicebat
volens eripere eum de manibus eorum. et
reddere patri suo. Confestim igitur ut pervenit
ad fratres. nudaverunt eum tunica talari
et polimita. miseruntque in cisternam
que non habebat aquam. Et sedentes ut co-
mederent panem. viderunt viatores ys-
maelitas venire de galaad. et ca-
melos eorum portantes aromata et

et resinam et stacten in egyptum. Dixit
ergo iudas fratribus suis. Quid nobis prodest
si occiderimus fratrem nostrum et celaverimus
sanguinem ipsius? Melius est ut venun
detur ismaelitis et manus nostre non polluantur.
frater enim et caro nostra est. Acquieverunt fratres
sermonibus eius. et pretereuntibus ismaelitis ne
gociatoribus. extrahentes eum de cisterna
vendiderunt ismaelitis triginta argenteis.
Qui duxerunt eum in egyptum. Reversus
que ruben ad cisternam non invenit puerum.
et scissis vestibus pergens ad fratres ait. Pu
er non comparet. et ego quo ibo? Tulerunt
autem tunicam eius et in sanguine hedi quem
occiderant tinxerunt. mittentes qui ferrent
ad patrem et dicerent. Hanc invenimus.
vide utrum tunica filii tui sit an non. Quam
cum agnovisset pater ait. Tunica filii mei est.
fera pessima comedit eum. bestia devo
ravit ioseph. Scissisque vestibus indutus est
cilicio. lugens filium multo tempore. Congre
gatis autem cunctis liberis eius ut lenirent
dolorem patris. noluit consolationem recipere.
sed ait. Descendam ad filium meum lugens
in infernum. Et illo perseverante in fletu.
madianite vendiderunt ioseph in egyp
tum phutiphar eunucho pharaonis.
38 magistro militie. Capitulum xxxviii.
Eodem tempore descendens iudas a fratribus
suis. divertit ad virum odollamitem
nomine hyram. vidit que ibi filiam hominis
chananei vocabulo sue. Et accepta
uxore. ingressus est ad eam. Que concepit et
peperit filium. vocavitque nomen eius her.
Rursum concepto fetu. natum filium nominavit
onam. Tercium quoque peperit. quem appellavit sela.
Quo nato parere ultra cessavit. Dedit
autem iudas uxorem primogenito suo her
nomine thamar. Fuit quoque her primogenitus
iude. nequam in conspectu domini. et ab eo occisus est.
Dixit ergo iudas ad onam filium suum. In
gredere ad uxorem fratris tui et sociare illi. ut
suscites semen fratri tuo. Ille sciens non
sibi nasci filios. introiens ad uxorem fratris
sui semen fundebat in terram ne liberi
fratris nomine nascerentur. Et idcirco percussit eum
dominus. quod rem detestabilem faceret. Quam
obrem dixit iudas nurui sue thamar.
Esto vidua in domo patris tui. donec crescat
sela filius meus. Timebat enim ne et ipse
moreretur sicut fratres eius. Que abiit et
habitavit in domo patris sui. Evolutis autem
multis diebus. mortua est sue uxor iude.
Qui post luctum consolatione suscepta ascen
debat ad tonsores ovium suarum. ipse et
hyras opilio gregis odollamites in tham
nas. Nunciatumque est thamar quod socer
illius ascenderet in thamnas ad tonden
das oves. Que depositis viduitatis
vestibus assumpsit theristrum. et mutato
habitu sedit in bivio itineris quod ducit
thamnam. eo quod crevisset sela. et non eam
accepisset maritum. Quam cum vidisset iu
das. suspicatus est esse meretricem. Operue
rat enim vultum suum ne agnosceretur. Ingre
diensque ad eam ait. Dimitte me ut
coeam tecum. Nesciebat enim quod nurus sua
esset. Qua respondente quid mihi dabis ut fruaris

concubitu meo. Ait: Mittam tibi hedum de gregibus. [a grege]
Rursumque illa dicente: Patiar quod vis si
dederis michi arrabonem, donec mittas quod
polliceris. Ait Iudas: Quid vis tibi pro arra-
bone dari? Respondit: Anulum tuum et armil-
lam et baculum quem manu tenes. Ad unum
igitur coitum concepit mulier, et surgens
abiit. Depositoque habitu quem assumpse-
rat, induta est viduitatis vestibus. Misit
autem Iudas hedum per pastorem suum Odolla-
mitem, ut reciperet pignus quod dederat
mulieri. Qui cum non invenisset eam, interro-
gavit homines loci illius: Ubi est mulier que
sedebat in bivio? Respondentibus cunctis:
Non fuit in loco isto meretrix, reversus est ad Iudam
et dixit ~~ad eum~~ ei: Non inveni eam, sed
et homines loci illius dixerunt michi numquam
ibi sedisse scortum. Ait Iudas: Habeat sibi,
certe mendacii nos arguere non poterit.
Ego misi hedum quem promiseram, et tu non
invenisti eam. Ecce autem post tres menses nun-
tiaverunt Iude dicentes: Fornicata est Thamar
nurus tua, et videtur uterus eius intumescere.
Dixit Iudas: Producite eam ut comburatur.
Que cum duceretur ad penam, misit ad socerum
suum dicens: De viro cuius hec sunt concepi.
Cognosce cuius sit anulus et armilla et
baculus. Qui agnitis muneribus ait:
Iustior me est, quia non tradidi eam Sela filio meo.
Attamen ultra non cognovit eam. Instante
autem partu apparuerunt gemini in utero,
atque in ipsa effusione infantium unus
protulit manum, in qua obstetrix ligavit cocci-
num dicens: Iste egredietur prior. Illo vero
retrahente manum, egressus est alter. Dixitque

que mulier: Quare propter te divisa est mace-
ria? Et ob hanc causam vocavit nomen eius
Phares. Postea egressus est frater eius in cuius manu
erat coccinum, quem appellavit Zara. Ca. xxxix 30

Igitur Ioseph ductus est in Egyptum. Emitque
eum Phutiphar eunuchus Phara-
onis, princeps exercitus, vir egyptius, de ma-
nu Ismaelitarum a quibus ductus erat. Fuitque
Dominus cum eo, et erat vir in cunctis prospere
agens. Habitabatque in domo domini sui, qui
optime venit [^ noverat] Dominum esse cum eo, et omnia
que gereret ab eo dirigi in manu illius.
Invenitque Ioseph gratiam coram domino suo
et ministrabat ei. A quo prepositus omnibus
gubernabat creditam sibi domum et universa
que tradita fuerant. Benedixitque Dominus domui
Egyptii propter Ioseph, et multiplicavit tam
in edibus quam in agris cunctam eius substantiam. Nec
quicquam noverat aliud nisi panem quo
vescebatur. Erat autem Ioseph pulchra facie
et decorus aspectu. Post multos itaque dies
iniecit domina sua oculos suos in Ioseph et ait:
Dormi mecum. Qui nequaquam acquiescens
operi nefario, dixit ad eam: Ecce dominus meus
omnibus michi traditis ignorat quid habeat in do-
mo sua, nec quicquam est quod non in mea sit
potestate, vel non tradiderit michi preter te que
uxor eius es. Quomodo ergo possum malum hoc
facere, et peccare in Dominum meum? Huiuscemo-
di verbis per singulos dies et mulier molesta [^ loquebantur]
erat adolescenti, et ille recusabat
stuprum. Accidit autem ut quadam die intraret
Ioseph domum, et operis quippiam absque
arbitris faceret, et illa apprehensa lacinia [ora vestimenti]
vestimenti eius diceret: Dormi mecum. Qui

relicto in manu eius pallio. fugit. et egressus est foras. Cumque vidisset mulier vestem in manibus suis et se esse contemptam. vocavit homines domus sue et ait ad eos. En introduxit virum hebreum ut illuderet nobis. Ingressus est ad me ut coiret mecum. Cumque ego succlamassem et audisset vocem meam. reliquit pallium quod tenebam et fugit foras. In argumentum ergo fidei retentum pallium ostendit marito revertenti domum et ait. Ingressus est ad me servus hebreus quem adduxisti ut illuderet mihi. Cumque vidisset me clamare. reliquit pallium et fugit foras. His auditis dominus et nimium credulus verbis coniugis. iratus est valde. tradiditque ioseph in carcerem ubi vincti regis custodiebantur. et erat ibi clausus. Fuit autem dominus cum ioseph. et misertus illius. dedit ei gratiam in conspectu principis carceris. Qui tradidit in manu ipsius universos vinctos qui in custodia tenebantur. et quicquid fiebat sub ipso erat. nec noverat aliquid cunctis ei creditis. Dominus enim erat cum illo et omnia eius opera dirigebat. Capitulum xl.

His itaque gestis. accidit ut peccarent duo eunuchi. pincerna regis egypti et pistor domino suo. Iratusque pharao contra eos. nam alter pincernis preerat. alter pistoribus. misit eos in carcerem principis militum in quo erat vinctus et ioseph. At custos carceris tradidit eos ioseph. qui et ministrabat eis. Aliquantulum temporis in fluxerat. et illi in custodia tenebantur. videruntque ambo somnium nocte una iuxta interpretationem congruam sibi. Ad quos cum introisset ioseph mane. et vidisset eos tristes. sciscitatus est dicens. Cur tristior est hodie solito facies vestra. Qui responderunt. Somnium vidimus. et non est qui interpretetur nobis. Dixitque ad eos ioseph. Numquid non dei est interpretatio. Referte mihi quid videritis. Narravit prior prepositus pincernarum somnium suum. Videbam coram me vitem in qua erant tres propagines. paulatim crescere in gemmas. et post flores uvas maturescere. calicemque pharaonis in manu mea. Tuli ergo uvas et expressi in calicem quem tenebam et tradidi poculum pharaoni. Respondit ioseph. Hec interpretatio somnii. Tres propagines. tres adhuc dies sunt. post quos recordabitur pharao ministerii tui. et restituet te in gradum pristinum. dabisque ei calicem iuxta officium tuum sicut facere consueveras. Tantum memento mei cum bene tibi fuerit. et facies mecum misericordiam ut suggeras pharaoni et educat me de isto carcere. quia furto sublatus sum de terra hebreorum et hic innocens in lacum missus sum. Videns pistorum magister quod prudenter somnium dissolvisset. ait. Et ego vidi somnium quod haberem tria canistra farine super caput meum. et in uno canistro quod erat excelsius portare me omnes cibos qui fiunt arte pistoria. avesque comedere ex eo. Respondit ioseph. Hec est interpretatio somnii. Tria canistra. tres adhuc dies sunt. post quos auferet pharao caput tuum. ac suspendet te in cruce. ac lacerabunt volucres carnes tuas. (exinde) Dies tertius dies natalis pharaonis erat. Qui faciens

grande convivium pueris suis. Recordatus
est inter epulas magistri pincernarum et
pistorum principis. Restituitque alterum in
locum suum ut porrigeret regi poculum,
alterum suspendit in patibulo, ut coniec-
toris veritas probaretur. Et tamen succeden-
tibus prosperis prepositus pincernarum oblitus
est interpretis sui. Capitulum xli.

Post duos annos vidit pharao
sompnium. Putabat se stare super
flumen de quo ascendebant septem boves
pulchre et crasse nimis et pascebantur
in locis palustribus. Alie quoque septem emer-
gebant de flumine fede, confecteque ma-
cie. et pascebantur in ipsa amnis ripa
in locis virentibus; devoraveruntque eas
quarum mira species et habitudo corporum
erat. Expergefactus pharao rursum dor-
mivit et vidit alterum sompnium. Sep-
tem spice pullulabant in culmo uno
plene atque formose. Alie quoque totidem
spice tenues et percusse uredine o-
riebantur devorantes omnem priorem pul-
chritudinem. Evigilans pharao post
quietem et facto mane pavore perterritus
misit ad coniectores egypti cunctosque
sapientes. Et accersitis narravit sompni-
um nec erat qui interpretaretur. Tunc
demum reminiscens pincernarum magister
ait. Confiteor peccatum meum. iratus rex
servis suis me et magistrum pistorum retru-
di iussit in carcerem principis militum.
Ubi una nocte uterque vidimus somp-
nium presagum futurorum. Erat ibi puer
hebreus eiusdem ducis militum famulus.

Cui narrantes somnia audivimus quicquid
postea rei probavit eventus. Ego enim red-
ditus sum officio meo et ille suspensus est in cru-
ce. Protinus ad regis imperium eductum de carcere
ioseph totonderunt. ac veste mutata ob-
tulerunt ei. Cui ille ait. Vidi sompnium
nec est qui edisserat quod vidi. Audivi te
prudentissime conicere. Respondit ioseph. Absque
me deus respondebit prospera pharaoni. Nar-
ravit ergo pharao quod viderat. Putabam
me stare super ripam fluminis. et septem
boves de amne conscendere pulchras
nimis et obesis carnibus. que in pa-
stu paludis virecta carpebant. Et
ecce has sequebantur alie septem boves
in tantum deformes et macilente. ut
numquam tales in terra egypti viderim. Que
devoratis et consumptis prioribus. nullum sa-
turitatis dedere vestigium. sed simili macie
et squalore torpebant. Evigilans
rursum sopore depressus vidi sompnium.
Septem spice pullulabant in culmo
uno plene atque pulcherrime. Alie
quoque septem tenues et percusse uredine
oriebantur. que priorum pulchritudinem
devoraverunt. Narravi coniectoribus
sompnium et nemo est qui edisserat.
Respondit ioseph. Sompnium regis unum
est. Que facturus est deus. ostendit pharaoni. Sep-
tem boves pulchre. et septem spice ple-
ne septem ubertatis anni sunt. eandemque
vim sompnii comprehendunt. Septem
quoque boves tenues atque macilente que
ascenderunt post eas. et septem spice
tenues et vento urente percusse

septem anni sunt venture famis. quibus
ordine complebuntur. Ecce septem anni venient
et fertilitatis magne in universa terra e-
gypti. quos sequentur septem anni alii tante
sterilitatis. ut oblivioni tradatur cuncta retro
abundancia. Consumptura est enim fames
omnem terram. et ubertatis magnitudinem per-
ditura est inopie magnitudo. Quod autem
vidisti secundo ad eandem rem pertinens sop-
nium. firmitatis indicium est. eo quod fiat sermo dei
fiat et velocius impleatur. Nunc ergo pro-
videat rex virum sapientem et industrium.
et preficiat eum terre egypti. qui constituat
prepositos per singulas regiones et quintam
partem fructuum per septem annos fertilitatis
qui iam nunc futuri sunt congreget in hor-
rea. et omne frumentum sub pharaonis
potestate condatur. serveturque in urbibus.
et paretur future septem annorum fami que
pressura est egyptum et non consumatur terra
inopia. Placuit pharaoni consilium et
cunctis ministris eius. Locutusque est ad eos. Num
invenire poterimus talem virum qui spiritu
dei plenus sit. Dixit ergo ad ioseph. Quia
ostendit tibi deus omnia que locutus es. numquid
sapientiorem et similem tui invenire po-
tero. Tu eris super domum meam. et
ad tui oris imperium cunctus populus obedi-
et. Uno tantum regni solio te precedam.
Dixitque rursum pharao ad ioseph. Ecce
constitui te super universam terram egypti. tu-
lit anulum de manu sua et dedit in
manu eius. vestivitque eum stola byssina
torquem et collo torquem auream circumposuit.
fecitque ascendere super currum suum secundum
cum

clamante precone ut omnes coram eo genu
flecterent et prepositum esse scirent universe
terre egypti. Dixit quoque rex ad ioseph.
Ego sum pharao. absque tuo imperio non mo-
vebit quisquam manum aut pedem in omni
terra egypti. Vertitque nomen eius et vocavit
eum lingua egyptiaca salvatorem mundi.
Dedit quoque illi uxorem aseneth filiam phu-
tipharis sacerdotis heliopoleos. Egressus
itaque ioseph ad terram egypti. Triginta
autem erat annorum quando stetit in conspectu regis
pharaonis. et circuivit omnes regiones
egypti. Venitque fertilitas septem annorum.
et in manipulos redacte segetes con-
gregate sunt in horrea egypti. Omnis
etiam frugum abundancia in singulis
urbibus condita est. Tantaque fuit mul-
titudo tritici. ut arene maris coequa-
retur. et copia mensuram excederet. Nati
sunt autem ioseph filii duo antequam veniret
fames. quos ei peperit aseneth filia
phutipharis sacerdotis heliopoleos. Vo-
cavitque nomen primogeniti manasses di-
cens. Oblivisci me fecit deus omnium la-
borum meorum. et domus patris mei. Nomen
quoque secundi appellavit effraim dicens. Crescere
me fecit deus in terra paupertatis mee.
Igitur transactis septem annis ubertatis
qui fuerant in egypto. ceperunt venire
septem anni inopie quos predixerat
ioseph. et in universo orbe fames pre-
valuit. In cuncta autem terra egypti erat
fames. Qua esuriente clamavit populus
ad pharaonem alimenta petens. Quibus
ille respondit. Ite ad ioseph. et quicquid vobis

dixerit facite. Crescebat autem fames cotidie in omni terra. Aperuitque ioseph universa horrea et vendebat egyptiis. Nam et illos oppresserat fames. Omnesque provincie veniebant in egyptum ut emerent escas et malum inopie temperarent. Capitulum xlii.

Audiens autem iacob quod alimenta venderentur in egypto. dixit filiis suis. Quare negligitis? Audivi quod triticum venundetur in egypto. Descendite et emite nobis necessaria ut possimus vivere. et non consumamur inopia. Descendentes igitur fratres ioseph decem ut emerent frumenta in egypto. beniamin domi retento a iacob. qui dixerat fratribus eius. ne forte in itinere quicquam patiatur mali. ingressi sunt terram egypti cum aliis qui pergebant ad emendum. Erat autem fames in terra chanaan. et ioseph princeps egypti. atque ad illius nutum frumenta populis vendebantur. Cumque adorassent eum fratres sui et agnovisset eos quasi ad alienos durius loquebatur. interrogans eos unde venistis. Qui responderunt. De terra chanaan ut emamus victui necessaria. Et tamen fratres ipse cognoscens. non est agnitus ab eis. Recordatusque somniorum que aliquando viderat. ait ad eos. Exploratores estis ut videatis infirmiora terre venistis. Qui dixerunt. Non est ita domine. sed servi tui venerunt ut emerent cibos. Omnes filii unius viri sumus. Pacifici venimus nec quicquam famuli tui machinantur mali. Quibus ille respondit. Aliter est. immunita terre huius considerare venistis. At illi. dixerunt

duodecim inquiunt servi tui fratres sumus. et filii viri unius in terra chanaan. Minimus cum patre nostro est. alius non est superest. Hoc est inquit quod locutus sum. exploratores estis. Iam nunc experimentum vestri capiam. per salutem pharaonis non egrediemini hinc. donec veniat frater vester minimus. Mittite ex vobis unum et adducat eum. vos autem eritis in vinculis. donec probentur que dixistis. utrum vera an falsa sint. Alioquin per salutem pharaonis exploratores estis. Tradidit ergo eos custodie tribus diebus. Die autem tercio eductis de carcere ait. Facite quod dixi. et vivetis. Deum enim timeo. Si pacifici estis. frater vester unus ligetur in carcere. vos autem abite. et ferte frumenta que emistis in domos vestras. et fratrem vestrum minimum ad me adducite. ut possim vestros probare sermones et non moriamini. Fecerunt ut dixerat. et locuti sunt invicem. Merito hec patimur quia peccavimus in fratrem nostrum videntes angustiam anime illius dum deprecaretur nos. et non audivimus. Idcirco venit super nos ista tribulatio. E quibus unus ruben ait. Numquid non dixi vobis. nolite peccare in puerum. et non audistis me. En sanguis eius exquiritur. Nesciebant autem quod intelligeret eos ioseph. eo quod per interpretem loqueretur ad eos. Avertitque se parumper et flevit. et reversus locutus est ad eos. Tollensque symeonem et ligans illis presentibus. iussit ministris ut implerent saccos eorum tritico. et reponerent pecunias singulorum in sacculis suis. datis supra cibariis in via. Qui fecerunt ita. At illi portantes frumenta in asinis

profecti sunt. Aperto que vnus sacco vt daret iumento pabulum in diuersorio. contemplatus pecuniam in ore sacculi. dixit fratribus suis Reddita est mihi pecunia. en habetur in sacco. Et obstupefacti turbatique dixerunt mutuo. Quidnam est hoc quod fecit nobis deus. Venerunt que ad iacob patrem suum in terra chanaan et narrauerunt ei omnia que accidissent sibi dicentes. Locutus est nobis dominus terre dure et putauit nos exploratores prouincie. Cui respondimus. Pacifici sumus. nec vllas molimur insidias. Duodecim fratres vno patre geniti sumus. Vnus non est super. minimus cum patre nostro est in terra chanaan. Qui ait. Sic probabo quod pacifici estis. Fratrem vestrum vnum dimittite apud me. et cibaria domibus vestris necessaria sumite et abite. fratrem que vestrum minimum adducite ad me. vt sciam quod non sitis exploratores. et istum qui tenetur in vinculis recipere possitis. ac deinceps emendi que vultis habeatis licentiam. His dictis cum frumenta effunderent. singuli reperierunt in ore saccorum ligatas pecunias. Exterritisque simul omnibus. dixit pater iacob. Absque liberis me esse fecistis. Ioseph non est super. symeon tenetur in vinculis. beniamin auferetis. in me hec mala omnia reciderunt. Cui dixit ruben. Duos filios meos interfice. si non reduxero illum tibi. Trade eum in manu mea et ego tibi illum restituam. At ille. non descendet inquit filius meus vobiscum. frater eius mortuus est. ipse solus remansit. Si quid ei aduersi acciderit in terra ad quam pergitis. deducetis canos meos cum dolore ad inferos. Cap. xliii

Interim fames omnem terram vehementer premebat. Consumptisque cibis quos ex egypto detulerant. dixit iacob ad filios suos. Reuertimini et emite pauxillum escarum. Respondit iudas. Denuntiauit nobis vir ille sub testificatione iurandi dicens. non videbitis faciem meam nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis vobiscum. Si ergo mittis eum nobiscum. pergemus pariter et emenus tibi necessaria. Sin autem non vis. non ibimus. Vir enim ut sepe diximus denuntiauit nobis dicens. non videbitis faciem meam absque fratre vestro minimo. Dixit eis israhel. In meam hoc fecistis miseriam. vt indicaretis ei et alium vos habere fratrem. At illi responderunt. Interrogauit nos homo per ordinem nostram progeniem. si pater viueret. si haberemus fratrem. et nos respondimus ei consequenter iuxta id quod fuerat sciscitatus. Numquid scire poteramus quod dicturus esset. adducite nobiscum fratrem vestrum. Iudas quoque dixit patri suo. Mitte puerum mecum vt proficiscamur et possimus viuere. ne moriamur nos et paruuli nostri. Ego suscipio puerum. de manu mea require illum. Nisi reduxero et tradidero eum tibi. ero peccati reus in te omni tempore. Si non intercessisset dilatio. iam vice altera venissemus. Igitur israhel pater eorum dixit ad eos. Si sic necesse est. facite quod vultis. Sumite de optimis terre frugibus in vasis vestris et deferte viro munera. modicum resine et mellis et storacis et stactes et therebinti et amigdalarum. Pecuniamque duplicem ferte vobiscum

et illud quod invenistis in saccis reportate
ne forte errore factum sit. Sed et fratrem vestrum
tollite et ite ad virum. Deus autem meus omnipotens
faciat vobis eum placabilem et remittat
vobiscum fratrem vestrum quem tenet et hunc Benia-
min. Ego autem quasi orbatus absque liberis ero.
Tulerunt ergo viri munera et pecuniam
duplicem et Beniamin, descenderuntque in
Egyptum et steterunt coram Ioseph. Quos
cum ille vidisset et Beniamin simul, precepit
dispensatori domus sue dicens: Intro-
duc viros domum, et occide victimas
et instrue convivium, quoniam mecum sunt come-
suri meridie. Fecit ille sicut fuerat impe-
ratum et introduxit viros domum. Ibique
exterriti dixerunt mutuo: propter pecuniam quam
retulimus prius in saccis nostris introducti sumus,
ut devolvat in nos calumpniam, et vio-
lenter subiciat servituti et nos et asinos
nostros. Quamobrem in ipsis foribus accede-
tes ad dispensatorem locuti sunt: Oramus
domine ut audias. Iam ante descendimus, ut
emeremus escas. Quibus emptis cum ve-
nissemus ad diversorium aperuimus saccos
nostros et invenimus pecuniam in ore saccorum
quam nunc eodem pondere reportavimus. Sed et
aliud attulimus argentum, ut emamus
que necessaria sunt. Non est in nostra conscientia,
quis eam posuerit in marsupiis nostris. At ille re-
spondit: Pax vobiscum. Nolite timere. Deus
vester et Deus patris vestri dedit vobis thesauros
in saccis vestris. Nam pecuniam quam dedistis
ego probatam habeo. Eduxitque ad eos
Simeon. Et introductis domum attulit aquam
et laverunt pedes suos, deditque pabula
asinis eorum. Illi vero parabant munera
donec ingrederetur Ioseph meridie. Audi-
erant enim quod ibi comesturi essent panem.
Igitur Ioseph ingressus est domum suam,
obtuleruntque ei munera tenentes in
manibus et adoraverunt proni in terram.
At ille clementer resalutatis eis inter-
rogavit dicens: Salvusne est pater vester senex
de quo dixeratis mihi? Adhuc vivit? Et
incurvati adoraverunt eum. Attollens autem
oculos Ioseph vidit Beniamin fratrem suum
uterinum, et ait: Iste est frater vester parvulus
de quo dixeratis mihi? Et rursum: Deus inquit
misereatur tui fili mi. Festinavitque quia commota in domum
commota fuerant viscera eius super fratre suo, et
erumpebant lacrime, et introiens cubi-
culum flevit. Rursumque lota facie egressus
continuit se et ait: Ponite panes. Quibus
appositis seorsum Ioseph, et seorsum fratribus,
Egyptiis quoque qui vescebantur simul seorsum.
Illicitum est enim Egyptiis comedere cum He-
breis, et profanum putant huiuscemodi
convivium. Sederunt coram eo primogenitus
iuxta primogenita sua, et minimus iuxta
etatem suam. Et mirabantur nimis sumptis
partibus quas ab eo acceperant. Maior
que pars venit Beniamin, ita ut quinque partibus
excederet. Biberuntque et inebriati
sunt cum eo.

Capitulum xliiii.

Precepit autem Ioseph dispensatori
domus sue dicens: Imple saccos
eorum frumento quantum possunt capere,
et pone pecuniam singulorum in summitate
sacci. Scyphum autem meum argenteum
et pretium quod dedit tritici pone in ore

sacci minoris, factumque est ita. Et orto mane
dimissi sunt cum asinis suis. Iamque urbe
exierant, et processerant paululum. Tunc
ioseph accersito dispensatore domus,
surge inquit persequere viros, et apprehensis
dicito. Quare reddidistis malum pro bono?
Scyphus quem furati estis ipse est in quo
bibit dominus meus, et in quo augurari
solet. Pessimam rem fecistis. Fecit ille
ut iusserat, et apprehensis per ordinem locu-
tus est. Qui responderunt. Quare sic loquitur
dominus noster, ut servi tui tantum flagitium commise-
rint? Pecuniam quam invenimus in summitate
saccorum reportavimus ad te de terra chana-
an. et quomodo consequens est ut furati simus
de domo domini tui aurum vel argentum? Apud
quemcumque fuerit inventum servorum tuorum quod
queris moriatur, et nos servi erimus domini
nostri. Qui dixit fiat iuxta vestram sententiam.
Apud quemcumque fuerit inventus ipse sit servus
meus. vos autem eritis innoxii. Itaque festi-
nato deponentes in terra saccos aperue-
runt singuli. Quos scrutatus incipiens
a maiore usque ad minimum. invenit scy-
phum in sacco beniamin. At illi scissis
vestibus, oneratisque rursum asinis, re-
versi sunt in oppidum. Primusque iudas cum
fratribus ingressus est ad ioseph, necdum enim
de loco abierat, omnesque ante eum in terram
pariter corruerunt. Quibus ille ait. Cur
sic agere voluistis. An ignoratis quod non sit
similis mei in augurandi scientia. Cui
iudas, quid respondebimus inquit domino meo,
vel quid loquemur aut iuste poterimus obten-
dere. Deus invenit iniquitatem servorum tuorum

En omnes servi sumus domini mei, et nos
et apud quem inventus est scyphus. Respondit
ioseph. Absit a me, ut sic agam. Qui
furatus est scyphum ipse sit servus meus, vos
autem abite liberi ad patrem vestrum. Accedens
autem propius iudas, confidenter ait. Oro domine
mi, loquatur servus tuus verbum in auribus tuis,
et ne irascaris famulo tuo. Tu es enim
post pharaonem dominus meus. Interrogasti prius
servos tuos, habetis patrem aut fratrem, et
nos respondimus tibi domino meo. Est nobis pater
senex. et puer parvulus qui in senec-
tute illius natus est. Cuius uterinus frater est mor-
tuus et ipsum solum habet mater sua. Pater
vero tenere diligit eum. Dixistique servis
tuis. Adducite eum ad me, et ponam
oculos meos super illum. Suggessimus domino
meo. Non potest puer relinquere patrem suum,
si enim dimiserit illum morietur. Et dixisti
servis tuis. Nisi venerit frater vester minimus
vobiscum non videbitis amplius faciem
meam. Cum ergo ascendissemus ad famulum
tuum patrem nostrum. narravimus ei omnia que
locutus est dominus meus. Et dixit pater noster. Re-
vertimini. et emite nobis parum tritici. Cui
diximus. Ire non possumus. Si frater noster
minimus descendet nobiscum. proficiscemur
simul. Alioquin illo absente non audebimus
videre faciem viri. Ad que ille respondit. Vos
scitis quod duos genuerit uxor mea.
Egressus est unus. et dixistis bestia devo-
ravit eum. et hucusque non comparet. Si tu-
leritis et istum et aliquid ei in via contige-
rit. deducetis canos meos cum merore
ad inferos. Igitur si intravero ad servum tuum

patrem meum et puer defuerit· cum anima illius
ex huius anima pendeat· videatque eum
non esse nobiscum· morietur· et deducent famuli
tui canos eius cum dolore ad inferos· Ego
proprie fiam seruus tuus qui in meam hunc recepi
fidem et spopondi dicens· nisi reduxero
eum peccati reus ero in patrem meum omni tempore.
Manebo itaque seruus tuus pro puero in ministe-
rio domini mei· et puer ascendat cum
fratribus suis· Non enim possum redire ad patrem
meum absente puero· ne calamitatis
que oppressura patrem meum testis assistam· ca
xlv· Non se poterat ultra continere ioseph·
multis coram astantibus· Unde precepit
ut egrederentur cuncti foras· et nullus interesset
alienus agnitioni mutue· Eleuauitque
vocem suam cum fletu· quam audierunt egyp-
tii· omnisque domus pharaonis· et dixit fratribus
suis· Ego sum ioseph· Adhuc pater meus
viuit· Nec poterant respondere fratres· nimio
timore perterriti· Ad quos ille clementer· acce-
dite inquit ad me· Et cum accessissent prope
ego sum ait ioseph frater vester quem vendidistis
in egyptum· Nolite pauere· nec vobis du-
rum videatur eo quod vendidistis me in his
regionibus· Pro salute enim vestra misit me
deus ante vos in egyptum· Biennium est quod
fames esse cepit in terra· et adhuc quinque
anni restant quibus nec arari poterit
nec meti· Premisitque me deus ut re-
seruemini super terram· et escas ad viuendum
habere possitis· Non vestro consilio sed dei huc
voluntate missus sum· qui fecit me quasi
patrem pharaonis ac dominum vniuerse
domus eius· ac principem in omni terra egypti·

Festinate et ascendite ad patrem meum
et dicite ei· Hec mandat filius tuus ioseph·
Deus me fecit dominum vniuerse terre egypti·
Descende ad me ne moreris· et habita-
bis in terra iessen· erisque iuxta me tu et filii
tui et filii filiorum tuorum· oues tue et ar-
menta tua et vniuersa que possides·
ibique te pascam· Adhuc enim quinque an-
ni residui sunt famis· ne et tu pereas
et domus tua et omnia que possides· En
oculi vestri et oculi ~~patris~~ fratris mei beniamin
vident· quod os meum loquatur ad vos· Nun-
ciate patri meo vniuersam gloriam meam
et cuncta que vidistis in egypto· Festi-
nate et adducite eum ad me· Cumque
amplexatus recidisset in collum beniamin
fratris sui fleuit· illo quoque flente similiter
super collum eius· Osculatusque est ioseph omnes
fratres suos· et plorauit super singulos· Post
que ausi sunt loqui ad eum· Auditumque est
et celeberrimo sermone vulgatum in aula re-
gis· venerunt fratres ioseph· Et gauisus est
pharao atque omnis familia eius· Dixitque
ad ioseph ut imperaret fratribus suis
dicens· Onerantes iumenta ite in terram
chanaan· et tollite inde patrem vestrum
et cognationem et venite ad me· et ego
dabo vobis omnia bona egypti· ut comedatis
medullam terre· Precipe etiam ut tol-
lant plaustra de terra egypti ad subuec-
tionem paruulorum suorum et coniugum· ac
dicito· Tollite patrem vestrum et properate
quantocius venientes· nec dimittatis quicquam
de supellectili vestra· quia omnes opes egyp-
ti vestre erunt· Feceruntque filii israel· ut

eis mandatum fuerat. Quibus dedit ioseph
plaustra secundum imperium pharaonis et ci-
baria in itinere. singulis quoque proferri iussit bi-
nas stolas. Beniamin vero dedit tre-
centos argenteos cum quinque stolis optimis.
tantundem pecunie et vestium mittens
patri suo. addens ei asinos decem qui sub-
veherent ex omnibus diviciis egypti. et
totidem asinas triticum in itinere panesque
portantes. Dimisit ergo fratres suos et pro-
ficiscentibus ait Ne irascamini in via. Qui
ascendentes ex egypto venerunt in terram
chanaan ad patrem suum iacob. et nuncia-
verunt ei dicentes. Ioseph vivit et ipse
dominatur in omni terra egypti. Quo audito
iacob quasi de gravi somno evigilans. tamen
non credebat eis. Illi econtra referebant omnem
ordinem rei. Cumque vidisset plaustra et uni-
versa que miserat. revixit spiritus eius et
ait. Sufficit michi. si adhuc ioseph filius
meus vivit. vadam et videbo illum an-
tequam moriar. Cap. xlvi.

Profectusque israel cum omnibus que habebat.
venit ad puteum iuramenti. Et mac-
tatis ibi victimis deo patris sui ysaac.
audivit eum per visionem noctis vocantem
se. et dicentem sibi Iacob iacob. Qui re-
spondit. Ecce assum. Ait illi deus. Ego
fortissimus sum deus patris tui. noli timere
descendere in egyptum. quia in gentem ma-
gnam faciam te ibi. Ego descendam tecum
illuc. et ego inde adducam te reverten-
tem. ioseph quoque ponet manum suam super
oculos tuos. Surrexit iacob a puteo
iuramenti. tuleruntque eum filii sui cum

parvulis et uxoribus suis in plaustris
que miserat pharao ad portandum senem.
et omnia que possederat in terra chana-
an. venitque in egyptum cum omni semine
suo. filii eius et nepotes. filie et cuncta
simul progenies. Hec sunt autem nomina filiorum
israel qui ingressi sunt in egyptum. ipse cum
liberis suis. Primogenitus ruben. Filii ru-
ben. enoch et phallu et esrom et char-
mi. Filii symeon. iemuhel et iamin.
et aoth et iachin et saber. et saul filius
chananitidis. Filii levi. gerson. caath
et merari. Filii iuda. her et onam et
sela et phares et zara. Mortui sunt
autem her et onan in terra chanaan. Nati
que sunt filii phares. esrom et amul.
Filii ysachar. thola et phua et iob iasub
et esrom. Filii zabulon. sared et helon
ioalel et iahel. Hii filii lye quos genuit in
mesopotamia syrie cum dina filia sua.
Omnes anime filiorum eius et filiarum triginta
et tres. Filii gad. sephion et aggi su- sephion et aggi et suni
ni et esebon. heri et arodi et harodi.
Filii aser. iamne et iesua et iesui et
beria. sara quoque soror eorum. Filii beria.
heber et melchiel. Hii filii zelphe quam
dedit laban lye filie sue. et hos genuit
iacob. sedecim animas. Filii rachel
uxoris iacob. ioseph et beniamin. Na-
tique sunt ioseph filii in terra egypti. quos
genuit ei aseneth filia phutipharis
sacerdotis eliopoleos. manasses et effra-
im. Filii beniamin. bela et bechor et
asbel. gera et naaman et iethros et
mophim et ophim et ared. Hii filii

rachel quos genuit iacob · omnes anime quatuorde-
cim · filius dan · usim · filii neptalim · asiel
et guni et geser et sallem · hii filii bale
quam dedit laban rachel filie sue · et hos
genuit iacob · omnes anime septem · Cuncte
anime que ingresse sunt cum iacob in egiptum
et egresse de femore eius absque uxoribus
filiorum · sexaginta sex · filii autem ioseph
qui nati sunt ei in terra egipti · anime due ·
Omnes anime domus iacob que ingresse sunt in
egiptum · fuere septuaginta · Misit autem
iudam ante se ad ioseph ut nunciaret ei et
ille occurreret ei in iessen · Quo cum perue-
nisset · iuncto ioseph curru suo ascendit
obuiam patri suo ad eundem locum · Vi-
densque eum irruit super collum eius · et inter
amplexus fleuit · Dixitque pater ad ioseph ·
Iam letus moriar · quia vidi faciem tuam
et superstitem [erased] te relinquo · Et ille lo-
cutus est ad fratres et ad omnem domum patris
sui · Ascendam et nunciabo pharaoni · dicam-
que ei · fratres mei et domus patris mei qui
erant in terra chanaan venerunt ad me
et sunt viri pastores ouium · curamque
habent alendorum gregum · Pecora sua
et armenta et omnia que habere poterant
adduxerunt secum · Cumque vocauerit vos
et dixerit · quod est opus vestrum · respondebitis ·
Viri pastores sumus serui tui ab infan-
tia nostra usque in presens · et nos et patres
nostri · Hec autem dicetis ut habitare possetis
in terra iessen · quia detestantur egiptii
omnes pastores ouium · Capitulum xlvii ·

Ingressus ergo ioseph · nunciauit pharaoni
dicens · Pater meus et fratres oues eorum
et armenta et cuncta que possident
venerunt de terra chanaan · et ecce con-
sistunt in terra iessen · Extremos quoque fratrum suorum
quinque viros statuit coram rege · quos ille
interrogauit · Quid habetis operis · Responderunt ·
Pastores ouium sumus serui tui · et nos
et patres nostri · Ad peregrinandum in terram tuam
venimus · quoniam non est herba gregibus seruorum tuorum
ingrauescente fame in regione chanaan ·
petimusque ut esse nos iubeas seruos tuos
in terra iessen · Dixit itaque rex ad ioseph ·
Pater tuus et fratres tui venerunt ad te · terra
egipti in conspectu tuo est · in optimo loco
fac habitare eos · et trade eis terram iessen ·
Quod si nosti esse in eis viros industrios ·
constitue eos [illos] magistros pecorum meorum ·
Post hec introduxit ioseph patrem suum ad re-
gem · et statuit eum coram eo · Qui benedi-
cens illi et interrogatus ab eo · quot sunt
dies annorum vite tue · Respondit · Dies pere-
grinationis mee centum triginta annorum
sunt parui et mali · et non peruenerunt
usque ad dies patrum meorum quibus peregri-
nati sunt · Et benedicto rege · egressus est
foras · Ioseph vero patri et fratribus suis
dedit possessionem in egipto in optimo terre
solo ramasses ramesses ut preceperat
pharao · et alebat eos omnemque domum
patris sui · prebens cibaria singulis · In toto
enim orbe panis deerat et oppresserat
fames terram · maxime egipti et chana-
an · E quibus omnem pecuniam congregauit
pro vendicione frumenti · et intulit eam
in erarium regis · Cumque defecisset emptoribus
pretium · venit cuncta egiptus ad ioseph

dicens Da nobis panes. Quare morimur coram te deficiente pecunia. Quibus ille respondit Adducite pecora vestra et dabo vobis pro eis cibos si pecuniam non habetis. Que cum adduxissent dedit eis alimenta pro equis et ovibus et bobus et asinis sustentavit que eos illo anno pro commutacione pecorum. Venerunt quoque anno secundo et dixerunt ei. Non celamus dominum nostrum quod deficiente pecunia et pecora simul defecerunt. nec clam te est quod absque corporibus et terra nichil habeamus. Cur ergo moriemur te vidente Et nos et terra nostra tui erimus. Eme nos in servitutem regiam et prebe semina ne pereunte cultore redigatur terra in solitudinem. Emit igitur ioseph omnem terram egypti. vendentibus singulis possessiones suas pre magnitudine famis. subiecitque eam pharaoni et cunctos populos eius a novissimis terminis egypti usque ad extremos fines eius preter terram sacerdotum que a rege sacerdotum tradita fuerat eis. quibus et statuta cibaria ex horreis publicis prebebantur. et iccirco non sunt compulsi vendere possessiones suas. Dixit ergo ioseph ad populos. En ut cernitis et vos et terram vestram pharao possidet. Accipite semina et serite agros. ut fruges habere possitis. Quintam partem regi dabitis. quatuor reliquas permitto vobis in sementem et cibos famulis et liberis vestris. Qui responderunt Salus nostra in manu tua est. respiciat nos tantum dominus noster et leti serviemus regi. Ex eo tempore usque in presentem diem in universa terra egypti regibus quinta pars solvitur. et factum est quasi in lege. absque terra sacerdotali que libera ab hac condicione fuit. Habitavit ergo israel in egypto id est in terra iessen. et possedit eam. Auctusque est et multiplicatus nimis. et vixit in ea decem et septem annis. factique sunt omnes dies vite illius centum quadraginta et septem annorum. Cumque appropinquare cerneret mortis diem vocavit filium suum ioseph et dixit ad eum Si inveni graciam in conspectu tuo pone manum tuam sub femore meo. et facias michi misericordiam et veritatem ut non sepelias me in egypto. sed dormiam cum patribus meis et auferas me de hac terra. condasque in sepulchro maiorum Cui respondit ioseph. Ego faciam quod iussisti. Et ille Iura ergo michi. Quo iurante adoravit israel deum. conversus ad lectuli caput

c. xlviii

His ita transactis nunciatum est ioseph quod egrotaret pater eius. Qui assumptis duobus filiis manasse et effraim ire perrexit. Dictumque est seni. Ecce filius tuus ioseph venit ad te. Qui confortatus sedit in lectulo et ingresso ad se ait. Deus omnipotens apparuit michi in luza que est in terra chanaan benedixitque michi et ait Ego te augebo et multiplicabo et faciam in turbas populorum. daboque tibi terram hanc et semini tuo post te in possessionem sempiternam. Duo igitur filii tui qui nati sunt tibi in terra egypti antequam huc venirem ad te mei erunt. effraim et manasses sicut ruben et symeon reputabuntur michi. Reliquos autem quos genueris post eos tui erunt. et nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis. Michi enim cum venirem de mesopotamia mortua est rachel in terra chanaan in ipso itinere. Eratque vernum tempus et ingre

diebar effratam et sepelivi eam iuxta
viam effrate que alio nomine appellatur
bethleem. Videns autem filios eius dixit ad
eum. Qui sunt isti? Respondit: Filii mei sunt
quos mihi deus dedit in hoc loco. Adduc inquit
eos ad me ut benedicam illis. Oculi enim israel
caligabant prae nimia senectute et cla-
re videre non poterat. Applicitosque ad se
deosculatus et circumplexus dixit ad fi-
lium: Non sum fraudatus aspectu tuo insuper
ostendit mihi deus semen tuum. Cumque tulisset eos
ioseph de gremio patris adoravit pronus in terram
et posuit effraim ad dexteram suam id est
ad sinistram israel, manassen vero in sinistra sua
ad dexteram scilicet patris; applicuitque am-
bos ad eum. Qui extendens manum dex-
teram posuit super caput effraim minoris
fratris, sinistram autem super caput manasse qui
maior natu erat, commutans manus. Bene-
dixitque ioseph filio suo et ait: Deus in cuius
conspectu ambulaverunt patres mei abra-
ham et ysaac, deus qui pascit me ab ado-
lescentia mea usque in presentem diem, angelus
qui eruit me de cunctis malis benedicat pu-
eris istis, et invocetur super eos nomen meum,
nomina quoque patrum meorum abraham et ysaac,
et crescant in multitudine super terram. Videns
autem ioseph quod posuisset pater suus dexteram
manum super caput effraim graviter accepit.
Et apprehensam patris manum levare conatus
est de capite effraim et transferre super caput
manasse. Dixitque ad patrem: Non ita convenit
pater, quia hic est primogenitus; pone dexte-
ram tuam super caput eius. Qui renuens
ait: Scio fili mi scio. Et iste quidem erit
in populos et multiplicabitur, sed frater eius minor
maior illo erit, et semen illius crescet in
gentes. Benedixitque eis in ipso tempore
dicens: In te benedicetur israel atque dicetur: Faciat
tibi deus sicut effraim et sicut manasse.
Constituitque effraim ante manassen. Et
ait ad ioseph filium suum: En ego morior et
erit deus vobiscum, reducetque vos ad terram
patrum vestrorum. Do tibi partem unam extra fratres
tuos quam tuli de manu amorrei in gladio
et arcu meo. Cap. xlix.

Vocavit autem iacob filios suos et ait
eis: Congregamini ut annuntiem vobis
que ventura sunt diebus novissimis. Con-
gregamini et audite filii iacob, audite
israel patrem vestrum. Ruben primogenitus meus
tu fortitudo mea et principium doloris mei,
prior in donis maior in imperio. Effusus
es sicut aqua, non crescas, quia ascendisti cu-
bile patris tui et maculasti stratum eius. Sy-
meon et levi fratres vasa iniquitatis bellantia.
In consilio eorum ne veniat anima mea et in
cetu illorum non sit gloria mea, quia in furore suo
occiderunt virum et in voluntate sua suf-
foderunt murum. Maledictus furor eorum
quia pertinax, et indignatio illorum quia dura.
Dividam eos in iacob et dispergam eos in
israel. Iuda te laudabunt fratres tui. Manus
tua in cervicibus inimicorum tuorum, adora-
bunt te filii patris tui. Catulus leonis iuda,
ad predam fili mi ascendisti; requiescens accu-
buisti ut leo et quasi leena. Quis suscitabit
eum? Non auferetur sceptrum de iuda et dux
de femore eius donec veniat qui mittendus
est, et ipse erit expectatio gentium. Ligans

ad vineam pullum suum. et ad vitem o fili mi asinam suam. Lavabit in vino stolam suam et in sanguine uve pallium suum. Pulchriores oculi eius vino et dentes lacte candidiores. Zabulon in littore maris habitabit et in statione navium pertingens usque ad Sydonem. Issachar asinus fortis accubans inter terminos. vidit requiem quod esset bona et terram quod optima et supposuit humerum suum ad portandum factusque est tributis serviens. Dan iudicabit populum suum sicut et alia tribus Israel. Fiat Dan coluber in via cerastes in semita mordens ungulas equi ut cadat ascensor eius retro. Salutare tuum expectabo domine. Gad accinctus preliabitur ante eum et ipse accingetur retrorsum. Aser pinguis panis eius et prebebit delicias regibus. Neptalim cervus emissus et dans eloquia pulchritudinis. Filius accrescens Ioseph filius accrescens et decorus aspectu. Filie discurrerunt super murum. sed exasperaverunt eum et iurgati sunt. inviderunt que illi habentes iacula. Sedit in forti arcus eius et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum illius per manus potentis Iacob. Inde pastor egressus est lapis Israel. Deus patris tui erit adiutor tuus et omnipotens benedicet tibi benedictionibus celi desuper. benedictionibus abyssi iacentis deorsum. benedictionibus uberum et vulve. Benedictiones patris tui confortate sunt benedictionibus patrum eius. donec veniret desiderium collium eternorum. Fiant in capite Ioseph. et in vertice nazarei inter fratres suos. Be-

niamin lupus rapax mane comedet predam. et vespere dividet spolia. Omnes hi in tribubus Israel duodecim. Hec locutus est eis pater suus. benedixitque singulis benedictionibus propriis et precepit eis dicens. Ego congregor ad populum meum. sepelite me cum patribus meis in spelunca duplici que est in agro Ephron Ethei contra Mambre in terra Chanaan. quam emit Abraham cum agro ab Ephron Etheo in possessionem sepulchri. Ibi sepelierunt eum et Saram uxorem eius. Ibi sepultus est Ysaac cum Rebecca coniuge. ibi et Lya condita iacet. Finitisque mandatis quibus filios instruebat collegit pedes suos super lectulum et obiit. appositusque est ad populum suum. Ca Quod cernens Ioseph ruit super faciem patris flens et deosculans eum. Precepitque servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem. Quibus iussa explentibus transierunt quadraginta dies. Iste quippe mos erat cadaverum conditorum. flevitque eum Egyptus septuaginta diebus. Et expleto planctus tempore locutus est Ioseph ad familiam pharaonis. eo quod adiuraverit me pater meus dicens. En morior in sepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan sepelies me. Ascendam igitur et sepeliam patrem meum. ac revertar. Dixitque ei pharao. Ascende et sepeli patrem tuum sicut adiuravit te. Quo ascendente ierunt cum eo omnes senes domus pharaonis. cunctique maiores natu terre Egypti. Domus Ioseph cum fratribus suis absque parvulis et gregibus atque armentis que dereliquerant in terra

Si inveni gratiam in conspectu vestro loquimini in auribus pharaonis

iessen. Habuit quoque in comitatu currus
et equites. et facta est turba non modica. Ve-
neruntque ad aream atad. que sita est trans
iordanem. Ubi celebrantes exequias
planctu magno atque vehementi. impleue-
runt septem dies. Quod cum vidissent habitatores
terre chanaan. dixerunt. planctus iste
magnus egyptiis. Et iccirco appellaue-
runt nomen loci illius. planctus egypti.
Fecerunt ergo filii iacob sicut preceperat
eis. et portantes eum in terram chanaan.
sepelierunt eum in spelunca duplici quam
emerat abraham cum agro in possessio-
nem sepulcri ab ephron etheo contra faciem
mambre. Reversusque est ioseph cum fratribus
suis in egyptum et omni comitatu se-
pulto patre. Quo mortuo timentes fratres
eius. et mutuo colloquentes. ne forte me-
mor sit iniurie quam passus est. et reddat
nobis malum omne quod fecimus. mandaue-
runt ei dicentes. pater tuus precepit nobis
antequam moreretur. ut hec tibi verbis illius diceremus.
Obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum
tuorum. et peccati atque malitie quam exercue-
runt in te. Nos quoque oramus. ut servo dei patris
tui dimittas iniquitatem hanc. Quibus
auditis. flevit ioseph. Veneruntque ad
eum fratres sui. et proni in terram adoraue-
runt atque dixerunt. Servi tui sumus. Quibus
ille respondit. Nolite timere. Num dei possumus
resistere voluntati. Vos cogitastis de me
malum et deus vertit illud in bonum. ut ex-
altaret me sicut in presentiarum cer-
nitis. et saluos faceret multos populos. No-
lite timere. Ego pascam vos et parvu-
los vestros. Consolatusque est eos. ac blande
et leniter est locutus. et habitavit in egyp-
to cum omni domo patris sui. Vixitque centum
decem annis. et vidit effraim filios usque
ad tertiam generationem. Filii quoque machir. filii
manasse. nati sunt in genibus ioseph.
Quibus transactis locutus est fratribus suis. Post
mortem meam deus visitabit vos. et ascendere
faciet de terra ista ad terram quam iuravit abra-
ham et ysaac et iacob. Cumque adiurasset
eos atque dixisset deus visitabit vos. asporta-
tote vobiscum ossa mea de loco isto. mor-
tuus est expletis centum decem vite sue annis.
et conditus aromatibus repositus est in loculo
in egypto

~~Explicit Genesis~~
~~Incipit liber qui dicitur hebraice El-~~
~~lesmoth greece Exodus latine exitus~~

Hec sunt nomina filiorum
israel. qui ingressi sunt in
egyptum cum iacob. sin-
guli cum suis domibus
introierunt. Ruben. sy-
meon. levi. iuda. ysa-
char. zabulon. et beniamin. dan et
neptalim. gad et aser. Erant igitur
omnes anime eorum que egresse sunt de femo-
re iacob. septuaginta quinque. Ioseph autem
in egypto erat. Quo mortuo et universis 7
fratribus eius. omnique cognatione sua. filii israel
creverunt et quasi germinantes multiplicati sunt.
ac roborati nimis impleverunt terram.
Surrexit interea rex novus super egyptum
qui ignorabat ioseph. et ait ad populum suum.
Ecce populus filiorum israel multus et fortior nobis.

est. Venite sapienter opprimamus eum ne for-
te multiplicetur. et si ingruerit contra nos
bellum. addatur inimicis nostris. expugnatisque
nobis egrediatur de terra. Preposuit itaque
eis magistros operum. ut affligerent eos
oneribus. Edificaveruntque urbes taber-
naculorum pharaoni. phyton et rames-
ses. Quantoque opprimebat eos. tanto
magis multiplicabantur et crescebant.
Oderant que filios israel egyptii. et affli-
gebant illudentes eis et irridentes.
atque ad amaritudinem perducebant
vitam eorum operibus duris luti et lateris.
omnique famulatu quo in terre operibus
premebantur. Dixit autem rex egypti ob-
stetricibus hebreorum. quarum una voca-
batur sephora altera phua precipiens
eis. Quando obstetricabitis hebreas. et
partus tempus advenerit. si masculus fuerit
interficite illum. si femina reservate. Timu-
erunt autem obstetrices deum. et non fecerunt
iuxta preceptum regis egypti. sed conservabant
mares. Quibus ad se accersitis rex ait.
Quidnam est hoc quod facere noluistis ut pue-
ros servaretis. Que responderunt. Non sunt
hebree sicut egyptie mulieres. Ipse enim
obstetricandi habent scientiam. et priusquam
veniamus ad eas pariunt. Bene ergo fecit
deus obstetricibus. et crevit populus confortatusque
est nimis. Et quia timuerunt obstetrices
deum. edificavit illis domos. Precepit ergo
pharao omni populo suo dicens. Quicquid
masculini sexus natum fuit in flumen
proicite. quicquid feminei reservate. Cap. II.

Egressus est post hec vir de domo
levi accepta uxore stirpis sue. que conce-
pit et peperit filium. Et videns eum ele-
gantem abscondit tribus mensibus. Cumque
iam celare non posset. sumpsit fiscellam
scirpeam et linivit eam bitumine ac pice.
posuitque intus infantulum. et exposuit
eum in carecto ripe fluminis. stante procul
sorore eius. et considerante eventum rei. Ecce
autem descendebat filia pharaonis ut
lavaretur in flumine. et puelle eius gradie-
bantur per crepidinem alvei. Que cum
vidisset fiscellam in papirione. misit
unam e famulabus suis. Et allatam ape-
riens. cernensque in ea parvulum vagi-
entem. miserta eius ait. De infantibus
hebreorum est hic. Cui soror pueri. Vis
inquit ut vadam et vocem tibi mulierem hebream.
que nutrire possit infantulum. Respondit
et. Vade. Perrexit puella. et vocavit
matrem eius. Ad quam locuta filia pharaonis.
accipe ait puerum istum et nutri mihi. ego
tibi dabo mercedem tuam. Suscepit mulier
et nutrivit puerum. adultumque tradidit
filie pharaonis. Quem illa adoptavit loco
filii. vocavitque nomen eius moysen dicens.
quia de aqua tuli eum. In diebus illis postquam
creverat moyses. egressus ad fratres suos
vidit afflictionem eorum. et virum egyptium
percutientem quendam de hebreis fratribus
suis. Cumque circumspexisset huc atque illuc
et nullum adesse vidisset. percussum egyptium
abscondit sabulo. Et egressus die alte-
ro conspexit duos hebreos rixantes.
dixitque ei qui faciebat iniuriam. Quare
percutis proximum tuum. Qui respondit

Quis constituit te principem et iudicem
super nos? Num occidere tu me vis sicut
occidisti heri egyptium? Timuit moy-
ses et ait: Quomodo palam factum est verbum istud?
Audivit que pharao sermonem hunc et quere-
bat occidere moysen. Qui fugiens a con-
spectu eius moratus est in terra madian
et sedit iuxta puteum. Erant sacerdoti ma-
dian septem filie que venerunt ad hau-
riendam aquam et impletis canalibus ada-
quare cupiebant greges patris sui. Supve-
nere pastores et eiecerunt eas. Surre-
xitque moyses et defensis puellis adaqua-
vit oves earum. Que cum revertissent ad ra-
guel patrem suum, dixit ad eas: Cur ve-
locius venistis solito? Responderunt: Vir
egyptius liberavit nos de manu pastorum,
insuper et aquam hausit nobiscum, potumque
dedit ovibus. At ille: Ubi est? inquit. Quare
dimisistis hominem? Vocate eum ut come-
dat panem. Iuravit ergo moyses quod habita-
ret cum eo. Accepitque sefforam filiam eius
uxorem. Que peperit ei filium, quem vocavit
gerson dicens: Advena fui in terra aliena.
Alterum vero peperit quem vocavit eliezer
dicens: Deus enim patris mei adiutor
meus et eripuit me de manu pharaonis.
Post multum temporis mortuus est rex egyp-
ti. et ingemiscentes filii israel propter opera
vociferati sunt. ascendit que clamor eorum
ad deum ab operibus. et audivit gemitum
eorum ac recordatus est federis quod pepi-
gerat cum abraham et ysaac et iacob.
Et respexit dominus filios israel et liberavit
eos. Capitulum iii.

Moyses autem pascebat oves ietro
soceri sui sacerdotis madian. Cum-
que minasset gregem ad inte-
riora deserti, venit ad montem dei horeb.
Apparuitque ei dominus in flamma ignis de
medio rubi. et videbat quod rubus arderet
et non combureretur. Dixit ergo moyses: Va-
dam et videbo visionem hanc magnam
quare non comburatur rubus. Cernens
autem dominus quod pergeret ad videndum, vocavit
eum de medio rubi et ait: Moyses mo-
yses. Qui respondit: Adsum. At ille: Ne appro-
pies inquit huc. Solve calciamentum
de pedibus tuis. locus enim in quo stas
terra sancta est. Et ait: Ego sum deus patris tui,
deus abraham et deus ysaac et deus iacob.
Abscondit moyses faciem suam. non enim
audebat respicere contra deum. Cui ait dominus:
Vidi afflictionem populi mei in egypto
et clamorem eius audivi propter duritiam eorum
qui presunt operibus. et sciens dolorem
eius descendi ut liberem eum de manibus
egyptiorum et educam de terra illa in terram
bonam et spaciosam, in terram que fluit
lacte et melle. ad loca chananei et
ethei et amorrei et pherezei et evei
et iebusei. Clamor ergo filiorum israel venit
ad me. vidique afflictionem eorum qua ab
egyptiis opprimuntur. Sed veni mittam
te ad pharaonem ut educas populum meum
filios israel de egypto. Dixitque moy-
ses ad deum: Quis ego sum ut vadam ad
pharaonem et educam filios israel de egyp-
to? Qui dixit ei: Ego ero tecum. et hoc
habebis signum quod miserim te. Cum

eduxeris populum meum de egypto immo-
labis deo super montem istum. Ait moyses ad dominum
Ecce ego vadam ad filios israel et dicam eis
Deus patrum vestrorum misit me ad vos. Si di-
xerint mihi quod est nomen eius quid dicam eis. Di-
xit dominus ad moysen. Ego sum qui sum. Ait.
Sic dices filiis israel. Qui est misit me
ad vos. Dixitque iterum deus ad moysen. Hec
dices filiis israel. Dominus deus patrum vestrorum
deus abraham et deus ysaac et deus iacob mi-
sit me ad vos. Hoc nomen mihi est in eternum et hoc
memoriale meum in generationem et genera-
tionem. Vade congrega seniores israel et dices
ad eos. Dominus deus patrum vestrorum apparuit
mihi deus abraham et deus ysaac et deus iacob
dicens. Visitans visitavi vos et vidi omnia
que acciderunt vobis in egypto et dixi
ut educam vos de afflictione egypti in
terram chananei et ethei et amorrei
pherezei et euei et iebusei. terram fluen-
tem lacte et melle. et audient vocem tuam
Ingredierisque tu et seniores israel ad regem
egypti et dices ad eum. Dominus deus he-
breorum vocavit nos. Ibimus viam trium
dierum per solitudinem et immolemus domino
deo nostro. Sed ego scio quod non dimittet
vos rex egypti ut eatis nisi per manum
validam. Extendam enim manum meam
et percutiam egyptum in cunctis mirabilibus me-
is que facturus sum in medio eorum. Post
hec dimittet vos. Daboque gratiam populo huic
coram egyptiis. et cum egrediemini non
exibitis vacui. sed postulabit mulier a vicina
sua et ab hospite sua vasa argentea
et aurea ac vestes. ponetisque eas super
filios et filias vestras. et spoliabitis egyp-
tum. Respondens moyses et ait. Non credent
mihi neque audient vocem meam. sed dicent
non apparuit tibi dominus. Cap. iiii.

Dixit ergo ad eum. Quid est hoc quod
tenes in manu. Respondit. Virga.
Dixitque dominus. Proice illam in terram
Proiecit. et versa est in colubrum ita ut fugeret
moyses. Dixitque dominus. Extende manum
tuam et apprehende caudam eius. Extendit
et tenuit. versaque est in virgam ut credant
inquit quod apparuerit tibi dominus deus patrum
tuorum deus abraham et deus ysaac et deus
iacob. Dixitque dominus rursum. Mitte ma-
num tuam in sinum tuum. Quam cum misisset
in sinum protulit leprosam instar nivis. Re-
trahe ait manum in sinum tuum. Retraxit
et protulit iterum. et erat similis carni relique.
Si non crediderint inquit tibi neque audi-
erint sermonem signi prioris. credent verbo signi
sequentis. Quod si nec duobus quidem
his signis crediderint neque audierint vo-
cem tuam. sume aquam fluminis et effunde
eam super aridam. et quicquid hauseris de fluminio
vertetur in sanguinem. Ait moyses.
Obsecro domine non sum eloquens ab heri et
nudiustercius. et ex quo locutus es ad servum
tuum impeditioris et tardioris lingue
sum. Dixit dominus ad eum. Quis fecit os ho-
minis. aut quis fabricatus est mutum et
surdum. videntem et cecum. Nonne ego? Perge
igitur et ego ero in ore tuo. docebo te
quid loquaris. At ille. Obsecro inquit domine
mitte quem missurus es. Iratus dominus in moy-
sen ait. Aaron frater tuus levites scio quod eloquens

sit. ecce ipse egredietur in occursum tuum vi-
densque te letabitur corde. loquere ad eum
et pone verba mea in ore eius et ego ero
in ore tuo et in ore illius. et ostendam vo-
bis quid agere debeatis. Ipse loquetur pro te ad
populum et erit os tuum. tu autem eris ei in his
que ad deum pertinent. Virgam quoque hanc sume
in manu tua in qua facturus es signa. Abiit
moyses et reversus est ad ietro cognatum suum.
dixitque ei. vadam et revertar ad fratres me-
os in egyptum ut videam si adhuc vivant.
Cui ait ietro. Vade in pace. Dixit ergo
dominus ad moysen in madian. Vade et re-
vertere in egyptum. mortui enim sunt omnes qui
querebant animam tuam. Tulit moyses uxorem
suam et filios suos. et imposuit eos super
asinum. reversusque est in egyptum portans virgam
dei in manu sua. Dixitque ei dominus re-
vertenti in egyptum. Vide ut omnia ostenta
que posui in manu tua facias coram
pharaone. Ego indurabo cor eius et non
dimittet populum. dicesque ad eum. Hec dicit dominus.
Filius meus primogenitus israel. Dixi tibi di-
mitte filium meum ut serviat michi et nolui-
sti dimittere eum. Ecce ego interficiam filium
tuum primogenitum. Cumque esset in itinere in di-
versorio. occurrit ei dominus et volebat occi-
dere eum. Tulit illico sephora acutissimam
petram et circumcidit preputium filii sui. tetigitque
pedes eius et ait. Sponsus sanguinum
tu michi es. Et dimisit eum postquam dixerat.
sponsus sanguinum tu michi es. ob circumcisi-
onem. Dixit autem dominus ad aaron. Vade
in occursum moysi in desertum. Qui perrexit
ei obviam in montem dei et osculatus est eum.

Narravitque moyses aaron omnia verba
domini quibus miserat eum. et signa que
mandaverat. Veneruntque simul. et congre-
gaverunt cunctos seniores filiorum israel. Lo-
cutusque est aaron omnia verba que dixerat
dominus ad moysen. et fecit signa coram populo.
et credidit populus. Audieruntque quod visitasset
dominus filios israel. et quod respexisset afflictionem
eorum. et proni adoraverunt. Capitulum quintum

Post hec ingressi sunt moyses et aa-
ron. et dixerunt pharaoni. Hec
dicit dominus deus israel. Dimitte
populum meum ut sacrificet michi in deserto. At
ille respondit. Quis est dominus ut audiam vocem
eius et dimittam israel. Nescio dominum. et israel
non dimittam. Dixeruntque. Deus hebreorum
vocavit nos ut eamus viam trium dierum
in solitudinem. ut sacrificemus domino deo nostro.
ne forte accidat nobis pestis aut gladius.
Ait ad eos rex egypti. Quare moyses
et aaron sollicitatis populum ab operibus suis
Ite ad onera vestra. Dixitque pharao. Multus
est populus terre. videtis quod turba succreverit.
quanto magis si dederimus eis requiem ab o-
peribus. Precepit ergo in die illo prefectis
operum et exactoribus populi dicens. Nequaquam
ultra dabitis paleas populo ad conficiendos
lateres sicut prius. sed ipsi vadant et colligant
stipulam et mensuram laterum quos prius
faciebant imponetis super eos. nec mi-
nuetis quicquam. Vacant enim et ideo voci-
ferantur dicentes. Eamus et sacrificemus
deo nostro. Opprimantur operibus et expleant
ea. ut non acquiescant verbis mendacibus.
Igitur egressi prefecti operum et exactores

ad populum dixerunt. Sic dicit pharao: Non
do vobis paleas. Ite et colligite sicubi in-
venire poteritis, nec minuetur quicquam de ope-
re vestro. Dispersusque est populus per omnem terram egyp-
ti ad colligendas paleas. Prefecti quoque
operum instabant dicentes: Complete opus
vestrum cotidie ut prius facere solebatis, quando
dabantur vobis palee. Flagellatique sunt qui
prerant operibus filiorum israel ab exactoribus
pharaonis dicentibus: Quare non impletis
mensuram laterum sicut prius nec heri nec
hodie. Veneruntque prepositi filiorum israel et
vociferati sunt ad pharaonem dicentes: Cur
ita agis contra servos tuos? palee non dantur
nobis et lateres similiter imperantur. En
famuli tui flagellis ceduntur et iniuste agitur
contra populum tuum. Qui ait: Vacatis otio et ideo
dicitis: Eamus et sacrificemus domino. Ite ergo
et operamini. palee non dabuntur vobis et
reddetis consuetum numerum laterum. Videbant
quoque se prepositi filiorum israel in malo, eo quod
diceretur eis: non minuetur quicquam de late-
ribus per singulos dies. Occurreruntque moy-
si et aaron qui stabant ex adverso egredien-
tes a pharaone et dixerunt ad eos: Vi-
deat dominus et iudicet, quoniam fetere fecistis odorem
nostrum coram pharaone et servis eius et prebu-
istis ei gladium ut occideret nos. Reversusque
moyses ad dominum ait: Domine cur afflixisti
populum istum? Quare misisti me? Ex quo enim
ingressus sum ad pharaonem ut loquerer in
nomine tuo, afflixit populum tuum et non libe-
rasti eos. Capitulum vi.

Dixit dominus ad moysen: Nunc videbis
que facturus sum pharaoni. Per
manum enim fortem dimittet eos et in ma-
nu robusta eiciet eos de terra sua. Locutusque
est dominus ad moysen dicens: Ego dominus
qui apparui abraham et ysaac et iacob
in deo omnipotente, et nomen meum adonai
non indicavi eis. Pepigique cum eis fedus
ut darem illis terram chanaan, terram peregri-
nationis eorum in qua fuerunt advene.
Ego audivi gemitum filiorum israel quo e-
gyptii oppresserunt eos et recordatus
sum pacti mei. Ideo dic filiis israel: Ego dominus
qui educam vos de ergastulo egyptiorum
et eruam de servitute ac redimam in brachio
excelso et iudiciis magnis. et assumam
vos mihi in populum et ero vester deus et scietis
quod ego sum dominus deus vester qui eduxerim
vos de ergastulo egyptiorum et induxe-
rim in terram super quam levavi manum meam
ut darem eam abraham et ysaac et ia-
cob. dabo quoque vobis illam possidendam ego
dominus. Narravit ergo moyses omnia filiis israel
qui non acquieverunt ei propter angustiam
spiritus et opus durissimum. Locutusque est
dominus ad moysen dicens: Ingredere et loquere
ad pharaonem regem egypti ut dimittat
filios israel de terra sua. Respondit moyses coram
domino: Ecce filii israel non me audiunt, et quo-
modo audiet me pharao, presertim cum sim incircumci-
sus labiis. Locutusque est dominus ad moysen
et aaron et dedit mandatum ad filios israel
et ad pharaonem regem egypti ut edu-
cerent filios israel de terra egypti. Isti sunt
principes domorum per familias suas. Filii
ruben primogeniti israel: enoch et phal-
lu, esrom et charmi. He cognationes

ruben. Filii simeon. iamuel et iamin
et aoth. iachin et soer et saul filius
chananitidis. hee generationes simeon. Et hec
nomina filiorum leui per cognationes suas
gerson et caath et merari. Anni autem
vite leui fuerunt centum triginta septem. Fi-
lii gerson. lobeni et semei per cognationes
suas. Filii caath. amram et isuar et
hebron et oziel. Anni quoque vite caath.
centum triginta tres. Filii merari. mooli et
musi. Hee cognationes leui per familias su-
as. Accepit autem amram vxorem iocabeth
patruelem suam. que peperit ei aaron et
moysen. Fueruntque anni vite amram
centum triginta et septem. Filii quoque isuar.
chore et napheg et zechri. Filii oziel.
misael et elsaphan et sethri. Accepit
autem aaron vxorem elisabeth filiam ami-
nadab sororem naason. que peperit ei
nadab. et abiu et eleazar et ithamar.
Filii quoque chore. aser et helchana et a-
biasaph. Hee sunt cognationes choritarum. At
vero eleazar filius aaron accepit vxorem
de filiabus phatiel. que peperit ei phi-
nees. Hii sunt principes familiarum leuiti-
carum per cognationes suas. Iste est aaron
et moyses. quibus precepit dominus vt edu-
cerent filios israel de terra egypti per tur-
mas suas. Hii sunt qui loquuntur ad pharao-
nem regem egypti. ut educant filios
israel de egypto. Iste est moyses et aaron.
in die qua locutus est dominus ad moysen in terra
egypti. Et locutus est dominus ad moysen di-
cens. Ego dominus. loquere ad pharaonem regem
egypti omnia que ego loquor ad te. Et
ait moyses coram domino. En incircumcisus labiis
sum quomodo audiet me pharao. Cap. vii.

Dixitque dominus ad moysen. Ecce constitui
te deum pharaonis. et aaron frater tuus
erit propheta tuus. Tu loqueris
omnia que mando tibi. Ille loquetur ad pharao-
nem vt dimittat filios israel de terra sua.
Sed ego indurabo cor eius. et multiplicabo
signa mea et ostenta in terra egypti. et non
audiet vos. Inmittamque manum meam super
egyptum. et educam exercitum et populum meum
filios israel de terra egypti per iudicia maxima.
et scient egyptii quod ego sum dominus qui exte-
derim manum meam super egyptum. et edu-
xerim filios israel de medio eorum. Fecit
itaque moyses et aaron sicut preceperat
dominus. ita egerunt. Erat autem moyses oc-
toginta annorum et aaron octoginta
trium. quando locuti sunt ad pharaonem. Dixit-
que dominus ad moysen et aaron. Cum dixerit
vobis pharao. ostendite signa. dices ad aaron
Tolle virgam tuam et proice eam coram pha-
raone. ac vertetur in colubrum. Ingressi itaque
moyses et aaron ad pharaonem. fecerunt
sicut preceperat eis dominus. Tulitque aaron
virgam coram pharaone et servis eius. que est + versa
in colubrum. Vocavit autem pharao sapientes
et maleficos. et fecerunt etiam ipsi per incan-
tationes egyptiacas et archana que-
dam similiter. Proieceruntque singuli virgas
suas. que verse sunt in dracones. Sed devo-
ravit virga aaron virgas eorum. Induratum-
que est cor pharaonis. et non audivit

eos sicut preceperat dominus. Dixit autem dominus ad
moysen. Ingravatum est cor pharaonis non vult
dimittere populum. Vade ad eum mane. ecce egre-
dietur ad aquas et stabis in occursum eius super ripam
fluminis et virgam que conversa est in draconem
tolles in manu tua. dicesque ad eum. Dominus
deus hebreorum misit me ad te dicens. Dimit-
te populum meum ut sacrificet mihi in deserto. et
usque nunc audire noluisti. Hec igitur dicit dominus.
In hoc scies quod dominus sim. Ecce percutiam virga
que in manu mea est aquam fluminis et vertetur
in sanguinem. Pisces quoque qui sunt in flumine
morientur et computrescent aque. et affli-
gentur egyptii bibentes aquam fluminis. Di-
xit quoque dominus ad moysen. Dic ad aaron.
Tolle virgam tuam et extende manum tuam
super aquas egypti et super fluvios eorum
et rivos ac paludes et omnes lacus aquarum
ut vertantur in sanguinem et sit cruor in
omni terra egypti tam in ligneis vasis quam
in saxeis. Feceruntque ita moyses et aa-
ron sicut preceperat dominus. Et elevans virgam
percussit aquam fluminis coram pharaone et
servis eius. que versa est in sanguinem. et
pisces qui erant in flumine mortui sunt.
Computruitque fluvius. et non poterant
egyptii bibere aquam fluminis. et fuit sanguis
in tota terra egypti. Feceruntque similiter
malefici egyptiorum incantationibus suis.
Et induratum est cor pharaonis nec audivit
eos sicut preceperat dominus. Avertitque se et
ingressus est domum suam. nec apposuit
cor etiam hac vice. Foderunt autem omnes egyp-
tii per circuitum fluminis aquam ut biberent. non
enim poterant bibere de aqua fluminis. et
fuit sanguis in tota terra egypti. Fecerunt-
que similiter malefici egyptiorum incantationi-
bus suis. Et induratum est cor pharaonis. nec
audivit eos sicut preceperat dominus. Aver-
titque se et ingressus est domum suam. nec appo-
suit cor etiam hac vice. Foderunt autem omnes
egyptii per circuitum fluminis aquam ut biberent.
non enim poterant bibere de aqua fluminis.
Impleti sunt septem dies postquam percussit
dominus flumen. Capitulum viii.

Dixit quoque dominus ad moysen. Ingredere
ad pharaonem et dices ad eum. Hec
dicit dominus. Dimitte populum meum
ut sacrificet mihi. Sin autem nolueris dimit-
tere: ecce ego percutiam terminos tuos ranis. et
ebulliet fluvius ranas. que ascendent
et ingredientur domum tuam et cubiculum
lectuli tui et super stratum tuum. et in domos
servorum tuorum. et in populum tuum et in furnos
tuos et in reliquias ciborum tuorum. et ad
te et ad populum tuum et ad omnes servos tuos
intrabunt rane. Dixit quoque dominus ad moysen.
Dic ad aaron. Extende manum tuam et
virgam super fluvios et super rivos ac paludes
et educ ranas super terram egypti. Extendit
aaron manum super aquas egypti. et ascen-
derunt rane. operueruntque terram egypti.
Fecerunt autem et malefici per incantationes
suas similiter. eduxeruntque ranas super
terram egypti. Vocavit autem pharao moysen
et aaron et dixit eis. Orate dominum ut
auferat ranas a me. et a populo meo.
et dimittam populum ut sacrificet domino. Dixit

cit moyses pharaoni. Constitue mihi quando de-
precer pro te et pro servis tuis et pro populo tuo ut
abigantur rane a te et a domo tua et
tantum in flumine remaneant. Qui respondit.
Cras. At ille iuxta verbum inquit tuum faciam
ut scias quoniam non est sicut dominus deus noster. et re-
cedent a te rane et a domo tua et a servis
tuis et a populo tuo. tantum in flumine perma-
nebunt. Egressique sunt moyses et aaron
a pharaone et clamavit moyses ad dominum
pro sponsione ranarum quam condixerat pharaoni.
Fecitque moyses iuxta verbum domini moysi et
mortue sunt rane de domibus et de villis
et de agris. congregaveruntque eas in immensos
aggeres et computruit terra. Videns autem
pharao quod data esset requies ingravavit cor
suum et non audivit eos sicut preceperat dominus.
Dixitque dominus ad moysen. Loquere ad aa-
ron. Extende virgam tuam et percute pulverem
terre et sint sciniphes in omni terra egypti.
Feceruntque ita. Et extendit aaron manum
virgam tenens. percussitque pulverem terre et facti
sunt sciniphes in hominibus et in iumentis.
Omnis pulvis terre versus est in sciniphes
per totam terram egypti. Feceruntque similiter
malefici incantationibus suis ut educerent
[illegible] sciniphes et non potuerunt. Erant
que sciniphes tam in hominibus quam in iu-
mentis. Et dixerunt malefici ad pharaonem
Digitus dei est hic. Induratumque est cor pha-
raonis et non audivit eos sicut preceperat
dominus. Dixit quoque dominus ad moysen. Consur-
ge mane et sta coram pharaone. egredietur
enim ad aquas et dices ad eum. Hec dicit dominus.
Dimitte populum meum ut sacrificet michi.

Quod si non dimiseris eum. ecce ego im-
mittam in te et in servos tuos et in populum
tuum et in domos tuas omne genus muscarum
et implebuntur domus egyptiorum muscis di-
versi generis et in universa terra in qua fuerint.
Faciamque mirabilem in die illa terram
yessen in qua populus meus est ut non sint ibi mu-
sce. ut scias quia ego dominus in medio terre. Po-
namque divisionem inter populum meum et inter populum
tuum. Cras erit signum istud. Fecitque dominus
ita. Et venit musca gravissima in domos
pharaonis et servorum eius et in omnem terram
egypti. corruptaque est terra ab huiuscemo-
di muscis. Vocavitque pharao moysen et aaron
et ait eis. Ite sacrificate deo vestro in terra hac.
Et ait moyses. Non potest ita fieri. Abhomina-
tiones enim egyptiorum immolabimus domino
deo nostro. Quod si mactaverimus ea que colunt
egyptii coram eis lapidibus nos obruent.
Viam trium dierum pergemus in solitudinem.
et sacrificabimus domino deo nostro sicut precepit
nobis. Dixitque pharao. Ego dimittam vos
ut sacrificetis domino deo vestro in deserto.
Verumtamen longius ne abeatis. Rogate pro
me. Et ait moyses. Egressus a te rogabo
dominum. et recedet musca a pharaone et a
servis et a populo eius cras. Verumtamen noli
ultra fallere ut non dimittas populum sacrifi-
care domino. Egressusque moyses a pharaone
oravit dominum. Qui fecit iuxta verbum illius
et abstulit muscas a pharaone et a servis
et a populo eius. non superfuit nec una quidem.
Et ingravatum est cor pharaonis ita ut nec hac
quidem vice dimitteret populum. Capitulum .ix.

Dixit autem dominus ad moysen. Ingredere

ad pharaonem et dices ad eum. Hec dicit
dominus deus hebreorum. Dimitte populum
meum ut sacrificet michi. Quod si adhuc re-
nuis et retines eos, ecce manus mea erit
super agros tuos. super equos et asinos
et camelos. et oves et boves pestis valde
gravis. Et faciet dominus mirabile inter possessi-
ones israel et possessiones egyptiorum.
ut nichil omnino pereat ex hiis que pertinent
ad filios israel. Constituitque dominus tempus dicens.
Cras faciet dominus verbum istud in terra. Fecit ergo
6 dominus verbum hoc altera die. Mortuaque sunt
omnia animantia egyptiorum. De animalibus
vero filiorum israel nichil omnino periit. Et
misit pharao ad videndum. nec erat quicquam
mortuum de hiis que possidebat israel. Ingra-
vatumque est cor pharaonis. et non dimisit po-
pulum. Et dixit dominus ad moysen et aaron.
Tollite plenas manus cineris de camino.
et spargat illud moyses in celum coram
pharaone. Sitque pulvis super omnem terram
egypti. Erunt enim in hominibus et in iumentis
vulnera. et vesice turgentes in universa
terra egypti. Tuleruntque cinerem de camino
et steterunt coram pharaone. et sparsit illud
a moyses in celum. Factaque sunt vulnera ve-
sicarum turgentium in hominibus et in iumentis.
nec poterant malefici stare coram moyse
propter vulnera que in illis erant et in omni
terra egypti. Induravitque dominus cor pharao-
nis. et non audivit eos sicut locutus est
dominus ad moysen. Dixit quoque dominus ad moy-
sen. Mane consurge et sta coram pharaone
et dices ad eum. Hec dicit dominus deus hebreorum.
Dimitte populum meum ut sacrificet michi

quia in hac vice mittam omnes plagas meas
super cor tuum. super servos tuos. et super populum
tuum. ut scias quod non sit similis mei in omni
terra. Nunc enim extendens manum meam.
percutiam te et populum tuum peste. peribitisque
de terra. Ideo autem posui te ut ostendam in te
fortitudinem meam. et narretur nomen meum
in omni terra. Adhuc retines populum meum
et non vis eum dimittere. En pluam hac ipsa
hora cras grandinem multam nimis. que ta-
lis non fuit in egypto a die qua fundata est
usque in presens tempus. Mitte ergo iam nunc. et
congrega iumenta tua. et omnia que habes
in agro. Homines enim et iumenta et univer-
sa que inventa fuerint foris nec congregata
de agris. cecideritque super ea grando.
morientur. Qui timuit verbum domini de servis
pharaonis. fecit confugere servos suos et iu-
menta in domos. Qui autem neglexit sermonem domini.
dimisit servos suos et iumenta in agris.
Et dixit dominus ad moysen. Extende ma-
num tuam in celum. ut fiat grando in universa
terra egypti super homines et super iumenta.
et super omnem herbam agri in terra egypti.
Extenditque moyses virgam in celum. 8
et dominus dedit tonitrua et grandinem.
et discurrentia fulgura super terram. Pluitque
dominus grandinem super terram egypti. et
grando et ignis mixta pariter ferebantur.
Tanteque fuit magnitudinis. quanta ante
nunquam apparuit in universa terra egypti.
ex quo gens illa condita est. Et percussit
grando in universa terra egypti cuncta que
fuerant in agris. ab homine usque ad iumen-
tum. Cunctam herbam agri percussit grando

et omne lignum regionis confregit. tantum
in terra iessen ubi erant filii israel grando
non cecidit. Misitque pharao et vocavit moy
sen et aaron dicens ad eos. Peccavi etiam
nunc. Dominus iustus. ego et populus meus impii.
Orate dominum ut desinant tonitrua dei et
grando. ut dimittam vos. et nequaquam
hic ultra maneatis. Ait moyses. Cum
egressus fuero de urbe. extendam palmas
meas ad dominum. et cessabunt tonitrua et
grando non erit. ut sciatis quia domini est terra.
Novi enim quod et tu et servi tui necdum timeatis
dominum deum. Linum ergo et hordeum lesum
est. eo quod hordeum esset virens et linum iam
folliculos germinaret. Triticum autem et far
non sunt lesa. quia serotina erant. Egressusque
moyses a pharaone ex urbe. tetendit manus
ad dominum et cessaverunt tonitrua et grando
nec ultra stillavit pluvia super terram.
Videns autem pharao quod cessasset pluvia et
grando et tonitrua. auxit peccatum et in
gravatum est cor eius et servorum illius et in
duratum est nimis. nec dimisit filios israel.
sicut preceperat dominus per manum moysi

Ca. x.

Et dixit dominus ad moy
sen. Ingredere ad pharaonem. Ego
enim induravi cor eius et servorum
illius. ut faciam signa mea hec in eo. et nar
res in auribus filii tui et nepotum tuorum
quotiens contriverim egyptios et signa
mea fecerim in eis. et sciatis quia ego
dominus. Introierunt ergo moyses et aaron
ad pharaonem. et dixerunt ad eum. Hec
dicit dominus deus hebreorum. Usquequo non
vis subici michi. Dimitte populum meum. ut
sacrificet michi. Sin autem resistis et non vis
dimittere eum. ecce ego inducam cras locustam
in fines tuos que operiat superficiem ter-
re. nec quicquam eius appareat. sed comedat
quod residuum fuit grandini. Corrodent
enim omnia ligna que germinant in agris. et
implebunt domos tuas et servorum tuorum
et omnium egyptiorum. quantam non viderunt
patres tui et avi ex quo orti sunt super
terram usque in presentem diem. Avertitque se
et egressus est a pharaone. Dixerunt autem
servi pharaonis ad eum. Usquequo patiemur
hoc scandalum. Dimitte homines ut sacrificent
domino deo suo. Nonne vides quod perierit
egyptus. Revocaveruntque moysen et
aaron ad pharaonem. Qui dixit eis. Ite
sacrificate domino deo vestro. Qui nam sunt
qui ituri sunt. Ait moyses. Cum parvulis
nostris et senibus pergemus cum filiis et filiabus
cum ovibus et armentis. Est enim solempnitas
domini nostri. Et respondit pharao. Sic dominus sit
vobiscum. quomodo ego dimittam vos et par-
vulos vestros. Cui dubium est quod pessime
cogitetis. Non fiet ita. sed ite tantum viri
et sacrificate domino. hoc enim ipsi petistis.
Statimque eiecti sunt de conspectu pharaonis.
Dixit autem dominus ad moysen. Extende
manum tuam super terram egypti ad locustam
ut ascendat super eam. et devoret omnem
herbam que residua fuit grandini.
Et extendit moyses virgam super terram
egypti. et dominus induxit ventum urentem
tota die illa ac nocte. Et mane facto
ventus urens levavit locustas. que ascende-
runt super universam terram egypti. et

sederunt in cunctis finibus egyptiorum in-
numerabiles. quales ante illud tempus
non fuerunt/ nec postea future sunt. Ope-
ruerunt que universam superficiem terre va-
stantes omnia. Devorata est igitur herba terre
et quicquid pomorum in arboribus fuit que
grando dimiserat. nichil que omnino
virens relictum est in lignis et herbis terre in
cuncta egypto. Quamobrem festinus pharao
vocavit moysen et aaron. et dixit eis. Pec-
cavi in dominum deum vestrum. et in vos. Sed et
nunc dimittite michi peccatum meum etiam
hac vice. et rogate dominum deum vestrum ut
auferat a me mortem istam. Egressusque est
de conspectu pharaonis. et oravit dominum.
Qui flare fecit ventum ab occidente vehe-
mentissimum. et arreptam locustam proiecit in
mare rubrum. non remansit ne una quidem
in cunctis finibus egypti. Et induravit dominus
cor pharaonis. nec dimisit filios israel.
Dixit autem dominus ad moysen. Extende manum
tuam in celum. et sint tenebre super terram
egypti tam dense. ut palpari queant.
10 Extendit moyses manum in celum. et facte
sunt tenebre horribiles in universa terra
egypti. Tribus diebus nemo vidit fratrem suum
nec movit se de loco in quo erat. Vocat
pharao moysen et aaron. Ubicumque habita-
bant filii israel lux erat. Vocat pharao moy-
sen et aaron. et dixit eis. Ite sacrificate
domino. Oves tantum vestre et armenta rema-
neant. parvuli vestri eant vobiscum. Ait
moyses. Hostias quoque et holocausta dabis
nobis que offeramus domino deo nostro. Cuncti
greges pergent nobiscum. non remanebit

ex eis ungula. que necessaria sunt in cultum
domini dei nostri. presertim cum ignoremus
quid debeat immolari. donec ad ipsum
locum perveniamus. Induravit autem dominus cor
pharaonis. et noluit dimittere eos. Di-
xit que pharao ad moysen. Recede a me.
et cave ne ultra videas faciem meam.
Quocumque die apparueris michi morieris.
Respondit moyses. Ita fiat ut locutus es.
non videbo ultra faciem tuam. Cap. xi.

Et dixit dominus ad moysen. Adhuc
una plaga tangam pharaonem
et egyptum. et post dimittet
vos et exire compellet. Dices ergo omni
plebi. ut postulet vir ab amico suo. et
mulier a vicina sua vasa argentea et au-
rea. Dabit autem dominus gratiam populo suo
coram egyptiis. Fuitque moyses vir
magnus valde in terra egypti coram
servis pharaonis et omni populo. et ait. Hec
dicit dominus. Media nocte egrediar in egyptum.
et morietur omne primogenitum in terra
egyptiorum. a primogenito pharaonis qui
sedet in solio eius. usque ad primogenitum
ancille que est ad molam. et omnia
primogenita iumentorum. Eritque clamor
magnus in universa terra egypti. qualis
nec ante fuit nec postea futurus est.
Apud omnes autem filios israel non mutiet
canis ab homine usque ad pecus. ut
sciatis quanto miraculo dividat dominus egyp-
tios et israel. Descendentque omnes servi tui
isti ad me. et orabunt me dicentes. Egredere
tu et omnis populus qui subiectus est tibi.
Post hec egrediemur. Et exivit a pharaone

iratus nimis. Dixit autem dominus ad moy-
sen. Non audiet vos pharao ut multa signa
fiant in terra egypti. Moyses autem et aaron
fecerunt omnia ostenta que scripta sunt coram
pharaone. Et induravit dominus cor pharaonis
nec dimisit filios israel de terra sua. Cap. xii.
Dixit quoque dominus ad moysen et aaron
in terra egypti. Mensis iste vobis
principium mensium primus erit in mensibus
anni. Loquimini ad universum cetum filiorum israel.
et dicite eis. Decima die mensis huius tollat
unusquisque agnum per familias et domos su-
as. Sin autem minor est numerus ut sufficere
non possit ad vescendum agnum. assumet
vicinum suum qui iunctus est domui sue iuxta
numerum animarum que sufficere possunt ad esum agni.
Erit autem agnus absque macula masculus
anniculus. Iuxta quem ritum tolletis et hedum. Et ser-
vabitis eum usque ad quartamdecimam diem mensis
huius. Immolabitque eum universa multitudo
filiorum israel ad vesperam. et sument de san-
guine eius ac ponent super utrumque postem et in
superliminaribus domorum in quibus come-
dent illum. Et edent carnes nocte illa
assas igni et azimos panes cum lactucis
agrestibus. Non comedetis ex eo crudum
quid nec coctum aqua sed assum tantum igni.
Caput cum pedibus eius et intestinis vo-
rabitis. nec remanebit ex eo quicquam
usque mane. Si quid residuum fuerit igne
comburetis. Sic autem comedetis illum. Renes
vestros accingetis. calciamenta habebitis
in pedibus tenentes baculos in manibus.
et comedetis festinantes. Est enim phase
id est transitus domini. Et transibo per terram egypti
nocte illa. percutiamque omne primogenitum
in terra egypti ab homine usque ad pecus.
et in cunctis diis egypti faciam iudicia. ego
dominus. Erit autem sanguis vobis in signum in e-
dibus in quibus eritis. Et videbo sanguinem
et transibo vos. nec erit in vobis plaga di-
sperdens quando percussero terram egypti. Ha-
bebitis autem diem hanc in monimentum. et
celebrabitis eam solempnem domino in genera-
tionibus vestris cultu sempiterno. Septem diebus
azima comedetis. In die primo non erit fermenta-
tum in domibus vestris. Quicumque comederit
fermentatum peribit anima illa de israel a primo
die usque ad septimum diem. Dies prima erit
sancta atque solempnis. et dies septima eadem
festivitate venerabilis. Nichil operis facietis
in eis. exceptis his que ad vescendum pertinent.
et observabitis azima. In eadem enim ipsa die
educam exercitum vestrum de terra egypti. et cu-
stodietis diem istum in generationibus vestris
ritu perpetuo. Primo mense quartadecima die
mensis ad vesperam comedetis azima usque
ad vicesimam primam diem eiusdem mensis
ad vesperam. Septem diebus fermentatum
non invenietur in domibus vestris. Qui come-
derit fermentatum peribit anima eius de cetu
israel tam de advenis quam de indigenis terre.
Omne fermentatum non comedetis. in cunctis
habitationibus vestris edetis azima. Vocavit
autem moyses omnes seniores filiorum israel.
et dixit ad eos. Ite tollentes animal per
familias vestras immolate phase. Fasci-
culumque ysopi tingite sanguine qui
est in limine. et aspergite ex eo superli-
minare et utrumque postem. Nullus vestrum

ingrediatur ostium domus sue usque mane. Tran-
sibit enim dominus percutiens egyptios. Cumque
viderit sanguinem in superliminari et
in utroque poste. transcendet ostium domus.
et non sinet percussorem ingredi domos ve-
stras et ledere. Custodi verbum istud legitimum
tibi et filiis tuis usque in eternum. Cumque in-
troieritis terram quam dominus daturus est vobis ut
pollicitus est. observabitis cerimonias istas.
Et cum dixerint vobis filii vestri: Que est ista
religio. dicetis eis. Victima transitus domini
est. qui transivit super domos filiorum israel in
egypto percutiens egyptios. et domos
nostras liberans. Incurvatusque populus adoravit.
Et egressi filii israel fecerunt sicut preceperat
11 dominus moysi et aaron. Factum est autem in
noctis medio percussit dominus omne primogenitum
tra egypti a primogenito pharaonis qui sede-
bat in solio eius usque ad primogenitum
captive que erat in carcere. et omne primo-
genitum iumentorum. Surrexitque pharao noc-
te et omnes servi eius. cunctaque egyptus et orta
est clamor magnus in egypto. Neque enim e-
rat domus in qua non iaceret mortuus.
Vocatisque moyse et aaron nocte. ait.
Surgite et egredimini a populo meo et vos
et filii israel. Ite immolate domino sicut dicitis.
Oves vestras et armenta assumite ut pe-
tieratis. et abeuntes benedicite mihi. Urgebant-
que egyptii populum de terra exire velociter
dicentes. omnes moriemur. Tulit igitur
populus conspersam farinam antequam fermentaretur.
et ligans in palliis. posuit super humeros
suos. Feceruntque filii israel sicut preceperat
dominus moysi. et petierunt ab egyptiis vasa

argentea et aurea. vestemque plurimam.
Dedit autem dominus gratiam populo coram egyp-
tiis ut commodarent eis et spoliaverunt
egyptios. Profectique sunt filii israel de ra-
messe in socoth. sexcenta fere milia peditum
virorum absque parvulis. Sed et vulgus promi-
scuum et innumerabile ascendit cum eis. oves
et armenta. et animantia diversi generis
multa nimis. Coxeruntque pharinam quam
dudum conspersam de egypto tulerant et
fecerunt subcinericios panes azimos.
Neque enim poterant fermentari cogentibus
exire egyptiis. et nullam facere sinentibus
moram. nec pulmenti quicquam occurrerat
preparare. Habitatio autem filiorum israel qua
manserant in egypto. fuit quadringentorum
triginta annorum. Quibus expletis. eadem
die egressus est omnis exercitus domini de terra
egypti. Nox est ista observabilis domino quando
eduxit eos de terra egypti. hanc observare
debent omnes filii israel in generationibus
suis. Dixitque dominus ad moysen et aaron
Hec est religio phase. Omnis alienigena
non comedet ex eo. Omnis autem servus
empticius circumcidetur. et sic comedet. Ad-
vena et mercenarius non comedent ex
eo. In una domo comedetur. nec efferetis
de carnibus eius foras. nec os illius con-
fringetis. Omnis cetus filiorum israel faciet
illud. Quod si quis peregrinorum in vestram
voluerit transire coloniam et facere phase domini.
circumcidetur prius omne masculinum eius et tunc
rite celebrabit. eritque sicut indigena
terre. Si quis autem circumcisus non fuerit. non
vescetur ex eo. Eadem lex erit indigene

et colono qui peregrinatur apud vos.
Feceruntque omnes filii Israel sicut preceperat
dominus moysi et aaron et in eadem die eduxit
dominus filios Israel de terra egypti per turmas suas
Locutusque est dominus ad moy Cap. xiii.
sen dicens Sanctifica mihi omne primo
genitum quod aperit vulvam in filiis
Israel tam de hominibus quam de iumentis. mea
enim sunt omnia. Et ait moyses ad populum. Me
mentote diei huius in qua egressi estis de e
gypto et de domo servitutis. quoniam in manu
forti eduxit vos dominus de loco isto ut non
comedatis fermentatum panem. Hodie egre
dimini mense novarum frugum. Cumque te
introduxerit dominus in terram chananei et ethei
et amorrei et evei et iebusei quam iuravit
patribus tuis ut daret tibi terram fluentem lac
te et melle. celebrabis hunc morem sacrorum
mense isto Septem diebus vesceris azimis et in
die septimo erit sollempnitas domini. Azima
comedetis septem diebus. Non apparebit apud
te aliquid fermentatum nec in cunctis finibus
tuis Narrabisque filio tuo in die illo dicens
Hoc est quod fecit mihi dominus quando egressus sum de egyp
to. Et erit quasi signum in manu tua et quasi monu
mentum ante oculos tuos. et ut lex domini semper sit
in ore tuo In manu enim forti eduxit te
dominus de egypto. Custodies huiuscemodi
cultum statuto tempore a diebus in dies. Cumque
introduxerit te in terram chananei sicut
iuravit tibi et patribus tuis et dederit eam
tibi. separabis omne quod aperit vulvam
domino. et quod primitivum est in pecoribus tuis
Quicquid habueris masculini sexus consecrabis
domino. Primogenitum asini mutabis ove. Quod

si non redemeris interficies. Omne autem primoge
nitum hominis de filiis tuis precio redimes.
Cumque interrogaverit te cras filius tuus dicens.
quid est hoc. respondebis ei. In manu forti eduxit
nos dominus de terra egypti. de domo servitutis.
Nam cum induratus esset pharao et nollet nos
dimittere. occidit dominus omne primogenitum in
terra egypti a primogenito hominis usque ad
primogenitum iumentorum. Ideo immolo domino
omne quod aperit vulvam masculini sexus.
et omnia primogenita filiorum meorum redimo.
Erit igitur quasi signum in manu tua et quasi
appensum quid ad recordacionem ante
oculos tuos eo quod in manu forti eduxerit
nos dominus de egypto. Igitur cum dimisisset
pharao populum non eos duxit dominus per viam terre
philistiim que vicina est. reputans ne
forte peniteret eum si vidisset adversum se bella
consurgere. et reverteretur in egyptum sed circum
duxit per viam deserti que est iuxta mare ru
brum. Et armati ascenderunt filii Israel de
terra egypti. Tulit quoque moyses ossa ioseph
secum. eo quod adiurasset filios Israel dicens.
Visitabit vos deus. et efferte ossa mea
hinc vobiscum. Profectique de socoth. castra
metati sunt in etham. in extremis finibus
solitudinis. Dominus autem precedebat eos ad
ostendendam viam per diem in columna nubis
et per noctem in columna ignis. ut dux esset
itineris utroque tempore. Numquam defuit columna
nubis per diem. nec columna ignis per noctem
coram populo Cap. xiiii.
Locutus est autem dominus ad moysen di
cens. loquere filiis Israel. Reversi
castrametentur e regione phiahiroth

quod est inter magdalum et mare contra beelsephon
in conspectu eius castra ponetis super mare. Dic-
turusque est pharao super filiis israel: Coartati
sunt in terra, conclusit eos desertum. Et indu-
rabo cor eius ac persequetur vos et glorificabor
in pharaone et in omni exercitu eius: scientque
egyptii quia ego sum dominus. Feceruntque ita. Et
nuntiatum est regi egyptiorum quod fugisset
populus. Immutatumque est cor pharaonis et
servorum eius super populo, et dixerunt: Quid
voluimus facere ut dimitteremus israel ne ser-
viret nobis? Iunxit ergo currum suum et omnem
populum assumpsit secum. Tulitque sexcentos
currus electos, quicquid in egypto curruum fuit,
et duces totius exercitus. Induravitque dominus cor
pharaonis regis egypti, et persecutus est filios
israel. At illi egressi erant in manu excelsa.
Cumque persequerentur egyptii vestigia praece-
dentium, reppererunt eos in castris super mare.
Omnis equitatus et currus pharaonis et uni-
versus exercitus erant in airoth contra beelsephon.
Cumque appropinquasset pharao, levantes filii israel
oculos viderunt egyptios post se et timue-
runt valde. Clamaveruntque ad dominum et
dixerunt ad moysen: Forsitan non erant
sepulchra in egypto, ideo tulisti nos
ut moreremur in solitudine. Quid hoc
facere voluisti ut educeres nos ex egypto.
Nonne iste est sermo quem loquebamur ad te
in egypto dicentes: Recede a nobis ut
serviamus egyptiis. Multo enim melius
est servire eis quam mori in solitudine. Et ait
moyses ad populum: Nolite timere. State et
videte magnalia domini que facturus est hodie.
Egyptios enim quos nunc videtis nequaquam

ultra videbitis in sempiternum. Dominus pugna-
bit pro vobis et vos tacebitis. Dixitque dominus
ad moysen: Quid clamas ad me. Loquere
filiis israel ut proficiscantur. Tu autem eleva
virgam tuam et extende manum tuam super mare
et divide illud, ut gradiantur filii israel in medio
mari per siccum. Ego autem indurabo cor e-
gyptiorum ut persequantur vos, et glorificabor
in pharaone et in omni exercitu eius, in curribus
et in equitibus illius. Et scient egyptii quia
ego sum dominus cum glorificatus fuero in pharaone
et in curribus atque in equitibus eius. Tollensque
se angelus dei qui praecedebat castra
israel, abiit post eos et cum eo pariter colum-
na nubis priora dimittens post tergum stetit
inter castra egyptiorum et castra israel. Et
erat nubes tenebrosa et illuminans
noctem, ita ut ad se invicem toto noctis tempore
accedere non valerent. Cumque extendisset moy-
ses manum super mare, abstulit illud dominus
flante vento vehementi et urente tota
nocte et vertit in siccum. Divisaque est aqua
et ingressi sunt filii israel per medium maris
sicci. Erat enim aqua quasi murus a dextera
eorum et leva. Persequentesque egyptii
ingressi sunt post eos omnis equitatus
pharaonis, currus eius et equites per medium
maris. Iamque advenerat vigilia matu-
tina, et ecce respiciens dominus super castra
egyptiorum per columnam ignis et nubis interfecit
exercitum eorum et subvertit rotas curruum, fe-
rebanturque in profundum. Dixerunt ergo egyptii:
Fugiamus israelem, dominus enim pugnat pro eis
contra nos. Et ait dominus ad moysen: Extende
manum tuam super mare ut revertantur aque

ad egyptios super currus et equites eorum. Cumque extendisset moyses manum contra mare, reuersum est primo diluculo ad priorem locum. fugientibusque egyptiis occurrerunt aque, et inuoluit eos dominus in mediis fluctibus. Reuerseque sunt aque et operuerunt currus et equites cuncti exercitus pharaonis qui sequentes ingressi fuerant mare, nec unus quidem superfuit ex eis. Filii autem israel perrexerunt per medium sicci maris, et aque eis erant quasi pro muro a dextris et a sinistris. Liberauitque dominus in die illa israel de manu egyptiorum. et uiderunt egyptios mortuos super litus maris et manum magnam quam exercuerat dominus contra eos. Timuitque populus dominum, et crediderunt domino et moysi seruo eius. Tunc cecinit moyses et filii israel carmen hoc domino et dixerunt. Capitulum xv.

Cantemus domino gloriose enim magnificatus est, equum et ascensorem deiecit in mare. Fortitudo mea et laus mea dominus, et factus est mihi in salutem. Iste deus meus et glorificabo eum, deus patris mei et exaltabo eum. Dominus quasi vir pugnator, omnipotens nomen eius. Currus pharaonis et exercitum eius proiecit in mare. Electi principes eius submersi sunt in mari rubro. abyssi operuerunt eos. descenderunt in profundum quasi lapis. Dextera tua domine magnificata est in fortitudine. dextera tua domine percussit inimicum. et in multitudine glorie tue deposuisti aduersarios meos. Misisti iram tuam que deuorauit eos sicut stipulam. et in spiritu furoris tui congregate sunt aque. Stetit unda fluens. congregate sunt abyssi in medio mari. Dixit inimicus persequar et comprehendam. diuidam spolia. implebitur anima mea. Euaginabo gladium meum. interficiet eos manus mea. Flauit spiritus tuus et operuit eos mare. submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus. Quis similis tui in fortibus domine. quis similis tui magnificus in sanctitate. terribilis atque laudabilis et faciens mirabilia. Extendisti manum tuam et deuorauit eos terra. Dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti. Et portasti eum in fortitudine tua ad habitaculum sanctum tuum. Ascenderunt populi et irati sunt. dolores optinuerunt habitatores philistiim. Tunc conturbati sunt principes edom. robustos moab optinuit tremor. obriguerunt omnes habitatores chanaan. Irruat super eos formido et pauor in magnitudine brachii tui. fiant immobiles quasi lapis. donec pertranseat populus tuus domine. donec pertranseat populus tuus iste quem possedisti. Introduces eos et plantabis in monte hereditatis tue. firmissimo habitaculo tuo quod operatus es domine. Sanctuarium tuum domine quod firmauerunt manus tue. dominus regnabit in eternum et ultra. Ingressus est enim eques pharao cum curribus et equitibus eius in mare. et reduxit super eos dominus aquas maris. filii autem israel ambulauerunt per siccum in medio eius. Sumpsit autem maria prophetissa soror aaron tympanum in manu sua. egresseque sunt mulieres omnes post eam cum tympanis et choris. Quibus precinebat dicens. Cantemus domino gloriose enim magnificatus est. equum et ascensorem deiecit in mare. Tulit autem moyses israel de mari rubro. et egressi sunt in desertum

sur. Ambulaveruntque tribus diebus per soli-
tudinem et non inveniebant aquam. Et ve-
nerunt in marath, nec poterant bibere
aquas de mara eo quod essent amare. Unde
et congruum loci nomen imposuit vocans
illud mara, idest amaritudinem. Et
murmuravit populus contra moysen dicens: Quid
bibemus? At ille clamavit ad dominum. Qui
ostendit ei lignum. Quod cum misisset in aquas
in dulcedinem verse sunt. Ibi constituit ei precep-
ta atque iudicia, et ibi temptavit eum dicens:
Si audieris vocem domini dei tui, et quod rec-
tum est coram eo feceris, et obedieris man-
datis eius, custodierisque omnia precepta illi-
us, cunctum languorem quem posui in egypto
non inducam super te. Ego enim dominus sanator
tuus. Venerunt autem in helim ubi erant
duodecim fontes aquarum et septuaginta
palme, et castrametati sunt iuxta aquas.
Profectique sunt de helim, et venit omnis
multitudo filiorum israel in desertum syn, quod
est inter helim et synai, quintodecimo die
mensis secundi postquam egressi sunt de terra egyp-
ti. Capitulum .xvi.

Et murmuravit omnis congregatio
filiorum israel contra moysen et aaron
in solitudine. Dixeruntque ad
eos filii israel: Utinam mortui essemus per ma-
num domini in terra egypti, quando sedebamus super
ollas carnium et comedebamus panes
in saturitate. Cur induxistis nos in desertum
istud ut occideretis omnem multitudinem fame?
Dixit autem dominus ad moysen: Ecce ego
pluam vobis panes de celo. Egrediatur
populus et colligat que sufficiunt per singulos
dies, ut temptem eum utrum ambulet
in lege mea an non. Die autem sexta pa-
rent quod inferant, et sit duplum quam colligere
solebant per singulos dies. Dixeruntque moy-
ses et aaron ad omnes filios israel: Vespe-
re scietis quod dominus eduxerit vos de terra e-
gypti, et mane videbitis gloriam domini.
Audivit enim murmur vestrum contra dominum. Nos vero
quid sumus quia mussitatis contra nos? Et ait
moyses: Dabit dominus vobis vespere carnes
edere et mane panes in saturitate, eo
quod audierit murmurationes vestras quibus
murmurati estis contra eum. Nos enim quid sumus?
Nec contra nos est murmur vestrum sed contra dominum. Di-
xit quoque moyses ad aaron: Dic universe
congregationi filiorum israel: Accedite coram
domino. Audivit enim murmur vestrum. Cumque lo-
queretur aaron ad omnem cetum filiorum israel,
respexerunt ad solitudinem. Et ecce gloria domini
apparuit in nube. Locutus est autem dominus
ad moysen dicens: Audivi murmuratio-
nes filiorum israel. Loquere ad eos: Vespe-
re comedetis carnes et mane saturabi-
mini panibus, scietisque quod ego sum dominus
deus vester. Factum est ergo vespere, et ascendens
coturnix operuit castra. Mane quoque ros ia-
cuit per circuitum castrorum. Cumque operuisset
superficiem terre, apparuit in solitudine
minutum et quasi pilo tunsum in similitudinem
pruine super terram. Quod cum vidissent
filii israel, dixerunt: Manhu, quod significat
quid est hoc? Ignorabant enim quid esset. Quibus
ait moyses: Iste est panis quem dedit vobis
dominus ad vescendum. Hic est sermo quem pre-
cepit dominus. Colligat ex eo unusquisque

quantum sufficiat ad vescendum. gomor per
singula capita. iuxta numerum animarum vestrarum
que habitant in tabernaculo sic tolletis. Fe-
ceruntque ita filii israel. et collegerunt alius
plus alius minus et mensi sunt ad mensuram
gomor. Nec qui plus collegerat habuit
amplius. nec qui minus paraverat repperit
minus. sed singuli iuxta id quod edere poterant
congregaverunt. Dixitque moyses ad eos.
Nullus relinquat ex eo in mane. Qui non
audierunt eum. sed dimiserunt quidam ex eis
usque mane. et scatere cepit vermibus
atque computruit. Et iratus est contra eos moyses.
Colligebant autem mane singuli quantum
sufficere poterat ad vescendum. Cumque in-
caluisset sol liquefiebat. In die vero sexta
collegerunt cibos duplices. id est duo gomor
per singulos homines. Venerunt autem omnes princi-
pes multitudinis. et narraverunt moysi.
Qui ait eis. Hoc est quod locutus est dominus.
Requies sabbati sanctificata est domino. Cras
quodcumque operandum est facite. et que coquenda
sunt coquite. Quicquid autem reliquum fuerit.
reponite usque in mane. Feceruntque ita
ut preceperat moyses. et non computruit. neque
vermis inventus est in eo. Dixitque moyses.
Comedite illud hodie. quia sabbatum est
domini. non invenietur hodie in agro. Sex
diebus colligite. in die autem septimo sabba-
tum est domini. ideo non invenietur. Venit
septima dies et egressi sunt de populo ut
colligerent. et non invenerunt. Dixit autem
dominus ad moysen. Usque quo non vultis
custodire mandata mea et legem meam.
Videte quod dominus dederit vobis sabbatum
et propter hoc tribuit vobis die sexto cibos
duplices. Maneat unusquisque apud se-
metipsum. nullus egrediatur de loco suo die sep-
timo. Et sabbatizavit populus die septimo.
Appellavitque domus israel nomen eius man.
quod erat quasi semen coriandri album. gustus-
que eius quasi simile cum melle. Dixit autem moy-
ses. Iste est sermo quem precepit dominus. Imple
gomor ex eo. et custodiatur in futuras
retro generationes. ut noverint panem
quo alui vos in solitudine quando educti
estis de terra egypti. Dixitque moyses ad
aaron. Sume vas unum et mitte ibi
man quantum potest capere gomor et pone co-
ram domino ad servandum in generationes vestras.
sicut precepit dominus moysi. Posuitque illud
aaron in tabernaculo ad servandum. Filii autem
israel comederunt man quadraginta annis.
donec venirent in terram habitabilem. Hoc
cibo aliti sunt. usquequo tangerent fines
terre chanaan. Gomor autem decima pars
est ephi. Capitulum xvii.

Igitur profecta omnis multitudo fi-
liorum israel de deserto syn per mansiones
suas iuxta sermonem domini. castra-
metati sunt in raphidim. ubi non erat
aqua ad bibendum populo. Qui iurgatus
contra moysen. ait. Da nobis aquam ut bibamus.
Quibus respondit moyses. Quid iurgamini
contra me. et cur temptatis dominum. Sitivit
ergo ibi populus pre aque penuria et mur-
muravit contra moysen dicens. Cur nos de
egypto exire fecisti. ut occideres et nos
et liberos nostros ac iumenta siti. Cla-
mavit autem moyses ad dominum dicens. Quid

faciam populo huic? Adhuc pusillum et lapidabit me. Ait dominus ad moysen: Antecede populum et sume tecum de senioribus israel et virgam qua percussisti fluvium tolle in manu tua et vade. En ego stabo coram te ibi supra petram horeb, percutiesque petram et exibit ex ea aqua ut bibat populus. Fecit moyses ita coram senioribus israel. Et vocavit nomen loci illius temptacio propter iurgium filiorum israel et quia ibi temptaverunt dominum dicentes: estne dominus in nobis an non? Venit autem amalech et pugnabat contra israel in raphidim. Dixitque moyses ad iosue: Elige viros et egressus pugna contra amalech. Cras ego stabo in vertice collis habens virgam dei in manu mea. Fecit iosue ut locutus erat moyses et pugnavit contra amalech. Moyses autem et aaron et hur ascenderunt super verticem collis. Cumque levaret moyses manus vincebat israel, sin autem paululum remisisset superabat amalech. Manus autem moysi erant graves. Sumentes igitur lapidem posuerunt subter eum in quo sedit. Aaron autem et hur sustentabant manus eius ex utraque parte et factum est ut manus ipsius non lassarentur usque ad solis occasum. Fugavitque iosue amalech et populum eius in ore gladii. Dixit autem dominus ad moysen: Scribe hoc ob monimentum in libro et trade auribus iosue. Delebo enim memoriam amalech de sub celo. Edificavitque moyses altare et vocavit nomen eius dominus exaltacio mea, dicens: quia manus solii domini et bellum dei erit contra amalech a generatione in generationem.

Cumque audisset iethro sacerdos madian cognatus moysi omnia que fecerat deus moysi et israel populo suo eo quod eduxisset dominus israel de egypto, tulit sephoram uxorem moysi quam remiserat et duos filios eius, quorum unus vocabatur gersom dicente patre: advena fui in terra aliena; alter vero eliezer: deus enim patris mei ait adiutor meus et eruit me de manu pharaonis. Venit ergo iethro cognatus moysi et filii eius et uxor eius ad moysen in desertum ubi erat castrametatus iuxta montem dei. Et mandavit moysi dicens: Ego cognatus tuus iethro venio ad te et uxor tua et duo filii tui cum ea. Qui egressus in occursum cognati sui adoravit et osculatus est eum, salutaveruntque se mutuo verbis pacificis. Cumque intrasset tabernaculum, narravit moyses cognato suo cuncta que fecerat dominus pharaoni et egyptiis propter israel, universumque laborem qui accidisset eis in itinere quo liberaverat eos dominus. Letatusque est iethro super omnibus bonis que fecerat dominus israeli eo quod eruisset eum de manu egyptiorum et ait: Benedictus dominus qui liberavit vos de manu egyptiorum et de manu pharaonis, qui eruit populum suum de manu egypti. Nunc cognovi quia magnus dominus super omnes deos, eo quod superbe egerunt contra illos. Obtulit ergo iethro cognatus moysi holocausta et hostias deo. Veneruntque aaron et omnes seniores filiorum israel ut comederent panem cum eo coram domino. Altera autem die sedit moyses ut iudicaret populum. qui

assistebat ei de mane usque ad vesperam
Quod cum vidisset cognatus eius omnia scilicet que agebat
in populo ait. Quid est hoc quod facis in plebe? Cur
solus sedes et omnis populus prestolatur de mane
usque ad vesperam? Cui respondit Moyses. Venit
ad me populus querens sententiam dei. Cum-
que acciderit eis aliqua disceptatio veniunt
ad me ut iudicem inter eos et ostendam
precepta dei et leges eius. At ille Non bonam
inquit rem facis. Stulto labore consumeris
et tu et populus iste qui tecum est. Ultra vires
tuas est negocium. solus illud non poteris
sustinere. Sed audi verba mea atque consilia et
erit dominus tecum. Esto tu populo in hiis que ad deum
pertinent. ut referas que dicuntur ad eum. o-
stendasque populo cerimonias et ritum cole-
di viamque per quam ingredi debeant et opus quod
facere debeant. Provide autem de omni plebe viros po-
tentes et timentes deum in quibus sit veritas
et qui oderint avariciam et constitue ex
eis tribunos et centuriones. et quinqua-
genarios et decanos qui iudicent populum
omni tempore. Quicquid autem maius fuerit refe-
rant ad te. et ipsi minora tantummodo
iudicent. leviusque tibi sit partito in alios
onere. Si hoc feceris implebis imperium dei
et precepta eius poteris sustentare. et omnis
hic populus revertetur cum pace ad loca sua.
Quibus auditis Moyses. fecit omnia que ille sug-
gesserat. Et electis viris strenuis de cuncto
israel. constituit eos principes populi. tribunos
et centuriones et quinquagenarios et de-
canos qui iudicabant plebem omni tempore.
Quicquid autem gravius erat referebant ad eum. fa-
ciliora tantum iudicantes. Dimisitque cognatum
suum. qui reversus abiit in terram suam. Cap xix 19
Mense tercio egressionis israel de terra e-
gypti. in die hac venerunt in soli-
tudinem synai. Nam profecti de ra-
phidim et pervenientes usque in desertum synai.
castrametati sunt in eodem loco. Ibique israel
fixit tentoria e regione montis. Moyses autem
ascendit ad deum. vocavitque eum dominus de monte.
et ait. Hec dices domui iacob. et annunciabis
filiis israel. Vos ipsi vidistis que fecerim egip-
tiis. quomodo portaverim vos super alas aquilarum
et assumpserim mihi. Si ergo audieritis vocem
meam et custodieritis pactum meum. eritis
mihi in peculium de cunctis populis. Mea est enim omnis
terra. et vos eritis mihi in regnum sacerdotale et
gens sancta. Hec sunt verba que loqueris ad filios
israel. Venit Moyses. et convocatis maioribus
natu populi. exposuit omnes sermones quos man-
daverat dominus. Responditque universus populus
simul. Cuncta que locutus est dominus faciemus.
Cumque retulisset Moyses verba populi ad dominum.
ait ei dominus. Iam nunc veniam ad te in caligine
nubis. ut audiat me populus loquentem ad te.
et credat tibi in perpetuum. Nunciavit ergo Moyses
verba populi ad dominum. Qui dixit ei. Vade ad
populum. et sanctifica illos hodie et cras. la-
ventque vestimenta sua. et sint parati in diem
tercium. In die enim tercia descendet dominus coram
omni plebe super montem synai. Constituesque
terminos populo per circuitum et dices. Cavete ne
ascendatis in montem. nec tangatis fines
illius. Omnis qui tetigerit montem. morte
morietur. Manus non tanget eum sed lapidi-
bus opprimetur. aut confodietur iaculis. Sive
iumentum fuerit sive homo. non vivet. Cum ceperit

clangere buccina tunc ascendant in montem.
Descendit que moyses de monte ad populum
et sanctificavit eum. Cumque lavissent vestimenta
sua ait ad eos. Estote parati in diem tercium.
ne appropinquetis uxoribus vestris. Iamque advene-
rat tercius dies. et mane inclaruerat. et
ecce ceperunt audiri tonitrua ac micare
fulgura et nubes densissima operire montem.
clangorque buccine vehemencius perstre-
pebat. Timuit populus qui erat in castris.
Cumque eduxisset eos moyses in occursum dei
de loco castrorum. steterunt ad radices montis.
Totus autem mons synai fumabat eo quod
descendisset dominus super eum in igne. et ascen-
deret fumus ex eo quasi de fornace. Eratque
mons omnis terribilis. et sonitus buccine pau-
latim crescebat in maius. et prolixius ten-
debatur. Moyses loquebatur. et dominus respondebat
ei. Descenditque dominus super montem synai in
ipso montis vertice et vocavit moysen in cacu-
men eius. Quo cum ascendisset. dixit ad eum.
Descende et contestare populum. ne forte velint
transcendere terminos ad videndum dominum. et
pereat ex eis plurima multitudo. Sa-
cerdotes quoque qui accedunt ad dominum sanctificentur.
ne percuciat eos. Dixitque moyses ad
dominum. Non poterit vulgus ascendere in
montem synai. Tu enim testificatus es et iussi-
sti dicens. pone terminos circa montem. et sanctifi-
ca illum. Cui ait dominus. vade. descende. ascen-
desque tu et aaron tecum. Sacerdotes autem
et populus ne transeant terminos nec ascendant
ad dominum ne forte interficiat illos. Descendit
moyses ad populum et omnia narravit eis.
xx capitulum
Locutusque est dominus cunctos sermones hos

Ego sum dominus deus tuus qui eduxi te de terra
egypti de domo servitutis. Non habebis
deos alienos coram me. Non facies tibi sculp-
tile neque omnem similitudinem que est in celo
desuper et que in terra deorsum. nec eorum
que sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea neque
coles. Ego sum dominus deus tuus fortis zelotes
visitans iniquitatem patrum in filios in terciam
et quartam generationem eorum qui oderunt me
et faciens misericordiam in milia hiis qui diligunt me
et custodiunt precepta mea. Non assumes
nomen domini dei tui in vanum. Nec enim habebit
insontem dominus eum qui assumpserit nomen domini
dei sui frustra. Memento ut diem sabbati
sanctifices. Sex diebus operaberis et facies
omnia opera tua. septimo autem die sabbati
domini dei tui non facies omne opus tu et
filius tuus et filia tua et servus tuus et ancilla
tua. iumentum tuum et advena qui est intra
portas tuas. Sex enim diebus fecit dominus
celum et terram et omnia que in eis sunt et requievit
die septimo. ideo benedixit dominus diei sab-
bati. et sanctificavit eum. Honora patrem tuum et
matrem tuam. ut sis longevus super terram
quam dominus deus tuus dabit tibi. Non occides. Non
mechaberis. Non furtum facies. Non loqueris
contra proximum tuum falsum testimonium. Non concupi-
sces domum proximi tui. nec desiderabis
uxorem eius. non servum non ancillam. non bovem.
non asinum. nec omnia que illius sunt. Cunctus autem
populus videbat lampades et voces et
sonitum buccine. montemque fumantem. Et
perterriti ac pavore concussi. steterunt procul.
dicentes moysi. loquere tu nobis et audiemus.
non loquatur nobis dominus ne forte moriamur

Et ait moyses ad populum. Nolite timere. ut
enim probaret vos venit deus. et ut terror illius
esset in vobis et non peccaretis. Stetitque populus
de longe. moyses autem accessit ad caliginem
in qua erat deus. Dixit preterea dominus ad moy-
sen. Hec dices filiis israel. Vos vidistis quod de celo
locutus sim vobis. Non facietis deos argenteos
nec deos aureos facietis vobis. Altare de terra
facietis mihi. et offeretis super eo holocausta et
pacifica vestra. oves vestras et boves in omni
loco in quo memoria fuerit nominis mei. Ve-
niam ad te et benedicam tibi. Quod si altare lapi-
deum feceris mihi. non edificabis illud de sectis
lapidibus. Si enim levaveris cultrum tuum super
eo polluetur. Non ascendes per gradus ad altare
meum ne reveletur turpitudo tua. Capitulum xxi.

Hec sunt iudicia que propones eis.
Si emeris servum hebreum. sex annis
serviet tibi. in septimo egredietur liber gratis.
cum quali veste intraverit cum tali exeat. Si
habens uxorem et uxor egredietur simul. Sin autem
dominus dederit illi uxorem et pepererit fi-
lios et filias. mulier ac liberi eius erunt
domini sui. ipse vero exibit cum vestitu suo.
Quod si dixerit servus. diligo dominum meum
et uxorem ac liberos. non egrediar liber. offe-
ret eum dominus diis. et applicabitur ad ostium
et postes. perforabitque aurem eius subula.
et erit ei servus in seculum. Si quis vendiderit
filiam suam in famulam. non egredietur sicut an-
cille exire consueverunt. Si displicuerit o-
culis domini sui cui tradita fuerit. dimittet eam.
populo autem alieno vendendi non habebit potestatem.
si spreverit eam. Sin autem filio suo despon-
derit eam. iuxta morem filiarum faciet illi.

Quod si alteram ei acceperit. providebit puel-
le nuptias et vestimenta. et pretium pudici-
cie non negabit. Si tria ista non fecerit. egredietur
gratis absque pecunia. Qui percusserit hominem
volens occidere. morte moriatur. Qui autem non
est insidiatus sed deus illum tradidit in manus eius.
constituam tibi locum quo fugere debeat. Si quis
per industriam occiderit proximum et per insidias.
ab altari meo evelles eum ut moriatur. Qui
percusserit patrem suum et matrem morte mo-
riatur. Qui furatus fuerit hominem. et vendide-
rit eum. convictus noxe morte moriatur. Qui
maledixerit patri suo et matri morte
moriatur. Si rixati fuerint viri et percusserit
alter proximum suum lapide vel pugno. et ille mor-
tuus non fuerit sed iacuerit in lectulo. si surre-
xerit. et ambulaverit foras super baculum
suum. innocens erit qui percusserit. ita tamen ut
operas eius et impensas in medicos restituat.
Qui percusserit servum suum vel ancillam virga.
et mortui fuerint in manibus eius. criminis reus
erit. Sin autem uno die supervixerit vel
duobus. non subiacebit pene quia pecunia illius est.
Si rixati fuerint viri et percusserit quis
mulierem pregnantem. et abortivum quidem
fecerit sed ipsa vixerit. subiacebit dampno
quantum expetierit maritus mulieris. et ar-
bitri iudicaverint. Sin autem mors eius
fuerit subsecuta. reddet animam pro anima. oculum
pro oculo. dentem pro dente. manum pro manu.
pedem pro pede. adustionem pro adustione.
vulnus pro vulnere. livorem pro livore. Si percus-
serit quispiam oculum servi sui aut ancille
et luscos eos fecerit. dimittet eos libe-
ros pro oculo quem eruit. Dentem quoque si ex-

excusserit servo vel ancille sue, similiter eos
dimittet liberos. Si bos quoque cornu petierit
virum aut mulierem et mortui fuerint, lapidibus
obruetur et non comedentur carnes eius,
dominus quoque bovis innocens erit. Quod si bos
cornupeta fuerit ab heri et nudiustertius
et contestati sunt dominum eius nec reclusit eum,
occideritque virum aut mulierem, et bos lapidi-
bus obruetur et dominum illius occident. Quod si
pretium ei fuerit impositum, dabit pro anima sua quicquid
fuerit postulatus. Filium quoque aut filiam si cornu
percusserit, simili sententie subiacebit. Si ser-
vum ancillamque invaserit, triginta siclos
argenti dabit domino, bos vero lapidibus opprimetur.
Si quis aperuerit cisternam et foderit
et non operuerit eam, cecideritque bos vel
asinus in eam, dominus cisterne reddet pretium
iumentorum; quod autem mortuum est ipsius erit.
Si bos alienus bovem alterius vulneraverit
et ille mortuus fuerit, vendent bovem vivum
et divident pretium, cadaver autem mortui inter
se dispertient. Si autem sciebat quod bos cor-
nupeta esset ab heri et nudiustertius et non
custodivit eum dominus suus, reddet bovem pro bo-
ve et cadaver integrum accipiet. Capitulum
22 Si quis furatus fuerit ovem XXII
aut bovem et occiderit vel vendide-
rit, quinque boves pro uno bove
restituet et quattuor oves pro una ove.
Si effringens fur domum sive suffodiens
fuerit inventus et accepto vulnere mortuus
fuerit, percussor non erit reus sanguinis. Quod
si orto sole hoc fecerit, homicidium perpetravit
et ipse morietur. Si non habuerit quod pro
furto reddat, ipse venundabitur. Si inventum
fuerit apud eum quod furatus est vivens sive bos
sive asinus sive ovis, duplum restituet.
Si leserit quispiam agrum vel vineam et di-
miserit iumentum suum ut depascatur aliena,
quicquid optimum habuerit in agro suo vel
in vinea pro damni estimatione restituet.
Si egressus ignis invenerit spinas et comprehen-
derit acervos frugum sive stantes segetes
in agris, reddet dampnum qui ignem succen-
derit. Si quis commendaverit amico pecuniam
vel vas in custodiam et ab eo qui susceperat
furto ablata fuerint, si invenitur fur, duplum
reddet. Si latet, dominus domus applicabitur
ad deos et iurabit quod non extenderit ma-
num in rem proximi sui ad perpetrandam frau-
dem, tam in bove quam in asino et ove ac vesti-
mento et quicquid damnum inferre potest. Ad deos
utriusque causa perveniet, et si illi iudicaverint,
duplum restituet proximo suo. Si quis comme-
ndaverit proximo suo asinum, bovem, ovem et omne
iumentum ad custodiam, et mortuum fuerit aut
debilitatum vel captum ab hostibus, nullusque hoc
viderit, iusiurandum erit in medio quod non
extenderit manum ad rem proximi sui. Su-
scipietque dominus iuramentum, et ille reddere
non cogetur. Quod si furto ablatum fuerit, resti-
tuet dampnum domino. Si comestum a bestia,
perferat ad eum quod occisum est et non restituet.
Qui a proximo suo quicquam horum mutuum po-
stulaverit et debilitatum aut mortuum fuerit,
domino non presente, reddere compelletur. Quod si in pre-
sentiarum fuerit dominus, non restituet, maxime
si conductum venerat pro mercede operis sui.
Si seduxerit quis virginem necdum desponsatam
dormieritque cum ea, dotabit eam et habebit

ea uxore. Si pater virginis dare noluerit reddet
pecuniam iuxta modum dotis quam virgines accipe-
re consueverunt. Maleficos non patiaris vivere.
Qui coierit cum iumento morte moriatur.
Qui immolat diis occidetur preter soli deo.
Advenam non contristabis neque affliges eum.
advene enim et ipsi fuistis in terra egypti.
Vidue et pupillo non nocebitis. Si leseritis
eos eos vociferabunt ad me et ego au-
diam clamorem eorum et indignabitur furor meus
percutiamque vos gladio et erunt uxores vestre
vidue et filii vestri pupilli. Si pecuniam
mutuam dederis populo meo pauperi qui habitat
tecum non urgebis eum quasi exactor nec usuris
opprimes. Si pignus a proximo tuo acceperis
vestimentum ante solis occasum redde ei. Ipsum
enim est solum quo operitur indumentum carnis
eius nec habet aliud in quo dormiat. Si cla-
maverit ad me exaudiam eum quia miseri-
cors sum. Diis non detrahes et principi populi
tui non maledices. Decimas tuas et
primitias non tardabis offerre. Primogenitum
filiorum tuorum dabis mihi. De bobus quoque et ovibus
similiter facies. Septem diebus sit cum matre
sua. die octava reddes illud mihi. Viri
sancti eritis mihi. Carnem que a bestiis fuerit
pregustata non comedetis sed proicietis canibus.

Non suscipies vocem Cap. xxiii.
mendacii nec iunges manum
tuam ut pro impio dicas falsum
testimonium. Non sequeris turbam ad facien-
dum malum. Nec in iudicio plurimorum
acquiesces sententie ut a vero devies.
Pauperis quoque non misereberis in negotio (iudicio). Si
occurreris bovi inimici tui aut asino erranti
reduc ad eum. Si videris asinum odientis
te iacere sub onere non pertransibis sed suble-
vabis cum eo. Non declinabis in iudicio pau-
peris. Mendacium fugies. Insontem et iustum
non occides quia aversor impium. Nec accipies
munera que excecant etiam prudentes et
subvertunt verba iustorum. Peregrino molestus non
eris. Scitis enim advenarum animas quia et ipsi
peregrini in terra egypti fuistis. Sex annis se-
minabis terram tuam et congregabis fruges eius.
anno autem septimo dimittes eam et requie-
scere facies ut comedant pauperes populi
tui. et quicquid reliqui fuerit edant bestie
agri. Ita facies in vinea et in oliveto
tuo. Sex diebus operaberis septima die
cessabis ut requiescat bos tuus et asinus
ut refrigeretur filius ancille tue et ad-
vena. Omnia que dixi vobis custodite
et per nomen externorum deorum non iurabitis
neque audietur ex ore vestro. Tribus vicibus
per singulos annos mihi festa celebrabitis.
Sollempnitatem azimorum custodies. Sep-
tem diebus comedes azima sicut precepi
tibi tempore mensis novorum quando egressus es de
egipto. Non apparebis in conspectu meo
vacuus. Et sollempnitatem mensis primiti-
vorum operis tui quecumque severis in agro.
Sollempnitatem quoque in exitu anni quando congre-
gaveris omnes fruges tuas de agro. Ter
in anno apparebit omne masculinum
tuum coram domino deo. Non immolabis
super fermento sanguinem victime
tue. nec remanebit adeps sollempnitatis
mee usque mane. Primitias frugum
terre tue deferes in domum domini dei tui

Non coques hedum in lacte matris sue.
Ecce ego mittam angelum meum qui precedat
te et custodiat in via et introducat in lo-
cum quem paravi. Observa eum et audi vocem eius.
nec contempnendum putes. quia non dimittet te
cum peccaveris. et est nomen meum in illo.
Quod si audieris vocem eius et feceris omnia
que loquor. inimicus ero inimicis tuis et affli-
gam affligentes te. precedetque te angelus
meus et introducet te ad amorreum et
etheum et phereseum. chananeumque et
eueum et iebuseum quos ego conteram.
Non adorabis deos eorum nec coles eos.
Non facies opera eorum sed destrues eos et
confringes statuas eorum. Servietisque domino
deo vestro. ut benedicam panibus tuis et aquis.
et auferam infirmitatem de medio tui.
Non erit infecunda nec sterilis terra tua. et
numerum dierum tuorum implebo. Terrorem meum
mittam in precursum tuum. et occidam omnem
populum ad quem ingredieris. Cunctorumque ini-
micorum tuorum terga vertam. emittens scrabro-
nes prius qui fugabunt eueum et chana-
neum et etheum antequam introeas. Non
22 eiciam eos a facie tua anno uno. ne terra
in solitudinem redigatur. et crescant contra
te bestie. Paulatim expellam eos de conspec-
tu tuo. donec augearis et possideas terram.
Ponam autem terminos tuos a mari rubro
usque ad mare palestinorum. et a deserto
usque ad fluvium. Tradam manibus vestris
habitatores terre. et eiciam eos de conspectu
vestro. Non inibis cum eis fedus. nec cum
diis eorum. Non habitent in terra tua ne
forte peccare te faciant in me si servieris

diis eorum quod tibi certe erit in scandalum.
Moysi quoque dixit. Ascende Ca. xxiiii.
ad dominum tu et aaron. nadab et
abiu et septuaginta senes ex
israel. et adorabitis procul. Solusque moyses
ascendat ad dominum. et illi non appropinquabunt.
nec populus ascendet cum eo. Venit ergo moy-
ses. et narravit plebi omnia verba domini
atque iudicia. Responditque cunctus populus una
voce. Omnia verba domini que locutus est faciemus.
Scripsit autem moyses universos sermones
domini. et mane consurgens edificavit altare
ad radices montis. et duodecim titulos
per duodecim tribus israel. Misitque iuvenes
de filiis israel. et obtulerunt holocausta.
immolaveruntque victimas pacificas
domino vitulos duodecim. Tulit itaque
moyses dimidiam partem sanguinis
et misit in crateras. partem autem residuam fudit
super altare. Assumensque volumen federis
legit audiente populo. Qui dixerunt
Omnia que locutus est dominus faciemus et erimus
obedientes. Ille vero sumptum sanguinem
respersit in populum et ait. Hic est sanguis
federis quod pepigit dominus nobiscum super
cunctis sermonibus his. Ascenderuntque moy-
ses et aaron. nadab et abiu et sep-
tuaginta de senioribus israel. et viderunt
deum israel. Sub pedibus eius quasi opus lapidis
saphirini. et quasi celum cum serenum est. Nec
super eos qui procul recesserant de filiis israel
misit manum suam. Videruntque deum et
comederunt ac biberunt. Dixit autem dominus
ad moysen. Ascende ad me in montem
et esto ibi. daboque tibi tabulas lapideas

et legem ac mandata que scripsi: ut do-
ceas eos. Surrexerunt moyses et iosue
minister eius. Ascendensque moyses in montem
dei senioribus ait. Expectate hic donec re-
vertamur ad vos. Habetis aaron et hur vo-
biscum: si quid natum fuerit questionis refe-
retis ad eos. Cumque ascendisset moyses operuit
nubes montem et habitavit gloria domini super
synai tegens illud nube sex diebus.
Septimo autem die vocavit eum de medio ca-
liginis. Erat autem species glorie domini quasi ignis
ardens super verticem montis in conspectu
filiorum israel. Ingressusque moyses medium
nebule ascendit in montem: et fuit ibi
quadraginta diebus et quadraginta noctibus.

Locutusque est dominus ad Ca. xxv.
moysen dicens. Loquere filiis
israel ut tollant mihi primitias ab
omni homine qui offert ultroneus accipi-
etis eas. Hec sunt autem que accipere debetis.
Aurum et argentum et es. iacinctum et pur-
puram coccumque bis tinctum et byssum.
pilos caprarum et pelles arietum rubrica-
tas: pelles iacinctinas et ligna sethim.
oleum ad luminaria concinnanda. aromata
in unguentum et thymiamata boni
odoris. lapides onichinos et gemmas.
ad ornandum ephod ac rationale. Facient
que mihi sanctuarium: et habitabo in medio eo-
rum. iuxta omnem similitudinem tabernaculi
quod ostendam tibi et omnium vasorum in cultum
eius. Sicque facietis illud. Archam de lignis
sethim compingite. cuius longitudo ha-
beat duos semis cubitos. latitudo cu-
bitum et dimidium. altitudo cubitum similiter
ac semisse. et deaurabis eam auro mun-
dissimo intus et foris. faciesque super coronam
auream per circuitum. et quatuor circulos au-
reos quos pones per quatuor arche angulos.
Duo circuli sint in latere uno et duo in altero.
Facies quoque vectes de lignis sethim et ope-
ries eos auro. Inducesque per circulos qui sunt in
arche lateribus ut portetur in eis. qui semper
erunt in circulis nec umquam extrahentur ab eis.
Ponesque in archa testificationem quam dabo
tibi. Facies et propitiatorium de auro mundissimo.
Duos cubitos et dimidium tenebit longi-
tudo eius. semissem et cubitum latitudo.
Duos quoque cherubim aureos et productiles
facies ex utraque parte oraculi. Cherub unus
sit in latere uno et alter in altero.
Utrumque latus propitiatorii tegant expan-
dentes alas et operientes oraculum.
respiciantque se mutuo versis vultibus in
propitiatorium quo operienda est archa domini in
qua pones testimonium quod dabo tibi.
Inde precipiam et loquar ad te. super propi-
tiatorium scilicet ac medio duorum cheru-
bim. qui erunt super archam testimonii.
cuncta que mandabo per te filiis israel. Facies
et mensam de lignis sethim habentem
duos cubitos longitudinis et in lati-
tudine cubitum et in altitudine cubitum
ac semissem. et inaurabis eam auro
mundissimo. Faciesque illi labium aureum
per circuitum. et ipsi labio coronam interrasilem
altam quatuor digitis. et super illam alteram
coronam aureolam. Quatuor quoque circulos
aureos preparabis. et pones eos in quatuor
angulis eiusdem mense per singulos pedes.

Subter coronam erunt circuli aurei ut mit-
tantur vectes per eos et possit mensa portari.
Ipsosque vectes facies de lignis sethim et
circumdabis auro ad subvehendam mensam.
Parabis et acetabula ac fialas thuribu-
la ac ciatos in quibus offerenda sunt liba-
mina ex auro purissimo. Et pones super
mensam panes propositionis in conspectu meo
semper. Facies et candelabrum ductile de
auro mundissimo hastile eius et calamos
et ciphos et sperulas ac lilia ex ipso
procedentia. Sex calami egredientur de la-
teribus: tres ex uno latere et tres ex altero.
Tres ciphi quasi in nucis modum per calamos
singulos. sperulaque simul et lilia. Et tres
similiter sciphi instar nucis in calamo altero.
sperulaque et lilium. Hoc erit opus sex cala-
morum qui producendi sunt de hastili. In ipso autem
candelabro erunt quatuor sciphi in nucis
modum. sperulaque per singulos et lilia. Spe-
rula sub duobus ~~pedibus~~ calamis per tria loca
qui simul sex fiunt procedentes de hastili uno.
Et sperule igitur et calami ex ipso erunt u-
niversa ductilia de auro purissimo. Facies
et lucernas septem. et pones eas super can-
delabrum ut luceant ex adverso. Emunctoria
quoque. et ubi que emuncta sunt extinguantur
fiant de auro purissimo. Omne pondus can-
delabri cum universis vasis suis habebit ta-
lentum auri mundissimi. Inspice et fac secundum
exemplar quod tibi in monte monstratum est

26 Tabernaculum vero ita fiet xxvi. c.
Decem cortinas de bysso re-
torta et iacincto ac purpura
coccoque bis tincto variatas opere plumario facies. Longitudo cortine unius habebit
viginti octo cubitos. Latitudo quatuor cubitorum
~~bicubitorum~~ erit. Unius mensure fient universa
tentoria. Quinque cortine sibi iungentur mutuo.
et alie quinque nexu simili coherebunt. Ansulas
iacinctinas in lateribus ac summitatibus
facies cortinarum. ut possint invicem copu-
lari. Quinquagenas ansulas cortina habe-
bit in utraque parte ita insertas. ut ansa
contra ansam veniat. et altera alteri possit
aptari. Facies et quinquaginta circulos au-
reos quibus cortinarum vela iungenda sunt.
ut unum tabernaculum fiat. Et facies et saga
cilicina undecim ad operiendum tectum ta-
bernaculi. Longitudo sagi unius habebit
triginta cubitos. et latitudo quatuor. Equa
erit mensura sagorum omnium. E quibus quinque
iunges seorsum. et sex sibi mutuo co-
pulabis. ita ut sextum sagum in fronte tecti
duplices. Facies et quinquaginta ansas
in ore sagi unius. ut coniungi cum altero queat
et quinquaginta ansas in ore sagi alterius.
ut cum altero copuletur. Quinquaginta fibulas
eneas quibus iungantur anse. et unum ex
omnibus operimentum fiat. Quod autem superfuerit
in sagis que parantur tecto. idest unum sagum
quod amplius est. ex medietate eius operi-
es posteriora tabernaculi. Et cubitus ex una
parte pendebit et alter ex altera. qui plus
est in sagorum longitudine utrumque latus
tabernaculi protegens. Facies et operimen-
tum aliud tecto de pellibus arietum rubri-
catis. et super hoc rursum aliud operimentum
de iacintinis pellibus. Facies et tabulas
stantes tabernaculi de lignis sethim. que

singule denos cubitos in longitudine ha
beant · et in latitudine singlos ac semis
sem. In lateribus tabule due incastrature
fient · quibus tabula alteri tabule conec-
tatur. Atque in hunc modum cuncte tabule para
buntur. Quarum viginti erunt in latere me-
ridiano quod vergit in austrum. Quibus qua
draginta bases argenteas fundes · ut bine
bases singulis tabulis per duos angulos
subiciantur. In latere quoque secundo tabernaculi quod vergit
ad aquilonem viginti tabule erunt · qua-
draginta habentes bases argenteas. Bine
bases singulis tabulis supponentur. Ad occi
dentalem vero plagam tabernaculi facies sex
tabulas · et rursum alias duas que in angulis
erigantur post tergum tabernaculi. Eruntque coniunc-
te a deorsum usque sursum · et una omnes compa
go retinebit. Duabus quoque tabulis que in angulis
ponende sunt · similis iunctura servabitur. Et
erunt simul tabule octo bases earum argentee
sedecim · duabus basibus per unam tabulam
supputatis. Facies et vectes de lignis
sethim · quinque ad continendas tabulas in
uno latere tabernaculi · et quinque alios in alte-
ro · et eiusdem numeri ad occidentalem plagam
qui mittentur per medias tabulas a summo usque
ad summum. Ipsasque tabulas deaurabis
et fundes in eis anulos aureos per quos
vectes tabulata contineant · quos operies
laminis aureis. Et eriges taberna
culum iuxta exemplum quod tibi in monte mo-
stratum est. Facies et velum de iacincto
et purpura cocco que bis tincto et bysso
retorta opere plumario et pulchra va
rietate contextum quod appendes ante quattuor

columpnas de lignis sethim. Que ipse quidem
deaurate erunt · et habebunt capita aurea
sed bases argenteas. Inseretur autem velum
per circulos intra quod pones archam testimo
nii · et quo sanctuarium et sanctuarii sanctuaria
dividentur. Pones et propitiatorium super
archam testimonii in sancta sanctorum · mensam
que extra velum et contra mensam candelabrum in
latere tabernaculi meridiano. Mensa
enim stabit in parte aquilonis. Facies et ten-
torium in introitu tabernaculi de iacincto
et purpura · cocco que bis tincto et bysso
retorta opere plumarii. Et quinque colump
nas deaurabis lignorum sethim · ante quas
ducetur tentorium · quarum erunt capita aurea
et bases enee. Capitulum XXVII 21

Facies et altare de lignis sethim
quod habebit quinque cubitos in longi
tudine et totidem in latitudine
id est quadrum · et tres cubitos in altitudi-
ne. Cornua autem per quattuor angulos ex
ipso erunt et operies illud ere. Faciesque
in usus eius lebetes ad suscipiendos cineres
et forcipes atque fuscinulas et ignium
receptacula. Omnia vasa ex ere fabri
cabis. Craticulamque in modum retis eneam
per cuius quattuor angulos erunt quattuor anu
li enei. quos pones sub arula altaris.
eritque craticula usque ad altaris medium.
Facies et vectes altaris de lignis se
thim duos quos operies laminis
eneis et induces per circulos · eruntque ex
utroque latere altaris ad portandum.
Non solidum sed inane et cavum intrinsecus
facies illud sicut tibi in monte monstratum est

Facies et atrium tabernaculi in cuius pla-
ga australi contra meridiem erunt tentoria
de bysso retorta. Centum cubitos latus
unum tenebit in longitudine et colum-
nas viginti cum basibus totidem eneis.
que capita cum celaturis suis habebunt ar-
gentea. Similiter in latere aquilonis per
longum erunt tentoria centum cubitorum
columne viginti et bases enee eiusdem
numeri et capita earum cum celaturis
suis argentea. In latitudine vero atrii
quod respicit ad occidentem erunt tentoria
per quinquaginta cubitos et columne decem
basesque totidem. In ea quoque atrii latitudine
que respicit ad orientem quinquaginta cubi-
ti erunt. in quibus quindecim cubitorum tentoria
lateri uno deputabuntur. columneque tres
et bases totidem. Et in latere altero erunt
tentoria cubitos optinentia quindecim
columnas tres et bases totidem. In in-
troitu vero atrii fiet tentorium cubitorum vi-
ginti ex iacincto et purpura. cocco bis
tincto et bysso retorta. opere plumarii.
Columpnas habebit quattuor cum basibus totidem.
Omnes columpne atrii per circuitum vestite e-
runt argenti laminis. capitibus ar-
genteis et basibus eneis. In longitudine
occupabit atrium cubitos centum. in latitudine
quinquaginta. Altitudo quinque cubitorum
erit. fietque de bysso retorta et habebit
bases eneas. Cuncta vasa tabernaculi
in omnes usus et cerimonias tam paxillos
eius quam atrii ex ere facies. Precipe filiis
israel ut afferant tibi oleum de arboribus oliva-
rum purissimum piloque contusum. ut ardeat

lucerna semper in tabernaculo testimonii extra
velum quod oppansum est testimonio. Et col-
locabunt eam aaron et filii eius. ut usque
mane luceat coram domino. Perpetuus erit
cultus per successiones eorum a filiis israel.

XXVIII. C

Applica quoque ad te aaron
fratrem tuum cum filiis suis de me-
dio filiorum israel. ut sacerdotio fun-
gantur mihi. aaron nadab et abiu et
eleazar et ithamar. Faciesque vestem
sanctam aaron fratri tuo in gloriam et decorem.
Et loqueris cunctis sapientibus corde quos
replevi spiritu prudentie ut faciant ve-
stes aaron. in quibus sanctificatus ministret
mihi. Hec autem erunt vestimenta que facient.
Rationale et superhumerale. tunicam
et lineam strictam. cidarim et balteum.
Facient vestimenta sancta fratri tuo
et filiis eius. ut sacerdotio fungantur mihi.
Accipientque aurum et iacinctum et pur-
puram coccumque bis tinctum et byssum. Facient
autem superhumerale de auro et iacincto
ac purpura coccoque bis tincto et bys-
so retorta. opere polimito. Duas oras
iunctas habebit in utroque latere summita-
tum ut in unum redeant. Ipsaque textura
et cuncta operis varietas erit ex auro
et iacincto ac purpura coccoque bis tin-
cto et bysso retorta. Sumesque duos
lapides onichinos. et sculpes in eis
nomina filiorum israel. Sex nomina in lapide uno.
et sex reliqua in altero. iuxta ordinem nati-
vitatis eorum. opere sculptoris et celatura
gemmarii sculpes eos nominibus filiorum
israel inclusos auro atque circumdatos. et

pones in utroque latere superhumeralis me-
moriale filiis israel. Portabitque aaron
nomina eorum coram domino super utrumque humerum
ob recordationem. Facies et uncinos
ex auro et duas catenulas auri puris-
simi sibi invicem coherentes quas inseres
uncinis. Rationale quoque iudicii facies opere
polimito iuxta texturam superhumeralis
ex auro iacincto et purpura cocco que
bis tincto et bysso retorta. Quadran-
gulum erit et duplex. mensuram palmi
habebit tam in longitudine quam in latitu-
dine. Ponesque in eo quatuor ordines la-
pidum. In primo versu erit lapis sardius
et topazius et smaragdus. In secundo car-
bunculus saphyrus et iaspis. In tercio li-
gurius achates et ametistus. In quarto
crisolitus onichinus et berillus. Inclu-
si auro erunt per ordines suos. habebuntque no-
mina filiorum israel. Duodecim nominibus celabuntur
singuli lapides nominibus singulorum per
duodecim tribus. Facies in rationali catenas =
sibi invicem coherentes ex auro purissimo.
et duos anulos aureos quos pones in
utraque rationalis summitate. Catenulas
aureas iunges anulis qui sunt in mar-
ginibus et ipsarum catenarum extrema
duobus copulabis uncinis in utroque latere =
superhumeralis quod rationale respicit.
Facies et duos anulos aureos quos po-
nes in summitatibus rationalis et in oris
que e regione sunt superhumeralis. et po-
steriora eius respiciunt. Necnon et alios
duos anulos aureos qui ponendi sunt
in utroque latere superhumeralis deorsum quod

respicit contra faciem iuncture inferioris ut
aptari possit cum superhumerali. et stringatur
rationale anulis suis cum anulis superhu-
meralis vitta iacinctina. ut maneat
iunctura fabrefacta. et a se invicem rationale
et superhumerale nequeant separari. Por-
tabitque aaron nomina filiorum israel in rationali
iudicii super pectus suum quando ingredietur sanctuarium
memoriale coram domino in eternum. Pones
autem in rationali iudicii doctrinam et veritatem.
que erunt in pectore aaron quando ingredietur
coram domino. et gestabit iudicium filiorum
israel in pectore suo in conspectu domini semper.
Facies et tunicam superhumeralis totam ia-
cinctinam. In cuius medio supra erit capitium =
et ora per gyrum eius textilis sicut fieri
solet in extremis vestium partibus ne fa-
cile rumpatur. Deorsum vero ad pedes eiusdem
tunice per circuitum quasi mala punica facies
ex iacincto et purpura et cocco bis tinc- et bysso retorta
to mixtis in medio tintinnabulis. ita =
ut tintinnabulum sit aureum et malum pu-
nicum. rursumque tintinnabulum aliud
aureum et malum punicum. Et vestietur
ea aaron in officio ministerii ut audiatur
sonitus quando ingreditur et egreditur sanctua-
rium in conspectu domini. et non moriatur. Fa-
cies et laminam de auro purissimo in
qua sculpes opere celatoris sanctum domino. Liga-
bisque eam vitta iacinctina. et erit
super thyaram imminens fronti pon-
tificis. Portabitque aaron iniquitates
eorum que obtulerint et sanctificaverint
filii israel in cunctis muneribus et donariis
suis. Erit autem lamina semper in fronte

eius. ut plateatur ei sicut dominus. Stringesque tunicam bysso et thiaram byssinam. Facies et baltheum opere plumarii. Porro filiis aaron tunicas lineas parabis et baltheos et thiaras in gloriam et decorem. Vestiesque his omnibus aaron fratrem tuum et filios eius cum eo. et cunctorum consecrabis manus. sanctificabisque illos ut sacerdotio fungantur mihi. Facies et feminalia linea ut operiant carnem turpitudinis sue a renibus usque ad femina [femora] et utentur eis aaron et filii eius quando ingredientur tabernaculum testimonii. vel quando appropinquant ad altare ut ministrent in sanctuario. ne iniquitatis rei moriantur. Legitimum sempiternum erit aaron et semini eius post eum.

29 Capitulum xxix.

Sed et hoc facies ut mihi in sacerdotio consecrentur. Tolle vitulum de armento et arietes duos immaculatos. panesque azimos et crustula absque fermento que conspersa sint oleo. lagana quoque azima oleo lita. De simila triticea cuncta facies. et posita in canistro offeres. Vitulum autem et duos arietes et aaron ac filios eius applicabis ad ostium tabernaculi testimonii. Cumque laveris patrem cum filiis suis aqua. indues aaron vestimentis suis. id est linea tunica. superhumerali et rationali. quod constringes baltheo et pones thiaram in capite eius et laminam sanctam super thiaram. et oleum unctionis fundes super caput eius. atque hoc ritu consecrabitur. Filios quoque eius applicabis et indues tunicis lineis cingesque baltheo. aaron scilicet et liberos eius et impones eis mitras. eruntque sacerdotes mei in religione perpetua. Postquam initiaveris manus eorum. applicabis et vitulum coram tabernaculo testimonii. imponentque aaron et filii eius manus super caput eius. et mactabis eum in conspectu domini iuxta ostium tabernaculi testimonii. Sumptumque de sanguine eiusdem vituli pones super cornua altaris digito tuo. reliquum autem sanguinem fundes iuxta basim eius. Sumes et adipem totum qui operit intestina et reticulum iecoris ac duos renes. et adipem qui super eos est. et offeres super altare. Carnes vero vituli et corium et fimum combures foris extra castra. eo quod pro peccato sit. Unum quoque arietem sumes. super cuius caput ponent aaron et filii eius manus. Quem cum mactaveris tolles de sanguine eius et fundes circa altare. Ipsum autem arietem secabis in frusta. lotaque intestina eius ac pedes. pones super concisas carnes. et super caput illius. et offeres totum arietem in incensum super altare. Oblatio est domino odor suavissimus. victima dei. Tolles quoque arietem alterum. super cuius caput aaron et filii eius ponent manus. Quem cum immolaveris. sumes de sanguine ipsius et pones super extremum dextere auricule aaron et filiorum eius. et super pollices manus eorum et pedis dextri. fundesque sanguinem super altare et de oleo unctionis. asperges aaron et vestes eius et filios et vestimenta eorum. Consecratisque et ipsis et vestibus tolles adipem de ariete. et caudam et arvinam que operit vitalia ac

reticulū iecoris et duos renes atꝫ adi-
pem qui ſuper eos eſt · armūqꝫ dex-
trū · eo qđ ſit aries conſecracionis · tortā
qꝫ panis vnius · cruſtulā conſperſam oleo ·
laganū de caniſtro azimoꝝ qđ poſi-
tū eſt in conſpectu dn̄i · ponesqꝫ omnia ſu̅
manus aaron et filioꝝ eius · et ſctificabis
eos eleuans corā dn̄o · ſuſcipiesqꝫ vni-
uerſa de manibꝫ eoꝝ et incendes ſup al-
tare in holocauſtū odorē ſuauiſſimū
in conſpectu dn̄i · qꝛ oblacio eius ē · Su-
mes quoqꝫ pectuſculū de ariete quo initia-
tus ē aaron · ſctificabis qꝫ illud eleuatū
corā dn̄o · et cedet in partē tuā · San-
ctificabisqꝫ et pectuſculū conſcrātū et armū
qꝫ de ariete ſeparaſti quo initiatus ē aa-
ron et filii eius · cedetqꝫ in parte aaron et
filioꝝ eius iure ꝑpetuo a filiis iſrl̄ · qꝛ
primicia ſunt et inicia de victimis
eoꝝ pacificis que offerunt dn̄o · Veſtē
aūt ſctām qua vtitur aaron hebunt filii
eius poſt eū vt vngantur in ea · et conſecre-
tur manus eoꝝ · Septē diebꝫ vtetur illa
qui pontifex pro eo fuit conſtitutus de filiis
eius · et qui ingredietur tabnaclm̄ teſtimo-
nii vt miniſtret in ſctuario · Arietē aūt
conſecracionis tolles et coques carnes
eius in loco ſcō · quibꝫ veſcetur aaron et
filii eius · Panes quoqꝫ qui ſunt in caniſtro ·
in veſtibulo tabernaculi teſtimonii
comedent · vt ſit placabile ſacrificiū ·
et ſctificentur offerenciū manus · Alie-
nigena non veſcetur ex eis · qꝛ ſctificata
ſunt · Quodſi remanſerit de carnibꝫ conſecrātis
ſiue de panibꝫ vſqꝫ mane · conbures re-
liquias igni · Non comedentur qꝛ ſctificata ſunt ·
Omnia que precepi tibi facies ſup aaron et
filiis eius · Septē diebꝫ conſecrabis manus
eoꝝ · et vitulū pro peccato offeres per ſin-
gulos dies ad expiandū, mundabisqꝫ
altare cū immolaueris expiacionis
hoſtiā et vnges id in ſctificacione · Septē
diebꝫ expiabis altare et ſctificabis · et
erit ſcm̄ ſctōꝝ · Omnis qui tetigerit illud
ſctificabitur · Hoc ē qđ facies in altari · A-
gnos anniculos duos per ſingulos
dies iugiter · vnū mane et alterū ve-
ſpere · Decimā partē ſimile conſperſe oleo
tunſo · qđ hebit menſurā quartā partē hin ·
et vinū ad libandū eiuſdem menſure
in agno vno · Alterū vero agnum offeres
ad veſperam iuxta ritū matutine obla-
cionis · et iuxta ea que diximus in odorē
ſuauitatis · Sacrificiū ē dn̄o oblacione
ꝑpetua in generaciones veſtras ad oſtiū ta-
bernaculi teſtimonii corā dn̄o ubi conſti-
tuā vt loquar ad te · ibiqꝫ precipiam
filiis iſrl̄ · Et ſctificabitur altare in gloria
mea · et ſctificabo tabnaclm̄ teſtimo-
nii cū altari et aaron cū filiis eius vt
ſacerdocio fungantur michi · et habitabo in medio
filioꝝ iſrl̄ eroqꝫ eis deus et ſcient qꝛ ego
dn̄s deus eoꝝ qui eduxi eos de terra e-
gypti · vt manerē inter illos · ego dn̄s
deus ipſorum Capitulum · xxx · 30

Facies quoqꝫ et altare ad adolendū
thimiama de lignis ſethim
habens cubitū longitudinis ·
et alterū latitudinis · id ē quadrangulū ·
et duos cubitos altitudinis · Cornua

ex ipso procedent. Vestiesque illud auro pu-
rissimo tam craticulam eius quam parietes per circui-
tum et cornua. Faciesque ei coronam aureo-
lam per gyrum et duos anulos aureos sub
corona per singula latera ut mittantur in
eos vectes et altare portetur. Ipsos quoque vec-
tes facies de lignis sethim et inaurabis.
Pones que altare contra velum quod ante archam pen-
det testimonii coram propitiatorio quo te-
gitur testimonium ubi loquar ad te. Et
adolebit incensum super eo Aaron suave
fragrans. Mane quando componet lucernas
incendet illud. Et quando collocat eas ad
vesperum uret thimiama sempiternum coram
domino in generationes vestras. Non offeretis su-
per eo thimiama compositionis alterius nec
oblationem et victimam. Nec liba libabitis.
Et deprecabitur Aaron super cornua eius
semel per annum in sanguine quod oblatum
est pro peccato et placabit super eo in ge-
nerationibus vestris. Sanctum sanctorum erit domino.
Locutusque est dominus ad moysen dicens. Quando
tuleris summam filiorum israel iuxta numerum dabunt
singuli precium pro animabus suis domino et non erit
plaga in eis cum fuerint recensiti. Hoc autem
dabit omnis qui transit ad nomen dimi-
dium sicli iuxta mensuram templi. Siclus vi-
ginti habet obulos. Media pars sicli offere-
tur domino. Qui habetur in numero a viginti annis et
supra dabit precium. Dives non addet ad di-
midium sicli et pauper nichil minuet.
Susceptamque pecuniam que collata est a
filiis israel trades in usus tabernaculi te-
stimonii ut sit monimentum eorum coram
domino et propitietur animabus eorum. Locutusque est

dominus ad moysen dicens. Facies et labrum
eneum cum basi sua ad lavandum. Ponesque
illud inter tabernaculum testimonii et altare.
Et missa aqua lavabunt in eo Aaron et
filii eius manus suas ac pedes quando ingres-
suri sunt tabernaculum testimonii et quando ac-
cessuri sunt ad altare ut offerant in eo
thimiama domino ne forte moriantur. Legi-
timum sempiternum erit ipsi et semini eius per
successiones. Locutusque est dominus ad moysen
dicens. Sume tibi aromata prime mirre
et electe quingentos syclos et cynamo-
mi medium id est ducentos quinquaginta
syclos. Calami similiter ducentos quinqua-
ginta. Cassie quoque quingentos syclos in pon-
dere sanctuarii. Olei de olivetis mensuram hin.
Faciesque unctionis oleum sanctum unguentum
compositum opere unguentarii et unges ex
eo tabernaculum testimonii et altare et
missa aqua lavabunt in eo Aaron et filii
eius manus suas ac pedes quando ingressuri sunt
tabernaculum testimonii et quando accessuri
sunt ad altare ut offerant in eo thimia-
ma domino arcam testamenti mensamque cum
vasis suis candelabrum et utensilia eius
altaria thimiamatis et holocausti et
universam supellectilem que ad cultum
eorum pertinet. Sanctificabisque omnia et erunt
sancta sanctorum. Qui tetigerit ea sanctificabitur.
Aaron et filios eius unges sanctificabisque
eos ut sacerdotio fungantur mihi. Filiis quoque israel
dices. Hoc oleum unctionis sanctum erit mihi
in generationes vestras. Caro hominis non ungetur
ex eo et iuxta compositionem eius non facietis
aliud quia sanctificatum est et sanctum erit vobis.

homo quicumque tale composuerit et dederit
ex eo alieno exterminabitur de populo suo. Di-
xit quoque dominus ad moysen. Sume tibi aroma
ta stacten et onicha galbanum boni
odoris et thus lucidissimum equalis pon
deris erunt omnia. faciesque thimiama com
positum opere unguentarii mixtum diligenter
et purum et sanctificatione dignissimum. Cumque
in tenuissimum pulverem universa contuderis
pones ex eo coram tabernaculo testimonii
in quo loco apparebo tibi. Sanctum sanctorum erit vobis
thimiama. Talem compositionem non facietis
in usus vestros. Sanctum est domino. Homo quicumque fecerit
simile ut odore illius perfruatur, peribit de populis
suis. Capitulum xxxi.

Locutusque est dominus ad moysen di
cens. Ecce vocavi ex nomine be
seleel filium huri filii hur de
tribu iuda et implevi eum spiritu dei sapientia
et intelligentia et sciencia in omni opere
ad excogitandum fabre quidquid fieri potest
ex auro et argento et ere marmore
et gemmis et diversitate lignorum. Dedi
que ei socium holiab filium achisamech de
tribu dan. et in corde omnis eruditi posui
sapientiam ut faciant cuncta que precepi tibi
tabernaculum federis et archam testimonii
et propiciatorium quod super eam est et cunc
ta vasa tabernaculi mensamque et vasa eius
candelabrum purissimum cum vasis suis
et altare thimiamatis et holocausti
et omnia vasa eorum labrum cum basi sua. ve
stes sanctas in ministerio aaron sacerdoti
et filiis eius ut fungantur officio suo in sacris
oleum unctionis et thimiama aromatum

in sanctuario. Omnia que precepi tibi facient. Et
locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere
filiis israel et dices ad eos. Videte ut sab
batum meum custodiatis quia signum est inter me
et vos in generationibus vestris. ut sciatis quia ego
dominus qui sanctifico vos. Custodite sabbatum
meum. sanctum est enim vobis. Qui polluerit illud
morte morietur. Qui fecerit in eo opus pe
ribit anima illius de medio populi sui. Sex
diebus facietis opus. in septimo sabbatum
est requies sancta domino. Omnis qui fecerit
opus in hac die morietur. Custodiant filii
israel sabbatum et celebrent illud in genera
tionibus suis. pactum est sempiternum inter me et
filios israel signumque perpetuum. Sex enim die
bus dominus fecit celum et terram. et in septimo
ab opere cessavit. Dedit quoque moysi completis hu
iuscemodi sermonibus in monte synai duas ta
bulas testimonii lapideas scriptas di-
gito dei. xxxii c. 32

Videns autem populus quod moram faceret descende
ndi de monte moyses congregatus
adversus aaron ait. Surge fac nobis deos
qui nos precedant. moysi enim huic viro qui
nos eduxit de terra egypti ignoramus
quid acciderit. Dixitque ad eos aaron.
Tollite inaures aureas de uxorum filio
rumque et filiarum vestrarum auribus et afferte
ad me. Fecitque populus que iusserat deferens
inaures ad aaron. Quas cum ille acce
pisset formavit opere fusorio et fecit ex eis
vitulum conflatilem. Dixeruntque. Hi sunt
dii tui israel qui eduxerunt te de terra e
gypti. Quod cum vidisset aaron edificavit
altare coram eo. et preconis voce clamavit

> ludere i. vitulum sic adorare. seu ydolatrare.

dicens. Cras solempnitas domini est. Sur-
gentesque mane obtulerunt holocausta
et hostias pacificas. Et sedit populus come-
dere ac bibere et surrexerunt ludere. Locutus
est autem dominus ad moysen dicens. Vade descen-
de. peccavit populus tuus quem eduxisti de terra e-
gypti. Recesserunt cito de via quam ostendisti
eis. fecerunt que sibi vitulum conflatile et ado-
raverunt. atque immolantes ei hostias. di-
xerunt. Isti sunt dii tui israel. qui te eduxerunt
de terra egypti. Rursumque ait dominus ad moy-
sen. Cerno quod populus iste dure cervicis sit.
dimitte me ut irascatur furor meus contra eos
et deleam eos. faciamque te in gentem magnam.
Moyses autem orabat dominum deum suum dicens.
Cur domine irascitur furor tuus contra populum tuum
quem eduxisti de terra egypti in fortitudine
magna. et in manu robusta. Ne quaeso dicant
egyptii. callide eduxit eos ut interficeret
in montibus. et deleret de terra. Quiescat
ira tua. et esto placabilis super nequitia
populi tui. Recordare abraham ysaac et
israel servorum tuorum. quibus iurasti per temet ipsum
dicens. Multiplicabo semen vestrum sicut
stellas celi. et universam terram hanc de qua
locutus sum dabo semini vestro. et possidebitis
eam semper. Placatusque est dominus ne faceret ma-
lum quod locutus fuerat adversus populum suum.
Et reversus est moyses de monte. portans
duas tabulas testimonii in manu scrip-
tas ex utraque parte. et factas opere domini. Scrip-
tura quoque dei erat sculpta in tabulis. Au-
diens autem iosue tumultum populi vociferantis.
ait ad moysen. Ululatus pugne auditur
in castris. Qui respondit. Non est clamor
hortantium ad pugnam. neque vociferatio
compellentium ad fugam. sed vocem cantan-
tium ego audio. Cumque appropinquasset ad
castra. vidit vitulum et choros. iratusque
valde. proiecit de manu tabulas. et con-
fregit eas ad radices montis. Arripiensque
vitulum quem fecerant. combussit. et contrivit usque
ad pulverem. Quem sparsit in aquam et dedit
ex eo potum filiis israel. Dixitque ad aaron.
Quid tibi fecit hic populus. ut induceres super eum
peccatum maximum. Cui respondit. Ne indigne-
tur dominus meus. Tu enim nosti populum istum quod pronus
sit ad malum. Dixerunt mihi. Fac nobis deos
qui precedant nos. huic enim moysi qui eduxit
nos de terra egypti nescimus quid accide-
rit. Quibus ego dixi. Quis vestrum habet
aurum. Tulerunt et dederunt mihi et proieci
illud in ignem. egressusque est hic vitulus.
Videns autem moyses populum quod esset nudatus.
spoliaverat enim eum aaron propter ignomi-
niam sordis. et inter hostes nudum constituerat.
et stans in porta castrorum ait. Si quis
est domini. iungatur mihi. Congregatique sunt ad eum
omnes filii levi. Quibus ait. Hec dicit dominus deus
israel. Ponat vir gladium super femur suum.
Ite et redite de porta usque ad portam per
medium castrorum et occidat unusquisque fratrem
et amicum et proximum suum. Fecerunt filii
levi iuxta sermonem moysi. cecideruntque in
die illo quasi viginti tria milia hominum.
Et ait moyses. Consecrastis manus vestras
hodie domino unusquisque in filio et fratre
suo. ut vobis detur benedictio. Facto autem
die altero. locutus est moyses ad populum.
Peccastis peccatum maximum. ascendam ad

dominum. si quomodo quivero eum deprecari pro scele-
re vestro. Reversusque ad dominum ait. Obsecro pec-
cavit populus iste peccatum maximum fecerunt que sibi
deos aureos. Aut dimitte eis hanc noxam
aut si non facis dele me de libro tuo quem scrip-
sisti. Cui respondit dominus. Qui peccaverit mihi dele-
bo eum de libro meo. Tu autem vade et duc
populum istum quo locutus sum tibi. ecce angelus meus precedet
te. Ego autem in die ultionis visitabo et hoc peccatum
eorum. Percussit ergo dominus populum pro reatu vituli
quem fecerat aaron. Cap. xxxiii

Locutusque est dominus ad moysen. Vade as-
cende de loco isto tu et populus tuus
quem eduxisti de terra egypti in terram
quam iuravi abraham ysaac et iacob dicens.
semini tuo dabo eam. et mittam precursorem tui
angelum. ut eiciam chananeum et amor-
reum et etheum et pherezeum et eveum et
iebuseum. et intres in terram fluentem lacte et
melle. Non enim ascendam tecum. quia populus dure
cervicis est. ne forte disperdam te in via. Audi-
ensque populus sermonem hunc pessimum luxit. et
nullus ex more indutus est cultu suo. Dixitque
dominus ad moysen. loquere filiis israel. populus dure
cervicis es. Semel ascendam in medio tui. et
delebo te. Iam nunc depone ornatum tuum.
ut sciam quid faciam tibi. Deposuerunt ergo filii israel or-
natum suum. a monte horeb. Moyses quoque tollens
tabernaculum tetendit extra castra procul. vo-
cavitque nomen eius tabernaculum federis. Et omnis populus
qui habebat aliquam questionem egrediebatur ad taber-
naculum federis extra castra. Cumque egrederetur
moyses ad tabernaculum. surgebat univer-
sa plebs. et stabat unusquisque in ostio papi-
lionis sui. aspiciebatque tergum moysi donec
ingrederetur tentorium. Ingresso autem illo taberna-
culum federis descendebat columpna nubis
et stabat ad ostium tabernaculi. loquebaturque dominus cum moyse
cernentibus universis quod columpna nubis staret
ad ostium tabernaculi. Stabantque ipsi et ado-
rabant per fores tabernaculorum suorum. Loque-
batur autem dominus ad moysen facie ad faciem. sicut
loqui solet homo ad amicum suum. Cumque reverteretur
ille in castra. minister eius iosue filius nun pu-
er. non recedebat de tabernaculo. Dixit autem
moyses ad dominum. Precipis ut educam populum
istum. et non indicas mihi quem missurus es mecum.
presertim cum dixeris. novi te ex nomine et inve-
nisti gratiam coram me. Si ergo inveni gratiam in
conspectu tuo ostende mihi faciem tuam. ut sciam
te et inveniam gratiam ante oculos tuos. Respice
populum tuum et gentem hanc. Dixitque dominus. Fa-
cies mea precedet te. et requiem dabo tibi. Et
ait moyses. Si non tu ipse precedes nos. ne
educas nos de loco isto. In quo enim scire po-
terimus ego et populus tuus invenisse nos
gratiam in conspectu tuo nisi ambulaveris no-
biscum. ut glorificemur ab omnibus populis qui habitant
super terram. Dixit autem dominus ad moysen. Et
verbum istud quod locutus es faciam. invenisti enim
gratiam coram me. et teipsum novi ex nomine.
Qui ait. Ostende mihi gloriam tuam. Respondit. Ego
ostendam omne bonum tibi. et vocabo in nomine
domini coram te. et miserebor cui voluero.
et clemens ero in quem mihi placuerit. Rursumque
ait. Non poteris videre faciem meam. non enim
videbit me homo et vivet. Et iterum. Ecce
inquit est locus apud me. stabis supra petram.
Cumque transibit gloria mea. ponam te in fora-
mine petre. et protegam dextera mea donec

transeam. tollamque manum meam et videbis
posteriora mea. faciem autem meam videre non poteris.
Ac deinceps. precide ait tibi Cap. xxxiiii
duas tabulas lapideas instar
priorum et scribam super eas verba que
habuerunt tabule quas fregisti. Esto paratus
mane ut ascendas statim in montem synai.
stabisque mecum super verticem montis. Nullus ascen-
dat tecum nec videatur quispiam per totum montem.
Boves quoque et oves non pascantur e contra.
Excidit ergo duas thabulas lapideas quales
antea fuerant. et de nocte consurgens ascen-
dit in montem synai sicut ei preceperat dominus. por-
tans secum tabulas. Cumque descendisset dominus
per nubem. stetit moyses cum eo. invocans
nomen domini. Quo transeunte coram eo. ait.
Dominator domine deus misericors et clemens et
patiens et multe miserationis et verax
qui custodis misericordiam in milia. qui aufers iniquitatem
et scelera atque peccata. nullusque apud te per se in-
nocens est. qui reddis iniquitatem patrum in
filiis ac nepotibus in tertiam et quartam proge-
niem. Festinusque moyses incurvatus est pronus
in terram. et adorans ait. Si inveni gratiam
in conspectu tuo domine. obsecro ut gradiaris no-
biscum. populus enim dure cervicis est. et aufe-
ras iniquitates nostras atque peccata. nosque
possideas. Respondit dominus. Ego inibo pactum
videntibus cunctis. signa faciam. que numquam sunt
visa super terram. nec in ullis gentibus. ut
cernat populus iste in cuius es medio opus domini
terribile quod facturus sum. Observa cuncta que
hodie mando tibi. Ego ipse eiciam ante fa-
ciem tuam amorreum et chananeum et e-
theum. phereseum quoque et eveum et iebuseum.
Cave ne umquam cum habitatoribus terre illius
iungas amicitias que tibi sint in ruinam. sed
aras eorum destrue. statuas confringe. lu-
cosque succide. Noli adorare deum alienum.
Dominus zelotes nomen eius. deus est emulator. Ne
ineas pactum cum hominibus regionum illarum.
ne cum fornicati fuerint cum diis suis et ado-
raverint simulacra eorum. vocet te quispiam
ut comedas de immolatis. Nec uxorem
de filiabus eorum accipies filiis tuis. ne
postquam ipse fuerint fornicate. fornicari fa-
ciant et filios tuos in deos suos. Deos
conflatiles non facies tibi. Sollempnitatem azi-
morum custodies. Septem diebus vesceris azi-
mis. sicut precepi tibi in tempore mensis novorum. Men-
se enim verni temporis egressus es de egypto.
Omne quod aperit vulvam generis mascu-
lini meum erit. de cunctis animantibus. tam
de bobus quam de ovibus meum erit. Primoge-
nitum asini redimes ove. Sin autem nec pretium
pro eo dederis. occidetur. Primogenitum filiorum
tuorum redimes. nec apparebis in conspectu
meo vacuus. Sex diebus operaberis. in
die septimo cessabis arare et metere.
Sollempnitatem ebdomadarum facies tibi
in primitiis frugum messis tue tritice.
et sollempnitatem quando redeunte anni tempore
cuncta conduntur. Tribus temporibus anni appare-
bit omne masculinum tuum in conspectu om-
nipotentis domini dei israel. Cum enim tulero gen-
tes a facie tua et dilatavero terminos
tuos. nullus insidiabitur terre tue ascenden-
te te et apparente in conspectu domini
dei tui ter in anno. Non immolabis super
fermento sanguinem hostie mee. neque

residebit mane de victima solempnitatis
phase. Primitias frugum terre tue offeres
in domo domini dei tui. Non coques edum
in lacte matris sue. Dixitque dominus ad moy
sen. Scribe tibi verba hec quibus et tecum et cum
filiis israel pepigi fedus. Fecit ergo ibi moy
ses cum domino quadraginta diebus et quadraginta
noctibus. panem non comedit et aquam non bi
bit. et scripsit in tabulis verba federis decem
Cumque descenderet moyses de monte synai
tenebat duas tabulas testimonii. et
ignorabat quod cornuta esset facies sua
ex consortio sermonis dei. Videntes autem aaron
et filii israel cornutam moysi faciem timue
runt prope accedere. Vocatique ab eo reversi
sunt tam aaron quam principes synagoge. Et
postquam locutus est venerunt ad eum et omnes
filii israel. quibus precepit cuncta que audierat
a domino in monte synai. Impletisque sermonibus
posuit velamen super faciem suam. Quod ingressus
ad dominum et loquens cum eo auferebat donec
exiret. et tunc loquebatur ad filios israel omnia
que sibi fuerant imperata. Qui videbant
faciem egredientis moysi esse cornutam
sed operiebat ille rursus faciem suam si quando
loquebatur ad eos. Capitulum xxxv

Igitur congregata omni multitudine
filiorum israel dixit ad eos. Hec sunt
que iussit dominus fieri. Sex diebus
facietis opus. septimus dies erit vobis sanctus
sabbatum et requies domini. Qui fecerit
opus in eo occidetur. Non succendetis ignem
in omnibus habitaculis vestris per diem sabbati
Et ait moyses ad omnem catervam filiorum
israel. Iste est sermo quem precepit dominus dicens

Separate apud vos primitias domino.
Omnis voluntarius et prono animo offerat
eas domino. aurum. argentum et es. iacinctum
et purpuram. coccumque bis tinctum et byssum.
pilos caprarum et pelles arietum rubrica
tas et iacinctinas. ligna sethim et oleum
ad luminaria concinnanda et ut conficiatur
unguentum et thymiama suavissimum. lapi
des onychinos et gemmas ad ornatum
superhumeralis et rationalis. Quisquis vestrum
est sapiens veniat et faciat quod dominus impe
ravit. tabernaculum scilicet et tectum eius atque operimen
tum. anulos et tabulata cum vectibus. pa
xillos et bases. archam et vectes. propitia
torium et velum quod ante illud oppanditur. men
sam cum vectibus et vasis. et propositionis pa
nibus. candelabrum ad luminaria sustentanda.
vasa illius et lucernas et oleum ad nutrimenta
ignium. altare thymiamatis et vectes. oleum
unctionis et thymiama ex aromatibus. ten
torium ad ostium tabernaculi. altare holocau
sti et craticulam eius eneam cum vectibus et vasis
suis. labrum et basem eius. cortinas atrii cum
columpnis et basibus. tentorium in foribus vesti
buli. paxillos tabernaculi et atrii cum
funiculis suis. vestimenta quorum usus est in
ministerio sanctuarii. vestes aaron pontificis
et filiorum eius ut sacerdotio fungantur mihi. Egres
saque omnis multitudo filiorum israel de conspectu
moysi. obtulit mente promptissima atque devota
primitias domino ad faciendum opus tabernaculi
testimonii. Quicquid in cultum et ad vestes sanctas
necessarium erat. viri cum mulieribus prebue
runt. armillas et inaures. anulos et
dextralia. Omne vas aureum in donaria

domum separatum. Si quis habuit iacinctum
et purpuram coccumque bis tinctum et byssum
et pilos caprarum pelles arietum rube-
factas et iacinctinas argenti et eris
metalla obtulerunt domino ligna que sethim
in varios usus. Sed et mulieres docte dede-
runt que neverant iacinctum purpuram
et vermiculum ac byssum et pilos caprarum
sponte propria cuncta tribuentes. Principes vero
obtulerunt lapides onichinos et gemmas
ad superhumerale et rationale aromata
que et oleum ad luminaria concinnanda et
ad preparandum unguentum et thimiamata o-
doris suavissimi componendum. Omnes viri
et mulieres mente devota obtulerunt donaria
ut fierent opera que iusserat dominus per manum
moysi. Cuncti filii israel voluntaria domino
dedicaverunt. Dixitque moyses ad filios
israel. Ecce vocavit dominus ex nomine beseleel
filium huri filii hur de tribu iuda. implevit
que eum spiritu dei sapientia et intelligentia
et scientia et omni doctrina ad excogitandum
et faciendum opus in auro et argento et ere
sculpendisque lapidibus et opere carpen-
tario. Quicquid fabre adinveniri potest dedit
in corde eius. Ooliab quoque filium achisamech
de tribu dan. ambos erudivit sapientia
ut faciant opera abietarii polimitarii ac
plumarii de iacincto et purpura cocco que
bis tincto et bysso et texant omnia ac nova
queque reperiant. Capitulum xxxvi.

36 Fecit ergo beseleel et ooliab et
omnis vir sapiens quibus dedit
dominus sapientiam et intellectum ut
scirent fabre operari que in usus sanctuarii
necessaria sunt et que precepit dominus fieri. Cumque
vocasset eos moyses et omnes eruditos vi-
ros quibus dederat dominus sapientiam et qui sponte
sua obtulerant se ad faciendum opus. tradidit
eis universa donaria filiorum israel. Qui cum
instarent operi cotidie mane vota populus
offerebat. Unde artifices venire compulsi di-
xerunt moysi. plus offert populus quam necessarium
est. Iussit ergo moyses preconis voce cantari.
nec vir nec mulier quicquam ultra offerat in opere sanctua-
rii. Sicque cessatum est a muneribus offerendis
eo quod oblata sufficerent et superabundarent.
Feceruntque omnes corde sapientes ad ex-
plendum opus tabernaculi cortinas decem
de bysso retorta et iacincto et purpura coc-
coque bis tincto opere vario et arte poli-
mita. Quarum una habebat in longitudine
viginti octo cubitos. in latitudine quatuor.
Una mensura erat omnium cortinarum. Coniunxit
que cortinas quinque alteram alteri. et alias
quinque sibi invicem copulavit. Fecit et ansas
iacinctinas in ora cortine unius ex utroque
latere et in ora cortine alterius similiter.
ut contra se invicem venirent anse. et mutuo iun-
gerentur. Unde et quinquaginta fudit circulos
aureos qui morderent cortinarum ansas et
fieret unum tabernaculum. Fecit ergo saga un-
decim de pilis caprarum ad operiendum tec-
tum tabernaculi. Unum sagum in longitudine
habebat cubitos triginta. et in latitudine cubi-
tos quatuor. Unius mensure erant omnia sa-
ga. Quorum quinque iunxit seorsum et sex alia
separatim. Fecit et ansas quinquaginta in
ora sagi unius. et quinquaginta in ora sa-
gi alterius ut sibi invicem iungerentur. Et fibu-

domum separatim. Et quibus habitu iacin-
tum et purpuram. coccumque bis tinctum et byssum
et pilos caprarum. pelles arietum ru-
bricatas et iacinctinas. argentum et eris
metella obtulerunt dona. ligna quoque sethim in
varios usus. Et nectes [...] las eneas
quinquaginta quibus necteretur tectum. et unum
pallium ex omnibus sagis fieret. Fecit et oper-
torium tabernaculi de pellibus arietum rubri-
catis. aliudque desuper velamentum de pellibus
iacinctinis. Fecit et tabulas tabernaculi
de lignis sethim stantes. Decem cubitorum
erat longitudo tabule unius et unum ac
semis. cubitum latitudo retinebat. Bine
incastrature erant per singulas tabulas. ut
altera alteri iungeretur. Sic fecit in omnibus
tabulis tabernaculi. Ex quibus viginti ad
plagam meridianam erant contra austrum. cum qua-
draginta basibus argenteis. Due bases sub
una tabula ponebantur ex utraque angulorum
parte. ubi incastrature laterum in angulis ter-
minantur. Ad plagam quoque tabernaculi que respicit
ad aquilonem fecit viginti tabulas. cum quadra-
ginta argenteis basibus. duas bases per sin-
gulas tabulas. Contra occidentem vero. id est ad
eam partem tabernaculi que mare respicit fecit
sex tabulas et duas alias per singulos an-
gulos retro. que iuncte erant deorsum usque sursum.
et in unam compaginem pariter ferebantur. Ita fecit
ex utraque parte per angulos. ut octo simul essent
tabule. et haberent bases argenteas sedeci-
mas scilicet bases sub singulis tabulis. Fecit
et vectes de lignis sethim. quinque ad continen-
das tabulas unius lateris tabernaculi. et
quinque alios ad alterius lateris tabulas co-
aptandas. et extra hos quinque alios vectes ad
occidentalem plagam tabernaculi contra mare. Fecit
quoque vectem alium. qui per medias tabulas ab
angulo usque ad angulum perveniret. Ipsa autem
tabulata deauravit. et circulos eorum fecit au-
reos per quos vectes induci possent. quos et
ipsos lamminis aureis operuit. Fecit et ve-
lum de iacincto. purpura. vermiculo ac bysso re-
torta. opere polimitario varium atque distinctum.
et quattuor columnas de lignis sethim. quas cum ca-
pitibus deauravit. fusis basibus earum argen-
teis. Fecit et tentorium in introitu tabernaculi
ex iacincto. purpura vermiculo bysso que re-
torta. opere plumario. et columnas quinque cum
capitibus suis. quas operuit auro. bases que ea-
rum fudit eneas. quas operuit auro. XXXVII. C.
Fecit autem beseleel et archam de lignis 31
sethim habentem duos semis cubitos
cubitos in longitudine. et cubitum ac
semissem in latitudine. Altitudo quoque unius
cubiti fuit et dimidii. vestivitque eam auro
purissimo intus ac deforis. et fecit illi coronam
auream per gyrum conflans quattuor anulos au-
reos per quattuor angulos eius. duos anulos
in latere uno et duos in altero. Vectes quoque fecit de
lignis sethim. quos vestivit auro. et quos mi-
sit in anulos qui erant in lateribus arche ad
portandam eam. Fecit et propitiatorium. id est
oraculum de auro mundissimo duorum cubitorum
et dimidii in longitudine. et cubiti ac se-
mis in latitudine. Duos etiam cherubin
ex auro ductili. quos posuit ex utraque parte
propitiatorii. Cherubin unum in summitate unius
partis. et cherubin alterum in summitate partis
alterius. Duos cherubin in singulis summitatibus

propitiatorium extendentes alas et tegentes
et illud propitiatorium seque mutuo respicientes. Fecit
et mensam de lignis sethim in longitudine
duorum cubitorum et in latitudine unius cubi-
ti que habebat in altitudine cubitum ac se-
missem. Circumdeditque eam auro mundissimo. Et fecit
illi labium aureum per gyrum ipsique labio coronam
auream interrasilem quattuor digitorum et super ean-
dem alteram coronam auream. Fudit et quattuor cir-
culos aureos quos posuit in quattuor angu-
los per singulos pedes mense contra coronam.
Misitque in eos vectes ut possit mensa por-
tari. Ipsos quoque vectes fecit de lignis sethim
et circumdedit eos auro. Et vasa ad diversos u-
sus mense acetabula fialas et ciatos
et thuribula ex auro puro in quibus offeren-
da sunt libamina. Fecit et candelabrum duc-
tile de auro mundissimo de cuius vecte cala-
mi scyphi sperule ac lilia procedebant. Sex
in utroque latere erant tres calami ex parte una
et tres ex altera. Tres scyphi in nucis mo-
dum per calamos singulos speruleque simul
et lilia. Equum erat opus sex calamorum qui
procedebant de stipite candelabri. In ipso
autem vecte erant quattuor scyphi in nucis
modum sperulaeque per singulos simul et lilia.
Et sperule sub duobus calamis per loca tria
qui simul sex fiunt calami procedentes de vec-
te uno. Et sperule igitur et calami ex ipso
erant universa ductilia ex auro purissimo.
Fecit et lucernas septem cum emunctoriis
suis et vasa ubi que emuncta sunt extinguantur
de auro mundissimo. Talentum auri appen-
debat candelabrum cum omnibus vasis suis. Fecit
et altare thymiamatis de lignis sethim

habens per quadrum singulos cubitos et
in latitudine duos de cuius angulis procede-
bant cornua. Vestivitque illud auro mundis-
simo cum craticula ac parietibus et cornibus.
Fecitque ei coronam aureolam per gyrum et duos
anulos aureos sub corona per singula latera
ut mittantur in eos vectes et possit altare
portari. Ipsos autem vectes fecit de lignis
sethim et operuit lamminis aureis.
Composuit et oleum ad sanctificationis un-
guentum et thymiamata de aromatibus
mundissimis opere pigmentarii. Capitulum xxxviii.

Fecit et altare holocausti de lignis
sethim quinque cubitorum per quadrum
et trium in latitudine cuius cornua
de angulis procedebant. Operuitque illud
lamminis ereis et in usus eius paravit ex ere
vasa diversa lebetes forcipes fuscinulas
uncinos et ignium receptacula. Craticulam
que eius in modum retis fecit eneam et subter
eam in altaris medio arulam fusis quattuor
anulis per totidem retiaculi summitates
ad immittendos vectes ad portandum.
Quos et ipsos fecit de lignis sethim et
operuit lamminis eneis. Induxitque circu-
los qui in altaris lateribus eminebant. Ipsum
autem altare non erat solidum sed cavum ex tabu-
latis et intus vacuum. Fecit et labrum ene-
um cum basi sua de speculis mulierum que excuba-
bant in ostio tabernaculi. Et atrium in cuius au-
strali plaga erant tentoria de bysso retor-
ta cubitorum centum. Columpne enee viginti
cum basibus suis. Capita columpnarum et tota
operis celatura argentea. Eque ad sep-
tentrionalem plagam tentoria. columne basesque

et capita columpnarum eiusdem mensure
et operis ac metalli erant. In ea vero plaga
que occidentem respicit: fuerunt tentoria
cubitorum quinquaginta. columpne decem cum ba-
sibus suis enee. et capita columpnarum celata
argentea. Porro contra orientem quinquaginta
cubitorum parabat tentoria. E quibus quindecim
cubitos columpnarum trium cum basibus suis unum
tenebat latus. et in parte altera quia utrasque in-
troitum tabernaculi facit eque quindecim cubitorum
erant tentoria. columne tres et bases totidem.
Cuncta atrii tentoria bysso retorta texue-
rat. Bases columpnarum fuerunt enee. capi-
ta autem earum cum celaturis suis argentea. Sed
et ipsas columnas atrii vestivit argento.
Et in introitu eius opere plumario fecit tentorium
ex iacincto purpura. vermiculo ac bysso
retorta. quod habebat viginti cubitos in longitu-
dine. Altitudo vero quinque cubitorum erat. iuxta
mensuram quam cuncta atrii habebant tentoria. Co-
lumne autem in ingressu fuerunt quatuor cum basibus
eneis. capitaque earum et celature argentee.
Paxillos quoque tabernaculi et atrii per gyrum
fecit eneos. Hec sunt instrumenta tabernaculi
testimonii. que enumerata sunt iuxta precep-
tum moysi in cerimoniis levitarum per manum
ithamar filii aaron sacerdotis. quos beseleel
filius huri filii hur de tribu iuda duce moy-
se iubente compleverat. iuncto sibi socio o-
liab filio achisameth de tribu dan. qui
et ipse artifex lignorum egregius fuit. et
polimitarius atque plumarius ex iacincto. pur-
pura vermiculo et bysso. Omne aurum quod
expensum est in opere sanctuarii. et quod oblatum
est in donariis viginti et novem talentorum
fuit. et septingentorum triginta siclorum ad
mensuram sanctuarii. Oblatum est autem ab his
qui transierunt ad numerum a viginti annis et
supra de sexcentis tribus milibus et quingentis
quinquaginta armatorum. fuerunt preterea cen-
tum talenta argenti. e quibus conflate sunt
bases sanctuarii. et introitus ubi velum pendet.
Centum bases facte sunt de talentis centum.
singulis talentis per bases singulas supputatis.
De mille autem septingentis et septua-
ginta quinque fecit capita columnarum. quas et
ipsas vestivit argento. Eris quoque oblata
sunt talenta septuaginta duo milia. et qua-
dringenti supra sicli. Ex quibus fusi sunt ba-
ses in introitu tabernaculi testimonii et altare
eneum cum craticula sua. omniaque vasa que ad usum
eius pertinent. et bases atrii tam in circuitu
quam in ingressu eius et paxilli tabernaculi atque
atrii per gyrum. Cap. XXXIX 39

De iacincto vero et purpura vermiculo
ac bysso fecit vestes. quibus indue-
retur aaron quando ministrabat in
sanctis. sicut precepit dominus moysi. Fecit igitur
superhumerale de auro iacincto et purpura.
coccoque bis tincto et bysso retorta. opere
plumario. inciditque bractheas aureas
et extenuavit in fila. ut possint torqueri
cum priorum colorum subtemine. duasque oras
sibi invicem copulatas in utroque latere sum-
mitatum. et balteum ex eisdem coloribus sicut
preceperat dominus moysi. Paravit et duos lapi-
des onychinos astrictos et inclusos auro
et sculptos arte gemmaria nominibus filiorum
israel. posuitque eos in lateribus superhumera-
lis. in monimentum filiorum israel sicut precepit

dominus moysi. Fecit et rationale opere polimi-
to iuxta opus superhumeralis. ex auro. iacincto.
purpura. cocco que bistincto et bysso retorta.
quadrangulum duplex mensure palmi. et
posuit in eo gemmarum ordines quatuor. In primo versu
erat sardius. topazius. smaragdus. In secundo
carbunculus. saphirus. iaspis. In tercio ligurius
achates. ametistus. In quarto. crisolitus oni-
chinus. berillus. Circumdati autem erant. et
inclusi auro per ordines suos. Ipsique lapides
duodecim sculpti erant nominibus duodecim
tribuum filiorum israel. singuli per nomina singulorum.
Fecerunt in rationali et catenulas sibi invi-
cem coherentes de auro purissimo. et duos
uncinos. totidem que anulos aureos.
Porro anulos posuerunt in utroque latere ra-
tionalis. e quibus penderent due catene au-
ree. quas inseruerunt uncinis qui in superhu-
meralis angulis eminebant. Hec et ante et
retro ita conveniebant sibi. ut superhume-
rale et rationale mutuo necterentur
stricta ad balteum. et anulis fortius copu-
lata. quos iungebat vitta iacinctina ne laxe
fluerent et a se invicem moverentur. sicut
precepit dominus moysi. Fecerunt quoque tunicam super-
humeralis totam iacinctinam. et capitium in
superiori parte contra medium. oram que per gyrum
capitii textilem. Deorsum autem ad pedes
mala punica ex iacincto purpura vermiculo
ac bysso retorta. et tintinabula de auro
mundissimo. que posuerunt inter mala granata
in extrema parte tunice per gyrum. tintina-
bulum et malum punicum quibus ornatus
incedebat pontifex quando ministerio fun-
gebatur. sicut preceperat dominus moysi. Fe-
cerunt et tunicas byssinas opere textili aa-
ron et filiis eius. et mitras cum coronulis
suis ex bysso. feminalia quoque byssina linea.
cingulum vero de bysso retorta. iacincto purpura
ac vermiculo. distinctum arte plumaria. si-
cut preceperat dominus moysi. Fecerunt et la-
minam sacre venerationis de auro puris-
simo. scripserunt que in ea opere gemmario. sanctum
domini. et strinxerunt eam cum ~~mitra~~ vitta
iacinctina. sicut precepit dominus moysi. Per-
fectum igitur est omne opus tabernaculi. et
tecti testimonii. Fecerunt que filii israel cuncta
que preceperat dominus moysi. et obtulerunt
tabernaculum et tectum et universam supel-
lectilem. anulos. tabulas. vectes. colum-
nas ac bases. opertorium de pellibus
arietum rubricatis. et aliud operimentum
de iacinctinis pellibus. velum. archam. vec-
tes. propiciatorium. mensam cum vasis et
propositionis panibus. candelabrum. lucer-
nas. et utensilia earum cum oleo. altare
aureum et unguentum. thimiama ex
aromatibus. et tentorium in introitu taber-
naculi. altare eneum. retiaculum. vectes
et vasa eius omnia. labrum cum basi sua. ten-
toria atrii. et columnas cum basibus suis.
tentorium in introitu atrii. funiculos que
et paxillos illius. Nichil ex vasis defuit.
que in ministerium tabernaculi et in tectum
federis iussa sunt fieri. Vestes quoque quibus sacer-
dotes utuntur in sanctuario. aaron scilicet et filii
eius. obtulerunt filii israel. sicut preceperat
dominus. Que postquam moyses cuncta vidit
expleta. benedixit eis. Cap. xl.

Locutusque est dominus ad moysen dicens.

Mense primo die prima mensis eriges
tabernaculum testimonii et pones in eo ar-
cham dimittesque ante illam velum et illata
mensa pones super eam que rite precepta sunt
Candelabrum stabit cum lucernis suis et
altare aureum in quo adoletur incensum
coram archa testimonii. Tentorium in introi-
tu tabernaculi pones et ante illud altare
holocausti labrum inter altare et tabernacu-
lum. quod implebis aqua. circumdabisque atrium
tentoriis et ingressum eius. et assumpto unc-
tionis oleo unges tabernaculum cum vasis suis
ut sanctificentur. Altare holocausti et omnia vasa
eius. labrum cum basi sua. omnia oleo unctionis
consecrabis. ut sint sancta sanctorum. Applicabisque
aaron et filios eius ad fores tabernaculi te-
stimonii et lotos aqua. indues sanctis vestibus
ut ministrent michi. et unctio eorum in sacerdotium
proficiat sempiternum. Fecitque moyses omnia
que preceperat dominus. Igitur mense primo anni secundi
in prima die mensis collocatum est tabernaculum.
erexitque illud moyses. et posuit tabulas
ac bases et vectes. statuitque columnas et
expandit tectum super tabernaculum imposito
desuper operimento. sicut dominus imperaverat.
Posuit et testimonium in archa federis. sub
ditis infra vectibus. et oraculum desuper. Cumque
intulisset archam in tabernaculum. appendit an-
te eam velum ut expleret domini iussionem. Po-
suit et mensam in tabernaculo testimonii ad
plagam septentrionalem extra velum
ordinatis coram propositionis panibus. sicut
preceperat dominus moysi. Posuit et candela-
brum in tabernaculo testimonii e regione mense
in parte australi. locatis per ordinem lucernis
iuxta preceptum domini. Posuit et altare aureum
sub tecto testimonii contra velum et adolevit
super eo incensum aromatum sicut iusserat
dominus. Posuit et tentorium in introitu taberna-
culi. et altare holocausti in vestibulo te-
stimonii. offerens in eo holocaustum et sacri-
ficia ut dominus imperaverat. Labrum quoque statuit
inter tabernaculum testimonii et altare implens
illud aqua. Laveruntque moyses et aaron
ac filii eius manus suas ac pedes cum ingrede-
rentur tectum federis et accederent ad altare
sicut preceperat dominus. Erexit et atrium per
gyrum tabernaculi et altaris. ducto in intro-
itu eius tentorio. Postquam cuncta perfecta sunt
operuit nubes tabernaculum testimonii. et
gloria domini implevit illud. Nec poterat
moyses ingredi tectum federis nube operi-
ente omnia. et maiestate domini coruscante.
quia cuncta nubes operuerat. Si quando
nubes tabernaculum deserebat. proficisce-
bantur per turmas suas. Si pendebat desu-
per manebant in eodem loco. Nubes
quippe domini incubabat per diem tabernaculo.
et ignis in nocte. videntibus populis israel per
cunctas mansiones suas

~~Explicit liber Exodus~~

~~Incipit liber Leviticus qui dicitur he-~~
~~braice Vaiecra~~

Vocavit autem moysen et lo-
cutus est ei dominus de taber-
naculo testimonii di-
cens. Loquere filiis israel
et dices ad eos. Homo
qui obtulerit ex vobis
hostiam domino de

pecoribus id est de bobus et ovibus offerens
victimas. si holocaustum fuerit eius oblatio
ac de armento masculum immaculatum
offeret ad ostium tabernaculi testimonii ad
placandum sibi dominum. ponetque manus super
caput hostie et acceptabile erit atque in expiationem
eius proficiens. immolabitque vitulum coram domino.
et offerent filii aaron sacerdotes sanguinem
eius fundentes per altaris circuitum quod est ante
ostium tabernaculi. Detractaque pelle hostie
artus in frusta concident. et subicient in alta-
ri ignem strue lignorum ante composita.
et membra que cesa sunt desuper ordinantes.
caput videlicet et cuncta que adherent iecori
intestinis ac pedibus lotis aqua. adolebit
que ea sacerdos super altare in holocaustum
et suavem odorem domino. Quod si de pecoribus
oblatio est. de ovibus sive de capris holocau
stum. agnum videlicet absque macula offeret. im-
molabitque ad latus altaris quod respicit
ad aquilonem coram domino. Sanguinem vero
illius fundent super altare filii aaron per circui-
tum. dividentque membra. caput et omnia
que adherent iecori. et imponent super
ligna quibus subiciendus est ignis. Intestina
vero et pedes lavabunt aqua. et oblata
domino omnia adolebit sacerdos super altare
in holocaustum et odorem suavissimum domino.
Si autem de avibus holocausti fuerit oblatio
domino de turturibus et pullis columbe.
offeret eam sacerdos ad altare. et retorto
ad collum capite. ac rupto vulneris loco
decurrere faciet sanguinem super crepidinem
altaris. Vesiculam vero gutturis et plumas
proiciet prope altare ad orientalem plagam
in loco in quo cineres effundi solent. confrin-
getque ascellas eius et non secabit nec ferro
dividet eam. et adolebit super altare. lignis
igne supposito. Holocaustum est. et oblatio
suavissimi odoris domino Cap. ii.

Anima cum obtulerit oblationem
sacrificii domino. simila erit eius obla-
tio. fundetque super eam oleum. et
ponet thus. ac deferet ad filios aaron
sacerdotes. Quorum unus tollet pugillum ple-
num simile et olei ac totum thus. et ponet
memoriale super altare in odorem suavissimum
domino. Quod autem reliquum fuerit de sacrificio.
erit aaron et filiorum eius sanctum sanctorum
de oblationibus domini. Cum autem obtuleris sa-
crificium coctum in clibano de simila. panes
scilicet absque fermento conspersos oleo. et laga-
na azima oleo lita. Si oblatio tua fue-
rit de sartagine simile conspersa oleo.
et absque fermento. divides eam minutatim
et fundes super oleum. Sin autem de craticula
sacrificium fuerit. eque simila oleo consper-
getur. quam offerens domino. trades manibus sacer-
dotis. Qui cum obtulerit eam. tollet me-
moriale de sacrificio. et adolebit super al-
tare in odorem suavitatis domino. Quicquid
autem reliquum est erit aaron et filiorum eius
sanctum sanctorum de oblationibus domini. Omnis oblatio
que offertur domino absque fermento fiet. nec
quicquam fermenti ac mellis adolebitur in sacri-
ficio domini. Primitias tantum eorum offeretis
et munera. super altare vero non ponentur
in odorem suavitatis. Quicquid obtuleris
sacrificii sale condies. nec auferes sal
federis dei tui de sacrificio tuo. In omni

oblatione offeres sal. Si autem obtu-
leris munus primitiarum frugum tuarum domino de spi-
cis adhuc virentibus torrebis eas igni
et confringes in morem farris et sic offe-
res primitias tuas domino. fundens super
eam oleum et thus imponens. quia oblatio
domini est. de qua adolebit sacerdos in me-
moriam muneris partem farris fracti et
olei ac totum thus. Cap. iii.

Quod si hostia pacificorum fuerit eius
oblatio et de bobus voluerit offerre
marem sive feminam inmaculatam
offeret coram domino. ponetque manum
super caput victime sue que immolabitur
in introitu tabernaculi. fundentque filii
aaron sacerdotes sanguinem per circuitum altaris
et offerent de hostia pacificorum in obla-
tionem domino. adipem qui operit vitalia et
quicquid pinguedinis intrinsecus est. duos
renes cum adipe quo teguntur ilia et reti-
culum iecoris cum renunculis. adolebuntque ea
super altare in holocaustum lignis igne suppo-
sito in oblationem suavissimi odoris domino.
Si vero de ovibus fuerit eius oblatio et pacifi-
corum hostia sive masculum sive feminam ob-
tulerit immaculata erunt. Si agnum obtu-
lerit domino. ponet manum super caput victime
sue que immolabitur in vestibulo tabernaculi
testimonii. fundentque filii aaron sacerdotes
sanguinem eius per altaris circuitum. et offerent
de pacificorum hostia. sacrificium domino. adi-
pem et caudam totam cum renibus. et pinguedi-
nem que operit ventrem atque universa vita-
lia et utrumque renunculum cum adipe qui est
iuxta ilia. reticulumque iecoris cum renun-
culis. et adolebit ea sacerdos super altare
in pabulum ignis et oblationis domini. Si ca-
pra fuerit eius oblatio et obtulerit eam domino.
ponet manum super caput eius. immolabitque
eam in introitu tabernaculi testimonii.
et fundent filii aaron sanguinem eius per al-
taris circuitum. tollentque ex ea in pastum ignis
domini adipem qui operit ventrem et qui tegit
universa vitalia. duos renunculos cum re-
ticulo quod est super eos iuxta ilia. et arvinam ie-
coris cum renunculis. adolebitque ea sacer-
dos super altare in alimoniam ignis et sua-
vissimi odoris. Omnis adeps domini erit
iure perpetuo in generationibus et cunctis habita-
culis vestris. nec sanguinem nec adipem om-
nino comedetis. Cap. iiii.

Locutusque est dominus ad moysen dicens.
Loquere filiis israel. Anima que peccaverit
per ignorantiam et de universis
mandatis domini que precepit ut non fierent quip-
piam fecerit. Si sacerdos qui est unctus pecca-
verit delinquere faciens populum offeret pro
peccato suo vitulum inmaculatum domino. et ad-
ducet illud ad ostium tabernaculi testimonii
coram domino. ponetque manum super caput eius.
et immolabit eum domino. Hauriet quoque de san-
guine vituli inferens illud in tabernacu-
lum testimonii. Cumque intinxerit digi-
tum in sanguine. asperget septies coram
domino contra velum sanctuarii. ponetque de eodem
sanguine super cornua altaris thimia-
matis gratissimi domino quod est in tabernaculo
testimonii. Omnem autem reliquum sanguinem
fundet in basim altaris holocausti in introi-
tu tabernaculi. et adipem vituli offeret

pro peccato tam eum qui operit uitalia quam omnia que
intrinsecus sunt. duos renunculos et reticu-
lum. quod est super eos iuxta ilia. et adipem iecoris
cum renunculis sicut aufertur de uitulo hostie
pacificorum. et adolebit ea super altare ho-
locausti. Pellem uero et omnes carnes cum ca-
pite et pedibus et intestinis et fimo et
reliquo corpore efferet extra castra in locum
mundum ubi cineres effundi solent. incendet-
que ea super lignorum struem. que in loco effu-
sorum cinerum cremabuntur. Quod si omnis turba
israel ignorauerit et per imperitiam fecerit.
quod contra mandatum domini est et postea intelle-
xerit peccatum suum. offeret uitulum pro peccato.
adducetque eum ad ostium tabernaculi. et po-
nent seniores populi manus super caput eius
coram domino. Immolatoque uitulo in conspectu
domini. inferet sacerdos qui unctus est de
sanguine eius in tabernaculum testimonii.
tincto digito aspergens septies contra uelum.
ponetque de eodem sanguine in cornibus
altaris. quod est coram domino in tabernaculo testi-
monii. Reliquum autem sanguinem fundet iuxta
basim altaris holocaustorum. quod est in ostio
tabernaculi testimonii. Omnemque eius adi-
pem tollet et adolebit super altare. sic faci-
ens et de hoc uitulo quomodo fecit et prius. et
rogante pro eis sacerdote propitius erit dominus.
Ipsum autem uitulum efferet extra castra. et com-
buret sicut et priorem uitulum quia pro peccato
multitudinis est. Si peccauerit princeps
et fecerit unum e pluribus per ignorantiam quod
lege domini prohibetur et postea intellexerit
peccatum suum. offeret hostiam domino hircum
de capris immaculatum. et ponet manum

super caput eius. Cumque immolauerit eum in lo-
co ubi solet mactari holocaustum coram
domino quia pro peccato est. tinget sacerdos digitum
in sanguine hostie pro peccato tangens cornua
altaris holocausti. et reliquum fundens
ad basim eius. Adipem uero adolebit super sicut
in uictimis pacificorum fieri solet. rogabit-
que pro eo et pro peccato eius. et dimittetur ei. Quod si
peccauerit anima per ignorantiam de populo ter-
re. ut faciat quicquam ex hiis que domini lege prohi-
bentur. atque delinquat. et cognouerit peccatum
suum. offeret capram immaculatam. ponet-
que manum super caput hostie que pro peccato est. et
immolabit eam in loco holocausti. Tollet-
que sacerdos de sanguine in digito suo. et
tangens cornua altaris holocausti. reli-
quum fundet ad basim eius. Omnem autem
auferens adipem sicut auferri solet de uic-
timis pacificorum. adolebit super altare in
odorem suauitatis domino. rogabitque pro eo
et dimittetur ei. Sin autem de pecoribus
obtulerit uictimam pro peccato. ouem scilicet immacu-
latam. ponet manum super caput eius et immo-
labit eam in loco ubi solent holocaustorum
cedi hostie. Sumetque sacerdos de sanguine
eius digito suo et tangens cornua altaris
holocausti. reliquum fundet ad basim eius.
Omnem quoque auferens adipem sicut auferri
solet adeps arietis qui immolatur pro pacifi-
cis. et cremabit super altare in incensum domini. ro-
gabitque pro eo et pro peccato eius. et dimittetur ei.

Cap. v.

Si peccauerit anima et
audierit uocem iurantis. testisque
fuerit quod aut ipse uidit aut conscius
est. nisi indicauerit portabit iniquitatem suam. Anima

q̄ tetigerit aliquid inmundum sive quod occi-
sum a bestia aut per se mortuum est vel quodlibet
aliud reptile et oblita fuerit inmunditie sue,
rea est et deliquit. Et si tetigerit quicquam
de inmunditia hominis iuxta omnem impuritatem
qua pollui solet, oblitaque cognoverit postea,
subiacebit delicto. Anima que iuraverit
et protulerit de labiis suis ut vel male
quid faceret vel bene, et id ipsum iuramento et
sermone firmaverit, oblitaque postea intel-
lexerit delictum suum, agat penitentiam pro peccato
et offerat agnam de gregibus sive capram,
orabitque pro ea sacerdos et pro peccato eius. Sin
autem non potuerit offerre pecus, offerat
duos turtures vel duos pullos columba-
rum domino, unum pro peccato et alterum in holocau-
stum. Dabitque eos sacerdoti. Qui primum offerens
pro peccato retorquebit caput eius ad pennu-
las ita ut collo hereat et non penitus abrum-
patur. Et asperget de sanguine eius parietem
altaris. Quicquid autem reliquum fuerit faciet di-
stillare ad fundamentum eius quia pro peccato est.
Alterum vero in holocaustum adolebit ut fieri
solet. Rogabitque pro eo sacerdos et pro peccato
eius et dimittetur ei. Quod si non quiverit manus
eius offerre duos turtures vel duos pullos
columbe, offeret pro peccato similae partem ephi
decimam. Non mittet in eam oleum nec thuris
aliquid imponet quia pro peccato est. Tradetque eam
sacerdoti. Qui plenum ex eo pugillum hau-
riens cremabit super altare in monimentum
eius qui obtulit rogans pro eo et expians.
Reliquam vero partem ipse habebit in munere. Lo-
cutus est dominus ad moysen dicens. Anima si preva-
ricans cerimonias per errorem in hiis que

domino sunt sanctificata peccaverit, offeret pro de-
licto suo arietem inmaculatum de gregibus
qui emi potest duobus siclis iuxta pondus sanctuarii,
ipsumque quod intulit dampni restituet et quintam
partem ponet supra tradens sacerdoti. Qui
rogabit pro eo offerens arietem et dimittetur ei.
Anima si peccaverit per ignorantiam feceritque
unum ex hiis que domini lege prohibentur
et peccati rea intellexerit iniquitatem suam,
offeret arietem inmaculatum de gregibus
sacerdoti iuxta mensuram estimationemque peccati.
Qui orabit pro eo quod nesciens fecerit et dimittetur
ei quia per errorem deliquit domino. Cap. vi. 65

Locutus est dominus ad moysen dicens.
Anima que peccaverit et contempto domino
negaverit depositum proximo suo
quod fidei eius creditum fuerat vel vi aliquid
extorserit aut calumpniam fecerit, sive rem
perditam invenerit et inficiens insuper pec-
caverit et quodlibet aliud ex pluribus fecerit in
quibus peccare solent homines, convicta de-
licti reddet omnia que per fraudem voluit
obtinere integra et quintam insuper partem
addet domino cui dampnum intulerat. Pro peccato
autem suo offeret arietem inmaculatum de gre-
ge et dabit eum sacerdoti iuxta estimationem
mensuramque delicti. Qui rogabit pro eo co-
ram domino et dimittetur ei pro singulis que faciendo
peccavit. Locutusque est dominus ad moysen dicens.
Precipe aaron et filiis eius. Hec est lex
holocausti. Cremabitur in altari tota nocte
usque mane. Ignis ex eodem altari erit.
Vestietur sacerdos tunica et feminalibus line-
is. Tolletque cineres quos vorans ignis exus-
sit et ponens iuxta altare spoliabitur prioribus

vestimentis. indutusque aliis efferet eos extra
castra. et in loco mundissimo usque ad favillam
consumi faciet. Ignis autem in altari semper arde-
bit. quem nutriet sacerdos subiciens ligna mane per
singulos dies. et imposito holocausto de-
super adolebit adipes pacificorum. Ignis est
iste perpetuus. qui numquam deficiet in altari. Hec
est lex sacrificii et libamentorum. que offerent
filii aaron coram domino et coram altari. Tol-
let sacerdos pugillum simile que conspersa
est oleo. et totum thus quod super similam est posi-
tum. adolebitque illud in altari in monimentum
odoris suavissimi domino. Reliquam autem partem
simile comedet aaron cum filiis suis absque fer-
mento. et comedet in loco sanctuarii taberna-
culi. Ideo autem non fermentabitur. quia pars eius in domini
offertur incensum. Sanctum sanctorum erit. sicut pro
peccato atque delicto. Mares tantum stirpis
aaron comedent illud. legitimum ac
sempiternum est in generationibus vestris de sacri-
ficiis domini. Omnis qui tetigerit ea sanctifica-
bitur. Et locutus est dominus ad moysen dicens.
Hec est oblatio aaron et filiorum eius. quam
offerre debent domino in die unctionis sue. De-
cimam partem ephi offerent simile in sacri-
ficio sempiterno. medium eius mane et me-
dium vespere. que in sartagine oleo conper-
sa frigetur. Offeret autem eam calidam in odorem
suavissimum domino sacerdos. qui patri iure successe-
rit. et tota cremabitur in altari. Omne
enim sacrificium sacerdotum igne consumetur. nec
quisquam comedet ex eo. Locutus est dominus
ad moysen dicens. Loquere aaron et filiis
eius dicens. Ista est lex hostie pro peccato. In loco
ubi offertur holocaustum immolabitur

coram domino. Sanctum sanctorum est. Sacerdos qui offert
comedet eam in loco sancto in atrio taber-
naculi. Quicquid tetigerit carnes eius
sanctificabitur. Si de sanguine illius vestis
fuerit aspersa. lavabitur in loco sancto. Vas
autem fictile in quo cocta est confringetur. Quod
si vas eneum fuerit. defricabitur et lavabitur
aqua. Omnis masculus de genere sacerdotali
vescetur carnibus eius quia sanctum sanctorum est. Hostia
enim que ceditur pro peccato cuius sanguis infertur
in tabernaculum testimonii ad expiandum in
sanctuario non comedetur. sed comburetur igni. Hec quoque
est lex hostie pro delicto. Sancta sanctorum est. Ideo
ubi immolabitur holocaustum mactabitur
et victima pro delicto. Sanguis eius per gyrum
fundetur altaris. Offerent ex eo caudam
et adipem qui operit vitalia. duos re-
nunculos et pinguedinem que iuxta
ilia est. reticulumque iecoris cum renunculis.
et adolebit ea sacerdos super altare. incen-
sum est domini pro delicto. Omnis masculus de sacer-
dotali genere in loco sancto vescetur his carnibus.
quia sanctum sanctorum est. Sicut pro peccato offertur hostia
ita et pro delicto. Utriusque hostie lex una
erit. ad sacerdotem qui eam obtulerit pertinebit.
Sacerdos qui offert holocausti victimam
habebit pellem eius. Et omne sacrificium simile
quod coquitur in clibano. et quicquid in craticula vel
in sartagine preparatur. eius erit sacerdotis a quo
offertur. sive oleo conspersa sive arida fuerit.
Cunctis filiis aaron equa mensura per singulos
dividetur. Capitulum vii.

Hec est lex hostie pacificorum que offertur
domino. Si pro gratiarum actione oblatio
fuerit. offerent panes absque fermento

x ẽ lagana azima uncta oleo

ꝯspersos oleo· coctam q3 simila et colly-
ridas olei admixtione ꝯspersas. panes
q̊q3 fermentatos cũ hostia gr̃arũ que imo-
lat̃ p pacificis· Ex quibus vn9 p primicijs
offerat̃ dn̄o et erit sacerdotis qui fundet
hostie sanguinem· cui9 carnes eadem
comedent̃ die· nec remanebit ex eis q̄cq̄
vsq3 mane. Si voto vl sponte quisquã
obtulerit hostiã· eadem similit̃ edetur
die. Sz et si quid in crastinũ remanserit:
vesci licitũ ẽ. Quicq̄d aũt tercius inuene-
rit dies ignis absumet. Si quis de car-
nibz victime pacificorũ die t̃cio come-
derit: irrita fiet oblacio nec p̄derit offe-
renti. Qui pocius quecũq3 aĩa tali se e-
dulio ꝯtaminauerit: p̄uaricacōnis
rea erit. Caro que tetigerit aliqd inmūdũ
nõ comedetur s3 ꝯburetur igni. Qui fuerit
mundus vescetur ex ea. Anima polluta que ederit
de carnibz hostie pacificorũ que oblata
est dn̄o· peribit de p̄plis suis. Et q̄ tetigerit
inmundiciã hoĩs vl iumenti siue omnis
rei que polluere pt̃ et comederit de huius-
cemodi carnibz: interibit de p̄plis suis.
Locutus q3 ẽ dn̄s ad moysen dicens· loquere
filijs isrl̃. Adipem bouis et ouis et capre
nõ comedetis. Adipẽ cadaueris morticini
et ei9 aĩalis qd a bestia captũ ẽ: habe-
bitis in vsus varios. Si quis adipem q̄
offerri debet in incensũ dn̄o comederit·
peribit de p̄plo suo. Sanguinem q̊q3 omnis
animalis nõ sumetis in cibo tã de auibus
q̄ de pecoribz. Omnis aĩa que ederit
sanguinem peribit de p̄plis suis· locutus
q3 ẽ dn̄s ad moysen dicens· loquere filijs

isrl̃ dicens· Qui offert victimã pacificorũ
dn̄o· offerat simul et sacrificiũ· id ẽ libamẽ-
ta eius· tenebit q3 manibz adipẽ hostie et
pectusculũ. Cumq3 ambo oblata dn̄o ꝯse-
crauerit· tradet sacerdoti. Qui adolebit
adipem sup altare. pectusculũ aũt erit
aaron et filiorũ ei9. Armus q3 dexter de pa-
cificorũ hostijs cedet in p̄micias sacerdotis.
Qui obtulerit adipẽ et sanguinem
filiorũ isrl̃· ip̄e habebit et armũ dextrũ in aaron
porcione sua. pectusculũ enĩ eleuacōnis
et armũ separacōnis tuli a filijs isrl̃
de hostijs eorũ pacificis· et dedi aaron sa-
cerdoti ac filijs ei9 lege p̄petua ab omni p̄plo
isrl̃. Hec ẽ vnctio aaron et filiorũ eius
in cerimonijs dn̄i· die qua obtulit eos moy-
ses ut sacerdocio fungerent̃· et que p̄cepit dari
eis dn̄s a filijs isrl̃ religione p̄petua in
generacōnibz suis. Ista ẽ lex holocausti et
sacrificij p̄ pctō atq3 delicto et p ꝯsecracōne
et pacificorũ victimis quas ꝯstituit dn̄s
moysi in monte synai quando mandauit filijs
isrl̃ vt offerrent oblacōnes suas dn̄o
in deserto synai Capitlm̃ .viij. 87

Locutus q3 ẽ dn̄s ad moysen dicens
Tolle aaron cũ filijs suis· ve-
stes eorũ et vnctionis oleũ vi-
tulũ p p̄ctō· duos arietes· canistrũ cũ
azimis· et ꝯgregabis omnẽ cetũ filiorũ
isrl̃ ad ostiũ tabernaculi. Fecit aũt moyses
vt dn̄s imperauerat ꝯgregataq3 omni tur-
ba an fores· ait· Iste ẽ sermo quẽ iussit dn̄s
fieri. Statimq3 obtulit aaron et filios
ei9. Cumq3 lauisset eos· vestiuit pontificem
subucula linea· accingens eũ baltheo

et induens tunica iacintina et desuper hu-
merale imposuit. Quod astringens cin-
gulo aptavit rationali. in quo erat veritas
et doctrina. Cidari quoque texit caput. et
super eam contra frontem posuit laminam auream
consecratam in sanctificatione. sicut preceperat
ei dominus. Tulit et unctionis oleum. quo lini-
vit tabernaculum cum omni supellectili sua.
Cumque sanctificans aspersisset altare septem vici-
bus. unxit illud et omnia vasa eius. labrumque
cum basi sua sanctificavit oleo. quod fundens super
caput aaron unxit eum et consecravit.
filios quoque eius oblatos vestivit tunicis lineis
et cinxit balteo. imposuitque mitras
ut iusserat dominus. Obtulit et vitulum
pro peccato. Cumque super caput eius posuissent aaron
et filii eius manus suas. immolavit eum hau-
riens sanguinem. et tincto digito tetigit
cornua altaris per gyrum. Quo expiato
et sanctificato. fudit reliquum sanguinem ad
fundamentum eius. Adipem autem qui erat super inte-
stina et reticulum iecoris duosque renunculos
cum arvinulis suis adolevit super altare.
vitulum cum pelle. carnibus et fimo cremans
extra castra sicut preceperat dominus. Obtulit
et arietem in holocaustum. Super cuius ca-
put cum imposuissent aaron et filii eius manus
suas. immolavit eum. et fudit sanguinem eius
super altare per circuitum. Ipsum quoque arietem in fru-
sta concidens. caput eius et artus et adipem
adolevit igni. lotis prius intestinis et pe-
dibus. totumque simul arietem incendit super altare.
eo quod esset holocaustum suavissimi odoris
domino sicut preceperat ei. Obtulit et arietem
secundum in consecratione sacerdotum. posueruntque

super caput illius aaron et filii eius manus suas.
Quem cum immolasset moyses. sumens de san-
guine tetigit extremum auricule dextre
aaron et pollicem manus eius dextre similiter
et pedis. Obtulit et filios aaron. Cumque
de sanguine arietis immolati tetigisset
extremum auricule singulorum dextere. et
pollices manus ac pedis dextri. reliquum
fudit super altare per circuitum. Adipem vero et
caudam. omnemque pinguedinem que operit
intestina. reticulumque iecoris et duos renes
cum adipibus suis. et armo dextro separavit.
Tollens autem de canistro azimorum quod erat
coram domino panem absque fermento et collirida
conspersam oleo. laganaque posuit super adi-
pes et armum dextrum. tradens simul omnia
aaron et filiis eius. Qui postquam levaverunt
ea coram domino. rursum suscepta de manibus
eorum adolevit super altare holocausti. eo
quod consecrationis esset oblatio in odorem sua-
vitatis sacrificii domino. Tulit et pectusculum ele-
vans illud coram domino de ariete consecrationis
in partem suam sicut preceperat ei dominus. Assumensque
unguentum et sanguinem qui erat super
altare. aspersit super aaron et vestimenta
eius et super filios illius ac vestes eorum. Cumque
sanctificasset eos in vestitu suo. precepit eis dicens.
Coquite carnes ante fores tabernaculi et
ibi comedite eas. panes quoque consecrationis
edite qui positi sunt in canistro. sicut pre-
cepit michi dominus dicens. Aaron et filii eius come-
dent eos. Quicquid autem reliquum fuerit de car-
ne et panibus ignis absumet. De ostio quoque
tabernaculi non exibitis septem diebus.
usque ad diem quo complebitur tempus consecrationis

Capitulum ix.

uit. Septem diebus finitur consecratio sicut
et in presenciarum factum est ut ritus sacrificii comple-
retur. Die ac nocte manebitis in tabernaculo
observantes custodias domini ne moriamini. Sic
enim mihi preceptum est. Feceruntque aaron et filii
eius cuncta que locutus est dominus per manum moysi.

ix Facto autem octavo die vocavit moyses
aaron et filios eius ac maiores na-
tu israel. dixitque ad aaron. Tolle
de armento vitulum pro peccato et arietem in holocau-
stum utrumque inmaculatos et offer illos coram
domino. Et ad filios israel loqueris. Tollite hir-
cum pro peccato et vitulum atque agnum anniculum et
sine macula in holocaustum. bovem et arie-
tem pro pacificis. et immolate eos coram domino.
in sacrificio singulorum similam oleo conspersam
offerentes. Hodie enim dominus apparebit vobis. Tu-
lerunt ergo cuncta que iusserat moyses ad
ostium tabernaculi. Ubi cum omnis staret multitu-
do. ait moyses. Iste est sermo quem precepit dominus.
facite et apparebit gloria eius vobis. Dixitque
ad aaron. Accede ad altare et immola pro
peccato tuo. offer holocaustum et deprecare
pro te et pro populo. Cumque mactaveris hostiam populi
ora pro eo sicut precepit dominus. Statimque aaron
accedens ad altare immolavit vitulum pro peccato
suo. Cuius sanguinem obtulerunt ei filii sui.
in quo tinguens digitum tetigit cornua
altaris et fudit residuum ad basim eius. adipem-
que et renunculos ac reticulum iecoris que
sunt pro peccato adolevit super altare sicut prece-
perat dominus moysi. Carnes vero et pellem eius
extra castra combussit igni. Immolavit et holo-
causti victimam. obtuleruntque ei filii sui san-
guinem eius. quem fudit per altaris circuitum. Ipsam

etiam hostiam in frusta concisam cum capite et
membris singulis obtulerunt. Que omnia super al-
tare cremavit igni lotis prius aqua intestinis
et pedibus. Et pro peccato populi offerens mactavit hir-
cum. expiatoque altari fecit holocaustum ad-
dens in sacrificio libamenta que pariter offeruntur.
et adolens ea super altare absque ceremoniis
holocausti matutini. Immolavit et bovem atque
arietem hostias pacificas populi. Obtuleruntque
ei filii sui sanguinem quem fudit super altare in
circuitu. Adipes autem bovis et caudam arietis
et renunculos cum adipibus suis et reticulum
iecoris posuerunt super pectora. Cumque cremati
essent adipes in altari. pectora eorum et
armos dextros separavit aaron elevans coram
domino sicut preceperat moyses. Et extendens
manum ad populum benedixit eis. Sicque completis
hostiis pro peccato et holocaustis et pacificis descen-
dit. Ingressi autem moyses et aaron taberna-
culum testimonii et deinceps egressi benedi-
xerunt populo. Apparuitque gloria domini omni multi-
tudini. Et ecce egressus ignis a domino devoravit
holocaustum et adipes qui erant super altare.
Quod cum vidissent turbe laudaverunt dominum ru-
entes in facies suas. Capitulum x. 10

Arreptisque nadab et abiu filii aa-
ron thuribulis posuerunt ignem
et incensum desuper offerentes coram
domino ignem alienum quod eis preceptum non erat.
Egressusque ignis a domino devoravit eos et mor-
tui sunt coram domino. Dixitque moyses ad a-
aron. Hoc est quod locutus est dominus. Sanctificabor
in his qui appropinquant mihi. et in conspectu omnis
populi glorificabor. Quod audiens tacuit aaron.
Vocatisque moyses misahel et helsaphan

filiis oziel patrui aaron· ait ad eos·
Ite et tollite fratres vestros de conspectu sanctuarii
et exportate extra castra. Confestimque per-
gentes· tulerunt eos sicut iacebant vesti-
tos lineis tunicis et eiecerunt foras ut sibi
fuerat imperatum. Locutusque est moyses ad
aaron et eleazar atque ithamar filios eius.
Capita vestra nolite nudare et vestimenta
vestra nolite scindere ne forte moriamini et su-
per omnem cetum oriatur indignatio· fratres vestri et omnis
domus israel plangant incendium quod dominus
suscitavit. Vos autem non egrediemini fores ta-
bernaculi alioquin peribitis. Oleum quippe
sancte unctionis est super vos. Qui fecerunt omnia
iuxta preceptum moysi. Dixit quoque dominus ad aa-
ron. Vinum et omne quod inebriare potest non
bibetis tu et filii tui quando intratis in taberna-
culum testimonii ne moriamini quia preceptum
est sempiternum in generationes vestras et ut ha-
beatis scientiam discernendi inter sanctum et
prophanum inter pollutum et mundum doceatisque
filios israel omnia legitima mea que locutus
est dominus ad eos per manum moysi. Locutusque est
dominus ad aaron et eleazar atque ithamar
filios eius qui residui erant. Tollite sacrificium
quod remansit de oblatione domini et come-
dite illud absque fermento iuxta altare quia
sanctum sanctorum est. Comedetis autem in loco sancto
quod datum est tibi et filiis tuis de oblationibus
domini sicut preceptum est mihi. Pectusculum quoque
quod oblatum est et armum qui separatus est
edetis in loco mundissimo tu et filii tui et
filie tue tecum. Tibi enim ac liberis tuis re-
posita sunt de hostiis salutaribus filiorum
israel eo quod armum et pectus et adipes qui
cremantur in altari elevaverint coram domino
et pertineant ad te et ad filios tuos lege
perpetua sicut precepit dominus. Inter hec hircum qui
oblatus fuerat pro peccato cum quereret moyses·
exustum reperit. iratusque contra eleazar et itha-
mar filios aaron qui remanserant· ait.
Cur non comedistis hostiam pro peccato in loco
sancto que sancta sanctorum est et data vobis ut por-
tetis iniquitatem multitudinis et rogetis
pro ea in conspectu domini· presertim cum de san-
guine illius non sit illatum intra sancta· et come-
dere eam debueritis in sanctuario sicut preceptum
est mihi. Respondit aaron. Oblata est hodie vic-
tima pro peccato et holocaustum coram domino.
mihi autem accidit quod vides. Quomodo potui co-
medere eam aut placere domino in cerimoniis
mente lugubri. Quod cum audisset moyses·
recepit satisfactionem. Cap. XI.

Locutusque est dominus ad moysen et aa-
ron dicens. Dicite filiis israel.
Custodite omnia que scripsi vobis
ut sim vester deus. Hec sunt animalia que comedere
debetis de cunctis animantibus terre. Omne quod
habet divisam ungulam et ruminat in pecoribus
comedetis. Quicquid autem ruminat quidem
et habet ungulam sed non dividit eam sicut came-
lus et cetera non comedetis illud. et inter
inmunda reputabitis. Chirogrillus qui
ruminat ungulamque non dividit inmundus est.
lepus quoque nam et ipse ruminat sed ungulam
non dividit. et sus qui cum ungulam dividat
non ruminat. Horum carnibus non vescemini
nec cadavera contingetis quia inmunda sunt
vobis. Hec sunt que gignuntur in aquis et vesci
licitum est. Omne quod habet pennulas et squamas

tam in mari quam in fluminibus et stagnis
comedetis. Quicquid autem pennulas et squa-
mas non habet eorum que in aquis moventur
et vivunt abhominabile vobis et execran-
dum erit. Carnes eorum non comedetis
et morticina vitabitis. Cuncta que non habent
pennulas et squamas in aquis polluta
sunt. Hec sunt que de avibus comedere non debetis
et vitanda sunt vobis. Aquilam et gryphem
et alietem milvum et vulturem iuxta genus suum
et omne corvini generis in similitudinem
suam strutionem et noctuam et larum et
accipitrem iuxta genus suum. bubonem et
mergulum et ibin cignum et onocrotalum
et porphyrionem herodionem et chara-
drion iuxta genus suum. upupam quoque et ve-
spertilionem. Omne de volucribus quod
graditur super quatuor pedes abhominabile
erit vobis. Quicquid autem ambulat super quatuor
pedes sed habet longiora retro crura per que
salit super terram comedere debetis ut est
bruchus in genere suo et athacus atque
ophiomachus ac locusta singula iuxta
genus suum. Quicquid autem ex volucribus
quatuor tantum habet pedes execrabile et
immundum erit vobis. Et quicumque morticina eorum
tetigerit polluetur et erit immundus usque
ad vesperum. Et si necesse fuerit ut por-
tet quippiam horum mortuum lavabit vesti-
menta sua et immundus erit usque ad solis
occasum. Omne autem quod habet quidem ungu-
lam sed non dividit eam nec ruminat immundum
erit. Et quicquid tetigerit illud contaminabitur.
Quod ambulat super manus ex cunctis animan-
tibus que incedunt quadrupedia immundum

erit. Qui tetigerit morticina eorum pol-
luetur usque ad vesperam. Et qui portaverit
huiusmodi cadavera lavabit vestimenta
sua et immundus erit usque ad vesperam quia
omnia hec immunda sunt vobis. Hec quoque inter pollu-
ta reputabuntur de his que moventur
in terra. mustela et mus et cocodrillus
singula iuxta genus suum. Migale et came-
leon et stellio et lacerta et talpa. omnia
hec immunda sunt. Qui tetigerit morticina
eorum immundus erit usque ad vesperum. Et super quod
ceciderit quicquam de morticinis eorum
polluetur tam vas ligneum et vestimen-
tum quam pelles et cilicia et in quocumque fit
opus tinguentur aqua et polluta erunt usque
ad vesperum et sic postea mundabuntur. Vas
autem fictile in quo horum quicquam intro ce-
ciderit polluetur et ideo frangendum
est. Omnis cibus quem comedetis si fusa fuerit
super eum aqua immundus erit. Et omne liquens
quod bibitur de universo vase immundum erit. Et
quicquid de morticinis huiusmodi ceciderit
super illud immundum erit sive clibani sive
cythropodes destruentur et immundi erunt.
Fontes vero et cisterne et omnis aquarum congre-
gatio munda erit. Qui morticinum eorum
corpus tetigerit polluetur. Si ceciderit
super sementem non polluet eam. Si autem
aqua quispiam sementem perfuderit et
postea morticinis tacta fuerit illico
polluetur. Si mortuum fuerit animal
quod licet vobis comedere qui cadaver eius
tetigerit immundus erit usque ad vesperam.
Et qui comederit ex eo quippiam sive
portaverit lavabit vestimenta sua

et immundum erit usque ad vesperum. Omne quod
reptat super terram abhominabile erit
vobis, nec assumetur in cibum. Quicquid
super pectus quadrupes graditur et multos habet
pedes, sive per humum trahitur non comedetis,
quia abhominabile est. Nolite contaminare
animas vestras, nec tangatis quicquam eorum, ne
immundi sitis. Ego enim sum dominus deus vester.
Sancti estote, quia ego sanctus sum. Ne pollu-
atis animas vestras in omni reptili quod movetur
in terra. Ego enim sum dominus qui eduxi vos
de terra egypti, ut essem vobis in deum.
Sancti eritis quia ego sanctus sum. Ista est lex ani-
mantium ac volucrum et omnis anime viventis que
movetur in aqua et reptat in terra, ut differen-
tias noveritis mundi et immundi, et sciatis
12 quid comedere et quid respuere debeatis. Ca. xii.

Locutus est dominus ad moysen dicens.
Loquere filiis israel, et dices ad
eos. Mulier si suscepto viro
pepererit masculum, immunda erit septem die-
bus iuxta dies separationis menstrue. Et die
octavo circumcidetur infantulus. Ipsa vero
triginta tribus diebus manebit in sangui-
ne purificationis sue. Omne sanctum non
tanget, nec ingredietur sanctuarium, do-
nec impleantur dies purgationis eius.
Si autem feminam pepererit, immunda erit
duabus ebdomadibus iuxta ritum fluxus
menstrui, et sexaginta sex diebus ma-
nebit in sanguine purificationis sue.
Cumque expleti fuerint dies purificationis
sue pro filio sive pro filia, deferet agnum
anniculum in holocaustum, et pullum
columbe sive turturem pro peccato ad ostium
tabernaculi testimonii, et tradet sacerdoti.
Qui offeret illa coram domino et rogabit
pro ea, et sic mundabitur a profluvio sanguinis
sui. Ista est lex parientis masculum aut feminam.
Quod si non invenerit manus eius nec potue-
rit offerre agnum, sumet duos turtures vel
duos pullos columbe, unum in holocaustum
et alterum pro peccato. Orabitque pro ea sacerdos et
sic mundabitur. Capitulum xiii.

Locutus est dominus ad moysen et aa-
ron dicens. Homo in cuius carne
et cute ortus fuerit diversus color
sive pustula aut quasi lucens quippiam, id est
plaga lepre, adducetur ad aaron sacerdo-
tem vel ad unum quemlibet filiorum eius. Qui cum
viderit lepram in cute et pilos in album
mutatos colorem, ipsam quoque speciem lepre
humiliorem cute et carne reliqua, plaga
lepre est, et ad arbitrium eius separabitur.
Sin autem lucens candor fuerit in cute nec
humilior carne reliqua, et pili coloris pri-
stini, recludet eum sacerdos septem diebus
et considerabit eum die septimo. Et si quidem
lepra ultra non creverit nec transierit
in cute priores terminos, rursum includet
eum septem diebus aliis, et die septimo contem-
plabitur. Si obscurior fuerit lepra et
non creverit in cute, mundabit eum quia sca-
bies est. Lavabitque homo vestimenta
sua et mundus erit. Quod si postquam a sacerdote
visus est et redditus mundicie, iterum lepra
creverit, adducetur ad eum et immundicie
condempnabitur. Plaga lepre si fuerit in
homine, adducetur ad sacerdotem et videbit
eum. Cumque color albus in cute fuerit

et capillos mutaverit aspectum ipsa
que caro vivens apparuerit lepra vestu
vetustissima iudicabitur atque inolita cuti
Contaminabit itaque eum sacerdos et non
recludet quia perspicue immunditie est. Sin autem
effloruerit discurrens lepra in cute et
operuerit omnem carnem a capite usque ad
pedes quicquid sub aspectu oculorum cadit
considerabit eum sacerdos et teneri lepra
mundissima iudicabit eo quod omnis in can
dorem versa sit. et idcirco homo mundus erit.
Quando vero caro vivens in eo apparuerit.
tunc sacerdotis iudicio polluetur. et inter immundos
reputabitur. Caro enim viva si lepra asper
gatur immunda est. Quod si rursum versa fuerit
in alborem et totum hominem operuerit. con
siderabit eum sacerdos et mundum esse decernet.
Caro et cutis in qua ulcus natum est et sanatum.
et in loco ulceris cicatrix apparuerit alba.
sive subrufa. adducetur homo ad sacerdotem.
Qui cum viderit locum lepre humiliorem car
ne reliqua. et pilos versos in candorem. conta
minabit eum. plaga enim lepre orta est in
ulcere. Quod si pilus est coloris pristini et ci
catrix subobscura. et vicina carne non
est humilior, recludet eum sacerdos septem die
bus. Et si quidem creverit. adiudicabit
eum lepre. Sin autem steterit in loco suo
ulceris est cicatrix. et homo mundus erit.
Caro et cutis quam ignis exusserit et sanata
albam sive rufam habuerit cicatricem.
considerabit eam sacerdos et ecce versa est in
alborem et locus eius reliqua carne humilior.
contaminabit eum. quia plaga lepre in cica
trice orta est. Quod si pilorum color non fuerit
immutatus nec humilior plaga carne
reliqua. et ipsa lepre species fuit subob
scura. recludet eum septem diebus. et die sep
timo contemplabitur. Si creverit in cute le
pra. contaminabit eum. Sin autem in loco suo can
dor steterit non satis clarus. plaga combu
stionis est. et idcirco mundabitur. quia cicatrix est
combustionis. Vir sive mulier in cuius capite vel
barba germinaverit lepra. videbit eos
sacerdos. Et si quidem humilior fuerit locus car
ne reliqua. et capillus flavus solitoque sub
tilior. contaminabit eos. quia lepra capitis
ac barbe est. Sin autem viderit et locum ma
cule equalem vicine carni et capillum
nigrum. recludet eum septem diebus. et die
septimo intuebitur. Si non creverit ma
cula. et capillus sui coloris est. et locus pla
ge carni relique equalis. radetur homo
absque loco macule. et includetur septem
diebus aliis. Si die septimo visa fuerit
stetisse plaga in loco suo nec humilior
carne reliqua. mundabit eum. lotisque vesti
bus mundus erit. Sin autem post emundationem
rursus creverit macula in cute non queret
amplius utrum capillus in flavum co
lorem sit commutatus. quia aperte immundus est.
Porro si steterit macula et capilli ni
gri fuerint. noverit hominem esse sanatum.
et confidenter eum pronuntiet mundum. Vir et
mulier in cuius cute candor apparuerit.
intuebitur eos sacerdos. Si deprehenderit
subobscurum alborem lucere in cute. sciat
non esse lepram sed maculam coloris candi
di. et hominem mundum. Vir de cuius capite
capilli fluunt. calvus ac mundus est. Et si

a fronte ceciderint pili recalvaster et
mundus est. Sin autem in calvitio sive in recalva
tione albus vel rufus color fuerit exortus et
hoc sacerdos viderit condempnabit eum haud
dubie lepre que orta est in calvitio. Quicum-
que ergo maculatus fuerit lepra et separatus est ad
arbitrium sacerdotis habebit vestimenta sua dis-
suta et caput nudum os veste contectum conta-
minatum ac sordidum se clamabit. Omni tempore
quo leprosus est et immundus solus habitabit extra castra.
Vestis lanea sive linea que lepram habue-
rit in stamine atque subtemine vel certe
pellis vel quicquid ex pelle confectum est si alba
vel rufa macula fuerit infecta lepra reputa-
bitur ostendeturque sacerdoti. Qui consideratam re-
cludet septem diebus et die septimo rursus
aspiciens si crevisse deprehenderit lepra per-
severans est pollutum iudicabit vestimentum
et omne in quo fuerit inventa et ideo combu-
retur flammis. Quod si eam viderit non cre-
visse precipiet et lavabunt id in quo lepra est
recludetque illud septem diebus aliis. Et cum
viderit faciem quidem pristinam non re-
versam nec tamen crevisse lepram immundum
iudicabit et igne comburet eo quod infusa sit
in superficie vestimenti vel per totum lepra.
Sin autem obscurior fuerit locus lepre postquam
vestis est lota abrumpet eum et a solido divi-
det. Quod si ultra apparuerit in his locis
que prius immaculata erant lepra volatilis
et vaga est debet igne comburi. Si cessaverit
lavabit ea que pura sunt secundo et munda erunt.
Ista est lex lepre vestimenti lanei et linei
stamine atque subtemine omnisque supellectilis
pellicee quomodo mundari debeat vel contaminari.

Locutusque est dominus ad Moysen xiiii
dicens. Hic est ritus leprosi quando
mundandus est. Adducetur ad sacerdotem
qui egressus e castris cum invenerit lepram
esse mundatam precipiet ei qui purificatur ut
offerat pro se duos passeres vivos quibus
vesci licitum est et lignum cedrinum vermiculum-
que et ysopum. Et unum ex passeribus immo-
lari iubebit in vase fictili super aquas viven-
tes. Alium autem vivum cum ligno cedrino et cocco
et hysopo tinguet in sanguine passeris
immolati. Quo asperget eum qui mundandus
est septies ut iure purgetur. Et dimittet
passerem vivum ut in agrum avolet. Cumque
laverit homo vestimenta sua radet omnes
pilos corporis et lavabitur aqua purifica-
tusque ingredietur in castra ita dumtaxat ut
maneat extra tabernaculum suum septem diebus.
Et die septimo radet capillos capitis sui
barbamque et supercilia et totius corporis
pilos. et lotis rursum vestibus et corpore
die octavo assumet duos agnos imma-
culatos et ovem anniculam sine macula
et tres decimas simile in sacrificium que conspersa
sit oleo et seorsum olei sextarium. Cumque
sacerdos purificans hominem statuerit eum
et hec omnia coram domino in ostio tabernaculi
testimonii tollet agnum et offeret eum
pro delicto olei que sextarium et oblatis ante
dominum omnibus immolabit agnum ubi immola-
ri solet hostia pro delicto et holocaustum
id est in loco sancto. Sicut enim pro peccato ita et
pro delicto ad sacerdotem pertinet hostia. et
sancta sanctorum est. Assumensque sacerdos de san-
guine hostie que immolata est pro delicto

ponet super extremum auricule dextre
eius qui mundatur et super pollices manus dextre
et pedis et de oleo sextario mittet in
manum suam sinistram tinguetque digitum
dextrum in eo et asperget septies contra
dominum. Quod autem reliquum est olei in leva
manu fundet super extremum auricule
dextere eius qui mundatur et super pollices
manus ac pedis dextri et super sanguinem
qui fusus est pro delicto et super caput
eius. Rogabitque pro eo coram domino et faciet
et sacrificium pro peccato. Tunc immolabit holo-
caustum et ponet illud in altari cum liba-
mentis suis et homo rite mundabitur. Quod si pau-
per est et non potest manus eius invenire que dicta
sunt. sumet agnum pro delicto ad oblationem
ut roget pro eo sacerdos. decimamque partem
simile conspersi oleo in sacrificium et olei
sextarium. duosque turtures sive duos
pullos columbe. quorum unus sit pro peccato
et alter in holocaustum. offeretque ea die
octavo purificationis sue sacerdoti ad ostium
tabernaculi testimonii coram domino. Qui
suscipiens agnum pro delicto et sextarium
olei. levabit simul. Immolatoque agno
de sanguine eius ponet super extremum
auricule dextere eius qui mundatur. et
super pollices manus eius ac pedis dextri.
Olei vero partem mittet in manum suam sin-
istram. in quo tinguens digitum dextere
manus. asperget septies coram domino. tangetque
extremum dextere auricule illius
qui mundatur et pollices manus ac pedis dex-
tri in loco sanguinis qui effusus est pro delic-
to. Reliquam autem partem olei que est in sinistra

manu mittet super caput purificati ut
placet pro eo dominum. et turturem sive pul-
lum columbe offeret. unum pro delicto et
alterum in holocaustum cum libamentis suis.
Hoc est sacrificium leprosi qui habere non potest
omnia in emundationem sui. Locutusque est
dominus ad moysen et aaron dicens. Cum ingressi
fueritis terram chanaan quam ego dabo vobis
in possessionem. si fuerit plaga lepre in edibus.
ibit cuius est domus nuncians sacerdoti. et di-
cet. Quasi plaga lepre videtur mihi esse in
domo mea. At ille precipiet ut efferant
universa de domo priusquam ingrediatur eam.
et videat utrum leprosa sit. ne inmunda fiant
omnia que in domo sunt. Intrabitque postea.
ut consideret domus lepram. Et cum viderit
in parietibus illius quasi valliculas pallo-
re sive rubore deformes et humiliores
superficie reliqua. egredietur ostium domus et
statim claudet eam septem diebus. Reversusque
die septimo considerabit eam. Si in-
venerit crevisse lepram. iubebit erui lapi-
des in quibus lepra est. et proiciet eos ex-
tra civitatem in loco inmundo. domum autem ipsam
radi intrinsecus per circuitum. et spargi pulverem
rasure extra urbem in loco inmundo. lapides-
que alios reponi pro hiis qui ablati fuerint.
et luto alio liniri domum. Sin autem postquam
eruti sunt lapides et pulvis elatus et alia
terra lita ingressus sacerdos viderit reversam
lepram et parietes aspersos maculis.
lepra est perseverans et inmunda domus. Quam
statim destruent. et lapides eius ac ligna
atque universum pulverem proicient extra oppidum
in loco inmundo. Qui intraverit domum

quo clausa e. inmda erit usq ad uesp'm.
Et qui dormierit in ea et comederit q'p-
piam. lauabit uestimeta sua. Qd si int'-
iens sacerdos viderit lepram non creuisse
in domo postq' denuo lita e. purificabit
eam reddita sanitate. Et in purificatione
ei' sumet duos passeres lignu q' cedrinu
et u'miculu atq' ysopu. et imolato uno
passere in vase fictili sup aq's uiuas.
tollet lignu cedrinu et ysopu. et coc-
cu et passere' uiuu. et intinguet om'ia
in sanguine passeris imolati. atq' in aq's
uiuentib'. et asperget domu septies.
purificabit q' ea tam in sanguine pas-
seris q' in aq's uiuentib'. et in passere uiuo
ligno q' cedrino et ysopo atq' u'miculo.
Cu'q' dimiserit passere' auolare i agru
libe'. orabit p domo et iure mundabit.
Ista e lex om'is lepre et p'cussure. lepre
uestiu et domor'. cicatricis et erumpencium
papularum lucentis q' macule. et in vari-
as species coloribus inmutat' ut possit
sciri quo t'pe mundu q' ul' immundum sit.
12 Locutusq' e d's ad moi- (Cap. xv.)
ysen et aaron dicens. Loquimi
filiis isr'l. et dicite eis. Vir q'
patit' fluxu' seminis. inmundus erit. Et
tunc iudicabitur huic uicio subiacere.
cu' p momenta singula adheserit carni
illi' atq' c'creuerit fed' humor. Om'e
stratum quo dormierit inmundu erit. et ubicumq'
sederit. Si quis hominu tetigerit lectu ei'.
lauabit vestimeta sua. et ipse lot' aq'.
inmd' erit usq' ad uesp'm. Si sederit ubi
ille sederat. et ipse lauabit uestimenta
sua. et lot' aq' inmd' erit usq' ad uesperu.
Qui tetigerit carne ei'. lauabit vestime-
ta sua. et ipse lot' aqua. inmd' erit usq'
ad uesp'm. Si saliua huiuscemodi homo
iecerit sup eu' qui mud' e. lauabit ve-
stem sua. et lot' aq' inmd' erit usq' ad ue-
sp'm. Sagma sup qd sederit inmdu erit.
et quicq' sub eo fuerit qui fluxu' seminis
patit'. pollutu erit usq' ad uesp'm. Qui
portauerit hor' aliquid. lauabit ve-
stem sua. et ipse lot' aqua. inmd' erit usq'
ad uesp'm. Om'is q' tetigerit qui talis
e non lotis an' manib'. lauabit uestime-
ta sua. et ipse lot' aq'. inmd' erit usq'
ad uesp'm. Vas fictile qd tetigerit c'frin-
getur. vas aut' ligneu' lauabit' aq'. Si
sanat' fuerit qui huiuscemodi sustinet
passionem. numerabit septem dies post emun-
dationem sui. et lotis vestib' ac toto cor-
pore in aquis viuentib'. erit mundus.
Die aut' octauo sumet duos turtures
aut duos pullos columbe. et veniet
in c'spectu d'ni ad ostiu' tabernaculi
testimonii. dabitq' eos sacerdoti. Qui
faciet unu' p peccato et alteru' in holo-
caustu'. rogabitq' p eo cora' d'no
et emundet' a fluxu seminis sui. Vir de quo
egredit' semen coitus. lauabit aq' om'e
corpus suu'. et inmd' erit usq' ad uesp'm.
Vestem et pellem q' habuerit lauabit
aqua. et inmd' erit usq' ad uesp'm. Mulier
cu' qua coierit lauabit' aqua. et inmda
erit usq' ad uesp'm. Mulier que redeunte
mense patit' fluxu' sanguinis. septe'
dieb' separabit'. Om'is qui tetigerit ea'

immūd⁹ e͛ usq₃ ad uespm̄. et in quo dormie-
rit ul̄ sederit dieb₃ sep̄acōis sue pollueͣ.
Qui tetigerit lectulū e⁹. lauab͛ vestim-
ta sua. et ipe lot⁹ aq̄. imūd⁹ e͛ usq₃ ad ue-
spm̄. Mlr cū qua coierit lauabit̄ aqua.
et imūda e͛ usq₃ ad uespm̄. Omne vas sr̄
qd̄ illa sederit. q̄sq̄s attigerit lauabit
vestimēta sua. et ipe lot⁹ aq̄. pollut⁹
e͛ usq₃ ad uespm̄. Si coierit cū ea vir
tpe sanguinis menstrual. imūd⁹ erit
septem dieb₃. et om̄e stratū in q̄ dormi-
erit polluet̄. Mlr que patit̄ mlt̄ dieb₃
fluxū sanguinis nō in tpe menstrua-
li. vl̄ que p⁹ mestruū sanguine fluē
nō cessat. q̄diu huic sbiacz passioni im-
da e͛ q̄i sit in tpe menstruo. Omne stra-
tū in quo dormierit et vas in quo sede-
rit. pollutū e͛. Quicūq₃ tetigerit ea
lauab͛ vestimēta sua. et ipe lot⁹ aq̄. i-
mūd⁹ e͛ usq₃ ad uespm̄. Si steterit sangs
et fluere cessauerit. mūab͛ septē dies
purificacōis sue et octauo die offeret p
se sacerdoti duos turtures vl̄ duos pul-
los colūbe ad ostiū tabnacli testimonij.
Qui faciet vnū p pctō et alterū ī holo-
caustū. rogab͛ q₃ p ea corā dn̄o et
p fluxu imūdicie e⁹. Docebit̄ g⁰ filios
isrl̄ vt caueāt imūdiciā et nō moriant̄
in sordib₃ suis. cū polluerint tabna-
culū meū qd̄ ē int̄ eos. Ista ē lex e⁹
qui patit̄ fluxū seminis et qui polluit̄
coitu. et que menstruis tpib₃ separat̄.
vl̄ que iugi fluit sanguine. et hominis
q̄ dormierit cū ea. Cap. xvi.

Locut⁹ ē dn̄s ad moysen p⁹ morte
duoꝝ filioꝝ aaron. qn̄ offerentes alienū
ignē interfecti sunt. et precepit ei dicēs. lo-
quere ad aaron fr̄em tuū ne oī tpe ingre-
diat̄ sanctuariū qd̄ ē int̄ uelū corā ꝓpicia-
torio quo tegitur arch̄a. ut nō moriat̄. quia
in nube apparebo sup oraclm̄ nisi h̄ an̄
fecerit. Vitulū offeret p pctō. et arietem
in holocaustū. Tunica linea vestiet̄. femina-
lib₃ lineis vereūda celab͛. Accinget̄ zona
linea. cydarim lineā imponet capiti.
Hec eni͂ uestimēta sūt scā. quib₃ cunctis cū
lot⁹ fuit induet̄. Suscipietq₃ ab om̄i uniu͂sa
mltitudine filioꝝ isrl̄ duos hyrcos p
pctō. et vnū arietem in holocaustum.
Cumq₃ obtulerit vitulū et orauit p se et
p domo sua. duos hyrcos stare faciet corā
dn̄o in ostio tabnaculi testimonij. mittēs
sup vtrūq₃ sortes. sortē vnā dn̄o. et al-
teram capro emissario. Cuius sors exierit
dn̄o. offeret illū p pctō. Cui⁹ aūt in caprū
emissariū. statuet eū viuū corā dn̄o
ut fundat p̄ces sup eo. et emittat eū in
solitudinē. His rite celebrat̄. offeret
vitulū. Et rogans p se et p domo sua. i-
molab͛ eū. Assupto q₃ thuribulo qd̄ de
prunis altar̄ impleuer͛. et hauriens
manu ꝯpositū thymiama in incensum.
ultra uelū intrab͛ in scā. ut posit̄ sup
ignē aromatib₃. nebula eoꝝ et ua-
por operiat oraculū qd̄ ē sup testimo-
niū. et non moriat̄. Tollet q₃ de sangui͛e
vituli. et asperget digito septies ꝯ ꝓpi-
ciatoriū ad orientem. Cumq₃ mactauerit
hyrcū p pctō ppl̄i. inferet sanguinē eius
int̄ uelū sicut preceptū ē de sangui͛e vituli

ut aspergit e regione oraculi et expiet
sanctuarium ab inmunditiis filiorum israel et a prae-
varicationibus eorum cunctisque peccatis. Iuxta hunc
ritum faciet tabernaculo testimonii quod fi-
xum est inter eos in medio sordium habitationis
eorum. Nullus hominum sit in tabernaculo quando ponti-
fex ingreditur sanctuarium ut roget pro se et pro
domo sua et pro universo coetu filiorum israel, do-
nec egrediatur. Cum autem exierit ad altare
quod coram domino est, oret pro se et sumptum sangui-
nem vituli atque hirci fundat super cornua
eius per gyrum. aspergensque digito septies ex-
piet et sanctificet illud ab inmunditiis filiorum
israel. Postquam autem emundaverit sanctuarium
et tabernaculum et altare, tunc offerat hir-
cum viventem. Et posita utraque manu super
caput eius, confiteatur omnes iniquitates fi-
liorum israel et universa delicta atque peccata
eorum. Quae inprecans capiti eius emittet
illum per hominem paratum in desertum. Cumque
portaverit hircus omnes iniquitates eorum
in terram solitariam et dimissus fuerit in deser-
to, revertetur aaron in tabernaculum testimonii.
Et depositis vestibus quibus prius indutus
erat cum intraret sanctuarium, relictisque ibi
lavabit carnem suam in loco sancto, induetur-
que vestimentis suis. Et postquam egressus obtu-
lerit holocaustum suum ac plebis, roga-
bit tam pro se quam pro populo. et adipem qui
oblatus est pro peccatis adolebit super altare.
Ille vero qui dimiserit caprum emissarium
lavabit vestimenta sua et corpus aqua et sic
ingredietur in castra. vitulum autem et hir-
cum qui pro peccato fuerant immolati quorum
sanguis illatus est ut in sanctuario expiatio

compleretur asportabunt foras extra castra et con-
burent igni tam pelles quam carnes eorum et
fimum. Et quicumque conbusserit ea lavabit
vestimenta sua et carnem aqua et sic ingre-
dietur in castra. Eritque hoc vobis legitimum
sempiternum. Mense septimo decima die
mensis affligetis animas vestras. nullumque fa-
cietis opus sive indigena sive advena qui
peregrinatur inter vos. In hac die expiatio erit
vestri atque mundatio. Ab omnibus peccatis vestris coram
domino mundabimini. Sabbatum enim requi-
etionis est et affligetis animas vestras religione
perpetua. Expiabit autem sacerdos qui unctus
fuerit. et cuius initiatae sunt manus ut sacerdotio
fungatur pro patre suo. indueturque stola linea
et vestibus sanctis. et expiabit sanctuarium et ta-
bernaculum testimonii atque altare. sacerdotes
quoque et universum populum. Eritque hoc vobis legitimum
sempiternum. ut oretis pro filiis israel et pro cunctis
peccatis eorum semel in anno. Fecit igitur si-
cut praeceperat dominus moysi Cap. xvii.

Et locutus est dominus ad moysen di-
cens. Loquere aaron et filiis
eius et cunctis filiis israel. et dices
ad eos. Iste est sermo quem mandavit dominus dicens.
Homo quilibet de domo israel si occiderit bovem
aut ovem sive capram in castris vel extra
castra et non obtulerit ad ostium tabernaculi
oblationem domino. sanguinis reus erit. Quasi
sanguinem fuderit. sic peribit de medio
populi sui. Ideo offerre debent sacerdoti filii israel
hostias suas quas occidunt in agro. ut sancti-
ficentur domino ante ostium tabernaculi testimonii.
et immolent eas hostias pacificas domino.
fundetque sacerdos sanguinem super altare

domino ad ostium tabernaculi testimonii. et
adolebit adipem in odorem suauitatis
domino. et nequaquam ultra immolabunt hostias
suas demonibus cum quibus fornicati sunt.
legitimum sempiternum erit illis et posteris eorum.
Et ad ipsos dices. Homo de domo israel et
de aduenis qui peregrinantur apud uos. qui
obtulerit holocaustum siue uictimam. et
ad ostium tabernaculi testimonii non addu-
xerit eam ut offeratur domino. interibit de populo
suo. Homo quilibet de domo israel et de ad-
uenis qui peregrinantur apud uos si comede-
rit sanguinem. obfirmabo faciem meam
contra animam illius. et disperdam eam de populo suo.
quia anima carnis in sanguine est. Et ego dedi
illum uobis. ut super altare meo expietis pro
animabus uestris et sanguis pro anime piaculo
sit. Idcirco dixi filiis israel. Omnis anima ex uobis
non comedet sanguinem. nec ex aduenis qui
peregrinantur inter uos. Homo quicumque de filiis
israel et de aduenis qui peregrinantur apud uos.
si uenatione atque aucupio ceperit feram
uel auem quibus uesci licitum est. fundat sanguinem
eius et operiat illum terra. Anima enim omnis
carnis in sanguine est. Unde dixi filiis israel.
Sanguinem uniuerse carnis non comedetis.
quia anima carnis in sanguine est. Et quicumque
comederit illum interibit. Anima que comederit
morticinum uel captum a bestia tam de indige-
nis quam de aduenis. lauabit uestimenta sua
et semetipsum aqua. et contaminatus erit
usque ad uesperum. et hoc ordine mundus fiet.
Quod si non lauerit uestimenta sua nec cor-
pus. portabit iniquitatem suam. Cap. xviii.

Locutusque est dominus ad moysen dicens.
Loquere filiis israel et dices ad eos. Ego dominus
deus uester. Iuxta consuetudinem terre egypti in
qua habitastis non facietis. et iuxta morem
regionis chanaan ad quam ego introducturus
sum uos non agetis. nec in legitimis eorum
ambulabitis. Facietis iudicia mea et
precepta seruabitis et ambulabitis in eis.
Ego dominus deus uester. Custodite leges meas
atque iudicia. que faciens homo uiuet in eis.
Ego dominus. Omnis homo ad proximam sanguinis
sui non accedet. ut reuelet turpitudinem
eius. Ego dominus. Turpitudinem patris tui.
et turpitudinem matris tue non discooperies.
Mater tua est. non reuelabis turpitudinem eius.
Turpitudinem uxoris patris tui non discoope-
ries. turpitudo enim patris tui est. Turpitudi-
nem sororis tue ex patre siue ex matre que
domi uel foris genita est. non reuelabis.
Turpitudinem filie filii tui uel neptis
ex filia non reuelabis. quia turpitudo tua
est. Turpitudinem filie uxoris patris tui quam
peperit patri tuo et est soror tua. non
reuelabis. Turpitudinem sororis patris tui
non discooperies. quia caro est patris tui. Tur-
pitudinem sororis matris tue non reuelabis.
eo quod caro sit matris tue. Turpitudinem
patrui tui non reuelabis. nec accedes
ad uxorem eius. que tibi affinitate coniungitur.
Turpitudinem nurus tue non reuelabis.
quia uxor filii tui est. Non discooperies
ignominiam eius. et uxorem fratris sui nullus acci-
piet. Turpitudinem uxoris fratris tui non
discooperies. quia turpitudo fratris tui est.
Turpitudinem uxoris tue et filie eius
non reuelabis. Filiam filii eius et filiam

filie illius non sumes ut reveles ignominiam eius quia caro illius sunt et talis coitus incestus est. Sororem uxoris tue in pellicatum illius non accipies nec revelabis turpitudinem eius adhuc illa vivente. Ad mulierem que patitur menstrua non accedes nec revelabis feditatem eius. Cum uxore proximi tui non coibis nec seminis commixtione maculaberis. De semine tuo non dabis ut consecretur ydolo moloch nec pollues nomen dei tui. Ego dominus. Cum masculo non commisceberis coitu femineo quia abhominatio est. Cum omni pecore non coibis nec maculaberis cum eo. Mulier non succumbet iumento nec miscebitur ei quia scelus est. Ne polluamini in omnibus his quibus contaminate sunt universe gentes quas ego eiciam ante conspectum vestrum et quibus polluta est terra cuius ego scelera visitabo ut evomat habitatores suos. Custodite legitima mea atque iudicia et non faciatis ex omnibus abhominationibus istis tam indigena quam colonus qui peregrinatur apud vos. Omnes enim execrationes istas fecerunt accole terre qui fuerunt ante vos et polluerunt eam. Cavete ergo ne et vos similiter evomat cum paria feceritis sicut evomuit gentem que fuit ante vos. Omnis anima que fecerit de abhominationibus his quippiam peribit de medio populi sui. Custodite mandata mea. Nolite facere que fecerunt hii qui fuerunt ante vos et non polluamini
19 in eis. Ego dominus deus vester. Cap. xix.

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere ad omnem cetum filiorum israhel et dices ad eos. Sancti estote quia ego sanctus sum dominus deus vester. Unusquisque patrem et matrem suam timeat. Sabbata mea custodite. Ego dominus deus vester. Nolite converti ad ydola nec deos conflatiles faciatis vobis. Ego dominus deus vester. Si immolaveritis hostiam pacificorum domino ut sit placabilis eo die quo fuerit immolata comedetis eam et die altero. Quicquid autem residuum fuerit in diem tertium igne comburetis. Si quis post biduum comederit ex ea profanus erit et impietatis reus. Portabit iniquitatem suam quia sanctum domini polluit et peribit anima illa de populo suo. Cum messueris segetes terre tue non tondebis usque ad solum superficiem terre nec remanentes spicas colliges. Neque in vinea tua racemos et grana decidentia congregabis sed pauperibus et peregrinis carpenda dimittes. Ego dominus deus vester. Non facietis furtum. Non mentiemini nec decipiet unusquisque proximum suum. Non periurabis in nomine meo nec pollues nomen dei tui. Ego dominus. Non facies calumniam proximo tuo nec vi opprimes eum. Non morabitur opus mercennarii tui apud te usque mane. Non maledices surdo nec coram ceco pones offendiculum sed timebis dominum deum tuum quia ego sum dominus. Non facies quod iniquum est nec iniuste iudicabis. Non consideres personam pauperis nec honores vultum potentis. Iuste iudica proximo tuo. Non eris criminator nec susurro in populis. Non stabis contra sanguinem proximi tui. Ego dominus. Non oderis fratrem tuum in corde tuo sed publice argue eum

ne habeas super illo peccatum. Nec queras ultionem nec memor eris iniurie civium tuorum. Diliges amicum tuum sicut temetipsum. Ego dominus. Leges meas custodite. Iumenta tua non facies coire cum alterius generis animantibus. Agrum tuum non seres diverso semine. Veste que ex duobus coloribus contexta est non indueris. Homo si dormierit cum muliere coitu seminis que sit ancilla etiam nobilis et tamen pretio non redempta nec libertate donata, vapulabunt ambo et non morientur quia non fuit libera. Pro delicto autem suo offeret domino ad ostium tabernaculi testimonii arietem. Orabitque pro eo sacerdos et pro delicto eius coram domino et repropitiabitur ei dimitteturque peccatum. Quando ingressi fueritis terram et plantaveritis in ea ligna pomifera, auferetis preputia eorum. Poma que germinant inmunda erunt vobis nec edetis ex eis. Quarto autem anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabilis domino. Quinto autem anno comedetis fructus eorum, congregantes poma que proferunt. Ego dominus deus vester. Non comedetis cum sanguine. Non augurabimini nec observabitis somnia nec in rotundum attondebitis comam nec radetis barbam. Et super mortuum non incidetis carnem vestram neque figuras aliquas et stigmata facietis vobis. Ego dominus. Ne prostituas filiam tuam ne contaminetur terra et impleatur piaculo. Sabbata mea custodite et sanctuarium meum metuite. Ego dominus. Ne declinetis ad magos nec ab ariolis aliquid sciscitemini ut polluamini per eos. Ego dominus deus vester. Coram cano capite consurge et honora personam senis et time dominum deum tuum. Ego sum dominus. Si habitaverit advena in terra vestra et moratus fuerit inter vos, sit quasi indigena et diligetis eum quasi vosmetipsos. Fuistis enim et vos advene in terra Egypti. Ego dominus deus vester. Nolite facere iniquum aliquid in iudicio, in regula, in pondere, in mensura. Statera iusta et equa sint pondera, iustus modius equusque sextarius. Ego dominus deus vester qui eduxi vos de terra Egypti. Custodite omnia precepta mea et universa iudicia et facite ea. Ego dominus. Capitulum XX.

Locutusque est dominus ad Moysen dicens: Hec loqueris filiis Israel. Homo de filiis Israel et de advenis qui habitant in Israel, si quis dederit de semine suo ydolo Moloch, morte moriatur. Populus terre lapidabit eum. Et ego ponam faciem meam contra illum, succidamque eum de medio populi sui, eo quod dederit de semine suo ydolo Moloch et contaminaverit sanctuarium meum ac polluerit nomen sanctum meum. Quod si negligens populus terre et quasi parvipendens imperium meum dimiserit hominem qui dederit de semine suo Moloch nec voluerit eum occidere, ponam faciem meam super hominem illum et super cognationem eius, succidamque et ipsum et omnes qui consenserunt ei ut fornicarentur cum Moloch de medio populi sui. Anima que declinaverit ad magos et ariolos et fornicata fuerit cum eis, ponam faciem meam contra eam et interficiam eam de medio populi sui. Sanctificamini et estote sancti quia ego dominus deus vester. Custodite precepta mea et facite ea. Ego dominus qui sanctifico vos. Qui maledixerit patri suo vel matri morte moriatur. Patri

tri qui maledixit · sanguis eius sit super eum.
Si moechatus quis fuerit cum uxore alterius
et adulterium perpetraverit cum coniuge pro-
ximi sui · morte moriantur et moechus et a-
dultera · Qui dormierit cum noverca sua
et revelaverit ignominiam patris sui ·
morte moriantur ambo · Sanguis eorum
sit super eos · Si quis dormierit cum nu-
ru sua · uterque moriantur quia scelus operati
sunt · sanguis eorum sit super eos · Qui dor-
mierit cum masculo coitu femineo · uterque
operati sunt nefas · morte moriantur · sit san-
guis eorum super eos · Qui supra uxorem
filiam duxerit matrem eius · scelus operatus est ·
vivus ardebit cum eis · nec permanebit
tantum nephas in medio vestri · Qui cum
iumento et pecore coierit · morte moriatur ·
pecus quoque occidite · Mulier que succubuerit
cuilibet iumento · simul interficietur cum eo · san-
guis eorum sit super eos · Qui acceperit so-
rorem suam · filiam patris sui vel filiam matris
sue · et viderit turpitudinem eius · illaque
conspexerit fratris ignominiam · nefariam rem
operati sunt · Occidentur ambo in conspectu
populi sui eo quod turpitudinem suam mutuo
revelaverint · et portabunt iniquitatem suam.
Qui coierit cum muliere in fluxu menstruo
et revelaverit turpitudinem eius · ipsaque a-
peruerit fontem sanguinis sui · interficientur
ambo de medio populi sui · Turpitudinem
matertere et amite tue non discooperies ·
Qui hoc fecerit ignominiam carnis sue
nudavit · portabunt ambo iniquitatem suam ·
Qui coierit cum uxore patrui sui vel
avunculi sui et revelaverit ignominiam

cognationis sue · portabunt ambo peccatum
suum · absque liberis morientur · Qui duxerit
uxorem fratris sui · rem facit illicitam · Turpitu-
dinem fratris sui revelavit · absque filiis erunt ·
Custodite leges meas atque iudicia et fa-
cite ea · ne et vos evomat terra quam in-
traturi estis et habitaturi · Nolite ambulare
in legitimis nationum · quas ego expulsurus
sum ante vos · Omnia enim hec fecerunt · et ab-
hominatus sum eas · Vobis autem loquor ·
Possidete terram eorum quam dabo vobis in he-
reditatem · terram fluentem lacte et melle · Ego
dominus deus vester · qui separavi vos a ceteris populis ·
Separate ergo et vos iumentum mundum ab inmun-
do · et avem mundam ab inmunda · ne polluatis
animas vestras in pecore et in avibus · et
cunctis que moventur in terra · et que vobis ostendi
esse polluta · Eritis sancti mihi quia sanctus sum ego
dominus · et separavi vos a ceteris populis ut
essetis mei · Vir sive mulier in quibus phy-
tonicus vel divinationis fuerit spiritus · morte
moriantur · lapidibus obruent eos · san-
guis eorum sit super eos Cap. xxi.

Dixit quoque dominus ad moysen · Loquere
ad sacerdotes filios aaron · et di-
ces eis · Ne contaminetur sacerdos
in mortibus civium suorum · nisi tantum in consan-
guineis ac propinquis · id est super patre et
matre et filio ac filia · fratre quoque et sorore virgi-
ne que non est nupta viro · Sed nec in principe
populi sui contaminabitur · Non radent ca-
put nec barbam · neque in carnibus suis
facient incisuras · Sancti erunt deo suo
et non polluent nomen eius · Incensum enim
domini et panes dei sui offerunt · et ideo

sancti exiit. Scortum et vile prostibulum
non ducet uxorem nec eam que repudia-
ta est a marito: quia consecratus est deo suo. et
panes propositionis offert. Sit ergo sanctus. quia ego
sanctus sum dominus qui sanctifico vos. Sacerdotis
filia si deprehensa fuerit in stupro et vio-
laverit nomen patris sui: flammis exuretur.
Pontifex id est sacerdos maximus inter fratres
suos. super cuius caput fusum est unctionis
oleum. et cuius manus in sacerdotium consecrate sunt.
vestitusque est sanctis vestibus. caput suum non di-
scoperiet. vestimenta sua non scindet. et
ad omnem mortuum non ingredietur omnino.
Super patre quoque suo et matre non contamina-
bitur. nec egredietur de sanctis ne polluat
sanctuarium domini: quia oleum sancte unctionis
dei sui super eum est. Ego dominus. Virginem ducet
uxorem. Viduam et repudiatam et sor-
didam atque meretricem non accipiet. sed puel-
lam de populo suo. Non commisceat stirpem
generis sui vulgo gentis sue: quia ego dominus
qui sanctifico eum. Locutusque est dominus
ad moysen dicens. Loquere ad aaron. Homo
de semine tuo per familias qui habuerit
maculam non offeret panes deo suo. nec
accedet ad ministerium eius. Si cecus fuerit.
si claudus. si vel parvo vel grandi et tor-
to naso. si fracto pede. si manu. si gibbus [gibbosus]
si lippus. si albuginem habens in oculo.
si iugem scabiem. si impetiginem in cor-
pore vel hirniosus. Omnis qui habuerit
maculam de semine aaron sacerdotis non
accedet offerre hostias domino. nec panes
deo suo. Vescetur tamen panibus qui offeruntur
in sanctuario. ita duntaxat ut intra velum
non ingrediatur. nec accedat ad altare me-
um. quia maculam habet. et contaminare non debet
sanctuarium meum. Ego dominus qui sanctifico eos.
Locutusque est ergo moyses ad aaron et filios eius.
et ad omnem israel. cuncta que sibi fuerunt
imperata. Capitulum XXII. 22

Locutus quoque est dominus ad moysen dicens.
Loquere ad aaron et ad filios eius.
ut caveant ab hiis que consecrata sunt
filiorum israel. et non contaminent nomen sanctifica-
torum michi que ipsi offerunt. Ego dominus. Dic
ad eos et ad posteros eorum. Omnis homo
qui accesserit de stirpe vestra ad ea que consecrata
sunt et que obtulerunt filii israel domino in quo
est immundicia peribit coram domino. Ego
sum dominus. Homo de semine aaron qui fuerit
leprosus aut paciens fluxum seminis: non
vescetur de hiis que sanctificata sunt michi donec
sanetur. Qui tetigerit immundum super mortuo.
et ex quo egreditur semen quasi coitus.
et qui tangit reptile et quodlibet immundum cuius tac-
tus est sordidus: immundus erit usque ad vesperum.
et non vescetur hiis que sanctificata sunt michi
Sed cum laverit carnem suam aqua et occubu-
erit sol. tunc mundatus vescetur de sanctificatis.
quia cibus illius est. Morticinum et cap-
tum a bestia non comedent. nec polluentur
in eis. Ego sum dominus. Custodient precepta mea.
ut non subiaceant peccato et moriantur
in sanctuario cum polluerint illud. Ego dominus
qui sanctifico eos. Omnis alienigena non
comedet de sanctificatis. Inquilinus sacerdotis
et mercennarius non vescentur ex eis. Quem
autem sacerdos emerit. et qui vernaculus domus
eius fuerit. hii comedent ex eis. Si filia

sacerdotis cuilibet ex populo nupta fuerit de
his que sanctificata sunt et de primitiis non
vescetur. Sin autem vidua vel repudiata et
absque liberis reversa fuerit ad domum patris
sui sicut puella consueverat aletur cibis
patris sui. Omnis alienigena comedendi
ex eis non habet potestatem. Qui comederit
de sanctificatis per ignorantiam addet quintam
partem cum eo quod comedit et dabit sacerdoti in
sanctuarium. Nec contaminabunt sanctificata filio-
rum israel que offerunt domino ne forte susti-
neant iniquitatem delicti sui cum sanctificata
comederint. Ego dominus qui sanctifico eos. Locutusque
est dominus ad moysen dicens. Loquere ad aaron
et filios eius et ad omnes filios israel dicesque
ad eos. Homo de domo israel et de advenis
qui habitant apud vos qui obtulerit o-
blationem suam vel vota solvens vel sponte
offerens quicquid illud est quod obtulerit in ho-
locaustum domini ut offeratur per vos masculus
immaculatus erit ex bobus et ovibus et ex
capris. Si maculam habuerit non offeretis
neque erit acceptabile. Homo qui obtulerit
victimam pacificorum domino vel vota solvens
vel sponte offerens tam de bobus quam de ovibus
immaculatum offeret ut acceptabile sit.
Omnis macula non erit in eo. Si cecum fuerit
si fractum si cicatricem habens si papulas
aut scabiem vel impetiginem non offeretis
ea domino neque adolebitis ex eis super altare
domini. Bovem et ovem aure et cauda amputa-
tis voluntarie offerre potes votum autem ex
his solvi non potest. Omne animal quod vel contritis
vel tusis vel sectis ablatisque testiculis
est non offeretis domino et in terra vestra hoc omnino
ne faciatis. De manu alienigene non
offeretis panes deo vestro et quicquid aliud dare
voluerit quia corrupta et maculata sunt
omnia non suscipietis ea. Locutusque est dominus
ad moysen dicens. Bos ovis et capra
cum genita fuerint septem diebus erunt sub
ubere matris sue. Die autem octavo et dein-
ceps offerri poterunt domino. Sive illa bos
sive ovis fuit non immolabitur una die
cum fetibus suis. Si immolaveritis hostiam
pro gratiarum actione domino ut possit esse placabilis
eodem die comedetis eam. Non remanebit
quicquam in mane alterius diei. Ego dominus.
Custodite mandata mea et facite ea.
Ego dominus. Ne polluatis nomen meum sanctum
ut sanctificer in medio filiorum israel. Ego dominus
qui sanctifico vos et eduxi de terra egypti
ut essem vobis in deum. Ego dominus. Cap. xxiii.

Locutusque est dominus ad moysen dicens.
Loquere filiis israel et dices ad eos.
Hee sunt ferie domini quas voca-
bitis sanctas. Sex diebus facietis opus. Dies
septimus quia sabbati requies est vocabitur
sanctus. Omne opus non facietis in eo. Sabba-
tum domini est in cunctis habitationibus vestris. Hee
sunt ergo ferie domini sancte quas celebrare
debetis temporibus suis. Mense primo quar-
tadecima die mensis ad vesperum phase
domini est et in quintadecima die mensis
huius sollempnitas azimorum domini est.
Septem diebus azima comedetis. Dies primus
erit vobis celeberrimus sanctusque. Omne opus
servile non facietis in eo sed offeretis sacrificium
in igne domino septem diebus. Dies autem
septimus erit celebrior et sanctior. Nullum

opus servile facietis in eo. Locutusque est dominus
ad moysen dicens. loquere filiis israel et di-
ces ad eos. Cum ingressi fueritis terram quam ego
dabo vobis et messueritis segetem. feretis
manipulos spicarum primitias messis vestre
ad sacerdotem. Qui elevabit fasciculum coram
domino ut acceptabile sit pro vobis altera die
sabbati. et sanctificabit illum. Atque in eodem
die quo manipulus consecratur. cedetur agnus
anniculus immaculatus in holocaustum domini.
et libamenta offerentur cum eo. due decime simile
conspersse oleo in incensum domini. odoremque sua-
vissimum. liba quoque vini quarta pars hin. panem
et polentam et pultes non comedetis ex
segete. usque ad diem qua offeratis ex ea deo
vestro. preceptum est sempiternum in generationibus cunc-
tisque habitaculis vestris. Numerabitis ergo ab altero
die sabbati in quo obtulistis manipulum
primitiarum septem ebdomadas plenas usque
ad alteram diem explecionis ebdomade
septime id est quinquaginta dies. et sic offe-
retis sacrificium novum domino ex omnibus habitaculis
vestris panes primiciarum duos de duabus de-
cimis simile fermentate quos coquetis
in primitias domini. Offeretisque cum panibus septem
agnos immaculatos anniculos. et vitulum
de armento unum et arietes duos. et erunt
in holocaustum cum libamentis suis in odorem
suavissimum domino. Facietis et hircum pro peccato
duos quoque agnos anniculos hostias pacifi-
corum. Cumque elevaverit eos sacerdos cum pa-
nibus primitiarum coram domino cedent in usum eius.
Et vocabitis hunc diem celeberrimum atque
sanctissimum. omne opus servile non facietis in eo.
Legitimum sempiternum erit in cunctis habitaculis
et generationibus vestris. Postquam autem messueritis
segetem terre vestre. non secabitis eam usque ad
solum. nec remanentes spicas colligetis. sed
pauperibus et peregrinis dimittetis eas. Ego
dominus deus vester. Locutusque est dominus ad moysen
dicens. loquere filiis israel. Mense septimo pri-
ma die mensis erit vobis sabbatum memoriale
clangentibus tubis et vocabitur sanctum.
Omne opus servile non facietis in eo. et offeretis
holocaustum domino. Locutusque est dominus ad moysen
dicens. Decimo die huius mensis septimi
dies expiationum erit celeberrimus. et
vocabitur sanctus. Affligetisque animas vestras in
eo. et offeretis holocaustum domino. Omne opus
non facietis in tempore diei huius. quia dies propicia-
tionis est. ut propicietur vobis dominus deus vester.
Omnis anima que afflicta non fuerit die hac. pe-
ribit de populis suis. Et que operis quippiam
fecerit. delebo eam de populo suo. Nichil ergo
operis facietis in eo. legitimum sempiternum erit
vobis in cunctis generationibus. et habitationibus vestris.
Sabbatum requietionis est. affligetis animas
vestras. Die nono mensis a vespere usque ad
vesperam celebrabitis sabbata vestra. Et
locutus est dominus ad moysen dicens. loquere
filiis israel. A quinto decimo die mensis huius
septimi erunt ferie tabernaculorum septem
diebus domino. Dies primus vocabitur celeberrimus
atque sanctissimus. omne opus servile non facietis
in eo. Et septem diebus offeretis holocaustum
domino. Dies quoque octavus erit celeberrimus
atque sanctissimus. et offeretis holocaustum domino.
Est enim cetus atque collecte. Omne opus
servile non facietis in eo. He sunt ferie domini
quas vocabitis celeberrimas atque sanctissimas

offeretisque in eis oblationes domino holocausta
et libamenta iuxta ritum uniuscuiusque diei ex-
ceptis sabbatis domini donisque vestris et que
offertis ex voto vel que sponte tribuitis domino.
A quinto decimo ergo die mensis septimi quando
congregaveritis omnes fructus terre vestre cele-
brabitis ferias domini septem diebus. Die primo
et die octavo erit sabbatum id est requies.
Sumetisque vobis die primo fructus arboris
pulcherrime spatulasque palmarum
et ramos ligni densarum frondium et
salices de torrente. et letabimini coram domino
deo vestro. celebrabitisque solempnitatem
eius septem diebus per annum. Legitimum
sempiternum erit vobis in generationibus vestris.
Mense septimo festa celebrabitis et habita-
bitis in umbraculis septem diebus. Omnis
qui de genere est israel manebit in taber-
naculis. ut discant posteri vestri quod in taber-
naculis habitare fecerim filios israel cum edu-
cerem eos de terra egypti. Ego dominus deus vester.
Locutusque est moyses super sollempnitatibus
domini ad filios israel. Cap. xxiiii.

Locutusque est dominus ad moysen dicens.
Precipe filiis israel ut afferant
tibi oleum de olivis purissimum.
ac lucidum ad concinnandas lucernas iugiter
extra velum testimonii in tabernaculo fede-
ris. ponetque eas aaron a vespere usque
in mane coram domino cultu rituque perpetuo
in generationibus vestris. Super candelabrum
mundissimum ponentur semper in conspectu domini.
Accipies quoque similam et coques ex ea duo-
decim panes. qui singuli habebunt duas
decimas. Quorum senos altrinsecus super
mensam purissimam coram domino statues. et
pones super eos thus lucidissimum. ut sit
panis in monimentum oblationis domini.
Per singula sabbata mutabuntur coram
domino. suscepti a filiis israel federe sempiterno.
Eruntque aaron et filiorum eius. ut comedant
eos in loco sancto. quia sanctum sanctorum est de sacrifi-
ciis domini iure perpetuo. Ecce autem egressus
filius mulieris israhelitis quem pepererat de
viro egyptio inter filios israel iurgatus est
in castris cum viro israhelita. Cumque blasphe-
masset nomen dei et maledixisset ei. adductus
est ad moysen. vocabatur autem mater eius salu-
mith. filia dabri de tribu dan. Miseruntque
eum in carcerem. donec nossent quid iuberet
dominus. Qui locutus est ad moysen dicens.
Educ blasphemum extra castra. et ponant
omnes qui audierunt manus suas super caput
eius. et lapidet eum populus universus. Et
ad filios israel loqueris. Homo qui maledi-
xerit deo suo portabit peccatum suum. Et qui
blasphemaverit nomen domini. morte mo-
riatur. lapidibus opprimet eum omnis multitudo
populi. Sive ille civis sive peregrinus fuerit
qui blasphemaverit nomen domini. morte
moriatur. Qui percusserit et occiderit ho-
minem. morte moriatur. Qui percusserit a-
nimal reddet vicarium id est animam pro anima.
Qui irrogaverit maculam cuilibet civium suorum.
sicut fecit sic fiet ei. fracturam pro fractura.
oculum pro oculo. dentem pro dente restituet. Qua-
lem inflixerit maculam. talem sustinere
cogetur. Qui percusserit iumentum. reddet
aliud. Qui percusserit hominem punietur.
Equum iudicium sit inter vos sive peregrinus

sive civis peccaverit. quia ego sum dominus deus
vester. Locutusque est moyses ad filios israel. et
eduxerunt eum qui blasphemaverat extra
castra. ac lapidibus oppresserunt. feceruntque
filii israel sicut preceperat dominus moysi

Cap. xxv.

Locutusque est dominus ad moy-
sen in monte synai dicens. Loque-
re filiis israel. et dices ad eos
Cum ingressi fueritis terram quam ego dabo
vobis. sabbatizate sabbatum domini. Sex
annis seres agrum tuum. et sex annis puta-
bis vineam tuam. colligesque fructus eius. Sep-
timo autem anno. sabbatum erit terre requie-
tionis domini. Agrum non seres et vineam
non putabis. Que sponte gignit humus
non metes. et uvas primitiarum tuarum non
colliges quasi vindemiam. annus enim requie-
tionis terre est. sed erunt vobis in cibum. tibi et servo
tuo. ancille tue et mercennario tuo. et
advene qui peregrinatur apud te. Iumen-
tis et pecoribus omnia que nascuntur pre-
bebunt cibum. Numerabis quoque tibi septem ebdo-
madas annorum. id est septem septies. que
simul faciunt annos quadraginta novem. et
clanges bucina mense septimo. decima
die mensis propitiationis tempore in universa terra
vestra. Sanctificabisque annum quinquagesimum
et vocabis remissionem cunctis habitatoribus
terre tue. Ipse est enim iubileus. Revertetur
homo ad possessionem suam. et unusquisque
redibit ad familiam pristinam. quia
iubileus est et quinquagesimus annus. Non
seretis neque metetis sponte in agro nascen-
tia. et primitias vindemie non colligetis
ob sanctificationem iubilei. sed statim oblata
comedetis. Anno iubilei redient omnes
ad possessiones suas. Quando vendes quippiam
civi tuo vel emes ab eo. ne contristes tuum. Fratre
sed iuxta numerum annorum iubilei emes ab eo.
et iuxta supputationem frugum vendet tibi.
Quanto plures anni remanserint post iu-
bileum. tanto crescet et pretium. Et quanto mi-
nus temporis numeraveris. tanto minoris et emptio
constabit. Tempus enim frugum vendet tibi.
Nolite affligere contribules vestros. sed timeat
unusquisque deum suum. quia ego dominus deus vester.
Facite precepta mea. et iudicia mea cu-
stodite et implete ea. ut habitare possitis
in terra absque ullo pavore et gignat vobis
humus fructus suos. quibus vescamini usque
ad saturitatem. nullius impetum formida-
tes. Quod si dixeritis quid comedemus anno
septimo si non severimus neque collegerimus
fruges nostras: dabo benedictionem meam vobis
anno sexto. et faciet fructus trium annorum
Seretisque anno octavo. et comedetis ve-
teres fruges usque ad nonum annum. Donec
nova nascantur. edetis vetera. Terra quoque
non vendetur in perpetuum. quia mea est. et
vos advene et coloni mei estis. Unde
et cuncta regio possessionis vestre sub re-
demptionis conditione vendetur. Si atte-
nuatus frater tuus vendiderit possessiunculam
suam. et voluerit propinquus eius. potest
redimere quod ille vendiderat. Sin autem non
habuerit proximum. et ipse pretium ad redimen-
dum potuerit invenire. computabuntur fructus
ex eo tempore quo vendidit. et quod reliquum est
reddet emptori. sicque recipiet possessio-
nem suam. Quod si non invenerit manus eius

ut reddat pretium. habebit emptor quod
emerat usque ad annum iubileum. In ipso
enim omnis venditio redit ad dominum et ad
possessorem pristinum. Qui vendiderit do-
mum urbis intra muros. habebit licentiam redi-
mendi donec unus impleatur annus. Si
non redemerit et anni circulus fuerit evo-
lutus. emptor possidebit eam et posteri
eius inperpetuum et redimi non poterit etiam in
iubileo. Si autem in villa fuerit domus que
muros non habet. agrorum iure vendetur. Si
ante redempta non fuerit. in iubileo re-
vertetur ad dominum. Edes levitarum que in urbe
sunt. semper possunt redimi. Si redempte non
fuerint in iubileo revertentur ad domos.
quia domus urbium levitarum pro possessio-
nibus sunt inter filios israel. Suburbana
autem eorum non venient: quia possessio sem-
piterna est. Si attenuatus fuerit frater tuus.
et infirmus manu et susceperis eum quasi ad-
venam et peregrinum et vixerit tecum. ne ac-
cipias usuras ab eo nec amplius quam
dedisti. Time deum tuum. ut vivere possit
frater tuus apud te. Pecuniam tuam non da-
bis ei ad usuram. et frugum superabun-
dantiam non exiges. Ego dominus deus vester
qui eduxi vos de terra egypti. ut darem vobis
terram chanaan et essem vester deus. Si
paupertate compulsus vendiderit se tibi fra-
ter tuus. non eum opprimes servitute famulorum.
sed quasi mercennarius et colonus erit. usque ad
annum iubileum operabitur apud te et postea
egredietur cum liberis suis. et revertetur
ad cognationem et ad possessionem pa-
trum suorum. Mei enim servi sunt. et ego eduxi

eos de terra egypti. Non veneant conditione
servorum. Ne affligas eum per potentiam. sed metui-
to deum tuum. Servus et ancilla sint vobis
de nationibus que in circuitu vestro sunt. et de
advenis qui peregrinantur apud vos. vel
qui ex his nati fuerint in terra vestra. hos habebitis
famulos. et hereditario iure transmittetis
ad posteros. ac possidebitis in eternum. Fratres
autem vestros filios israel ne opprimatis per potentiam.
Si invaluerit apud vos manus advene
atque peregrini et attenuatus frater tuus vendi-
derit se ei aut cuiquam de stirpe eius. post
venditionem potest redimi. Qui voluerit
ex fratribus suis redimet eum. et patruus et
patruelis. et consanguineus et affinis. Sin
autem et ipse potuerit redimet se. suppu-
tatis dumtaxat annis a tempore venditionis
sue usque ad annum iubileum. et pecunia
qua venditus fuerat iuxta annorum numerum
et rationem mercennarii supputata.
Si plures fuerint anni qui remanent usque
ad iubileum secundum hos reddet pretium.
Si pauci. ponet rationem cum eo iuxta an-
norum numerum et reddet emptori quod reli-
quum est annorum quibus ante serviit
mercedibus imputatis. Non affliget eum
violenter in conspectu tuo. Quod si per hec re-
dimi non potuerit. anno iubileo egre-
dietur cum liberis suis. Mei enim sunt servi fi-
lii israel. quos eduxi de terra egypti. Ego dominus
deus vester. Non facietis vobis ydolum
et sculptile. nec titulos erigetis. nec
insignem lapidem ponetis in terra vestra
ut adoretis eum. Ego enim sum dominus deus vester.
Custodite sabbata mea. et pavete ad-

sanctuarium meum. Ego dominus. Cap. xxvi.
Si in preceptis meis ambulaveritis
et mandata mea custodieritis
et feceritis ea. dabo vobis pluvias temporibus
suis. et terra gignet germen suum. et po-
mis arbores replebuntur. Apprehendet
messium tritura vindemiam. et vinde-
mia occupabit sementem. et comedetis
panem vestrum in saturitate. et absque pavore
habitabitis in terra vestra. Dabo pacem in
finibus vestris. et dormietis et non erit qui exter-
reat. Auferam malas bestias. et gladius
non transibit terminos vestros. persequimini inimicos
vestros. et corruent coram vobis. Persequentur
quinque de vestris centum alienos. et centum
ex vobis decem milia. Cadent inimici vestri in
conspectu vestro gladio. Respiciam vos et
crescere faciam. Multiplicabimini. et fir-
mabo pactum meum vobiscum. Comedetis
vetustissima veterum. et vetera novis
supervenientibus proicietis. Ponam tabernaculum
meum in medio vestri. et non abiciet vos
ultra anima mea. Ambulabo inter vos
et ero vester deus. vosque eritis populus meus. Ego
dominus deus vester qui eduxi vos de terra egyp-
tiorum ne serviretis eis. et qui confregi cate-
nas cervicum vestrarum ut incederetis erecti.
Quod si non audieritis me nec feceritis omnia
precepta mea si spreveritis leges me-
as et iudicia mea contempseritis. ut non
faciatis ea que a me constituta sunt ut ad
irritum perducatis pactum meum. ego quoque hec
faciam vobis. Visitabo vos velociter in ege-
state et ardore. qui conficiat oculos vestros.
et consumat animas vestras. Frustra seretis
sementem. que ab hostibus devorabitur.
Ponam faciem meam contra vos et corruetis
coram hostibus vestris. et subiciemini hiis qui
oderunt vos. fugietis nemine persequente.
Sin autem nec sic obedieritis mihi. addam cor-
rectiones vestras septuplum propter peccata
vestra. et conteram superbiam duricie vestre.
Dabo quoque celum vobis desuper sicut ferrum
et terram eneam. Consumetur in cassum
labor vester. Non proferet terra germen.
nec arbores poma prebebunt. Si am-
bulaveritis ex adverso mihi nec volueritis
audire me. addam plagas vestras usque
in septuplum propter peccata vestra. Emittamque in
vos bestias agri que consumant vos et pe-
cora vestra. et ad paucitatem cuncta redigant.
deserteque fient vie vestre. Quod si nec sic no-
lueritis recipere disciplinam sed ambulaveritis
ex adverso mihi. ego quoque contra vos adversus in-
cedam. et percutiam vos septies propter peccata
vestra. inducamque super vos gladium ultorem
federis mei. Cumque confugeritis in urbes.
mittam pestilentiam in medio vestri. et tra-
demini hostium manibus postquam confregero bacu-
lum panis vestri. ita ut decem mulieres in uno
clybano coquant panes. et reddant
ad pondus. et comedetis et non saturabi-
mini. Sin autem nec sic audieritis me
sed ambulaveritis contra me. et ego incedam
adversum vos in furore contrario. Et corripiam
vos septem plagis propter peccata vestra. ita ut
comedatis carnes filiorum vestrorum et filiarum
vestrarum. Destruam excelsa vestra. et simu-
lacra confringam. Cadetis inter ruinas ydo-
lorum vestrorum. et abhominabitur vos anima

mea · in tantum · urbes uestras redigam
in solitudinem · et deserta faciam sanctuaria
uestra · nec recipiam ultra odorem suauis-
simum · Disperdam quoque terram uestram · et stupe-
bunt super ea inimici uestri · cum habitatores illius
fuerint · Vos autem dispergam in gentes ·
et euaginabo post uos gladium · Eritque
terra uestra deserta · et ciuitates diructe ·
Tunc placebunt terre sabbata sua cunctis
diebus solitudinis sue · quando fueritis in terra ho-
stili · Sabbatizabit terra et requiescet in
sabbatis uestris · quod habitabatis in ea · Et qui
de uobis remanserint · dabo pauorem
in cordibus eorum in regionibus hostium terre-
bit eos sonitus folii uolantis · et ita fugi-
ent quasi gladium · Cadent nullo sequente et
corruent singuli super fratres suos quasi bella
fugientes · Nemo uestrum inimicis audebit resi-
stere · peribitis inter gentes · et hostilis terra
uos consumet · Quod si et de hiis aliqui rema-
serint · tabescent in iniquitatibus suis in terra
inimicorum suorum · et propter peccata patrum suorum
et sua affligentur · donec confiteantur iniqui-
tates suas · et maiorum suorum recordentur
quibus preuaricati sunt in me et ambula-
uerunt ex aduerso mihi · Ambulabo igitur
et ego contra eos · et inducam illos in terram
hostilem · donec erubescat incircumcisa
mens eorum · Tunc orabunt pro impietatibus
suis · et recordabor federis mei quod pe-
pigi cum abraham et ysaac et iacob ·
Terre quoque memor ero · Que cum relicta fu-
erit ab eis · complacebit sibi in sabbatis
suis · patiens solitudinem propter illos · Ipsi
uero rogabunt pro peccatis suis · eo quod abie-
cerint iudicia mea · et leges meas despe-
xerint · Et tamen cum essent in terra hostili
non penitus abieci eos · neque sic despexi
ut consumerentur · et irritum facerem pactum
meum cum eis · Ego enim sum dominus deus eorum ·
Et recordabor federis mei pristini · quod
eduxi eos de terra egypti in conspectu
gentium ut essem deus eorum · Ego dominus
Hec sunt precepta atque iudicia · et leges
quas dedit dominus inter se et inter filios israel
in monte synai per manum moysi · Cap xxvii.

Locutusque est dominus ad moysen dicens
Loquere filiis israel · et dices ad eos ·
Homo qui uotum fecerit et spopon-
derit deo animam suam · sub estimatione dabit
pretium · Si fuerit masculus · a uicesimo anno
usque ad sexagesimum annum dabit quinqua-
ginta siclos argenti ad mensuram sanctua-
rii · Si mulier triginta · A quinto autem anno
usque ad uicesimum masculus dabit uiginti
siclos · femina decem · Ab uno mense usque
ad annum quinque pro masculo dabuntur quinque
sicli · pro femina tres · Sexagenarius et
ultra masculus dabit quindecim siclos
mulier decem · Si pauper fuerit et estimatio-
nem reddere non ualebit · stabit coram sacerdo-
te et quantum ille estimauerit et uiderit
eum posse reddere · tantum dabit · Animal
autem quod immolari potest domino si quis uouerit ·
sanctum erit et mutari non poterit · id est nec
melius malo · nec peius bono · Quod si
mutauerit · et ipsum quod mutatum est et illud
pro quo mutatum est · consecratum erit domino · Animal
immundum quod immolari domino non potest si quis uouerit ·
adducetur ante sacerdotem · Qui iudicans utrum

bonum an malum sit statuet pretium. Quod
si dare voluerit is qui offert addet super estima-
tionem quintam partem. Homo si voverit
domum suam et sanctificaverit domino considerabit
eam sacerdos utrum bona an mala sit et
iuxta pretium quod ab eo fuerit constitutum venum-
dabitur. Sin autem ille qui voverat voluerit
redimere eam dabit quintam partem estimationis
supra et habebit domum. Quod si agrum posses-
sionis sue voverit et consecraverit domino
iuxta mensuram sementis estimabitur pretium.
Si triginta modiis seritur terra quinquaginta
syclis vendetur argenti. Si statim ab
anno incipientis iubelei voverit agrum
quanti valere potest tanto estimabitur. Sin autem
post aliquantum temporis supputabit sacerdos pe-
cuniam iuxta annorum qui reliqui sunt numerum usque
ad iubeleum et detrahetur ex pretio. Quod si vo-
luerit redimere agrum ille qui voverat
addet quintam partem estimate pecunie
et possidebit eum. Sin autem noluerit redimere
sed alteri cuilibet fuerit venundatus ultra eum
qui voverat redimere non poterit. quia cum iu-
belei venerit dies sanctificatus erit domino et
possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum.
Si ager emptus est et non de possessione
maiorum sanctificatus fuerit domino supputabit
sacerdos iuxta annorum numerum usque ad iubi-
leum pretium et dabit ille qui voverat
eum domino. In iubeleo autem revertetur ad priorem
dominum qui vendiderat eum et habuerat
in sorte possessionis sue. Omnis autem estima-
tio syclo sanctuarii ponderabitur. Syclus
viginti obolos habet. Primogenita que
ad dominum pertinent nemo sanctificare poterit et
vovere sive bos sive ovis fuerit domini sunt.
Quod si inmundum est animal redimet qui
obtulit iuxta estimationem suam et addet quin-
tam partem pretii. Si redimere noluit vende-
tur alteri quantocumque fuerit estimatum. Omne quod
domino consecratur sive homo fuerit sive animal sive
ager non vendetur nec redimi poterit.
Quidquid semel fuerit consecratum sanctum sanctorum erit
domino. Et omnis consecratio que offertur ab ho-
mine non redimetur sed morte morietur. Omnes
decime terre sive de frugibus sive de pomis
arborum domini sunt et illi sanctificantur. Si quis
autem voluerit redimere decimas suas ad-
det quintam partem earum. Omnium decimarum
bovis et ovis et capre que sub pastoris
virga transeunt quicquid decimum venerit
sanctificabitur domino. Non eligetur nec bonum
nec malum nec altero commutabitur. Si
quis mutaverit et quod mutatum est et quod
mutatum est sanctificabitur domino et non redimetur.
Hec sunt precepta que mandavit dominus Moysi ad fi-
lios Israel in monte Synai.

Explicit liber leviticus qui dicitur
hebraice vaiecra

Incipit liber qui dicitur vaiedaber hebraice
et arithmos grece latine Numerus

Locutus est dominus ad Moysen in deserto
Synai in tabernaculo
federis prima die mensis
secundi altero anno e-
gressionis eorum ex e-
gypto dicens. Tollite summam universe con-
gregationis filiorum Israel per cognationes
et domos suas et nomina singulorum

quicquid sexus masculini a vicesimo anno et supra omnium virorum fortium ex israel. et numerabitis eos per turmas suas tu et aaron. eruntque vobiscum principes tribuum ac domorum in cognationibus suis, quorum ista sunt nomina. De tribu ruben. elisur filius sedeur. De symeon. salamihel filius surisadai. De iuda. naason filius aminadab. De ysachar. nathanahel filius suar. De zabulon. heliab filius helon. Filiorum autem ioseph. de effraim. helisama filius amiud. De manasse. gamaliel filius phadasur. De beniamin. abidan filius gedeonis. De dan. ahiezer filius amisadai. De aser. phegiel filius ocran. De gad. heliasaph filius duhel. De neptalim. ahyra filius enan. hi nobilissimi principes multitudinis per tribus et cognationes suas et capita exercitus israel. quos tulerunt moyses et aaron cum omni vulgi multitudine et congregaverunt primo die mensis secundi. recensentes eos per cognationes et domos ac familias et capita et nomina singulorum a vicesimo anno et supra sicut preceperat dominus moysi. numeratique sunt in deserto synai. De ruben primogenito israelis per generationes et familias ac domos suas et nomina capitum singulorum omne quod sexus est masculini a vicesimo anno et supra procedentium ad bellum. quadraginta sex milia quingenti. De filiis symeon per generationes et familias suas ac domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina et capita singulorum omne quod sexus est masculini a vicesimo

anno et supra procedentium ad bellum. quinquaginta novem milia trecenti. De filiis gad per generationes et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a viginti annis et supra omnes qui ad bella procederent. quadraginta quinque milia sexcenti quinquaginta. De filiis iuda per generationes et familias ac domos cognationum suarum per nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella procedere. recensiti sunt septuaginta quatuor milia sexcenti. De filiis ysachar per generationes et familias et domos cognationum suarum per nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui ad bella procederent. recensiti sunt quinquaginta quatuor milia quadringenti. De filiis zabulon per generationes et familias et domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella procedere. quinquaginta septem milia quadringenti. De filiis ioseph filiorum effraim per generationes ac familias et domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella procedere. quadraginta milia quingenti. Porro filiorum manasse per generationes et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina singulorum a viginti annis et supra omnes qui poterant ad bella procedere. triginta duo milia ducenti. De filiis beniamin per generationes et familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt nominibus singulorum a vicesimo anno et supra

omnes qui poterant ad bella procedere tri-
ginta quinque milia quadringenti. De fi-
liis dan per generationes et familias ac do-
mos cognationum suarum recensiti sunt nominibus
singulorum a vicesimo anno et supra omnes
qui poterant ad bella procedere sexaginta
duo milia septingenti. De filiis aser
per generationes et familias ac domos co-
gnationum suarum recensiti sunt per nomina singulo-
rum ~~annorum~~ a vicesimo anno et supra omnes
qui poterant ad bella procedere quadragi-
ta milia et mille quingenti. De filiis nep-
talim per generationes et familias ac domos
cognationum suarum recensiti sunt nominibus
singulorum a vicesimo anno et supra omnes
qui poterant ad bella procedere quinquagi-
ta tria milia quadringenti. Hi sunt
quos numeraverunt moyses et aaron et
duodecim principes israel singulos per domos
cognationum suarum. Fueruntque omnes filiorum
israel per domos et familias suas a vicesimo
anno et supra omnes qui poterant ad bella
procedere sexcenta tria milia virorum quinge-
ti quinquaginta. Levite autem in tribu fami-
liarum suarum non sunt numerati cum eis. c. ii.

Locutusque est dominus ad moysen di-
cens. Tribum levi noli numerare
neque ponas summam eorum cum
filiis israel sed constitues eos super tabernaculum
testimonii. et cuncta vasa eius et quicquid
ad ceremonias pertinet. ipsi portabunt
tabernaculum et omnia utensilia eius et erunt
in ministerio ac per gyrum tabernaculi me- castra
tabuntur. Cum proficiscendum fuerit deponent
levite tabernaculum cum castra metanda

erigent. Quisquis externorum accesserit occi-
detur. Metabuntur autem castra filii israel unus-
quisque per turmas et cuneos atque exercitum suum.
Porro levite per gyrum tabernaculi figent
tentoria ne fiat indignatio super multitudi-
nem filiorum israel. et excubabunt in custodiis
tabernaculi testimonii. Fecerunt ergo filii
israel iuxta omnia que preceperat dominus moysi. Lo-
cutusque est dominus ad moysen et aaron dicens.
Singuli per turmas suas signa atque vexilla
et domos cognationum suarum castrame-
tabuntur filiorum israel per gyrum tabernacu-
li federis. Ad orientem iudas figet tento-
ria per turmas exercitus sui. eritque princeps
filiorum eius naasson filius aminadab. et
omnis de stirpe eius summa pugnantium
septuaginta quatuor milium sexcentorum.
Iuxta eum castrametati sunt de tribu ysachar.
quorum princeps fuit nathanael filius
suar. et omnis numerus pugnatorum eius. quin-
quaginta quatuor milia quadringenti. In tribu
zabulon princeps fuit heliab filius helon.
et omnis de stirpe eius exercitus pugnatorum quinqua-
ginta septem milia quadringenti. Omnes
qui in castris iude annumerati
sunt fuerunt centum octoginta sex milia
quadringenti. et per turmas suas primi
egredientur. In castris filiorum ruben ad me-
ridianam plagam erit princeps elisur
filius sedeur. et cuncti exercitus pugnatorum
eius qui numerati sunt quadraginta sex milia
quingenti. Iuxta eum castrametati sunt de tri-
bu symeon. quorum princeps fuit sala-
miel filius surisadai. et cunctus exercitus
pugnatorum eius qui numerati sunt quinquaginta

nonaginta milia trecenti. In tribu gad princeps
fuit eliasaph filius duel. et cunctus exercitus
pugnatorum eius qui numerati sunt. quadraginta
quinque milia sexcenti quinquaginta. Omnes
qui recensiti sunt in castris ruben. centum quin-
quaginta milia et mille quadringenti
quinquaginta per turmas suas in secundo loco pro-
ficiscentur. Levabitur autem tabernaculum testimonii
per officia levitarum. et turmas eorum. Quomodo
erigetur. ita et deponetur. Singuli per loca
et ordines suos proficiscentur. Ad occidentalem
plagam erunt castra filiorum effraim.
quorum princeps fuit elisama filius ammiud.
Cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt.
quadraginta milia quingenti. Et cum
eis tribus filiorum manasse. quorum princeps
fuit gamaliel filius phadassur. Cunctus
exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt. triginta
duo milia ducenti. In tribu filiorum benia-
min princeps fuit abidan filius gedeo-
nis. et cunctus exercitus pugnatorum eius qui recen-
siti sunt. triginta quinque milia quadringenti.
Omnes qui numerati sunt in castris effraim. centum
octo milia. centum. per turmas suas tercii profi-
ciscentur. Ad aquilonis partem castrameta-
ti sunt filii dan. quorum princeps fuit ahi-
ezer filius amisadai. Cunctus exercitus pugna-
torum eius qui numerati sunt. sexaginta duo milia
septingenti. Iuxta eum fixere tentoria de
tribu aser. quorum princeps fuit phegiel fi-
lius ochran. Cunctus exercitus pugnatorum eius
qui numerati sunt quadraginta milia et
mille quingenti. De tribu filiorum nepta-
lim. princeps fuit ahira filius enan.
Cunctus exercitus pugnatorum eius. quinquaginta
tria milia quadringenti. Omnes qui numerati
sunt in castris dan. fuerunt centum quinqua-
ginta septem milia sexcenti. et novissi-
mi proficiscentur. Hic numerus filiorum israhel per do-
mos cognationum suarum et turmas divisi
exercitus. sexcenta tria milia quingenti quin-
quaginta. Levite autem non sunt numerati inter
filios israhel. sic enim preceperat dominus moysi.
Feceruntque filii israhel iuxta omnia que mandave-
rat dominus. Castrametati sunt per turmas suas.
et profecti per familias ac domos patrum.

Hee sunt generationes. C. III. suorum
aaron et moysi. in die qua locu-
tus est dominus ad moysen in mon-
te synai. Et hec nomina filiorum aaron primo-
genitus eius nadab. deinde abiu et e-
leazar et ithamar. Hec nomina filiorum aa-
ron sacerdotum qui uncti sunt. et quorum
replete et consecrate sunt manus ut sacer-
dotio fungerentur. Mortui sunt nadab et abiu.
cum offerrent ignem alienum in conspectu domini
in deserto synai absque liberis. functique sunt
sacerdotio eleazar et ithamar coram aa-
ron patre suo. Locutusque est dominus ad moysen
dicens. Applica tribum levi. et fac stare in conspectu
aaron sacerdotis ut ministrent ei. et ex-
cubent et observent quicquid ad cultum pertinet
multitudinis coram tabernaculo testimonii.
et custodiant vasa tabernaculi. servientes
in ministerio eius. Dabisque dono levitas
aaron et filiis eius. quibus traditi sunt a filiis
israhel. Aaron autem et filios eius constitues super
cultum sacerdotii. Externus qui ad ministran-
dum accesserit. morietur. Locutusque est dominus
ad moysen dicens. Ego tuli levitas

a filiis israel pro omni primogenito qui aperit
vulvam in filiis israel. eruntque levite mei.
meum est enim omne primogenitum. Ex quo per-
cussi primogenitos in terra egypti. sanctificavi
michi quicquid primum nascitur in israel. Ab homine
usque ad pecus mei sunt. Ego dominus. Locutus-
que dominus ad moysen in deserto synai dicens.
Numera filios levi per domos patrum suorum
et familias. omnem masculum ab uno men-
se et supra. Numeravit moyses ut preceperat
dominus. et inventi sunt filii levi per nomina
sua. gerson et caath et merari. Filii
gerson. lebni et semei. Filii caath. a-
ram et iesaar. hebron et ozihel. Filii
merari. mooli et musi. De gerson fuere
familie due lebnitica et semeitica.
Quarum numeratus est populus sexus masculini ab
uno mense et supra. septem milia quin-
gentorum. Hii post tabernaculum castrameta-
buntur ad occidentem sub principe elia-
saph filio lael. et habebunt excubias in
tabernaculo federis. ipsum tabernaculum et ope-
rimentum eius. tentorium quod trahitur ante fores
tecti federis. et cortinas atrii. tentorium
quoque quod appenditur in introitu atrii taberna-
culi. et quicquid ad ritum altaris pertinet. funes
tabernaculi et omnia utensilia eius. Cogna-
tio caath habebit populos amramitas et
iesaaritas et hebronitas et ozielitas.
Hee sunt familie caathitarum recensite
per nomina sua omnes generis masculini
ab uno mense et supra. octo milia sex-
centi. habebunt excubias sanctuarii et ca-
strametabuntur ad meridianam plagam.
Princeps quoque eorum erit elisaphan filius
ozihel et custodient archam mensamque
et candelabrum. altaria et vasa sanctuarii
in quibus ministratur. et velum cunctamque
huiuscemodi supellectilem. Princeps
autem principum levitarum eleazar filius
aaron sacerdotis erit super excubitores
custodie sanctuarii. At vero de merari
erunt populi moolite et musite recensiti
per nomina sua omnes generis masculini ab
uno mense et supra sex milia ducenti.
Princeps eorum. suriel filius abiahel.
In plaga septentrionali castra meta-
buntur. erunt sub custodia eorum tabule
tabernaculi et vectes et columpne ac
bases earum. et omnia que ad cultum
huiuscemodi pertinet. columpneque atrii
per circuitum cum basibus suis. et paxilli cum
funibus. Castrametabuntur ante tabernaculum
federis. id est ad orientalem plagam moy-
ses et aaron cum filiis suis. habentes cu-
stodiam sanctuarii in medio filiorum israhel.
Quisquis alienus accesserit morietur.
Omnes levite quos numeraverunt moyses
et aaron iuxta preceptum domini per fami-
lias suas in genere masculino a mense
uno et supra. fuerunt viginti duo milia.
Et ait dominus ad moysen. Numera primoge-
nitos sexus masculini de filiis israel ab
uno mense et supra. et habebis summam
eorum. Tollesque levitas michi pro omni primo-
genito filiorum israel. ego sum dominus. et pecora
eorum pro universis primogenitis pecorum filio-
rum israel. Recensuit moyses sicut preceperat
dominus primogenitos filiorum israel. et
fuerunt masculi per nomina sua a mense

uno et super viginti duo milia ducenti
septuaginta tres. Locutusque est dominus ad mo-
ysen. Tolle levitas pro primogenitis filiorum
israel et pecora levitarum pro pecoribus
eorum. eruntque levite mei. Ego sum dominus.
In precio autem ducentorum septuaginta trium
de primogenitis filiorum israel qui excedunt
numerum levitarum. accipies quinque siclos per
singula capita ad mensuram sanctuarii.
Siclus habet obolos viginti. Dabisque pe-
cuniam aaron et filiis eius. precium eorum
qui supra sunt. Tulit igitur moyses pecuniam
eorum qui fuerant amplius et quos redeme-
rant a levitis pro primogenitis filiorum israel.
mille trecentorum sexaginta quinque siclorum
iuxta pondus sanctuarii et dedit eam aaron
et filiis eius iuxta verbum quod preceperat
sibi dominus. Capitulum iiii.

Locutusque est dominus ad moysen et
aaron dicens. Tolle summam
filiorum caath de medio levi-
tarum per domos et familias suas a tricesimo
anno et supra usque ad quinquagesimum an-
num. omnium qui ingrediuntur ut stent et mi-
nistrent in tabernaculo federis. Hic est cultus
filiorum caath. Tabernaculum federis et sancta
sanctorum ingredientur aaron et filii eius quando
movenda sunt castra. et deponent velum
quod pendet ante fores. involventque eo
archam testimonii. et operient rursum
velamine ianctinarum pellium. exten-
dentque desuper pallium totum hyacinthinum
et inducent vectes. Mensam quoque propositio-
nis involvent hyacinthino pallio. et
ponent cum ea thuribula et mortario-
la. cyathos et crateras ad liba fundenda.
panes semper in ea erunt. Extendentque
super pallium coccineum. quod rursum operi-
ent velamento hyacinthinarum pellium.
et inducent vectes. Sument et pallium
hyacinthinum. quo operient candelabrum
cum lucernis et forcipibus suis et emuncto-
riis et cunctis vasis olei que ad concinnan-
das lucernas necessaria sunt. et super
omnia ponent operimentum hyacinthinarum
pellium et inducent vectes. Necnon et
altare aureum involvent hyacinthino vesti-
mento. et extendent desuper operimen-
tum hyacinthinarum pellium. inducentque
vectes. Omnia vasa quibus ministratur in sanctua-
rio involvent hyacinthino pallio. et ex-
tendent desuper operimentum hyacinthi-
narum pellium. inducentque vectes. Sed
et altare mundabunt cinere et involvent
illud purpureo vestimento. ponentque cum
eo omnia vasa quibus in ministerio eius utuntur.
id est ignium receptacula. fuscinulas ac
tridentes. uncinos et batilla. Cuncta
vasa altaris operient simul velamine hya-
cinthinarum pellium. et inducent vectes.
Cumque involverint aaron et filii eius
sanctuarium et omnia vasa eius in commotione
castrorum. tunc intrabunt filii caath ut
portent involuta. et non tangant vasa
sanctuarii. ne moriantur. Ista sunt onera fi-
liorum caath in tabernaculo federis. Super
quos erit eleazar filius aaron sacerdotis
ad quem pertinet oleum ad concinnan-
das lucernas. et compositionis incensum
et sacrificium quod semper offertur. et oleum

unctionis et quicquid ad cultum tabernaculi
pertinet omniumque vasorum que in sanctuario sunt.
Locutusque est dominus ad moysen et aaron di-
cens. Nolite perdere populum caath de medio le-
vitarum. sed hoc facite eis ut vivant et non
moriantur si tetigerint sancta sanctorum. Aaron
et filii eius intrabunt. ipsique disponent
opera singulorum. et divident quid portare
quis debeat. Alii nulla curiositate videant que
in sanctuario sunt priusquam involvantur. alioquin
morientur. Locutus est dominus ad moysen di-
cens. Tolle summam etiam filiorum gerson per
domos ac familias et cognationes suas
a triginta annis et supra usque ad annos quin-
quaginta. et numera omnes qui ingrediuntur
et ministrant in tabernaculo federis. Hoc est offi-
cium familie gersonitarum. ut portent
cortinas tabernaculi. et tectum federis oper-
imentum aliud. et super omnia velamen ia-
cinctinum. tentoriumque quod pendet in introitu
tabernaculi federis. cortinas atrii et velum
in introitu quod est ante tabernaculum. Omnia
que ad altare pertinent funiculos et vasa
ministerii iubente aaron et filiis eius por-
tabunt filii gerson et scient singuli cui
debeant oneri mancipari. Hic est cultus
familie gersonitarum in tabernaculo federis
eruntque sub manu ithamar filii aaron
sacerdotis. Filios quoque merari per familias et
domos patrum suorum recensebis a triginta
annis et supra usque ad annos quinquagin-
ta. omnes qui ingrediuntur ad officium ministe-
rii sui et cultum federis testimonii. Hec
sunt onera eorum. Portabunt tabulas ta-
bernaculi et vectes eius. columnas et bases

earum. columnas quoque atrii per circuitum cum basi-
bus et paxillis et funibus suis. Omnia va-
sa et supellectilem ad numerum accipient
sic que portabunt. Hoc est officium familie me-
raritarum et ministerium in tabernaculo
federis. eruntque sub manu ithamar fi-
lii aaron sacerdotis. Recensuerunt igitur
moyses et aaron et principes synagoge
filios caath per cognationes et domos pa-
trum suorum a triginta annis et supra usque ad
annum quinquagesimum. omnes qui ingrediuntur
ad ministerium tabernaculi federis. et inventi
sunt duo milia septingenti quinquaginta.
Hic est numerus populi caath qui intrat tab-
naculum federis. Hos numeravit moyses et aa-
ron iuxta sermonem domini per manum moysi.
Numerati sunt et filii gerson per cognationes
et domos patrum suorum a triginta annis
et supra usque ad annum quinquagesimum.
omnes qui ingrediuntur ut ministrent in ta-
bernaculo federis. et inventi sunt duo mi-
lia sexcenti triginta. Hic est populus gerson-
itarum. quos numeraverunt moyses et aaron
iuxta verbum domini. Numerati sunt et filii merari
per cognationes et domos patrum suorum
a triginta annis et supra usque ad annum quin-
quagesimum. omnes qui ingrediuntur ut
ministrent in tabernaculo federis. et inventi
sunt duo milia sexcenti triginta. Hic est populus
gersonitarum numerus filiorum merari. quos
recensuerunt moyses et aaron iuxta
imperium domini per manum moysi. Omnes
qui recensiti sunt de levitis. et quos fecit
ad nomen moyses et aaron et principes
israel per cognationes et domos patrum

suorum a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum ingredientes ad ministerium tabernaculi et onera portanda fuerunt simul octo milia quingenti octoginta. Iuxta verbum domini recensuit eos moyses unumquemque iuxta officium et onera sua sicut preceperat ei dominus

Capitulum quintum

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Precipe filiis israel ut eiciant de castris omnem leprosum et qui semine fluit. pollutusque est super mortuo. Tam masculum quam feminam eicite de castris ne contaminent ea cum habitaverint vobiscum. Feceruntque ita filii israel et eiecerunt eos extra castra sicut locutus est dominus moysi. Locutusque est dominus ad moysen dicens Loquere ad filios israel. Vir sive mulier cum fecerint ex omnibus peccatis que solent hominibus accidere et per negligentiam transgressi fuerint mandatum domini atque deliquerint. confitebuntur peccatum suum et reddent ipsum caput quintamque partem desuper eum in quem peccaverint. Sin autem non fuerit qui recipiat dabunt domino et erit sacerdotis. excepto ariete qui offertur pro expiatione ut sit placabilis hostia. Omnes quoque primitie quas offerunt filii israel ad sacerdotem pertinent. et quicquid in sanctuario offertur a singulis et traditur manibus sacerdotis. ipsius erit. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel et dices ad eos. Vir cuius uxor erraverit. maritumque contempnens dormierit cum altero viro et hoc maritus deprehendere nequiverit. sed latet adulterium. et testibus argui non potest quia non est inventa in stupro. si spiritus zelotipie concitaverit virum contra uxorem suam que vel polluta est vel falsa suspicione appetitur. adducet eam ad sacerdotem. et offeret oblationem pro illa decimam partem sati farine hordeacee. Non fundet super eam oleum nec imponet thus. quia sacrificium zelotipie est. et oblatio investigans adulterium. Offeret igitur eam sacerdos et statuet coram domino. assumetque aquam sanctam in vas fictile. et pauxillum terre de pavimento tabernaculi mittet in eam. Cumque steterit mulier in conspectu domini. discooperiet caput eius et ponet super manus illius sacrificium recordationis et oblationem zelotipie. Ipse autem tenebit aquas amarissimas in quibus cum execratione maledicta congessit. adiurabitque eam et dicet. Si non dormivit vir alienus tecum. et si non polluta es deserto mariti thoro. non te nocebunt aque iste amarissime in quas maledicta congessi. Sin autem declinasti a viro tuo. his maledictionibus subiacebis. Det te dominus in maledictionem exemplumque cunctorum in populo suo. Putrescere faciat femur tuum. et tumens uterus tuus disrumpatur. Ingrediantur aque maledicte in ventrem tuum. et utero tumescente putrescat femur. Et respondebit mulier. Amen amen. Scribetque sacerdos in libello ista maledicta. et delebit ea aquis amarissimis in quas maledicta congessit et dabit ei bibere. Quas cum exhauserit tollet sacerdos de manu eius sacrificium zelotipie. et elevabit illud coram domino imponetque super altare. ita dumtaxat

ut prius pugillum sacrificii tollat de eo
quod offertur et incendat super altare et
sic potum det mulieri aquas amarissim-
as. Quas cum biberit si polluta est et
contempto viro adulterii rea penetrabunt
eam aque maledictionis et inflato ven-
tre computrescet femur. eritque mulier
in maledictionem et in exemplum omni
populo. Quod si polluta non fuerit. erit
innoxia et faciet liberos. Ista est lex zelo-
typie. Si declinaverit mulier a viro suo et si
polluta fuerit. maritusque zelotypie spiritu
concitatus adduxerit eam in conspectu domini.
et fecerit ei sacerdos iuxta omnia que scripta
sunt. maritus absque culpa erit. et illa
recipiet iniquitatem suam. Cap. vi.

Locutus est dominus ad moysen di-
cens. Loquere ad filios israel. et
dices ad eos. Vir sive mulier
cum fecerint votum ut sanctificentur. et
se voluerint domino consecrare. vino et omni
quo inebriari potest abstinebunt. Acetum
ex vino et ex qualibet alia potione et quicquid
de uva exprimitur non bibent. Uvas recen-
tes siccasque non comedent cunctis diebus
quibus ex voto domino consecrantur. Quicquid
ex vinea esse potest ab uva passa usque ad aci-
num. non comedent omni tempore separationis sue.
Novacula non transibit super caput eius usque
ad completum diem quo domino consecratur. sanctus
erit crescente cesarie capitis eius. omni
tempore consecrationis sue. Super mortuum
non ingredietur nec super patris quidem
et matris et fratris sororisque funere contamina-
bitur. quia consecratio dei sui super caput eius
est. Omnibus diebus separationis sue sanctus
erit domino. Sin autem mortuus fuerit subito
quispiam coram eo. polluetur caput consecra-
tionis eius. Quod radet illico et in eadem
die purgationis sue. et rursum septima.
In octavo autem die offeret duos turtures
vel duos pullos columbe sacerdoti in introi-
tu federis testimonii. faciet que sacerdos
unum pro peccato et alterum in holocaustum. Et
deprecabitur pro eo quia peccavit super mortuo.
sanctificabitque caput eius in die illo et conse-
crabit domino dies separationis illius offerens
agnum anniculum pro peccato. ita tamen ut dies
priores irriti fiant. quoniam polluta est sanc-
tificatio eius. Ista est lex consecrationis eius.
Cum dies quos ex voto decreverat comple-
buntur. adducet eum ad ostium tabernaculi
federis. et offeret oblationem eius domino
agnum anniculum immaculatum in holocau-
stum. et ovem anniculam immaculatam
pro peccato. et arietem immaculatum hostiam
pacificam. canistrum quoque panum azimorum
qui conspersi sunt oleo. et lagana absque
fermento uncta oleo ac libamina singulo-
rum. que offeret sacerdos coram domino.
et faciet tam pro peccato quam in holocaustum.
Arietem vero immolabit hostiam pacificam
domino. offerens simul canistrum azimorum
et libamenta que ex more debentur.
Tunc radetur nazareus ante ostium taber-
naculi federis cesarie consecrationis sue.
Tolletque capillos eius et ponet super igne
qui est suppositus sacrificio pacificorum. et
armum coctum arietis. tortamque absque
fermento unam de canistro et laganum

azimum unum · et tradet in manibus nazarei postquam rasum fuerit caput eius. Susceptaque rursum ab eo · elevabit in conspectu domini · et sanctificata sacerdotis erit sicut pectusculum quod separari iussum est · et femur. Post hec potest bibere nazareus vinum. Ista est lex nazarei · cum voverit oblationem suam tempore consecrationis sue. Exceptis his que invenerit manus eius iuxta quod mente devoverat ita faciet ad perfectionem sanctificationis sue. Locutusque est dominus ad moysen dicens. Loquere aaron et filiis eius. Sic benedicetis filiis israel · et dicetis eis. Benedicat tibi dominus · et custodiat te. Ostendat dominus faciem suam tibi · et misereatur tui. Convertat dominus vultum suum ad te · et det tibi pacem. Invocabuntque nomen meum super filios israel et ego benedicam. benedicam

Factum est autem in die [c. vii.] eius qua complevit moyses tabernaculum et erexit illud · unxit que et sanctificavit cum omnibus vasis suis · altare similiter et vasa eius · obtulerunt principes israel et capita familiarum qui erant per singulas tribus prefecti eorum qui numerati fuerant munera coram domino · sex plaustra tecta cum duodecim bobus · unum plaustrum obtulere duo duces · et unum bovem singuli · obtuleruntque ea in conspectu tabernaculi. Ait autem dominus ad moysen. Suscipe ab eis ut serviant in ministerio tabernaculi · et tradas ea levitis iuxta ordinem ministerii sui. Itaque cum suscepisset moyses plaustra et boves tradidit eos levitis. Duo plaustra et quatuor boves dedit filiis gerson iuxta id quod habebant necessarium. Quatuor alia plaustra et octo boves dedit filiis merari · secundum officia et cultum suum sub manu ithamar filii aaron sacerdotis. Filiis autem caath non dedit plaustra et boves · quia in sanctuario serviunt et onera propriis portant humeris. Igitur obtulerunt duces in dedicationem altaris die qua unctum est oblationem suam ante altare. Dixitque dominus ad moysen. Singuli duces per singulos dies offerant munera in dedicationem altaris. Primo die obtulit oblationem suam naason filius aminadab de tribu iuda · fueruntque in ea acetabulum argenteum pondo centum triginta siclorum · fiala argentea habens septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium. Mortariolum et decem siclis aureis plenum incenso · bovem et arietem et agnum anniculum in holocaustum · hircumque pro peccato · et in sacrificio pacificorum boves duos · arietes quinque · hircos quinque · agnos anniculos quinque. Hec est oblatio naason filii aminadab. Secundo die obtulit nathanahel filius suar · dux de tribu ysachar acetabulum argenteum appendens centum triginta siclos · fialam argenteam habentem septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarii · utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium · mortariolum aureum habens decem siclos plenum incenso · bovem de armento · et arietem et agnum anniculum immaculatum in holocaustum · hircumque pro peccato · et in sacrificio pacificorum

boves duos. arietes quinque. hyrcos quinque.
agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio
nathanahel filii suar. Tertio die princeps
filiorum zabulon heliab filius helon. obtu-
lit acetabulum argenteum appendens centum
triginta syclos. fialam argenteam haben-
tem septuaginta syclos ad pondus sctua-
rii. utrumque plenum simila conspersa oleo
in sacrificium. mortariolum aureum appendens
decem syclos plenum incenso. bovem de
armento et arietem et agnum anniculum
inmaculatum in holocaustum. hyrcum que pro
peccato. et in sacrificium pacificorum boves
duos. arietes quinque. hyrcos quinque. agnos
anniculos quinque. Hec fuit oblatio heliab fi-
lii helon. Die quarto princeps filiorum ruben.
helisur filius sedeur obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centum triginta
syclos. fialam argenteam habentem septua-
ginta syclos ad pondus sctuarii. utrumque
plenum simila conspersa oleo in sacrificium.
mortariolum aureum appendens decem
syclos plenum incenso. bovem de armento
et arietem et agnum anniculum in holo-
caustum. hyrcum que pro peccato. et in hostias
pacificorum boves duos et arietes quinque
hyrcos quinque. agnos anniculos quinque.
Hec fuit oblatio helisur filii sedeur.
Die quinto princeps filiorum symeon. sa-
lamihel filius surisadai obtulit aceta-
bulum argenteum appendens centum tri-
ta syclos. fialam argenteam habentem sep-
tuaginta syclos ad pondus sctuarii. utrum-
que plenum simila conspersa oleo in sacrificium.
mortariolum aureum appendens decem
syclos plenum incenso. bovem de armento
et arietem et agnum anniculum in holocau-
stum. hyrcum que pro peccato. et in hostias paci-
ficorum boves duos. arietes quinque. hyrcos
quinque. agnos anniculos quinque. Hec fuit obla-
tio salamihel filii surisadai. Die sexto
princeps filiorum gad. heliasaph filius duel
obtulit acetabulum argenteum appendens
centum triginta syclos. fialam argenteam
habentem septuaginta syclos ad pondus
sctuarii utrumque plenum simila conspersa
oleo in sacrificium. mortariolum aureum appe-
dens syclos decem plenum incenso. bo-
vem de armento et arietem et agnum
anniculum in holocaustum. hyrcum
que pro peccato. et in hostias pacificorum boves
duos. arietes quinque. hyrcos quinque. a-
gnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio
heliasaph filii duel. Die septimo prin-
ceps filiorum effraim. helisama filius
amiud obtulit acetabulum argen-
teum appendens centum triginta syclos
fialam argenteam habentem septua-
ginta syclos ad pondus sctuarii. utrum-
que plenum simila conspersa oleo in sacrifi-
cium. mortariolum aureum appendens de-
cem syclos plenum incenso. bovem de ar-
mento et arietem et agnum anniculum
in holocaustum. hyrcum que pro peccato. et in ho-
stias pacificorum boves duos. arietes
quinque. hyrcos quinque. agnos anniculos
quinque. Hec fuit oblatio helisama filii a-
miud. Die octavo princeps filiorum
manasse. gamaliel filius phadasur
obtulit acetabulum argenteum appendens

centum triginta syclos. fialam argente-
am habentem septuaginta syclos ad
pondus sanctuarii utrumque plenum simila
conspersa in sacrificium. mortariolum au-
reum appendens decem syclos plenum
incenso. bovem de armento et ariete
et anniculum in holocaustum. hyrcum
que pro peccato. et in hostias pacificorum
boves duos. arietes quinque hyrcos quin-
que. agnos anniculos quinque. Hec fuit
oblatio gamaliel filii phadassur. Die
nono princeps filiorum beniamin abi-
dan filius gedeonis obtulit acetabu-
lum argenteum appendens centum
triginta syclos. fialam argenteam
habentem septuaginta syclos ad pondus
sanctuarii utrumque plenum simila conspersa
oleo in sacrificium. mortariolum aureum
appendens decem syclos plenum incen-
so. bovem de armento et ariete et agnum
anniculum in holocaustum. hyrcum que
pro peccato. et in hostias pacificorum boves
duos. arietes quinque hyrcos quinque. a-
gnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio
abidan filii gedeonis. Die decimo
princeps filiorum dan. ahiezer filius
amisaddai obtulit acetabulum arge-
nteum. appendens centum triginta syclos.
fialam argenteam habentem septua-
ginta syclos ad pondus sanctuarii utrum-
que plenum simila conspersa oleo in sacrificium.
mortariolum aureum appendens decem
syclos plenum incenso. bovem de ar-
mento et arietem. et agnum annicu-
lum in holocaustum. hyrcum que pro peccato

et in hostias pacificorum boves duos.
arietes quinque. hyrcos quinque. agnos an-
niculos quinque. Hec fuit oblatio ahiezer
filii amisaddai. Die undecimo princeps
filiorum aser. phagiehel filius ochran ob-
tulit acetabulum argenteum appendens
centum triginta syclos. fialam argen-
team habentem septuaginta syclos ad
pondus sanctuarii. utrumque plenum simila
conspersa oleo in sacrificium. mortariolum
aureum appendens decem syclos ple-
num incenso. bovem de armento et ariete
et agnum anniculum in holocaustum.
hyrcum que pro peccato. et in hostias pacificorum
boves duos. arietes quinque hyrcos quin-
que agnos anniculos quinque. Hec fuit obla-
tio phagiehel filii ochran. Die duode-
cimo princeps filiorum neptalim. ahi-
ra filius enan obtulit acetabulum
argenteum appendens centum triginta
syclos. fialam argenteam habentem
septuaginta syclos ad pondus sanctua-
rii. utrumque plenum simila conspersa o-
leo in sacrificium. mortariolum aureum
appendens decem syclos plenum ince-
nso. bovem de armento. et ariete. et agnum
anniculum in holocaustum. hyrcum que
pro peccato. et in hostias pacificorum boves
duos arietes quinque. hyrcos quinque a-
gnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio
ahira filii enan. Hec in dedicatione
altaris oblata sunt a principibus israel
in die qua consecratum est. acetabula
argentea duodecim. mortariola aurea
duodecim. fiale argentee duodecim

mortariola aurea duodecim. ita ut centum triginta argenti siclos haberet unum acetabulum et septuaginta siclos una fiala. id est in commune omnium vasorum ex argento sicli duo milia quadringenti pondere sanctuarii. Mortariola aurea duodecim plena incenso denos siclos appendentia pondere sanctuarii id est simul auri sicli centum viginti. Boves de armento in holocaustum duodecim. arietes duodecim. agni anniculi duodecim et libamenta eorum. hirci pro peccato duodecim. Hostie pacificorum. boves viginti quatuor. arietes sexaginta. hirci sexaginta. agni anniculi sexaginta. Hec oblata sunt in dedicatione altaris quando unctum est. Cumque ingrederetur moyses tabernaculum federis ut consuleret oraculum. audiebat vocem loquentis ad se de propitiatorio quod erat super archam testimonii inter duo cherubim. unde et loquebatur ei.

Cap. viii.

Locutus est dominus ad moysen dicens loquere ad aaron. et dices ad eum. Cum posueris septem lucernas candelabrorum in australi parte erigas. Hoc igitur precipe ut lucerne contra boream e regione respiciant ad mensam panum propositionis. contra eam partem quam candelabrum respicit. lucere debebunt. Fecitque aaron et imposuit lucernas super candelabrum. ut preceperat dominus moysi. Hec autem erat factura candelabri. Ex auro ductili tam medius stipes quam cuncta ex utroque calamorum latere nascebantur. Iuxta exemplum quod ostendit dominus moysi. ita operatus est candelabrum. Et locutus est dominus ad moysen dicens. Tolle levitas de medio filiorum israel. et purificabis eos iuxta hunc ritum. aspergantur aqua lustrationis. et radant omnes pilos carnis sue. Cumque laverint vestimenta sua et mundati fuerint. tollant bovem de armentis et libamentum eius similam oleo conspersam. Bovem autem alterum de armento accipies pro peccato. et applicabis levitas coram tabernaculo federis. convocata omni multitudine filiorum israel. Cumque levite fuerint coram domino. ponent filii israel manus suas super eos. Et offeret aaron levitas munus in conspectu domini a filiis israel ut serviant in ministerio eius. Levite quoque ponent manus suas super capita boum. e quibus unum facies pro peccato et alterum in holocaustum domini. ut depreceris pro eis. Statuesque levitas in conspectu aaron et filiorum eius. et consecrabis oblatos domino. ac separabis de medio filiorum israel ut sint mei. et postea ingrediantur tabernaculum federis ut serviant michi. Sicque purificabis et consecrabis eos in oblationem domini. quoniam dono donati sunt michi a filiis israel. Pro primogenitis que aperiunt omnem vulvam in israel accepi eos. Mea sunt omnia primogenita filiorum israel. tam ex hominibus quam ex iumentis. ex die qua percussi omne primogenitum in terra egypti sanctificavi eos michi. et tuli levitas pro cunctis primogenitis filiorum israel. tradidique eos dono aaron et filiis eius de medio populi ut serviant michi

pistl in tabernaculo federis. ut orent
pro eis ne sit in populo plaga si ausi fuerint
accedere ad sanctuarium. Feceruntque moyses
et aaron et omnis multitudo filiorum
israel super levitas que preceperat dominus mo
ysi. Purificatique sunt et laverunt vesti
menta sua. elevavitque eos aaron in conspec
tu domini et oravit pro eis ut purificati ingre
derentur ad officia sua in tabernaculum
federis coram aaron et filiis eius. Sicut
preceperat dominus moysi de levitis ita factum est.
Locutusque est dominus ad moysen dicens. Hec est
lex levitarum. A viginti quinque annis et
supra ingredientur ut ministrent in taber
naculo federis. Cumque quinquagesimum
annum etatis impleverint. servire cessabunt.
Eruntque ministri fratrum suorum in tabernaculo
federis. ut custodiant que sibi fuerint
commendata. Opera autem ipsi non faciant.
Sic dispones levitas in custodiis suis.

Locutus est dominus ad moy | C. ix.
sen in deserto synai. anno secundo
postquam egressi sunt de terra egyp
ti. mense primo dicens. Faciant filii israel
phase in tempore suo quartadecima die
mensis huius ad vesperam. iuxta omnes cerimo
nias et iustificationes eius. Precepitque mo
yses filiis israel. ut facerent phase. Qui
fecerunt tempore suo. quartadecima die mensis ad vesperum
in monte synai. Iuxta omnia que mandave
rat dominus moysi. fecerunt filii israel. Ecce
autem quidam inmundi super anima hominis qui
non poterant facere pascha in die illo acce
dentes ad moysen et aaron. dixerunt
eis. Inmundi sumus super anima hominis.

Quare fraudamur ut non valeamus
offerre oblationem domino in tempore suo inter
filios israel. Quibus respondit moyses. State
ut consulam quid precipiat dominus de vobis.
Locutusque est dominus ad moysen dicens. Lo
quere filiis israel. Homo qui fuerit inmundus
super anima. sive in via procul in gente
vestra. faciat phase domino mense secundo.
quartadecima die mensis ad vesperam.
Cum azimis et lactucis agrestibus comedent
illud. Non relinquent ex eo quippiam
usque mane. et os eius non confringent.
Omnem ritum phase observabunt. Si quis
autem et mundus est et in itinere non fuit et tamen
non fecit phase. exterminabitur anima
illa de populis suis. quia sacrificium domino
non obtulit tempore suo. peccatum suum ipse
portabit. Peregrinus quoque et advena si
fuerint apud vos. faciet phase domini
iuxta cerimonias et iustificationes
eius. Preceptum idem erit apud vos tam
advene quam indigene. Igitur die qua erec
tum est tabernaculum. operuit nubes
illud. A vespere autem super tentorium erat
quasi species ignis usque mane. Sic fiebat
iugiter. per diem operiebat illud
nubes. et per noctem quasi species ignis.
Cumque ablata fuisset nubes que taber
naculum protegebat. tunc proficiscebantur
filii israel. Et in loco ubi stetisset nubes.
ibi castra metabantur. Ad imperium
domini proficiscebantur. et ad imperium
illius figebant tabernaculum. Cunctis diebus
quibus stabat nubes super tabernaculum
manebant in eodem loco. Et si evenisset

vt multo tempore staret super illud. erant filii
israel in excubiis domini et non proficiscebantur
quotquot diebus fuisset nubes super
tabernaculum. Ad imperium domini erige-
bant tentoria et ad imperium illius de-
ponebant. Si fuisset nubes a vespere usque
mane et statim diluculo tabernaculum
reliquisset proficiscebantur. Et si post diem
et noctem recessisset dissipabant tentoria.
Si biduo aut uno mense vel longiori
tempore fuisset super tabernaculum. manebant
filii israel in eodem loco et non proficiscebantur.
Statim autem ut recessisset. movebant castra.
Per verbum domini figebant tentoria et per
verbum illius proficiscebantur. erant que in excu-
biis domini iuxta imperium eius per manum
moysi. Cap. X.

Locutus que [illegible] dominus ad moy-
sen dicens. Fac tibi duas tubas
argenteas ductiles. quibus
convocare possis multitudinem quando movenda
sunt castra. Cumque increpueris tubis con-
gregabitur ad te omnis turba ad ostium
tabernaculi federis. Si semel clangueris
venient ad te principes et capita multitu-
dinis israel. Sin autem prolixior atque concisus
clangor increpuerit. movebunt castra
primi qui sunt ad orientalem plagam.
In secundo autem sonitu et pari ululatu tube
levabunt tentoria qui habitant ad meri-
diem. Et iuxta hunc modum reliqui facient
ululantibus tubis in profectione. Quando autem
congregandus est populus. simplex tubarum
clangor erit. et non concise ululabunt.
Filii aaron sacerdotes clangent tubis. erit

que hoc legitimum sempiternum in generationibus
vestris. Si exieritis ad bellum de terra vestra
contra hostes qui dimicant adversum vos. clan-
getis ululantibus tubis. et erit recorda-
tio vestri coram domino deo vestro ut eruamini
de manibus inimicorum vestrorum. Si quando habebitis
epulum et dies festos et calendas. canetis
tubis super holocaustis et pacificis victimis.
ut sint vobis in recordationem dei vestri.
Ego dominus deus vester. Anno secundo. mense
secundo vicesima die mensis. elevata est
nubes de tabernaculo federis. profecti
que sunt filii israel per turmas suas de deserto
synai. et recubuit nubes in solitudine
pharan. Moveruntque castra primi iuxta
imperium domini in manu moysi. filii
iuda per turmas suas. quorum princeps erat
naason filius aminadab. In tribu filio-
rum isachar. fuit princeps nathanael
filius suar. In tribu zabulon. erat prin-
ceps heliab filius helon. Depositum
que est tabernaculum. quod portantes
egressi sunt filii gerson et merari. profec-
ti que sunt et filii ruben per turmas et ordi-
nem suum quorum princeps fuit helisur
filius sedeur porro in tribu gad. e-
rat princeps eliasaph filius duel. pro-
fecti que sunt et caathite portantes sanctua-
rium. Tamdiu tabernaculum portabatur.
donec venirent ad erectionis locum.
Moverunt castra et filii effraim per tur-
mas suas. in quorum exercitu princeps
erat helisama filius amiud. In tribu
autem filiorum manasse. princeps fuit
gamaliel filius phadasur. Et in tribu

beniamin dux abidan filius gedeonis.
Novissime castrorum omnium profecti sunt filii
dan per turmas suas. in quorum exercitu
princeps fuit ahiezer filius amisadai.
In tribu autem filiorum aser. erat princeps
phagaihel filius ochran. Et in tribu
filiorum neptalim princeps fuit ahira
filius enan. Hec sunt castra et profectiones
filiorum israel per turmas suas quando egredie-
bantur. Dixitque moyses obab filio
raguel madianiti cognato suo. proficiscimur
ad locum quem dominus daturus est nobis. Veni
nobiscum ut benefaciamus tibi. quia dominus
bona promisit israeli. Cui ille respondit. Non
vadam tecum. sed revertar in terram me-
am in qua natus sum. Et ille. noli inquit
nos relinquere. Tu enim nosti in quibus locis
per desertum castra ponere debeamus.
et eris ductor noster. Cumque nobiscum ve-
neris. quicquid optimum fuerit ex opibus que
nobis traditurus est dominus dabimus tibi. Pro-
fecti sunt ergo de monte domini via trium
dierum. archaque federis domini precedebat
eos per dies tres providens castrorum
locum. Nubes quoque domini super eos erat per
diem cum incederent. Cumque elevaretur
archa. dicebat moyses. Surge domine
et dissipentur inimici tui. et fugiant qui
oderunt te a facie tua. Cum autem deponeretur
aiebat. Revertere domine ad multitudinem
exercitus israel. Cap. XI.

Interea ortum est murmur populi
quasi dolentium pro labore contra dominum.
Quod cum audisset iratus est. et ac-
census in eos ignis domini devoravit
extremam castrorum partem. Cumque cla-
masset populus ad moysen. oravit moyses
dominum. et absorptus est ignis. Vocavitque no-
men loci illius incensio. eo quod succensus
fuisset contra eos ignis domini. Vulgus quippe
promiscuum quod ascenderat cum eis fla-
gravit desiderio carnium sedens et flens
iunctis sibi pariter filiis israel. et ait. Quis
dabit nobis ad vescendum carnes. Recor-
damur piscium quos comedebamus in egyp-
to gratis. In mentem nobis veniunt cucu-
meres et pepones. porrique et cepe
et allia. Anima nostra arida est. nichil
aliud respiciunt oculi nostri nisi man. Erat
autem man quasi semen coriandri. colo-
ris bdellii. Circuibatque populus. et colli-
gens illud frangebat mola sive tere-
bat in mortario coquens in olla et
faciens ex eo tortulas saporis quasi panis
oleati. Cumque descenderet nocte super castra
ros. descendebat pariter et man. Audi-
vit ergo moyses flentem populum per familias
singulos per ostia tentorii sui. Iratusque est
furor domini valde. Sed et moysi intole-
randa res visa est. Et ait ad dominum.
Cur afflixisti servum tuum. quare non inve-
nio gratiam coram te. Et cur imposu-
isti pondus universi populi huius super me.
Numquid ego concepi omnem hanc multitu-
dinem vel genui eam. ut dicas mihi por-
ta eos in sinu tuo sicut portare solet
nutrix infantulum. et defer in terram pro
qua iurasti patribus eorum. Unde mihi car-
nes ut dem tante multitudini. Flent
contra me dicentes. da nobis carnes ut come-

damus. Non possum solus sustinere omnem
hunc populum quia gravis est mihi. Sin aliter
tibi videtur. obsecro ut interficias me et in-
veniam gratiam in oculis tuis ne tantis
afficiar malis. Et dixit dominus ad moysen.
Congrega mihi septuaginta viros de se-
nioribus israel. quos tu nosti quod senes populi
sint ac magistri. et duces eos ad ostium
tabernaculi federis. faciesque ibi stare
tecum. ut descendam et loquar tibi. Et au-
feram de spiritu tuo tradamque eis. ut
sustentent tecum onus populi. et non tu so-
lus graveris. Populo quoque dices. Sanctificamini. cras
comedetis carnes. Ego enim audivi vos
dicere. quis dabit nobis escas carnium. Bene
nobis erat in egypto. ut det vobis dominus
carnes et comedatis. non uno die nec
duobus vel quinque aut decem nec viginti
quidem sed usque ad mensem dierum. donec
exeat per nares vestras et vertatur in nau-
seam. eo quod repuleritis dominum qui in me-
dio vestri est. et fleveritis coram eo dicen-
tes. quare egressi sumus ex egypto. Et
ait moyses. Sexcenta milia
peditum huius populi sunt. et tu dicis dabo
eis esum carnium mense integro. Numquid
ovium et boum cedetur ut possit suf-
ficere ad cibum. vel omnes pisces maris in
unum congregabuntur ut eos satient.
Cui respondit dominus. Numquid manus domini invali-
da est? Iam nunc videbis. utrum meus sermo
opere compleatur. Venit igitur moyses et
narravit populo verba domini. congregans
septuaginta viros de senioribus israel quos
stare fecit circa tabernaculum. Descenditque

dominus per nubem et locutus est ad eum.
auferens de spiritu qui erat in moyse et
dans septuaginta viris. Cumque requie-
visset in eis spiritus prophetaverunt nec ultra
cessaverunt. Remanserant autem in castris
duo viri quorum unus vocabatur heldad et
alter medad. super quos requievit spiritus.
nam et ipsi descripti fuerant. et non exie-
rant ad tabernaculum. Cumque propheta-
rent in castris. cucurrit puer et nunciavit
moysi dicens. heldad et medad prophetant
in castris. Statim iosue filius nun minister
moysi et electus e pluribus ait. Domine mi
moyses prohibe eos. Et ille. Quid inquit
emularis pro me? Quis tribuat ut omnis
populus prophetet. et det eis dominus spiritum suum.
Reversusque est moyses et maiores na-
tu israel in castra. Ventus autem egrediens
a domino. arreptas trans mare coturnices
detulit et dimisit in castra itinere
quantum uno die confici potest ex omni
parte castrorum per circuitum. volabantque
in aere duobus cubitis altitudine super
terram. Surgens ergo populus toto die illo et
nocte et die altero congregavit coturnicum multitudinem
qui parum. decem choros. siccaveruntque
eas per gyrum castrorum. Adhuc carnes
erant in dentibus eorum. nec defecerat
huiuscemodi cibus. et ecce furor domini
concitatus in populum. percussit eum plaga ma-
gna nimis. Vocatusque est locus ille
sepulchra concupiscentie. ibi enim sepe-
lierunt populum qui desideraverat carnes.
Egressi autem de sepulchris concupiscentie
venerunt in aseroth. et manserunt ibi

Locuta que est maria Cap. xii.
et aaron contra moysen propter
uxorem eius ethiopissam.
et dixerunt. Num per solum moysen lo-
cutus est dominus. Nonne et nobis similiter
est locutus. Quod cum audisset dominus. iratus est.
Erat enim moyses vir mitissimus super
omnes homines qui morabantur in terra.
Statim locutus est ad eum. et ad aaron
et mariam. Egredimini uos tantum tres
ad tabernaculum federis. Cumque fuissent
egressi. descendit dominus in columpna
nubis et stetit in introitu tabernaculi.
vocans aaron et mariam. Qui cum
issent. dixit ad eos. Audite sermones
meos. Si quis fuerit inter vos propheta
domini in visione apparebo ei. uel per
sompnium loquar ad illum. At non talis
seruus meus moyses. qui in omni domo mea
fidelissimus est. Ore enim ad os loquor
ei et palam. Non per enigmata et figu-
ras dominum videt. Quare igitur non timu-
istis detrahere seruo meo moysi. Iratusque
contra eos abiit. nubes quoque recessit que
erat super tabernaculum. Et ecce maria
apparuit candens lepra quasi nix. Cum-
que respexisset eam aaron et vidisset
perfusam lepra. ait ad moysen. Obsecro
domine mi ne imponas nobis hoc peccatum
quod stulte commisimus. ne fiat hec quasi
mortua et ut abortivum quod proicitur
de uulua matris sue. Ecce iam medium
carnis eius deuoratum est lepra. Clamauit-
que moyses ad dominum dicens. Deus obsecro
sana eam. Cui ait dominus. Si pater eius
spuisset in faciem illius. nonne debuerat
saltem septem dierum rubore suffundi.
Separetur septem diebus extra castra et
postea reuocabitur. Exclusa est ita-
que maria extra castra septem diebus. et
populus non est motus de loco illo donec re-
uocata est maria. Cap. xiii.

Profectusque est de aseroth. fixis
tentoriis in deserto pharan
Ibi locutus est dominus ad moysen
dicens. Mitte viros qui considerent terram
chanaan quam daturus sum filiis israel. singu-
los de singulis tribubus ex principibus. Fecit
moyses quod dominus imperauerat. de de-
serto pharan mittens principes viros
quorum ista sunt nomina. De tribu ruben.
semmua filium zacchur. De tribu syme-
on saphat filium huri. De tribu iuda. ca-
leph filium iephone. De tribu ysachar.
igal filium ioseph. De tribu effraim osee
filium nun. De tribu beniamin. phalti
filium raphu. De tribu zabulon. gadihel
filium sodi. De tribu ioseph sceptri ex
manasse. gaddi filium susi. De tribu dan.
ammiel filium gemalli. De tribu aser.
sthur filium michael. De tribu nepta-
lim. naabi filium apphasi. De tribu gad.
guel filium machi. Hec sunt nomina virorum
quos misit moyses ad considerandam terram.
Vocauitque osee filium nun. iosue. Misit ergo
eos moyses ad considerandam terram cha-
naan. et dixit ad eos. Ascendite per
meridianam plagam. Cumque veneritis
ad montes considerate terram qualis
sit. et populum qui habitator est eius

utrum fortis sit an infirmus. pauci numero an plures. ipsa terra bona an mala. urbes quales. murate an absque muris. humus pinguis an sterilis. nemorosa an absque arboribus. Confortamini et afferte nobis de fructibus terre. Erat autem tempus quando iam precoque uve vesci possunt. Cumque ascendissent. exploraverunt terram a deserto sin usque roob intrantibus emath. Ascenderuntque ad meridiem et venerunt in hebron. ubi erant ahiman et sisai et tholmai filii enach. Nam hebron septem annis ante thanim urbem egypti condita est. Pergentesque usque ad torrentem botri. absciderunt palmitem cum uva sua. quem portaverunt in vecte duo viri. De malis quoque granatis et de ficis loci illius tulerunt. qui appellatus est nehelescol. id est torrens botri. eo quod botrum inde portassent filii israel. Reversique exploratores terre post quadraginta dies omni regione circuita venerunt ad moysen et aaron et ad omnem cetum filiorum israel in desertum pharan. quod est in cades. Locutique eis et omni multitudini. ostenderunt fructus terre et narraverunt dicentes. Venimus ad terram ad quam misisti nos. que revera fluit lacte et melle ut ex his fructibus cognosci potest. sed cultores fortissimos habet. et urbes grandes atque muratas. Stirpem enach vidimus ibi. Amalech habitat in meridie. Hetheus et iebuseus et amorreus in montanis. Chananeus vero moratur iuxta mare et circa fluenta iordanis.

Inter hec caleph compescens murmur populi qui oriebatur contra moysen ait. Ascendamus et possideamus terram. quoniam poterimus obtinere eam. Alii vero qui fuerant cum eo dicebant. Nequaquam ad hunc populum valemus ascendere. quia fortior est nobis. Detraxeruntque terre quam inspexerant apud filios israel dicentes. Terra quam lustravimus devorat habitatores suos. populus quem conspeximus procere stature est. Ibi vidimus monstra quedam filiorum enach de genere giganteo. quibus comparati quasi locuste videbamur.

Igitur vociferans omnis turba flevit nocte illa. et murmurati sunt contra moysen et aaron cuncti filii israel dicentes. Utinam mortui essemus in egypto et non in hac vasta solitudine. utinam pereamus. et non inducat nos dominus in terram istam. ne cadamus gladio. et uxores ac liberi nostri ducantur captivi. Nonne melius est reverti in egyptum. Dixeruntque alter ad alterum. Constituamus nobis ducem. et revertamur in egyptum. Quo audito moyses et aaron ceciderunt proni in terram coram omni multitudine filiorum israel. At vero iosue filius nun et caleph filius iephone qui et ipsi lustraverant terram. sciderunt vestimenta sua. et ad omnem multitudinem filiorum israel locuti sunt. Terra quam circuivimus. valde bona est. Si propitius fuerit dominus inducet nos in eam. et tradet humum lacte et melle manantem. Nolite rebelles esse contra dominum. neque timeatis populum terre huius. quia sicut panem ita possu- C xiiii

eos devorare. Recessit ab eis omne presidium.
Dominus nobiscum est: nolite metuere. Cumque cla-
maret omnis multitudo et lapidibus
eos vellet opprimere: apparuit gloria domini
super tectum federis cunctis videntibus filiis
israel. Et dixit dominus ad moysen. Usquequo de-
trahet mihi populus iste? Quousque non cre-
dent mihi in omnibus signis que feci coram
eis? Feriam igitur eos pestilentia atque
consumam: te autem faciam principem super
gentem magnam et fortiorem quam hec est.
Et ait moyses ad dominum. Ut audiant
egyptii, de quorum medio eduxisti populum
istum, et habitatores terre huius, qui audierunt
quod tu domine in populo isto sis, et facie vide-
ris ad faciem, et nubes tua protegat
illos, et in columna nubis precedas eos
per diem, et in columna ignis per noctem: quod
occideris tantam multitudinem quasi unum
hominem, et dicant: Non poterat introducere
populum in terram pro qua iuraverat: idcirco
occidit eos in solitudine. Magnificetur
ergo fortitudo domini, sicut iurasti dicens.
Dominus patiens et multe misericordie
auferens iniquitatem et scelera, nullumque
innoxium derelinquens, qui visitas peccata
patrum in filios in tertiam et quartam genera-
tionem. Dimitte obsecro peccatum populi huius
secundum magnitudinem misericordie tue:
sicut propitius fuisti egredientibus de egyp-
to usque ad locum istum. Dixitque dominus.
Dimisi iuxta verbum tuum. Vivo ego: et im-
plebitur gloria domini universa terra. Attamen
omnes homines qui viderunt maiestatem
meam et signa que feci in egypto et in

solitudine, et temptaverunt me iam per decem
vices, nec obedierunt voci mee, non vi-
debunt terram pro qua iuravi patribus eorum,
nec quisquam ex illis qui detraxit mihi intue-
bitur eam. Servum meum caleph, qui plenus
alio spiritu secutus est me, inducam in terram hanc
quam circuivit, et semen eius possidebit eam:
quoniam amalechites et chananeus habitant
in vallibus. Cras movete castra, et re-
vertimini in solitudinem per viam maris rubri.
Locutusque est dominus ad moysen et aaron di-
cens. Usquequo multitudo hec pessima mur-
murat contra me? Querelas filiorum israel audi-
vi. Dic ergo eis. Vivo ego ait dominus.
sicut locuti estis audiente me, sic faciam
vobis. In solitudine hac iacebunt cada-
vera vestra. Omnes qui numerati estis a viginti
annis et supra, et murmurastis contra me, non
intrabitis terram super quam levavi manum
meam ut habitare vos facerem, preter caleph
filium iephone et iosue filium nun. Par-
vulos autem vestros de quibus dixistis quod
prede hostibus forent introducam: ut vide-
ant terram que vobis displicuit. Vestra cada-
vera iacebunt in solitudine. Filii vestri
erunt vagi in deserto annis quadraginta
et portabunt fornicationem vestram, donec
consumantur cadavera patrum in deserto
iuxta numerum quadraginta dierum quibus conside-
rastis terram. Annus pro die imputabitur.
Et quadraginta annis recipietis iniqui-
tates vestras. Et scietis ultionem meam:
quoniam sicut locutus sum, ita faciam omni multi-
tudini huic pessime, que consurrexit
adversum me. In solitudine hac deficiet

et morietur. Igitur omnes viri quos
miserat moyses ad contemplandam terram
et qui reversi murmurare fecerant omnem
cum multitudine detrahentes terre quod esset
mala. mortui sunt atque percussi in conspec-
tu domini. Iosue autem filius nun et ca-
leph filius iephone vixerunt ex omni-
bus qui perrexerant ad considerandam terram
Locutusque est moyses universa verba hec ad
omnes filios israel. et luxit populus nimis.
Et ecce mane primo surgentes. ascende-
runt verticem montis atque dixerunt. Parati
sumus ascendere ad locum de quo dominus locutus
est. quia peccavimus. Quibus moyses. Cur
inquit transgredimini verbum domini. quod
vobis non cedet in prosperum. Nolite ascen-
dere. non enim est dominus vobiscum. ne cor-
ruatis coram inimicis vestris. Amalechites et
chananeus ante vos sunt. quorum gla-
dio corruetis. eo quod nolueritis adquiescere
domino. nec erit dominus vobiscum. At illi
contenebrati ascenderunt in verticem montis.
Archa autem testamenti domini et moyses
non recesserunt de castris. Descenditque
amalechites et chananeus qui habitabat
in monte. et percutiens eos atque concidens
persecutus est eos usque horma. Cap. xv.

Locutus est dominus ad moysen di-
cens. loquere ad filios israel. et
dices ad eos. Cum ingressi fue-
ritis terram habitationis vestre quam ego dabo
vobis et feceritis oblationem domino in holo-
caustum aut victimam pacificam. vota
solventes vel sponte offerentes mune-
ra. aut in sollempnitatibus vestris adolentes
odorem suavitatis domino. de bobus sive de
ovibus, offeret quicumque immolaverit vic-
timam sacrificium simile decimam partem ephy
conspersam oleo. quod mensuram habebit quartam
partem hin. et vinum ad liba fundenda eius-
dem mensure dabit in holocaustum sive in
victimam. per agnos singulos et arietes erit
sacrificium simile duarum decimarum que con-
spersa sit oleo tertie partis hin. et vi-
num ad libamentum tertie partis eiusdem mensure
offeret in odorem suavitatis domino.
Cum vero de bobus feceris holocaustum
aut hostiam ut impleas votum vel paci-
ficas victimas. dabis per singulos bo-
ves simile tres decimas consperse oleo
quod habeat medium mensure hin. et vinum
ad liba fundenda eiusdem mensure in
oblationem suavissimi odoris domino.
Sic facietis per singulos boves et arie-
tes et agnos et hedos. Tam indige-
ne quam peregrini eodem ritu offerent
sacrificia. Unum preceptum erit atque iudici-
um. tam vobis quam advenis terre. Locutus
est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis
israel. et dices ad eos. Cum veneritis in terram
quam dabo vobis et comederitis de panibus
regionis illius. separabitis primitias domino
de cibis vestris. Sicut de areis primitias
separabitis. ita et de pulmentis dabitis
primitias domino. Quod si per ignorantiam
preterieritis quicquam horum que locutus
est dominus ad moysen et mandavit per eum
ad vos a die qua cepit iubere et
ultra. oblitaque fuerit facere multitudo. of-
feret vitulum de armento holocaustum

in odorem ſuauiſſimu domino et ſacrificiu
eius ac liba ut cerimonie poſtulat.
hircu qz pro peccato. Et rogabit ſacerdos
pro omni multitudine filioru iſrl. et di-
mittet eis quia non ſponte peccauerit.
nichilominus offerentes incenſum domino
pro ſe et pro peccato atqz errore ſuo. et dimit-
tet uniuerſe plebi filiorum iſrl et de ad-
uenis qui peregrinantur inter uos. quia cul-
pa eſt omnis populi in ignorancia. Quod
ſi anima una neſciens peccauerit. offe-
ret capram anniculam pro peccato ſuo. et
deprecabit pro ea ſacerdos quod inſciens pecca-
uerit coram domino impetrabitqz ei
veniam. et dimittetur ei. Tam indigenis
qz aduenis. una lex erit omnium qui pecca-
uerint ignorantes. Anima uero que per ſuper-
biam aliquid commiſerit ſiue ciuis ſit ſi-
ue peregrinus. quia aduerſus dominum re-
bellis fuit. peribit de populo ſuo. Verbu
enim domini contempſit et preceptu illius fe-
cit irritu. ideo delebitur et portabit iniqui-
tatem ſuam. Factum eſt autem cum eſſent filii iſrl
in ſolitudine et inueniſſent hominem
colligentem ligna in die ſabbati. obtule-
runt eum moyſi et aaron et uniuerſe mul-
titudini. Qui recluſerunt eum in carcere
neſcientes quid ſuper eo facere deberent.
Dixit qz dominus ad moyſen. Morte mo-
riatur homo iſte. Obruat eum lapidibus
omnis turba extra caſtra. Cumqz eduxiſſet
eum foras obruerunt eum lapidibus et
mortuus eſt ſicut preceperat dominus.
Dixit qz dominus ad moyſen. loquere fi-
liis iſrael. et dices ad eos ut faciant

ſibi fimbrias per angulos palliorum.
ponentes in eis uittas iacinctinas.
Quas cum uiderint recordabuntur omnium
mandatorum domini. ne ſequantur cogitatio-
nes ſuas. nec oculos per res uarias for-
nicantes. ſed magis memores preceptorum
domini. faciant ea. ſintqz ſancti deo ſuo. Ego
dominus deus ueſter qui eduxi uos de terra egip-
ti. ut eſſem ueſter deus. Cap. xvi.

Ecce autem chore filius yſaar
filii caath filii leui et dathan
atqz abyron filii heliab. hon
qz filius phelet de filiis ruben ſurre-
xerunt contra moyſen. alii qz filiorum iſrl
ducenti quinquaginta uiri proceres ſy-
nagoge. et qui tempore concilii per nomina uo-
cabantur. Cumqz ſtetiſſent aduerſum
moyſen et aaron dixerunt. Sufficiat
uobis. quia omnis multitudo ſanctorum eſt
et in ipſis eſt dominus. Cur eleuamini ſuper
populum domini. Quod cum audiſſet moyſes
cecidit in faciem pronus. locutus qz eſt
ad chore et ad omnem multitudinem.
Mane inquit notum faciet dominus qui ad ſe
pertineant. et ſanctos applicabit ſibi.
et quos elegerit appropinquabunt ei. Hoc
igitur facite. Tollat unuſquiſqz thuri-
bula ſua tu chore et omne concilium
tuum. et hauſto cras igne. ponite de-
ſuper thimiama coram domino. et quemcumqz
elegerit ipſe erit ſanctus. Multum
erigimini filii leui. Dixitqz rurſum ad
chore. Audite filii leui. Numquid parum
eſt uobis quod ſeparauit uos deus iſrael
ab omni populo. et iunxit ſibi ut ſeruiretis

ea in cultu tabernaculi et staret coram
frequentia populi et ministraret ei? Ideo
ad se fecit accedere te et omnes fratres tuos
filios levi ut vobis etiam sacerdotium vindi-
cetis et omnis globus tuus stet contra dominum.
Quid est enim aaron ut murmuretis contra
eum? Misit ergo moyses ut vocaret dathan
et abyron filios heliab. Qui respon-
derunt. Non venimus. Numquid parum est
tibi quod eduxisti nos de terra que lacte et
melle manabat ut occideres nos in de-
serto nisi et dominatus fueris nostri. Qui et
oculos nostros vis eruere? Non venimus.
Iratusque moyses valde ait ad dominum.
Ne respicias sacrificia eorum. Tu scis quod
ne asellum quidem umquam acceperim
ab eis nec afflixerim quempiam eorum.
Dixitque ad chore. Tu et omnis congregatio
tua state seorsum coram domino et aa-
ron die crastino separatim. Tollite
singuli thuribula vestra et ponite super
ea incensum offerentes domino ducenta quinqua-
ginta thuribula. Aaron quoque teneat
thuribulum suum. Quod cum fecissent
stantibus moyse et aaron et coacerv-
assent adversum eos omnem multitudinem
ad ostium tabernaculi. apparuit cunctis
gloria domini. Locutusque est dominus ad moysen
et aaron et ait. Separamini de me-
dio congregationis huius ut eos repen-
te disperdam. Qui ceciderunt proni in
faciem atque dixerunt. Fortissime deus
spirituum universe carnis. num uno
peccante contra omnes tua ira deseviet.
Et ait dominus ad moysen. Precipe universo
populo ut separetur a tabernaculis chore
et dathan et abyron. Surrexitque moy-
ses et abiit ad dathan et abyron. et
sequentibus eum senioribus israel. dixit ad turbam.
Recedite a tabernaculis hominum impiorum
et nolite tangere que ad eos pertinent.
ne involvamini in peccatis eorum. Cumque
recessissent a tentoriis eorum per circuitum.
dathan et abyron egressi stabant in
introitu papilionum suorum cum uxori-
bus et liberis omnique frequentia. Et
ait moyses. In hoc scietis quod dominus
miserit me ut facerem universa que cer-
nitis et non ex proprio ea corde protulerim.
Si consueta hominum morte interierint.
et visitaverit eos plaga qua et ceteri
visitari solent. non misit me dominus. Sin
autem novam rem fecerit dominus ut ape-
riens terra os suum deglutiat eos et omnia
que ad illos pertinent. descenderintque vi-
ventes in infernum. scietis quod blasphema-
verint dominum. Confestim igitur ut cessavit
loqui. dirupta est terra sub pedibus eorum.
et aperiens os suum devoravit illos cum
tabernaculis suis et universa substan-
tia eorum. descenderuntque vivi in infernum
operti humo. et perierunt de medio
multitudinis. At vero omnis populus qui
stabat per gyrum fugit a clamore pe-
reuntium dicens. ne forte et nos terra
deglutiat. Sed et ignis egressus a domino
interfecit ducentos quinquaginta viros
qui offerebant incensum. Capitulum xvii.

Locutusque est dominus ad moysen
dicens. Precipe eleazaro filio

aaron sacerdoti ut tollat thuribu-
la que iacent in incendio et ignem huc
illucque dispergat quoniam sanctificata sunt in
mortibus peccatorum producatque ea in lami-
nas et affigat altari eo quod oblatum
sit in eis incensum domino et sanctificata sunt
ut cernant ea pro signo et monimento
filii israel. Tulit ergo eleazar sacerdos thu-
ribula enea in quibus obtulerant hii
quos incendium devoraverat et produxit ea
in laminas affigens altari ut haberent
postea filii israel quibus commonerentur ne
quis accedat alienigena et qui non est
de semine aaron ad offerendum incensum
domino ne patiatur sicut passus est chore
et omnis congregatio eius loquente domino
ad moysen. Murmuravit autem omnis
multitudo filiorum israel sequenti die contra
moysen et aaron dicens. Vos interfe-
cistis populum domini. Cumque oriretur seditio
et tumultus increscet moyses et aaron
fugerunt ad tabernaculum federis. Quod
postquam ingressi sunt operuit nubes ta-
bernaculum et apparuit gloria domini.
Dixitque dominus ad moysen et aaron. Re-
cedite de medio huius multitudinis etiam
nunc delebo eos. Cumque iacerent in terra
dixit moyses ad aaron. Tolle thuri-
bulum et hausto igne de altari mitte
incensum desuper pergens cito ad populum ut
roges pro eis. Iam enim egressa est ira a
domino et plaga desevit. Quod cum fecisset
aaron et cucurrisset ad medium multitu-
dinis quam iam vastabat incendium ob-
tulit thimiama. Et stans inter mortuos
ac viventes pro populo deprecatus est et pla-
ga cessavit. Fuerunt autem qui percussi sunt
quatuordecim milia hominum et septinge-
ti absque hiis qui perierant in seditione
chore. Reversusque est aaron ad moysen
ad ostium tabernaculi federis postquam
quievit interitus. Et locutus est dominus ad moy-
sen dicens. Loquere ad filios israel et acci-
pe ab eis virgas singulas per cognatio-
nes suas a cunctis principibus tribuum virgas
duodecim et uniuscuiusque nomen super-
scribes virge sue. Nomen autem aaron erit in
tribu levi et una virga cunctas seorsum
familias continebit. Ponesque eas in ta-
bernaculo federis coram testimonio
ubi loquar ad te. Quem ex hiis elegero
germinabit virga eius et cohibebo a me
querimonias filiorum israel quibus contra vos
murmurant. Locutusque est moyses
ad filios israel et dederunt ei omnes princi-
pes virgas per singulas tribus fueruntque
virge duodecim absque virga aaron. Quas
cum posuisset moyses coram domino in taberna-
culo testimonii sequenti die regressus
invenit germinasse virgam aaron in
domo levi et turgentibus gemmis erup-
erant flores qui foliis dilatatis in a-
migdalas deformati sunt. Protulit ergo
moyses omnes virgas de conspectu domini
ad cunctos filios israel. Videruntque et re-
ceperunt singuli virgas suas. Dixit-
que dominus ad moysen. Refer virgam aaron
in tabernaculum testimonii ut servetur
ibi in signum rebellium filiorum israel et quie-
scant querele eorum a me ne moriantur

~~Dixerunt~~ Fecitque moyses sicut pre-
ceperat dominus. Dixerunt autem filii israel
ad moysen. Ecce consumpti sumus omnes
perivimus. Quicumque accedit ad taber-
naculum domini moritur. Numquid usque
ad internitionem omnes delendi sumus. Ca. xviij.
Dixitque dominus ad aaron. Tu
et filii tui et domus patris
tui tecum portabitis iniquita-
tem sanctuarii et tu et filii tui simul susti-
nebitis peccata sacerdotii vestri. Sed et
fratres tuos de tribu levi et sceptrum patris
tui sume tecum. presto que sint et mini-
strent tibi. Tu autem et filii tui ministrabitis
in tabernaculo testimonii. Excubabunt
que levite ad precepta tua et ad cuncta o-
pera tabernaculi. ita dumtaxat ut
ad vasa sanctuarii et altare non accedant.
ne et illi moriantur et vos pereatis
simul. Sint autem tecum et excubent in custo-
diis tabernaculi et in omnibus cerimo-
niis eius. Alienigena non miscebitur vobis.
Excubate in custodia sanctuarii et in
ministerio altaris. ne oriatur indignatio
super filios israel. Ego dedi vobis fratres vestros
levitas de medio filiorum israel. et tra-
didi donum domino. ut serviant in ministeriis
tabernaculi eius. Tu autem et filii tui cu-
stodite sacerdotium vestrum. et omnia que ad cul-
tum altaris pertinent et intra velum
sunt per sacerdotes administrabuntur. Si
quis externus accesserit. occidetur.
Locutusque est dominus ad aaron. Ecce dedi tibi
custodiam primitiarum mearum.
Omnia que sanctificantur a filiis israel. tibi
tradidi et filiis tuis pro officio sacerdotali
legitima sempiterna. Hoc ergo accipies de
hiis que sanctificantur et oblata sunt domino.
Omnis oblatio et sacrificium et quicquid pro peccato
atque delicto redditur mihi et cedit in sancta sanctorum
tuum est et filiorum tuorum. In sanctuario come-
des illud. Mares tantum edent ex eo. quia
consecratum est tibi. Primitias autem quas vove-
rint et obtulerint filii israel. tibi dedi et
filiis ac filiabus tuis iure perpetuo. Qui
mundus est in domo tua vescetur eis. Omnem
medullam olei et vini ac frumenti
quicquid offerunt primitiarum domino tibi dedi. Uni-
versasque frugum primitias quas gignit humus
et domino deportantur cedent in usus
tuos. Qui mundus est in domo tua vesce-
tur eis. Omne quod ex voto reddiderint filii
israel tuum erit. Quicquid primum erumpit
e vulva cuncte carnis quod offerunt domino.
sive ex hominibus sive de pecoribus fuerit.
tui iuris erit. ita dumtaxat ut pro hominis
primogenito pretium accipias et omne
animal quod immundum est redimi facias.
Cuius redemptio erit post unum mensem
siclis argenti quinque. pondere sanctuarii.
Siclus viginti obolos habet. Primogenita
autem bovis et ovis et capre non facies
redimi. quia sanctificata sunt domino. San-
guinem tantum eorum fundes super altare
et adipem adolebis in suavissimum
odorem domino. Carnes vero in usum tuum
cedent. sicut pectusculum consecratum
et armus dexter. tua erunt. Omnes pri-
mitias sanctuarii quas offerunt filii israel
domino. tibi dedi et filiis ac filiabus

tuis mecum perpetuo. Pactum salis est sempi-
ternum coram domino tibi ac filiis tuis. Di-
xitque dominus ad aaron. In terra eorum ni-
chil possidebitis nec habebitis partem inter
eos. Ego pars et hereditas tua in medio
filiorum israel. Filiis autem levi dedi omnes
decimas israelis in possessionem pro ministerio
quo serviunt mihi in tabernaculo federis.
ut non accedant ultra filii israel ad taber-
naculum federis nec committant peccatum mor-
tiferum. Solis filiis levi mihi in taberna-
culo servientibus et portantibus peccata populi.
Legitimum sempiternum erit in generationibus
vestris. Nichil aliud possidebunt. deci-
marum oblatione contenti. quas in usus
eorum et necessaria separavi. Locutus-
que est dominus ad moysen dicens. Precipe
levitis atque denuntia. Cum acceperitis a
filiis israel decimas quas dedi vobis. primici-
as earum offerte domino. id est decimam
partem decime ut reputetur vobis in oblatio-
nem primiciarum. Tam de areis quam de
torcularibus et universis quorum accipitis pri-
micias offerte domino. et date ea aa-
ron sacerdoti. Omnia que offeretis ex deci-
mis et in donaria domini separabitis. op-
tima et electa erunt. Dicesque ad eos.
Si preclara et meliora queque obtuleritis
ex decimis. reputabitur vobis quasi de a-
rea et torculari dederitis primicias.
et comedetis eas in omnibus locis vestris tam
vos quam familie vestre. quia precium est pro ministe-
rio quo servitis in tabernaculo testimo-
nii. Et non peccabitis super hoc. egregia
vobis et pinguia reservantes. ne polluatis
oblationes filiorum israel et moriamini.

Locutusque est dominus ad moysen et aaron dicens. Ista est
religio victime quam constituit
dominus. Precipe filiis israel ut adducant
ad te vaccam rufam etatis integre.
in qua nulla sit macula. nec portaverit
iugum. tradetisque eam eleazaro sacerdoti.
Qui eductam extra castra. immolabit
in conspectu omnium. Et intinguens
digitum in sanguine eius. asperget
contra fores tabernaculi septem vici-
bus. Comburetque eam cunctis videnti-
bus. tam pelle et carnibus eius quam sanguine
et fimo flamme tradetis. Lignum quoque ce-
drinum et hysopum coccumque bis tinctum
sacerdos mittet in flammam que
vaccam vorat. et tunc demum lotis vestibus
et corpore suo ingredietur in castra. comma-
culatusque erit usque ad vesperum. Colliget
autem vir mundus cineres vacce et effundet
eos extra castra in loco purissimo. ut sint
multitudini filiorum israel in custodiam et
in aquam aspersionis. quia pro peccato vacca com-
busta est. Cumque laverit qui vacce por-
taverat cineres vestimenta sua. inmundus
erit usque ad vesperum. Habebunt hoc filii israel
et advene qui habitant inter eos sanctum in
perpetuo. Qui tetigerit cadaver hominis
et propter hoc septem diebus fuerit inmundus.
aspergetur ex hac aqua die tercio et septimo
et sic mundabitur. Si die tercio aspersus non
fuerit. septimo non poterit emundari.
Omnis qui tetigerit humane anime
morticinum. et aspersus hac commixtione

pollnet tabernaculum domini et peribit
ex israel. Quia aqua expiationis non
est aspersus. inmundus erit et manebit spur-
citia eius super eum. Ista est lex hominis qui mo-
ritur in tabernaculo. Omnes qui ingrediuntur
tentorium illius. et universa vasa que ibi sunt.
polluta erunt septem diebus. Vas quod non
habuit operculum nec ligaturam
desuper inmundum erit. Si quis in agro
tetigerit cadaver occisi hominis aut
per se mortui. sive os illius vel sepulchrum.
inmundus erit septem diebus. Tollent de cine-
ribus conbustionis atque peccati. et mittent a-
quas vivas super eos in vas. In quibus
cum homo mundus tinxerit hysopum.
asperget ex eo omne tentorium et cunctam
supellectilem et homines huiuscemodi
contagione pollutos. atque hoc modo mundus
lustrabit inmundum tertio et septimo die.
Expiatusque die septimo lavabit se et ve-
stimenta sua. et inmundus erit usque ad vesperum.
Si quis hoc ritu non fuerit expiatus pe-
ribit anima illius de medio ecclesie. quia
sanctuarium domini polluit. et non est aqua
lustrationis aspersus. Hoc erit preceptum
legitimum sempiternum. Ipse quoque qui aspergit
aquas lavabit vestimenta sua. Omnis
qui tetigerit aquas expiationis inmundus
erit usque ad vesperum. Quicquid tetigerit
inmundus inmundum faciet. Et anima que horum
quippiam tetigerit. inmunda erit usque
ad vesperum. Cap. XX.

Veneruntque filii israel et omnis
multitudo in desertum syn mense
primo. et mansit populus
in cades. Mortuaque est ibi maria. et se-
pulta in eodem loco. Cumque indigeret
aqua populus. coierunt adversum moysen
et aaron. et versi in seditionem dixerunt.
Utinam perissemus inter fratres nostros coram
domino. Cur eduxistis ecclesiam domini
in solitudinem. ut et nos et iumenta
nostra moriantur. Quare nos fecistis ascen-
dere de egypto. et adduxistis in locum
istum pessimum qui seri non potest. qui nec ficus
gignit nec vineas nec malagranata
insuper et aquam non habet ad bibendum. In-
gressusque moyses et aaron dimissa
multitudine tabernaculum federis. cor-
ruerunt proni in terram. clamaveruntque
ad dominum atque dixerunt. Domine deus
audi clamorem populi huius. et aperi eis
thesaurum tuum fontem aque vive. ut
saciati cesset murmuratio eorum. Et
apparuit gloria domini super eos. Locutusque
est dominus ad moysen dicens. Tolle
virgam et congrega populum tu et aaron
frater tuus et loquimini ad petram coram
eis. et illa dabit aquas. Cumque eduxe-
ris aquam de petra bibet omnis multitu-
do et iumenta eius. Tulit igitur moy-
ses virgam que erat in conspectu domini
sicut preceperat ei congregata multitudine
ante petram. dixitque eis. Audite rebel-
les et increduli. Num de petra hac
aquam vobis poterimus eicere. Cumque ele-
vasset moyses manum percutiens virga
bis silicem. egresse sunt aque largissime
ita ut populus biberet et iumenta.
Dixitque dominus ad moysen et aaron

Quia non credidistis mihi ut sanctificaretis
me coram filiis israel non introducetis
^ in terram
hos populos in terram quam dabo eis. Hec est aqua contradictio-
nis ubi iurgati sunt filii israel contra dominum
et sanctificatus est in eis. Misit interea
nuntios moyses de cades ad regem e-
dom qui dicerent. Hec mandat frater tuus
israel. Nosti omnem laborem qui apprehendit
nos. quomodo descenderint patres nostri in e-
gyptum et habitaverimus ibi multo tempore
afflixerintque nos egyptii et
patres nostros. et quomodo clamaverimus
ad dominum et exaudierit nos. miserit-
que angelum qui eduxerit nos de egypto.
Ecce in urbe cades que est in extremis
finibus tuis positi obsecramus ut nobis
transire liceat per terram tuam. Non ibimus
per agros nec per vineas. nec bibemus
aquas de puteis tuis. sed gradiemur via
publica. nec ad dexteram nec ad sinistram
declinantes donec transeamus terminos tuos.
Cui respondit edom. Non transibis per me alio-
quin armatus occurram tibi. Dixeruntque
filii israel. Per tritam gradiemur viam. Et
si biberimus aquas tuas nos et peco-
ra nostra. dabimus quod iustum est. Nulla
erit in pretio difficultas. tantum ve-
lociter transeamus. At ille respondit. Non
transibis. Statimque egressus est obvius
cum infinita multitudine et manu for-
ti. nec voluit acquiescere deprecanti
ut concederet transitum per fines suos. Quam-
obrem divertit ab eo israel. Cumque castra
movissent de cades. venerunt in mon-
tem hor qui est in finibus terre edom. Ubi

locutus est dominus ad moysen. Pergat inquit
aaron ad populos suos. Non enim intrabit
terram quam dedi filiis israel. eo quod incredulus
fuerit ori meo ad aquas contradictionis.
Tolle aaron et filium eius cum eo et du-
ces eos in montem hor. Cumque nudaveris
patrem veste sua. indues ea eleazarum
filium eius. et aaron colligetur et morietur
ibi. Fecit moyses ut preceperat dominus.
et ascenderunt in montem hor coram omni
multitudine. Cumque aaron spoliasset ve-
stibus suis. induit his eleazarum filium
eius. Illo mortuo in montis supercilio. descen-
dit cum eleazaro. Omnis autem multitudo
videns occubuisse aaron. flevit super eo
triginta diebus per cunctas familias suas.

Cap. xx

Quod cum audisset chana-
naneus rex arath qui habita-
bat ad meridiem. venisse
scilicet israel per exploratorum viam. pug-
navit contra illum. et victor existens. duxit
ex eo predam. At israel voto se domino
obligans. ait. Si tradideris populum istum
in manu mea. delebo urbes eius. Ex-
audivitque dominus preces israel. et tradi-
dit chananeum. Quem ille interfecit. sub-
versis urbibus eius. Et vocavit nomen loci il-
lius horma. id est anathema. Profecti sunt
autem et de monte hor per viam que ducit
ad mare rubrum. ut circumirent terram
edom. et tedere cepit populum itineris
ac laboris. locutusque contra dominum et moysen
ait. Cur eduxisti nos de egypto. ut
moreremur in solitudine. Deest panis
non sunt aque. Anima nostra iam nauseat

super cibo isto levissimo. Quamobrem
misit dominus in populum ignitos serpentes.
ad quorum plagas et mortes plurimorum
venerunt ad moysen atque dixerunt. Pecca-
vimus quia locuti sumus contra dominum et te. Ora
ut tollat a nobis serpentes. Oravit que moy-
ses pro populo et locutus est dominus ad eum. Fac ser-
pentem eneum et pone eum pro signo. Qui
percussus aspexerit eum vivet. Fecit ergo moy-
ses serpentem eneum et posuit pro signo.
Quem cum percussi aspicerent sanabantur.
Profectique filii israel castrametati sunt in oboth.
Unde egressi fixere tentoria in hieaba-
rim in solitudine que respicit moab
contra orientalem plagam. Et inde mo-
tes venerunt ad torrentem zareth.
Quem relinquentes castrametati sunt
contra arnon que est in deserto et prominet
in finibus amorrei. Siquidem arnon
terminus est moab. dividens moabitas
et amorreos. Unde dicitur in libro
bellorum domini. Sicut fecit in mari
rubro sic faciet in torrentibus arnon.
Scopuli torrentium inclinati sunt. ut
requiescerent in arnon. et recumberent
in finibus moabitarum. Ex eo loco appa-
ruit puteus. super quo locutus est dominus
ad moysen. Congrega populum. et dabo
ei aquam. Tunc cecinit israel carmen istud.
Ascendat puteus. Concinebant. Puteus
quem foderunt principes et paraverunt
duces multitudinis in datore legis et
in baculis suis. De solitudine mat-
thana. et de matthana in nahaliel.
De nahaliel in bamoth. De bamoth
vallis est in regione moab in vertice phas-
ga. et que respicit contra desertum. Misit autem
israel nuntios ad seon regem amorreorum
dicens. Obsecro ut transire mihi liceat per terram
tuam. Non declinabimus in agros et vine-
as. non bibemus aquas ex puteis. Via re-
gia gradiemur. donec transeamus terminos
tuos. Qui concedere noluit ut transiret
israel per fines suos. quin potius exercitu congrega-
to egressus est obviam in desertum et
venit in iasa. pugnavitque contra eum. A quo
percussus est in ore gladii. et possessa est
terra eius ab arnon usque iebbot et filios
ammon. quia forti presidio tenebantur
termini ammonitarum. Tulit ergo israel
omnes civitates eius et habitavit in urbibus
amorrei in esebon scilicet et viculis eius. Urbs
esebon fuit regis seon amorrei. qui
pugnavit contra regem moab et tulit omnem
terram que dicionis illius fuerat usque ar-
non. Idcirco dicitur in proverbio. Venite
in esebon. edificetur et construatur civitas
seon. Ignis egressus est de esebon. flamma
de oppido seon. et devoravit ar mo-
abitarum. et habitatores excelsorum
arnon. Ve tibi moab. peristi popule chamos.
Dedit filios eius in fugam et filias in
captivitatem regi amorreorum seon.
Iugum ipsorum disperiit ab esebon usque
dibon. lassi pervenerunt in iophe et usque
medaba. Habitavit itaque israel in terra amor-
rei. Misitque moyses qui explorarent
iazer. cuius ceperunt viculos et posse-
derunt habitatores. Verteruntque se et
ascenderunt per viam basan. et occurrit

eis og rex baſan cum omni populo ſuo pu
gnaturus in edrai. Dixit que dominus ad moy
ſen. Ne timeas eum. quia in manu tua tra
didi illum et omnem populum ac terram eius.
faciesque illi ſicut feciſti ſeon regi amor
reorum habitatori eſebon. Percuſſerunt
igitur et hunc cum filiis ſuis univerſumque
populum eius uſque ad internitionem et poſſe
22 derunt terram illius. Capitulum xxii.

Profectique caſtrametati ſunt
in campeſtribus moab. ubi
trans iordanem iericho ſita
eſt. Videns autem balach filius ſephor omnia
que fecerat iſrael amorreo et quod per
timuiſſent eum moabite et impetum eius
ferre non poſſent. dixit ad maiores na
tu madian. Ita delebit hic populus omnes
qui in finibus meis commorantur. quo modo ſolet
bos herbas uſque ad radices carpere.
Ipſe erat eo tempore rex in moab. Miſit
ergo nuntios ad balaam filium beor ario
lum qui habitabat ſuper flumen terre filiorum
ammon. ut vocarent eum et dicerent.
Ecce egreſſus eſt populus ex egypto. qui
operuit ſuperficiem terre ſedens contra me.
Veni igitur et maledic populo huic quia for
tior me eſt. ſi quo modo poſſim percutere
et eicere eum de terra mea. Novi enim quod
benedictus ſit cui benedixeris. et maledictus
in quem maledicta congeſſeris. Perre
xerunt ſeniores moab. et maiores na
tu madian. habentes divinationis
pretium in manibus. Cumque veniſſent ad
balaam et narraſſent ei omnia verba
balach. ille reſpondit. Manete hic nocte
et reſpondebo quicquid mihi dixerit dominus.
Manentibus autem illis apud balaam.
venit deus et ait ad eum. Quid ſibi vo
lunt homines iſti apud te. Reſpondit.
Balach filius ſephor rex moabitarum
miſit ad me dicens. Ecce populus qui egreſ
ſus eſt de egypto operuit ſuperficiem terre.
veni et maledic ei. ſi quo modo pugnans
poſſim abigere eum. Dixitque deus ad ba
laam. Noli ire cum eis neque maledicas
populo. quia benedictus eſt. Qui mane conſurgens.
dixit ad principes. Ite in terram veſtram. quia
prohibuit me deus venire vobiſcum. Re
verſi principes. dixerunt ad balach. No
luit balaam venire nobiſcum. Rurſum
ille multo plures et nobiliores quam ante
miſerat. miſit. Qui cum veniſſent ad
balaam. dixerunt. Sic dicit balach fi
lius ſephor. Ne cuncteris venire ad me
paratum honorare te. et quicquid volueris
dabo tibi. Veni et maledic populo iſti. Re
ſpondit balaam. Si dederit mihi balach
plenam domum ſuam argenti et auri.
non potero immutare verbum domini dei
mei ut plus vel minus loquar. Obſecro
ut hic maneatis et hac nocte. et ſcire
queam quid mihi rurſum reſpondeat dominus.
Venit ergo deus ad balaam nocte. et ait
ei. Si vocare te venerunt homines iſti.
ſurge et vade cum eis. ita duntaxat
ut quod tibi precepero facias. Surrexit ba
laam mane. et ſtrata aſina ſua profec
tus eſt cum eis. et iratus eſt deus. Stetit
que angelus domini in via contra balaam qui
inſedebat aſine. et duos pueros habebat

sertum. Cernens asina angelum stan-
tem in via evaginato gladio avertit
se de itinere et ibat per agrum. Quam cum
verberaret balaam et vellet ad semitam
reducere. stetit angelus in angustiis du-
arum maceriarum quibus vinee cinge-
bantur. Quem videns asina iunxit se pa-
rieti. et attrivit sedentis pedem. At ille
iterum verberabat. Et nichilominus angelus
ad locum angustum transiens. ubi nec
ad dexteram nec ad sinistram poterat
deviari obvius stetit. Cumque vidisset asina
stantem angelum. concidit sub pedibus sedentis.
Qui iratus vehementius cedebat fuste latera
eius. Aperuitque dominus os asine et lo-
cuta est. Quid feci tibi. Cur percutis me. ecce
iam tercio. Respondit balaam. Quia com-
meruisti. et illusisti michi. Utinam haberem gla-
dium ut te percuterem. Dixit asina. Nonne
animal tuum sum cui semper sedere consue-
visti usque in presentem diem. Dic quando simile
umquam fecerim tibi. At ille ait. Nunquam.
Protinus aperuit dominus oculos balaam. et
vidit angelum stantem in via evagina-
tum gladium in manu tenentem. adoravit-
que eum pronus in terram. Cui angelus. Cur inquit
tercio verberas asinam tuam. Ego veni
ut adversarer tibi. quia perversa est via tua mi-
chique contraria. Et nisi asina declinasset de
via dans locum resistenti. te occidissem
et illa viveret. Dixit balaam. Peccavi
nesciens quod tu stares contra me. Et nunc
si displicet tibi ut vadam. revertar. Ait
angelus. Vade cum istis. et cave ne aliud
quam precepero tibi loquaris. Ivit igitur
cum principibus. Quod cum audisset balach.
egressus est in occursum eius in oppido mo-
abitarum quod situm est in extremis
finibus arnon. Dixitque ad balaam. Misi
nuntios ut vocarent te. Cur non statim
venisti ad me. An quia mercedem adventui
tuo reddere nequeo. Cui ille respondit.
Ecce adsum. Numquid potero loqui aliud nisi
quod deus posuerit in ore meo. Perrexe-
runt ergo simul. et venerunt in urbem que
in extremis finibus regni eius erat.
Cumque occidisset balach boves et oves. mi-
sit ad balaam et principes qui cum eo erant.
munera. Mane autem facto. duxit eum
ad excelsa baal. et intuitus est extremam
partem populi. Capitulum xxiii. 23

Dixitque balaam ad balach.
Edifica michi hic septem aras.
et para totidem vitulos
eiusdemque numeri arietes. Cumque fecisset
iuxta sermonem balaam. imposuerunt simul
vitulum et arietem super aram. Dixitque ba-
laam ad balach. Sta paulisper iuxta
holocaustum tuum. donec vadam si forte
occurrat michi dominus. et quodcumque imperaverit
loquar tibi. Cumque abisset velociter. occur-
rit ei dominus. Locutusque est ad eum balaam.
Septem inquit aras erexi. et imposui vi-
tulum et arietem desuper. Dominus autem
posuit verbum in ore eius. et ait. Revertere
ad balach. et hec loqueris. Reversus invenit
stantem balach iuxta holocaustum suum
et omnes principes moabitarum. assumpta-
que parabola sua ait. De aram adduxit
me balach rex moabitarum. de monti-
bus orientis. Veni inquit et maledic ia-
cob. propera et detestare israhel. Quomodo

maledicam cui non maledixit deus.
Qua ratione detester quem dominus non detestatur.
De summis silicibus videbo eum et de colli-
bus considerabo illum. populus solus habitabit
et inter gentes non reputabitur. Quis di-
numerare possit pulverem iacob et nosse
numerum stirpis israel. Moriatur anima mea mor-
te iustorum et fiat novissima mea horum
similia. Dixitque balach ad balaam.
Quid est hoc quod agis. ut maledicere(s)
inimicis meis vocavi te et tu econtrario
benedicis eis. Cui ille respondit. Numquid pos-
sum loqui nisi quod iusserit dominus. Dixit
ergo balach. Veni mecum in alterum locum
unde partem israelis videas et totum vide-
re non possis. inde maledicito ei. Cumque dux-
isset eum in locum sublimem super verticem
montis phasga. edificavit balaam
septem aras. Et impositis super vitulis
atque arietibus. dixit ad balach. Sta hic
iuxta holocaustum tuum donec ego pergam
obvius. Cui cum dominus occurrisset. posuis-
setque verbum in ore eius. ait. Revertere
ad balach. et hec loqueris ei. Reversus
invenit eum stantem iuxta holocaustum
suum et principes moabitarum cum eo.
Ad quem balach. quid inquit locutus est dominus.
At ille assumpta parabola sua ait. Sta
balach et ausculta. audi fili sephor.
Non est deus quasi homo ut mentiatur. nec ut
filius hominis ut mutetur. Dixit ergo et
non faciet. locutus est et non implebit.
Ad benedicendum adductus sum. benedic-
tionem prohibere non valeo. Non est ydo-
lum in iacob. nec videtur simulacrum
in israel. Dominus deus eius cum eo est et
clangor victorie regis in illo. Deus
eduxit eum de egypto. cuius fortitudo
similis est rinocerotis. Non est augurium
in iacob. nec divinatio in israel. Tempo-
ribus suis dicetur iacob et israel quid operatus
sit deus. Ecce populus ut leena consurget.
et quasi leo erigetur. non accubabit donec
devoret predam. et occisorum sanguinem bibat.
Dixitque balach ad balaam. Nec ma-
ledicas ei nec benedicas. Et ille ait.
Nonne dixi tibi quod quicquid mihi deus imperaret
hoc facerem. Et ait balach ad eum. Veni
et ducam te ad alium locum. si forte pla-
ceat deo ut inde maledicas eis. Cumque
duxisset eum super verticem montis phogor.
qui respicit solitudinem. dixit ei ba-
laam. Edifica mihi hic septem aras.
et para totidem vitulos. eiusdem-
que numeri arietes. Fecit balach ut
balaam dixerat. imposuitque vitulos
et arietes per singulas aras. Cap. xxiiii.

Cumque vidisset balaam quod
placeret domino ut benediceret
israeli. nequaquam abiit ut
ante perrexerat ut augurium quereret.
sed dirigens contra desertum vultum suum. et ele-
vans oculos. vidit israel in tentoriis
commorantem per tribus suas. Et irruente
in se spiritu dei. assumpta parabola ait.
Dixit balaam filius beor. dixit homo
cuius obturatus est oculus. Dixit auditor
sermonum dei qui visionem omnipotentis
intuitus est. qui cadit et sic aperiuntur
oculi eius. Quam pulchra tabernacu-
la tua israel. ut valles nemorose. ut
horti iuxta fluvios irrigui. ut tabernacula

prope

quę fixit dominus. quasi cedri prope aquas. Fluet
aqua de situla eius. et semen illius erit
in aquas multas. Tolletur propter agag rex eius.
et auferetur regnum illius. Deus eduxit
illum de egypto. cuius fortitudo similis
rinocerotis. Devorabunt gentes hostes
illius. ossa quoque eorum confringent. et perfora-
bunt sagittis. Accubans dormivit ut
leo. et quasi leena quam suscitare nullus audebit.
Qui benedixerit tibi. erit ipse benedictus.
qui maledixerit in maledictione repu-
tabitur. Iratusque balach contra balaam. com-
plosis manibus ait. Ad maledicendum
inimicis meis vocavi te. quibus e contrario ter
benedixisti. Revertere ad locum tuum. De-
creveram quidem magnifice honorare te.
sed dominus privavit te honore disposito. Respondit
balaam ad balach. Nonne nuntiis tuis
quos misisti ad me dixi. Si dederit mihi
balach plenam domum suam argenti et
auri. non potero preterire sermonem domini
dei mei. ut vel boni quid vel mali proferam
ex corde meo. sed quicquid dominus dixerit hoc
loquar. Verumptamen pergens ad populum me-
um. dabo consilium quid populus tuus huic populo
faciat extremo tempore. Sumpta igitur parabola
rursum ait. Dixit balaam filius beor.
dixit homo cuius obturatus est oculus. Dixit
auditor sermonum dei qui novit doctrinam
altissimi et visiones omnipotentis
videt. qui cadens apertos habet oculos. Vi-
debo eum sed non modo. intuebor illum
sed non prope. Orietur stella ex iacob. et
consurget virga ex israel. et percutiet du-
ces moab. vastabitque omnes filios
seth. et erit idumea possessio eius. Heredi-
tas seyr cedet inimicis suis. israel vero fortiter
aget. De iacob erit qui dominetur. et perdat
reliquias civitatis. Cumque vidisset ama-
lech. assumens parabolam ait. Principium
gentium amalech. cuius extrema perdentur.
Vidit quoque cineum. et assumpta parabola ait.
Robustum quidem est habitaculum tuum. sed si
in petra posueris nidum tuum. et fueris
electus de stirpe cayn. quamdiu poteris per-
manere. Assur enim capiet te. Assumpta
que parabola iterum locutus est. Heu quis
victurus est quando ista faciet deus. Venient
in trieribus de ytalia. superabunt assyri-
os. vastabuntque hebreos. et ad extremum
etiam ipsi peribunt. Surrexitque balaam et
reversus est in locum suum. Balach quoque via
qua venerat rediit. Cap. xxv.

Morabatur autem eo tempore israel in se-
thim. et fornicatus est populus
cum filiabus moab. que vocave-
runt eos ad sacrificia sua. At illi comede-
runt. et adoraverunt deos earum. Initia-
tusque est israel beelphegor. Et iratus dominus
ait ad moysen. Tolle cunctos principes
populi. et suspende eos contra solem in patibulis.
ut avertatur furor meus ab israel. Dixit
que moyses ad iudices israel. Occidat v-
nusquisque proximos suos. qui initiati sunt
beelphegor. Et ecce unus de filiis israel
intravit coram fratribus suis ad scortum ma-
dianitem videntibus moyse et omni turba
filiorum israel qui flebant ante fores taber-
naculi. Quod cum vidisset finees filius
eleazari filii aaron sacerdotis surrexit
de medio multitudinis. et arrepto pu-
gione ingressus est post virum israelitem

in lupanar et perfodit ambos simul vi-
rum scilicet et mulierem in locis genitali-
bus. cessavitque plaga a filiis Israel. Et oc-
cisi sunt viginti quatuor milia hominum.
Dixitque dominus ad Moysen: Phinees filius
Eleazari filii Aaron sacerdotis avertit
iram meam a filiis Israel, quia zelo meo
commotus est contra eos, ut non ipse delerem
filios Israel in zelo meo. Idcirco loquere
ad eos: Ecce ego do ei pacem federis
mei et erit tam ipsi quam semini illius
pactum sacerdotii sempiternum, quia zela-
tus est pro deo suo et expiavit scelus filiorum
Israel. Erat autem nomen viri israelite qui oc-
cisus est cum madianitide Zambri filius
Salu dux de cognatione et tribu Symeo-
nis. Porro mulier madianitis que pa-
riter interfecta est vocabatur Cozbi filia Sur
principis nobilissimi madianitarum.
Locutusque est dominus ad Moysen dicens:
Hostes vos sentiant madianite et per-
cutite eos, quia et ipsi hostiliter egerunt contra
vos et decepere insidiis per idolum Phe-
gor et Cozbi filiam ducis Madian soro-
rem suam que percussa est in die plage pro
26 sacrilegio Phegor. Cap. xxvi.

Postquam noxiorum sanguis effusus
est, Dixit dominus ad Moysen et
Eleazarum filium Aaron sacer-
dotem: Numerate omnem summam filiorum
Israel a viginti annis et supra per domos et
cognationes suas, cunctos qui possunt ad
bella procedere. Locuti sunt itaque Moyses
et Eleazar sacerdos in campestribus
Moab super Iordanem contra Iericho ad
eos qui erant a viginti annis et supra

sicut dominus imperaverat, quorum iste est
numerus. Ruben primogenitus Israel. Huius
filius Enoch a quo familia Enochitarum
et Phallu a quo familia Phalluitarum
et Esrom a quo familia Esronitarum
et Charmi a quo familia Charmitarum.
Hee sunt familie de stirpe Ruben, quarum
numerus inventus est quadraginta tria milia et
septingenti triginta. Filius Phallu Eliab,
huius filii Namuel et Dathan et Abi-
ron. Isti sunt Dathan et Abiron princi-
pes populi qui surrexerunt contra Moysen et
Aaron in seditione Chore, quando adversum
dominum rebellaverunt, et aperiens terra
os suum devoravit Chore morientibus
plurimis, quando combussit ignis ducentos
quinquaginta viros. Et factum est gran-
de miraculum, ut Chore pereunte fi-
lii illius non morerentur. Filii Symeon
per cognationes suas: Namuhel ab hoc
familia Namuhelitarum, Iamin ab hoc
familia Iaminitarum, Iachin ab hoc fa-
milia Iachinitarum, Zare ab hoc familia
Zareitarum, Saul ab hoc familia Sauli-
tarum. Hee sunt familie de stirpe Symeon,
quarum omnium numerus fuit viginti duo mi-
lia ducentorum. Filii Gad per cognationes
suas: Sephon ab hoc familia Sepho-
nitarum, Aggi ab hoc familia Aggita-
rum, Suni ab hoc familia Sunitarum,
Ozni ab hoc familia Oznitarum, Her
ab hoc familia Heritarum, Arod ab hoc
familia Aroditarum, Ariel ab hoc fami-
lia Arielitarum. Iste sunt familie Gad,
quarum omnium numerus fuit quadraginta mi-
lia quingentorum. Filii Iuda Her et Onan

qui ambo mortui sunt in terra chanaan.
fueruntque filii iuda per cognationes suas.
sela. a quo familia selaitarum. phares.
a quo familia selaitarum pharesitarum.
zare a quo familia zareitarum. porro
filii phares. esrom. a quo familia es-
romitarum. et amul. a quo familia a-
mulitarum. Iste sunt familie iuda. quarum
omnis numerus fuit septuaginta milia quinge-
torum. Filii ysachar per cognationes suas.
thola. a quo familia tholaitarum. phua
a quo familia phuaitarum. iasub. a quo
familia iasubitarum. semran. a quo
familia semranitarum. He sunt cognatio-
nes ysachar. quarum numerus fuit sexa-
ginta quatuor milia trecentorum. Filii
zabulon per cognationes suas. sared a quo
familia sareditarum. helon. a quo fami-
lia helonitarum. iabel. a quo familia
iabelitarum. he sunt cognationes zabulon
quarum numerus fuit sexaginta milia qui-
gentorum. Filii ioseph per cognationes suas.
manases et effraim. De manase or-
tus est machir. a quo familia ma-
chiritarum. Machir genuit galaad.
a quo familia galaaditarum. Gala-
ad habuit filios. hiezer. a quo fami-
lia hiezeritarum. et elech a quo familia
elechitarum. et asriel. a quo familia as-
rielitarum. et sechem. a quo familia
sechemitarum. et semida. a quo familia
semidaitarum. et epher. a quo fami-
lia epheritarum. Fuit autem epher pater
salphaad qui filios non habebat. sed
tantum filias. quarum ista sunt nomina.
maala et noha et egla et melcha.

et thersa. he sunt familie manase.
et numerus earum quinquaginta duo milia
septingentorum. Filii autem effraim per cogna-
tiones suas fuerunt hii. Suthala. a quo
familia suthalaitarum. becher. a quo
familia becheritarum. tehen. a quo
familia tehenitarum. porro filius su-
thala fuit heran. a quo familia he-
ranitarum. He sunt cognationes filiorum
effraim. quorum numerus fuit triginta duo
milia quingentorum. Isti sunt filii ioseph per
familias suas. Filii beniamin in co-
gnationibus suis. bale. a quo familia ba-
leitarum. azbel. a quo familia azbeli-
tarum. ahiram. a quo familia ahira-
mitarum. supham. a quo familia su-
phamitarum. upham a quo familia
uphamitarum. Filii bale. hered. et
noeman. De hered. familia hereditarum.
de noeman familia noemanitarum.
Hii sunt filii beniamin per cognationes
suas. quorum numerus quadraginta quin-
que milia sexcentorum. Filii dan per co-
gnationes suas. suham. a quo familia
suhamitarum. He cognationes dan. per
familias suas. Omnes fuere suha-
mite. quarum numerus erat sexaginta
quatuor milia quadringentorum.
Filii aser per cognationes suas. Iemna
a quo familia iemnaitarum. iessui
a quo familia iessuitarum. brie. a quo
familia brietarum. Filii brie. haber.
a quo familia haberitarum. et mel-
chiel. a quo familia melchielitarum.
Nomen autem filie aser. fuit sara. he co-
gnationes filiorum aser. et numerus eorum

quinquaginta tria milia quadringenti.
Filii neptalim per cognationes suas. Ies-
sel a quo familia iesselitarum. Guni.
a quo familia gunitarum. Iesser a quo
familia iessertarum. Sellem a quo fa-
milia sellemitarum. Hee sunt cognationes
filiorum neptalim per familias suas. quorum
numerus quadraginta quinque milia quadrin-
genti. Ista est summa filiorum israel qui re-
ii milia censiti sunt. sexcenta et mille septin-
genti triginta. Locutusque est dominus ad mo-
ysen dicens. Istis dividetur terra iuxta numerum
vocabulorum in possessiones suas. Plurim-
bus maiorem partem dabis. et paucioribus
minorem. Singulis sicut nunc recensiti
sunt. tradetur possessio. ita dumtaxat ut
sors terram tribubus dividat et familiis.
Quicquid sorte contigerit. hoc vel plures
accipient vel pauciores. Hic quoque est
numerus filiorum levi per familias suas. Ger-
son. a quo familia gersonitarum. Ca-
ath. a quo familia caathitarum. Me-
rari. a quo familia meraritarum. Hee sunt
familie levi. Familia lobni. Fami-
lia hebroni. familia mooli. familia
musi. familia core. At vero caath ge-
nuit amram. qui habuit uxorem
iocabeth filiam levi. que nata est ei
in egypto. Hec genuit viro suo amram
filios aaron et moysen. et mariam
sororem eorum. De aaron orti sunt na-
dab et abiu et eleazar et ithamar.
Quorum nadab et abiu mortui sunt.
cum obtulissent ignem alienum coram domino.
Fueruntque omnes qui numerati sunt viginti tria
milia generis masculini. ab uno mense

et supra. quia non sunt recensiti inter filios israel.
nec eis cum ceteris data possessio est.
Hic est numerus filiorum israel qui descripti sunt a moy-
se et eleazaro sacerdote in campe-
stribus moab supra iordanem contra iericho.
Inter quos nullus fuit eorum qui ante numera-
ti sunt a moyse et aaron in deserto
synai. Predixerat enim dominus quod omnes
morerentur in solitudine. Nullusque re-
mansit ex eis. nisi caleph filius iepho-
ne et iosue filius nun. Cap. xxvii. Ac

Accesserunt autem filie salphaad
filii epher. filii galaad.
filii machir. filii manasse
qui fuit filius ioseph. quarum sunt nomina
maala et noha et egla. et melcha
et thersa. Steteruntque coram moyse et
eleazaro sacerdote et cunctis principibus
populi ad ostium tabernaculi federis.
atque dixerunt. Pater noster mortuus est in
deserto. nec fuit in seditione que
concitata est contra dominum sub chore. sed in peccato
suo mortuus est. Hic non habuit ma-
res filios. Cur tollitur nomen illius de fa-
milia sua quia non habuit filios. Da-
te nobis possessionem inter cognatos
patris nostri. Retulitque moyses causam
earum ad iudicium domini. Qui dixit ad
eum. Iustam rem postulant filie salpha-
ad. Da eis possessionem inter cognatos
patris sui. et ei in hereditate succedant.
Ad filios autem israel loqueris hec. Homo
cum mortuus fuerit absque filio. ad filiam
eius transibit hereditas. Si filiam non
habuerit. habebit successores fratres
suos. Quod si et fratres non fuerint. dabitis

hereditatem fratribus patris eius. Sin autem nec pa-
truos habuerit, dabitur hereditas his
qui ei proximi sunt. Eritque hoc filiis israel
secundum legem perpetua, sicut precepit dominus
moysi. Dixit quoque dominus ad moysen. Asce-
de in montem istud abarim, et contem-
plare inde terram quam daturus sum filiis israel.
Cumque videris eam, ibis et tu ad populum
tuum sicut ivit frater tuus aaron. quia offen-
distis me in deserto sin in contradictione mul-
titudinis, nec sanctificare me voluistis coram
ea super aquas. He sunt aque contradictionis
in cades deserti sin. Cui respondit moy-
ses. Provideat dominus deus spirituum omnis
carnis hominem qui sit super multitudinem
hanc. et possit exire et intrare ante
eos. et educere illos vel introducere.
ne sit populus domini sicut oves absque
pastore. Dixitque dominus ad eum. Tolle
iosue filium nun virum in quo est spiritus
dei. et pone manum tuam super eum. Qui
stabit coram eleazaro sacerdote et omni
multitudine. et dabis ei precepta cunctis
videntibus et partem glorie tue, ut audi-
at eum omnis sinagoga filiorum israel. Pro
hoc si quid agendum erit, eleazar sacer-
dos consulet dominum. Ad verbum eius egredietur
et ingredietur ipse et omnes filii israel
cum eo. et cetera multitudo. Fecit moy-
ses ut preceperat dominus. Cumque tulisset
iosue, statuit eum coram eleazaro sacerdo-
te et omni frequentia populi. et impositis
capiti eius manibus, cuncta replicavit
que mandaverat dominus. Cap. xxviii

8 Dixit quoque dominus ad moysen. Precipe
filiis israel et dices ad eos. Obla-
tionem meam et panes et incensum
odoris suavissimi offerte per tempora sua.
Hec sunt sacrificia que offerre debetis. A-
gnos anniculos immaculatos cotidie
duos in holocaustum sempiternum. Unum
offeretis mane. et alterum ad vesperam.
Decimam partem ephi simile que conspersa
sit oleo purissimo. et habeat quartam
partem hin. Holocaustum iuge est. quod
obtulistis in monte synai in odorem sua-
vissimum incensi domini. Et libabitis vi-
ni quartam partem hin per agnos singu-
los in sanctuario domini. Alterumque agnum
similiter offeretis ad vesperam iuxta
omnem ritum sacrificii matutini et liba-
mentorum eius oblationem suavissimi odo-
ris domino. Die autem sabbati offeretis
duos agnos anniculos immaculatos
et duas decimas simile oleo consper-
se in sacrificium. et liba que rite fun-
duntur per singula sabbata in holocaustum
sempiternum. In kalendis autem, id est in me-
nsium exordiis offeretis holocaustum
domino vitulos de armento duos. arie-
tem unum. agnos anniculos septem imma- [anniculos]
culatos. et tres decimas simile oleo
conspersi in sacrificio per singulos vitulos.
et duas decimas simile oleo conspersi
per singulos arietes. et decimam decime
simile ex oleo in sacrificio per agnos
singulos. holocaustum suavissimi odo-
ris atque incensi domino. Libamenta autem
vini que per singulas fundenda sunt victi-
mas ista erunt. Media pars hin per vitu-
los singulos. tertia per arietem. quarta
per agnum. Hoc erit holocaustum per omnes

menses qui sibi anno vertente succe
dunt. Hircus quoque offeretur domino pro peccato
in holocaustum sempiternum cum libamentis
suis. Mense autem primo quartadecima die
mensis phase domini erit. et quintade
cima die sollempnitas. septem diebus
vescentur azimis. quarum dies prima
venerabilis et sancta erit. Omne opus
servile non facietis in ea. Offeretisque
incensum holocaustum domino vitu
los de armento duos. arietem unum.
agnos anniculos immaculatos septem
et sacrificia singulorum ex simila que
conspersa sit oleo. tres decimas per sin
gulos vitulos. et duas decimas per
arietem. et decimam decime per agnos
singulos. id est per septem agnos. et
hircum pro peccato unum. ut expietur pro vobis.
preter holocaustum matutinum quod semper
offeretis. Ita facietis per singulos dies
septem dierum in fomitem ignis et in o
dorem suavissimum domino. qui surget
de holocausto et de oblationibus singu
lorum. Dies quoque septimus celeberrimus
et sanctus erit vobis. omne opus servile
non facietis in eo. Dies etiam primitivorum
quando offertis novas fruges domino. expletis
ebdomadibus. venerabilis et sancta
erit. Omne opus servile non facietis in ea.
Offeretisque holocaustum in odorem sua
vissimum domino. vitulos de armento
duos. arietem unum. et agnos anniculos
immaculatos septem. atque in sacrificiis
eorum simile oleo consperse tres decimas
per singulos vitulos. per arietes duos.
per agnos decimam decime. qui simul sunt
agni septem. hircum quoque qui mactatur pro expi
atione. preter holocaustum sempiternum.
et liba eius. Immaculata offeretis omnia
cum libationibus suis. Capitulum xxix.

Mensis etiam septimi prima dies
venerabilis et sancta erit vobis.
Omne opus servile non facietis
in ea. quia dies clangoris est et tubarum.
Offeretisque holocaustum in odorem suavis
simum domino. vitulum de armento unum.
arietem unum. agnos anniculos immacu
latos septem. et in sacrificiis eorum simile
oleo consperse tres decimas per singu
los vitulos. duas decimas per arietem.
unam decimam per agnum. qui simul sunt agni
septem. et hircum pro peccato qui offertur
in expiationem populi. preter holocaustum kalen
darum cum sacrificiis suis. et holocaustum
sempiternum cum libationibus solitis. Eisdem ce
rimoniis offeretis in odorem suavis
simum incensum domino. Decima quoque dies mensis
huius septimi erit vobis sancta atque vene
rabilis. et affligetis animas vestras. Omne
opus servile non facietis in ea. Offeretis
quoque holocaustum domino in odorem suavis
simum. vitulum de armento unum. ari
etem unum. agnos anniculos imma
culatos septem. et in sacrificiis eorum
simile oleo consperse tres decimas
per vitulos singulos. duas decimas
per arietem. decimam decime per agnos
singulos qui sunt simul septem agni. et
hircum pro peccato. absque his que offerri
pro delicto solent in expiationem. et holo
caustum sempiternum in sacrificio et liba
tionibus eorum. Quintadecima vero die mensis

septimi que vobis erit sancta atque
venerabilis omne opus servile non facie-
tis in ea. sed celebrabitis solempnitatem
domino septem diebus. Offeretisque holo-
caustum in odorem suavissimum
domino. vitulos de armento tredecim.
arietes duos. agnos anniculos quatuor-
decim immaculatos. et in libamenta
eorum simile oleo conspersae tres deci-
mas per vitulos singulos qui sunt simul
vituli tredecim. et duas decimas
per vitulos singulos arieti uno. id est
arietibus simul duobus. et decimam de-
cime agnis singulis qui sunt simul agni
quatuordecim. et hyrcum pro peccato absque
holocausto sempiterno et sacrificio eius
et libamine. In die altero offeres vitulos
de armento duodecim. et arietes duos.
agnos anniculos immaculatos qua-
tuordecim. sacrificiaque et libamina
singulorum per vitulos et arietes et agnos
rite celebrabis. et hyrcum pro peccato abs-
que holocausto sempiterno. sacrificioque
eius et libamine. Die tertio offeres vitu-
los undecim. arietes duos agnos a-
niculos immaculatos quatuordecim.
sacrificiaque et libamina singulorum per vi-
tulos et arietes et agnos rite cele-
brabis. et hyrcum pro peccato absque holo-
causto sempiterno. sacrificioque eius et
libamine. Die quarto offeres vitulos
decem. arietes duos. agnos annicu-
los immaculatos quatuordecim. sacri-
ficiaque eorum et libamina singulorum
per vitulos et arietes et agnos rite
celebrabis. et hyrcum pro peccato absque
holocausto sempiterno. sacrificioque eius
et libamine. Die quinto offeres vitulos
novem. arietes duos. agnos anni-
culos immaculatos quatuordecim. sacrifi-
ciaque et libamina singulorum per vitulos et
arietes et agnos rite celebrabis. et
hyrcum pro peccato absque holocausto sempi-
terno. sacrificioque eius et libamine. Die
sexto offeres vitulos octo. arietes
duos. agnos anniculos immaculatos
quatuordecim. sacrificiaque et libamina
singulorum per vitulos et arietes rite ce-
lebrabis. et hyrcum pro peccato absque ho-
locausto sempiterno sacrificioque eius
et libamine. Die septimo offeres vi-
tulos septem. arietes duos. agnos an-
niculos immaculatos quatuordecim. sacrificia-
que et libamina singulorum per vitulos et
arietes et agnos rite celebrabis. et
hyrcum pro peccato absque holocausto sempi-
terno sacrificioque eius et libamine. Die oc-
tavo qui est celeberrimus omne opus
servile non facietis. offerentes holocau-
stum in odorem suavissimum domino.
vitulum unum. arietem unum. agnos a-
niculos immaculatos septem. sacrificia-
que et libamina singulorum per vitulos
et arietes et agnos rite celebrabis.
et hyrcum pro peccato absque holocausto
sempiterno. sacrificioque et libamine eius.
Haec offeretis domino in solempnitatibus
vestris. praeter vota et oblationes spon-
taneas. in holocausto in sacrificio. in
libamine. et in hostiis pacificis. Capitulum xxx. 30
Narravitque moyses filiis israel
omnia que ei dominus imperaverat

et locutus est ad principes tribuum filiorum
israel. Iste est sermo quem precepit dominus.
Si quis virorum votum domino voverit. aut
se constrinxerit iuramento. non faciet irri-
tum verbum suum. sed omne quod promisit imple-
bit. Mulier si quippiam voverit et se constri-
nxerit iuramento que est in domo patris
sui. et in etate adhuc puellari. si co-
gnoverit pater votum quod pollicita est et
iuramentum quo obligavit animam suam
et tacuerit voti rea erit. quicquid pollici-
ta est et iuravit opere complebit. Sin autem
statim ut audierit contradixerit pater. et
vota et iuramenta eius irrita erunt.
nec obnoxia tenebitur sponsioni. eo
quod contradixerit pater. Si maritum ha-
buerit et voverit aliquid. et semel de ore
eius verbum egrediens animam illius obliga-
verit iuramento. quo die audierit
vir et non contradixerit. voti rea erit. red-
det quodcumque promiserat. Sin autem au-
diens statim contradixerit. et irritas
fecerit pollicitationes eius. verbaque quibus
obstrinxerat animam suam. propitius
erit ei deus. Vidua et repudiata.
quicquid voverint reddent. Uxor in do-
mo viri cum se voto constrinxerit et iura-
mento. si audierit vir et tacuerit
nec contradixerit sponsioni. reddet quodcum-
que promiserat. Sin autem extemplo con-
tradixerit. non tenebitur promissionis rea.
quia maritus contradixit et dominus ei propitius
erit. Si voverit et iuramento se constri-
nxerit ut per ieiunium et ceterarum rerum
abstinentiam affligat animam suam
in arbitrio viri erit ut faciat sive
non faciat. Quod si audiens vir tacu-
erit et in alteram diem distulerit se-
ntentiam. quicquid voverat atque promise-
rat reddet. quia statim ut audivit ta-
cuit. Sin autem contradixerit postquam rescivit.
portabit ipse iniquitatem eius. Iste sunt le-
ges quas constituit dominus moysi inter virum
et uxorem. inter patrem et filiam que
in puellari adhuc etate est. vel que
manet in parentis domo. Cap. xxxi.

Locutusque est dominus ad moysen
dicens. Ulciscere prius filios israel
de madianitis. et sic colli-
geris ad populum tuum. Statimque moyses.
armate inquit ex vobis viros ad pu-
gnam. qui possint ultionem domini expe-
tere de madianitis. Mille viri de sin-
gulis tribubus eligantur ex israel. qui mit-
tantur ad bellum. Dederuntque mille-
nos de cunctis tribubus israel. id est duode-
cim milia expeditorum ad pugnam.
quos misit moyses cum finees filio e-
leazari sacerdotis. vasa quoque sancta et tu-
bas ad clangendum tradidit ei. Cumque
pugnassent contra madianitas atque vi-
cissent. omnes mares occiderunt et
reges eorum evi et recem et sur et hur
et rebe quinque principes gentis. Bala-
am quoque filium beor interfecerunt gladio.
Ceperuntque mulieres eorum et parvu-
los. omniaque pecora et cunctam sup-
pellectilem. quicquid habere poterant
depopulati sunt. Tam urbes quam
viculos et castella flamma consumpsit.
Et tulerunt predam et universa que cepe-
rant tam ex hominibus quam ex iumentis et

adduxerunt ad moysen et ad eleaza-
rum sacerdotem et ad omnem multitudinem
filiorum israel. Reliqua autem utensilia portave-
runt ad castra in campestribus moab
iuxta iordanem contra iericho. Egressi sunt
autem moyses et eleazar sacerdos et omnes
principes synagoge in occursum eorum
extra castra. Iratusque moyses principibus
exercitus tribunis et centurionibus qui vene-
rant de bello ait. Cur feminas reservastis?
Nonne iste sunt que deceperunt filios israel
ad suggestionem balaam. et prevarica-
ri vos fecerunt in domino super peccato
phegor. unde et percussus est populus.
Ergo cunctos interficite quicquid est generis ma-
sculini. etiam parvulos et mulieres que
novere viros in coitu. iugulate. Pu-
ellas autem et omnes feminas virgines re-
servate vobis. et manete extra castra sep-
tem diebus. Qui occiderit hominem vel
occisum tetigerit. lustrabitur die tertio et
septimo. Et de omni preda sive vesti-
mentum fuerit sive vas. et aliquid in uten-
silia preparatum de caprarum pellibus et pilis
et ligno. expiabitur. Eleazar quoque sacerdos
ad viros exercitus qui pugnaverant sic lo-
cutus est. Hoc est preceptum legis. et quod man-
davit dominus moysi. Aurum et argentum et es
et ferrum et stagnum et plumbum. et omne
quod potest transire per flammas. igne purgabitur.
Quicquid autem ignem non potest sustinere. aqua
expiationis sanctificabitur. Et lava-
bitis vestimenta vestra die septimo. et
purificati. postea castra intrabitis.
Dixit quoque dominus ad moysen. Tollite summam
eorum que capta sunt ab homine usque ad pecus.

tu et eleazar sacerdos et principes vulgi.
dividesque ex equo predam inter eos qui
pugnaverunt et egressi sunt ad bellum. et
inter omnem reliquam multitudinem et separabis
partem domino ab his qui pugnaverunt
et fuerunt in bello unam animam de quinge-
ntis tam ex hominibus quam ex bobus et asinis
et ovibus et dabis eam eleazaro sacerdoti.
quia primitie domini sunt. Ex media quoque parte
filiorum israel accipies quinquagesimum caput
hominum et boum et asinorum et ovium cunc-
torumque animantium. et dabis ea levitis
qui excubant in custodiis tabernaculi
domini. Feceruntque moyses et eleazar
sicut preceperat dominus. Fuit autem preda
quam exercitus ceperat. ovium sexcenta sep-
tuaginta quinque milia. boum septuagin-
ta duo milia. asinorum sexaginta milia.
et mille anime hominum. sexus feminei
que non cognoverunt viros. triginta duo
milia. Data que est media pars his qui
in prelio fuerant ovium trecenta triginta
septem milia quingente. e quibus in partem
domini supputate sunt oves sexcente sep-
tuaginta quinque et de bobus triginta sex
milibus. boves septuaginta duo. de a-
sinis triginta milibus quingentis asini se-
xaginta unus. De animabus hominum
sedecim milibus cesserunt in partem domini
triginta due anime. Tradiditque moy-
ses numerum primitiarum domini eleazaro sa-
cerdoti sicut ei fuerat imperatum
ex media parte filiorum israel. quam separave-
rat his qui in prelio fuerant. De media
vero parte que contigerat reliquae multi-
tudini. id est de ovibus trecentis triginta

septem milibus quingentis. et de bobus
triginta sex milibus. et de asinis triginta
milibus quingentis. et de hominibus sedecim
milibus tulit moyses quinquagesimum ca
put. et dedit levitis qui excubabant in ta
bernaculo domini sicut preceperat dominus.
Cumque accessissent principes exercitus ad
moysen et tribuni centurionesque dixe
runt. Nos servi tui recensuimus numerum pu
gnatorum quos habuimus sub manu nostra.
et ne unus quidem defuit. Ob hanc
causam offerimus in donariis domini
singuli quod in preda auri potuimus
invenire. periscelides et armillas. a
nulos et dextralia ac murenulas.
ut depreceris pro nobis dominum. Susce
peruntque moyses et eleazar sacerdos
omne aurum in diversis speciebus pondo
sicli. sedecim milia septingentos
quinquaginta siclos a tribunis et cen
turionibus. Unusquisque enim quod in preda
rapuerat. suum erat. Et susceptum
intulerunt in tabernaculum testimo
nii in monimentum filiorum israel coram domino.
32 Filii autem ruben et gad xxxii c
habebant pecora multa.
et erat illis in iumentis infinita
substantia. Cumque vidissent iazer et
galaad aptas alendis animalibus
terras. venerunt ad moysen et ad elea
zarum sacerdotem et principes multitudinis.
atque dixerunt. Astharoth et dibon et
iazer et nemra. esebon et eleale et
saban et nebo et beon. terra quam percussit
dominus in conspectu filiorum israel. regio
uberrima est ad pastum animalium.
et nos servi tui habemus iumenta plu
rima. precamurque si invenimus gratiam co
ram te ut des nobis famulis tuis eam
in possessionem. nec facias nos transire
iordanem. Quibus respondit moyses.
Numquid fratres vestri ibunt ad pugnam. et vos
hic sedebitis. Cur subvertitis mentes fi
liorum israel. ne transire audeant in locum quem
eis daturus est dominus. Nonne ita ege
runt patres vestri quando misi de cades bar
ne ad explorandam terram. Cumque
venissent usque ad vallem botri lu
strata omni regione subverterunt
cor filiorum israel ut non intrarent fines
quos eis dominus dedit. Qui iratus
iuravit dicens. Si videbunt homines
isti qui ascenderunt ex egypto a vi
ginti annis et supra terram quam sub iura
mento pollicitus sum abraham ysa
ac et iacob. Et noluerunt sequi me
preter caleph filium iephone cenezeum
et iosue filium nun. isti impleverunt
voluntatem meam. Iratusque dominus ad
versum israel. circumduxit eum per deser
tum quadraginta annis. donec
consumeretur universa generatio que
fecerat malum in conspectu eius. Et ecce
inquit vos surrexistis pro patribus vestris
incrementa et alumpni hominum peccatorum
ut augeretis furorem domini contra
israel. Qui si nolueritis sequi eum.
in solitudine populum derelinquet. et
vos causa eritis necis omnium. At illi
prope accedentes dixerunt. Caulas
ovium fabricabimus et stabula iu
mentorum parvulis quoque nostris urbes

munitas nos autem ipsi armati et ac-
cincti pergemus ad prelium ante filios Israel
donec introducamus eos ad loca sua
parvuli nostri et quicquid habere possumus
erunt in urbibus muratis propter habitatorum
insidias. Non revertemur in domos nostras
usquedum possideant filii Israel hereditatem
suam. Nec quicquam queremus trans
iordanem quia iam habemus possessionem
nostram in orientali eius plaga. Quibus
moyses ait. Si facitis quod promittitis
expediti pergite coram domino ad pu-
gnam et omnis vir bellator armatus
iordanem transeat donec dominus subver-
tat inimicos suos et subiciatur ei omnis ter-
ra. Tunc eritis inculpabiles et apud dominum
et apud Israel et optinebitis regiones
quas vultis coram domino. Sin autem quod di-
citis non feceritis nulli dubium quin peccetis
in dominum et scitote quoniam peccatum vestrum ap-
prehendet vos. Edificate ergo urbes par-
vulis vestris et caulas ac stabula ovibus
ac iumentis et quod polliciti estis implete.
Dixeruntque filii gad et ruben ad moy-
sen. Servi tui sumus faciemus quod iubet
dominus noster. Parvulos nostros et mulieres
et pecora ac iumenta relinquemus
in urbibus galaad. nos autem famuli tui
omnes expediti pergemus ad bellum sicut
tu domine loqueris. Precepit ergo mo-
yses eleazaro sacerdoti et iosue filio
nun et principibus familiarum per tribus Israel
et dixit ad eos. Si transierint filii gad
et filii ruben vobiscum iordanem omnes
armati ad bellum coram domino et vobis
fuerit terra subiecta date eis galaad in
possessionem. Sin autem noluerint transi-
re vobiscum in terram chanaan inter vos
habitandi accipiant loca. Responderunt-
que filii gad et filii ruben. Sicut locutus
est dominus servis suis ita faciemus. Ipsi arma-
ti pergemus coram domino in terram chana-
an et possessionem iam suscepisse nos con-
fitemur trans iordanem. Dedit itaque
moyses filiis gad et ruben et dimidie
tribui manasse filii ioseph regnum seon re-
gis amorrei et regnum og regis basan
et terram eorum cum urbibus suis per circuitum.
Igitur extruxerunt filii gad dibon et
astharoth et aroer et ethroth sophan et
iazer iethaa et bethnemra et betha-
ran urbes munitas et caulas pecori-
bus suis. Filii vero ruben edificaverunt
esebon et eleale et cariathiarim et na-
bo et baalmeon versis nominibus. Saba-
ma quoque imponentes vocabula urbibus
quas extruxerant. Porro filii ma-
chir filii manasse perrexerunt in galaad
et vastaverunt eam interfecto
amorreo habitatore eius. Dedit ergo
moyses terram galaad machir filio
manasse qui habitavit in ea. Iair autem
filius manasse abiit et occupavit
vicos eius quos appellavit avoth iair
id est villas iair. Nobe quoque perrexit et
apprehendit canath cum viculis suis
vocavitque eam ex nomine suo nobe. XXXIII. c. 33
Hę sunt mansiones filiorum
Israel qui egressi sunt de egyp-
to per turmas suas in
manu moysi et aaron. Quas descripsit
moyses iuxta castrorum loca que domini

inſſione mutabant. Pfecti igit de ra
meſſe menſe pmo. quītadecima die
menſ pmi. fecerūt altera die phaſe
filii iſrl in manu excelſa videntibus
cūctis egyptiis. et ſepelientib pmoge
nitos quos pcuſſerat dns. Nam et in
dijs eoꝝ exercuerat ultionē. Caſtra
metati ſūt in ſoccoth. et de ſoccoth
venerūt in etham que eſt in extre
mis finib ſolitudinis. Jnde egreſſi ve
nerūt cō phiahiroth que reſpicit cō
beelſephon. et caſtrametati ſūt ante
magdalū. Profecti qꝫ de phiahiroth.
tranſierūt p mediū mare in ſolitudinē.
Et ambulantes trib dieb p deſertum
etham. caſtra metati ſūt in mara. P
fecti qꝫ de mara. venerūt in helym
vbi erant duodecim fontes aquaꝝ
et palme ſeptuaginta. ibi qꝫ caſtra
metati ſūt. Sed et inde egreſſi fi
xere tentoria ſup mare rubrum.
Profecti qꝫ de mari rubro caſtrame
tati ſūt in deſerto ſin. Vnde egreſſi ve
nerūt in dephca. Profecti qꝫ de
alus dephca caſtrametati ſūt in albs. E
greſſi qꝫ de albs. raphidim fixere te
toria. ubi pplo aq defuit ad bibendū.
Pfecti qꝫ de raphidim. caſtrametati ſt
in deſerto ſynai. Sed et de ſolitudine
ſynai egreſſi. venert ad ſepulchra
ɔcupiſcentie. Pfecti qꝫ de ſepulchris
ɔcupiſcentie caſtrametati ſūt in aſe
roth. et de aſeroth venerūt in rethma.
Pfecti qꝫ de rethma caſtrametati ſt
in remmon phares. Vnde egreſſi ve
nerūt in lebna. et de lebna caſtra me
tati ſunt in reſſa. Egreſſi de reſſa. ve
nerūt in ceelatha. Vn pfecti caſtrame
tati ſūt in monte ſepher. Egreſſi de mō
te ſepher. venerūt in arada. Jnde pfi
ciſcentes caſtrametati ſūt in macelloth.
Pfecti qꝫ de macelloth venerūt in tha
ath. De thaath caſtrametati ſūt in tha
re. Vnde egreſſi fixere tentoria i methe
ca. et de methca caſtrametati ſt in eſ
mona. Pfecti qꝫ de eſmona venerunt
in moſeroth. et de moſeroth caſtrametati
ſūt in baneiacham. Egreſſi qꝫ de ba
neiacham venerūt in mōtē galgad.
Vn pfecti caſtrametati ſt in hiete ba
tha. et de hietebatha venerūt in he
brona. Egreſſi qꝫ de hebrona. caſtra
metati ſūt in aſiongaber. Jnde pfe
cti venerūt in deſertū ſyn. h eſt ca
des. Egreſſi qꝫ de cades. caſtrame
tati ſūt in mōte hor. iubente dn̄o.
et ibi mortuus eſt anno q̄dragesimo
egreſſionis filioꝝ iſrl ex egypto.
menſe quīto pma die menſis. cū eſſ
annoꝝ centū viginti triū. Audiuit
qꝫ chananeus rex arath q habitabat
ad meridiem in tra chanaan. ve
niſſe filios iſrl. Et pfecti de mōte hor.
caſtrametati ſūt in ſalmona. Vnde
egreſſi venerūt in phynon. Pfecti
qꝫ de phynon. caſtrametati ſunt
in oboth. Et de oboth venerunt
in ieabarim. que eſt in finib moa
bitarum. Pfecti qꝫ de ieabarim. fi
xere tentoria in dybongad. Vnde
egreſſi caſtrametati ſūt in helmon
deblathaim. Egreſſi de helmon de

^ in extremis finib' tre edom. aſcēd
qꝫ aaron ſacdos i mōtem hor

blathaim. venerunt ad montes abarim
contra nabo. Profecti que de montibus abarim
transierunt ad campestria moab super ior-
danen contra iericho ibique castrametati
sunt de bethsymon usque belsathim in
planioribus locis moabitarum. Ubi locu-
tus est dominus ad moysen. Precipe filiis
israel et dic ad eos. Cum transieritis iorda-
nen intrantes terram chanaan. disper-
dite cunctos habitatores regionis illius.
Confringite vitulos et statuas commi-
nuite. atque omnia excelsa vastate. mun-
dantes terram et habitantes in ea. Ego enim
dedi vobis illam in possessionem. quam divi-
detis vobis sorte. Pluribus dabitis latio-
rem. et paucis angustiorem. Singulis
ut sors ceciderit. ita tribuetur hereditas.
per tribus et familias possessio dividetur.
Sin autem nolueritis interficere habitatores
terre. qui remanserint erunt vobis quasi clavi
in oculis. et lancee in lateribus. et adver-
sabuntur vobis in terra habitationis vestre. Et
quicquid illis facere cogitaveram. vobis faciam. XXXIIII c.

Locutusque est dominus ad moysen. Pre-
cipe filiis israel et dices ad eos.
Cum ingressi fueritis terram chana-
an. et in possessionem vobis sorte ce-
ciderit. his finibus terminabitur. Pars meri-
diana incipiet a solitudine syn que est iuxta
edom. et habebit terminos contra orientem
mare salsissimum. Qui circuibunt austra-
lem plagam per ascensum scorpionis.
ita ut transeant in senna et perveniant
in meridiem usque ad cadesbarne. Unde
egredientur confinia ad villam nomine
addar. et tendent usque asemona. Ibit

que per gyrum terminus ab asemona usque ad
torrentem egypti. et maris magni litore
finietur. Plaga autem occidentalis a mari magno
incipiet. et ipso fine claudetur.
Porro ad septentrionalem plagam a ma-
ri magno termini incipient. pervenien-
tes usque ad montem altissimum. A quo veni-
ent in emath. usque ad terminos sedada.
ibuntque confinia usque ad zefrona et villam
henan. Hi erunt termini in parte aqui-
lonis. Inde metabuntur fines contra orientalem
plagam de villa henan usque sephama.
et de sephama descendent termini
in rebla contra fontem daphim. Inde per-
venient contra orientem ad mare cenereth.
et tendent usque ad iordanen. et ad ulti-
mum salsissimo claudentur mari. Hanc
habebitis terram per fines suos in circuitu.
Precepitque moyses filiis israel dicens.
Hec erit terra quam possidebitis sorte. et quam
iussit dominus dari novem tribubus et dimi-
die tribui. Tribus enim filiorum ruben per fa-
milias suas. et tribus filiorum gad iuxta
cognationum numerum. media quoque tribus ma-
nasse. id est due semis tribus acceperunt
partem suam. trans iordanen contra iericho. ad
orientalem plagam. Et ait dominus ad
moysen. Hec sunt nomina virorum qui terram
vobis divident. Eleazar sacerdos et io-
sue filius nun. et singuli principes de
tribubus singulis. quorum ista sunt vocabula.
De tribu iuda. caleph filius iephone.
De tribu symeon. samuel filius amiud.
De tribu beniamin. helidad filius tasclon.
De tribu filiorum dan. bocci filius iogli.
De tribu manasse filiorum ioseph. anihel

filius sephot. De tribu effraim chamuhel filius sephtan. De tribu zabulon elisaphan filius pharnach. De tribu ysachar dux phaltiel filius ozan. De tribu aser ahiud filius salomi. De tribu neptalim phedahel filius amiud. Hi sunt quibus precepit dominus ut dividerent terram chanaan filiis israel.

32 Cap. xxxv.

Haec quoque locutus est dominus ad moysen in campestribus moab super iordanem contra iericho. Precipe filiis israel ut dent levitis de possessionibus suis urbes ad habitandum et suburbana earum per circuitum ut ipsi in oppidis maneant et suburbana sint pecoribus ac iumentis que a muris civitatum forinsecus per circuitum mille passuum spatio tendentur. Contra orientem duo milia erunt cubiti et contra meridiem similiter duo milia. Ad mare quoque quod respicit occidentem eadem mensura erit et septentrionalis plaga equo limite finietur. Erunt que urbes in medio et foris suburbana. De ipsis autem oppidis que levitis dabitis sex erunt in fugitivorum auxilia separata ut fugiat ad ea qui sanguinem fuderit. et exceptis his alia quadraginta duo oppida. id est simul quadraginta octo cum suburbanis suis. Ipseque urbes que dabuntur de possessionibus filiorum israel ab his qui plus habent plures auferentur et qui minus pauciores. Singuli iuxta mensuram hereditatis sue dabunt oppida levitis. Ait dominus ad moysen. Loquere filiis israel et dices ad eos. Quando transgressi fueritis iordanem in terram chanaan decernite que urbes esse debeant in presidia fugitivorum qui nolentes sanguinem fuderint. In quibus cum fuerit profugus cognatus occisi eum non poterit occidere donec stet in conspectu multitudinis et causa illius iudicetur. De ipsis autem urbibus que ad fugitivorum subsidia separantur tres erunt trans iordanem et tres in terra chanaan tam filiis israel quam advenis atque peregrinis ut confugiat ad eas qui nolens sanguinem fuderit. Si quis ferro percusserit et mortuus fuerit qui percussus est reus erit homicidii et ipse morietur. Si lapidem iecerit et ictus occubuerit similiter punietur. Si ligno percussus interierit percussoris sanguine vindicabitur. Propinquus occisi homicidam interficiet. Statim ut apprehenderit eum perficiet. Si per odium quis hominem impulerit vel iecerit quippiam in eum per insidias aut cum esset inimicus manu percusserit et ille mortuus fuerit percussor homicidii reus erit. Cognatus occisi statim ut invenerit eum iugulabit. Quod si fortuitu et absque odio et inimicitiis quicquam horum fecerit et hoc audiente populo fuerit comprobatum atque inter percussorem et propinquum sanguinis questio ventilata liberabitur innocens de ultoris manu et reducetur per sententiam in urbem ad quam confugerat manebitque ibi donec sacerdos magnus qui oleo sancto unctus est moriatur. Si interfector extra fines urbium que exulibus deputate sunt fuerit inventus et percussus ab eo qui ultor est sanguinis.

absque noxa erit qui eum occiderit. Debuerat enim profugus usque ad mortem pontificis in urbe residere. Postquam autem ille obierit. homicida revertetur in terram suam. Hec sempiterna erunt et legitima in cunctis habitationibus vestris. Homicida sub testibus punietur. Ad unius testimonium nullus condempnabitur. Non accipietis pretium ab eo qui reus est sanguinis. Statim et ipse morietur. Exules et profugi ante mortem pontificis nullo modo in urbes suas reverti poterunt. Ne polluatis terram habitationis vestre que insontium cruore maculatur. nec aliter expiari potest nisi per eius sanguinem qui alterius sanguinem fuderit. Atque ita emundabitur vestra possessio me commorante vobiscum. Ego enim sum dominus qui habito inter filios israhel. Cap. xxxvi.

Accesserunt autem et principes familiarum galaad filii machir filii manasse de stirpe filiorum ioseph. locutique sunt moysi coram principibus israhel atque dixerunt. Tibi domino nostro precepit dominus ut terram sorte divideres filiis israhel. et ut filiabus salphaad fratri nostri dares possessionem debitam patri. Quas si alterius tribus homines uxores acceperint. sequetur possessio sua. et translata ad aliam tribum. de nostra hereditate minuetur. Atque ita fiet ut cum iubeleus id est quinquagesimus annus remissionis advenerit. confundatur sortium distributio. et aliorum possessio ad alios transeat. Respondit moyses filiis israhel. et domino precipiente ait. Recte tribus filiorum ioseph locuta est. Et hec lex super filiabus salphaad a domino promulgata est. Nubant quibus volunt tantum ut sue tribus hominibus. ne commisceatur possessio filiorum israhel de tribu in tribum. Omnes enim viri ducent uxores de tribu et cognatione sua. et cuncte femine maritos de eadem tribu accipient. ut hereditas permaneat in familiis. Nec sibi misceantur tribus. sed ita maneant ut a domino separate sunt. Feceruntque filie salphaad ut fuerat imperatum. et nupserunt maala et thersa et egla et melcha et noha filiis patrui sui de familia manasse qui fuit filius ioseph. et possessio que illis fuerat attributa mansit in tribu et familia patris earum. Hec sunt mandata atque iudicia que precepit dominus per manum moysi ad filios israhel in campestribus moab super iordanem contra iericho.

Explicit liber Numeri

Incipit liber qui dicitur hebraice helleaddebarim. Deutronomium grece. Secunda lex latine

Hec sunt verba que locutus est moyses ad omnem israhel trans iordanem in solitudine campestri contra mare rubrum inter pharan et tophel et laban et aseroth ubi auri est plurimum. undecim diebus de horeb per viam montis seir usque cades barne. Quadragesimo anno. undecimo mense prima die mensis locutus est moyses ad filios israhel omnia

que preceperat illi dominus ut diceret eis
postquam percussit seon regem amorreorum
qui habitabat in esebon et og regem basan
qui mansit in aseroth et in edrai trans
iordanem in terra moab. Cepitque moy-
ses explanare legem et dicere. Dominus deus
noster locutus est ad nos in horeb dicens.
Sufficit vobis quod in hoc monte mansistis.
Revertimini et venite ad montem amor-
reorum et ad cetera que ei proxima sunt
campestria atque montana et humiliora
loca contra meridiem et iuxta litus maris terram
chananeorum et libani usque ad flumen
magnum eufraten. En inquit tradidi vobis.
Ingredimini et possidete eam super qua
iuravit dominus patribus vestris abraham ysa-
ac et iacob ut daret illam eis et semini
eorum post eos. Dixique vobis illo in tempore.
Non possum solus sustinere vos quia dominus deus
vester multiplicavit vos et estis hodie sicut
stelle celi plurimi. Dominus deus patrum
vestrorum addat ad hunc numerum multa milia.
et benedicat vobis sicut locutus est. Non va-
leo solus vestra negotia sustinere et pon-
dus ac iurgia. Date ex vobis viros
sapientes et gnaros et quorum conversa-
tio sit probata in tribubus vestris ut ponam
vobis eos principes. Tunc respondistis
michi. Bona res est quam vis facere. Tuli-
que de tribubus vestris viros sapientes et
nobiles et constitui eos principes tribunos
et centuriones et quinquagenarios ac
decanos qui docerent vos singula. Pre-
cepique eis dicens. Audite illos et quod
iustum est iudicate. sive civis sit ille si-
ve peregrinus. Nulla erit distantia personarum.
ita parvum audietis ut magnum. Nec ac-
cipietis cuiusquam personam quia dei iudicium
est. Quod si difficile vobis aliquid visum fuerit.
referte ad me et ego audiam. Precepi-
que omnia que facere deberetis. Profecti autem
de horeb transivimus per heremum terribilem
et maximam solitudinem quam vidistis per
viam montis amorrei sicut preceperat
dominus deus noster nobis. Cumque venissemus
in cades barne dixi vobis. Venistis
ad montem amorrei quem dominus deus
noster daturus est nobis. Vide terram quam dominus
deus tuus dabit tibi. Ascende et possi-
de eam. sicut locutus est dominus deus pa-
tribus tuis. Noli metuere nec quicquam
paveas. Et accessistis ad me omnes
atque dixistis. Mittamus viros qui considerent
terram et renuncient per quod iter debeamus
ascendere et ad quas pergere civitates.
Cumque michi sermo placuisset. misi ex vobis
duodecim viros singulos de tribubus
suis. Qui cum perrexissent et ascendis-
sent in montana. venerunt usque val-
lem botri. Et considerata terra. sumen-
tes de fructibus eius ut ostenderent uber-
tatem. attulerunt ad nos atque di-
xerunt. Bona est terra quam dominus deus
noster daturus est nobis. Et noluistis
ascendere. sed increduli ad sermonem
domini dei nostri. murmurastis in taberna-
culis vestris atque dixistis. Odit nos dominus.
et idcirco eduxit nos de terra egypti ut
traderet nos in manu amorrei atque
deleret. Quo ascendemus. Nuntii ter-
ruerunt cor nostrum dicentes. Maxima
multitudo est et nobis in statura

procerior. urbes magne et ad celum usque munite. filios enachim vidimus ibi. Et dixi vobis. Nolite metuere nec timeatis eos. Dominus deus qui ductor est vester pro vobis ipse pugnabit. sicut fecit in egypto videntibus cunctis. et in solitudine ipse vidistis. portavit te dominus deus tuus ut solet homo gestare parvulum filium suum in omni via per quam ambulastis. donec veniretis ad locum istum. et nec sic quidem credidistis domino deo vestro qui precessit vos in via. et metatus est locum in quo tentoria figere deberetis. nocte ostendens vobis iter per ignem. et die per columpnam nubis. Cumque audisset dominus vocem sermonum vestrorum. iratus iuravit et ait. Non videbit quispiam ex hominibus generationis huius pessime terram bonam quam sub iuramento pollicitus sum patribus vestris. preter caleph filium iephone. ipse enim videbit eam. et ipsi dabo terram quam calcavit et filiis eius. quia secutus est dominum. Nec miranda indignatio in populum. cum mihi quoque iratus dominus propter vos dixerit. Nec tu ingredieris illuc. sed iosue filius nun minister tuus ipse intrabit pro te. hunc exhortare et robora. et ipse terram sorte dividet israhel. Parvuli vestri de quibus dixistis quod captivi ducerentur. et filii qui hodie boni ac mali ignorant distantiam. ipsi ingredientur. et ipsis dabo terram et possidebunt eam. Vos autem revertimini. et abite in solitudinem per viam maris rubri. Et respondistis mihi. Peccavimus domino. Ascendemus atque pugnabimus sicut precepit nobis dominus deus noster. Cumque instructi armis pergeretis in montem. ait michi dominus. Dic ad eos. Nolite ascendere neque pugnetis. non enim sum vobiscum. ne cadatis coram inimicis vestris. Locutus sum et non audistis. sed adversantes imperio domini et tumentes superbia ascendistis in montem. Itaque egressus amorreus qui habitabat in montibus. et obviam veniens persecutus est vos sicut apes solent persequi. et cecidit de seyr usque horma. Cumque reversi ploraretis coram domino. non audivit vos nec voci vestre voluit acquiescere. Sedistis ergo in cades barne multo tempore.

Ca. II 2

Profectique inde venimus in solitudinem que ducit ad mare rubrum sicut mihi dixerat dominus. et circuivimus montem seyr multo tempore. Dixitque dominus ad me. Sufficit vobis circuire montem istum. ite contra aquilonem. Et populo precipe dicens. Transibitis per terminos fratrum vestrorum filiorum esau qui habitant in seyr. et timebunt vos. Videte ergo diligenter ne moveamini contra eos. Neque enim dabo vobis de terra eorum quantum potest unius pedis calcare vestigium. quia in possessionem esau dedi montem seyr. Cibos emetis ab eis pecunia et comedetis. aquam empta haurietis et bibetis. Dominus deus tuus benedixit tibi in omni opere manuum tuarum. Novit iter tuum quomodo transieris solitudinem hanc magnam per quadraginta annos habitans tecum dominus deus tuus. et nichil tibi defuit. Cumque transissemus fratres nostros filios esau qui habitant in seyr per viam campestrem de helath et de asiongaber venimus ad iter quod ducit in desertum

moab. Dixitque dominus ad me. Non pugnes
contra moabitas. nec ineas adversus eos pre-
lium. Non enim tibi dabo quicquam de terra eorum.
quia filiis loth tradidi ar in possessionem.
Emim primi fuerunt habitatores eius. populus
magnus et validus. et tam excelsus ut
de enachim stirpe quasi gigantes crede-
rentur. et essent similes filiorum ena-
chim. Denique moabite appellant eos
emim. In seir autem prius habitaverunt
horim. Quibus expulsis atque deletis ha-
bitaverunt filii esau sicut fecerunt filii israel
in terra possessionis sue quam dedit eis dominus.
Surgentes ergo ut transiremus torrentem
zareth venimus ad eum. Tempus autem
quo ambulavimus de cades barne usque
ad transitum torrentis zareth triginta et oc-
to annorum fuit. donec consumeretur omnis
generatio hominum bellatorum de castris
sicut iuraverat dominus. cuius manus fuit ad-
versum eos ut interirent de castrorum
medio. Postquam autem universi ceciderunt pu-
gnatores. locutus est dominus ad me dicens.
Tu transibis hodie terminos moab urbem
nomine ar. et accedens in vicina filiorum
ammon. Cave ne pugnes contra eos. nec
movearis ad prelium. Non enim tibi dabo de
terra filiorum ammon. quia filiis loth dedi
eam in possessionem. Terra gigantum
reputata est. et in ipsa olim habitave-
runt gigantes quos ammonite vocant
zomzommim. populus magnus et multus
et procere longitudinis sicut enachim
quos delevit dominus a facie eorum. et
fecit illos habitare pro eis sicut fecerat fi-
liis esau qui habitant in seir. delens

horreos. et terram eorum illis tradens. quam
possident usque in presens. Eveos quoque
qui habitabant in aserim usque gazam. cappa-
doces expulerunt eos. qui egressi de cap-
padocia deleverunt eos. et habitaverunt
pro illis. Surgite et transite torrentem ar-
non. Ecce tradidi in manu tua seon re-
gem esebon amorreum. et terram eius.
incipe possidere. et committe adversum eum
prelium. Hodie incipiam mittere terrorem
atque formidinem tuam in populos qui habitant
sub omni celo. ut audito nomine tuo pa-
veant. et in morem parturientium contre-
miscant. et dolore teneantur. Misi ergo
nuntios de solitudine cademoth ad
seon regem esebon verbis pacificis di-
cens. Transibimus per terram tuam. publi-
ca gradiemur via. non declinabimus
neque ad dexteram neque ad sinistram.
Alimenta pretio vende nobis ut vesca-
mur. aquam pecunia tribue et sic bibemus.
Tantum est ut nobis concedas transitum
sicut fecerunt filii esau qui habitant
in seir. et moabite qui morantur in ar.
donec veniamus ad iordanem et transe-
amus in terram quam dominus deus noster datu-
rus est nobis. Noluitque seon rex e-
sebon dare nobis transitum. quia indura-
verat dominus deus tuus spiritum eius. et ob-
firmaverat cor illius ut traderetur
in manus tuas sicut nunc vides. Dixit-
que dominus ad me. Ecce cepi tradere
tibi seon et terram eius. incipe possidere
eam. Egressusque est seon obviam
nobis cum omni populo suo ad prelium in ias-
sa. et tradidit eum dominus deus noster

nos. Percussimus que eum cum filiis et omni
populo suo. cunctasque urbes in tempore illo ce-
pimus. interfectis habitatoribus earum viris
ac mulieribus et parvulis. Non reliquimus
in eis quicquam absque iumentis que in partem
venere predantium. et spoliis urbium
quas cepimus ab aroer que est super ripam
torrentis arnon. oppido quod in valle si-
tum est. usque galaad. Non fuit vicus et
civitas que manus nostras effugeret. Omnes
tradidit dominus deus noster. absque terra filiorum
ammon. ad quam non accessimus. et cunctis
que adiacent torrenti ieboch. et urbibus
montanis. universisque locis a quibus
nos prohibuit dominus deus noster. Capitulum iii.

Itaque conversi ascendimus per iter
basan. egressusque est og rex
basan in occursum nobis cum
populo suo ad bellandum in edrai. Dixit-
que dominus ad me. Ne timeas eum. quia in ma-
nu tua traditus est cum omni populo suo ac
terra sua. Faciesque ei sicut fecisti seon
regi amorreorum qui habitavit in esebon. Tra-
didit ergo dominus deus noster in manibus nostris
etiam og regem basan. et universum po-
pulum eius. Percussimusque eos usque ad
internicionem. vastantes cunctas civi-
tates illius uno tempore. Non fuit oppidum
quod nos effugeret. Sexaginta urbes.
et omnem regionem argob regni og in ba-
san. Cuncte urbes erant munite mu-
ris altissimis portisque et vectibus. absque
oppidis innumeris que non habebant mu-
ros. Et delevimus eos sicut feceramus
seon regi esebon. disperdentes omnem
civitatem virosque ac mulieres et par-
vulos. Iumenta autem et spolia urbium
diripuimus. Tulimusque illo in tempore
terram de manu duorum regum amorreorum
qui erant trans iordanem a torrente ar-
non usque ad montem hermon quem sydonii
sarion vocant. et amorrei sanir. omnes
civitates que site sunt in planicie et u-
niversam terram galaad et basan usque sel-
cha et edrai civitates regni og in ba-
san. Solus quippe og rex basan re-
stiterat de stirpe gygantum. Monstratur
lectus eius ferreus qui est in rabbath filiorum
ammon. novem cubitos habens longitu-
dinis et quatuor latitudinis. ad men-
suram cubiti virilis manus. Terramque posse-
dimus in tempore illo ab aroer que est super
ripam torrentis arnon usque ad me-
diam partem montis galaad. et civita-
tes illius dedi ruben et gad. Reliquam
autem partem galaad et omnem basan re-
gni og tradidi dimidie tribui mana-
se. omnem regionem argob. Cuncta
basan vocatur terra gygantum. Iair fi-
lius manasse possedit omnem regione
argob. usque ad terminos gessuri et
machati. Vocavitque ex nomine suo ba-
san avothiair. id est villas iair. usque
in presentem diem. Machir quoque dedi gala-
ad. Et tribubus ruben et gad dedi de terra
galaad usque ad torrentem arnon me-
dium torrentis et finium usque ad torren-
tem ieboth qui est terminus filiorum
ammon. et planiciem solitudinis
atque iordanem et terminos ceneret usque
ad mare deserti quod est salsissimum
ad radices montis phasga contra orientem.

Precepi quoque vobis in tempore illo dicens.
Dominus deus vester dat vobis terram hanc
in hereditatem. expediti precedite fratres
vestros filios israel omnes viri robusti absque
uxoribus et parvulis ac iumentis.
Novi enim quod plura habeatis pecora.
et in urbibus remanere debebunt.
quas tradidi vobis. donec tribuat do-
minus requiem fratribus vestris sicut vobis tribuit.
et possideant etiam ipsi terram quam datu-
rus est eis trans iordanem. Tunc re-
vertetur unusquisque in possessionem
suam quam dedi vobis. Iosue quoque in tempore
illo precepi dicens. Oculi tui viderunt
que fecit dominus deus vester duobus
regibus his. Sic faciet omnibus regnis ad
que transiturus es. Ne timeas eos. dominus
enim deus vester pugnabit pro vobis. Pre-
catusque sum in tempore illo dominum dicens.
Domine deus tu cepisti ostendere servo tuo
magnitudinem tuam. manumque fortissimam.
Neque enim deus alius est vel in celo vel
in terra qui possit facere opera tua
et comparari fortitudini tue. Transibo
igitur et videbo terram hanc optimam
trans iordanem. et montem istum e-
gregium et libanum. Iratusque est dominus
mihi propter vos. nec exaudivit me. sed di-
xit mihi. Sufficit tibi. nequaquam ultra lo-
quaris de hac re ad me. Ascende ca-
cumen phasge. et oculos tuos circum-
fer ad occidentem et aquilonem. austrum-
que et orientem et aspice. Nec enim
transibis iordanem istum. Precipe io-
sue et corrobora eum atque conforta. quia
ipse precedet populum istum. et dividet eis terram
quam visurus es. Mansimusque in valle con-
tra fanum phogor. Capitulum iiii.

Et nunc israel audi precepta et
iudicia que ego doceo te. ut
faciens ea vivas. et ingre-
diens possideas terram quam dominus deus
patrum vestrorum daturus est vobis. Non
addetis ad verbum quod vobis loquor.
neque auferetis ex eo. Custodite man-
data domini dei vestri que ego precipio
vobis. Oculi vestri viderunt omnia que
fecit dominus contra beelphegor. quomodo contri-
verit omnes cultores eius de medio vestri.
Vos autem qui adheretis domino deo vestro vivitis
universi usque in presentem diem. Scitis quod
docuerim vos precepta atque iusticias.
sicut precepit mihi dominus deus meus.
Sic facietis ea in terra quam possessuri
estis. et observabitis et implebitis opere.
Hec est enim vestra sapientia et intel-
lectus coram populis. ut audientes u-
niversa precepta hec. dicant. En populus
sapiens et intelligens. gens magna.
nec est alia natio tam grandis que
habeat deos appropinquantes sibi sicut dominus
deus noster adest cunctis obsecrationibus
nostris. Que est enim alia gens sic incli-
ta ut habeat cerimonias iustaque
iudicia et universam legem quam ego
proponam ante oculos vestros hodie.
Custodi igitur temetipsum et animam
tuam sollicite. Ne obliviscaris verborum
que viderunt oculi tui. et ne exce-
dant de corde tuo cunctis diebus vite
tue. Docebis ea filios ac nepotes
tuos. diem in quo stetisti coram domino

deo tuo in horeb quando dominus locutus
est mihi dicens. Congrega ad me populum
ut audiat sermones meos et discat
timere me omni tempore quo vivit in terra
doceatque filios suos. Et accessistis ad
radices montis qui ardebat usque ad
celum. erantque in eo tenebre nubes
et caligo. locutusque est dominus ad vos
de medio ignis. vocem verborum eius audistis
et formam penitus non vidistis. Et ostendit
vobis pactum suum quod precepit ut faceretis.
et decem verba que scripsit in duabus
tabulis lapideis. Mihique mandavit
in illo tempore ut docerem vos cerimoni-
as atque iudicia que facere deberetis in terra
quam possessuri estis. Custodite igitur
sollicite animas vestras. Non vidistis
aliquam similitudinem in die qua locutus
est dominus vobis in horeb de medio ignis.
ne forte decepti faciatis vobis sculptam
similitudinem. omnium iumentorum que sunt
super terram vel avium sub celo volantium.
atque reptilium que moventur in terra. sive
piscium qui sub terra morantur in aquis.
ne forte oculis elevatis ad celum videas
solem et lunam et omnia astra celi. et
errore deceptus adores ea et colas que
creavit dominus deus tuus in ministerium cunctis
gentibus que sub celo sunt. Vos autem
tulit dominus et eduxit de fornace fer-
rea egypti. ut haberet populum heredita-
rium sicut est in presenti die. Iratusque est
dominus contra me propter sermones vestros. et
iuravit ut non transirem iordanem nec
ingrederer terram optimam quam daturus
est vobis. Ecce morior in hac humo. non
transibo iordanem. Vos transibitis et possi-
debitis terram egregiam. Cave ne quando
obliviscaris pacti domini dei tui quod
pepigit tecum. et facias tibi sculptam si-
militudinem eorum que fieri dominus prohibuit.
quia dominus deus tuus ignis consumens est.
deus emulator. Si genueritis filios
ac nepotes et morati fueritis in terra. et
decepti feceritis vobis aliquam similitudinem
patrantes malum coram domino deo vestro
ut eum ad iracundiam provocetis. testes invo-
co hodie celum et terram cito perituros
vos esse de terra quam transito iordane posses-
suri estis. Non habitabitis in ea longo
tempore. sed delebit vos dominus atque disperget
in omnes gentes. Et remanebitis pa-
uci in nationibus ad quas vos ducturus
est dominus. ibique servietis diis qui
hominum manu fabricati sunt. ligno
et lapidi qui non vident. non audiunt.
non comedunt. non odorantur. Cumque que-
sieris ibi dominum deum tuum. invenies eum.
si tamen toto corde quesieris. et tota
tribulatione anime tue. Postquam te
invenerint omnia que predicta sunt.
novissimo tempore reverteris ad dominum
deum tuum et audies vocem eius. quia
deus misericors dominus deus tuus est. Non
dimittet te nec omnino delebit. nec
obliviscetur pacti in quo iuravit patribus
tuis. Interroga de diebus antiquis qui
fuerunt ante te ex die quo creavit deus
hominem super terram a summo celi usque
ad summum eius. si facta est aliquando
huiuscemodi res. aut umquam cognitum est.
ut audiret populus vocem dei loquentis

de medio ignis sicut tu audisti et vidisti.
si fecit deus ut ingrederetur et tolleret sibi
gentem de medio nationum per temptatio-
nes signa atque portenta. per pugnam et
robustam manum extentumque brachium
et horribiles visiones iuxta omnia que
fecit dominus deus vester pro vobis in egypto
videntibus oculis tuis. ut scires quoniam dominus
ipse est deus et non est alius preter eum.
De celo te fecit audire vocem suam.
ut doceret te et in terra ostendit tibi ignem suum
maximum. Et audisti verba illius de medio
ignis. quia dilexit patres tuos. et elegit
semen eorum post eos. eduxitque te precedens
in virtute sua magna ex egypto. ut de-
leret nationes maximas et fortiores
te in introitu tuo. et introduceret te da-
retque tibi terram earum in possessionem sicut
cernis in presenti die. Scito ergo hodie et
cogita in corde tuo. quod dominus ipse
sit deus in celo sursum et in terra deor-
sum et non sit alius. Custodi precepta eius
atque mandata que ego precipio tibi. ut bene
sit tibi et filiis tuis post te. et permaneas
multo tempore super terram quam dominus deus tuus
daturus est tibi. Tunc separavit moyses tres
civitates trans iordanem ad orien-
talem plagam ut confugiat ad eas qui
occiderit nolens proximum suum. nec fuit
inimicus ante unum et alterum diem. et ad ha-
rum aliquam urbium possit evadere. Bosor
in solitudine que sita est in terra cam-
pestri de tribu ruben et ramoth in ga-
laad que est in tribu gad. et golam in
basan que est in tribu manasse. Ista est
lex quam proposuit moyses coram filiis israel.
et hec testimonia et cerimonie atque
iudicia que locutus est ad filios israel quando
egressi sunt de egypto trans iordanem
in valle contra fanum phogor. in terra seon
regis amorreorum qui habitavit in esebon
quem percussit moyses. Filii quoque israel egressi
ex egypto possederunt terram eius et terram
og regis basan duorum regum amor-
reorum qui erant trans iordanem ad so-
lis ortum. ab aroer que sita est super
ripam torrentis arnon usque ad montem
seon qui est et hermon. omnem plani-
ciem trans iordanem ad orientalem
plagam usque ad mare solitudinis et
usque ad radices montis phasga. Ca. v.

Vocavitque moyses omnem israel.
et dixit ad eum. Audi israel
cerimonias atque iudicia.
que ego loquor in auribus vestris hodie.
Discite ea et opere complete. Dominus deus
noster pepigit nobiscum fedus in horeb.
Non cum patribus nostris iniit pactum sed no-
biscum qui in presentiarum sumus et vivi.
Facie ad faciem locutus est nobis in mon-
te de medio ignis. Ego sequester et me-
dius fui inter dominum et vos in tempore illo. ut
annunciarem verba eius vobis. Timuistis
enim ignem. et non ascendistis in montem.
Et ait. Ego dominus deus tuus qui eduxi
te de terra egypti de domo servitutis.
Non habebis deos alienos in conspectu
meo. Non facies tibi sculptile neque simi-
litudinem omnium que in celo sunt desuper.
et que in terra deorsum. et que versantur
in aquis sub terra. Non adorabis ea et
non coles. Ego enim sum dominus deus tuus

deus emulator, reddens iniquitatem
patrum in filios in terciam et quartam generacionem
his qui oderunt me et faciens misericor-
diam in multa milia diligentibus me et
custodientibus precepta mea. Non
usurpabis nomen domini dei tui frustra
quia non erit impunitus qui super re va-
na nomen eius assumpserit. Observa diem
sabbati ut sanctifices eum sicut pre-
cepit tibi dominus deus tuus. Sex diebus ope-
raberis et facies omnia opera tua. Sep-
timus dies sabbati est id est requies
domini dei tui. Non facies in eo quicquam operis
tu et filius tuus et filia servus et ancilla
et bos et asinus et omne iumentum tuum
et peregrinus qui est intra portas tuas
ut requiescat servus et ancilla tua
sicut et tu. Memento quod et ipse servieris
in egypto et eduxerit te inde dominus
deus tuus in manu forti et brachio ex-
tento. Iccirco precepit tibi ut observares
diem sabbati. Honora patrem tuum et
matrem sicut precepit tibi dominus deus tuus
ut longo vivas tempore et bene sit tibi in ter-
ra quam dominus deus tuus daturus est tibi. Non
occides. Neque mechaberis. Furtumque
non facies. Non loqueris contra proximum
tuum falsum testimonium. Non concupisces
uxorem proximi tui. non domum non agrum
non servum non ancillam non bovem non
asinum. et universa que illius sunt. Hec
verba locutus est dominus ad omnem multi-
tudinem vestram in monte de medio ignis
et nubis et caliginis voce magna. ni-
chil addens amplius. Et scripsit ea in
duabus tabulis lapideis quas tradidit michi.

Vos autem postquam audistis vocem de medio
tenebrarum et montem ardere vidistis
accessistis ad me omnes principes tribuum
et maiores natu atque dixistis. Ecce os-
tendit nobis dominus deus noster maiestatem et ma-
gnitudinem suam. Vocem eius audivimus de medio
ignis et probavimus hodie quod loquente
deo cum homine vixerit homo. Cur ergo
moriemur et devorabit nos ignis hic ma-
ximus. Si enim audierimus ultra vocem
domini dei nostri moriemur. Quid est omnis
caro ut audiat vocem dei viventis qui
de medio ignis loquitur sicut nos au-
divimus et possit vivere. Tu magis acce-
de et audi cuncta que dixerit dominus deus
noster tibi. loquerisque ad nos. et nos au-
dientes faciemus ea. Quod cum audisset
dominus ait ad me. Audivi vocem verborum
populi huius que locuti sunt tibi. Bene omnia
sunt locuti. Quis det tales eos habe-
re mentem ut timeant custodiant me et custodi-
ant universa mandata mea in omni tempore
ut bene sit eis et filiis eorum in sempiter-
num. Vade et dic eis. Revertimini in ten-
toria vestra. Tu vero hic sta mecum et lo-
quar tibi omnia mandata et ceremonias
atque iudicia que docebis eos ut faciant
ea in terra quam dabo illis in possessionem.
Custodite igitur et facite que precepit dominus
deus vobis. Non declinabitis neque ad
dexteram neque ad sinistram. sed per viam quam
precepit dominus deus vester ambula-
bitis. ut vivatis et bene sit vobis et pro-
telentur dies in terra possessionis vestre

Hec sunt precepta et ceri- C. VI 8
monie atque iudicia que manda-

dominus deus vester ut docerem vos et
faciatis ea in terra ad quam transgredimini
possidendam. ut timeas dominum deum
tuum. et custodias omnia mandata et
precepta eius que ego precipio tibi et filiis
ac nepotibus tuis cunctis diebus vite tue
ut prolongentur dies tui. Audi israel et
observa ut facias que precepit tibi dominus.
ut bene sit tibi et multipliceris amplius
sicut pollicitus est dominus deus patrum
tuorum tibi in terra lacte et melle manan-
te. Audi israel. dominus deus noster. deus unus
est. Diliges dominum deum tuum ex toto cor-
de tuo. et ex tota anima tua et ex toto
fortitudine tua. Eruntque verba hec
que ego precipio tibi hodie in corde tu-
o et narrabis filiis tuis. et medita-
beris sedens in domo tua. et ambu-
lans in itinere. dormiens atque consur-
gens. et ligabis ea quasi signum in ma-
nu tua. eruntque et movebuntur inter
oculos tuos. scribesque ea in limine
et in ostiis domus tue. Cumque introdu-
xerit te dominus deus tuus in terram pro
qua iuravit patribus tuis abraham ysa-
ac et iacob. et dederit tibi civitates
magnas et optimas quas non edifi-
casti. domos plenas cunctarum opum
quas non extruxisti. cisternas quas
non fodisti. vineta et oliveta que non
plantasti. et comederis et saturatus
fueris. cave diligenter ne obliviscaris
dominum qui eduxit te de terra egypti de
domo servitutis. Dominum deum tuum
timebis. et illi soli servies. ac per nomen
illius iurabis. Non ibitis post deos alienos
cunctarum gentium que in circuitu vestro
sunt quia deus emulator dominus deus
tuus in medio tui. ne quando irascatur furor
domini dei tui contra te et auferat te de super-
ficie terre. Non temptabis dominum deum
tuum. sicut temptasti in loco tempta-
tionis. Custodi precepta domini dei tui
ac testimonia et cerimonias. quas
precepit tibi. et fac quod placitum est et bo-
num in conspectu domini dei tui ut bene
sit tibi. et ingressus possideas terram
optimam de qua iuravit dominus patribus
tuis ut deleret omnes inimicos tuos co-
ram te sicut locutus est. Cum interroga-
verit te filius tuus cras dicens. quid
sibi volunt testimonia hec et ce-
rimonie atque iudicia que precepit nobis
dominus deus noster. dices ei. Servi eramus
pharaonis in egypto in manu forti.
fecitque signa atque prodigia magna et pes-
sima in egypto contra pharaonem et omnem
domum illius in conspectu nostro. et edu-
xit nos inde ut introductis daret terram
super qua iuravit patribus nostris. Precepitque nobis
dominus ut faciamus omnia legitima
hec. et timeamus dominum deum nostrum et
bene sit nobis cunctis diebus vite nostre
sicut est hodie. Eritque nostri misertor
si custodierimus et fecerimus omnia
precepta eius coram domino deo nostro sicut
mandavit nobis. Capitulum vii.

Cum introduxerit te dominus
deus tuus in terram quam posses-
surus ingredieris. et dele-
verit gentes multas coram te. ethevum
et gergeseum et amorreum. chananeum

et pherezeum et eveum et iebuseum
septem gentes multo maiores numero
quam tu es et robustiores te tradideritque eas dominus deus tuus tibi percuties
eas usque ad internicionem. Non inibis
cum eis fedus nec misereberis earum
neque sociabis cum eis coniugia. Filiam
tuam non dabis filio eius nec filiam illius
accipies filio tuo quia seducet filium
tuum ne sequatur me et ut magis serviat
diis alienis irasceturque furor domini et
delebit te cito. Quin potius hec facietis
eis. Aras eorum subvertite confringite
statuas lucosque succidite et sculptilia
comburite quia populus sanctus es domino
deo tuo. Te elegit dominus deus tuus
ut sis ei populus peculiaris de cunctis
populis qui sunt super terram. Non quia cunctas
gentes numero vincebatis vobis
iunctus est dominus et elegit vos cum
omnibus sitis populis pauciores sed quia di
lexit vos dominus et custodivit iura
mentum quod iuravit patribus vestris eduxit
que vos in manu forti et redemit de
domo servitutis de manu pharaonis
regis egypti. Et scies quia dominus deus
tuus ipse est deus fortis et fidelis cu
stodiens pactum et misericordiam dili
gentibus se et his qui custodiunt precep
ta eius in mille generationes et
reddens odientibus se statim ita ut
disperdat eos et ultra non differat
protinus eis restituens quod merentur
Custodi ergo precepta et cerimonias
atque iudicia que ego mando tibi hodie
ut facias. Si postquam audieris hec iudicia
custodieris ea et feceris custodiet
dominus deus tuus tibi pactum et misericor
diam quam iuravit patribus tuis et diliget
te et multiplicabit benedicetque fruc
tui ventris tui et fructui terre tue fru
mento tuo atque vindemie oleo et ar
mentis gregibus ovium tuarum super terram
pro qua iuravit patribus tuis ut daret eam tibi
Benedictus eris inter omnes populos. Non
erit apud te sterilis utriusque sexus tam
in hominibus quam in gregibus tuis. Aufe
ret dominus a te omnem languorem et in
firmitates egypti pessimas quas nosti
non inferet tibi sed cunctis hostibus tuis. De
vorabis omnes populos quos dominus deus
tuus daturus est tibi. Non parcet eis o
culus tuus nec servies diis eorum ne sint
in ruinam tui. Si dixeris in corde tuo
plures sunt gentes iste quam ego quomodo
potero delere eas noli metuere
sed recordare que fecerit dominus deus
tuus pharaoni et cunctis egyptiis pla
gas maximas quas viderunt oculi
tui et signa atque portenta manumque
robustam et extentum brachium
ut educeret te dominus deus tuus. Sic
faciet cunctis populis quos metuis. Insu
per et crabrones mittet dominus
deus tuus in eos donec deleat omnes
atque disperdat qui te fugerint et late
re potuerint. Non timebis eos quia
dominus deus tuus in medio tui est deus
magnus et terribilis. Ipse consumet
nationes has in conspectu tuo pau
latim atque per partes. Non poteris de
lere eas pariter ne forte multiplicentur

et te bestie terre. Dabitque eos dominus
deus tuus in conspectu tuo et interficiet
illos donec penitus deleantur. Tradet
reges eorum in manus tuas et disper
des nomina eorum sub celo. Nullus po
terit resistere tibi donec conteras eos.
Sculptilia eorum igne combures. Non
concupisces argentum et aurum de quibus
facta sunt neque assumes ex eis tibi
quicquam ne offendas propter ea quia abhomi
natio est domini dei tui. Nec inferes quip
piam ex ydolo in domum tuam ne fias
anathema sicut et illud est. Quasi
spurcitiam detestaberis et velut inqui
namentum ac sordes abhominationi
8 habebis quia anathema est. Cap. viii.
Omne mandatum quod ego precipio
tibi hodie diligenter ut facias
quo possitis vivere et multipli
cemini ingressique possideatis terram pro
qua iuravit dominus patribus vestris. Et re
cordaberis cuncti itineris per quod adduxit
te dominus deus tuus quadraginta annis
per desertum ut affligeret te atque temptaret
et nota fierent que in tuo animo versa
bantur utrum custodires mandata illius
an non. Afflixit te penuria et dedit
tibi cibum manna quem ignorabas tu
et patres tui ut ostenderet tibi quod non in
solo pane vivit homo sed in omni verbo
quod egreditur ex ore domini. Vestimentum
tuum quo operiebaris nequaquam vetu
state defecit et pes tuus non est subtri
tus en quadragesimus annus est ut
recogites in corde tuo quia sicut erudit
homo filium suum sic dominus deus tuus

erudivit te ut custodias mandata do
mini dei tui et ambules in viis eius et time
as eum. Dominus enim deus tuus introducet
te in terram bonam terram rivorum aqua
rumque et fontium in cuius campis et
montibus erumpunt fluviorum abyssi
terram frumenti ordei ac vinearum
in qua ficus et mala granata et olive
ta nascuntur terram olei ac mellis ubi
absque ulla penuria comedes panem
tuum et rerum omnium abundantia per
frueris cuius lapides ferrum sunt et
de montibus eius eris metalla foduntur
ut cum comederis et saciatus fueris be
nedicas domino deo tuo pro terra optima
quam dedit tibi. Observa et cave ne
quando obliviscaris domini dei tui et
negligas mandata eius atque iudicia
et cerimonias quas ego precipio tibi
hodie ne postquam comederis et satia
tus fueris domos pulchras edifica
veris et habitaveris in eis habuerisque
armenta et ovium greges ar
genti et auri cunctarumque rerum copia
elevetur cor tuum et non reminiscaris domini
dei tui qui eduxit te de terra egypti
de domo servitutis et ductor tuus fuit
in solitudine magna atque terribili in
qua erat serpens flatu adurens
et scorpio ac dipsas et nulle om
nino aque. Qui eduxit rivos de pe
tra durissima et cibavit te manna in
solitudine quod nescierunt patres tui.
Et postquam afflixit te ac probavit ad
extremum misertus est tui ne diceres
in corde tuo fortitudo mea et robur

manus mee hec michi omnia prestiterunt. Sed recorderis domini dei tui quod ipse tibi vires prebuerit ut impleret pactum suum super quo iuravit patribus tuis sicut presens indicat dies. Sin autem oblitus domini dei tui secutus fueris alienos deos, colueris que eos et adoraveris, ecce nunc predico tibi quod omnino dispereas. Sicut gentes quas delevit dominus in introitu tuo, ita et vos peribitis si inobedientes fueritis voci domini dei vestri. Ca. ix.

Audi israel. Tu transgredieris hodie iordanem ut possideas nationes maximas et fortiores te, civitates ingentes et ad celum usque muratas, populum magnum atque sublimem filios enachim quos ipse vidisti et audisti quibus nullus potest ex adverso resistere. Scies ergo hodie quod dominus deus tuus ipse transibit ante te ignis devorans atque consumens, qui conterat eos et deleat atque disperdat ante faciem tuam velociter sicut locutus est tibi. Ne dicas in corde tuo cum deleverit eos dominus deus tuus in conspectu tuo: propter iustitiam meam introduxit me dominus ut terram hanc possiderem, cum propter impietates suas iste delete sint nationes. Neque enim propter iustitias tuas et equitatem cordis tui ingrediens terram eorum, sed quia ille egerunt impie te introeunte delete sunt, et ut compleret verbum suum dominus quod sub iuramento pollicitus est patribus tuis abraham ysaac et iacob. Scito igitur quod non propter iustitias tuas dominus deus tuus dederit tibi terram hanc optimam in possessionem cum durissime cervicis sis populus. Memento et ne obliviscaris dominum deum tuum in solitudine. Ex eo die quo egressus es ex egypto usque ad locum istum semper adversus dominum contendisti. Nam et in horeb provocasti eum et iratus delere te voluit quando ascendi in montem ut acciperem tabulas lapideas, tabulas pacti quod pepigit vobiscum dominus, et perseveravi in monte quadraginta diebus ac noctibus panem non comedens et aquam non bibens. Dedit que michi dominus deus duas tabulas lapideas scriptas digito dei et continentes omnia verba que vobis in monte locutus est de medio ignis quando contio populi congregata est. Cumque transissent quadraginta dies et totidem noctes, dedit michi dominus duas tabulas lapideas, tabulas federis. Dixitque michi: Surge et descende hinc cito, quia populus tuus quem eduxisti de egypto deseruerunt velociter viam quam demonstrasti eis, feceruntque sibi conflatile. Rursumque ait dominus ad me: Cerno quod populus iste dure cervicis sit. Dimitte me ut conteram eum et deleam nomen eius sub celo et constituam te super gentem que hac melior et fortior sit. Cumque de monte ardente descenderem et duas tabulas federis utraque tenerem manu, vidissem que vos peccasse domino deo vestro et fecisse vobis vitulum conflatilem ac deseruisse velociter viam eius quam vobis ostenderat, proieci tabulas de manibus meis, confregi que eas in conspectu vestro

Et procidi ante dominum sicut prius qua-
draginta diebus ac noctibus panem
non comedens et aquam non bibens propter
omnia peccata vestra que gessistis contra dominum
et eum ad iracundiam provocastis. timui
enim indignationem illius et iram qua
adversum vos concitatus delere vos
voluit. Et exaudivit me dominus
etiam hac vice. Adversum aaron quoque vehe-
menter iratus voluit eum conterere. et
pro illo similiter deprecatus sum. Peccatum autem
vestrum quod feceratis id est vitulum
arripiens igne combussi. et in frusta
comminuens omnino quoque in pulverem
redigens proieci in torrentem qui
de monte descendit. In incendio quoque
et in temptatione et in sepulchris
concupiscentie provocastis dominum.
Et cum misit vos de cades barne di-
cens. ascendite et possidete terram quam
dedi vobis. Et contempsistis imperium
domini dei vestri et non credidistis ei ne-
que vocem eius audire voluistis. sed
semper fuistis rebelles a die qua nos-
se vos cepi. Et iacui coram domino qua-
draginta diebus ac noctibus. quibus
eum suppliciter deprecabar ne deleret
vos ut fuerat comminatus. Et orans
dixi. Domine deus ne disperdas populum
tuum et hereditatem tuam quam redemi-
sti in magnitudine tua magna. quos
eduxisti de egypto in manu forti.
Recordare servorum tuorum abraham ysa-
ac et iacob. Ne aspicias duritiam
populi huius et impietatem atque peccatum.
ne forte dicant habitatores terre de qua
eduxisti nos. Non poterat dominus in-
troducere eos in terram quam pollicitus est
eis. et oderat illos. idcirco eduxit ut
interficeret eos in solitudine. Qui sunt
populus tuus et hereditas tua. quos edu-
xisti in fortitudine tua magna et in bra-
chio tuo extento.

Capitulum decimum

In tempore illo dixit dominus ad me.
Dola tibi duas tabulas lapi-
deas sicut priores fuerunt. et
ascende ad me in montem. faciesque
arcam ligneam. et scribam in tabulis
verba que fuerunt in his quas antea
confregisti. ponesque eas in arca. Feci
igitur arcam de lignis sethim. Cumque
dolassem duas tabulas lapideas
instar priorum. ascendi in montem
habens eas in manibus. Scripsit quoque
in tabulis iuxta quod prius scripserat
verba decem que locutus est dominus
ad vos in monte de medio ignis quando
populus congregatus est. et dedit eas michi.
Reversusque de monte descendi et posui
tabulas in arca quam feceram. que
hucusque ibi sunt. sicut michi preceperat
dominus. Filii autem israel castra moverunt
ex beroth filiorum iacan in mosera.
ubi aaron mortuus ac sepultus est.
pro quo sacerdotio functus est filius eius
eleazar. Inde venerunt in gadgad.
de quo loco profecti castrametati sunt
in ietabatha in terra aquarum atque
torrentium. Eo tempore separavit tribum
levi ut portaret arcam federis
et staret coram eo in ministerio ac
benediceret in nomine illius usque in

presentem diem. Quamobrem non habuit
levi partem neque possessionem cum fratribus
suis: quia ipse dominus possessio eius est sicut
promisit ei dominus deus tuus. Ego
autem steti in monte sicut prius quadra-
ginta diebus ac noctibus. exaudivitque
me dominus etiam hac vice. et te perdere noluit.
Dixitque mihi. Vade et precede populum. ut
ingrediatur et possideat terram quam iura-
vi patribus eorum ut traderem eis. Et nunc
israel quid dominus deus tuus petit a te. nisi
ut timeas dominum deum tuum et ambules
in viis eius et diligas eum. ac ser-
vias domino deo tuo in toto corde tuo et
in tota anima tua. custodiasque mandata
domini et cerimonias eius quas ego
hodie precipio. ut bene sit tibi. En do-
mini dei tui celum est et celum celi. terra
et omnia que in ea sunt. et tamen pa-
tribus tuis conglutinatus est dominus. et
amavit eos. elegitque semen eorum post
eos. id est vos et cunctis gentibus. sicut
hodie comprobatur. Circumcidite igitur pre-
putium cordis vestri. et cervicem vestram
ne induretis amplius. quia dominus deus
vester ipse est deus deorum et dominus domi-
nantium. deus magnus et potens et
terribilis. qui personam non accipit nec
munera. Facit iudicium pupillo et
vidue. amat peregrinum et dat ei victum
atque vestitum. Et vos ergo amate pere-
grinos. quia et ipsi fuistis advene in ter-
ra egypti. Dominum deum tuum timebis et ei
servies. ipsi adherebis. iurabisque in no-
mine eius. Ipse est laus tua et deus tuus.
qui fecit tibi hec magnalia et terribilia que
viderunt oculi tui. In septuaginta
animabus descenderunt patres tui in
egyptum. et ecce nunc multiplicavit te
dominus deus tuus sicut astra celi. C. XI.

Ama itaque dominum deum tuum
et observa precepta eius et ce-
rimonias et iudicia atque man-
data omni tempore. Cognoscite hodie que
ignorant filii vestri qui non viderunt
disciplinam domini dei vestri. magnalia
eius et robustam manum extentumque
brachium. signa et opera que fecit in me-
dio egypti. pharaoni et universe terre
eius. omnique exercitui egyptiorum et
equis et curribus. quomodo operuerint
eos aque rubri maris cum vos perse-
querentur. et deleverit eos dominus usque in
presentem diem. vobisque que fecerit in
solitudine donec veniretis ad hunc lo-
cum. et dathan et abiron filiis heli-
ab qui fuit filius ruben. quos aperto
ore suo terra absorbuit cum domibus
et tabernaculis et universa substan-
cia eorum quam habebant in medio israel.
Oculi vestri viderunt omnia opera domini
magna que fecit. ut custodiatis universa
mandata illius que ego hodie precipio
vobis. et possitis introire. et possidere
terram ad quam ingredimini. multoque in ea
vivatis tempore. quam sub iuramento polli-
citus est dominus patribus vestris et semini
eorum. lacte et melle manantem. Ter-
ra enim ad quam ingrediens possiden-
dam non est sicut terra egypti de qua
existi ubi iacto semine in hortorum
morem aque ducuntur irrigue. sed

montuosa est et campestris de celo
expectans pluvias. Quam dominus deus
tuus semper invisit. et oculi illius in ea
sunt a principio anni usque ad finem eius.
Si ergo obedieritis mandatis meis que
hodie precipio vobis. ut diligatis dominum
deum vestrum et serviatis ei in toto corde
vestro et in tota anima vestra dabit pluviam
terre vestre temporaneam et serotinam.
ut colligatis frumentum et vinum et o-
leum. fenumque ex agris ad pascenda iu-
menta. ut et ipsi comedatis ac sature-
mini. Cavete ne forte decipiatur cor vestrum
et recedatis a domino. serviatisque diis alie-
nis et adoretis eos. iratusque dominus
claudat celum et pluvie non descendant.
nec terra det germen suum. pereatisque
velociter de terra optima quam dominus daturus
est vobis. Ponite hec verba mea in cordibus
vestris et in animis vestris. et suspendi-
te ea pro signo in manibus. et inter vestros
collocate oculos. Docete filios vestros
ut illa meditentur. Quando sederis in domo
tua et ambulaveris in via et accubu-
eris atque surrexeris. scribes ea super po-
stes et ianuas domus tue. ut multipli-
centur dies tui et filiorum tuorum in terra
quam iuravit dominus patribus tuis ut daret
eis quamdiu celum imminet terre. Si enim
custodieritis mandata que ego pre-
cipio vobis et feceritis ea ut diligatis
dominum deum vestrum et ambuletis in omnibus
viis eius adherentes ei. disperdet dominus
omnes gentes istas ante faciem vestram.
et possidebitis eas que maiores
et fortiores vobis sunt. Omnis locus
quem calcaverit pes vester. vester erit. A de-
serto et libano et flumine magno
eufrate usque ad mare occidentale e-
rit terminus vester. Nullus stabit contra vos. Ter-
rorem vestrum et formidinem dabit dominus
deus vester super omnem terram quam calca-
turi estis. sicut locutus est vobis. En
propono in conspectu vestro hodie benedic-
tionem et maledictionem. Benedic-
tionem si obedieritis mandatis domini
dei vestri que ego hodie precipio vobis.
maledictionem si non audieritis man-
data domini dei vestri. sed recesseritis de via
quam ego nunc ostendo vobis. et ambula-
veritis post deos alienos quos igno-
ratis. Cum vero introduxerit te dominus
deus tuus in terram ad quam pergis ha-
bitandam. pones benedictionem super
montem garizim. maledictionem super
montem hebal qui sunt trans iorda-
nem post viam que vergit ad solis
occubitum in terra chananei qui ha-
bitat in campestribus contra galgalam que
est iuxta vallem tendentem et intran-
tem procul. Vos enim transibitis iordanem.
ut possideatis terram quam dominus deus
vester daturus est vobis. et habeatis
et possideatis illam. Videte ergo ut im-
pleatis cerimonias atque iudicia. que
ego hodie ponam in conspectu vestro.

C. xii.

Hec sunt precepta atque
iudicia que facere debeatis
in terra quam dominus deus patrum
tuorum daturus est tibi. ut possideas eam
cunctis diebus quibus super humum gradieris.
Subvertite omnia loca in quibus coluerunt

gentes quas possessuri estis deos suos
super montes excelsos et colles et subter
omne lignum frondosum. Dissipate a-
ras earum et confringite statuas. lucos igne
comburite et ydola comminuite. disperdite
nomina eorum de locis suis. Non facietis ita
domino deo vestro. Sed ad locum quem elege-
rit dominus deus vester de cunctis tribubus
vestris ut ponat nomen suum ibi et habi-
tet in eo. venietis et offeretis in illo lo-
co holocausta et victimas vestras.
Decimas et primitias manuum vestrarum
et vota atque donaria. primogenita boum
et ovium. Et comedetis ibi in conspectu
domini dei vestri. et letabimini in cunctis ad
que miseritis manum vos et domus
vestre in quibus benedixerit vobis dominus
deus vester. Non facietis ibi que nos
hic facimus hodie. singuli quod sibi rectum
videtur. Neque enim usque in presens tempus
venistis ad requiem et possessionem
quam dominus deus vester daturus est vobis.
Transibitis iordanem et habitabitis
in terra quam dominus deus vester daturus est
vobis. ut requiescatis a cunctis hostibus
per circuitum. et absque ullo timore habi-
tetis in loco quem elegerit dominus deus
vester ut sit nomen eius in eo. Illuc
omnia que precipio conferetis. holocausta
et hostias ac decimas et primitias
manuum vestrarum. et quicquid precipuum est
in muneribus que vovistis domino.
Ibi epulabimini coram domino deo
vestro vos et filii vestri ac filie vestre. famuli
et famule. atque levites qui in urbibus
vestris commoratur. Neque enim habet aliam
partem et possessionem inter vos. Cave
ne offeras holocausta tua in omni lo-
co quem videris. sed in eo quem elegerit dominus
in una tribuum tuarum offeres hostias.
et facies quecumque precipio tibi. Sin autem
comedere volueris et te esus carnium
delectaverit. occide et comede iuxta
benedictionem domini dei tui quam dedit tibi
in urbibus tuis. Sive inmundum fuerit hoc
id est maculatum et debile. sive mundum.
hoc est integrum et sine macula quod
offerri licet. sicut capream et cer-
vum comedes. absque esu duntaxat
sanguinis. quem super terram quasi aquam effun-
des. Non poteris comedere in oppidis
tuis decimam frumenti et vini et olei
tui. primogenita armentorum et pecorum.
et omnia que voveris et sponte of-
ferre volueris et primitias manuum
tuarum. sed coram domino deo tuo comedes
ea in loco quem elegerit dominus deus tuus
tu et filius tuus ac filia. servus et fa-
mula. et levites qui manet in urbi-
bus tuis. et letaberis atque reficieris coram
domino deo tuo in cunctis ad que exten-
deris manum tuam. Cave ne derelin-
quas levitem in omni tempore quo ver-
saris in terra. Quando dilataverit dominus
deus tuus terminos tuos sicut locutus
est tibi. et volueris vesci carnibus quas
desiderat anima tua. locus autem
quem elegerit dominus deus tuus ut sit
nomen eius ibi si procul fuerit. occides
de armentis et pecoribus que ha-
bueris sicut precepit tibi. et comedes
in oppidis tuis ut placet tibi. Sicut

comedit caprea et ceruus: ita ve-
sceris eis: et mundus et inmundus in commune
vescentur. Hoc solum caue ne sanguinem
comedas. Sanguis enim eorum pro anima
est. Et ideo non debes animam comedere
cum carnibus: sed super terram fundes quasi aquam.
vt sit tibi bene et filiis tuis post te cum
feceris quod placet in conspectu domini.
Que autem sanctificaueris et voueris domino
tolles et venies ad locum quem elegerit
dominus. et offeres oblaciones tuas
carnem et sanguinem super altare domini
dei tui. Sanguinem hostiarum fundes
in altari. carnibus autem ipse vesceris.
Obserua et audi omnia que ego precipio
tibi: ut bene sit tibi et filiis tuis post te
in sempiternum. cum feceris quod bonum
est et placitum in conspectu domini dei tui.
Quando disperdiderit dominus deus tuus
ante faciem tuam gentes ad quas ingre-
dieris possidendas et possederis eas
atque habitaueris in terra earum: caue ne
imiteris eas postquam te fuerint introeun-
te subuerse: et requiras ceremonias
earum dicens. Sicut coluerunt gen-
tes iste deos suos. ita et ego colam.
Non facies similiter domino deo tuo. Omnes
enim abhominaciones quas auersatur
dominus fecerunt diis suis. offerentes fi-
lios et filias et comburentes igni. Quod
precipio tibi hoc tantum facito domino. nec
addas quicquam nec minuas. Cap. xiii.

Si surrexerit in medio tui
propheta aut qui sompnium
se vidisse dicat. et predixerit
signum atque portentum et euenerit quod
locutus est et dixerit tibi. eamus et sequa-
mur deos alienos quos ignoras et ser-
uiamus eis: non audies verba prophete illius
aut sompniatoris: quia temptat vos
dominus deus vester. vt palam faciat
vtrum diligatis eum annon in toto corde
et in tota anima vestra. Dominum deum
vestrum sequimini et ipsum timete et man-
data illius custodite. et audite vocem
eius. Ipsi seruietis. et ipsi adherebitis.
Propheta autem ille aut fictor sompniorum
interficietur. quia locutus est ut vos auerteret
a domino deo vestro. qui eduxit vos de
terra egypti. et redemit de domo ser-
uitutis. vt errare te faceret de via quam
tibi precepit dominus deus tuus. et auferes
malum de medio tui. Si tibi voluerit
persuadere frater tuus. filius matris tue
aut filius tuus uel filia. siue uxor que
est in sinu tuo. aut amicus quem diligis
vt animam tuam. clam dicens. eamus et
seruiamus diis alienis quos igno-
ras tu et patres tui cunctarum in circuitu
gencium que iuxta vel procul sunt.
ab inicio usque ad finem terre. non ac-
quiescas ei nec audias. neque par-
cat ei oculus tuus. vt miserearis et
occultes eum. sed statim interficies. Sit
primum manus tua super eum. et post te omnis
populus mittat manum. Lapidibus
obrutus necabitur. quia voluit te ab-
strahere a domino deo tuo. qui eduxit
te de terra egypti de domo seruitutis.
vt omnis israel audiens timeat.
et nequaquam vltra faciat quippiam
huius rei simile. Si audieris in vna

urbium tuarum quas dominus deus tuus dabit
tibi ad habitandum dicentes aliquos. egressi
sunt filii belial de medio tui et aver-
terunt habitatores urbis tue atque dixerunt
eamus et serviamus diis alienis quos
ignoratis. quere sollicite et diligenter
rei veritatem perspecta. si inveneris
certum esse quod dicitur et abhominationem
hanc opere perpetratam. statim percuties
habitatores urbis illius in ore gladii.
et delebis eam ac omnia que in illa sunt
usque ad pecora. Quicquid supellectilis
fuerit congregabis in medio platea-
rum eius. et cum ipsa civitate succen-
des. ita ut universa consumas domino
deo tuo ut sit tumulus sempiternus.
Non edificabitur amplius. et non adhe-
bit de illo anathemate quicquam in manu
tua. ut avertatur dominus ab ira furoris sui
et misereatur tui. multiplicet que te sicut
iuravit patribus tuis. quando audieris vocem
domini dei tui custodiens omnia precepta
eius que ego precipio tibi hodie. ut
facias quod placitum est in conspectu domini
dei tui. Capitulum xiiii.

Filii estote domini dei vestri. Non
vos incidetis. nec facietis
calvicium super mortuo. quoniam
populus sanctus es domino deo tuo. et
te elegit ut sis ei in populum peculiarem
de cunctis gentibus que sunt super terram.
Ne comedatis que inmunda sunt. Hoc
est animal quod comedere debetis. Bo-
vem et ovem et capram. cervum et
capream. bubalum. tragelaphum.
pygargum. orygem. camelopar-
dalum. Omne animal quod in duas
partes ungulam findit et ruminat. come-
detis. De his autem que ruminant et
ungulam non findunt. hec comedere non
debetis. camelum. leporem. chyrogril-
lum. Quia ruminant et non dividunt
ungulam. inmunda erunt vobis. Sus quoque
quoniam dividit ungulam et non ruminat.
inmunda erit. Carnibus eorum non vesce-
mini. et cadavera non tangetis. Hec come-
detis ex omnibus que morantur in aquis.
Que habent pennulas et squamas
comedite. Que absque pennulis et squa-
mis sunt ne comedatis. quia inmunda sunt.
Omnes aves mundas comedite.
Inmundas ne comedatis. aquilam scilicet
et grypem et alietum. ixion et vultu-
rem ac milvum iuxta genus suum. et
omne corvini generis. strutionem ac
noctuam. et larum atque accipitrem
iuxta genus suum. herodium et cygnum
et ibin ac mergulum. porphyrio-
nem et nicticoracem. onocrotalum
et charadrium. singula in genere
suo. upupam quoque et vespertilionem.
Et omne quod reptat et pennulas
habet inmundum erit. nec comedetur.
Omne quod mundum est comedite. Quicquid
autem morticinum est ne vescamini ex eo.
Peregrino qui intra portas tuas est da
ut comedat aut vende ei. quia tu populus
sanctus domini dei tui es. Non coques
hedum in lacte matris sue. Decimam
partem separabis de cunctis fructibus
tuis que nascuntur in terra per annos sin-
gulos. Et comedes in conspectu domini

dei tui in loco quem elegerit ut in eo no-
men illius invocetur decimam frumenti
tui et vini et olei et primogenita de
armentis et ovibus tuis ut discas ti-
mere dominum deum tuum omni tempore.
Cum autem longior fuerit via et locus
quem elegerit dominus deus tuus tibique
benedixerit nec potueris ad eum
cuncta hec portare vendes omnia et
in pretium rediges portabisque manu
tua et proficisceris ad locum quem elegerit
dominus deus tuus et emes ex eadem pe-
cunia quicquid tibi placuerit sive ex
armentis sive ex ovibus vinum quoque
et siceram et omne quod desiderat a-
nima tua et comedes coram domino deo
tuo et epulaberis tu et domus tua
et levita qui intra portas tuas est.
Cave ne derelinquas eum quia non habet
aliam partem in possessione tua. Anno
tercio separabis aliam decimam ex omni-
bus que nascuntur tibi eo tempore et repo-
nes intra ianuas tuas. Venietque
levites qui aliam non habet partem nec pos-
sessionem tecum et peregrinus ac
pupillus et vidua qui intra portas
tuas sunt et comedent et saturabuntur
ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis
operibus manuum tuarum que feceris.

Septimo anno facies | C. xv.
remissionem que hoc ordine
celebrabitur. Cui debetur ali-
quid ab amico vel proximo ac fratre suo re-
petere non poterit quia annus remis-
sionis est domini. A peregrino et advena
exiges. Civem et propinquum repetendi
non habebis potestatem. Et omnino indigens
et mendicus non erit inter vos ut
benedicat tibi dominus in terra quam daturus
est tibi in possessionem. Si tamen audi-
eris vocem domini dei tui et custodi-
eris universa que iussit et que ego ho-
die precipio tibi benedicet tibi ut pollicitus
est. Fenerabis gentibus multis et ipse a
nullo accipies mutuum. Dominaberis
nationibus plurimis et tui nemo do-
minabitur. Si unus de fratribus tuis qui
morantur intra portas civitatis tue in
terra quam dominus deus tuus daturus est ti-
bi ad paupertatem venerit non obdura-
bis cor tuum nec contrahes manum sed ape-
ries eam pauperi et dabis mutuum
quo eum indigere perspexeris. Cave
ne forte subripiat tibi impia cogi-
tatio et dicas in corde tuo appropinquat
septimus annus remissionis et aver-
tas oculos a paupere fratre tuo no-
lens ei quod postulat mutuum commo-
dare ne clamet contra te ad dominum et fiat
tibi in peccatum. sed dabis ei. Nec ages
quippiam callide in eius necessitatibus
sublevandis ut benedicat tibi dominus deus
tuus in omni tempore et in cunctis ad que
manum miseris. Non deerunt pau-
peres in terra habitationis tue. Idcirco
ego precipio tibi ut aperias manum
fratri tuo et egeno et pauperi qui tecum
versantur in terra. Cum tibi venditus fuerit
frater tuus hebreus aut hebrea
et sex annis servierit tibi in septimo anno
dimittes eum liberum. Et quem libertate
donaveris nequaquam vacuum abire

pecoribus sed dabis ei viaticum de gregibus
et de area et de torculari tuo quibus
dominus deus tuus benedixerit tibi. Memen-
to quod et ipse servieris in terra egypti et
liberaverit te dominus deus tuus. et
ideo ego nunc precipio tibi. Sin autem dixe-
rit nolo egredi eo quod diligat te et
domum tuam. et bene sibi apud te esse
sentiat. assumes subulam et perfora-
bis aurem eius in ianua domus tue. et
serviet tibi usque in eternum. Ancille quoque similiter
facies. Non avertes ab eis oculos tuos
quando dimiseris eos liberos. quoniam iuxta mer-
cedem mercennarii per sex annos ser-
vivit tibi. ut benedicat tibi dominus deus in cunctis
operibus que agis. De primogenitis tu-
is que nascuntur in armentis et ovi-
bus quidquid sexus est masculini sanctifica-
bis domino deo tuo. Non operabe-
ris in primogenito bovis. et non ton-
debis primogenita ovium. In conspectu
domini dei tui comedes ea per singulos
annos in loco quem elegerit dominus tu
et domus tua. Sin autem habuerit macu-
lam. et vel claudum fuerit vel cecum in ali-
qua parte deforme vel debile non immo-
labitur domino deo tuo. Sed intra portas
urbis tue comedes illud. Tam mundus
quam immundus similiter vescentur eis quasi
caprea et cervo. Hoc solum observabis
ut sanguinem eorum non comedas. sed
effundes in terram quasi aquam. Ca. XVI.

Observa mensem novarum
frugum et verni primum
temporis ut facias phase domino
deo tuo. quoniam in isto mense eduxit
te dominus deus tuus de egypto nocte.
Immolabisque phase domino deo tuo
de ovibus et de bobus in loco quem elege-
rit dominus deus tuus. ut habitet nomen
eius ibi. Non comedes in eo panem
fermentatum. Septem diebus comedes
absque fermento afflictionis panem.
quoniam in pavore egressus es de egypto.
ut memineris diei egressionis tue
de egypto omnibus diebus vite tue.
Non apparebit fermentum in omnibus
terminis tuis septem diebus. nec remane-
bit de carnibus eius quod immolatum est ve-
speri in die primo mane. Non poteris im-
molare phase in qualibet urbium tua-
rum. quas dominus deus tuus daturus est tibi.
sed in loco quem elegerit dominus deus tuus
ut habitet nomen eius ibi. Immolabis
phase vespere ad solis occasum quando egres-
sus es de egypto. et coques et come-
des in loco quem elegerit dominus deus
tuus. maneque consurgens vades in taber-
nacula tua. Sex diebus comedes azi-
ma et in die septimo quia collecta est
domini dei tui non facies opus. Sep-
tem ebdomadas numerabis tibi ab ea
die qua falcem in segetem miseris. et
celebrabis diem festum ebdomadarum
domino deo tuo oblationem spontaneam
manus tue. quam offeres iuxta benedictionem
domini dei tui. Et epulaberis coram
domino deo tuo tu et filius tuus et
filia tua et servus tuus et ancilla et
levites qui est intra portas tuas. et
advena et pupillus et vidua qui
morantur vobiscum in loco quem elegerit

dominus deus tuus ut habitet nomen
eius ibi. et recordaberis quoniam servus
fueris in egypto. custodiesque et facies
que precepta sunt. Solempnitatem quoque
tabernaculorum celebrabis per septem
dies. quando collegeris de area et de tor-
culari fruges tuas. Et epulaberis in
festivitate tua tu et filius tuus et filia
et servus tuus et ancilla. levites quoque et
advena et pupillus et vidua qui intra
portas tuas sunt. Septem diebus
festa domino deo tuo celebrabis in loco
quem elegerit dominus. Benedicetque tibi
dominus deus tuus in cunctis frugibus
tuis et in omni opere manuum tuarum.
erisque in leticia. Tribus vicibus per an-
num apparebit omne masculinum tuum
in conspectu domini dei tui in loco quem ele-
gerit. In solempnitate azimorum
et in solempnitate ebdomadarum. et in so-
lempnitate tabernaculorum. Non appare-
bit ante dominum vacuus. sed offeret unusquisque
secundum quod habuerit iuxta benedic-
tionem domini dei sui quam dederit ei.
Iudices et magistros constitues in omnibus
portis tuis quas dominus deus tuus
dederit tibi per singulas tribus tuas ut
iudicent populum iusto iudicio. nec in al-
teram partem declinent. Non accipies
personam nec munera. quia munera
excecant oculos sapientium et mu-
tant verba iustorum. Iuste quod iustum est persequeris.
ut vivas et possideas terram quam dominus
deus tuus dederit tibi. Cap. xvii.

Non plantabis lucum et omnem ar-
borem iuxta altare domini dei
tui. nec facies tibi atque constitues statuam.
que odit dominus deus tuus. Non immola-
bis domino deo tuo bovem et ovem in
quo est macula aut quippiam vitii.
quia abhominatio est domino deo tuo.
Cum reperti fuerint apud te intra
unam portarum tuarum quas dominus deus
tuus dabit tibi vir aut mulier qui faciant
malum in conspectu domini dei tui et
transgrediantur pactum illius. ut vadant
et serviant diis alienis et adorent eos.
solem et lunam et omnem malitiam
celi que non precepi. et hoc tibi fuerit nun-
ciatum audiensque inquisieris dilige-
ter et verum esse repereris. et ab-
hominatio facta est in israel. educes
virum ac mulierem qui rem sceleratissimam
perpetraverunt ad portas civitatis tue
et lapidibus obruentur. In ore duorum
aut trium testium peribit qui interficietur.
Nemo occidatur uno contra se dicente testi-
monium. Manus testium prima interficiet
eum. et manus reliqua populi extrema
mittetur. ut auferas malum de me-
dio tui. Si difficile et ambiguum
apud te iudicium esse perspexeris inter
sanguinem et sanguinem. causam et cau-
sam. lepram et non lepram. et iudicum
intra portas tuas videris verba
variari. surge et ascende ad locum
quem elegerit dominus deus tuus. Veni-
esque ad sacerdotes levitici generis
et ad iudicem qui fuerit in illo tempore.
queresque ab eis. Qui indicabunt
tibi iudicii veritatem. Et facies quod-
cumque dixerint qui presunt loco quem

elegerit dominus et docuerint te
iuxta legem eius. sequeris senten-
tiam eorum nec declinabis ad dexte-
ram vel sinistram. Qui autem superbierit
nolens obedire sacerdotis imperio
qui eo tempore ministrat domino deo tuo
ex decreto iudicis morietur homo ille
et auferes malum de medio israel.
Cunctusque populus audiens timebit ut
nullus deinceps intumescat super-
bia. Cum ingressus fueris terram quam
dominus deus tuus dabit tibi et possederis
eam habitaverisque in illa et dixeris
constituam super me regem sicut habent
omnes per circuitum nationes. eum constitu-
es quem dominus deus tuus elegerit de nu-
mero fratrum tuorum. Non poteris alterius gentis
hominem regem facere qui non sit frater
tuus. Cumque fuerit constitutus non multipli-
cabit sibi equos nec reducet populum
in egyptum equitatus numero sublevatus
presertim cum dominus preceperit vobis ut ne-
quaquam amplius per eandem viam
revertamini. Non habebit uxores plu-
rimas que illiciant animum eius
neque argenti et auri immensa pon-
dera. Postquam autem sederit in solio reg-
ni sui describet sibi deutronomium
legis huius in volumine accipiens
exemplar a sacerdotibus levitice tribus
et habebit secum legetque illud omnibus
diebus vite sue ut discat timere dominum
deum suum et custodire verba et
cerimonias eius que in lege precep-
ta sunt. Nec elevetur cor eius in super-
biam super fratres suos neque declinet
in partem dexteram vel sinistram ut
longo tempore regnet ipse et filius eius
super israel. Capitulum xviii. 18
Non habebunt sacerdotes
et levite et omnes qui de eadem
tribu sunt partem et hereditatem
cum reliquo israel quia sacrificia domini
et oblationes eius comedent et ni-
chil aliud accipient de possessione
fratrum suorum. Dominus enim ipse est heredi-
tas eorum sicut locutus est illis. Hoc erit
iudicium sacerdotum a populo et ab
his qui offerunt victimas. Sive
bovem sive ovem immolaverint dabunt
sacerdoti armum et ventriculum.
Primicias frumenti vini et olei et
lanarum partem ex ovium tonsione. Ipsum
enim elegit dominus deus tuus de cunctis tribu-
bus tuis ut stet et ministret nomini
domini ipse et filii eius in sempiternum.
Si exierit levites ex una urbium
tuarum ex omni israel in qua habitat et vo-
luerit venire desiderans locum quem
elegerit dominus ministrabit in nomine
domini dei sui sicut omnes fratres eius
levite qui stabunt eo tempore coram
domino. Partem ciborum eandem acci-
piet quam et ceteri excepto eo quod in
urbe sua ex paterna ei successione
debetur. Quando ingressus fueris
terram quam dominus deus tuus dabit tibi cave
ne imitari velis abhominaciones
illarum gentium. Nec inveniatur in te
qui lustret filium suum aut filiam
ducens per ignem. aut qui ariolos sciscti-
tetur et observet somnia atque auguria

nec sit maleficus nec incantator nec phytones consulat nec divinos et querat a mortuis veritatem. Omnia enim hec abominatur dominus et propter istiusmodi scelera delebit eos in introitu tuo. Perfectus eris et absque macula cum domino deo tuo. Gentes iste quarum possidebis terram augures et divinos audiunt. tu autem a domino deo tuo aliter institutus es. Prophetam de gente tua et de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi dominus deus tuus. ipsum audies ut petisti a domino deo tuo in Horeb quando concio congregata est. atque dixisti. Ultra non audiam vocem domini dei mei. et ignem hunc maximum amplius non videbo ne moriar. Et ait dominus michi. Bene sunt omnia locuti. Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum similem tui. et ponam verba mea in ore eius. loqueturque ad eos omnia que ego precepero illi. Qui autem verba illius que loquetur in nomine meo non audierit. ego ultor existam. Propheta autem qui arrogantia depravatus voluerit loqui in nomine meo que ego non precepi illi ut diceret. aut ex nomine alienorum deorum. interficietur. Quod si tacita cogitatione responderis. quomodo possum intelligere verbum quod non est locutus dominus. hoc habebis signum. quod in nomine domini propheta ille predixerit et non evenerit. hoc dominus non est locutus. sed per tumorem animi sui propheta confinxerit. et

19 iccirco non timebis eum. Capitulum xix.

Cum disperdiderit dominus deus tuus gentes quarum traditurus est tibi terram et possederis eam. habitaverisque in urbibus eius et in edibus. tres civitates separabis tibi in medio terre tue quam dominus deus tuus dabit tibi in possessionem. sternens diligenter viam. Et in tres equaliter partes totam terre tue provinciam divides. ut habeat e vicino qui propter homicidium profugus est. quo possit evadere. Hec erit lex homicide fugientis. cuius vita servanda est. Qui percusserit proximum suum nesciens. et qui heri et nudiustertius nullum contra eum habuisse odium comprobatur. sed abisse simpliciter cum eo in silvam ad ligna cedenda. et in succisione lignorum securis fugerit manu. ferrumque lapsum de manubrio amicum eius percusserit et occiderit. hic ad unam supradictarum urbium confugiet et vivet. ne forsitan proximus eius cuius effusus est sanguis dolore stimulatus persequatur. et apprehendat eum si longior via fuerit. et percutiat animam eius qui non est reus mortis. quia nullum contra eum qui occisus est odium prius habuisse monstratur. Iccirco precipio tibi ut tres civitates equalis inter se spatii dividas. Cum autem dilataverit dominus deus tuus terminos tuos sicut iuravit patribus tuis. et dederit tibi cunctam terram quam eis pollicitus est. si tamen custodieris mandata eius. et feceris que hodie precipio tibi ut diligas dominum deum tuum et ambules in viis eius omni tempore. addes tibi tres alias civitates. et supradictarum trium urbium numerum duplicabis. ut non effundatur

sanguis innoxius in medio terre quam
dominus deus tuus dabit tibi possidendam
ne sis sanguinis reus. Si quis autem
odio habens proximum suum insidiatus fuerit
vite illius. surgensque percusserit illum
et mortuus fuerit. fugeritque ad unam
de supradictis urbibus mittent seniores
civitatis illius et arripient eum de lo
co effugii. tradentque in manu proxi
mi cuius sanguis effusus est. et
morietur. nec misereberis eius. Et
auferes innoxium sanguinem de israel
ut bene sit tibi. Non assumes neque
transferes terminos proximi tui quos
fixerunt priores in possessione tua
quam dominus deus tuus dabit tibi in terra quam
acceperis possidendam. Non stabit
testis unus contra aliquem quicquid illud peccati
et facinoris fuerit. sed in ore duorum aut
trium testium stabit omne verbum. Si ste
terit testis mendax contra hominem accu
sans eum prevaricationis. stabunt am
bo quorum causa est ante dominum in conspectu
sacerdotum et iudicum qui fuerint in
diebus illis. Cumque diligentissime per
scrutantes invenerint falsum testem
dixisse contra fratrem suum mendacium. red
dent ei sicut fratri suo facere cogitavit.
Et auferes malum de medio tui. ut
audientes ceteri timorem habeant.
et nequaquam talia audeant facere.
Non misereberis eius. sed animam pro
anima. oculum pro oculo. dentem pro den
te. manum pro manu. pedem pro pede
exiges. Capitulum .xx.

Si exieris ad bellum contra hostes
tuos. et videris equitatum et currus et
maiorem quam tu habes adversarii exer
citus multitudinem non timebis eos. quia
dominus deus tuus tecum est qui eduxit
te de terra egypti. Appropinquante autem iam pre
lio. stabit sacerdos ante aciem. et
sic loquetur ad populum. Audi israel. vos ho
die contra inimicos vestros pugnam committitis.
Non pertimescat cor vestrum. Nolite me
tuere. nolite cedere nec formidetis eos.
quia dominus deus vester in medio vestri est. et
pro vobis contra adversarios dimicabit ut
eruat vos de periculo. Duces quoque per sin
gulas turmas audiente exercitu pro
clamabunt. Quis est homo qui edificavit
domum novam. et non dedicavit eam.
vadat et revertatur in domum suam
ne forte moriatur in bello. et alius
dedicet illam. Quis est homo qui
plantavit vineam. et necdum eam fecit
esse communem et de qua vesci omnibus
liceat. vadat et revertatur in domum
suam. ne forte moriatur in bello. et alius
homo eius fungatur officio. Quis est
homo qui desponsavit uxorem et
non accepit eam. vadat et revertatur
in domum suam. ne forte moriatur
in bello et alius homo accipiat eam.
His dictis addent reliqua. et loque
tur ad populum. Quis est homo formi
dolosus et corde pavido. vadat et
revertatur in domum suam. ne pavere
faciat corda fratrum suorum sicut ipse ti
more perterritus est. Cumque siluerint
duces exercitus et finem loquendi fece
rint. unusquisque suos ad bellum cuneos

parabit. Si quando accesseris ad expu-
gnandam civitatem offeres ei primum
pacem. Si receperit et aperuerit
tibi portas cunctus populus qui in ea est sal-
vabitur. et serviet tibi sub tributo. Sin autem
foedus inire noluerint et ceperint
contra te bellum expugnabis eam. Cumque
tradiderit dominus deus tuus illam in
manu tua percuties omne quod in ea
generis masculini est in ore gladii.
absque mulieribus et infantibus iumentis
et ceteris que in civitate sunt. Om-
nem predam exercitui divides et come-
des de spoliis hostium tuorum que dominus
deus tuus dederit tibi. Sic facies cunctis
civitatibus que a te procul valde sunt.
et non sunt de his urbibus quas in pos-
sessionem accepturus es. De his autem
civitatibus que dabuntur tibi nullum om-
nino permittes vivere. sed interficies in ore
gladii ethenum videlicet et amor-
reum et chananeum. phereseum
et eveum et iebuseum sicut precepit
tibi dominus deus tuus ne forte doceant
vos facere cunctas abhominationes
quas ipsi operati sunt in diis suis. et pec-
cetis in dominum deum vestrum. Quando obsederis
civitatem multo tempore et munitionibus
circumdederis ut expugnes eam. non suc-
cides arbores de quibus vesci po-
test. nec securibus per circuitum debes
vastare regionem. quoniam lignum est et
non homo. nec potest bellantium contra te auge-
re numerum. Si qua autem ligna non sunt pomifera
sed agrestia et in ceteros apta usus.
succide et instrue machinas donec

capias civitatem que contra te dimicat.
Quando inventum fuerit Ca. xxi.
in terra quam dominus deus tuus datu-
rus est tibi hominis cadaver
occisi et ignoratur cedis reus. egredien-
tur maiores natu et iudices tui. et me-
tientur a loco cadaveris singularum per cir-
cuitum spacia civitatum. Et quam vicinio-
rem ceteris esse perspexerint seniores civi-
tatis eius tollent vitulam de armento
que non traxit iugum. nec terram scidit
vomere. et ducent eam ad vallem a-
speram atque saxosam que numquam arata
est nec sementem recepit. et cedent
in ea cervicem vitule. Accedentque
sacerdotes filii levi quos elegerit dominus
deus tuus ut ministrent ei et benedicant
in nomine eius. et ad verbum eorum
omne negotium et quicquid mundum vel immundum
iudicetur. et venient maiores na-
tu civitatis illius ad interfectum. lava-
buntque manus suas super vitulam que
in valle percussa est. et dicent. Manus
nostre non effuderunt hunc sanguinem. nec
oculi viderunt. Propitius esto populo tuo
israel quem redemisti domine. et non reputes
sanguinem innocentem in medio
populi tui israel. Et auferetur ab eis re-
atus sanguinis. Tu autem alienus eris
ab innocentis cruore qui fusus est.
cum feceris quod precepit dominus. Si egres-
sus fueris ad pugnam contra inimicos tuos.
et tradiderit eos dominus deus tuus in
manu tua captivosque duxeris. et
videris in numero captivorum mulierem
pulchram et adamaveris eam volueris

que habitare uxorem introduces in domum
tuam. Que radet cesariem et circumcidet
ungues et ponet vestem in qua capta
est. sedensque in domo tua flebit pa-
trem et matrem suam uno mense. Et
postea intrabis ad eam dormiesque
cum illa. et erit uxor tua. Sin autem
postea non sederit in animo tuo. di-
mittes eam liberam. nec vendere
poteris pecunia. nec opprimere
per potentiam. quia humiliasti eam. Si
habuerit homo uxores duas unam
dilectam et alteram odiosam. genu-
erint que ex eo liberos. et fuit filius
odiose primogenitus. voluerit que sub-
stantiam suam inter filios suos divide-
re. non poterit filium dilecte facere primo-
genitum. et preferre filio odiose. sed filium
odiose agnoscet primogenitum. dabit-
que ei de hiis que habuerit cuncta
duplicia. Iste est enim principium libero-
rum eius. et huic debentur primogenita.
Si genuerit homo filium contumacem et
protervum qui non audiat patris aut matris
imperium. et coercitus obedire contempse-
rit. apprehendent eum et ducent ad se-
niores civitatis illius et ad portam iu-
dicii. dicentque ad eos. Filius noster
iste protervus et contumax est. monita
nostra audire contempnit. comessationibus
vacat et luxurie atque conviviis. lapidi-
bus eum obruet populus civitatis et mo-
rietur. ut auferatur malum de medio
vestri. et universus israel audiens pertime-
scat. Quando peccaverit homo quod morte
plectendum est. et adiudicatus mor-
ti appensus fuit in patibulo. non per-
manebit cadaver eius in ligno. sed
in eadem die sepelietur. quia maledictus
a deo est qui pendet in ligno. et
nequaquam contaminabis terram tuam quam
dominus deus tuus dederit tibi in posses-
sionem. Cap. xxii 22

Non videbis bovem fratris tui
aut ovem errantem et
preteribis. sed reduces fratri
tuo. Et si non est propinquus tuus frater
nec nosti eum. duces in domum tuam.
et erunt apud te quamdiu querat ea
frater tuus et recipiat. Similiter
facies de asino et de vestimento.
et de omni re fratris tui que perierit.
Si inveneris eam ne negligas quasi
alienam. Si videris asinum fratris tui
aut bovem cecidisse in via. non despi-
cies. sed sublevabis cum eo. Non induetur
mulier veste virili. nec vir utetur
veste feminea. Abhominabilis enim
apud deum est qui facit hec. Si am-
bulans per viam in arbore vel in terra
nidum avis inveneris et matrem
pullis vel ovis desuper incubantem.
non tenebis eam cum filiis sed abire pa-
tieris. captos tenens filios. ut bene
sit tibi et longo vivas tempore. Cum edifi-
caveris domum novam. facies mu-
rum tecti per circuitum. nec effundatur san-
guis in domo tua. et sis reus la-
bente alio et in preceps ruente. Non
seres vineam tuam altero semi-
ne. ne et sementis quam sevisti et que nascitur
ex vinea pariter sanctificentur.

Non arabis in bove simul et asi-
no. Non indueris vestimento quod ex
lana linoque contextum est. Funiculos
in fimbriis facies per quatuor an-
gulos pallii tui quo operiris. Si
duxerit vir uxorem et postea eam
odio habuerit, quesieritque occasio-
nes quibus dimittat eam obiciens
ei nomen pessimum et dixerit: Uxorem
hanc accepi et ingressus ad eam
non inveni virginem: tollent eam
pater et mater eius et ferent secum
signa virginitatis eius ad seniores ur-
bis qui in porta sunt. Et dicet pater:
Filiam meam dedi huic uxorem:
quam quia odit, imponit ei nomen pessi-
mum ut dicat: Non inveni filiam tuam
virginem. Et ecce hec sunt signa virgini-
tatis filie mee. Et expandent ve-
stimentum coram senioribus civitatis.
Apprehendentque senes urbis illius
virum et verberabunt illum,
condempnantes insuper centum siclis ar-
genti, quos dabit patri puelle, quia
diffamavit nomen pessimum super virginem
Israel. Habebitque eam uxorem, et
non poterit dimittere eam omni tempore
vite sue. Quod si verum est quod obicit
et non est in puella inventa virgini-
tas, eicient eam extra fores domus
patris sui et lapidibus obruent
viri civitatis eius et morietur, quia fecit
nefas in Israel ut fornicaretur in domo
patris sui, et auferes malum de medio
tui. Si dormierit vir cum uxore al-
terius, uterque morientur, id est adulter
et adultera, et auferes malum de
medio Israel. Si puellam virginem
desponderit vir et invenerit eam
aliquis in civitate et concubuerit
cum illa, educes utrumque ad portam
civitatis illius et lapidibus obruentur:
puella quia non clamavit cum esset in civi-
tate, vir quia humiliavit uxorem pro-
ximi sui. Et auferes malum de medio
tui. Sin autem in agro reppererit vir
puellam que desponsata est, et appre-
hendens concubuerit cum illa, ipse
morietur solus. Puella nichil patietur
nec est rea mortis, quoniam sicut latro con-
surgit contra fratrem suum et occidit animam
eius, ita et puella perpessa est. Sola e-
rat in agro, clamavit, et nullus affuit
qui liberaret eam. Si invenerit
vir puellam virginem que non habet
sponsum, et apprehendens concubue-
rit cum ea, et res ad iudicium vene-
rit, dabit qui dormivit cum ea patri
puelle quinquaginta siclos argenti
et habebit eam uxorem, quia humiliavit
illam. Non poterit dimittere eam cunctis
diebus vite sue.

Capitulum XXIII

Non accipiet homo uxorem
patris sui, nec revelabit
operimentum eius. Non intrabit
eunuchus attritis vel amputatis
testiculis et abscisso veretro ecclesiam
domini. Non ingredietur mamzer, hoc
est de scorto natus, in ecclesiam domini
usque ad decimam generationem. Ammoni-
tes et Moabites etiam post decimam
generationem non intrabunt ecclesiam domini

metum quia noluerunt vos occurrere cum
pane et aqua in via quando egressi
estis de egypto et quia conduxerunt contra
te balaam filium beor de mesopota-
mia syrie ut malediceret tibi. Et nolu-
it dominus deus tuus audire balaam.
vertit quam maledictionem eius in benedicti-
onem tuam eo quod diligeret te. Non faci-
es cum eis pacem nec queres eis bo-
na cunctis diebus vite tue in sempiternum.
Non abhominaberis idumeum quia
frater tuus est nec egyptium quia adve-
na fuisti in terra eius. Qui nati fue-
rint ex eis tercia generatione intrabunt
in ecclesiam domini. Quando egressus
fueris adversus hostes tuos in pugnam
custodies te ab omni re mala. Si fuerit
inter vos homo qui nocturno pollutus sit
sompnio egredietur extra castra et non
revertetur priusquam ad vesperum lavetur
aqua et post solis occasum regredietur
in castra. Habebis locum extra castra
ad quem egrediaris ad requisita na-
ture gerens paxillum in balteo.
Cumque sederis fodies per circuitum et
egesta humo operies quo rele-
vatus es. Dominus enim deus tuus ambu-
lat in medio castrorum tuorum ut e-
ruat te et tradat tibi inimicos tuos
ut sint castra tua sancta et nichil in
eis appareat feditatis nec derelinquat
te. Non trades servum domino suo qui ad te
confugerit. Habitabit tecum in lo-
co qui ei placuerit et in una ur-
bium tuarum requiescet nec contristes
eum. Non erit meretrix de filiabus israel.

neque scortator de filiis israel. Non offeres
mercedem prostibuli nec precium canis
in domum domini dei tui quodcumque illud est
quod voverint quia abhominatio est utrumque
apud dominum deum tuum. Non fenerabis
fratri tuo ad usuram pecuniam nec
fruges nec quamlibet aliam rem sed alie-
no. Fratri autem tuo absque usura id quod
indiget commodabis ut benedicat tibi
dominus deus tuus in omni opere tuo in
terra ad quam ingredieris possidendam.
Cum voveris votum domino deo tuo non
tardabis reddere quia requiret illud
dominus deus tuus. Et si moratus fueris re-
putabitur tibi in peccatum. Si nolueris polli-
ceri absque peccato eris. Quod autem semel
egressum est de labiis tuis observa-
bis et facies sicut promisisti domino deo
tuo et propria voluntate et ore tuo lo-
cutus es. Ingressus vineam proximi
tui comede uvas quantum tibi placuerit
foras autem ne efferas tecum. Si intra-
veris in segetem amici tui frangens
spicas et manu conteres. Falce autem
non metes. Cap. xxiiii

Si acceperit homo uxorem
et habuerit eam et non
invenerit gratiam ante oculos
eius propter aliquam feditatem scribet libel-
lum repudii et dabit in manu il-
lius et dimittet eam de domo sua ~~vel~~
~~certe mortuus fuit non poterit prior~~
~~maritus~~ Cumque egressa alterum ma-
ritum duxerit et ille quoque oderit eam
dederit quia ei libellum repudii et
dimiserit de domo sua vel certe

non precipit sed permittit propter ma-
ius malum sed precipit ca-
vendum sicut [illegible] in suspicione
[illegible]

mortuus fuerit· non poterit prior ma
ritus recipere eam in uxorem· quia pollu
ta est et abhominabilis facta est coram domino.
Ne peccare facias terram tuam· quam dominus
deus tuus tradiderit tibi possidendam. Cum
acceperit homo nuper uxorem· non pro
cedet ad bellum· nec ei quicquam
necessitatis iungetur publice· sed vaca
bit absque culpa domui sue ut uno
anno letetur cum uxore sua. Non acci
pies loco pignoris inferiorem et supe
riorem molam· quia animam suam apposuit
tibi. Si deprehensus fuerit homo sollici
tans fratrem suum de filiis israel· et ven
dito eo acceperit precium interficietur·
et auferes malum de medio tui. Ob
serva diligenter ne incurras in plagam
lepre· sed facies quecumque docuerint te
sacerdotes levitici generis iuxta id
quod precepi eis· et imple sollicite.
Mementote que fecerit dominus deus ve
ster marie in via· cum egrederemini de
egypto. Cum repetes a proximo tuo
rem aliquam quam debet tibi· non ingredie
ris domum eius ut pignus auferas
sed stabis foris et ille tibi proferet quod
habuerit. Sin autem pauper est· non
pernoctabit apud te pignus· sed stati
reddes ei ante solis occasum· ut
dormiens in vestimento suo bene
dicat tibi· et habeas iusticiam coram
domino deo tuo. Non negabis mercedem
indigentis et pauperis fratris tui· si
ve advene qui tecum moratur in ter
ra· et intra portas tuas est· sed eadem
die reddes ei precium laboris sui ante

solis occasum· quia pauper est et ex eo
sustentat animam suam· ne clamet
contra te ad dominum· et reputetur tibi in peccatum.
Non occidentur patres pro filiis· nec filii
pro patribus· sed unusquisque pro suo peccato mo
rietur. Non pervertes iudicium advene
et pupilli· nec auferes pignoris
loco vidue vestimentum. Memento quod
servieris in egypto· et eruerit te
dominus deus tuus inde· idcirco precipio
tibi ut facias hanc rem. Quando messue
ris segetem in agro tuo· et oblitus
manipulum reliqueris· non reverteris
ut tollas eum· sed advenam et pu
pillum et viduam auferre patieris·
ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni
opere manuum tuarum. Si fruges colli
geris olivarum· quicquid remanserit in ar
boribus non reverteris ut colligas·
sed relinques advene pupillo ac
vidue. Si vindemiaveris vineam
tuam non colliges remanentes race
mos· sed cedent in usus advene pu
pilli ac vidue. Memento quod et tu
servieris in egypto· et idcirco precipio
tibi ut facias hanc rem. Cap. xxv.

Si fuerit causa inter aliquos
et interpellaverint iudices·
quem iustum esse perspexerint
illi iusticie palmam dabunt· quem
impium condempnabunt impietatis.
Sin autem eum qui peccavit dignum vide
rint plagis· prosternent et coram se fa
cient verberari. Pro mensura peccati erit
et plagarum modus· ita dumtaxat
ut quadragenarium numerum non excedant

ne fede laceratus ante oculos tuos ha-
beat frater tuus. Non ligabis os bovis
terentis in area fruges tuas. Quando
habitaverint fratres simul et unus ex eis
absque liberis mortuus fuerit. uxor de-
functi non nubet alteri. sed accipiet eam
frater eius et suscitabit semen fratris sui
et primogenitum ex ea filium nomine il-
lius appellabit. ut non deleatur nomen
eius ex Israel. Sin autem noluerit accipe-
uxorem fratris sui que ei lege debetur.
perget mulier ad portam civitatis et in-
pellabit maiores natu. dicetque.
Non vult frater viri mei suscitare semen
fratris sui in Israel. nec me in coniugium
sumere. Statimque accersiri eum facient.
et interrogabunt. Si responderit. nolo
eam uxorem accipere. accedet mulier
ad eum coram senioribus. et tollet cala-
mentum de pede eius. spuetque in facie
illius et dicet. Sic fiet homini qui non
edificat domum fratris sui. Et vocabitur
nomen illius in Israel domus discalciati.
Si habuerint inter se iurgium viri
et unus contra alterum rixari ceperit.
volensque uxor alterius eruere virum
suum de manu fortioris. miserit ma-
num et apprehenderit verenda eius. ab-
scides manum illius. nec flecteris super
eam ulla misericordia. Non habebis
in sacculo diversa pondera maius
et minus. nec erit in domo tua mo-
dius maior et minor. Pondus habebis
iustum et verum. et modius equalis
et verus erit tibi. ut multo vivas tempore
super terram quam Dominus Deus tuus dederit tibi.

Abhominatur enim Dominus eum qui facit
hec. et adversatur omnem iniusticiam.
Memento que fecerit tibi amalech
in via quando egrediebaris ex egypto
quomodo occurrerit tibi. et extremos ag-
minis tui qui lassi residebant ceciderit
quando tu eras fame et labore confec-
tus. et non timuerit Deum. Cum ergo Dominus
Deus tuus dederit tibi requiem. et subie-
cerit cunctas per circuitum nationes in
terra quam tibi pollicitus est. delebis nomen eius
sub celo. Cave ne obliviscaris. xxvi c. 26

Cumque intraveris terram
quam Dominus Deus tuus daturus
est possidendam. et optinu-
eris eam. atque habitaveris in illa. tol-
les de cunctis frugibus tuis primicias et
pones in cartallo. pergesque ad locum
quem Dominus Deus tuus elegerit ut ibi invo-
cetur nomen eius. Accedesque ad sa-
cerdotem qui fuit in diebus illis. et di-
ces ad eum. Profiteor hodie coram Domino
Deo tuo quod ingressus sim in terram
pro qua iuravit patribus nostris ut daret eam
nobis. Suscipiensque sacerdos car-
tallum de manu eius ponet ante
altare Domini Dei tui. Et loqueris in
conspectu Domini Dei tui. Syrus perseque-
batur patrem meum qui descendit
in egyptum et ibi peregrinatus est in
paucissimo numero. Crevitque in
gentem magnam et robustam et in-
finite multitudinis. Afflixeruntque
nos egyptii et persecuti sunt impo-
nentes onera gravissima et cla-
mavimus ad Dominum Deum patrum nostrorum

Qui exaudiuit nos et respexit
humilitatem nostram et laborem atque an
gustias et eduxit nos de egypto
in manu forti et brachio extento
in ingenti pauore in signis atque
portentis et introduxit ad locum
istum et tradidit nobis terram lacte
et melle manantem. Et idcirco nunc of
fero primitias frugum terre quam dominus
dedit mihi. Et dimittes eas in con
spectu domini dei tui. Et adorato
domino deo tuo epulaberis in omnibus
bonis que dominus deus tuus dederit
tibi et domui tue tu et leuites
et aduena qui tecum est. Quando
compleueris decimam cunctarum frugum
tuarum anno decimarum tercio
dabis leuite et aduene pupillo et
vidue vt comedant intra portas
tuas et saturentur loqueris que in
conspectu domini dei tui. Abstuli quod
sanctificatum est in domo mea et dedi
illud leuite et aduene et pupillo
et vidue sicut iussisti mihi. Non preteri
vi mandata tua nec sum oblitus im
perii. Non comedi ex eis in luctu me
o nec separaui ea in qualibet inmunditia
nec expendi ex his quicquam in re fune
bri. Obediui voci domini dei mei et
feci omnia sicut precepisti mihi. Respi
ce de sanctuario tuo et de excelso ce
lorum habitaculo et benedic populo tuo
israel et terre quam dedisti nobis sicut iu
rasti patribus nostris terre lacte et melle
mananti. Hodie dominus deus tuus pre
cepit tibi vt facias mandata hec atque
iudicia vt custodias et impleas
ex toto corde tuo et ex tota anima
tua. Dominum elegisti hodie ut sit tibi
deus et ambules in viis eius et
custodias cerimonias illius et man
data atque iudicia et obedias eius
imperio. Et dominus elegit te hodie
vt sis ei populus peculiaris sicut lo
cutus est tibi et custodias omnia
precepta eius et faciat te excel
siorem cunctis gentibus quas creauit
in laudem et nomen et gloriam
suam ut sis populus sanctus domini
dei tui sicut locutus est. Cap. xxvii.

Precepit autem moyses et
seniores israel populo dicen
tes. Custodite omne man
datum quod precipio vobis hodie
Cumque transieritis iordanem in terram
quam dominus deus tuus dabit tibi eriges
ingentes lapides et calce leuiga
bis eos vt possis in eis scribere
omnia verba legis huius iordane trans
misso vt ingrediaris terram quam dominus deus
tuus dabit tibi terram lacte et melle
manantem sicut iurauit patribus tuis.
Quando ergo transieritis iorda
nem erigite lapides quos ego ho
die precipio vobis in monte hebal
et leuigabis eos calce et edificabis
ibi altare domino deo tuo de lapidibus
quos ferrum non tetigit et de saxis
informibus et impolitis et offeres
super eo holocausta domino deo tuo et
immolabis hostias pacificas. Come
desque ibi et epulaberis coram domino

deo tuo. et scribes super lapides omnia
verba legis huius plane et lucide.
Dixerunt que moyses et sacerdotes
leuitici generis ad omnem israelem.
Attende et audi israel. Hodie factus es
pplus domini dei tui. Audies vocem
eius et facies mandata atque iusticias
quas ego precipio tibi. Precepit que
moyses populo in die illo dicens. Hi sta-
bunt ad benedicendum domino super
montem garizim. iordane transmisso.
Symeon. leui. iudas. ysachar. io-
seph et beniamin. Et eregione
isti stabunt ad maledicendum in
monte hebal. Ruben. Gad. et aser.
zabulon. dan et neptalim. Et pro-
nunciabunt leuite. dicentque ad omnes
viros israel excelsa voce. Maledic-
tus homo qui facit sculptile et con-
flatile abhominacionem domini. opus
manuum artificum. ponitque illud
in abscondito. Et respondebit omnis
pplus et dicet amen. Maledictus
qui non honorat patrem suum et ma-
trem. Et dicet omnis pplus amen.
Maledictus qui transfert terminos
proximi sui. Et dicet omnis pplus a-
men. Maledictus qui peruertit iu-
dicium aduene pupilli et vidue.
Et dicet omnis pplus amen. Male-
dictus qui errare facit cecum in itinere.
Et dicet omnis pplus amen. Maledic-
tus qui dormit cum vxore patris sui
et reuelat operimentum lectuli eius.
Et dicet omnis pplus amen. Maledictus
qui dormit cum omni iumento. Et dicet
omnis pplus amen. Maledictus qui
dormit cum sorore sua. filia patris sui
vel matris sue. Et dicet omnis pplus
amen. Maledictus qui dormit cum
socru sua. Et dicet omnis pplus a-
men. Maledictus qui accipit mune-
ra ut percuciat animam sanguinis
innocentis. Et dicet omnis pplus amen.
Maledictus qui non permanet in sermonibus
legis huius. nec eos opere perficit. Et
dicet omnis pplus amen. xxviii. c. 28
Si autem audieris vocem domini
dei tui ut facias atque custo-
dias omnia mandata eius
que ego precipio tibi hodie. faciet te
dominus deus tuus excelsiorem cunctis gen-
tibus que versantur in terra. Venient
que super te vniuerse benedictiones iste
et apprehendent te. si tamen precep-
ta eius audieris. Benedictus tu in
ciuitate et benedictus in agro. Benedic-
tus fructus ventris tui. et fructus
terre tue. fructusque iumentorum tuorum.
greges armentorum tuorum et caule
ouium tuarum. Benedicta horrea
tua et benedicte reliquie tue. Benedictus
eris et ingrediens et egrediens.
Dabit dominus inimicos tuos qui consurgunt
aduersum te corruentes in conspectu
tuo. per vnam viam venient contra te et
per septem fugient a facie tua. Emit-
tet dominus benedictionem super cellaria
tua. et super omnia opera manuum
tuarum. benedicetque tibi in terra quam acceperis

Suscitabit te dominus sibi in populum
sanctum sicut iuravit tibi. si custodieris
mandata domini dei tui. et ambu-
laveris in viis eius. Videbunt que
omnes terrarum populi quod nomen domini
invocatum sit super te et timebunt
te. Abundare te faciet dominus in omnibus
bonis. fructu uteri tui et fructu
iumentorum tuorum. fructu terre tue quam
iuravit dominus patribus tuis ut daret tibi.
Aperiet dominus thesaurum suum optimum
celum. ut tribuat pluviam terre tue in
tempore suo. Benedicetque cunctis operibus
manuum tuarum. et fenerabis gentibus
multis. et ipse a nullo fenus acci-
pies. Constituet te dominus in caput
et non in caudam. et eris semper supra et
non subter. si audieris mandata
domini dei tui que ego precipio tibi
hodie. et custodieris ac feceris et
non declinaveris ab eis nec ad dex-
teram nec ad sinistram. nec secutus
fueris deos alienos neque colueris
eos. Quod si audire nolueris vo-
cem domini dei tui. ut custodias et
facias omnia mandata eius et
cerimonias quas ego precipio tibi
hodie. venient super te omnes male-
dictiones iste et apprehendent te.
Maledictus eris in civitate. male-
dictus in agro. Maledictum horreum
tuum. et maledicte reliquie tue. Ma-
ledictus fructus uteri tui et fructus ter-
re tue. armenta boum tuorum et
greges ovium tuarum. Maledictus
eris ingrediens. et maledictus e-
grediens. Mittet super te dominus famem
et esuriem. et increpationem in omnia
opera tua que facies. donec conterat
te et perdat velociter de sub celo propter
adinventiones tuas pessimas.
in quibus reliquisti me. Adiungat tibi
dominus pestilentiam. donec consumat te
de terra ad quam ingredieris possiden-
dam. Percuciat te dominus egestate.
febri et frigore. ardore et estu. et
aere corrupto ac rubigine. et per-
sequatur donec pereas. Sit celum
quod supra te est eneum. et terra
quam calcas ferrea. Det dominus ymbrem
terre tue pulverem et descendat
de celo super te cinis donec contera-
ris. Tradat te dominus corruentem
ante hostes tuos. per unam viam
egrediaris contra eos. et per septem fugi-
as. et dispergaris per omnia regna terre.
Sitque cadaver tuum cunctis volati-
libus celi et bestiis terre. et non sit qui
abigat. Percuciat te dominus ulcere e-
gypti. et partem corporis per quam sterco-
ra digeruntur. scabie quoque et prurin-
gine ita ut curari nequeas.
Percuciat te dominus amentia et cecitate
ac furore mentis. et palpes in me-
ridie sicut palpare solet cecus
in tenebris. et non dirigas vias
tuas. Omnique tempore calumpniam
sustineas et opprimaris violentia.
nec habeas qui liberet te. Uxo-
rem accipias. et alius dormiat

tu ea. Domum edifices et non habites in ea. plantes vineam et non vindemies eam. Bos tuus immoletur coram te et non comedas ex eo. Asinus tuus rapiatur in conspectu tuo et non reddatur tibi. Oves tue dentur inimicis tuis et non sit qui te adiuvet. Filii tui et filie tue tradantur alteri populo videntibus oculis tuis et deficientibus aspectu eorum tota die. et non sit fortitudo in manu tua. Fructus terre tue et omnes labores tuos comedat populus quem ignoras. et sis semper calumpniam sustinens et oppressus cunctis diebus. et stupens ad terrorem eorum que videbunt oculi tui. Percuciat te dominus ulcere pessimo in genibus et in suris. sanarique non possis a planta pedis usque ad verticem tuum. Ducet dominus te et regem tuum quem constitueris super te in gentem quam ignoras tu et patres tui. et servies ibi diis alienis. ligno et lapidi. et eris perditus in proverbium et fabulam omnibus populis ad quos te introduxerit dominus. Sementem multam iacies in terram et modicum congregabis. quia locuste omnia devorabunt. Vineam plantabis et fodies. et vinum non bibes nec colliges ex ea quippiam. quoniam vastabitur vermibus. Olivas habebis in omnibus terminis tuis. et non ungeris oleo. quia defluent et peribunt. Filios generabis et filias et non frueris eis. quoniam ducentur in captivitatem. Omnes

arbores tuas et fruges terre tue rubigo consumet. Advena qui tecum versatur in terra ascendet super te eritque sublimior. tu autem descendes et eris inferior. Ipse fenerabit tibi. et tu non fenerabis ei. Ipse erit in caput. et tu eris in caudam. Et venient super te omnes maledictiones iste et persequentes apprehendent te donec intereas. quia non audisti vocem domini dei tui nec servasti mandata eius et cerimonias quas precepit tibi. Et erunt in te signa et prodigia et in semine tuo usque in sempiternum. eo quod non servieris domino deo tuo in gaudio cordisque letitia propter rerum omnium abundantiam. Servies inimico tuo quem inmittet dominus tibi in fame et siti et nuditate et omni penuria. et imponet iugum ferreum super cervicem tuam donec te conterat. Adducet dominus super te gentem de longinquo. et de extremis finibus terre in similitudinem aquile volantis cum impetu. cuius linguam intelligere non possis. gentem procacissimam que non deferat honorem seni nec misereatur parvuli. et devoret fructum iumentorum tuorum ac fruges terre tue. donec intereas. et non relinquet tibi triticum vinum et oleum. armenta boum. et greges ovium. donec te disperdat et conterat in cunctis urbibus tuis. et destruantur muri tui firmi atque sublimes in quibus habebas fiduciam

in omni terra tua. Obsidebit intra
portas tuas in omni terra quam dabit tibi
dominus deus tuus. et comedes fructum
uteri tui et carnes filiorum et filia-
rum tuarum quas dederit tibi dominus deus
tuus in angustia et uastitate qua oppri-
met te hostis tuus. Homo delicatus
in te et luxuriosus valde inuidebit fra-
tri suo et uxori que cubat in sinu suo
ne det eis de carnibus filiorum suorum
quas comedet. eo quod nichil aliud
habeat in obsidione et penuria qua
vastauerint te inimici tui intra portas
omnes tuas. Tenera mulier et delicata
que super terram ingredi non ualebat. nec
pedis uestigium figere propter molliciem
et teneritudinem nimiam. inuidebit
viro suo qui cubat in sinu eius super
filii et filie carnibus. et illuuie se-
secundinarum cundarum que egrediuntur de medio fe-
minum eius. et super liberis qui eadem
hora nati sunt. Comedent enim eos
clam propter rerum omnium penuriam in ob-
sidione et uastitate qua opprimet
te inimicus tuus intra portas tuas.
Nisi custodieris et feceris omnia verba
legis huius que scripta sunt in hoc uolumine.
et timueris nomen eius gloriosum et te-
rribile. hoc est dominum deum tuum. au-
gebit dominus plagas tuas et pla-
gas seminis tui. plagas magnas
et perseuerantes. infirmitates pes-
simas et perpetuas. et conuertet in te
omnes afflictiones egipti quas timu-
isti et adherebunt tibi. Insuper et uniuersos
languores et plagas que non sunt
scripte in uolumine legis huius inducet
dominus super te donec te conterat. et rema-
nebitis pauci numero qui prius eratis
sicut astra celi pre multitudine. quoniam non
audisti vocem domini dei tui. Et sic-
ut ante letatus est dominus super vos bene vobis
faciens. sic letabitur disperdens uos
atque subuertens. ut auferamini de terra
ad quam ingredieris possidendam. Di-
sperget te dominus in omnes populos a summi-
tate terre usque ad terminos eius. et seruies
ibi diis alienis quos et tu ignoras
et patres tui. lignis et lapidibus. In
gentibus quoque illis non quiesces neque
erit requies uestigio pedis tui. Da-
bit enim tibi dominus ibi cor pauidum
et deficientes oculos. et animam
merore consumptam. et erit uita tua qua-
si pendens ante te. Et timebis nocte et
die. et non credes uite tue. Mane di-
ces quis michi det vesperum. et vespe-
re quis michi det mane. propter cordis tui for-
midinem. et propter ea que tuis videbis
oculis. Reducet te dominus classibus in
egiptum per uiam de qua dixit tibi
vt eam amplius non uideres. Ibi ve-
nderis inimicis tuis in seruos et ancil-
las. et non erit qui emat. C. xxix

Hec sunt verba federis. quod
precepit dominus moysi vt
feriret cum filiis israel in terra
moab. preter illud fedus quod cum eis
pepigit in horeb. Vocauitque moyses
omnem israel. et dixit ad eos. Vos

vidistis universa que fecit dominus coram
vobis in terra egypti pharaoni et omnibus
servis eius universeque terre illius temptationes
tiones magnas quas viderunt oculi tui
signa illa portentaque ingentia. et
non dedit vobis dominus cor intelligens
et oculos videntes et aures que
possint audire usque in presentem diem. Ad
duxit vos quadraginta annis per de
sertum. non sunt attrita vestimenta vestra
nec calciamenta pedum vestrorum vetu
state consumpta sunt. Panem non comedistis
vinum et siceram non bibistis ut scire
tis quia ipse est dominus deus vester. Et ve
nistis ad locum hunc egressusque est seon
rex esebon et og rex basan occurren
tes nobis ad pugnam. Et percussimus
eos et tulimus terram eorum ac tradi
dimus possidendam ruben gad et
dimidie tribui manasse. Custodi
te ergo verba pacti huius et implete
ea ut intelligatis universa que facitis
Vos statis hodie cuncti coram domino
deo vestro principes vestri ac tribus et
maiores natu atque doctores omnis
populus israel liberi et uxores vestre et
advena qui tecum moratur in castris
exceptis lignorum cesoribus et his
qui comportant aquas ut transeas
in federe domini dei tui et in iure iuran
do quod hodie dominus deus tuus pacit
tecum ut suscitet te sibi in populum et
ipse sit deus tuus sicut locutus est tibi
et sicut iuravit patribus tuis abraham
ysaac et iacob. Nec vobis solis ego

hoc fedus ferio et hec iuramenta confirmo
sed cunctis presentibus et absentibus. Vos enim
nostis quomodo habitaverimus in medio nacio
num. Et quas transeuntes vidistis abho
minationes et sordes idest ydola
eorum lignum et lapidem argentum
et aurum que colebant ne forte sit
inter vos vir aut mulier familia aut tribus
cuius cor aversum est hodie a domino
deo vestro ut vadat et serviat diis il
larum gentium et sit inter vos radix ger
minans fel et amaritudinem. Cumque
audierit verba iuramenti huius bene
dicat sibi in corde suo dicens. Pax
erit mihi et ambulabo in pravitate cordis
mei et assumat ebria sitientem
et dominus non ignoscat ei sed tunc quam
maxime furor eius fumet et zelus
contra hominem illum et sedeant super eum omnia
maledicta que scripta sunt in hoc vo
lumine et deleat nomen eius sub ce
lo et consumat eum in perditionem ex
omnibus tribubus israel iuxta maledic
tiones que in libro legis huius ac fe
deris continentur. Dicet sequens generatio
et filii qui nascentur deinceps et pe
regrini qui de longe venerint vi
dentes plagas terre illius et infirmitates
quibus eam afflixerit dominus sulphure
et salis ardore comburens ita ut
ultra non seratur nec virens quippiam
germinet in exemplum subver
sionis sodome et gomorre adame
et seboim quas subvertit dominus in ira
et in furore suo. et dicent omnes

gentes. Quare sic fecit dominus terre
huic. Que est hec ira furoris eius inmensa.
Et respondebunt. Quia dereliquerunt
pactum domini quod pepigit cum patri-
bus eorum quando eduxit eos de terra egyp-
ti. et servierunt diis alienis et non a-
doraverunt eos quos nesciebant et
quibus non fuerant attributi. Iccirco
iratus est furor domini contra terram istam
ut induceret super eam omnia maledicta
que in hoc volumine scripta sunt. et eici-
ent eos de terra sua in ira et in furo-
re et indignatione maxima. Pro-
iecitque in terram alienam sicut hodie
comprobatur. Abscondita domino deo nostro.
que manifesta sunt nobis et filiis
nostris usque in eternum. ut faciamus uni-
versa legis huius. Cap. xxx.

Cum igitur venerint super te
omnes sermones isti. benedictio
sive maledictio quam proposui
in conspectu tuo. et ductus penitudi-
ne cordis tui in universis gentibus
in quas disperserit te dominus deus tuus.
reversus fueris ad eum et obedieris
eius imperio sicut ego hodie precipio tibi
et filiis tuis in toto corde tuo et in
tota anima tua. reducet te dominus
deus tuus de captivitate tua. ac mi-
serebitur tui. et rursum congregabit te de
cunctis populis in quos te ante dispersit.
Si ad cardines celi fueris dissipatus.
inde te retrahet dominus deus tuus
et assumet atque introducet in terram
quam possederunt patres tui. et obtinebis

eam. et benedicens tibi maioris nume-
ri te esse faciet quam fuerunt patres tui. Cir-
cumcidet dominus deus tuus cor tuum
et cor seminis tui. ut diligas dominum
deum tuum in toto corde tuo et in tota
anima tua. ut possis vivere. Omnes
autem maledictiones has convertet super
inimicos tuos. et eos qui oderunt te
et persequuntur. Tu autem reverteris et
audies vocem domini dei tui. facies-
que universa mandata que ego precipio
tibi hodie. Et abundare te faciet dominus
deus tuus in cunctis operibus manuum
tuarum. et in sobole uteri tui et in fruc-
tu iumentorum tuorum. in ubertate ter-
re tue. et in rerum omnium largitate. Re-
vertetur enim dominus ut gaudeat super te
in omnibus bonis sicut gavisus est
in patribus tuis. si tamen audieris
vocem domini dei tui. et custodieris
precepta eius et cerimonias que in
hac lege conscripte sunt. et revertaris
ad dominum deum tuum in toto corde tuo
et in tota anima tua. Mandatum hoc
quod ego precipio tibi hodie non supra
te est. neque procul positum. nec in ce-
lo situm. ut possis dicere. quis nostrum
ad celum valet conscendere ut defe-
rat illud ad nos et audiamus atque
opere compleamus. neque trans mare posi-
tum ut causeris et dicas. quis e nobis
transfretare poterit mare. et illud ad nos
usque deferre. ut possimus audire et
facere quod preceptum est. Sed iuxta te est
sermo valde in ore tuo et in corde

tuo ut facias illum. Considera quod
hodie proposuerim in conspectu tuo vitam
et bonum et econtrario mortem et malum.
ut diligas dominum deum tuum et ambules
in viis eius et custodias mandata
illius et cerimonias atque iudicia et vi-
vas ac multiplicet te benedicatque tibi
in terra ad quam ingredieris possidendam.
Si autem aversum fuerit cor tuum
et audire nolueris atque errore de-
ceptus adoraveris deos alienos et
servieris eis predico tibi hodie quod pe-
reas et parvo tempore moreris in terra
ad quam iordane transmisso ingredieris
possidendam. Testes invoco hodie celum
et terram quod proposuerim vobis vi-
tam et mortem bonum et malum benedic-
tionem et maledictionem. Elige ergo vitam
ut et tu vivas et semen tuum et dili-
gas dominum deum tuum atque obedias voci
eius et illi adhereas. Ipse est enim vita
tua et longitudo dierum tuorum ut habi-
tes in terra pro qua iuravit dominus patribus
tuis abraham ysaac et iacob ut da-
ret eam eis illis Cap. xxxi.

Abiit itaque moyses et locutus
est omnia verba hec ad omnem
israel et dixit ad eos. Centum
viginti annorum sum hodie et non possum
ultra egredi atque ingredi presertim cum
dominus dixerit michi non transibis iordanem
istum. Et iosue iste transibit ante te sicut
locutus est dominus. Dominus ergo deus tuus
transibit ante te ipse delebit omnes
gentes has in conspectu tuo et possidebis
eas. Faciet que dominus eis sicut fecit
seon et og regibus amorreorum et
terre eorum delebitque eos. Ergo et hos
tradiderit vobis similiter facietis eis
sicut precepi vobis. Viriliter agite et confor-
tamini. Nolite timere nec paveatis
a conspectu eorum quia dominus deus tuus ipse
est ductor tuus et non dimittet nec
derelinquet te. Vocavitque moyses
iosue et dixit ei coram omni israel.
Confortare et esto robustus tu enim
introduces populum istum in terram quam
daturum se patribus eorum iuravit dominus
et tu eam sorte divides. Et dominus qui
ductor vester est ipse erit tecum. Non
dimittet nec derelinquet te. Noli ti-
mere nec paveas. Scripsit itaque mo-
yses legem hanc et tradidit eam
sacerdotibus filiis levi qui portabant
archam federis domini et cunctis senio-
ribus israel. Precepitque eis dicens. Post
septem annos anno remissionis
in sollempnitate tabernaculorum convenien-
tibus cunctis ex filiis israel ut appareant
in conspectu domini dei tui in loco
quem elegerit dominus. Leges verba legis
huius coram omni israel audientibus
eis. Et in unum omni populo congregato
tam viris quam mulieribus parvu-
lis et advenis qui sunt intra portas
tuas ut audientes discant et ti-
meant dominum deum vestrum et custodiant
impleantque omnes sermones legis
huius. Filii quoque eorum qui nunc ignorant
audire possint et timeant dominum deum

cunctis diebus quibus versantur in terra
ad quam vos iordane transito pergetis obti-
nendam. Et ait dominus ad moysen. Ecce
prope sunt dies mortis tue. voca iosue
et state in tabernaculo testimonii
ut precipiam ei. Abierunt ergo moyses
et iosue et steterunt in tabernaculo
testimonii. Apparuitque dominus ibi in colum-
na nubis que stetit in introitu ta-
bernaculi. Dixitque dominus ad moy-
sen. Ecce tu dormies cum patribus tuis.
et populus iste consurgens fornicabitur
post deos alienos in terra ad quam ingreditur
et habitabit in ea. ibi derelinquet me
et irritum faciet fedus quod pepigi
cum eo. Et irascetur furor meus contra
eum in die illo. et derelinquam eum et
abscondam faciem meam ab eo
et erit in devorationem. Invenient
eum omnia mala et afflictiones. ita
ut dicat in illo die. vere quia non est
deus mecum invenerunt me hec mala.
Ego autem abscondam et celabo faciem
meam in die illo propter omnia mala
que fecit quia secutus est deos alienos.
Nunc itaque scribite vobis canticum istud.
et docete filios israel ut memoriter
teneant et ore decantent. et sit mihi
carmen istud pro testimonio inter fili-
os israel. Introducam enim eum in terram
pro qua iuravi patribus eius lacte et mel-
le manantem. Cumque comederint et sa-
turati crassique fuerint convertentur
ad deos alienos et servient eis. et
detrahent mihi et irritum facient pactum
meum. Postquam invenerint eum multa
mala et afflictiones. respondebit ei canti-
cum istud pro testimonio. quod nulla de-
lebit oblivio ex ore seminis tui. Scio
enim cogitationes eius que facturus sit
hodie antequam introducam eum in terram
quam ei pollicitus sum. Scripsit ergo moyses
canticum et docuit filios israel. Precepit-
que dominus iosue filio nun et ait. Con-
fortare et esto robustus. tu enim intro-
duces filios israel in terram quam pollicitus
sum et ego ero tecum. Postquam ergo scripsit
moyses verba legis huius in volu-
mine atque complevit. precepit levitis
qui portabant archam federis domini.
dicens. Tollite librum istum et ponite
eum in latere arche federis domini dei vestri
ut sit ibi contra te in testimonium. Ego enim
scio contentionem tuam et cervicem tuam
durissimam. Adhuc vivente me et in-
grediente vobiscum. semper contentiose
egistis contra dominum. quanto magis cum mor-
tuus fuero. Congregate ad me omnes
maiores natu per tribus vestras atque doc-
tores. et loquar audientibus eis ser-
mones istos et invocabo contra eos ce-
lum et terram. Novi enim quod post mor-
tem meam inique agetis et declina-
bitis cito de via quam precepi vobis. Et
occurrent vobis mala in extremo tempore
quando feceritis malum in conspectu domini
ut irritetis eum per opera manuum ve-
strarum. Locutus est ergo moyses audien-
te universo cetu israel verba carminis
huius et ad finem usque complevit

Audite celi que loquor | Ca. xxxii
audiat terra verba oris mei.
Concrescat in pluuia doc-
trina mea. fluat ut ros eloquium me-
um. quasi ymber super herbam et quasi
stille super gramina. quia nomen domini
inuocabo. Date magnificentiam deo
nostro. dei perfecta sunt opera. et omnes
vie eius iudicia. Deus fidelis et abs-
que vlla iniquitate iustus et rectus.
peccauerunt ei et non filii eius in sordibus.
Generatio praua atque peruersa. Hec ne red-
dis domino popule stulte et insipiens. Num-
quid non ipse est pater tuus qui pos-
sedit et fecit et creauit te. Memento
dierum antiquorum. cogita generatio-
nes singulas. Interroga patrem tuum
et annunciabit tibi. maiores tuos et di-
cent tibi. Quando diuidebat gentes altissimus.
quando separabat filios adam. constituit
terminos populorum iuxta numerum filiorum
israel. Pars autem domini populus eius. iacob
funiculus hereditatis eius. Inuenit
eum in terra deserta in loco horroris
et vaste solitudinis. Circumduxit eum
et docuit. et custodiuit quasi pupillam
oculi sui. Sicut aquila prouocans
ad uolandum pullos suos. et super eos
volitans. expandit alas suas et
assumpsit eos. atque portauit in humeris
suis. Dominus solus dux eius fuit.
et non erat cum eo deus alienus. Con-
stituit eum super excelsam terram. vt co-
mederet fructus agrorum. ut sugeret
mel de petra. oleumque de saxo du-
rissimo. butyrum de armento et lac
de ouibus. cum adipe agnorum et arietum
filiorum basan. et hyrcos cum medul-
la tritici. et sanguinem vue biberet
meracissimum. Incrassatus est dilectus
et recalcitrauit. incrassatus impinguatus
dilatatus. dereliquit deum factorem
suum. et recessit a deo salutari suo. Pro-
uocauerunt eum in diis alienis. et in
abhominationibus ad iracundiam concita-
uerunt. Immolauerunt demoniis
et non deo. diis quos ignorabant.
Noui recentesque venerunt. quos non
coluerunt patres eorum. Deum qui te
genuit dereliquisti. et oblitus es domini
creatoris tui. Vidit dominus et ad iracun-
diam concitatus est. quia prouocauerunt eum
filii sui et filie. Et ait. Abscondam faciem
meam ab eis. et considerabo nouissima
eorum. Generatio enim peruersa est. et in-
fideles filii. Ipsi me prouocauerunt
in eo qui non erat deus. et irritaue-
runt in vanitatibus suis. Et ego prouo-
cabo eos in eo qui non est populus. et
in gente stulta irritabo illos. Ignis
succensus est in furore meo. et ardebit
vsque ad inferni nouissima. Deuora-
bitque terram cum germine suo. et mon-
tium fundamenta comburet. Congre-
gabo super eos mala. et sagittas me-
as complebo in eis. Consumentur fame
et deuorabunt eos aues morsu ama-
rissimo. Dentes bestiarum immittam
in eos. cum furore trahentium super terram
atque serpentium. Foris vastabit eos

gladius et intus pavor iuvenem simul
ac virginem lactentem cum homine sene.
Et dixi: ubi nam sunt? Cessare faciam
ex hominibus memoriam eorum. Sed propter
iram inimicorum distuli, ne forte superbi-
rent hostes eorum et dicerent: Manus
nostra excelsa et non dominus fecit hec omnia.
Gens absque consilio est et sine pruden-
tia. Utinam saperent et intelligerent
ac novissima providerent. Quomodo persequebatur
unus mille et duo fugarent de-
cem milia? Nonne ideo quia deus suus
vendidit eos et dominus conclusit illos?
Non enim est deus noster ut dii eorum. et
inimici nostri sunt iudices. De vinea so-
domorum vinea eorum et de suburba-
nis gomorre. Uva eorum uva fellis
et botrus amarissimus. Fel draconum
vinum eorum et venenum aspidum insa-
nabile. Nonne hec condita sunt apud
me et signata in thesauris meis? Me-
a est ultio et ego retribuam eis in
tempore ut labatur pes eorum. Iuxta est
dies perditionis et adesse festinant
tempora. Iudicabit dominus populum suum
et in servis suis miserebitur. Videbit
quod infirmata sit manus et clau-
si quoque defecerunt residuique consumpti sunt.
Et dicent: Ubi sunt dii eorum in quibus
habebant fiduciam? de quorum victi-
mis comedebant adipes et bibe-
bant vinum libaminum. Surgant
et opitulentur vobis et in necessita-
te vos protegant. Videte quod ego
sim solus et non sit alius deus preter

me. Ego occidam et ego vivere faciam.
percutiam et ego sanabo. et non est
qui de manu mea possit eruere.
Levabo ad celum manum meam et dicam:
Vivo ego in eternum. Si acuero ut ful-
gur gladium meum et arripuerit iu-
dicium manus mea, reddam ultionem
hostibus meis et his qui oderunt me
retribuam. Inebriabo sagittas meas
ab sanguine et gladius meus
devorabit carnes. De cruore oc-
cisorum et de captivitate nudati
inimicorum capitis. Laudate gentes
populum eius quia sanguinem servorum suorum
ulciscetur. Et vindictam retribuet in
hostes eorum et propitius erit terre populi
sui. Venit ergo moyses et locutus est
omnia verba cantici huius in auribus
populi ipse et iosue filius nun. Com-
plevitque omnes sermones istos loquens
ad universum israel. et dixit ad eos.
Ponite corda vestra in omnia verba
que ego hodie testificor vobis. ut
mandetis ea filiis vestris custodire
et facere et implere universa
que scripta sunt in volumine legis
huius. Quia non incassum precepta sunt
vobis. sed ut singuli in eis viverent.
que facientes longo perseveretis tempore
in terra ad quam iordane transmisso in-
gredimini possidendam. Locutusque
est dominus ad moysen in eadem die
dicens: Ascende in montem istum
abarim id est transituum in montem
nebo qui est in terra moab contra

iericho. et vide terram chanaan quam
ego tradam filiis israel optinendam. et
morere in monte. Quem conscendens
iungeris populis tuis. sicut mortuus
est aaron frater tuus in monte hor et ap-
positus populis suis. quia prevaricati estis
contra me in medio filiorum israel ad aquas
contradictionis in cades deserti syn. et
non sanctificastis me inter filios israel. E contra
videbis terram et non ingredieris in eam
quam ego dabo filiis israel. Ca. xxxiii.

Hec est benedictio qua benedixit
moyses homo dei filiis
israel ante mortem suam
et ait. Dominus de syna venit et
de seyr ortus est nobis. Apparuit de mon-
te pharan et cum eo sanctorum milia. In
dextera eius ignea lex. dilexit populos.
Omnes sancti in manu illius sunt. et qui
appropinquant pedibus eius accipient de doc-
trina illius. legem precepit nobis moyses
hereditatem multitudinis iacob. Erit
apud rectissimum rex. congregatis princi-
pibus populi cum tribubus israel. Vivat ruben
et non moriatur. et sit parvus in numero.
Hec est iude benedictio. Audi domine vocem
iude. et ad populum suum introduc eum.
Manus eius pugnabunt pro eo et adiutor
illius contra adversarios eius erit. Levi quoque
ait. Perfectio tua et doctrina tua a viro
sancto tuo quem probasti in temptatione
et iudicasti ad aquas contradictionis.
Qui dixit patri suo et matri sue nescio
vos. et fratribus suis ignoro illos. et
nescierunt filios suos. Hii custodierunt
eloquium tuum et pactum tuum servaverunt.
Iudicia tua o iacob. et legem tuam o
israel. Ponent thimiama in furore
tuo. et holocaustum super altare tuum.
Benedic domine fortitudini eius.
et opera manuum eius suscipe. Percute
dorsa inimicorum eius. et qui oderunt
eum non consurgant. Et beniamin ait.
Amantissimus domini habitabit confidenter
in eo quasi in thalamo tota die mora-
bitur. et inter humeros illius requie-
scet. Ioseph quoque ait. De benedictione
domini terra eius. de pomis celi et rore
atque abysso subiacente. De pomis
fructuum solis ac lune. de vertice anti-
quorum montium. et de pomis collium eter-
norum. et de frugibus terre et de plenitu-
dine eius. Benedictio illius qui appa-
ruit in rubo veniat super caput io-
seph. et super verticem nazarei inter fratres
suos. Quasi primogeniti tauri pul-
chritudo eius. cornua rinocerotis cor-
nua illius. In ipsis ventilabit gentes
usque ad terminos terre. Hec multitu-
dines effraym. et hec milia mana-
se. Et zabulon ait. Letare zabulon
in exitu tuo. et ysachar in tabena-
culis tuis. Populos ad montem vocabunt.
ibi immolabunt victimas iustitie.
Qui inundationem maris quasi lac su-
gent. et thezauros absconditos ha-
renarum. Et gad ait. Benedictus in
latitudine gad. quasi leo requievit.
Cepitque brachium et verticem. et
vidit principatum suum. quod in parte

sua doctor esset repositus. Qui fuit
cum principibus populi et fecit iusticias domini
et iudicium suum cum israel. Dan quoque ait.
Dan catulus leonis. fluet largiter
de basan. Et neptalim dixit. Nep-
talim abundantia perfruetur. et ple-
nus erit benedictione domini. ma-
re et meridiem possidebit. Aser quoque
ait. Benedictus in filiis aser. Sit
placens fratribus suis. et intinguat
in oleo pedem suum. ferrum et es cal-
ciamentum eius. Sicut dies iuventu-
tis tue. ita et senectus tua. Non est deus
alius ut deus rectissimi. Ascensor
celi. auxiliator tuus. Magnificentia
eius discurrunt nubes. Habitaculum
eius sursum. et subter brachia sem-
piterna. Eiciet a facie tua inimicum.
dicetque conterere. Habitabit israel
confidenter. et solus oculus iacob in
terra frumenti. vini. oleique. et celi
caligabunt rore. Beatus es tu israel.
Quis similis tui popule qui salvaris
in domino. scutum auxilii tui et gladius
glorie tue. Negabunt te inimici tui. et tu
38 eorum colla calcabis. Cap. xxxiiii.

Ascendit ergo moyses de cam-
pestribus moab super montem
nebo. in verticem phasga. contra
iericho. Ostenditque ei dominus omnem terram
galaad usque dan et universum nep-
talim. terramque effraim et manasse.
et omnem terram iuda usque ad mare novissimum
et australem partem. et latitudinem cam-
pi iericho civitatis palmarum
usque segor. Dixitque dominus ad eum.
Hec est terra pro qua iuravi abraham ysa-
ac et iacob dicens. semini tuo dabo
eam. Vidisti eam oculis tuis. et non
transibis ad illam. Mortuusque est ibi
moyses servus domini in terra moab iubente
domino. et sepelierunt eum in valle
terre moab contra phogor. et non co-
gnovit homo sepulchrum eius usque
in presentem diem. Moyses centum et
viginti annorum erat quando mortuus est.
et non caligavit oculus eius. nec den-
tes eius moti sunt. Fleveruntque eum filii
israel in campestribus moab triginta
diebus. et completi sunt dies planctus
lugentium moysen. Iosue vero fi-
lius nun repletus est spiritu sapien-
tie. quia moyses posuit super eum manus
suas. Et obedierunt ei filii israel.
feceruntque sicut precepit dominus moysi.
Et non surrexit propheta ultra in israel
sicut moyses. quem nosset dominus facie
ad faciem in omnibus signis atque por-
tentis que misit per eum. ut faceret
in terra egypti pharaoni et omnibus
servis eius. universeque terre illius. et
cunctam manum robustam. magnaque
mirabilia que fecit moyses coram
universo israel

Explicit liber Deuteronomium

Incipit prefatio in librum Ihesu nave

Tandem finito pen-
tatheuco moysi ve-
lut grandi fenore li-
berati. ad ihesum filium

naue manum mittimus quem hebrei iosue
bennum · id est iosue filium nun vo-
cant · et ad iudicum librum quem sopthim
appellant · ad ruth quoque et hester quos
hisdem nominibus efferunt · Monemusque
quoque lectorem ut silvam hebraicorum
nominum et distinctiones per membra
divisas diligens scriptor conservet ·
ne et noster labor et illius studium
pereat · et ut in primis quod sepe te-
status sum · sciat me non in reprehen-
sione veterum nova cudere sicut a-
mici mei criminantur · sed pro virili parte
offerre lingue mee hominibus · quos
tamen nostra delectant · ut pro grecorum
exaplois que et sumptu et labore
maximo indigent · editione nostra
habeant · et sicubi in antiquorum
voluminum lectione dubitarint ·
hec illis conferentes inveniant quod
requirunt · maxime cum et apud la-
tinos tot sint exemplaria quot codi-
ces · et unusquisque pro arbitrio suo
vel addiderit vel subtraxerit quod
ei visum est · et utique non possit ve-
rum esse quod dissonat · Unde cesset
arcuato vulnere contra nos insurgere
scorpius · et sanctum opus venenata car-
pere lingua desistat · vel suscipiens
si placet vel contempnens si displi-
cet · meminerit que illorum versuum ·
Os tuum abundavit malitia · et lingua
tua concinnabat dolos · Sedens
adversus fratrem tuum loquebaris · et
adversus filium matris tue ponebas
scandalum · Hec fecisti et tacui · Existi-
masti inique quod ero tui similis ·
arguam te et statuam illa contra faciem tuam ·
Que enim audientis vel legentis u-
tilitas est · nos laborando sudare ·
et alios detrahendo laborare · dolere
iudeos quod calumpniandi eis et
irridendi cristianos sit ablata oc-
casio · et ecclesie homines id despicere · im-
mo lacerare unde adversarii tor-
queantur · Quod si veteris tantum
interpretatio placet que et mihi non di-
splicet · et nichil extra recipiendum
putant · cur ea que sub asteriscis et
obelis vel addita sunt vel amputata
legunt et negligunt · Quare dani-
elem iuxta theodotionis translatione
ecclesie susceperunt · Cur origenem
mirantur et eusebium pamphili
cunctas editiones similiter disserentes ·
Aut que fuit stulticia postquam vera
dixerint proferre que falsa sunt · Unde
autem in novo testamento probare po-
tuerunt assumpta testimonia que
in libris veteribus non habentur · Hec
dicimus ne omnino calumpniantibus
tacere videamur · Ceterum post sancte
paule dormitionem cuius vita virtutis
exemplum est · et hos libros quos
eustochio virgini christi negare non
potui · decrevimus dum spiritus hos re-
git artus prophetarum explanationi
incumbere · et omissum iam diu opus
quodammodo postliminio repetere · pre-
sertim cum admirabilis sancti et vir

pammachio hoc idem litteris flagi-
tet et nos ad patriam festinantes
mortiferos syrenarum cantus surda
debeamus aure transire

Explicit prephatio libri ihesu
naue

Incipit liber Josue

Et factum est post
mortem Moysi
servi domini ut
loqueretur dominus
ad iosue filium
nun ministrum
moysi et diceret ei. Moyses servus
meus mortuus est. surge et transi ior-
danem istum. tu et omnis populus te-
cum in terram quam ego dabo filiis israel.
Omnem locum quem calcaverit vestigi-
um pedis vestri vobis tradam. sicut lo-
cutus sum moysi. A deserto et libano
usque ad flumen magnum eufraten.
omnis terra etheorum usque ad mare ma-
gnum contra solis occasum erit terminus
vester. Nullus vobis poterit resistere
cunctis diebus vite tue. Sicut fui cum
moyse ero et tecum. non dimittam nec
derelinquam te. Confortare et esto robu-
stus. tu enim sorte divides populo huic
terram pro qua iuravi patribus tuis. ut
traderem eam illis. Confortare igitur
et esto robustus valde. ut custodias
et facias omnem legem quam precepit tibi
moyses servus meus. ne declines
ab ea ad dexteram vel ad sinistram.
ut intelligas cuncta que agis. Non
recedat volumen legis huius de ore
tuo. sed meditaberis in eo diebus et
noctibus. ut custodias et facias
omnia que scripta sunt in eo. Tunc diriges
viam tuam. et intelliges eam. Ecce pre-
cipio tibi. confortare et esto robustus.
Noli metuere et noli timere quoniam tecum
est dominus deus tuus in omnibus ad quecumque
perrexeris. Precepitque iosue principi-
bus populi dicens. Transite per medium
castrorum. et imperate populo ac dicite
Preparate vobis cibaria. quoniam post
diem tercium transibitis iordanem. et
intrabitis ad possidendam terram quam
dominus deus vester daturus est vobis. Rube-
nitis quoque et gadditis et dimidie tri-
bui manasse ait. Mementote ser-
monis quem precepit vobis moyses fa-
mulus domini dicens. Dominus deus
vester dedit vobis requiem et omnem terram.
Uxores vestre et filii vestri ac iumenta
vestra manebunt in terra quam tradidit vobis
moyses trans iordanem. Vos autem
transite armati ante fratres vestros omnes
fortes manu et pugnate pro eis do-
nec det requiem dominus fratribus vestris sicut
et vobis dedit. ut possideant ipsi
quoque terram quam dominus deus vester daturus
est eis. et sic revertemini in terram posses-
sionis vestre. et habitabitis in ea quam
vobis dedit moyses famulus domini
trans iordanem contra solis ortum. Re-
sponderuntque ad iosue atque dixerunt
Omnia que precepisti nobis faciemus.
et quocumque nos miseris ibimus

Sicut obedivimus in cunctis moysi
ita obediemus et tibi. tantum dominus deus
tecum sit sicut fuit cum moyse. Qui contra-
dixerit ori tuo et non obedierit
cunctis sermonibus tuis quos preceperis
ei moriatur. tu tantum confortare et vi-
riliter age. ~~Misit ergo iosue filius nun~~

C. ij

Misit ergo iosue filius nun
de sethim duos viros ex-
ploratores abscondite.
et dixit eis. Ite et considerate terram
urbemque iericho. Qui pergentes.
ingressi sunt domum mulieris meretricis
nomine raab et quieverunt apud
eam. Nuntiatumque est regi iericho ac
dictum. Ecce viri ingressi sunt huc per
noctem de filiis israel. ut explorarent terram.
Misitque rex iericho ad raab dicens.
Educ viros qui venerunt ad te et
ingressi sunt domum tuam. Explorato-
res quippe sunt. et omnem terram conside-
rare venerunt. Tollensque mulier viros
abscondit et ait. Fateor venerunt
ad me. sed nesciebam unde essent. Cum-
que porta clauderetur in tenebris. illi pa-
riter exierunt. nescio quo abierunt.
Persequimini cito et comprehendetis eos.
Ipsa autem fecit ascendere viros in so-
larium domus sue. operuitque eos la-
ni stipula que ibi erat. Hii autem qui
missi fuerant. secuti sunt eos per viam
que ducit ad vadum iordanis. Illis-
que egressis. statim porta clausa est.
Nec dum obdormierant qui latebant.
et ecce mulier ascendit ad eos. et ait

Novi quod tradiderit vobis dominus
terram. Etenim irruit in nos terror
vester. et elanguerunt omnes habita-
tores terre. Audivimus quod siccaverit
dominus aquas maris rubri ad vestrum introi-
tum quando egressi estis ex egypto. et que
feceritis duobus regibus amorreorum
qui erant trans iordanem seon et og
quos interfecistis. Et haec audientes perti-
muimus et elanguit cor nostrum. nec
remansit in nobis spiritus ad introitum
vestrum. Dominus enim deus vester ipse est
deus in celo sursum. et in terra deor-
sum. Nunc ergo iurate mihi per dominum. ut
quomodo ego feci vobiscum misericordiam. ita et
vos faciatis cum domo patris mei. detisque
mihi signum verum ut salvetis patrem
meum et matrem meam fratres meos et
sorores meas et omnia que eorum
sunt. et eruatis animas nostras de
morte. Qui responderunt ei. Anima
nostra sit pro vobis in morte. si tamen
non prodideris nos. Cumque tradiderit
nobis dominus terram. faciemus tecum mi-
sericordiam et veritatem. Demisit
ergo eos per funem de fenestra. Domus
enim eius herebat muro. Dixitque ad
eos. Ad montana conscendite ne for-
te occurrant vobis revertentes. ibique la-
tete diebus tribus donec redeant. et
sic ibitis per viam vestram. Qui dixerunt
ad eam. Innoxii erimus a iura-
mento hoc quo adiurasti nos. si in-
gredientibus nobis terram. fuerit signum
funiculus iste coccineus et ligaveris

cum in fenestra per quam nos dimisisti. et
patrem tuum et matrem tuam fratresque tuos
et omnem cognationem tuam congregaveris
in domum tuam. Qui ostium domus tue
egressus fuerit. reus sibi erit. Sanguis
ipsius erit in caput eius. et nos erimus
alieni. Cunctorum autem sanguis qui tecum
fuerint in domo. redundabit in ca
put nostrum si eos aliquis tetigerit.
Quod si nos prodere volueris et ser
monem istum proferre in medium. erimus
mundi ab hoc iuramento quo adiu
rasti nos. Et illa respondit. Sicut locu
ti estis ita fiat. Dimittensque eos
ut pergerent. appendit funiculum
coccineum in fenestra. Illi vero abeun
tes pervenerunt ad montana. et man
serunt ibi dies tres donec rever
terentur qui fuerant persecuti. Quae
rentes enim per omnem viam. non re
pererunt eos. Quibus urbem ingressis
descenderunt exploratores de mon
te. Et iordane transmisso venerunt
ad iosue filium nun. narraveruntque
ei omnia que acciderant sibi atque
dixerunt. Tradidit dominus in manus
nostras terram hanc omnem et timore
3 prostrati sunt cuncti habitatores eius. Ca. iii.

Igitur iosue de nocte consur
gens movit castra. Egre
dientesque de sethim. ve
nerunt ad iordanem ipse et omnes
filii israel. et morati sunt ibi tribus
dies. Quibus evolutis transierunt pre
cones per castrorum medium. et clamare
ceperunt. Quum videritis arcam
federis domini dei vestri. et sacerdotes
stirpis levitice portantes eam vos
quoque consurgite et sequimini precedentes.
sitque inter vos et arcam spatium cu
bitorum duum milium. ut procul videre
possitis et nosse per quam viam ingre
diamini. quia prius non ambulastis per
eam. et cavete ne appropinquetis ad
arcam. Dixitque iosue ad populum.
Sanctificamini. cras enim faciet dominus
inter vos mirabilia. Et ait ad sacer
dotes. Tollite arcam federis et pre
cedite populum. Qui iussa complen
tes. tulerunt et ambulaverunt
ante eos. Dixitque dominus ad iosue. Ho
die incipiam te exaltare coram omni
israel. ut sciant quod sicut cum moyse
fui. ita et tecum sim. Tu autem precipe
sacerdotibus qui portant arcam
federis. et dic eis. Cum ingressi fu
eritis partem aque iordanis. state
in ea. Dixitque iosue ad filios israel.
Accedite huc. et audite verba
domini dei vestri. Et rursum. In hoc inquit
scietis quod dominus deus vivens in
medio est vestri. et disperdet in conspec
tu vestro chananeum et etheum et eve
um et phereseum et gergeseum et
amorreum et iebuseum. Ecce ar
ca federis domini omnis terre ante
cedet vos per iordanem. Parate
duodecim viros de tribubus israel.
singulos per singulas tribus. Et cum
posuerint vestigia pedum suorum

sacerdotes qui portant archam
domini dei vniuerse terre in aquis ior-
danis. aque que inferiores sunt
decurrent atque deficient. que autem
desuper veniunt in vna mole consistent.
Igitur egressus est populus de taber-
naculis suis vt transirent iordanem.
et sacerdotes qui portabant archam
federis pergebant ante eum. Ingressisque
eis iordanem et pedibus eorum
tinctis in parte aque iordanis
autem ripas alvei sui tempore messis im-
pleuerat. steterunt aque descenden-
tes in vno loco et instar montis intu-
mescentes apparebant procul ab vr-
be que vocatur adom vsque ad lo-
cum sarthan. Que autem inferiores e-
rant in mare solitudinis quod nunc
vocatur mortuum descenderunt vsque-
quo omnino deficerent. populus autem
incedebat contra iordanem. et sacerdotes
qui portabant archam federis domini
stabant super siccam humum in medio
iordanis accincti. Omnisque populus
per arentem alueum transibat. Cap. iiii.

Quibus transgressis dixit dominus
ad iosue. Elige duodecim
viros singulos per singulas
tribus et precipe eis vt tollant de me-
dio iordanis alueo vbi steterunt
sacerdotum pedes. duodecim duris-
simos lapides. quos ponetis in
loco castrorum vbi hac nocte fixeri-
tis tentoria. Vocauitque iosue duo-
decim viros quos elegerat de filiis

israel. singulos de tribubus singulis.
et ait ad eos. Ite ante archam domini
dei vestri ad iordanis medium. et por-
tate singuli singulos lapides in hu-
meris vestris iuxta numerum filiorum israel. vt sit
signum inter vos. Et quando interrogauerint
vos filii vestri cras dicentes. quid
sibi volunt isti lapides. respondebi-
tis eis. Defecerunt aque iordanis
ante archam federis domini cum transiret
eum. idcirco positi sunt lapides isti in
monimentum filiorum israel vsque in eternum.
Fecerunt ergo filii israel sicut eis precepit
iosue. portantes de medio iordanis
alueo duodecim lapides vt ei dominus
imperauerat iuxta numerum filiorum
israel. vsque ad locum in quo castra
metati sunt. ibique posuerunt eos.
Alios quoque duodecim lapides posuit
iosue in medio iordanis alueo. vbi
steterunt sacerdotes qui portabant
archam federis. et sunt ibi vsque in
presentem diem. Sacerdotes autem
qui portabant archam stabant in ior-
danis medio. donec omnia complerentur
que iosue vt loqueretur ad populum pre-
ceperat dominus. et dixerat ei moy-
ses. Festinauitque populus et transiuit.
Cumque transissent omnes. transiuit et
archa domini. et sacerdotes pergebant
ante populum. Filii quoque ruben et gad et
dimidia tribus manasse armati
precedebant filios israel. sicut eis pre-
ceperat moyses. Et quadraginta
pugnatorum milia per turmas et

cuneos incedebant per plana atque
campestria urbis iericho. In illo
die magnificauit dominus iosue coram omni
israel. ut timerent eum sicut timuerant
moysen dum adhuc uiueret. Dixit-
que ad eum. Precipe sacerdotibus qui
portant arcam federis ut ascendant
de iordane. Qui precepit eis dicens.
Ascendite de iordane. Cumque ascen-
dissent portantes arcam federis domini
et siccam humum calcare cepissent.
reuerse sunt aque in alueum suum.
et fluebant sicut ante consueuerant.
Populus autem ascendit de iordane decimo
die primi mensis. et castra metati
sunt in galgalis contra orientalem pla-
gam urbis iericho. Duodecim quoque
lapides quos de iordanis alueo
sumpserant posuit iosue in galga-
lis. et dixit ad filios israel. Quando
interrogauerint filii uestri cras patres
suos et dixerint eis. Quid sibi uolunt
isti lapides. docebitis eos atque dicen-
tis. Per arentem alueum transiuit
israel iordanem istum siccante domino
deo nostro aquas eius in conspectu nostro
donec transiremus sicut fecerat prius
in mari rubro. quod siccauit donec
transiremus. ut discant omnes terrarum
populi fortissimam domini manum. et uos
timeatis dominum deum uestrum omni tempore.

Postquam ergo audierunt Cap. v.
omnes reges amorre-
orum qui habitabant trans
iordanem ad orientalem plagam
et cuncti reges chanaan qui propinqua
possidebant magni maris loca. quod
siccasset dominus fluenta iordanis coram
filiis israel donec transirent. dissolutum
est cor eorum. et non remansit in eis spiritus
timentium introitum filiorum israel. Eo
tempore ait dominus ad iosue. Fac tibi cultros
lapideos. et circumcide secundo filios israel.
Fecit iosue quod iusserat dominus. et cir-
cumcidit filios israel in colle preputiorum.
Hec autem causa est secunde circumcisionis. Omnis
populus qui egressus est ex egypto
generis masculini. uniuersi bellato-
res uiri mortui sunt in deserto per lon-
gissimos uie circuitus. qui omnes circumcisi
erant. Populus autem qui natus est in de-
serto per quadraginta annos itine-
ris latissime solitudinis incircumcisus
fuit. donec consumerentur qui non audi-
erant uocem domini. et quibus ante iu-
rauerat ut ostenderet eis terram lacte
et melle manantem. Horum filii in
locum successerunt patrum. et circumcisi sunt
ab iosue. quia sicut nati fuerant in prepu-
tio erant. nec eos in uia aliquis
circumciderat. Postquam autem omnes circumci-
si sunt. manserunt in eodem castrorum
loco donec sanarentur. Dixitque dominus
ad iosue. Hodie abstuli obprobrium
egypti a uobis. Uocatumque est no-
men loci illius galgala. usque in presen-
tem diem. Manseruntque filii israel
in galgalis. et fecerunt phase quar-
ta decima die mensis ad uesperum
in campestribus iericho. et comederunt

de frugibus terre die altero azimos pa-
nes et polentam eiusdem anni. Defecit
que manna postquam comederunt de fru-
gibus terre. nec usi sunt ultra illo cibo
filii israel. sed comederunt de frugibus
presentis anni terre chanaan. Cum autem
esset iosue in agro urbis iericho. le-
uauit oculos et vidit virum stantem
contra se et euaginatum tenentem gladium.
perrexitque ad eum et ait. Noster es
an aduersariorum. Qui respondit. Nequaquam
sed sum princeps exercitus domini et nunc
venio. Cecidit que iosue pronus in terram
et adorans ait. Quid dominus loquitur
meus ad seruum suum. Solue inquit cal-
ciamentum tuum de pedibus tuis. locus
enim in quo stas sanctus est. Fecitque iosue
ut sibi fuerat imperatum. Cap. vi.

Iericho autem clausa erat
atque munita filiorum israel.
et nullus egredi audebat
aut ingredi. Dixit dominus ad iosue.
Ecce dedi in manu tua iericho et
regem eius. omnesque fortes viros.
Circuite urbem cuncti bellatores
semel per diem. Sic facietis sex die-
bus. Septimo autem die sacerdotes
tollant septem bucinas quarum usus
est in iubileo et precedant archam
federis. Septiesque circuibitis ciuitatem
et sacerdotes clangent bucinis. Cum-
que insonuerit vox tube longior
atque concisior et in auribus vestris in-
crepuerit. conclamabit omnis populus
vociferatione maxima. et muri
funditus corruent ciuitatis. ingre-
dientur que singuli per locum contra quem steterint.
Vocauit ergo iosue filius nun sacer-
dotes et dixit ad eos. Tollite archam
federis. et septem alii sacerdotes tollant
septem iubileorum bucinas et ince-
dant ante archam domini. Ad populum quoque
ait. Ite et circuite ciuitatem armati pre-
cedentes archam domini. Cumque iosue uer-
ba finisset et septem sacerdotes septem bu-
cinis clangerent ante archam federis
domini. omnisque precederet armatus
exercitus. reliquum vulgus archam seque-
batur. ac bucinis omnia concrepebant.
Preceperat autem iosue populo dicens.
Non clamabitis nec audietur vox
vestra. neque ullus sermo ex ore vestro egre-
dietur. donec veniat dies in quo di-
cam vobis. clamate et vociferamini.
Circuiuit ergo archa domini ciuitatem
semel per diem et reuersa in castra
mansit ibi. Igitur iosue de nocte
consurgente. tulerunt sacerdotes archam
domini et septem ex eis septem bucinas
quarum in iubileis usus est. et preceden-
bantque archam domini ambulantes
atque clangentes. et armatus populus
ibat ante eos. Vulgus autem reliquum
sequebatur archam. et bucinis perso-
nabat. Circuieruntque ciuitatem secundo
die semel. et reuersi sunt in castra.
Sic fecerunt sex diebus. Die autem sep-
timo diluculo consurgentes circuie-
runt ciuitatem sicut dispositum erat
septies. Cumque septimo circuitu cla-

gerent bucinis sacerdotes. dixit
iosue ad omnem israel. Vociferamini.
Tradidit enim nobis dominus civitatem
sitque civitas hec anathema et omnia
que in ea sunt domino. Sola raab me-
retrix vivat cum universis qui cum ea
in domo sunt. abscondit enim nuncios
quos direximus. Vos autem cavete ne
de his que precepta sunt ne quippiam
contingatis et sitis prevaricationis rei
et omnia castra israel sub peccato sint.
Quidquid autem auri et argenti fuit
et vasorum eneorum ac ferri. domino
consecretur repositum in thesauris eius.
Igitur omni vociferante populo et cla-
gentibus tubis. postquam in aures mul-
titudinis vox sonitusque increpuit
muri illico corruerunt. et ascendit
unusquisque per locum qui contra se erat.
Ceperuntque civitatem. et interfecerunt
omnia que erant in ea a viro usque
ad mulierem. ab infante usque ad senem.
Boves quoque et oves et asinos in ore
gladii percusserunt. Duobus autem
viris qui exploratores missi fue-
rant. dixit iosue. Ingredimini
domum mulieris meretricis et produci-
te eam omniaque que illius sunt.
sicut illi iuramento firmastis. Ingres-
sique iuvenes. eduxerunt raab et
parentes eius. fratres quoque et cunctam sup-
pellectilem ac cognationem illius.
et extra castra israel manere fecerunt.
Urbem autem et omnia que in ea
inventa sunt succenderunt. absque ar-
gento et auro et vasis eneis ac fer-
ro que in erarium domini consecrarunt.
Raab vero meretricem et domum patris eius
atque omnia que habebat. fecit iosue
vivere. et habitaverunt in medio israel
usque in presentem diem. eo quod abscon-
derit nuncios quos miserat iosue
ut explorarent iericho. In tempore
illo imprecatus est iosue dicens. Male-
dictus vir coram domino qui suscitaverit
et edificaverit civitatem iericho. In
primogenito suo fundamenta illius
iaciat. et in novissimo liberorum
ponat portas eius. Fuit ergo dominus cum
iosue. et nomen eius in omni terra vul-
gatum est. Capitulum vii.

Filii autem israel prevaricati sunt
mandatum. et usurpave-
runt de anathemate. Nam
achar. filius charmi. filii zabdi.
filii zare de tribu iuda. tulit aliquid
de anathemate. iratusque est dominus
contra filios israel. Cumque mitteret iosue
de iericho viros contra hai que est
iuxta bethaven ad orientalem pla-
gam oppidi bethel. dixit eis. Ascen-
dite et explorate terram. Qui pre-
cepta complentes exploraverunt
hay. et reversi dixerunt ei. Non ascen-
dat omnis populus. sed duo vel tria mi-
lia virorum pergant et deleant civi-
tatem. Quare omnis populus vexetur
contra hostes paucissimos. Ascenderunt
ergo tria milia pugnatorum. Qui statim
terga vertentes. percussi sunt a viris

urbis a hii et conciderunt ex eis tri-
ginta et sex homines. persecuti que
sunt eos adversarii de porta usque sa-
barim et ceciderunt per prona fugien-
tes. Pertimuit que cor populi et instar
aque liquefactum est. Josue vero sci-
dit vestimenta sua et cecidit pronus
in terram coram archa domini usque ad
vesperam. tam ipse quam omnes senes
israel. miserunt que pulverem super
capita sua. Et dixit iosue. Heu domine
deus. Quid voluisti traducere populum
istum iordanem fluvium ut traderes
nos in manus amorrei et perderes.
Utinam ut cepimus mansissemus trans
iordanem. Mi domine deus quid dicam
videns israhelem hostibus suis terga
vertentem. Audient chananei et
omnes habitatores terre. ac pariter con-
globati circumdabunt nos. atque delebunt
nomen nostrum de terra. Et quid facies ma-
gno nomini tuo. Dixit que dominus ad io-
sue. Surge cur iaces pronus in terra.
Peccavit israel. et prevaricatus est pactum
meum. Tulerunt que de anathema-
te et furati sunt atque mentiti. et
absconderunt inter vasa sua. Nec
poterit israel stare ante hostes
suos. eos que fugiet. quia pollutus est
anathemate. Non ero ultra vobis-
cum. donec conteratis eum qui huius sce-
leris reus est. Surge sanctifica
populum. et dic eis. Sanctificamini
in crastinum. Hec enim dicit dominus deus
israel. Anathema in medio tui est
israel. non poteris stare coram hostibus
tuis donec deleatur ex te qui hoc
contaminatus est scelere. Accedetis que
mane singuli per tribus vestras. et quam-
cumque tribum sors invenerit accedet
per cognationes suas. et cognatio per
domos. domus que per viros. Et quicum-
que ille in hoc facinore fuerit de-
prehensus. comburetur igni. cum omni sub-
stantia sua. quia prevaricatus est pactum
domini. et fecit nephas in israel.
Surgens itaque iosue mane ap-
plicuit israel per tribus suas. et inven-
ta est tribus iuda. Que cum iuxta fami-
lias suas esset oblata. inventa est
familia zare. Illam quoque per viros of-
ferens. repperit zabdi. Cuius domum
in singulos dividens viros. inve-
nit achar filium charmi filii zab-
di filii zare de tribu iuda. Et ait
ad achar. Fili mi da gloriam domino
deo israel. et confitere atque indica mihi
quid feceris ne abscondas. Respondit que
achar iosue. et dixit ei. Vere ego
peccavi domino deo israel. et sic et sic
feci. Vidi enim inter spolia pallium
coccineum valde bonum. et ducentos
siclos argenti. regulamque auream
quinquaginta siclorum. et concupiscens
abstuli et abscondi in terra contra medi-
um tabernaculi mei. argentumque
fossa humo operui. Misit que iosue
ministros. Qui currentes ad taber-
naculum illius. repperierunt cuncta
abscondita in eodem loco et argentum

simul. Auferentesque de tentorio tu-
lerunt ea ad iosue et ad omnes filios
israel. proiecerunt que ante dominum. Tollens
itaque iosue achar filium zare ar-
gentumque et pallium et auream re-
gulam. filiosque eius et filias. bo-
ves et asinos et oves. ipsumque ta-
bernaculum et cunctam supellec-
tilem et omnis israel cum eo. duxerunt
eos ad vallem achor. Ubi di-
xit iosue. Quia turbasti nos. extur-
bet te dominus in die hac. Lapidavit-
que eum omnis israel. et cuncta que illius
erant igne consumpta sunt. Congrega-
verunt que super eum acervum magnum
lapidum. qui permanet usque in pre-
sentem diem. et aversus est furor
domini ab eis. Vocatumque est nomen
loci illius vallis achor usque hodie.
8 Dixit autem dominus ad iosue. VIII.
Ne timeas neque formides.
Tolle tecum omnem multitu-
dinem pugnatorum. et consurgens ascende
in oppidum hai. Ecce tradidi in ma-
nu tua regem eius. et populum urbem-
que et terram. Faciesque urbi hai et
regi eius. sicut fecisti iericho et re-
gi illius. predam vero et omnia anima-
tia diripietis vobis. pone insidias
urbi post eam. Surrexitque iosue
et omnis exercitus bellatorum cum eo ut
ascenderent in hai. Et electa tri-
ginta milia virorum fortium misit
nocte. precepitque eis dicens. Ponite
insidias post civitatem. nec longius

recedatis et eritis omnes parati. e-
go autem et reliqua multitudo que mecum
est accedemus ex adverso contra urbem.
Cumque exierint contra nos. sicut ante fecimus
fugiemus et terga vertemus. donec per-
sequentes ab urbe longius protrahantur. Pu-
tabunt enim fugere nos sicut prius. Vo-
bis itaque fugientibus et illis persequentibus.
consurgetis de insidiis et vastabitis
civitatem. tradetque eam dominus deus vester
in manus vestras. Cumque ceperitis.
succendite eam. Sic facietis omnia
ut iussi. Dimisitque eos et perrexe-
runt ad insidiarum locum. sederuntque
inter bethel et hai ad occidenta-
lem plagam urbis hai. Iosue autem
nocte illa in medio populi mansit.
Surgensque diluculo recensuit so-
cios. et ascendit cum senioribus in fron-
te exercitus. vallatus auxilio pugnatorum.
Cumque venissent et ascendissent ex
adverso civitatis. steterunt ad septen-
trionalem urbis plagam. inter quam
et eos vallis media erat. Quinque
milia autem viros elegerat. et posue-
rat in insidiis inter bethel et hai ex
occidentali parte eiusdem civitatis.
Omnis vero reliquus exercitus ad aquilo-
nem aciem dirigebat. ita ut novis-
simi multitudinis occidentalem
plagam urbis attingerent. Abiit er-
go iosue nocte illa. et stetit in valle
medio. Quod cum vidisset rex hai.
festinavit mane. et egressus est cum om-
ni exercitu civitatis. Direxitque aciem

9 desertum ignorans quod post tergum laterent insidie. Josue vero et omnis isrl' dederunt loco simulantes metum et fugientes per viam solitudinis. At illi vociferantes pariter et se mutuo cohortantes persecuti sunt eos. Cumque recessissent a civitate et ne unus quidem in urbe hai et bethel remansisset qui non persequeretur isrl' sicut eruperant aperta oppida relinquentes. dixit dns ad iosue. Leva clipeum qui in manu tua est contra urbem hai quoniam tibi tradam eam. Cumque levasset clipeum ex adverso civitatis insidie que latebant surrexerunt confestim et pergentes ad civitatem ceperunt et succenderunt eam. Viri autem civitatis qui persequebantur Josue respicientes et videntes fumum urbis ad celum usque conscendere non potuerunt ultra huc illucque diffugere. presertim cum hi qui simulaverant fugam et tendebant ad solitudinem contra persequentes fortissime restitissent. Videnique iosue et omnis isrl' quod capta esset civitas et fumus urbis ascenderet. reversus percussit viros hai. Sed et illi qui ceperant et succenderant civitatem egressi ex urbe contra suos medium hostium ferire ceperunt. Cum ergo ex utraque parte adversarii ciderentur ita ut nullus de tanta multitudine salvaretur. regem quoque urbis hai apprehenderunt viventem et obtulerunt iosue.

Igitur omnibus interfectis qui israel ad deserta tendentem fuerant persecuti et in eodem loco gladio corruentibus. reversi filii isrl' percusserunt civitatem. Erant autem qui in eo die conciderant a viro usque ad mulierem duodecim milia hominum. omnes urbis hai. Josue vero non contraxit manum quam in sublime porrexerat tenens clipeum. donec interficerentur omnes habitatores hai. Iumenta autem et predam civitatis diviserunt sibi filii isrl'. sicut preceperat dominus iosue. Qui succendit urbem et fecit eam tumulum sempiternum. Regem quoque eius suspendit in patibulo usque ad vesperam et solis occasum. Precepitque iosue iosue
et deposuerunt cadaver eius de cruce. proieceruntque in ipso introitu civitatis congesto super eum magno acervo lapidum qui permanet usque in presentem diem. Tunc edificavit iosue altare dno deo isrl' in monte hebal. sicut preceperat moyses famulus dni filiis israel et scriptum est in volumine legis moysi. altare de lapidibus impolitis quos ferrum non tetigit. et obtulit super eo holocausta dno. immolavitque victimas pacificas. et scripsit super lapides deuteronomium legis moysi. quod ille digesserat coram filiis isrl'. Omnis autem populus et omnes maiores natu ducesque ac iudices stabant ex utraque parte arche in conspectu

arche

sacerdotum qui portabant ar-
cham federis domini. ut aduena ita
et indigena. media eorum pars iuxta
montem garizim. et media iuxta
montem hebal. sicut preceperat moy-
ses famulus domini. Et primo quidem
benedixit populo israel. post hec legit omnia
verba benedictionis et maledictionis.
et omnia que scripta erant in legis
volumine. Nichil ex hiis que iusserat
moyses reliquit intactum. sed universa
replicavit coram omni multitudine
israel. mulieribus et parvulis et advenis
9 qui inter eos morabantur. Cap. ix.

Quibus auditis cuncti reges
trans iordanem qui versabantur
in montanis et campestribus
et maritimis ac littore maris
magni. hi quoque qui habitabant iuxta
libanum. etheus et amorreus et
chananeus et phereseus et eveus
et iebuseus congregati sunt pariter
ut pugnarent contra iosue et israel uno
animo eademque sententia. At
hi qui habitabant in gabaon audi-
entes cuncta que fecerat iosue ieri-
cho et hay. et callide cogitantes
tulerunt sibi cibaria. saccos veteres
asinis imponentes. et utres vina-
rios scissos atque consutos. calciamen-
taque perantiqua que ad indicium vetu-
statis pittaciis consuta erant. indu-
ti veteribus vestimentis. panes
quoque quos portabant ob viaticum
duri erant. et in frusta comminuti.

Perrexeruntque ad iosue qui tunc mo-
rabatur in castris galgale. et di-
xerunt ei atque omni israel. De terra
longinqua venimus. pacem nobiscum fa-
cere cupientes. Responderunt viri
israel atque dixerunt. Ne forsitan in terra
que nobis sorte debetur habitetis. et
non possimus fedus inire vobiscum.
At illi ad iosue. Servi inquiunt tui su-
mus. Quibus iosue. Quinam ait estis
vos. et unde venistis. Responderunt.
De terra longinqua venerunt servi tui
in nomine domini dei tui. Audivimus
enim famam potentie eius. cuncta que fecit
in egypto. et duobus amorreorum
regibus trans iordanem. seon regi
esebon. et og regi basan qui erat
in astaroth. Dixeruntque nobis seni-
ores. et omnes habitatores terre nostre.
Tollite in manibus vestris cibaria
oblongissimam viam. et occurrite
eis ac dicite. Servi vestri sumus. fedus
inite nobiscum. En panes quando egressi
sumus de domibus nostris ut veni-
remus ad vos. calidos sumpsimus.
nunc sicci facti sunt et vetustate
nimia comminuti. utres vini no-
vos implevimus. nunc rupti sunt
et soluti. vestes et calciamenta quibus
induimur et que habemus pedibus
ob longitudinem largioris
vie trita sunt et pene consumpta.
Susceperunt igitur de cibariis
eorum. et os domini non interroga-
verunt. Fecitque iosue cum eis pacem

et inito fędere pollicitus est quod non
occiderentur. Principes quoque multitudi-
nis iuraverunt eis. Post dies autem
tres initi federis audierunt quod
in vicino habitarent. et inter eos
futuri essent. Moverunt que castra
filii israhel et venerunt in civitates
eorum tercio die quarum hec vocabula
sunt. Gabaon et caphira et be-
roth et cariathiarim. Et non percus-
serunt eos. eo quod iurassent eis prin-
cipes multitudinis in nomine domini
dei israhel. Murmuravit itaque omne
vulgus contra principes. Qui responderunt
eis. Iuravimus illis in nomine domini
dei israhel. et idcirco non possumus eos
contingere. Sed hoc faciemus eis. Re-
serventur quidem et vivant. ne contra nos
ira domini concitetur si peieraverimus.
Sed sic vivant ut in usus universe mul-
titudinis ligna cedant. aquasque com-
portent. Quibus hec loquentibus. vo-
cavit gabaonitas iosue et dixit
eis. Cur nos decipere fraude volu-
istis. ut diceretis. procul valde habi-
tamus a vobis. cum in medio nostri sitis.
Itaque sub maledictione eritis. et
non deficiet de stirpe vestra ligna
cedens aquasque comportans in do-
mo dei mei. Qui responderunt.
Nuntiatum est nobis servis tuis que
promisisset dominus deus tuus moysi servo
suo. ut traderet vobis omnem terram
et disperderet omnes habitatores
eius. Timuimus igitur valde et
providimus animabus nostris vestro
terrore compulsi. et hoc consilium inivimus.
Nunc autem in manu tua sumus. quod
tibi bonum et rectum videtur. fac nobis.
Fecit ergo iosue ut dixerat et liberavit
eos de manibus filiorum israhel ut non oc-
ciderentur. Decrevitque in illo die esse
eos in ministerio cuncti populi et altaris
domini. cedentes ligna et aquas portan-
tes usque in presens tempus in loco quem
dominus elegisset. Capitulum decem

Que cum audisset adonisedech
rex ierusalem. quod scilicet ce-
pisset iosue hai et ~~regul~~
~~luus~~ subvertisset eam. sicut enim fece-
rat iericho et regi eius sic fecit
hai et regi illius. et quod trans-
fugissent gabaonite ad israhel et
essent federati eorum. timuit valde.
Urbs enim magna erat gabaon et
una regalium civitatum et maior
oppido hai. omnesque bellatores
eius fortissimi. Misit ergo adoni-
sedech rex ierusalem ad hoham re-
gem hebron. et ad pharam re-
gem ierimoth. ad iaphie quoque
regem lachis. et ad dabir regem
eglon dicens. Ascendite ad me et
ferte presidium. ut expugnemus
gabaon quae transfugerit ad io-
sue et filios israhel. Congregati igitur
ascenderunt quinque reges amorre-
orum. rex ierusalem. rex hebron. rex
ierimoth. rex lachis. rex eglon
simul cum exercitibus suis. et castra-
metati sunt circa gabaon oppu-
gnantes eam. Habitatores autem

gabaon urbis obsesse miserunt ad
iosue qui tunc morabatur in castris
apud galgalam et dixerunt ei.
Ne retrahas manus tuas ab auxi-
lio servorum tuorum. Ascende cito et libe-
ra nos. fer que presidium. Convenerunt
enim adversus nos omnes reges amor-
reorum qui habitant in montanis. Ascen-
dit que iosue de galgalis. et omnis
exercitus cum eo viri fortissimi. Dixit
que dominus ad iosue. Ne timeas eos. in
manus enim tuas tradidi illos. Nullus
tibi ex eis resistere poterit. Irruit
itaque iosue super eos repente tota
nocte ascendens de galgalis. et contur-
bavit eos dominus a facie israel. contrivit
que plaga magna in gabaon. ac per-
secutus est eos per viam ascensus be-
thoron. et percussit usque azeca et
maceda. Cumque fugerent filios israel.
et essent in descensu bethoron.
dominus misit super eos lapides magnos
de celo usque aseca. et mortui sunt
multo plures lapidibus grandinis
quam quos gladio percusserant filii
israel. Tunc locutus est iosue domino
in die qua tradiderat amorre-
um in conspectu filiorum israel. dixit
que coram eis. Sol contra gabaon ne
movearis. et luna contra vallem
ahylon. Steteruntque sol et luna.
donec ulcisceretur se gens de inimicis
suis. Nonne scriptum est in hoc iusto-
rum libro. Stetit itaque sol in medi-
o celi. et non festinavit occumbere spa-
tio unius diei. Non fuit ante et postea
tam longa dies. obediente domino
voci hominis et pugnante pro israel.
Reversusque est iosue cum omni israel in
castra galgale. Fugerant enim quinque
reges. et se absconderant in spelunca
urbis maceda. Nuntiatumque est io-
sue quod inventi essent quinque re-
ges latentes in spelunca maceda.
Qui precepit sociis et ait. Volvite
saxa ingentia ad os spelunce. et
ponite viros industrios qui clausos
custodiant. Vos autem nolite stare sed
persequimini hostes. et extremos quosque
fugientium cedite. Nec dimittatis
eos urbium suarum intrare presidia. quos
tradidit dominus deus in manus vestras.
Cesis igitur adversariis plaga magna.
et usque ad internitionem pene con-
sumptis. hi qui israel effugere po-
tuerunt. ingressi sunt civitates
munitas. Reversusque est omnis exercitus
ad iosue in maceda ubi tunc erant
castra. sani et integro numero.
nullusque contra filios israel mutire
ausus est. Precepitque iosue dicens.
Aperite os spelunce et producite
ad me quinque reges qui in ea la-
titant. Feceruntque ministri ut sibi
fuerat imperatum. et eduxerunt
ad eum quinque reges de spelunca. regem
iherusalem. regem hebron. regem iheri-
moth. regem lachis. regem eglon.
Cumque educti essent ad eum. vocavit
omnes viros israel. et ait ad princi-
pes exercitus qui secum erant.
Ite. et ponite pedes super colla regum

istorum. Qui cum processissent et subiectorum pedibus colla calcarent, rursum ait ad eos: Nolite timere nec paveatis. Confortamini et estote robusti. Sic enim faciet dominus cunctis hostibus vestris adversum quos dimicatis. Percussitque iosue et interfecit atque suspendit super quinque stipites. Fueruntque suspensi usque ad vesperum. Cumque occumberet sol, precepit sociis ut deponerent eos de patibulis. Quibus depositis proiecerunt in speluncam in qua latuerant, et posuerunt super os eius saxa ingentia que permanent usque in presens. Eodem die maceda quoque cepit iosue et percussit in ore gladii, regemque illius interfecit et omnes habitatores eius. Non dimisit in ea saltem parvas reliquias. Fecitque regi maceda sicut fecerat regi iericho. Transivit quoque cum omni israel de maceda in lebna et pugnabat contra eam. Quam tradidit dominus cum rege suo in manum israel. Percusseruntque urbem in ore gladii et omnes habitatores eius. Non dimiserunt in ea ullas reliquias. Feceruntque regi lebna sicut fecerant regi iericho. De lebna transivit cum omni israel in lachis et exercitu per gyrum disposito oppugnabat eam. Tradiditque dominus lachis in manum israel et cepit eam die altero atque percussit in ore gladii omnemque animam que fuerat in ea, sicut fecerat in lebna. Eo tempore ascendit hyram rex gazer ut auxiliaretur lachis. Quem percussit iosue cum omni populo eius usque ad internitionem. Transivitque de lachis in eglon et circumdedit atque expugnavit eam eadem die, percussitque in ore gladii omnes animas que erant in ea iuxta omnia que fecerat lachis. Ascendit quoque cum omni israel de eglon in hebron et pugnavit contra eam, cepit quoque et percussit in ore gladii regem quoque eius et omnia oppida regionis illius universasque animas que in ea fuerant commorate. Non reliquit in ea ullas reliquias. Sicut fecerat eglon sic fecit et hebron, cuncta que in ea reperit consumens gladio. Inde reversus in dabir cepit eam atque vastavit, regem quoque eius et omnia per circuitum oppida percussit in ore gladii. Non dimisit in ea ullas reliquias. Sicut fecerat hebron et lebna et regibus earum, sic fecit dabir et regi illius. Percussit itaque iosue omnem terram montanam et meridianam atque campestrem et asedoth cum regibus suis. Non dimisit in ea ullas reliquias, sed omne quod spirare poterat interfecit, sicut preceperat ei dominus deus israel. A cadesbarne usque gazam omnem terram gessen usque gabaon universos reges et regiones eorum uno impetu cepit atque vastavit. Dominus enim deus israel pugnabat pro eo. Reversusque est cum omni israel ad locum castrorum in galgala.

Que cum audisset [xi. ca.] iabin rex asor misit ad

obab regem adon· et ad regem
semeron atque ad regem achsaph·
ad reges quoque aquilonis qui habita-
bant in montanis et in planicie
contra meridiem ceneroth· in cam-
pestribus quoque et in regionibus dor iuxta
mare· chananeum quoque ab oriente et
occidente· et amorreum atque etheum
ac pherezeum et iebuseum in mon-
tanis· eveum quoque qui habitabat ad
radices hermon in terra masphe.
Egressi quoque sunt omnes cum turmis suis
populus multus nimis· sicut harena
que est in litore maris· Equi quo-
que et currus inmense multitudinis·
Conveneruntque omnes reges isti in unum
ad aquas merom· ut pugnarent contra
israel· Dixitque dominus ad iosue· Ne
timeas eos· cras enim hac eadem
hora ego tradam omnes istos vul-
nerandos in conspectu israel· Equos
eorum subnervabis· et currus igni con-
bures· Venitque iosue et omnis exer-
citus cum eo adversus illos ad aquas
merom subito et irruerunt super eos·
tradiditque illos dominus in manus
israel· Qui percusserunt eos et persecu-
ti sunt usque ad sydonem magnam
et aquas masserephot· campumque
masphe qui est ad orientalem
illius partem· Ita percussit omnes· ut
nullas dimitteret ex eis reliquias·
fecitque sicut preceperat ei dominus·
equos eorum subnervavit· currus-
que conbussit· Reversusque statim cepit
asor et regem eius percussit gladio

Asor enim antiquitus inter omnia regna
haec principatum tenebat· percussitque
omnes animas que ibidem mo-
rabantur· non dimisit in ea ullas
reliquias· sed usque ad internitionem
universa vastavit· ipsamque urbem
peremit incendio et omnes per circuitum
civitates regesque earum cepit· percus-
sit atque delevit sicut preceperat ei
moyses famulus domini· Absque urbi-
bus que erant in collibus et in tu-
mulis sitae ceteras succendit israel·
Unam tantum asor munitissimam
flamma consumpsit· Omnemque pre-
dam urbium istarum ac iumenta
diviserunt sibi filii israel· cunctis ho-
minibus interfectis· Sicut preceperat
dominus moysi servo suo ita precepit
moyses iosue· et ille universa
conplevit· Non preteriit de universis
mandatis ne unum quidem verbum
quod iusserat dominus moysi· Ce-
pit itaque iosue omnem terram monta-
nam et meridianam· terramque gessen
et planiciem ad occidentalem
plagam· montemque israel et cam-
pestria eius· et partem montis que
ascendit seir usque baalgad per
planiciem libani subter mon-
tem hermon· Omnes reges eo-
rum cepit· percussit et occidit· Mul-
to tempore pugnavit iosue contra reges
istos· Non fuit civitas que se non
traderet filiis israel· preter eveum
qui habitabat in gabaon· omnes
bellando cepit· Domini enim sententie

fuerat ut indurarentur corda eorum
et pugnarent contra israel et ca-
derent et non mererentur ullam
clementiam ac perirent sicut pre-
ceperat dominus moysi. In tempore illo venit
iosue et interfecit enachim de mon-
tanis hebron et dabir et anab
et de omni monte iuda et israel.
urbesque eorum delevit. Non reliquit
ullum de stirpe enachim in terra
filiorum israel. absque civitatibus gaza
et geth et azoto in quibus soli re-
licti sunt. Cepit ergo iosue omnem
terram sicut locutus est dominus ad moysen.
et tradidit eam in possessionem
filiis israel secundum partes et tribus suas.
quievitque terra a preliis. Cap. xii.

Hi sunt reges quos percusserunt
filii israel et possederunt
terram eorum trans iordanem
ad solis ortum a torrente arnon
usque ad montem hermon et omnem
orientalem plagam que respicit
solitudinem. Seon rex amorreo-
rum qui habitavit in esebon do-
minatus est ab aroer que sita est
super ripam torrentis arnon et
medie partis in valle dimidiique
galaad usque ad torrentem iaboth
qui est terminus filiorum ammon et a
solitudine usque ad mare ceneroth
contra orientem et usque ad mare deser-
ti quod est mare salsissimum ad ori-
entalem plagam per viam que ducit
bethsimoth et ab australi parte
que subiacent asedoth fasga. ter-
minos quoque og regis basan de reliquiis
rapham qui habitavit in astaroth
et in edraim et dominatus est in monte
hermon et in salecha atque in uni-
versa basan usque ad terminos ges-
suri et machati et dimidie partis
galaad terminos seon regis esebon.
Moyses famulus domini et filii israel
percusserunt eos. tradiditque terram
eorum moyses in possessionem rube-
nitis et gaditis et dimidie tribui
manasse. Hi sunt reges terre quos
percussit iosue et filii israel trans ior-
danem ad occidentalem plagam
a balgad in campo libani usque
ad montem cuius pars ascendit in mon-
tem seir. tradiditque eam iosue
in possessionem tribubus israel singu-
lis partes suas. tam in montanis
quam in planis atque campestribus.
In asedoth et in solitudine ac me-
ridie etheus fuit et amorreus.
chananeus et phereseus. eveus
et iebuseus. Rex iericho unus.
rex ahi que est ex latere bethel
unus. Rex ierusalem unus. Rex hebron unus.
Rex ierimoth unus. Rex eglon
unus. Rex gazer unus. Rex dabir
unus. Rex gader unus. Rex herma
unus. Rex odollam unus. Rex
maceda unus. Rex bethel unus.
Rex taffua unus. Rex affer unus.
Rex affec unus. Rex asor unus. Rex
someron unus. Rex asaf unus.
Rex tenach unus. Rex mageddo
unus. Rex cedes unus. Rex

iathanaemchelmel vn9. Rex dor
vni9 et puincie dor vni9. Rex gen
tiu galgal vnus. Rex tersa vnus.
Omnes reges xxxi. Cap. xiii.
Iosue senex puecte qz etatis
erat. et dixit dns ad eu. Se
nuisti et longeuus es. tra
qz latissima derelicta e que nec
dum est sorte diuisa. oīs videlicet
galilea philistim et vniu'sa ges
suri. a fluuio turbido qui irrigat
egyptu vsqz ad terminos acha
ron contra aquilone. tra chana
an que in quinqz regulos philisti
im diuidit. gazeos et azotios. asca
lonitas getheos et accaronitas.
ad meridiem vero sunt euei. oīs
tra chanaan et maaraa sydo
nioꝝ vsqz afeca et terminos a
morrei et usqz cosinia. libani qz
regio ꝯ orientem a baalgad sub
monte hermon donec ingredia
ris emath. omn qui habitant
in monte a libano vsqz ad aqs
maserphot. vniuisiqz sydonii. E
go sum qui delebo eos a facie
filioꝝ isrl. Veniat go in ptem
hereditatis isrl. sicut pcepi t. Et
nunc diuide tram in possessione
nouē tribubz et dimidie tribui
manasse cu qua ruben et gad
possederunt tram qm tradidit eis
moyses famlus dni trās fluēta
iordanis ad orientale plagā
ab aroer que sita e in ripa tor
rent arnon et in vall medio

vniuisaqz campestria medaba vsqz
dibon. et cunctas ciuitates seon
regis amorrei qui regnau in ese
bon. vsqz ad terminos filiorum
ammon et galaad. ac terminu
gessuri et machati. omem qz mo
tem hermon et vniuersa basan
vsqz salecha. ome regnu og in
basan. omnisqz vitas qui regnat
in astaroth et edrai ipse fuit de
reliquiis raphaim. pcussit qz eos
moyses atqz deleuit. Noluerunt
qz disp de filii isrl gessuri et ma
chati. et habitauerunt in medio
isrl vsqz in psentem diem. Tribui
aut leui non dedit possessionem
s sacrificia et victime dni dei
israel ipsa est eius hereditas sicut
locutus est illi. Dedit go moyses
possessione tribui filioꝝ ruben
iuxta cognacones suas. fuit qz
tminus eoꝝ ab aroer que sita est
in ripa torrent arnon et i ual
le eiusdem torrent media. vni
uisaqz planitiem que ducit mede
ba et esebon. cunctosqz viculos
eoꝝ qui sunt in campestribus.
dibon quoqz et bamoth baal
et oppidu baalmaon. iessa et
cedimoth et mephet. cariatha
im et sabama et sarathasar
in monte conuallis. bethphegor
et asedoth fasga et ba bethaisi
moth. oms vrbes campestres.
vniuisaqz regna seon regis amor
rei q regnau in esebon. qm pcussit

moyses cum principibus madian:
eueum et recem et sur et hur
et rebee duces seon habitatores
terre et balaam filium beor ari-
olum occiderunt filii israel gla-
dio cum ceteris interfectis. Factus que
est terminus filiorum ruben iordanis
fluuius. Hec possessio rubeni-
tarum per cognationes suas urbium
et uicularum. Dedit que moyses tri-
bui gad et filiis eius per cognatio-
nes suas possessionem. cuius hec est
diuisio. Terminus iazer et omnes
ciuitates galaad. dimidiam que
partem terre filiorum ammon usque
ad aroer que est contra rabba.
et ab esebon usque ramoth mas-
phe et bathanim et amana-
im usque ad terminos dabir. In ual-
le quoque betharam et bethnemra
et socoth et saphon reliquam partem
regni seon regis esebon. Huius
quoque iordanis finis est usque ad ex-
tremam partem maris ceneroth
trans iordanem ad orientalem
plagam. Hec est possessio filiorum
gad per familias suas. ciuitates
et uille earum. Dedit et dimidie
tribui manasse filiisque eius iuxta
cognationes suas possessionem. cuius
hoc principium est. A manaim uni-
uersam basan. et cuncta regna og
regis basan. omnesque uicos iair que
sunt in basan sexaginta oppida.
et dimidiam partem galaad et
astaroth et edrai urbes regni og

in basan. filiis machir filii ma-
nasse dimidie parti filiorum machir
iuxta cognationes suas. Hanc posses-
sionem diuisit moyses in campe-
stribus moab trans iordanem contra
iericho ad orientalem plagam.
Tribui autem leui non dedit posses-
sionem. quia dominus deus israel ipse est pos-
sessio eius ut locutus est illi. C. xiiij.

Hoc est quod possederunt
filii israel in terra chana-
an quam dederunt eis filii
israel in terra chanaan eleazar sa-
cerdos et iosue filius nun et
principes familiarum per tribus israel.
sorte omnia diuidentes sicut prece-
perat dominus in manu moysi no-
uem tribubus et dimidie tribui. Dua-
bus enim tribubus et dimidie dederat
moyses trans iordanem possessi-
onem absque leuitis qui nichil terre
acceperunt inter fratres suos. Sed in
eorum successerant locum filii io-
seph in duas diuisi tribus ma-
nasse et effraim. Nec acceperunt
leuite aliam in terra partem nisi urbes
ad habitandum et suburbana earum
ad alenda iumenta et pecora
sua. Sicut precepit dominus moysi
ita fecerunt filii israel et diuiserunt
terram. Accesserunt itaque filii iuda
ad iosue in galgal. locutusque est
ad eum caleph filius iephone
cenezeus. Nosti quid locutus sit dominus
ad moysen hominem dei de me et
te in cades barne. Quadraginta

amorreorum etiam qui misit me moyses famulus domini de cades barne ut considerarem terram. nunciavique ei quod mihi verum videbatur. Fratres autem mei qui ascenderant mecum dissolverunt cor populi. et nichilominus ego secutus sum dominum deum meum. Iuravitque moyses in die illo dicens. Terra quam calcavit pes tuus erit possessio tua et filiorum tuorum in eternum. quia secutus es dominum deum meum. Concessit ergo dominus vitam mihi sicut pollicitus est usque in presentem diem. Quadraginta et quinque anni sunt ex quo locutus est dominus verbum istud ad moysen. quando ambulabat israel per solitudinem. hodie octoginta quinque annorum sum sic valens ut eo valebam tempore quando ad explorandum missus sum. Illius in me temporis fortitudo usque hodie perseverat. tam ad bellandum quam ad gradiendum. Da ergo mihi montem istum quem pollicitus est dominus te quoque audiente in quo enachim sunt et urbes magne atque munite si forte sit dominus mecum et potuero delere eos sicut promisit michi. Benedixitque ei iosue. et tradidit hebron in possessionem. atque ex eo fuit hebron caleph filio iephone cenezeo usque in presentem diem. quia secutus est dominum deum israel. Nomen hebron antea vocabatur cariatharbe. Adam maximus ibi inter enachim situs est. Et terra cessavit a preliis. Cap. xv.

Igitur sors filiorum iude per cognationes suas ista fuit. A termino edom desertum syn contra meridiem. et usque ad extrema partis australis plage. Initium eius a summitate maris salsissimi. et a lingua eius que respicit meridiem. Egrediturque contra ascensum scorpionis et pertransit in syna. Ascenditque in cades barne. et pervenit in esrom ascendens ad adar et circumiens caricaa. atque inde pertransiens in asemona et perveniens ad torrentem egypti. eruntque termini eius mare magnum. hic erit finis meridiane plage. Ab oriente vero erit initium mare salsissimum usque ad extrema iordanis. et ea que respiciunt aquilonem a lingua maris usque ad eundem iordanem fluvium. Ascenditque terminus in bethagla et transit ab aquilone in betharaba. ascendens ad lapidem boen filii ruben. et tendens usque ad terminos debera. de valle achor contra aquilonem respiciens galgala que est ex adverso ascensionis adommim ab australi parte torrentis. Transitque aquas que vocantur fons solis. et erunt exitus eius ad fontem rogel. Ascenditque per convallem filii ennon ex latere iebusei ad meridiem hec est ierusalem. et inde se erigens ad verticem montis qui est contra geennon ad occidentem in summitate vallis

raphaim contra aquilonem. Trans-
it que altitudinem montis usque ad fon-
tem aque nepthoa et pervenit usque
ad vicos montis ephron. Inclinatur
que in bala que est cariathiarim.
id est urbs silvarum et circuibit
de bala contra occidentem usque ad
montem seyr. Transit que iuxta latus
montis iarim ad aquilonem chese-
lon et descendit in bethsames.
Transit que in thamna et pervenit
contra aquilonem partis accharon ex
latere. Inclinatur que sethrona et tran-
sit montem baala. pervenit que in
iebneel et mari magno ad occiden-
tem fine concluditur. Hii sunt termini
filiorum iuda per circuitum in cognationibus
suis. Caleph vero filio iephone
dedit partem in medio filiorum iuda.
sicut preceperat ei dominus cariathar-
be patris enach. ipsa est hebron.
Delevit que ex ea caleph tres fili-
os enach sesai et ahyman et
tholmai de stirpe enach. Atque
inde conscendens venit ad habitato-
res dabir. que prius vocabatur
cariathsepher. id est civitas litte-
rarum. Dixit que caleph. Qui percus-
serit cariathsepher et ceperit eam.
dabo illi axam filiam meam uxo-
rem. Cepit que eam othoniel filius
cenez frater caleph iunior. dedit que
ei azam filiam suam uxorem. Cum-
que pergerent simul. suasit ei vir suus
ut peteret a patre suo agrum. Que su-
spiravit que ut sedebat in asino. Cui

caleph. Quid habes inquit. At illa re-
spondit. Da mihi benedictionem. Terram
australem et arentem dedisti mi-
chi iunge et irriguam. Dedit itaque ei
caleph irriguum superius. et irrigu-
um inferius. Hec est possessio tri-
bus filiorum iuda per cognationes suas.
Erantque civitates ab extremis par-
tibus filiorum iuda iuxta terminos
edom a meridie cabseel et eder
et iagur et cyna et dimona et
adeda et cedes et asor et iethan
et ziph et telem et baloth et asor
et noba et carioth. esrom hec est
asor amam et same et molada
et aser et gadda et asemon et beth-
feleth et asersual et bersabee
et baziothia et bala et hum et
esem et heltholat et xil et har-
ma et sicelech et medemena et
sesenna et labaoth et selim et hen
et remmon. Omnes civitates vi-
ginti novem et ville earum. In cam-
pestribus vero estahol et saraa
et asena et azanoe et aengan-
nim taffua et enaim et iheri-
moth. adulam. socco et azeca
et sarim et aditaim et gedera
et giderothaim. urbes quatuordecim
et ville earum. Sanan et adesa et
magdalgad. delean et messa
et iectel. lachis et bascath et a-
glon et chabon et leemas. et ce-
des et giderroth bethdagon et ne-
ema et maceda. civitates sedecim
et ville earum. labana et ether

et asan· iepta et esna et nesib· ce
ila· et achzip et maresa· civitates
novem et ville earum· Accharon cum
vicis et villulis suis· Ab accharon
usque ad mare omnia que vergunt
ad azotum et viculos eius· Azotus
cum vicis et villulis suis· usque ad
torrentem egypti et mare ma
gnum terminus eius· et in monte sa
mir et iether et soccho et eden
na et cariathsenna hec est dabir·
anab et isthemo et anim· gosen et
olon et gylo· civitates undecim
et ville earum· Arab et roma et esa
an et ianum et bethtaffua et a
feca· athamatha et cariathar
be hec est hebron et sior· civitates
novem et ville earum· Maon et cher
mel et ziph et iocthe· iezrahel
et iucadam et zanoe· accaim· geba
a et thamna· civitates decem et
ville earum· Halhul et bethsur et
gedor et mareth et bethanoth et
heltethen civitates sex et ville
earum· Cariathbaal· hec est caria
thiarim urbs silvarum et arebba
civitates due et ville earum· In
deserto betharaba· meddin et
sacha· anepsan et civitas salis
et engaddi· civitates sex et ville
earum· Iebuseum autem habitatorem
iherusalem· non potuerunt filii iuda de
lere· habitavitque iebuseus cum filiis
iuda in iherusalem usque in presentem diem· c. xvi·
Cecidit quoque sors filiorum ioseph
ab iordane contra iericho

et aque eius· ab oriente solitudo que
ascendit de iericho ad montana be
thel· et egreditur de bethel luza·
transitque terminum archi atha
roth· et descendit ad occidentem iuxta
terminum iefleti· usque ad terminos be
thoron inferioris et gazer· finiun
turque regiones eius mari magno· Pos
sederuntque filii ioseph manasse et
effraim· et factus est terminus filiorum
effraim per cognationes suas· et pos
sessio eorum contra orientem atharoth
addar usque bethoron superiorem.
Egrediunturque confinia in mare· Mach
methath vero aquilonem respicit
et circuit terminos contra orientem
in thanathselo· et pertransit ab ori
ente ianoe· descenditque de iano
e in astaroth et noaratha et per
venit in iericho et egreditur ad ior
danem de taphua· pertransitque
contra mare in valle harun
dineti· suntque egressus eius in
mare salsissimum· Hec est possessio
tribus filiorum effraim per familias
suas· urbesque separate sunt filiis
effraim in medio possessionis fi
liorum manasse· et ville earum·
Et non interfecerunt filii effraim
chananeum qui habitabat in
gazer· habitavitque chananeus
in medio effraim usque in diem
hanc tributarius Cap. xvii.
Cecidit autem sors tribui ma
nasse· ipse est enim primoge
nitus ioseph· machir primogeni

manasse patri galaad qui fuit vir
pugnator. habuitque possessionem ga-
laad et basan et reliquis filiorum
manasse iuxta familias suas. fi-
liis abiezer et filiis eleth et filiis
esrihel et filiis sethem et filiis e-
pher et filiis semida. Isti sunt fi-
lii manasse filii ioseph mares per
cognationes suas. Salphaad vero
filio epher filii galaad filii ma-
chir filii manasse non erant filii
sed sole filie quarum ista sunt nomina.
Maala et nua et egla et melcha
et thersa. Veneruntque in conspectu
eleazari sacerdotis et iosue filii
nun et principum dicentes. Dominus
precepit per manum moysi ut daretur
nobis possessio in medio fratrum nostro-
rum. Deditque eis iuxta imperium
domini possessionem in medio fratrum
patris earum. et ceciderunt funiculi
manasse decem absque terra galaad
et basan trans iordanem. Filie
enim manasse possederunt heredita-
tem in medio filiorum eius. Terra
autem galaad cecidit in sortem filiorum
manasse qui reliqui erant. Fuit-
que terminus manasse ab aser machme-
thath que respicit sichem et
egreditur ad dexteram iuxta habitato-
res fontis taphue. Etenim in sor-
tem manasse ceciderat terra taphue
que est iuxta terminos manasse fi-
liorum effraim. Descenditque terminus
vallis harundineti in meridiem
torrentis civitatum effraim. que
in medio sunt urbium manasse. Terminus
manasse ab aquilone torrentis
et exitus eius pergit ad mare. ita
ut ab austro sit possessio effraim
et ab aquilone manasse. et utramque
claudat mare et coniungantur sibi in
tribu aser ab aquilone et in tribu
ysachar ab oriente. Fuitque heredi-
tas manasse in ysachar et in aser.
bethsan et viculi eius. et gebalaam
cum villis suis. et habitatores dor
cum oppidis suis. habitatores quoque endor
cum viculis suis. similiter habitatores
tenach cum viculis suis. et habita-
tores maceddo cum viculis suis. et
tercia pars urbis nofeth. Nec potuerunt
filii manasse has subvertere civita-
tes. sed cepit chananeus habitare
in terra sua. postquam autem convaluerunt
filii israel. subiecerunt chana-
neos et fecerunt sibi tributarios.
nec interfecerunt eos. Locutique sunt
filii ioseph ad iosue atque dixerunt.
Quare dedisti in possessionem sortem
et funiculum unius. cum sim tante
multitudinis et benedixerit mihi dominus.
Ad quos iosue ait. Si populus multus
es ascende in silvam et succide tibi
spatia in terra pherezei et rapha-
im. quia angusta est tibi possessio
montis effraim. Cui responderunt filii
ioseph. Non poterimus ad monta-
na conscendere. cum ferreis curribus
utantur chananei qui habitant
in terra campestri. in qua site sunt
bethsan cum viculis suis et iezra-

hel mediam possidens vallem.
Dixit que iosue ad domum ioseph
effraim et manasse. populus multus
es et magne fortitudinis. non
habebis sortem unam. sed transibis ad mon-
tem et succides tibi atque purgabis
ad habitandum spatia. et pote-
ris ultra procedere cum subverte-
ris chananeum. quem dicis ferreos
habere currus et esse fortissimum. Ca. XVIII
Congregati que sunt
omnes filii israel in sylo. ibi-
que fixerunt taberna-
culum testimonii. et fuit eis ter-
ra subiecta. Remanserunt autem
filiorum israel septem tribus. que necdum
acceperant possessiones suas.
Ad quos iosue ait. Usquequo mar-
cetis ignavia. et non intratis ad
possidendam terram. quam dominus deus patrum
vestrorum dedit vobis. Eligite de sin-
gulis tribubus ternos viros ut mit-
tam eos et pergant atque circueant terram
et describant eam iuxta numerum uniuscuiusque
multitudinis. referantque ad me
quod descripserint. Dividite
vobis terram in septem partes. Iudas sit
in terminis suis ab australi plaga.
et domus ioseph ab aquilone.
Mediam inter hos terram in septem partes
describite. et huc venietis ad me
ut coram domino deo vestro mittam vobis
hic sortem. quia non est inter vos pars le-
vitarum. sed sacerdotium domini est eorum
hereditas. Gad autem et ruben et di-
midium tribus manasse iam accepe-

dividite atque

rant possessiones suas trans ior-
danem ad orientalem plagam.
quas dedit eis moyses famulus domini.
Cumque surrexissent viri ut per-
gerent ad describendam terram. pre-
cepit eis iosue dicens. Circuite
terram et describite eam. et rever-
timini ad me. et hic coram domino de
in sylo mittam vobis sortem. Itaque
perrexerunt. et lustrantes eam
in septem partes diviserunt scriben-
tes in volumine. Reversique sunt
ad iosue in castra sylo. divisitque
terram filiis israel in septem partes. Et
ascendit sors prima filiorum benia-
min per familias suas. ut possede-
rent terram inter filios iuda et filios
ioseph. Fuitque terminus eorum contra aqui-
lonem a iordane pergens iuxta
latus iericho septentrionalis pla-
ge. et inde contra occidentem ad
montana conscendens. et perveni-
ens in solitudinem bethaven. atque
pertransiens iuxta luzam ad me-
ridiem. ipsa est bethel. Descendit-
que in atharoth addar. in monte
qui est ad meridiem bethoron
inferioris. et inclinatur circuiens
contra mare ad meridiem montis
qui respicit bethoron contra africum.
suntque exitus eius in cariathba-
al que vocatur cariathiarim.
urbem filiorum iuda. hec est plaga
contra mare et occidentem. A meridi-
e autem ex parte cariathiarim egre-
ditur terminus contra mare. et pervenit

usque ad fontem aquarum nepthoa.
Descendit que in partem montis qui
respicit vallem filiorum ennom.
et est contra septentrionalem plagam
in extrema parte vallis rapham.
descenditque in gehennom id est val-
lem ennom iuxta latus iebusei ad
austrum. et pervenit ad fontem rogel.
transiens ad aquilonem. et egre-
diens ad ensemes id est fontem solis
et pertransit usque ad tumulos qui sunt
e regione ascensus adommim.
descendit que ad abenboen id est lapi-
dem boen filii ruben. et pertransit
ex latere aquilonis ad campe-
stria. Descendit que in planiciem.
et pretergreditur contra aquilonem
in bethagla. fiunt que exitus eius
contra linguam maris salsissimi
ab aquilone in fine iordanis. ad
australem plagam qui est terminus
illius ab oriente. Hec est posses-
sio filiorum beniamin per terminos
suos in circuitu. et familias sin-
gulas. Fuerunt que civitates eius
iericho et bethagla et vallis casis.
betharaba. et semaraim et be-
thel et avim et affara et ofra
villa. hemona et ofni et gabee
civitates duodecim et ville earum.
Gabaon et rama et beroth et
mesphe et caphara et ammos-
sa et recem. Iarephael et thara-
la et sela. ieleph et iebus que
est iherusalem. gabaath et cariath.
civitates quatuordecim et ville
earum. Hec est possessio filiorum benia-
min iuxta familias. Ca. xix.

Et egressa est sors secun-
da filiorum symeon per cogna-
tiones suas. fuit que hereditas
eorum in medio possessionis fi-
liorum iuda. bersabee et sabee et
molada et asersual bala et asem
et theltolath et betul et arama
et syceleth et beth marchaboth
et asersusa et bethlabaoth et
saroen. civitates tredecim et vil-
le earum. Aim et remon et athar
et asan civitates quatuor et
ville earum. Omnes viculi per circuitum
urbium istarum usque ad balath ber-
rameth contra australem plagam.
Hec est hereditas filiorum symeon iux-
ta cognationes suas in funiculo et
possessione filiorum iuda quia maior
erat. et iccirco possederunt filii
symeon in medio hereditatis eorum.
Cecidit que sors tercia filiorum zabu-
lon per cognationes suas. et factus
est terminus possessionis eorum
usque sarith. Ascenditque de mari
et medala. et pervenit in debba-
seth usque ad torrentem qui est contra
iecconam. et revertitur de sarith
contra orientem in fines the-
seleth thabor. et egreditur ad
dabbereth. ascenditque contra iaphie
et inde pertransit ad orientalem
plagam gethefer et tathasim
et egreditur in remmon amtar
et noa et circuit ad aquilonem

et nathon. fuitque egressus eius
vallis iepthael et cateth et ne-
hial et semron et iedula et beth-
leem. civitates duodecim et ville
earum. hec est hereditas tribus filio-
rum zabulon per cognationes suas.
urbes et viculi earum. ysachar
egressa est sors quarta per cognationes
suas. fuitque eius hereditas. iez-
rael et casaloth et sunem et
apharaim. seon et anaaharo-
th et rabbith et cesion. abes
et rammoth et engannim. et
ennadda et bethseres. et pertransit
terminus eius usque thabor et se-
sima et bethsemes. eruntque
exitus eius iordanis. civitates se-
decim et ville earum. Hec est pos-
sessio filiorum ysachar per cognatio-
nes suas. urbes et viculi earum.
Cecidit sors quinta tribui filiorum
aser per cognationes suas. fuitque
terminus eorum alchat et ooli et
bethen et axaf. elmelech et a-
maad et messal. et pertransit usque
ad carmelum maris et sior la-
banath. ac revertitur contra orientem
bethdagon. et pertransit usque
zabulon et vallem iepthael contra
aquilonem in bethemeth et ne-
hiel. egrediturque ad levam cha-
bul. et achran et roob et am-
mon et chana usque ad sydo-
nem magnam. Revertiturque in hor-
ma usque ad civitatem munitissimam
tyrum et usque osa. eruntque exitus

eius in mare de funiculo achziba
et amma et afeth et roob. civi-
tates viginti due et ville earum.
Hec est possessio filiorum aser per cogna-
tiones suas. urbesque et viculi ea-
rum. filiorum neptalim sexta pars
cecidit per familias suas et cepit
terminus de heleb et helon. et sa-
nanim et adami que est neceb
et iebnael usque ad lecum. et
egressus eorum usque ad iordanem.
Revertiturque terminus contra occidentem
in azanoth thabor. atque inde egre-
ditur in hucuca et pertransit in za-
bulon contra meridiem. et in a-
ser contra occidentem. et in iuda ad
iordanem contra ortum solis civitates
munitissime. Asseddim. ser et
emmath et recchath et cenereth
et edema et arama. asor et
cedes et edrai. asor et ieron
et magdalel. horem et betha-
nath et bethsemes. civitates de-
cem et novem et ville earum. Hec
est possessio tribus filiorum neptalim
per cognationes suas. urbes et vi-
culi earum. Tribui filiorum dan per
familias suas egressa est sors
septima. et fuit terminus possessio-
nis eius saraa et esthaol et
hirsemes. id est civitas solis. sele-
bin et haialon et iethela.
helon et themna. et acron. hel-
tecen et iebthon et baalath.
Iud et benebarach et geth. rem-
mon atque iercon et arecon cum

termino qui respicit ioppen. et in
ipso fine concluditur. Ascenderunt-
que filii dan et pugnaverunt contra
lesem. ceperuntque eam et percusserunt
in ore gladii ac possederunt et
habitaverunt in ea. vocantes no-
men eius lesemdan. ex nomine dan
patris sui. Hec est possessio tribus
filiorum dan per cognationes suas.
urbes et viculi earum. Cumque complessent
sorte dividere singulis per tribus
suas. dederunt filii israel possessi-
onem iosue filio nun in medio sui
iuxta preceptum domini urbem quam postu-
lavit. thamnathsarai in monte
effraim. et edificavit civitatem
habitavitque in ea. He sunt possessi-
ones quas sorte diviserunt. ele-
azar sacerdos et iosue filius nun
et principes familiarum ac tribuum
filiorum israel in sylo coram domino
ad ostium tabernaculi testimonii.
partitique sunt terram. Cap. xx.

Et locutus est dominus ad iosue
dicens. loquere filiis israel
et dic eis. Separate ur-
bes fugitivorum de quibus locutus
sum ad vos per manum moysi. ut
confugiat ad eas quicumque animam
percusserit nesciens. et possit eva-
dere iram proximi qui ultor est
sanguinis. cum ad unam harum confu-
gerit civitatum. Stabit que ante
portam civitatis et loquetur senio-
ribus urbis illius. ea que se comprobent
innocentem. sic que suscipient eum
et dabunt ei locum ad habitandum.
Cumque ultor sanguinis fuerit eum per-
secutus. non tradent in manus eius.
quia ignorans percussit proximum eius
nec ante biduum triduumve eius probatur
inimicus. Et habitabit in civitate illa do-
nec stet ante iudicium causam reddens
facti sui. et moriatur sacerdos
magnus qui fuerit in illo tempore. Tunc
revertetur homicida et ingredietur
civitatem et domum suam de qua
fugerat. Decreveruntque cedes
in galileam montis neptalim.
et sychem in monte effraim. et
cariatharbe ipsa est hebron in
monte iuda. Et trans iordanem contra
orientalem plagam iericho. statu-
erunt bosor que sita est in cam-
pestri solitudine de tribu ruben
et ramoth in galaad de tribu gad.
et gaulon in basan de tribu ma-
nasse. He civitates constitute sunt
cunctis filiis israel et advenis qui
habitabant inter eos ut fugeret
ad eas qui animam nesciens percussisset
et non moreretur in manu proxi-
mi effusum sanguinem vindicare
cupientis. donec staret ante populum
exponens causam suam. Ca. xxi.

Accesseruntque principes 21
familiarum levi ad elea-
zar sacerdotem et iosue
filium nun et ad duces cognationum
per singulas tribus filiorum israel. Locuti-
que sunt ad eos in sylo civitate chana-
an atque dixerunt. Dominus precepit

pmanu moysi vt darent nobis
vrbes ad habitandu. et suburba
na earum ad alenda iumenta. De
derunt q filij isrl de possessionib
suis iuxta imperiu dni. ciuitates
et suburbana earum. Egressa q e
sors in familia caath filiorum aaron
sacerdotis de tribub iuda et syme
on et beniamin ciuitates tredeci.
et reliquis filiorum caath. id est le
uite qui supfuerant de tribubus
effraym et dan et dimidia tribu
manasse. ciuitates decem. Porro
filijs gerson egressa e sors ut ac
ciperent de tribubus ysachar et
aser et neptalim. dimidia q tribu
manasse in basan ciuitates numo
tredecim. et filijs merari p cognaci
ciones suas de tribub ruben et
gad et zabulon vrbes duodecim.
Dederunt q filij isrl leuitis ciui
tates et suburbana earum sicut
precepit dominus p manu moysi. si
guli sorte tribuentes. De tribub
filiorum iuda et symeon dedit iosue
ciuitates quarum ista sunt noia filijs
aaron p familias caath leuitici
generis. prima eni sors illis egressa
e cariatharbe patris enach que
vocatur hebron in monte iuda. et
suburbana eius p circuitu. Agros
vero et uillas eius dederat caleph
filio iephone ad possidendu. De
dit ergo filijs aaron sacerdotis hebron
confugij ciuitate ac suburbana
eius et lebna cu suburbanis

suis et gether et ysthimon et he
lon. dabir et ain et iecthan et
bethsames cu suburbanis suis.
ciuitates nouem de tribub ut dictu
e duabus. De tribu aut filiorum be
niamin. gabaon et gabaee et
anathoth et almon cu suburba
nis suis ciuitates quatuor. Oes
simul ciuitates filiorum aaron sacer
dotis tredecim cu suburbanis
suis. Reliquis vero p familias
filiorum caath leuitici generis hec
est data possessio. De tribu effra
im vrbs confugij sychem cu subur
banis suis in monte effraym. et
gazer et cepsaim et bethoron
cu suburbanis suis ciuitates qua
tuor. De tribu quoq dan. eltheca
et gebbeton et ahilon et geth
remmon cu suburbanis suis
ciuitates quatuor. Porro de dimi
dia tribu manasse thanach et
gethremmon cu suburbanis
suis ciuitates due. Omnes ciuita
tes decem et suburbana earu
date sunt filijs caath inferioris
gradus. Filijs q gerson leuitici
generis dedit de dimidia tribu
manasse confugij ciuitate gaulon
in basan et bosram cu suburba
nis suis ciuitates duas. Porro
de tribu ysachar cesion et dabe
reth. et iaramoth et engannim
cu suburbanis suis ciuitates
quatuor. De tribu aut aser. ma
sal et abdon et elcothe et roob

cum suburbanis suis civitates
quatuor. De tribu quoque neptalim
civitates confugii cedes in galilea
et ammothdor et carthan cum
suburbanis suis civitates tres.
Omnes urbes familiarum gerson
tredecim cum suburbanis suis.
filiis autem merari levitis inferi-
oribus per familias suas data est
de tribu zabulon iecthenam et
cartha et damna et naalol. ci-
vitates quatuor cum suburbanis suis.
Et de tribu gad civitates confugii
ramoth in galaad et manaim
et esebon et iazer. civitates quatuor
cum suburbanis suis. Omnesque ur-
bes filiorum merari per familias et
cognationes suas. duodecim. Itaque
universe civitates levitarum in medio
possessionis filiorum israel. fuerunt
quadraginta octo cum suburba-
nis suis. singule per familias di-
stribute. Dedit que dominus israeli omnem
terram quam traditurum se patribus eorum
iuraverat. et possederunt illam
et habitaverunt in ea. Data que
est ab eo pax in omnibus per circuitum
nationes. nullusque eis hostium ausus
est resistere. sed cuncti in eorum dicione
redacti sunt. Ne unum quidem verbum
quod illis praestiturum se esse promise-
rat irritum fuit. sed rebus expleta
sunt omnia. Cap. xxii.

Eodem tempore vocavit iosue
rubenitas et gadditas
et dimidiam tribum mana-
se. dixitque ad eos. Fecistis omnia
que vobis precepit moyses famulus
domini. mihi quoque in omnibus obedistis. Nec
reliquistis fratres vestros longo tempore
usque in presentem diem. custodientes
imperium domini dei vestri. Quia igitur
dedit dominus deus vester fratribus vestris
quietem ac pacem sicut pollicitus est.
revertimini et ite in tabernacula vestra
et in terram possessionis quam tradidit
vobis moyses famulus domini trans
iordanem. ita dumtaxat ut custo-
diatis attente et opere compleatis
mandatum ac legem quam precepit vobis
moyses famulus domini. ut diligatis
dominum deum vestrum et ambuletis in omnibus
viis eius et observetis mandata illius.
adhereatisque ei ac serviatis in omni
corde et in omni anima vestra. Bene-
dixitque eis iosue et dimisit eos.
Qui reversi sunt in tabernacula
sua. Tribui autem manasse medie
possessionem moyses dederat in ba-
san. et ideo medie que superfuit
dedit iosue sortem inter ceteros
fratres suos trans iordanem ad occi-
dentalem plagam. Cumque di-
mitteret eos in tabernacula sua
et benedixisset illis. dixit ad illos.
In multa substantia atque divitiis
revertimini ad sedes vestras. cum argen-
to. auro. ere ac ferro et veste multi-
plici. Dividite predam hostium cum
fratribus vestris. Reversique sunt et a-
bierunt filii ruben et filii gad
et dimidia tribus manasse a filiis

isrl de silo que sita est in chanaan
vt intrarent galaad terram possessio
nis sue quam optinuerant iuxta im
perium domini in manu moysi. Qui
cum venissent ad tumulos iordanis
in terra chanaan edificaverunt
altare iuxta iordanem infinite
magnitudinis. Quod cum audis
sent filii isrl. et ad eos certi nuncii
detulissent edificasse filios ruben
et gad et dimidie tribus manasse
altare in terra chanaan super ior
danis tumulos contra filios isrl.
convenerunt omnes in silo vt ascen
derent et dimicarent contra eos.
Et interim miserunt ad illos in
terram galaad finees filium elea
zari sacerdotem. et decem princi
pes cum eo. singulos de tribubus
singulis. Qui venerunt ad filios
ruben et gad et dimidiam tribum
manasse in terram galaad. dixerunt
que ad eos. Hec mandat omnis populus
domini. Que est ista transgressio.
Cur reliquistis dominum deum isrl. edi
ficantes sacrilegum altare. et a
cultu illius recedentes. An parum
vobis est quod peccastis in beelphe
gor. et usque in presentem diem ma
cula huius sceleris in nobis perma
net. multi que de populo corruerunt.
et vos hodie reliquistis dominum et
cras in universum isrl eius ira de
seviet. Quod si putatis immundam
esse terram possessionis vestre. transite
ad terram in qua tabernaculum domini

est habitate inter nos tantum ut a
domino et a nostro consortio non recedatis.
edificato altari preter altare domini
dei nostri. Nonne achor filius zare
preterit mandatum domini. et super
omnem populum isrl ira eius incubu
it. Et ille erat unus homo atque uti
nam solus perisset in scelere suo.
Responderunt que filii ruben et
gad et dimidia tribus manasse
principibus legationis isrl. Fortis
simus deus dominus ipse novit. et isrl
simul intelliget. Si prevaricatio
nis animo hoc altare construxi
mus. non custodiat nos sed puni
at in presenti. Et si ea mente fecimus
ut holocausta et sacrificia et pa
cificas victimas super eo impo
neremus ipse querat et iudicet.
et non ea magis intentione atque
tractatu ut diceremus. Cras di
cent filii vestri filiis nostris. Quid vo
bis et domino deo isrl. Terminum po
suit dominus inter nos et vos o filii
ruben et filii gad iordanem flu
vium. et idcirco partem non habetis
in domino. Et per hanc occasionem
avertent filii vestri filios nostros a
timore domini. Putavimus itaque
melius et diximus. Extruamus
nobis altare non in holocausta
neque ad victimas offerendas. sed
in testimonium inter nos et vos.
et sobolem nostram vestramque proge
niem ut serviamus domino. iurisque nostri
sit offerre holocausta et victimas

et pacificas hostias. et nequaquam
dicant cras filii vestri filiis nostris. non
est vobis pars in domino. quod si volu-
erint dicere respondebunt eis.
Ecce altare domini quod fecerunt patres
nostri. non in holocausta neque in sa-
crificium. sed in testimonium vestrum ac
nostrum. Absit a nobis hoc scelus ut
recedamus a domino et eius vestigia
relinquamus extructo altari ad ho-
locausta et sacrificia et victimas
offerendas. preter altare domini
dei nostri quod extructum est ante ta-
bernaculum eius. Quibus auditis
finees sacerdos et principes con-
gregationis israel qui erant cum eo
placati sunt. et verba filiorum ru-
ben et gad et dimidie tribus
manasse libentissime suscepe-
runt. Dixitque finees filius e-
leazari sacerdos ad eos. Nunc scimus
quod nobiscum sit dominus. quoniam alie-
ni estis a prevaricatione hac
et liberastis filios israel de manu
domini. Reversusque est cum principibus
a filiis ruben et gad de terra gala-
ad finium chanaan ad filios israel
et retulit eis. Placuitque sermo
cunctis audientibus. et laudaverunt
deum filii israel. Et nequaquam ultra
dixerunt ut ascenderent contra eos
atque pugnarent. et delerent terram
possessionis eorum. Vocaverunt-
que filii ruben et filii gad alta-
re quod extruxerant testimo-
nium nostrum quod dominus ipse sit deus

Evoluto autem multo tempore Cap. xxiii. 23
postquam pacem dominus dederat
israeli subiectis in gyro na-
tionibus universis. et iosue iam
longevo et persenilis etatis. vocavit
iosue omnem israelem maioresque na-
tu et principes ac duces et magistros.
dixitque ad eos. Ego senui et pro-
gressioris etatis sum. vosque cernitis omnia
que fecerit dominus deus vester cunctis
per circuitum nationibus. quomodo pro vobis
ipse pugnaverit. Et nunc que vobis
sorte divisit omnem terram ab oriente
a parte iordanis usque ad mare ma-
gnum. multe que adhuc supersunt na-
tiones. dominus deus vester disperdet eas.
et auferet a facie vestra. et posside-
bitis terram sicut vobis pollicitus est.
Tantum confortamini et estote solliciti
ut custodiatis cuncta que scripta
sunt in volumine legis moysi. et
non declinetis ab eis neque ad dex-
teram neque ad sinistram. ne postquam
intraveritis ad gentes que inter
vos sunt futuri iuretis in nomine
deorum earum et serviatis eis. et ado-
retis illos. sed adhereatis domino deo vestro
quod fecistis usque in diem hanc.
et tunc auferet dominus in conspectu
vestro gentes magnas et robustissimas.
et nullus vobis resistere poterit. Unus
e vobis persequetur hostium mille
viros. quia dominus deus vester ipse pu-
gnabit pro vobis sicut pollicitus est.
Hoc tantum diligentissime precave-
te ut diligatis dominum deum vestrum

Quod si volueritis gentium harum
que inter vos habitant erroribus
adherere et cum eis miscere connu-
bia atque amicitias copulare iam
nunc scitote quod dominus deus vester
non eas deleat ante faciem vestram
sed sint vobis in foveam ac laqueum et
offendiculum ex latere vestro et sudes
in oculis vestris donec vos auferat
atque disperdat de terra hac optima
quam tradidit vobis. En ego hodie
ingredior viam universe terre
et toto animo cognoscetis quod
de omnibus verbis que se dominus pre-
staturum vobis pollicitus est unum
non preterierit in cassum. Sicut ergo
implevit opere quod promisit et
prospera cuncta venerunt sic ad-
ducet super vos quicquid malorum
comminatus est donec vos auferat
atque disperdat de terra hac optima
quam tradidit vobis. eo quod preteri-
eritis pactum domini dei vestri quod
pepigit vobiscum et servieritis diis
alienis et adoraveritis eos. Ci-
to atque velociter consurget in vos fu-
ror domini et auferemini de terra
hac optima quam tradidit vobis. xxiiii. c.
Congregavitque iosue omnes
tribus israel in sychem
et vocavit maiores natu
ac principes et iudices et ma-
gistratus. Steteruntque in conspectu
domini et ad populum sic locutus est.
Hec dicit dominus deus israel. Trans
fluvium habitaverunt patres vestri
ab initio thare pater abraham et
nachor. servieruntque diis alienis.
Tuli ergo patrem vestrum abraham de
mesopotamie finibus et adduxi
eum in terram chanaan ac multiplicavi
semen eius et dedi ei ysaac. illique
rursum dedi iacob et esau. E qui-
bus esau dedi montem seyr ad pos-
sidendum. Iacob vero et filii eius
descenderunt in egyptum. Misi-
que moysen et aaron et percussi egyp-
tum multis signis atque portentis.
eduxique vos et patres vestros de
egypto. Et venistis ad mare. per-
secutique sunt egyptii patres vestros
cum curribus et equitatu usque ad
mare rubrum. Clamaverunt
autem ad dominum filii israel. qui posuit
tenebras inter vos et egyptios.
et adduxit super eos mare et
operuit illos. Viderunt oculi
vestri cuncta que in egypto fecerim.
et habitastis in solitudine mul-
to tempore. et introduxi vos ad terram
amorrei qui habitabat trans
iordanem. Cumque pugnarent contra
vos tradidi eos in manus vestras et
possedistis terram eorum atque interfeci-
stis illos. Surrexit autem balach
filius sephor rex moab et pu-
gnavit contra israelem. Misitque et
vocavit balaam filium beor ut ma-
lediceret vobis. et ego nolui au-
dire eum. sed e contrario per illum benedixi
vobis et liberavi vos de manu
eius. Transistisque iordanem et venistis

aduersum uos pugnauerunt contra uos
uiri ciuitatis eius amorreus et
pherezeus et chananeus et etheus
et gergeseus et eueus et iebu-
seus et tradidi illos in manus
uestras. Misique ante uos crabrones
et eieci eos de locis suis duos re-
ges amorreorum ad possidendum
non in gladio et arcu tuo. Dedique
uobis terram in qua non laborastis et
urbes quas non edificastis ut habi-
taretis in eis uineas et oliueta
que non plantastis. Nunc ergo timete
dominum et seruite ei perfecto corde atque
uerissimo et auferte deos quibus
seruierunt patres uestri in mesopota-
mia et in egypto et seruite domino.
Sin autem malum uobis uidetur ut domino
seruiatis optio uobis datur. Eligite
hodie quod placet cui seruire po-
tissimum debeatis utrum diis quibus
seruierunt patres uestri in mesopota-
mia an diis amorreorum in quorum
terra habitatis. Ego autem et domus mea
seruiemus domino. Respondit que populus
et ait. Absit a nobis ut relinquamus
dominum et seruiamus diis alienis.
Dominus deus noster ipse eduxit nos
et patres nostros de terra egypti de do-
mo seruitutis fecitque uidentibus
nobis signa ingentia et custodiuit
nos in omni uia per quam ambulauimus
et in cunctis populis per quos transiuimus.
et eiecit uniuersas gentes amor-
reum habitatorem terre quam nos intrauimus.
Seruiemus igitur domino quia ipse est
deus noster. Dixitque iosue ad populum
Non poteritis seruire domino. Deus enim sanctus
et fortis emulator est nec ignoscet
sceleribus uestris atque peccatis. Si dimise-
ritis dominum et seruieritis diis alienis
conuertet se et affliget uos atque subuer-
tet postquam uobis prestiterit bona. Di-
xitque populus ad iosue. Nequaquam
ita ut loqueris erit sed domino ser-
uiemus. Et iosue ad populum. Testes
uos estis quia ipsi elegeritis uobis
dominum ut seruiatis ei. Responderunt que
Testes. Nunc ergo ait auferte deos ali-
enos de medio uestrum et inclina-
te corda uestra ad dominum deum israel.
Dixitque populus ad iosue. Domino
deo nostro seruiemus et obedientes
erimus preceptis eius. Percussit igitur
iosue in die illo fedus et proposuit
populo precepta atque iudicia in sychem.
Scripsit que omnia uerba hec in uolu-
mine legis dei et tulit lapidem
pergrandem posuitque eum subter
quercum que erat in sanctuario domini.
Et dixit ad omnem populum. En lapis
iste erit uobis in testimonium quod
audierit omnia uerba domini que
locutus est uobis ne forte postea
negare uelitis et mentiri domino deo
uestro. Dimisitque populum singulos
in possessionem suam. Et post hec mor-
tuus est iosue filius nun seruus
domini centum decem annorum. Sepelie-
runtque eum in finibus possessionis
sue in thamnathsare que sita est
in monte effraim a septentrionali

parte montis gaas. Servierunt que israel
domino cunctis diebus iosue et seniorum
qui longo vixerunt tempore post iosue
et qui noverant omnia opera domini que fece-
rat in israel. Ossa quoque ioseph que
tulerant filii israel de egypto sepe-
lierunt in sichem in parte agri quem
emerat iacob a filiis emor patris
sichem centum novellis ovibus
et fuit in possessione filiorum ioseph.
Eleazar quoque filius aaron mor-
tuus est. et sepelierunt eum in gaab.
finees filius eius que data est ei
in monte effraym

Explicit liber iosue

Incipit liber Judicum

Post morte iosue
consuluerunt filii
israel dominum dicentes
Quis ascendet
ante nos contra
chananeum et
erit dux belli.
Dixitque dominus. Judas ascendet. Ec-
ce tradidi terram in manus eius. Et
ait iudas symeoni fratri suo. Ascen-
de mecum in sorte mea et pugna contra
chananeum. ut et ego pergam
in sorte tua. Et abiit cum eo syme-
on. Ascenditque iudas. et tradidit
dominus chananeum ac pherezeum
in manus eorum. et percusserunt in
bezet decem milia virorum. Invene-
runtque adonibezet. et pugna-
verunt contra eum. ac percusserunt
chananeum et pherezeum. Fugit
autem adonibezet. quem secuti conprehen-
derunt cesis summitatibus manuum
eius ac pedum. Dixitque adonibe-
zet Septuaginta reges ampu-
tatis manuum ac pedum summitati-
bus. colligebant sub mensa mea
ciborum reliquias. Sicut feci. ita
reddidit mihi deus. Adduxerunt-
que eum in ierusalem. ceperuntque eam et per-
cusserunt in ore gladii. tradentes
cunctam incendio civitatem. Et po-
stea descendentes pugnaverunt contra
chananeum qui habitabat in mon-
tanis. et ad meridiem et in cam-
pestribus. Pergensque iudas contra
chananeum qui habitabat in hebron
cui nomen fuit antiquitus caria-
tharbe. percussit sesai et ahiman
et tholmai. Atque inde profectus. a-
biit ad habitatores dabir. cui no-
men vetus erat cariathsepher.
idest civitas litterarum. Dixitque
caleph. Qui percusserit cariath-
sepher et vastaverit eam. da-
bo ei axam filiam meam uxorem.
Cumque cepisset eam othoniel filius
cenez frater caleph minor. dedit
ei filiam suam coniugem. Quam per-
gentem in itinere monuit vir
suus. ut peteret a patre suo agrum.
Que cum suspirasset sedens asino
dixit ei caleph. Quid habes. At
illa respondit. Da mihi benedictionem
quia terram arentem dedisti mihi.
da et irriguam aquis. Dedit er-
go ei caleph irriguum superius

et iericum ascenderunt filii cynei
cognati moysi ascenderunt de ciui-
tate palmarum cum filiis iuda in deser-
tum sortis eius quod est ad meridiem
arath et habitauerunt cum eo.
Abiit autem iudas cum symeone fratre
suo et percusserunt simul chanane-
um qui habitabat in sephat et
interfecerunt eum. vocatumque est nomen
urbis horma id est anathema.
Cepitque iudas gazam cum finibus
suis et ascalonem atque accharon
cum terminis suis. fuitque dominus cum iuda
et montana possedit. nec pote-
rat delere habitatores uallis quia
falcatis curribus abundabant. Dede-
runtque caleph hebron sicut di-
xerat moyses qui deleuit ex ea
tres filios enach. Iebuseum autem
habitatorem ierusalem non deleuerunt
filii beniamin. habitauitque iebuseus
cum filiis beniamin in ierusalem usque in
presentem diem. Domus quoque ioseph a-
scendit in bethel. fuitque dominus cum eis.
Nam cum obsiderent urbem que prius
luza vocabatur. viderunt hominem
egredientem de ciuitate. dixeruntque
ad eum. Ostende nobis introitum
ciuitatis et faciemus tecum miseri-
cordiam. Qui cum ostendisset eis. percusserunt
urbem in ore gladii. hominem autem
illum et omnem cognationem eius dimi-
serunt. Qui dimissus abiit in terram
ethim et edificauit ibi ciuitatem
vocauitque eam luzam. que ita appel-
latur usque in presentem diem. Manasses
quoque non deleuit bethsan et tanac cum
viculis suis. et habitatores dor et ge-
blaam et mageddo cum viculis suis.
cepitque chananeus habitare cum
eis. postquam autem confortatus est israel
fecit eos tributarios et delere
noluit. Effraim etiam non interfecit
chananeum qui habitabat in ga-
zer. sed habitauit cum eo. Zabulon
non deleuit habitatores cethron
et naaloy. sed habitauit chanane-
us in medio eius. factusque est ei
tributarius. Aser quoque non dele-
uit habitatores accho et sydo-
nis. alaph et achazib et alba
et afec et roob. habitauitque in me-
dio chananei habitatoris illius
terre nec interfecit eum. Neptalim non
deleuit habitatores bethsemes et
bethanath. sed habitauit inter chana-
neum habitatorem terre. fueruntque
ei bethsamite et bethanite tri-
butarii. Artauitque amorreus
filios dan in monte nec dedit eis
locum ut ad planiora descenderent.
habitauitque in monte hares.
quod interpretatur testaceo in ahi-
lon et salabim et aggrauata
est manus domus ioseph. factusque
est ei tributarius. Fuit autem
terminus amorrei ab ascensu scor-
pionis petra et superiora loca. Cap. ii.

Ascendit quoque angelus
domini de galgala ad lo-
cum flentium et ait. Eduxi
vos de egypto et introduxi in

terram pro qua iuravi patribus vestris. et
pollicitus sum ut non facerem irritum
pactum meum vobiscum in sempiter-
num ita dumtaxat ut non feriretis
fedus cum habitatoribus terre huius.
et aras eorum subverteretis. et no-
luistis audire vocem meam. Cur hoc
fecistis? Quam ob rem nolui delere
eos a facie vestra ut habeatis hostes.
et dii eorum sint vobis in ruinam. Cumque
loqueretur angelus domini hec verba
ad omnes filios israel. elevaverunt
vocem suam et fleverunt. Vocatum
que est nomen loci illius flentium sive
lacrimarum. immolaveruntque ibi
hostias domino. Dimisit ergo iosue populum
et abierunt filii israel unusquisque
in possessionem suam ut obtinerent
eam. Servieruntque domino cunctis
diebus eius et seniorum qui longo
post eum vixerunt tempore. et noverant
omnia opera domini que fecerat cum israel.
Mortuus est autem iosue filius nun
famulus domini centum decem annorum.
et sepelierunt eum in finibus pos-
sessionis sue in thamnathsare
in monte effraim a septentrionali
plaga montis gaas. Omnisque il-
la generatio congregata est ad
patres suos. et surrexerunt alii
qui non noverant dominum et opera
que fecerat cum israel. Feceruntque
filii israel malum in conspectu domini.
et servierunt baalim ac dimi-
serunt dominum deum patrum suorum
qui eduxit eos de terra egypti. et
secuti sunt deos alienos. deosque
populorum qui habitabant in circuitu
eorum et adoraverunt eos. Et ad
iracundiam concitaverunt dominum
dimittentes eum et servientes baal
et astaroth. Iratusque est dominus contra
israel. et tradidit eos in manus diri-
pientium. Qui ceperunt eos et ven-
diderunt hostibus qui habitabant
per gyrum. nec potuerunt resistere
adversariis suis. sed quocumque pergere
voluissent. manus domini erat super eos
sicut locutus est et iuravit eis. et
vehementer afflicti sunt. Suscitavit
autem dominus iudices qui liberarent
eos de manibus vastantium. Sed nec
illos audire voluerunt. fornican-
tes cum diis alienis et adorantes
eos. Cito deseruerunt viam per quam
ingressi fuerant patres eorum. et
audientes mandata domini. omnia
fecere contraria. Cumque dominus iudices
suscitaret in diebus eorum flecte-
batur misericordia et audiebat afflic-
torum gemitus. et liberabat eos de
cede vastantium. Postquam autem mor-
tuus esset iudex revertebantur. et
multo maiora faciebant quam fece-
rant patres eorum sequentes deos
alienos et servientes eis. et ado-
rantes illos. Non dimiserunt
adinventiones suas. et viam du-
rissimam per quam ambulare consueve-
rant. Iratusque est furor domini
in israel. et ait. Quia irritum fecit
gens ista pactum meum quod pepigeram

cum patribus eorum et vocem meam audire
contempsit et ego non delebo gen-
tes quas dimisit iosue et mortuus
est ut in ipsis experiatur israel utrum
custodiat viam domini et ambulet
in ea sicut custodierunt patres eorum
annon. Dimisit ergo dominus omnes has
nationes et cito subvertere noluit
nec tradidit in manibus iosue.

Hee sunt gentes quas dominus
dereliquit ut erudiret in
eis israelem et omnes qui
non noverant bella chananeorum.
et postea discerent filii israel certare
cum hostibus et habere consuetudinem
preliandi. Quinque satrapas philis-
tinorum omnemque chananeum et sy-
donium atque eveum qui habitabant
in monte libano et de monte ba-
alhermon usque ad introitum ema-
th. Dimisitque eos ut in ipsis ex-
periretur israel utrum audiret
mandata domini que preceperat
patribus eorum per manum moysi an
non. Itaque filii israel habitaverunt
in medio chananei et ethei et
amorrei pherezei et evei et ie-
busei et duxerunt uxores filias
eorum ipsique filias suas filiis
eorum tradiderunt et servierunt
diis eorum. fecerunt que malum in con-
spectu domini et obliti sunt dei sui
servientes baalim et astaroth. Ira-
tusque dominus contra israel tradidit eos
in manus chusan rasathaim re-
gis mesopotamie. Servieruntque
ei octo annis. Et clamaverunt ad
dominum. qui suscitavit eis salvato-
rem et liberavit eos. othoniel vi-
delicet filium cenez fratrem caleph
minorem. fuitque in eo spiritus domini
et iudicavit israel. Egressusque ad pu-
gnam et tradidit dominus in manus
eius cusan rasathaim regem syrie
et oppressit eum. Quievitque terra
quadraginta annis. Et mortuus
est othoniel filius cenez. Addiderunt
autem filii israel facere malum in conspe-
ctu domini. qui confortavit adversum
eos eglon regem moab quia fecerunt
malum in conspectu domini. et copu-
lavit ei filios ammon et amalech.
Abiit et percussit israel. atque possedit
urbem palmarum. Servieruntque fi-
lii israel eglon regi moab decem et
octo annis. Et mortuus est othoniel
postea clamaverunt ad deum
qui suscitavit eis salvatorem
vocabulo aoth filium iera filii iemi-
ni qui utraque manu utebatur
pro dextera. Miserunt ergo filii israel
per illum munera eglon regi moab.
Qui fecit sibi gladium anancipitem
habentem in medio capulum lon-
gitudinis palme manus et accinc-
tus est eo subter sagum in dextro femo-
re. Obtulitque munera eglon cras-
sus nimis. Cumque obtulisset ei mu-
nera prosecutus est socios qui cum eo
venerant. Et reversus de galgalis
ubi erant idola. dixit ad regem.
Verbum secretum habeo ad te o rex.

et ille imperavit silentium. Egres-
sisque omnibus qui circa eum erant
ingressus est aoth ad eum. Sede-
bat autem in estivo cenaculo solus.
Dixitque. Verbum dei habeo ad te. Qui
statim surrexit de throno. Exten-
ditque aoth manum sinistram et tu-
lit sicam de dextro femore suo. In-
fixitque eam in ventrem eius tam
valide ut capulus ferrum seque-
retur in vulnere: ac pinguissimo
adipe stringeretur. Nec eduxit gla-
dium: sed ita ut percusserat reliquit
in corpore. Statimque per secreta
nature alvi stercora proruperunt.
Aoth autem clausis diligentissime
ostiis cenaculi et obfirmatis sera.
per posticum egressus est. Servique
regis ingressi viderunt clausas
fores cenaculi atque dixerunt. For-
sitan purgat alvum in estivo cubicu-
lo. Expectantesque diu donec e-
rubescerent. et videntes quod
nullus aperiret. tulerunt clavem
et aperientes. invenerunt dominum
suum iacentem in terra mortuum. Aoth
autem dum illi turbarentur. effugit.
et pertransiit locum ydolorum unde
reversus fuerat. Venitque in sei-
rath. et statim insonuit bucina
in monte effraim. Descenderuntque
cum eo filii israel. ipso in fronte gra-
diente. Qui dixit ad eos. Sequi-
mini me. tradidit enim dominus inimicos
nostros moabitas in manus nostras.
Descenderuntque post eum et occu-
paverunt vada iordanis que mit-
tunt in moab. et non dimiserunt
transire quemquam: sed percusserunt mo-
abitas in tempore illo circiter decem mi-
lia. omnes robustos viros et fortes.
Nullus eorum evadere potuit. Hu-
miliatusque est moab die illo sub
manu israel. et quievit terra octogin-
ta annis. Post hunc fuit samgar
filius anath. qui percussit de phi-
listiim sexcentos viros vomere.
et ipse quoque defendit israel. C. iiii.

Addideruntque filii israel
facere malum in conspectu
domini post mortem aoth.
Et tradidit illos dominus in manus ia-
bin regis chanaan qui regnavit
in asor. habuitque ducem exercitus sui
nomine sysaram. Ipse autem habita-
bat in aroseth gentium. Clamave-
runtque filii israel ad dominum. nongen-
tos enim habebat falcatos currus.
et per viginti annos vehementer
oppresserat eos. Erat autem debbora
prophetes uxor lapidoth. que iudi-
cabat populum in illo tempore. Et sede-
bat sub palma que nomine illius
vocabatur. inter rama et bethel
in monte effraim. ascendebantque
ad eam filii israel in omne iudicium.
Que misit et vocavit barach filium
abinoem de cedes neptalim. Dixitque
ad eum. Precepit tibi dominus deus
israel. Vade et duc exercitum in
montem thabor. tollesque tecum decem
milia pugnatorum de filiis neptalim

et de filiis zabulon. Ego autem ad
ducam ad te in loco torrentis cyson
sysaram principem exercitus iabin
et currus eius atque omnem multitudinem
et tradam eos in manu tua. Di
xitque ad eam barach. Si uenis
mecum uadam: si nolueris uenire
non pergam. Que dixit ad eum. Ibo
quidem tecum. sed in hac uice uic
toria tibi non reputabitur. quia in ma
nu mulieris tradetur sysara. Surrexit
itaque debbora et perrexit cum barach
in cedes. Qui accitis zabulon et
neptalim ascendit cum decem milibus
pugnatorum habens debboram in co
mitatu suo. Aber autem cyneus re
cesserat quondam a ceteris cy
neis fratribus suis filiis obab cognati
moysi. et tetenderat tabernacula
usque ad uallem que uocabatur
sennim. et erat iuxta cedes. Nuntia
tumque est sysare quod ascendisset
barach filius abinoem in monte
thabor. et congregauit nongentos
falcatos currus omnemque exercitum
de aroseth gentium ad torrentem
cyson. Dixitque debbora ad ba
rach. Surge. hec est enim dies in
qua tradidit dominus sysaram in manus
tuas. En ipse ductor est tuus. De
scendit itaque barach de monte
thabor. et decem milia pugnato
rum cum eo. Perterruitque dominus
sysaram omnesque currus eius uniuersam
que multitudinem in ore gladii ad
conspectum barach de curru desiliens

intantum ut sysara de curru desiliens
pedibus fugeret et barach perse
queretur fugientes currus et exerci
tum usque in aroseth gentium.
et omnis hostium multitudo usque ad inter
nitionem cadet. Sysara autem fugiens
peruenit ad tentorium iahel uxoris
aber cynei. Erat enim pax inter
iabin regem asor et domum aber
cynei. Egressa autem iahel in oc
cursum sysare dixit ad eum. Intra ad
me domine mi. intra ne timeas. Qui
ingressus tabernaculum eius et
opertus ab ea pallio dixit ad eam.
Da mihi paululum aque obsecro quia
ualde sitio. Que aperuit utrem lac
tis et dedit ei bibere et operuit
eum. Dixitque sysara ad eam. Sta
ante ostium tabernaculi. et cum
uenerit aliquis interrogans te et dicens.
numquid hic est aliquis: respondebis nul
lus est. Tulit itaque iahel uxor
aber cynei clauum tabernaculi. as
sumens pariter malleum. Et ingres
sa abscondite et cum silentio po
suit supra tympus capitis eius cla
uum. percussumque malleo defixit in
cerebrum usque ad terram. Qui so
porem morti socians defecit et
mortuus est. Et ecce barach sequens
sysaram ueniebat. Egressaque ia
hel in occursum eius dixit ei. Ve
ni. et ostendam tibi uirum quem queris.
Qui cum intrasset ad eam uidit sysa
ram iacentem mortuum et clauum
infixum in tympore eius. Humiliauit

go deus in die illo iabin regē cha-
naan coram filiis isrl'. Qui crescebant
cotidie et forti manu opprimebant
iabin regem chanaan. donec dele-
rent eum. Capitulum quintum

Cecinerunt que debbora et
barach filius abinoem
in die illo dicentes. Qui
sponte obtulistis de isrl' animas
vestras ad periculum benedicite dño.
Audite reges. percipite auribz princi-
pes. Ego sum ego sum que domino
canam. psallam domino deo israel.
Domine cum exires de seyr et transires
per regiones edom. terra mota est. ce-
li que ac nubes distillaverunt aquis.
Montes fluxerunt a facie domini.
et synai a facie dni dei isrl'. In diebz
samgar filii anath in diebz iahel
quieverunt semite et qui ingrediebantur
per eas. ambulaverunt per calles
devios. Cessaverunt fortes in isrl'
et quieverunt donec surgeret debbora.
surgeret mater in isrl'. Nova bella
elegit dns et portas hostium ipse sub-
vertit. Clipeus et hasta si apparu-
erint in quadraginta milibz isrl'.
Cor meum diligit principes isrl'. Qui
propria voluntate obtulistis vos discrimini.
benedicite dño. Qui ascenditis super
nitentes asinos et sedetis in iudicio
et ambulatis in via loquimini. Ubi col-
lisi sunt currus et hostium suffocatus est
exercitus. ibi narrentur iusticie domini
et clementia in portis isrl'. Tunc
descendit populus dni ad portas. et
obtinuit principatum. Surge surge
debbora. surge surge et loquere canti-
cum. Surge barach. et apprehende
captivos tuos fili abinoem. Salva-
te sunt reliquie populi. Dns in fortibz
dimicavit. Ex effraym delevit eos in
amalech. et post eos ex beniamin
in populos tuos o amalech. De ma-
chir principes descenderunt. et de
zabulon qui exercitum ducerent ad
bellandum. Duces ysachar fuere
cum debbora et barach vestigia
sunt secuti. qui quasi in preceps ac
barathrum se discrimini dedit. Divi-
so contra se ruben. magnanimorum reperta
contentio est. Gad trans iordanem
quiescebat. et dan vacabat na-
vibz. Aser habitabat in litore maris.
et in portibz morabatur. Zabulon
vero et neptalim obtulerunt animas
suas morti in regione merome.
Venerunt reges chanaan in thanach
iuxta aquas mageddo. et tamen
nichil tulere predantes. De celo
dimicatum est contra eos. stelle ma-
nentes in ordine et in cursu suo ad-
versum sisaram pugnaverunt.
Torrens cyson ✠ Conculca anima
mea robustos. Ungule equorum
ceciderunt fugientibz impetu et
per preceps ruentibz fortissimis ho-
stium. Maledicite terre meroz. dixit
angelus domini. Maledicite habitato-
ribz eius. quia non venerunt ad auxi-
lium domini in adiutorium fortissimorum
eius. Benedicta inter mulieres iahel

✠ traxit cadavera eorum ✠

uxor aber cynei et benedicatur in taber-
naculo suo. Aquam petenti dedit et in
fiala principum obtulit butirum. Si-
nistram manum misit ad clavum et dex-
teram ad fabrorum malleos. percussit
que sysaram querens in capite vul-
neris locum et tympus valide perfo-
rans. Inter pedes eius ruit defecit
et mortuus est. Ante pedes illius volue-
batur. et iacebat exanimis et mi-
serabilis. Per fenestram prospiciens
ululabat mater eius et de cenacu-
lo loquebatur. Cur moratur regredi cur-
rus eius. Quare tardaverunt pedes
quadrigarum illius. Una sapientior
ceteris uxoribus eius hec socrui verba
respondit. Forsitan nunc dividit spolia
et pulcherrima mulierum eligitur
ei. Vestes diversorum colorum sysare
traduntur in predam. et supellex
varia ad ornanda colla congeritur.
Sic pereant omnes inimici tui domine.
Qui autem diligunt te sicut sol in ortu
suo splendet ita rutilent. Quievitque
terra per quadraginta annos. Cap. vi.

Fecerunt autem filii israel malum
in conspectu domini. Qui tradidit
eos in manus madian septem
annis. et oppressi sunt valde ab eis.
Feceruntque sibi antra et speluncas
in montibus. et munitissima adver-
pugnandum loca. Cumque sevisset israel
ascendebat madian et amalech
et ceteri orientalium nationum. et
apud eos figentes tentoria. sicut
erant in herbis cuncta vastabant
usque ad introitum gaze. Nichil que omni-
no ad vitam pertinens relinquebant in
israel. non oves non boves non asinos. Ipsi
enim et universi greges eorum veniebant
cum tabernaculis suis. et instar lo-
custarum universa complebant innumera
multitudo hominum et camelorum quidquid
tetigerant devastantes. Humiliatus
que est israel valde in conspectu madian.
et clamavit ad dominum postulans auxi-
lium contra madianitas. Qui misit
ad eos virum prophetam et locutus est.
Hec dicit dominus deus israel. Ego vos feci
ascendere de egypto. et eduxi de
domo servitutis. et liberavi de manu
egyptiorum et omnium inimicorum qui afflige-
bant vos. eieci que eos ad introitum
vestrum. et tradidi vobis terram eorum. et
dixi. Ego dominus deus vester. Ne timeatis
deos amorreorum in quorum terra habitatis.
Et noluistis audire vocem meam.
Venit autem angelus domini et sedit
sub quercu que erat in ephra. et
pertinebat ad ioas patrem familie
ezri. Cumque gedeon filius eius excu-
teret atque purgaret frumenta in torcu-
lari ut fugeret madian. apparuit
ei et ait. Dominus tecum virorum fortissime.
Dixitque ei gedeon. Obsecro domine
si dominus nobiscum est cur apprehenderunt
nos hec omnia. Ubi sunt mirabilia eius que narraverunt
patres nostri atque dixerunt. de egyp-
to eduxit nos dominus. Nunc autem dere-
liquit nos et tradidit in manus madi-
an. Respexitque ad eum dominus et ait.
Vade in hac fortitudine tua. et

liberabis israel de manu madian. Sci-
to quod miserim te. Qui respondens ait:
Obsecro domine mi, in quo liberabo israel?
Ecce familia mea infima est in manas-
se, et ego minimus in domo patris mei.
Dixitque ei dominus: Ego ero tecum, et percu-
ties madian quasi unum virum. Et ille:
Si inveni inquit gratiam coram te, da mihi si-
gnum quod tu sis qui loquaris ad me.
Ne recedas hinc donec revertar ad te
portans sacrificium et offerens tibi.
Qui respondit: Ego prestolabor adven-
tum tuum. Ingressus est itaque gedeon
et coxit hedum, et de farine modio azi-
mos panes. Carnesque ponens in ca-
nistro, et ius carnium mittens in ollam,
tulit omnia sub quercu et obtulit ei.
Cui dixit angelus domini: Tolle carnes
et panes azimos et pone super petram
illam, et ius desuper funde. Cumque fe-
cisset ita, extendit angelus summitatem
virge quam tenebat in manu et tetigit
carnes et azimos panes. Ascenditque
ignis de petra, et carnes azimosque pa-
nes consumpsit. Angelus autem domini evanuit
ex oculis eius. Vidensque gedeon quod
esset angelus domini ait: Heu mi domine deus,
quia vidi angelum domini facie ad faciem. Di-
xitque ei dominus: Pax tecum, non timeas, non
morieris. Edificavit ergo ibi altare
domino gedeon, vocavitque illud domini pax
usque in presentem diem. Cum adhuc
esset in ephra que est familie ezri,
nocte illa dixit dominus ad eum: Tolle
taurum patris tui et alterum taurum an-
norum septem, destruesque aram

baal que est patris tui, et nemus quod
circa aram est succide, et edificabis altare
domino deo tuo in summitate petre huius
super quam sacrificium ante posuisti. Tolles-
que taurum secundum et offeres holocau-
stum super lignorum struem que de ne-
more succideris. Assumptis igitur de-
cem viris de servis suis gedeon fecit
sicut preceperat dominus. Timens autem do-
mum patris sui et homines civitatis illius
per diem facere noluit, sed omnia nocte
complevit. Cumque surrexissent viri oppi-
di eius mane, viderunt destructam a-
ram baal lucumque succisum, et taurum
alterum impositum super altare quod
tunc edificatum erat. Dixeruntque ad
invicem: Quis hoc fecit? Cumque perquire-
rent auctorem facti, dictum est: Ge-
deon filius ioab fecit hec omnia. Et
dixerunt ad ioab: Produc filium tuum
ut moriatur, quia destruxit aram ba-
al et succidit nemus. Quibus ille respondit:
Numquid ultores estis baal ut pugnetis
pro eo? Qui adversarius eius est mo-
riatur antequam lux crastina veniat. Si
deus est, vindicet se de eo qui suffo-
dit aram eius. Ex illo die vocatus est ge-
deon gerobaal, eo quod dixisset ioab:
Ulciscatur se de eo baal qui suffodit
altare eius. Igitur omnis madian et
amalech et orientales populi congregati
sunt simul, et transeuntes iordanem
castrametati sunt in valle iezrahel.
Spiritus autem domini induit gedeon, qui cla-
gens buccina convocavit domum abiezer
ut se sequeretur. Misitque nuntios in

vniuersum manasse qui et ipse secutus
est eum. Et alios nuncios misit in aser
et zabulon et neptalim qui occurrerunt
ei. Dixitque gedeon ad dominum. Si sal-
uum facis per manum meam israel sicut lo-
cutus es. ponam vellus hoc lane in area
Si ros in solo vellere fuerit et in omni
terra siccitas. sciam quod per manum
meam sicut locutus es liberabis israel.
Factumque est ita. Et de nocte consurgens
expresso vellere concham rore con-
pleuit. Dixitque rursum ad dominum.
Ne irascatur furor tuus contra me si adhuc
semel temptauero signum querens
in vellere. Oro ut solum vellus siccum
sit et omnis terra rore madens. Fe-
citque dominus nocte illa ut postulauerat
et fuit siccitas in solo vellere et ros
in omni terra. Capitulum septimum

Igitur gerobaal qui et
gedeon de nocte consurgens
et omnis populus cum eo venit
ad fontem qui vocatur arad. Erant
autem castra madian in valle ad sep-
tentrionalem plagam collis excelsi.
Dixitque dominus ad gedeon. Multus
tecum est populus. nec tradetur madian
in manus eius ne glorietur contra me israel
et dicat meis viribus liberatus sum.
Loquere ad populum et cunctis audienti-
bus predica. Qui formidolosus et
timidus est reuertatur. Recesserunt
que de monte galaad et reuersi
sunt ex populo viginti duo milia
virorum et tantum decem milia remanse-
runt. Dixitque dominus ad gedeon. Ad-
huc populus multus est. Duc eos ad aquas
et ibi probabo illos. et de quo dixero tibi
vt tecum vadat ipse pergat. quem ire
prohibuero reuertatur. Cumque descendis-
set populus ad aquas. dixit dominus
ad gedeon. Qui lingua lambuerint
aquas sicut solent canes lambere
separabis eos seorsum. Qui autem
curuatis genibus biberint in alte-
ra parte erunt. Fuit itaque numerus eorum
qui manu ad os proicientes aquas
lambuerant. trecenti viri. Omnis
autem reliqua multitudo flexo poplite
biberat. Et ait dominus ad gedeon. In
trecentis viris qui lambuerunt
aquas liberabo vos et tradam ma-
dian in manu tua. omnis autem reliqua
multitudo reuertatur in locum suum. Sump-
tis itaque pro numero cibariis et tu-
bis. omnem reliquam multitudinem abire
precepit in tabernacula sua. et ipse
cum trecentis viris se certamini dedit.
Castra autem madian subter erant
in valle. Eadem nocte dixit dominus
ad eum. Surge et descende in castra
quia tradidi eos in manus tuas. Sin autem
solus ire formidas. descendat tecum
phara puer tuus. Et cum audieris que
loquantur tunc confortabuntur manus tue.
et securior ad hostium castra descen-
des. Descendit ergo ipse et phara
puer eius in partem castrorum. vbi e-
rant armatorum vigilie. Madian
autem et amalech et omnes
orientales populi fusi iacebant in valle
vt locustarum multitudo. Cameli quoque

innumerabiles erant sicut harena que iacet in litore maris. Cumque venisset gedeon narrabat aliquis somnium proximo suo. et in hunc modum referebat quod viderat. Vidi sompnium et videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volui et in madian castra descendere. Cumque pervenisset ad tabernaculum percussit illud atque subvertit et terre funditus coequavit. Respondit is cum loquebatur. Non est hoc aliud nisi gladius gedeonis filii ioas israelite. Tradidit enim deus in manus eius madian et omnia castra eius. Cumque audisset gedeon sompnium et interpretationem eius. adoravit. Et reversus ad castra israel ait. Surgite. tradidit enim dominus in manus vestras madian. Divisitque trecentos viros in tres partes. et dedit tubas in manibus eorum lagenasque vacuas ac lampadas in medio lagenarum. et dixit ad eos. Quod me facere videritis hoc facite. Ingrediar partem castrorum. et quod fecero sectamini. Quando personuerit tuba in manu mea. vos quoque per castrorum circuitum clangite et conclamate domino et gedeoni. Ingressusque est gedeon et trecenti viri qui erant cum eo in partem castrorum incipientibus vigiliis noctis medie et custodibus suscitatis. ceperunt bucinis clangere et complodere inter se lagenas. Cumque per gyrum castrorum in tribus personarent locis et hydrias confregissent tenuerunt sinistris manibus lampades. et dextris sonantes tubas. clamaverunt que gladius domini et gedeonis. stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum hostilium. Omnia itaque castra turbata sunt. et vociferantes ululantesque fugerunt. et nichilominus insistebant trecenti viri bucinis personantes. Immisitque dominus gladium in omnibus castris. et mutua se cede truncabant fugientes usque in bethsecha et crepidinem abelmeula in tebbath. Conclamantes autem viri israel de neptali et aser et omni manasse persequebantur madian. Et dedit dominus victoriam populo israel in die illa. Misitque gedeon nuncios in omnem montem effraim dicens. Descendite in occursum madian et occupate aquas usque bethbera atque iordanem. Clamavit omnis effraim. et preoccupavit aquas usque bethbera atque iordanem. Apprehensosque duos viros madian oreb et zeb. portantes ad gedeon trans fluenta iordanis. Capitulum viii.

Dixeruntque ad eum viri effraim. Quid est hoc quod facere voluisti ut non nos vocares cum ad pugnam pergeres contra madian. Iurgantes fortiter. et prope vim inferentes. Quibus ille respondit. Quid enim tale facere potui quale vos fecistis. Nonne melior est racemus effraim vindemiis abiezer. In manus vestras tradidit dominus principes madian oreb et zeb. Quid tale facere potui quale vos fecistis. Quod cum locutus esset requievit spiritus eorum quo tumebat

tem eum. Cumque venisset gedeon
ad iordanem. transivit cum trecentis
viris qui cum eo erant. et pre lassitudi-
ne fugientes persequi non poterant.
Dixitque ad viros soccoth. Date ob-
secro panes populo qui mecum est. quia
valde defecerunt. ut possimus perse-
qui zebee et salmana reges ma-
dian. Responderunt principes soc-
coth. Forsitan palme manuum ze-
bee et salmana in manu tua sunt.
et ideo postulas ut demus exercitui
tuo panes. Quibus ille ait. Cum ergo
tradiderit dominus zebee et salma-
na in manus meas. et reversus fu-
ero victor in pace. conteram carnes
vestras cum spinis et tribulis deserti.
Et inde conscendens venit in pha-
nuel. et locutus est ad viros loci il-
lius similia. Cui et illi responderunt
sicut responderant viri soccoth. Dixit
itaque et eis. Cum reversus fuero
victor in pace. destruam turrim
hanc. Zebee autem et salmana re-
quiescebant cum omni exercitu suo.
Quindecim enim milia viri remanse-
runt ex omnibus turmis orientalium
populorum. cesis centum viginti milibus
pugnatorum et educentium gladium.
Ascendensque gedeon per viam eorum
qui in tabernaculis morabantur
ad orientalem plagam nobe et iec-
baa. percussit castra hostium que secura
erant et nichil adversi suspica-
bantur. Fugeruntque zebee et sal-
mana. Quos persequens gedeon

comprehendit. turbato omni exercitu eorum.
Revertensque de bello ante solis ortum.
apprehendit puerum de viris soccoth. in-
terrogavitque eum nomina principum et se-
niorum soccoth. et descripsit septuaginta
septem viros. Venitque ad soccoth. et
dixit eis. En zebee et salmana super
quibus exprobrastis michi dicentes. For-
sitan manus zebee et salmana in
manibus tuis sunt. et ideo postulas
ut demus viris qui lassi sunt et de-
fecerunt panes. Tulit ergo seniores
civitatis et spinas deserti et tribu-
los. et contrivit cum eis atque comminuit
viros soccoth. Turrim quoque phanuel
subvertit. occisis habitatoribus
civitatis. Dixitque ad zebee et sal-
mana. Quales fuerunt viri quos
occidistis in thabor. Qui responderunt.
Similes tui. et unus ex eis quasi filius
regis. Quibus ille ait. Fratres mei fue-
runt. filii matris mee. Vivit dominus
si servassetis eos non vos occiderem.
Dixitque iether primogenito suo.
Surge et interfice eos. Qui non
eduxit gladium. timebat enim quia
adhuc puer erat. Dixeruntque
zebee et salmana. Tu surge et
irrue in nos. quia iuxta etatem ro-
bur est hominis. Surrexit itaque ge-
deon et interfecit zebee et salmana
et tulit ornamenta ac bullas quibus
colla regalium camelorum decora-
ri solent. Dixeruntque omnes viri israel
ad gedeon. Dominare nostri tu et filius
tuus et filius filii tui. quia liberasti

nos de manu madian. Quibus
ille ait. Non dominabor vestri. nec domina
bitur vobis filius meus. sed dominabitur vobis
dominus. Dixitque ad eos. Unam petitionem
postulo a vobis. Date michi inaures
ex preda vestra. Inaures enim aureas
ismaelite habere consueuerant. Qui re
sponderunt. Libentissime dabimus.
Expandentesque super terram pallium
proiecerunt in eo inaures de preda.
Et fuit pondus postulatarum inau
rium mille septingenti auri sycli.
absque ornamentis et monilibus et ue
ste purpurea quibus reges madian
vti soliti erant et preter torques
aureas camelorum. Fecitque ex eo ge
deon ephod et posuit illud in ciuita
te sua ephra. Fornicatusque est omnis
israel in eo. et factum est gedeoni et omni
domui eius in ruinam. Humiliatus est
autem madian coram filiis israel. nec po
tuerunt vltra eleuare ceruices.
sed quieuit terra per quadraginta annos
quibus prefuit gedeon. Abiit itaque ie
robaal filius ioas. et habitauit in domo
sua. Habuitque septuaginta filios
qui egressi sunt de femore eius eo quod
plures haberet vxores. Concubina
autem illius quam habebat in sychem.
genuit ei filium nomine abimelech.
Mortuusque est gedeon filius ioas
in senectute bona. et sepultus in se
pulchro ioas patris sui in ephra de
familia ezri. Postquam autem mortuus
est gedeon. auersi sunt filii israel
et fornicati cum baalim. Percusserunt
que cum baal fedus vt esset eis in deum.
nec recordati sunt domini dei sui qui
eruit eos de manibus omnium inimicorum
suorum per circuitum. Nec fecerunt miseri
cordiam cum domo ierobaal gedeon.
iuxta omnia bona que fecerat is
raeli. Capitulum nonum

Abiit autem abimelech filius
ierobaal in sychem ad
fratres matris sue. et locutus
est ad eos et ad omnem cognationem
domus patris matris sue dicens. Lo
quimini ad omnes viros sychem. Quid
vobis est melius. ut dominentur vobis
septuaginta viri omnes filii iero
baal. an ut dominetur vobis vnus vir.
Simulque considerate. quia os vestrum et
caro vestra sum. Locutique sunt fratres
matris eius de eo ad omnes viros
sychem vniuersos sermones istos. et
inclinauerunt cor eorum post abime
lech. dicentes. Frater noster est.
Dederuntque illi septuaginta pon
do argenti de fano baalberith.
Qui conduxit sibi ex eo viros inopes
et vagos. secutique sunt eum. Et venit
in domum patris sui ephra. et occidit
fratres suos filios ierobaal septua
ginta viros super lapidem vnum. Remansit
que ioatham filius ierobaal mi
nimus et absconditus est. Congrega
ti sunt omnes viri sychem et vniuer
se familie vrbis mello. abieruntque
et constituerunt regem abimelech
iuxta quercum que stabat in sychem.
Quod cum nunciatum esset ioatham

iuit et stetit in vertice montis garizim.
elevataque voce clamavit et dixit.
Audite me viri sychem ita ut audi-
at vos deus. Ierunt ligna ut unge-
rent super se regem. Dixeruntque olive.
Impera nobis. Que respondit. Numquid pos-
sum deserere pinguedinem meam
qua et dii utuntur et homines. et ve-
nire ut inter ligna promovear. Dixe-
runtque ligna ad arborem ficum. Veni
et super nos regnum accipe. Que respondit
eis. Numquid possum deserere dulcedinem
meam fructusque suavissimos. et ire
ut inter cetera ligna commovear. Lo-
cuta suntque ligna ad vitem. Veni et
impera nobis. Que respondit. Numquid
possum deserere vinum meum quod leti-
ficat deum et homines. et inter ligna
cetera commoveri. Dixeruntque omnia
ligna ad ramnum. Veni et impera
super nos. Que respondit eis. Si vere me
regem vobis constituitis. venite et sub
umbra mea requiescite. Si autem
non vultis. egrediatur ignis de ramno
et devoret cedros libani. Nunc igitur
si recte et absque peccato constituistis super
vos regem abimelech. et bene egistis
cum ierobaal et cum domo eius. et
reddidistis vicem beneficiis eius qui pu-
gnavit pro vobis et animam suam dedit pe-
riculis ut erueret vos de manu ma-
dian. qui nunc surrexistis contra domum
patris mei et interfecistis filios eius
septuaginta viros super unum lapidem.
et constituistis regem abimelech filium
ancille eius super habitatores sychem.
eo quod frater vester sit. Si ergo recte et absque
vitio egistis cum ierobaal et domo eius
hodie letamini in abimelech et ille
letetur in vobis. Si autem perverse egre-
diatur ignis ex eo et consumat habita-
tores sychem et oppidum mello. Egre-
diaturque ignis de viris sychem et
de oppido mello. et devoret abime-
lech. Que cum dixisset fugit et abiit
in beram. habitavitque ibi metu abi-
melech fratris sui. Regnavit itaque abime-
lech super israel tribus annis. Misitque deus
spiritum pessimum inter abimelech et ha-
bitatores sychem. Qui ceperunt
eum detestari. et scelus interfectionis
septuaginta filiorum ierobaal et effu-
sionem sanguinis eorum conferre in abime-
lech fratrem suum. et in ceteros sychimo-
rum principes qui eum adiuverant. Po-
sueruntque insidias adversum eum in monti-
um summitate. Et dum illius prestolarentur
adventum exercebant latrocinia agen-
tes predas de pretereuntibus. Nuntiatumque
est abimelech. Venit autem gaal filius
obed cum fratribus suis. et transivit in sychi-
ma. Ad cuius adventum erecti habitato-
res sychem egressi sunt in agros. va-
stantes vineas uvasque calcantes.
Et factis cantantium choris. ingressi sunt
phanum dei sui. Et inter epulas et po-
cula maledicebant abimelech. clama-
te gaal filio obed. Quis est abime-
lech. et que est sychem ut serviamus
ei. Numquid non est filius ierobaal. et
constituit principem zebul servum suum
super viros emor patris sychem. Cur

igitur serviemus ei. Utinam daret aliquis populum istum sub manu mea ut auferrem de medio abimelech. Dictumque est abimelech: Congrega exercitus multitudinem et veni. Zebul enim princeps civitatis auditis sermonibus gaal filii obed iratus est valde et misit clam ad abimelech nuncios dicens: Ecce gaal filius obed venit in sichimam cum fratribus suis et oppugnat adversum te civitatem. Surge itaque nocte cum populo qui tecum est et latita in agro et primo mane oriente sole irrue super civitatem. Illo autem egrediente adversum te cum populo suo fac ei quod potueris. Surrexit itaque abimelech cum omni exercitu suo nocte et tetendit insidias iuxta sichimam in quatuor locis. Egressusque est gaal filius obed et stetit in introitu porte civitatis. Surrexit autem abimelech et omnis exercitus cum eo de insidiarum loco. Cumque vidisset populum gaal dixit ad zebul: Ecce de montibus multitudo descendit. Cui ille respondit: Umbras moncium vides quasi capita hominum et hoc errore deciperis. Rursumque gaal ait: Ecce populus de umbilico terre descendit et unus cuneus venit per viam que respicit quercum. Cui dixit zebul: Ubi est nunc os tuum quo loquebaris: Quis est abimelech ut serviamus ei? Nonne iste est populus quem despiciebas? Egredere et pugna contra eum. Abiit ergo gaal expectante sichimorum populo et pugnavit contra abimelech. Qui persecutus est eum fugientem et in urbem compulit. Cecideruntque ex parte eius plurimi usque ad portam civitatis. Et abimelech sedit in ruma. Zebul autem gaal et socios eius expulit de urbe nec in ea passus est commorari. Sequenti ergo die egressus est populus in campum. Quod cum nunciatum esset abimelech, tulit exercitum suum et divisit in tres turmas tendens insidias in agris. Videnque quod egrederetur populus de civitate, surrexit et irruit in eos cum cuneo suo oppugnans et obsidens civitatem. Due autem turme palantes per campum adversarios persequebantur. Porro abimelech omni illo die oppugnabat urbem. Quam cepit interfectis habitatoribus eius ipsaque destructa ita ut sal in ea dispergeret. Quod cum audissent qui habitabant in turre sichimorum, ingressi sunt fanum dei sui berith ubi fedus cum eo pepigerant et ex eo locus nomen acceperat qui erat valde munitus. Abimelech autem audiens viros turris sichimorum pariter conglobatos ascendit in montem selmon cum omni populo suo. Et arrepta securi precidit arboris ramum impositumque ferens humero dixit ad socios: Quod me videtis facere cito facite. Igitur certatim ramos de arboribus precidentes sequebantur ducem. Quos circumdantes presidium succenderunt. Atque ita factum est ut fumo et igne mille homines necarentur viri pariter ac mulieres habitatores turris sichem. Abimelech autem

inde proficiscens venit ad oppidum
thebes quod circumdans obsidebat
expugnabat. Erat autem turris excelsa in me-
dia civitate ad quam confugerant simul
viri ac mulieres et omnes principes
civitatis clausa firmissime ianua et
super tectum turris stantes per propugnacula.
Accedensque abimelech iuxta turrim
pugnabat fortiter. Et appropinquans ostio
ignem supponere nitebatur. Et ecce una
mulier fragmen mole desuper iaciens
illisit capiti abimelech et confregit
cerebrum eius. Qui vocavit cito armi-
gerum suum et ait ad eum. Evagina gla-
dium tuum et percute me ne forte dicatur
quod a femina interfectus sim. Qui iussa
perficiens interfecit eum. Illo quoque mortuo
omnes qui cum eo erant de israel reversi
sunt ad sedes suas. Et reddidit deus
malum quod fecerat abimelech contra
patrem suum interfectis septuaginta
viris fratribus suis. Sichimitis quoque
quod operati erant retributum est et
venit super eos maledictio ioatham
filii ierobaal Capitulum decimum

Post abimelech surrexit dux
in israel thola filius phua
patrui abimelech vir de
ysachar. Qui habitavit in samir mon-
tis effraim et iudicavit israel viginti et
tribus annis. mortuusque ac sepultus
est in samir. Huic successit iahir gala-
adites qui iudicavit israel per viginti et du-
os annos. habens triginta filios
sedentes super triginta pullos asina-
rum et principes triginta civitatum que
ex nomine eius appellate sunt avothia-
hir. id est oppida iahir usque in presentem
diem in terra galaad. Mortuusque est ia-
hir ac sepultus in loco cui vocabulum
est camon. Filii autem israel peccatis veteribus
iungentes nova fecerunt malum in con-
spectu domini et servierunt ydolis baalim
et astaroth et diis syrie ac sydonis
et moab et filiorum ammon et phyli-
stiim. Dimiseruntque dominum et non cole-
bant eum. Contra quos iratus tradidit eos
in manus phylistiim et filiorum ammon.
Afflictique sunt et vehementer oppressi
per annos decem et octo omnes qui ha-
bitabant trans iordanem in terra amor-
rei que est in galaad. in tantum ut
filii ammon iordane transmisso vasta-
rent iudam et beniamin et effra-
im. Afflictusque est israel nimis. et cla-
mantes ad dominum dixerunt. Pecca-
vimus tibi quia dereliquimus dominum deum nostrum
et servivimus baalim. Quibus locutus
est dominus. Numquid non egyptii et amor-
rei filiique ammon et philistiim sy-
donii quoque et amalech et chana-
an oppresserunt vos et clamastis
ad me et erui vos de manu eorum.
et tamen dereliquistis me et coluistis
deos alienos. Idcirco non addam ut ul-
tra vos liberem. Ite et invocate deos
quos elegistis. Ipsi vos liberent in tempore
angustie. Dixeruntque filii israel ad
dominum. Peccavimus. Redde tu nobis
quicquid tibi placet. tantum nunc libera
nos. Que dicentes. omnia de finibus
suis alienorum deorum ydola proiecerunt

et servierunt domino deo. Qui doluit super miseriis eorum. Itaque filii ammon conclamantes in galaad fixere tentoria. Contra quos congregati filii israel in maspha castrametati sunt. Dixeruntque filii principes galaad singuli ad proximos suos. Qui primus e nobis contra filios ammon ceperit dimicare erit dux populi galaad. Capitulum xi.

Fuit illo in tempore iepthe galaadites vir fortissimus atque pugnator filius meretricis mulieris qui natus est de galaad. Habuit autem galaad uxorem de qua suscepit filios. Qui postquam creverant eiecerunt iepthe dicentes. Heres in domo patris nostri esse non poteris quia de adultera matre genitus es. Quos ille fugiens atque devitans habitavit in terra tob. Congregatique sunt ad eum viri inopes et latrocinantes et quasi principem sequebantur. In illis diebus pugnabant filii ammon contra israel. Quibus acriter instantibus perrexerunt maiores natu de galaad ut tollerent in auxilium sui iepthe de terra tob. dixeruntque ad eum. Veni et esto princeps noster et pugna contra filios ammon. Quibus ille respondit. Nonne vos estis qui odistis me et eiecistis de domo patris mei. et nunc venistis ad me necessitate compulsi. Dixeruntque principes galaad ad iepthe. Ob hanc igitur causam nunc ad te venimus ut proficiscaris nobiscum et pugnes contra filios ammon. sisque dux omnium qui habitant in galaad. Iepthe quoque dixit eis. Si vere venistis ad me ut pugnem pro vobis contra filios ammon. tradideritque eos dominus in manus meas. ego ero princeps vester. Qui responderunt ei. Dominus qui haec audit ipse mediator ac testis est. quod nostra promissa faciamus. Abiit itaque iepthe cum principibus galaad. fecitque eum omnis populus principem sui. Locutusque est iepthe omnes sermones suos coram domino in maspha. Et misit nuntios ad regem filiorum ammon. qui ex persona sua dicerent. Quid mihi et tibi est. quia venisti contra me ut vastares terram meam. Quibus ille respondit. Quia tulit israel terram meam quando ascendit de egypto. a finibus arnon usque iaboth atque iordanem. Nunc igitur cum pace redde mihi eam. Per quos rursum mandavit iepthe et imperavit ut dicerent regi ammon. Haec dicit iepthe. Non tulit israel terram moab nec terram filiorum ammon. sed quando de egypto conscenderunt ambulavit per solitudinem usque ad mare rubrum et venit in cades. misitque nuntios ad regem edom dicens. Dimitte ut transeam per terram tuam. Qui noluit adquiescere precibus eius. Misit quoque et ad regem moab. Qui et ipse transitum praebere contempsit. Mansit itaque in cades. et circuivit ex latere terram edom et terram moab. Venitque contra orientalem plagam terre moab. et castrametatus est trans arnon. nec voluit intrare terminos moab. Arnon quippe confinium est terre moab. Misit

itaque Israhel nuntios ad Seon regem Amor-
reorum qui habitabat in Esebon et dixe-
runt ei. Dimitte ut transeam per terram tuam
usque ad fluvium. Qui et ipse Israhel verba
despiciens non dimisit eum transire
per terminos suos sed infinita multitudine
congregata egressus est contra eum in Iesa
et fortiter resistebat. Tradiditque eum
dominus in manus Israhel cum omni exercitu suo
qui percussit eum et possedit omnem
terram Amorrei habitatoris illius re-
gionis et universos fines eius de Ar-
non usque Iaboc et de solitudine usque
ad Iordanem. Dominus ergo Deus subvertit
Amorreum pugnante contra eum populo suo
Israhel et tu nunc vis possidere terram eius.
Nonne ea que possedit Chamos deus
tuus tibi iure debentur. Que autem
dominus deus noster victor obtinuit
in nostram cedent possessionem. Nisi forte
melior es Balach filio Sephor rege
Moab aut docere potes quod iurgatus
sit contra Israhel et pugnaverit contra eum. Quando ha-
bitavit in Esebon et viculis eius et
in Aroer et villis illius vel in cunctis
civitatibus iuxta Iordanem per trecentos
annos. Quare tanto tempore nichil super
hac repetitione temptastis. Igitur non
ego pecco in te sed tu contra me male agis
indicens mihi bella non iusta. Iudicet dominus
arbiter huius diei inter Israhel et inter filios
Ammon. Noluitque acquiescere rex fili-
orum Ammon verbis Iepthe que per nunti-
os mandaverat. Factus est ergo super
Iepthe spiritus domini et circuiens Galaad
et Manasse Maspha quoque Galaad. et

inde transiens ad filios Ammon vo-
tum vovit domino dicens. Si tradideris
filios Ammon in manus meas. quicumque
primus fuerit egressus domus mee de foribus.
mihique occurrerit revertenti cum pace a
filiis Ammon eum offeram holocaustum
domino. Transivitque Iepthe ad filios Am-
mon ut pugnaret contra eos. Quos tradidit
dominus in manus eius. percussitque ab Aro-
er usque dum venias in Mennith vigin-
ti civitates et usque ad Abel que est
vineis consita plaga magna nimis. Hu-
miliatique sunt filii Ammon a filiis
Israhel. Revertenti autem Iepthe in Masphat
domum suam occurrit unigenita filia
cum tympanis et choris. Non enim habebat
alios liberos. Qua visa scidit vestimen-
ta sua et ait. Heu filia mi decepisti
me et ipsa decepta es. Aperui enim
os meum ad dominum et aliud facere non
potero. Cui illa respondit. Pater mi si ape-
ruisti os tuum ad dominum fac mihi quodcum-
que pollicitus es concessa tibi ultione atque
victoria de hostibus tuis. Dixitque
ad patrem. Hoc solum mihi presta quod depre-
cor. Dimitte me ut duobus mensibus
circueam montes et plangam virgi-
nitatem meam cum sodalibus meis. Cui
ille respondit. Vade. Et dimisit eam duobus
mensibus. Cumque abisset cum sociis ac so-
dalibus suis flebat virginitatem suam
in montibus. Expletisque duobus mensibus
reversa est ad patrem suum et fecit ei sicut
voverat. Que ignorabat virum. Ex-
inde mos increbruit in Israhel et consuetudo
servata est ut post anni circulum conveniant

in anno filie israel et plangant filiam
iepthe galaadite diebus quatuor Ca. xij

Ecce autem in effraim orta seditio
est. Nam transeuntes contra aquilo-
nem dixerunt ad iepte. Quare
vadens ad pugnam contra filios ammon
vocare nos noluisti ut pergeremus tecum.
Igitur incendemus domum tuam. Quibus
ille respondit. Disceptatio erat mihi et populo
meo contra filios ammon vehemens.
vocavi quos vos ut mihi preberetis auxi-
lium et facere noluistis. Quod cernens
posui in manibus meis animam meam. transi-
vi que ad filios ammon. et tradidit eos
dominus in manus meas. Quid commerui
ut adversum me consurgatis in prelium.
vocatis itaque ad se cunctis viris gala-
ad pugnabat contra effraim. Percusserunt
que viri galaad effraim. quia dixerat
fugitivus est galaad de effraim.
et habitat in medio effraim et ma-
nasse. Occupaveruntque galaadi-
te vada iordanis per que effraim re-
versurus erat. Cumque venisset ad ea de
vir · effraim numero fugiens atque dixisset.
obsecro ut me transire permittatis di-
cebant ei galaadite. Numquid effrate-
us es. Quo dicente non sum. interro-
gabant eum. Dic ergo sebboleth.
quod interpretatur spica. Qui respon-
debat thebboleth. eadem littera spi-
cam exprimere non valens. Statim
que apprehensum iugulabant in ipso
iordanis transitu. Et ceciderunt in illo
tempore de effraim quadraginta duo
milia. Iudicavitque iepthe galaadites
israel sex annis. et mortuus est ac se-
pultus in civitate sua galaad. Post
hunc iudicavit israel abessan de beth-
leem qui habuit triginta filios et
totidem filias. Quas emittens
foras maritis dedit. et eiusdem numeri
filiis suis accepit uxores intro-
ducens in domum suam. Qui septem
annis iudicavit israel. mortuusque est ac
sepultus in bethleem. Cui successit
ahialon zabulonites et iudicavit
israel decem annis. mortuusque est ac se-
pultus in zabulon. Post hunc iudicavit
israel abdon filius helel pharatho-
nites. qui habuit quadraginta filios
et triginta ex eis nepotes ascenden-
tes super septuaginta pullos asina-
rum. et iudicavit israel octo annis. Mor-
tuusque est ac sepultus in pharathon
terre effraim in monte amalech. Cap. xiij.

Rursumque filii israel fecerunt
malum in conspectu domini.
qui tradidit eos in manus phy-
listinorum quadraginta annis. Erat
autem vir quidam de saraa et de stirpe
dan nomine manue. habens uxorem
sterilem. Cui apparuit angelus domini.
et dixit ad eam. Sterilis es et absque
liberis. sed concipies et paries filium.
Cave ergo ne vinum bibas ac siceram.
nec immundum quicquam comedas. quia concipies
et paries filium. cuius non tanget ca-
put novacula. Erit enim nazareus
dei ab infantia et ex matris utero.
et ipse incipiet liberare israel de ma-
nu phylistinorum. Que cum venisset

ad maritum suum dixit ei: Vir Dei venit ad
me, habens vultum angelicum, terri-
bilis nimis. Quem cum interrogassem quis
esset et unde venisset et quo nomine vo-
caretur, noluit mihi dicere, sed hoc respondit:
Ecce concipies et paries filium. Cave ne
vinum bibas nec siceram, nec aliquo
vescaris immundo. Erit enim puer naza-
reus Dei ab infantia sua et ex utero
matris usque ad diem mortis suae. Oravit
itaque Manue Dominum et ait: Obsecro
Domine, ut vir Dei quem misisti veniat ite-
rum, et doceat nos quid debeamus fa-
cere de puero qui nasciturus est. Exau-
divit que Dominus precantem Manue, et appa-
ruit rursum angelus Domini uxori eius
sedenti in agro. Manue autem maritus
eius non erat cum ea. Quae cum vidisset
angelum, festinavit et cucurrit ad virum
suum, nuntiavitque ei dicens: Ecce appa-
ruit mihi vir quem antea videram. Qui
surrexit et secutus est uxorem suam,
veniensque ad virum dixit ei: Tu es qui
locutus es mulieri? Et ille respondit: Ego
sum. Cui Manue: Quando, inquit, sermo tuus
fuerit expletus, quid vis ut faciat puer,
vel a quo se observare debebit? Dixitque
angelus Domini ad Manue: Ab omnibus
quae locutus sum uxori tuae abstineat
se, et quidquid ex vinea nascitur non co-
medat. Vinum et siceram non bibat,
nullo vescatur immundo, et quod ei praecepi
impleat atque custodiat. Dixitque Ma-
nue ad angelum Domini: Obsecro te
ut acquiescas precibus meis, et faciamus
tibi haedum de capris. Cui respondit angelus:

Si me cogis, non comedam panes tuos;
sin autem vis holocaustum facere, offer illud
Domino. Et nesciebat Manue quod angelus
Domini esset. Dixitque ad eum: Quod est tibi nomen,
ut, si sermo tuus fuerit expletus, honoremus
te? Cui ille respondit: Cur quaeris nomen meum,
quod est mirabile? Tulit itaque Manue he-
dum de capris et libamenta, et posuit super
petram, offerens Domino qui facit mirabilia;
ipse autem et uxor eius intuebantur. Cumque
ascenderet flamma altaris in caelum, angelus
Domini in flamma pariter ascendit. Quod
cum vidissent Manue et uxor eius, proni
ceciderunt in terram. Et ultra non eis ap-
paruit angelus Domini. Statimque intel-
lexit Manue angelum esse Domini, et dixit
ad uxorem suam: Morte moriemur, quia
vidimus Deum. Cui respondit mulier: Si Dominus
nos vellet occidere, de manibus nostris holo-
causta et libamenta non suscepisset,
nec ostendisset nobis haec omnia, neque ea
quae sunt ventura dixisset. Peperit
itaque filium et vocavit nomen eius Samson.
Crevitque puer, et benedixit ei Dominus.
Coepitque spiritus Domini esse cum eo in castris
Dan, inter Saraa et Esthaol. Cap. XIIII.

Descendit igitur Samson in Tham-
natha, vidensque ibi mulierem
de filiabus Philisthiim, ascen-
dit et nuntiavit patri suo et matri dicens:
Vidi mulierem in Thamnatha de filiabus
Philisthinorum, quam quaeso ut mihi accipi-
atis uxorem. Cui dixerunt pater et
mater sua: Numquid non est mulier in filiabus
fratrum tuorum et in omni populo tuo, quia vis
accipere uxorem de Philisthiim, qui

incircumcisi sunt. Dixitque Sampson ad patrem suum: Hanc mihi accipe, quia placuit oculis meis. Parentes autem eius nesciebant quod res a Domino fieret, et quaereret occasionem contra Philistiim. Eo autem tempore Philistiim dominabantur Israeli. Descendit itaque Sampson cum patre suo et matre in Thamnatha. Cumque venisset ad vineas oppidi, apparuit catulus leonis saevus rugiens, et occurrit ei. Irruit autem spiritus Domini in Sampson, et dilaceravit leonem quasi hedum in frusta discerperet, nihil omnino habens in manu; et hoc patri et matri noluit indicare. Descenditque et locutus est mulieri quae placuerat oculis eius. Et post aliquot dies revertens ut acciperet eam, declinavit ut videret cadaver leonis. Et ecce examen apum in ore leonis erat ac favus mellis. Quem cum sumpsisset in manibus, comedebat in via. Veniensque ad patrem suum et matrem, dedit eis partem, qui et ipsi comederunt. Nec tamen eis voluit indicare quod mel de corpore leonis assumpserat. Descendit itaque pater eius ad mulierem, et fecit filio suo Sampson convivium. Sic enim iuvenes facere consueverant. Cum igitur cives loci illius vidissent eum, dederunt ei sodales triginta qui essent cum eo. Quibus locutus est Sampson: Proponam vobis problema, quod si solveritis mihi septem dies convivii, dabo vobis triginta sindones et totidem tunicas. Sin autem non potueritis solvere, vos dabitis mihi triginta sindones et eiusdem numeri tunicas. Qui re-

sponderunt ei: Propone problema ut audiamus. Dixitque eis: De comedente exivit cibus, et de forte egressa est dulcedo. Nec potuerunt per tres dies propositionem solvere. Cumque adesset dies septimus, dixerunt ad uxorem Sampsonis: Blandire viro tuo, et suade ei ut indicet tibi quid significet problema. Quod si facere nolueris, incendemus te et domum patris tui. An ideo nos vocastis ad nuptias ut spoliaretis? Quae fundebat apud Sampson lacrimas et querebatur dicens: Odisti me et non diligis; ideo problema quod proposuisti filiis populi mei non vis mihi exponere. At ille respondit: Patri meo

meo

et matri nolui dicere, et tibi indicare potero? Septem igitur diebus convivii flebat apud eum; tandemque die septimo, cum ei molesta esset, exposuit. Quae statim indicavit civibus suis. Et illi dixerunt ei die septimo ante solis occubitum: Quid dulcius melle, et quid leone fortius? Qui ait ad eos: Si non arassetis in vitula mea, non invenissetis propositionem meam. Irruit itaque in eum spiritus Domini, descenditque Ascalonem, et percussit ibi triginta viros, quorum ablatas vestes dedit his qui problema solverant. Iratusque nimis ascendit in domum patris sui. Uxor autem eius accepit maritum unum de amicis eius et pronubis. Capitulum XV.

Post aliquantum autem temporis, cum dies triticeae messis instaret, venit Sampson invisere volens uxorem suam, et attulit ei hedum de capris

Cumque cubiculum eius solito vellet in-
trare: prohibuit eum pater illius dicens.
Putavi quod odisses eam. et ideo tradidi
illam amico tuo. Sed habet sororem que
iunior et pulchrior illa est. sit tibi pro ea
uxor. Cui respondit samson. Ab hac die
non erit culpa in me contra philisteos.
faciam enim vobis mala. Perrexitque et
cepit trecentas vulpes. caudasque earum
iunxit ad caudas. et faces ligavit in me-
dio. Quas igne succendens. dimisit
ut huc illucque discurrerent. Que statim
perrexerunt in segetes philistinorum.
Quibus succensis. et comportate iam fru-
ges et adhuc stantes in stipula concre-
mate sunt. intantum ut vineas quoque
et oliveta flamma consumeret. Dixerunt-
que philistiim. Quis fecit hanc rem.
Quibus dictum est. Samson gener tha-
nathei. quia tulit uxorem eius et al-
teri tradidit. Hec operatus est. Ascenderunt-
que philistiim. et combusserunt tam mulierem
quam patrem eius. Quibus ait sampson.
Licet hec feceritis. tamen adhuc ex vobis
expetam ultionem. et tunc quiescam. Percus-
sitque eos ingenti plaga. ita ut stupen-
tes suram femori imponerent. Et descen-
dens habitavit in spelunca petre etham.
Igitur ascendentes philistiim in terram
iuda. castrametati sunt in loco qui
postea vocatus est lechi. id est maxilla.
ubi eorum fusus est exercitus. Dixeruntque ad
eos de tribu iuda. Cur ascendistis adver-
sum nos. Qui responderunt. Ut ligemus
sampson venimus. et reddamus ei que
in nos operatus est. Descenderunt ergo
tria milia virorum de iuda ad specum sili-
cis etham. dixeruntque ad samson. Nescis
quod philistiim imperent nobis. Quare ergo
hoc facere voluisti. Quibus ille ait. Si-
cut fecerunt michi feci eis. Ligare inquiunt
te venimus. et tradere in manus philisti-
norum. Quibus ille respondit. Iurate et spon-
dete michi. quod non me occidatis. Dixerunt.
Non te occidimus. sed vinctum tradimus. Liga-
veruntque eum duobus novis funibus.
et tulerunt eum de petra etham. Qui cum
venisset ad locum maxille. et philis-
tiim vociferantes occurrissent ei. irruit
spiritus domini in eum. et sicut solent ad odo-
rem ignis ligna consumi. ita et vincu-
la quibus ligatus erat dissipata sunt
et soluta. Inventamque maxillam. id est
mandibulam asini que iacebat arripi-
ens. interfecit in ea mille viros. Et ait.
In maxilla asini. in mandibula pulli
asinarum delevi eos. et percussi mille vi-
ros. Cumque hec canens verba comples-
set. proiecit mandibulam de manu. et
vocavit nomen loci illius Ramathlechi.
quod interpretatur elevatio maxille. Si-
tiensque valde clamavit ad dominum. et ait.
Tu dedisti in manu servi tui salutem
hanc maximam atque victoriam. et en siti
morior. incidamque in manus incircumcisorum.
Aperuit itaque dominus molarem dentem in ma-
xilla asini. et egresse sunt ex eo aque. Quibus
haustis refocillavit spiritum. et vires recepit.
Idcirco appellatum est nomen loci illius. Fons
invocantis de maxilla. usque in presentem diem.
Iudicavitque israel in diebus philistiim vi-
ginti annis. Capitulum .xvi.

Cap. xvi.

Abiit quoque in gazam et vidit ibi
mulierem meretricem. ingressusque
est ad eam. Quod cum audissent
philistiim. et percrebuisset apud eos intras-
se urbem samson. circumdederunt eum po-
sitis in porta civitatis custodibus. et ibi tota
nocte cum silentio prestolantes. ut facto mane
exeuntem occiderent. Dormivit autem sam-
son usque ad noctis medium. Et inde consur-
gens. apprehendit ambas porte fores cum
postibus suis et sera. impositasque humeris
suis portavit ad verticem montis qui respi-
cit hebron. Post hec adamavit mulierem
que habitabat in valle sorech. et voca-
batur dalida. Veneruntque ad eam principes
philistinorum. atque dixerunt. Decipe eum
et disce ab illo in quo tantam habeat
fortitudinem. et quomodo eum superare vale-
amus. et vinctum affligere. Quod si fece-
ris. dabimus tibi singuli mille centum
argenteos. Locuta est ergo dalida ad
samson. Dic mihi obsecro in quo tua
sit maxima fortitudo. et quid sit quo
ligatus erumpere nequeas. Cui respondit
sampson. Si septem nerviceis funibus
necdum siccis et adhuc humentibus
ligatus fuero. infirmus ero ut ceteri homines.
Attuleruntque ad eam satrape phi-
listinorum septem funes ut dixerat. Quibus
vinxit eum latentibus apud se insidiis
et in cubiculo finem rei expectantibus.
clamavitque ad eum. philistiim super te
samson. Qui rupit vincula. quomodo
si rumpat quis filum de stuppa tortum
sputamine cum odorem ignis acceperit.
Et non est cognitum in quo esset fortitudo
eius. Dixitque ad eum dalida. Ecce illusisti
mihi et falsum locutus es. saltem nunc in-
dica mihi quo ligari debeas. Cui ille
respondit. Si ligatus fuero novis funibus.
qui numquam fuerunt in opere. infirmus
ero et aliorum hominum similis. Quibus
rursum dalida vinxit eum. et clamavit.
Philistiim super te samson. in cubiculo
insidiis preparatis. Qui ita rupit vincu-
la. quasi fila telarum. Dixitque dalida
rursum ad eum. Usquequo decipies me
et falsum loqueris. Ostende. quo vinci-
ri debeas. [illegible] samson. Si inquit septem crines
capitis mei cum licio plexueris et cla-
vum hiis circumligatum terre infixeris.
infirmus ero. Quod cum fecisset dalida
dixit ad eum. philistiim super te sam-
son. Qui consurgens de sompno. ex-
traxit clavum cum crinibus et licio. Di-
xitque ad eum dalida. Quomodo dicis
quod ames me. cum animus tuus non
sit mecum. Per tres vices mentitus es
mihi. et noluisti dicere in quo sit tua ma-
xima fortitudo. Cumque molesta ei esset
et per multos dies iugiter adhereret. spa-
cium ad quietem non tribuens. defecit anima
eius. et ad mortem usque lassata est. Tunc
aperiens veritatem rei. dixit ad eam.
Ferrum numquam ascendit super caput meum.
quia nazareus id est consecratus deo sum
de utero matris mee. Si rasum fuerit
caput meum. recedet a me fortitudo
et deficiam. eroque ut ceteri homines.
Videns illa quod confessus ei esset omnem
animum suum. misit ad principes phi-
listinorum atque mandavit. Ascendite adhuc

semel. quia nunc aperuit mihi cor suum.
Qui ascenderunt assumpta pecu-
nia quam promiserant. At illa dormire
eum fecit super genua sua. et in sinu suo
reclinare caput. Vocavitque tonsorem
et rasit septem crines eius. et cepit
abicere eum et a se repellere. Statim
enim ab eo fortitudo recessit. Dixitque
Philistiim super te Samson. Qui de
sompno consurgens. dixit in animo suo.
Egrediar sicut ante feci. et me ex-
cutiam. Nesciens quod dominus recessisset
ab eo. Quem cum apprehendissent Phyli-
stiim. statim eruerunt oculos eius
et duxerunt Gazam vinctum catenis
et clausum in carcere molere fecerunt.
Iamque capilli eius renasci ceperant.
et principes Philistinorum convenerunt
in unum. ut immolarent hostias ma-
gnificas Dagon deo suo et epularentur
dicentes. Tradidit deus noster inimicum nostrum
Samson in manus nostras. Quod etiam
populus videns. laudabat deum suum.
eademque dicebat. Tradidit deus
noster in manus nostras adversarium. qui
delevit terram nostram et occidit plurimos.
Letantesque per convivia. sumptis iam epulis
preceperunt ut vocaretur Samson. et
ante eos luderet. Qui adductus de
carcere ludebat ante eos. Feceruntque
eum stare inter duas columnas. Qui
dixit puero regenti gressus suos. Di-
mitte me ut tangam columnas quibus
omnis imminet domus. ut reclinem
super eas et paululum requiescam. Do-
mus autem plena erat virorum ac mulierum.
et erant ibi omnes principes Philistino-
rum. ac de tecto et solario circiter
tria milia utriusque sexus spectabant
ludentem Samson. At ille invocato domino
ait. Domine deus memento mei. et red-
de mihi nunc pristinam fortitudinem deus
meus. ut ulciscar me de hostibus meis.
et pro amissione duorum luminum unam
ultionem recipiam. Et apprehendens
ambas columnas quibus innitebatur
domus. alteramque earum dextera. et
alteram leva tenens. ait. Moriatur
anima mea cum Philistiim. Concussisque
fortiter columnis. cecidit domus
super omnes principes et ceteram multitu-
dinem. que ibi erat. Multoque plures
interfecit moriens. quam ante vivus oc-
ciderat. Descendentes autem fratres
eius et universa cognatio. tulerunt cor- in terra sua
pus eius et sepelierunt inter Saraa
et Estahol in sepulcro patris sui Ma-
nue. Iudicavitque Israel viginti annis.

Cap. xvii.

Fuit eo tempore vir quidam de mon-
te Effraim nomine Michas.
Qui dixit matri sue. Mille
centum argenteos. quos separasti tibi
et super quibus me audiente iurave-
ras. ecce ego habeo et apud me sunt.
Cui illa respondit. Benedictus filius meus
domino. Reddidit ergo eos matri sue. Que
dixerat ei. Consecravi et vovi argen-
tum hoc domino. ut de manu mea susci-
piat filius meus et faciat sculptile
atque conflatile. et nunc trado illud tibi.
Reddidit igitur matri sue. Que tulit
ducentos argenteos. et dedit eos

argentario ut faceret ex eis sculptile
atque conflatile quod fuit in domo Miche.
Qui edicululam quoque in ea deo separavit.
et fecit ephod ac teraphim, id est vestem
sacerdotalem et ydola. Implevitque u-
nius filiorum suorum manum. et factus est
ei sacerdos. In diebus illis non erat rex
in Israel. sed unusquisque quod sibi rectum
videbatur hoc faciebat. Fuit quoque alter
adolescens de Bethleem Iuda et co-
gnatione eius. eratque ipse levites et
habitabat ibi. Egressusque de civitate
Bethleem Iuda et cognatione eius.
peregrinari voluit. ubicumque sibi commo-
dum reperisset. Cumque venisset in monte
Effraym iter faciens et declinasset
parumper in domum Miche. interrogatus
est ab eo. Unde venis. Qui respondit. Le-
vita sum de Bethleem Iuda. et va-
do ut habitem ubi potuero et utile
mihi esse perspexero. Mane inquit apud
me et esto mihi parens ac sacerdos.
dabo que tibi per annos singulos decem
argenteos ac vestem duplicem. et que
ad victum necessaria sunt. Acquievit et
mansit apud hominem. fuitque illi quasi
unus de filiis. Implevitque Micha manum
eius et habuit apud se puerum sacer-
dotem. nunc scio dicens. quod bene michi
faciat deus habenti levitici gene-
ris sacerdotem. Cap. XVIII.

In diebus illis non erat rex in
Israel. et tribus Dan querebat
possessionem sibi ut habitaret
in ea. Usque ad illum enim diem inter ceteras
tribus sortem non acceperat. Miserunt
igitur filii Dan stirpis et familie sue
quinque viros fortissimos de Saraa et
Esthaol ut explorarent terram et dili-
genter inspicerent. Dixeruntque eis.
Ite et considerate terram. Qui cum pergen-
tes venissent in montem Effraym et
intrassent in domum Miche. requie-
verunt ibi. Et cognoscentes vocem
adolescentis levite. utentesque illius
diversorio. dixerunt ad eum. Quis te
huc adduxit. Quid hic agis. Quam
ob causam huc venire voluisti. Qui
respondit eis. Hec et hec prestitit mihi Michas.
et me mercede conduxit ut sim ei sa-
cerdos. Rogaverunt quoque eum ut consu-
leret dominum. et scire possent an pro-
spero itinere pergerent. et res haberet
effectum. Qui respondit eis. Ite cum pace.
Dominus respicit viam vestram et iter quod
pergitis. Euntes itaque quinque viri vene-
runt Lais. videruntque populum habi-
tantem in ea. absque ullo timore iuxta
Sydoniorum consuetudinem securum et
quietum. nullo eis penitus resistente.
magne quoque opum. et procul a Sydone
atque a cunctis hominibus separatum. Re-
versique ad fratres suos in Saraa et Esta-
hol. et quid egissent sciscitantibus re-
sponderunt. Surgite et ascendamus
ad eos. Vidimus enim terram valde o-
pulentam et uberem. Nolite negli-
gere. nolite cessare. Eamus et possideamus
eam. nullus erit labor. Intrabimus
ad securos in regionem latissimam.
tradetque nobis dominus locum in quo
nullius rei est penuria eorum que

gignitur in terra. Profecti igitur sunt de co-
gnatione dan id est de saraa et esta-
hol sexcenti viri accincti armis bel-
licis. ascendentesque manserunt in ca-
riathiarim iude. Qui locus ex eo tempore
castrorum dan nomen accepit. et est
post tergum cariathiarim. Inde transierunt
in montem effraim. Cumque venissent
in domum miche. dixerunt quinque vi-
ri qui prius missi fuerant ad considerandam
dan terram lais. ceteris fratribus suis.
Nostis quod in domibus istis sit ephod.
et theraphin et sculptile atque conflati-
le. Videte quid vobis placeat. Et cum
paululum declinassent. ingressi
sunt domum adolescentis levite.
qui erat in domo miche. salutaverunt-
que eum verbis pacificis. Sexcenti
autem viri ita ut erant armati. sta-
bant ante ostium. At illi qui ingressi
fuerant domum iuvenis. sculptile.
et ephod et theraphim atque conflatile
tollere nitebantur. Et sacerdos sta-
bat ad ostium. sexcentis viris fortissi-
mis haud procul expectantibus. Tule-
runt igitur qui intraverunt sculptile.
ephod et ydola atque conflatile. Quibus
dixit sacerdos. Quid facitis. Cui re-
sponderunt. Tace et pone digitum
super os tuum. venique nobiscum ut habe-
amus te patrem et sacerdotem. Quid
tibi melius est. ut sis sacerdos in do-
mo unius viri. an in una tribu et fa-
milia in israel. Quod cum audisset. ac-
quievit sermonibus eorum. et tulit ephod
et ydola atque sculptile. et cum eis
profectus est. Qui cum pergerent. et ante se
ire fecissent parvulos et iumenta.
et omne quod erat preciosum. iamque a
domo miche essent procul. viri qui
habitabant in edibus miche conclaman-
tes secuti sunt. et post tergum clamare
ceperunt. Qui cum respexissent. dixe-
runt ad micham. Quid tibi vis. Cur
clamas. Qui respondit. Deos meos quos
mihi feci tulistis et sacerdotem et omnia
que habeo. et dicitis quid tibi est.
Dixeruntque ei filii dan. Cave ne ul-
tra loquaris ad nos. et veniant ad te
viri animo concitati. et ipse cum omni do-
mo tua pereas. Et sic cepto itinere
perrexerunt. Videns autem michas quod
fortiores se essent. reversus est in domum
suam. Sexcenti autem viri tulerunt sacer-
dotem. et que supra diximus. veneruntque
in lais ad populum quiescentem atque se-
curum. et percusserunt eos in ore gladii.
urbem quoque incendio tradiderunt nullo
penitus ferente presidium. eo quod procul
habitarent a sydone et cum nullo ho-
minum haberent quicquam societatis
ac negotii. Erat autem civitas sita in re-
gione roob. Quam rursum extruentes
habitaverunt in ea. vocato nomine
civitatis dan iuxta vocabulum patris sui
quem genuerat israel. que prius lais dice-
batur. Posueruntque sibi sculptile. et
ionathan filium gersan filii moysi ac
filios eius sacerdotes in tribu dan. usque ad
diem captivitatis sue. Mansitque a-
pud eos ydolum miche omni tempo-
re quo fuit domus dei in sylo. In diebus

illis non erat rex in israel. **Capitulum xix**

Fuit quidam vir levites habitans
in latere montis effraym. qui
accepit uxorem de bethleem
iuda. Que reliquit eum. et reversa
est in domum patris sui bethleem. man
sitque apud eum quatuor mensibus.
Secutusque est eam vir suus volens ei
reconciliari atque blandiri. et secum redu
cere. habens in comitatu puerum
et duos asinos. Que suscepit eum.
et introduxit in domum patris sui. Quod
cum audisset socer eius eumque vidisset
occurrit ei letus. et amplexatus est hominem.
Mansitque gener in domo soceri tribus
diebus. comedens cum eo et bibens fa
miliariter. Die autem quarto de nocte consur
gens proficisci voluit. Quem tenuit socer.
et ait ad eum. Gusta prius pauxillum
panis et conforta stomachum. et sic pro
ficisceris. Sederuntque simul. et come
derunt ac biberunt. Dixitque pater
puelle ad generum suum. Queso te
ut hodie hic maneas pariterque lete
mur. At ille consurgens cepit velle pro
ficisci. Et nichilominus obnixe eum
socer tenuit et apud se fecit manere.
Mane facto parabat levites iter. Cui
rursum socer. oro te inquit ut paululum
cibi capias. et assumptis viribus
donec increscat dies. postea profici
scaris. Comederunt ergo simul. Surre
xitque adolescens. ut pergeret cum uxo
re sua et puero. Cui rursum locutus
est socer. Considera quod dies ad occa
sum proclivior sit. et propinquet ad ve
sperum. Mane apud me etiam hodie et
duc letum diem. et cras proficisceris ut
vadas in domum tuam. Noluit gener
acquiescere sermonibus eius. sed statim sur
rexit et venit contra iebus que altero
nomine vocabatur ierusalem. ducens secum
duos asinos onustos et concubinam.
Iamque aderant iuxta iebus. et dies mu
tabatur in noctem. Dixitque puer ad dominum
suum. Veni obsecro declinemus ad urbem
iebuseorum. et maneamus in ea. Cui
respondit dominus. Non ingrediar oppidum gentis
aliene que non est de filiis israel. sed transi
bo usque gabaa. Et cum illuc pervenero
manebimus in ea. aut certe in urbe
rama. Transierunt igitur iebus. et ceptum
carpebant iter. Occubuitque eis sol
iuxta gabaa que est in tribu benia
min. diverteruntque ad eam ut ma
nerent ibi. Quo cum intrassent sede
bant in platea civitatis. et nullus eos
recipere volebat hospicio. Et ecce
apparuit homo senex revertens de a
gro et de opere suo vespere. qui et ipse
erat de monte effraym et peregrinus
habitabat in gabaa. Homines autem
regionis illius erant filii iemini.
Elevatisque senex oculis vidit seden
tem hominem cum sarcinulis suis in pla
tea civitatis. et dixit ad eum. Unde ve
nis et quo vadis. Qui respondit ei. Pro
fecti sumus de bethleem iuda et per
gimus ad locum nostrum qui est in latere
montis effraym unde ieramus bethle
em. et nunc vadimus ad domum domini
dei. nullusque nos sub tectum suum

volt recipe. habentes paleas et fe-
num in asinorum pabulum et panem ac
vinum in meos et ancille tue usus et
pueri qui mecum est. nulla re indi-
gemus nisi hospicio. Cui respondit senex.
Pax tecum sit. Ego prebebo omnia que necessa-
ria sunt. tantum quaeso ne in platea
maneas. Introduxit que eum in domum
suam et pabulum asinis prebuit. Ac post-
quam laverunt pedes suos recepit eos
in convivium. Illis epulantibus et post la-
borem itineris cibo ac potu reficien-
tibus corpora venerunt viri civitatis
illius filii belial. id est absque iugo. et
circumdantes domum senis fores pulsa-
re ceperunt. clamantes ad dominum domus
atque dicentes. Educ virum qui ingressus
est in domum tuam ut abutamur eo. Egres-
susque est ad eos senex et ait. Nolite
fratres nolite facere malum hoc. quia ingressus
est homo hospicium meum et cessate
ab hac stulticia. Habeo filiam virginem
et hic homo habet concubinam. educam
eas ad vos ut humilietis eas et vestram
libidinem compleatis. tantum obsecro ne
scelus hoc contra naturam operemini in
virum. Nolebat acquiescere sermonibus
eius. Quod cernens homo. eduxit ad eos
concubinam suam et eis tradidit illuden-
dam. Qua cum tota nocte abusi es-
sent. dimiserunt eam mane. At illa
recedentibus tenebris venit ad ostium
domus ubi manebat dominus suus et ibi
corruit. Mane facto surrexit homo et
aperuit ostium ut ceptam expleret vi-
am. et ecce concubina eius iacebat ante
ostium sparsis in limine manibus.

Cui ille putans eam quiescere ait. Sur-
ge ut ambulemus. Qua nichil respon-
dente intelligens quod esset mortua
tulit eam et imposuit asino. reversusque
est in domum suam. Quam cum esset
ingressus arripuit gladium et ca-
daver uxoris cum ossibus suis in duo-
decim partes ac frusta concidens misit
in omnes terminos israel. Quod cum vi-
dissent singuli conclamabant. Numquam
res talis facta est in israel. ex quo ascen-
derunt patres nostri de egypto usque in pre-
sens tempus. Ferte sententiam et in commune
decernite quid facto opus sit. Cap. xx.

Egressi sunt itaque omnes filii israel
et pariter congregati quasi vir u-
nus. de dan usque bersabee
et terra galaad ad dominum in masphat
omnesque anguli populorum et cuncte tribus
israel in ecclesiam populi dei convenerunt. qua-
dringenta milia peditum pugnatorum.
Nec latuit filios beniamin quod a-
scendissent filii israel in maspha. Interro-
gatusque levita maritus mulieris inter-
fecte quomodo tantum scelus perpetratum
esset. respondit. Veni in gabaa beniamin
cum uxore mea. illucque diverti. Et ecce
homines civitatis illius circumdederunt
nocte domum in qua manebam. volen-
tes me occidere. et uxorem meam incre-
dibili libidinis furore vexantes. De-
nique mortua est. Quam arreptam in fru-
sta concidi. misique partes in omnes terminos
possessionis vestre. quia numquam tantum ne-
fas et tam grande piaculum factum
est in israel. Adestis omnes filii israel. decer-
nite quid facere debeatis. Stansque omnis

populus quasi unius hominis sermone respon-
dit. Non recedemus in tabernacula nostra
nec suam quisquam intrabit domum. sed hoc
contra Gabaa in commune faciemus. De-
cem viri eligantur de centum ex omnibus
tribubus Israel et centum de mille et mille
de decem milibus ut comportent exercitui
cibaria et possimus pugnantes contra
Gabaa Beniamin reddere ei quod
pro scelere meretur. Convenitque universus
Israel ad civitatem quasi unus homo eadem
mente uno consilio. et miserunt nun-
tios ad omnem tribum Beniamin qui dice-
rent. Cur tantum nefas in vobis reper-
tum est. Tradite homines de Gabaa
qui hoc flagitium perpetraverunt ut moriantur
et auferatur malum de Israel. Qui no-
luerunt fratrum suorum filiorum Israel audire
mandatum. sed ex cunctis urbibus que sue
sortis erant convenerunt in Gabaa ut
illis ferrent auxilium. et contra universum
populum Israel dimicarent. Inventique sunt
viginti quinque milia de Beniamin e-
ducentium gladium preter habitatores
Gabaa. qui septingenti erant viri
fortissimi ita sinistra ut dextra prelian-
tes. et sic fundis ad certum iacientes
lapides ut capillum quoque possent percutere
et nequaquam in alteram partem ictus la-
pidis deferretur. Virorum quoque Israel absque fi-
liis Beniamin inventa sunt qua-
dringenta milia educentium gladium
et paratorum ad pugnam. Qui surgen-
tes venerunt in domum dei. hoc est in
Silo. consulueruntque eum atque dixerunt.
Quis erit in exercitu nostro princeps
certaminis contra filios Beniamin. Quibus
respondit dominus. Iudas sit dux vester. Statim-
que filii Israel surgentes mane. castrame-
tati sunt iuxta Gabaa. Et inde procede-
ntes ad pugnam contra Beniamin. urbem
oppugnare ceperunt. Egressique filii
Beniamin de Gabaa. occiderunt
de filiis Israel die illo viginti duo mi-
lia virorum. Rursumque filii Israel et fortitu-
dine et numero confidentes. in eodem
loco in quo prius certaverant aciem
direxerunt. ita tamen ut prius ascenderent
et flerent coram domino usque ad noctem. con-
sulerentque eum et dicerent. Debeo ultra
procedere ad dimicandum contra filios Be-
niamin fratres meos an non. Quibus
ille respondit. Ascendite ad eos. et inite
certamen. Cumque filii Israel altero die
contra Beniamin ad prelium processissent.
eruperunt filii Beniamin de portis
Gabaa. et occurrentes eis tanta in
eos cede bacchati sunt. ut decem
et octo milia virorum educentium
gladium prosternerent. Quam ob rem
omnes filii Israel venerunt in domum
dei. et sedentes flebant coram domino.
Ieiunaveruntque illo die usque ad ve-
speram. et obtulerunt ei holocausta
et pacificas victimas. et super statu
suo interrogaverunt. Eo tempore ibi erat
arca federis dei. et Finees filius Elea-
zari filii Aaron prepositus domus. Con-
suluerunt igitur dominum atque dixerunt. E-
xire ultra debemus ad pugnam contra
filios Beniamin fratres nostros an quie-
scere. Quibus ait dominus. Ascendite. cras
enim tradam eos in manus vestras. Posue-
runtque filii Israel insidias per circuitum

urbs gabaa. et tertia vice sicut semel
et bis contra beniamin exercitum produxerunt.
Sed et filii beniamin audacter erupe-
runt de civitate et fugientes ad-
versarios longius persecuti sunt. ita
ut vulnerarent ex eis sicut primo
et secundo die. et cederent per duas semi-
tas terga vertentes. quarum una ferebat
in bethel et altera in gabaa. atque
prostraverunt triginta circiter viros. Pu-
taverunt enim eos solito more cedere.
Qui fugam arte simulantes inierunt
consilium ut abstraherent eos de civita-
te. et quasi fugientes ad supradictas semi-
tas perducerent. Omnes itaque filii israel
surgentes de sedibus suis tetenderunt
aciem in loco qui vocatur baaltha-
mar. Insidie quoque que circa urbem erant
paulatim se aperire ceperunt. et
ab occidentali urbis parte procedere.
Sed et alia decem milia virorum de uni-
verso israel. habitatores urbis ad cer-
tamina provocabant. Ingravatumque est
bellum contra filios beniamin. et non intel-
lexerunt quod ex omni parte illis instaret
interitus. Percussitque eos dominus in conspe-
ctu filiorum israel. et interfecerunt ex eis
illo die viginti quinque milia et centum
viros. omnes bellatores et educentes
gladium. Filii autem beniamin cum se
inferiores esse vidissent. ceperunt
fugere. Quod cernentes filii israel. dederunt
eis ad fugiendum locum. ut ad preparatas
insidias devenirent quas iuxta
urbem posuerant. Qui cum repente
de latibulis surrexissent. et beniamin
cedentibus terga daret. ingressi sunt
civitatem et percusserunt eam in ore
gladii. Signum autem dederant filii israel
his quos in insidiis collocaverant.
ut postquam urbem cepissent ignem accen-
derent. ut ascendente in altum fumo
captam urbem demonstraret. Quod cum
cernerent filii israel in ipso certamine positi.
putaverunt enim filii beniamin eos
fugere. et instantius sequebantur
cesis de exercitu eorum triginta viris. et
viderunt quasi columnam fumi de civi-
tate conscendere. beniamin quoque retro
aspiciens. captam cerneret civitatem. et
flammas in sublime ferri. qui prius
simulaverant fugam. versa facie fortius
resistebant. Quod cum vidissent filii
beniamin in fugam versi sunt. et ad
viam deserti ire ceperunt. illuc quoque
eos adversariis persequentibus. Sed et hii qui
urbem succenderant occurrerunt eis.
Atque ita factum est ut ex utraque parte ab ho-
stibus cederentur. nec erat ulla morien-
tium requies. Cecideruntque atque prostrati
sunt ad orientalem plagam urbis ga-
baa. Fuerunt autem qui in eodem loco inter-
fecti sunt decem et octo milia virorum. omnes
robustissimi pugnatores. Quod cum vi-
dissent qui remanserant de benia-
min. fugerunt in solitudinem. et perge-
bant ad petram cuius vocabulum est
remmon. In illa quoque fuga palantes
et in diversa tendentes. occiderunt quin-
que milia virorum. Et cum ultra tende-
rent persecuti sunt eos. et interfecerunt
etiam alia duo milia. Et sic factum est
ut omnes qui ceciderant de beniamin
in diversis locis essent viginti quinque

milia pugnatores ad bella promptissimi.
Remanserunt itaque de omni numero
beniamin qui evadere potuerunt
et fugere in solitudinem sexcenti viri.
sederuntque in petra remmon men-
sibus quatuor. Regressi autem filii israel
omnes reliquias civitatis a viris us-
que ad iumenta gladio percusserunt. cunc-
tasque urbes et viculos beniamin
vorax flamma consumpsit. Cap. xxi.

Iuraverunt quoque filii israel in mas-
pha et dixerunt. Nullus nostrum
dabit filiis beniamin de filia-
bus suis uxorem. Veneruntque omnes ad
domum dei in silo. et in conspectu eius se-
dentes usque ad vesperam. levaverunt
vocem et magno ululatu ceperunt
flere dicentes. Quare domine deus israel
factum est hoc malum in populo tuo. ut ho-
die una tribus auferretur ex nobis. Alte-
ra autem die diluculo consurgentes extru-
xerunt altare. obtuleruntque ibi ho-
locausta et pacificas victimas. et
dixerunt. Quis non ascendit in exer-
citu domini de universis tribubus israel.
Grandi enim se iuramento constrinxerant
cum essent in maspha. interfici eos qui
defuissent. Ductique penitencia filii
israel super fratre suo beniamin ceperunt
dicere. Ablata est una tribus de israel.
Unde uxores accipient. Omnes enim
in commune iuravimus. non daturos
nos his filias nostras. Idcirco dixerunt.
Quis est de universis tribubus israel qui non
ascendit ad dominum in maspha. Et ecce
inventi sunt habitatores iabes ga-
laad in illo exercitu non fuisse. Eo quoque
tempore cum essent in silo. nullus ex eis ibi re-
pertus est. Miserunt itaque decem milia
viros robustissimos. et preceperunt eis.
Ite et percutite habitatores iabes ga-
laad in ore gladii. tam uxores quam
parvulos eorum. Et hoc erit quod ob-
servare debetis. Omne generis ma-
sculini et mulieres que cognoverunt
viros interficite. virgines reservate.
Inventeque sunt de iabes galaad qua-
dringente virgines que nescierunt
viri thorum. et adduxerunt eas ad ca-
stra in silo in terram chanaan. Miserunt-
que nuncios ad filios beniamin qui
erant in petra remmon. et prece-
perunt eis ut eos in pace susciperent.
Veneruntque filii beniamin in illo
tempore. et date sunt eis uxores de fili-
abus iabes galaad. Alias autem non repe-
rerunt quas simili modo traderent.
Universusque israel valde doluit et egit
penitudinem super interfectione unius
tribus ex israel. Dixeruntque maiores
natu. Quid faciemus reliquis qui
non acceperunt uxores. Omnes in be-
niamin femine conciderunt. et magna
nobis cura ingentique studio providen-
dum est ne una tribus deleatur ex israel.
Filias nostras eis dare non possumus
constricti iuramento et maledictione qua
diximus. Maledictus qui dederit de
filiabus suis uxorem beniamin. Ce-
peruntque consilium. atque dixerunt. Ecce
sollempnitas domini est in silo anni-
versaria. que sita est ad septentrionem
urbis bethel. et ad orientalem pla-
gam vie que de bethel tendit ad

sychima. et ad meridie oppidi lebbona. Preceperunt q3 filiis beniamin
atq3 dixerunt. Ite et latitate in vineis
Cumq3 videritis filias sylo ad ducendos choros ex more procedere. exite repente de vineis et rapite eas singuli uxores singulas. et pergite in terram beniamin. Cumq3 venerint patres earum ac fratres. et adversum vos queri ceperint atq3 iurgari. dicemus eis. Miseremini eorum. Non enim rapuerunt eas iure bellantium atq3 victorum
s3 rogantibus ut acciperent et non dedistis. et a vestra parte peccatum est. Fecerunt q3 filii beniamin ut sibi fuerat imperatum. et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his que ducebant choros. uxores singulas. Abierunt q3 in possessionem suam. edificantes urbes et habitantes in eis. Filii q3 israel reversi sunt per tribus et familias in tabernacula sua. In diebus illis non erat rex in israel. s3 unusquisq3 quod sibi rectum videbatur hoc faciebat

~~Explicit liber sopthim id est Iudicum~~

~~Incipit liber Ruth~~

In diebus unius iudicis
quando iudices preerant.
facta est fames in terra.
Abiit homo de bethleem
iuda. ut peregrinaretur
in regione moabitide
cum uxore sua ac duobus liberis.
Ipse vocabatur elimelech. alter maalon et alter chelion. uxor autem eius noemi. et duo filii alter maalon et alter chelion effratei de bethleem iuda. Ingressi q3 regionem moabitidem. morabantur ibi. Et mortuus est elimelech maritus noemi. remansit q3 ipsa cum filiis. Qui acceperunt uxores moabitidas. quarum una vocabatur orpha. altera ruth. Manserunt q3 ibi decem annis. et ambo mortui sunt. maalon videlicet et chelion. Remansit q3 mulier orbata duobus liberis ac marito. Et surrexit ut in patriam pergeret cum utraq3 nuru sua de regione moabitide. Audierat enim quod respexisset dominus populum suum. et dedisset eis escas. Egressa est itaq3 de loco peregrinationis sue cum utraq3 nuru. Et iam in via posita revertendi in terram iuda. dixit ad eas. Ite in domum matris vestre. Faciat dominus vobiscum misericordiam. sicut fecistis cum mortuis et mecum. Det vobis invenire requiem in domibus virorum quos sortiture estis. Et osculata est eas. Que elevata voce flere ceperunt et dicere. Tecum pergemus ad populum tuum. Quibus illa respondit. Revertimini filie mee. Cur venitis mecum. Num ultra habeo filios in utero meo. ut viros ex me sperare possitis. Revertimini filie mee et abite. Iam enim senectute confecta sum. nec apta vinculo coniugali. Etiam si possem hac nocte concipere et parere filios. si eos expectare velitis donec crescant et annos impleant pubertatis. ante eritis vetule quam nubatis. Nolite queso filie mee. quia

vestra angustia me magis premit.
et egressa est manus domini contra me.
Elevata igitur voce rursum flere cepe
runt. Orpha osculata est socrum suam
ac reversa. ruth adhesit socrui sue. Cui
dixit noemi. En reversa est cognata
tua ad populum suum et ad deos suos. vade
cum ea. Que respondit. Ne adverseris michi
ut relinquam te et abeam. Quocumque
perrexeris pergam. ubi morata fueris. et
ego pariter morabor. populus tuus. populus
meus. et deus tuus deus meus. Que
te morientem terra susceperit. in ea mo
riar. ibique locum accipiam sepulture.
Hec michi faciat deus et hec addat. si non
sola mors et me et te separaverit.
Videns ergo noemi quod obstinato ruth
animo decrevisset secum pergere. adu
sari noluit. nec ultra ad suos reditum
persuadere. profecteque sunt simul. et vene
runt in bethleem. Quibus urbem ingres
sis. velox apud cunctos fama percrebuit.
Dicebantque mulieres. Hec est illa noe
mi. Quibus ait. Ne vocetis me noe
mi idest pulchram. sed vocate me ma
ra. idest amaram. quia valde me ama
ritudine replevit omnipotens. Egressa sum
plena et vacuam reduxit me dominus. Cur
igitur vocatis me noemi quam humiliavit
dominus et afflixit omnipotens. Venit ergo
noemi cum ruth moabitide nuru sua
de terra peregrinationis sue. ac rever
sa est in bethleem. quando primum ordea
metebantur. Capitulum .ii.

Erat autem vir elimelech con
sanguineus. homo potens et
magnarum opum. nomine
booz. Dixitque ruth moabitis ad socrum
suam. Si iubes vadam in agrum. et
colligam spicas. que metentium fugerint
manus. ubicumque clementis in me patris
familias repperero gratiam. Cui illa respondit.
Vade filia mi. Abiit itaque et colligebat
spicas post terga metentium. Accidit autem
ut ager ille haberet dominum nomine booz.
qui erat de cognatione elimelech.
Et ecce ipse veniebat de bethleem.
dixitque messoribus. Dominus vobiscum.
Qui responderunt. Benedicat tibi dominus.
Dixitque booz iuveni qui messoribus
preerat. Cuius est hec puella. Qui re
spondit. Hec est moabitis que venit
cum noemi de regione moabitide. et
rogavit ut spicas colligeret remanen
tes sequens messorum vestigia. Et
de mane usque nunc stabat stat in agro
et ne ad momentum quidem domum
reversa est. Et ait booz ad ruth. Audi
filia. Ne vadas ad colligendum in alte
rum agrum. nec recedas ab hoc loco.
sed iungere puellis meis et ubi messue
rint sequere. Mandavi enim pueris
meis. ut nemo tibi molestus sit. Sed
etiam si sitieris. vade ad sarcinulas
et bibe aquas de quibus et pueri bi
bunt. Que cadens in faciem suam et
adorans super terram. dixit ad eum. Unde
michi hoc ut invenirem gratiam ante oculos
tuos et nosse me dignareris pere
grinam mulierem. Cui ille respondit. Nuncia
ta sunt michi omnia que feceris socrui tue
post mortem viri tui. et quod dereliq
ueris parentes tuos et terram in qua
nata es. et veneris ad populum que

ante nesciebas. Reddat tibi dominus pro opere tuo. et plenam mercedem recipias a domino deo israel ad quem venisti et sub cuius confugisti alas. Que ait. Inveni graciam apud oculos tuos domine mi qui consolatus es me et locutus es ad cor ancille tue que non sum similis unius puellarum tuarum. Dixitque ad eam booz. Quando hora vescendi fuerit. veni huc et comede panem et intinge buccellam tuam in aceto. Sedit itaque ad messorum latus et congessit polentam sibi. Comedit que et saturata est et tulit reliquias. Atque inde surrexit. ut spicas ex more colligeret. Precepit autem booz pueris suis dicens. Etiam si vobiscum metere voluerit ne prohibeatis eam. et de vestris quoque manipulis proicite de industria et remanere permittite ut absque rubore colligat. et colligentem nemo corripiat. Collegit ergo in agro usque ad vesperam. et que collegerat virga cedens et excuciens invenit ordei quasi ephi mensuram id est tres modios. Quos portans reversa est in civitatem et ostendit socrui sue. Insuper protulit et dedit ei de reliquiis cibi sui quo saturata fuerat. Dixitque ei socrus. Ubi hodie collegisti et ubi fecisti opus. Sit benedictus qui misertus est tui. Indicavitque ei apud quem esset operata. et nomen dixit viri quod booz vocaretur. Cui respondit noemi. Benedictus sit a domino quoniam eandem graciam quam prebuerat vivis servavit et mortuis. Rursumque ait. Propinquus noster est homo. Et

Ruth. Hoc quoque mihi precepit ut tamdiu messoribus eius iungerer donec omnes segetes meterentur. Cui dixit socrus. Melius est filia mi ut cum puellis eius exeas ad metendum. ne in alieno agro quispiam resistat tibi. Iuncta est itaque puellis booz. et tamdiu cum eis messuit donec ordea et triticum in horreis conderentur. Capitulum iii.

Postquam autem reversa est ad socrum suam. audivit ab ea. Filia mi queram tibi requiem. et providebo ut bene sit tibi. Booz iste cuius puellis booz in agro iuncta es propinquus noster est et in hac nocte aream ordei ventilat. Lavare igitur et ungere et induere cultioribus vestimentis. ac descende in aream. Non te videat homo donec esum potumque finierit. Quando autem ierit ad dormiendum. nota locum in quo dormiat. Veniesque et discooperies pallium quo operitur a parte pedum. et proicies te et ibi iacebis. Ipse autem dicet tibi quid agere debeas. Que respondit. Quicquid preceperis faciam. Descenditque in aream et fecit omnia que sibi imperaverat socrus. Cumque comedisset booz et bibisset et factus esset hylarior. issetque ad dormiendum iuxta acervum manipulorum. venit abscondite et discooperto a pedibus eius pallio se proiecit. Et ecce nocte iam media expavit homo et conturbatus est. Viditque mulierem iacentem ad pedes suos. et ait illi. Quis es. Illa respondit. Ego sum Ruth ancilla tua. Expande pallium tuum super famulam tuam quia propinquus

es. Et ille. Benedicta inquit es a domino
filia. et priorem misericordiam posteriore supe-
rasti. quia non es secuta iuuenes pauperes
siue diuites. Noli ergo metuere. sed quicquid
dixeris michi faciam tibi. Scit enim omnis populus
qui habitat intra portas urbis mee
mulierem te esse uirtutis. Nec abnuo me
propinquum. sed est alius me propinquior.
Quiesce hac nocte. et facto mane si
te uoluerit propinquitatis iure retinere
bene res acta est. Sin autem ille nolue-
rit. ego te absque ulla dubitatione
suscipiam. uiuit dominus. Dormi usque ma-
ne. Dormiuit itaque ad pedes eius
usque ad noctis abscessum. Surrexit
itaque antequam homines se cognoscerent
mutuo. Et dixit booz. Caue ne quis
nouerit quod huc ueneris. Et rursum.
Expande inquit palliolum tuum quo
operiris et tene utraque manu. Qua
extendente et tenente mensus est
sex modios ordei. et posuit super eam.
Que portans ingressa est ciuitatem
et uenit ad socrum suam. Que dixit ei.
Quid egisti filia. Narrauitque ei omnia
que sibi fecisset homo. et ait. Ecce sex
modios ordei dedit michi. et ait. Nolo
uacuam te reuerti ad socrum tuam. Dixit-
que noemi. Expecta filia. donec uideamus
quem res exitum habeat. Neque enim
cessabit homo. nisi compleuerit quod
locutus est. Capitulum iiii.

Ascendit ergo booz ad portam
et sedit ibi. Cumque uidisset pro-
pinquum preterire de quo prius
sermo habitus est. dixit ad eum. Decli-
na paulisper et sede hic. uocans eum
nomine suo. Qui diuertit et sedit. Tollens
autem booz decem uiros de senioribus
ciuitatis. dixit ad eos. Sedete hic.
Residentibus loquutus est ad propin-
quum. Partem agri fratris nostri elimelech
uendit noemi que reuersa est de re-
gione moabitide. quod audire te
uolui et tibi dicere coram cunctis seden-
tibus et maioribus natu de populo meo.
Si uis possidere iure propinquitatis
eme et posside. Sin autem tibi displicet
hoc ipsum indica michi ut sciam quid fa-
cere debeam. Nullus est enim propinquus
excepto te qui prior es. et me qui
secundus sum. At ille respondit. Ego agrum
emam. Cui dixit booz. Quando emeris
agrum de manu mulieris. ruth quoque
moabitidem que uxor defuncti fuit
debes accipere. ut suscites nomen
propinqui tui in hereditate sua. Qui
respondit. Cedo iure propinquitatis. Neque po-
steritatem familie mee delere debeo.
Tu meo utere priuilegio. quo me li-
benter carere profiteor. Hic autem erat
mos antiquitus in israel inter propinquos.
Et si quando alter alteri suo iure cedebat.
ut esset firma concessio. soluebat homo
calciamentum suum et dabat proximo suo.
hoc erat testimonium cessionis in israel.
Dixit ergo propinquo booz. Tolle cal-
ciamentum. Quod statim soluit de
pede suo. At ille maioribus natu
et uniuerso populo. Testes inquit uos estis
hodie quod possederim omnia que fue-
runt elimelech et chelion et maa-
lon tradente noemi. et ruth moabi-
tidem uxorem maalonis coniugium

suspexerim ut suscitē nomē defuncti in hereditate sua ne vocabulū eius de familia sua ac fr̄ibz et ppl̄o deleatur. Vos inq̄ h̄ui9 rei testes estis. Rn̄dit oīs pplus qui erat in porta et maiores natu. Nos testes sum9. Faciat deus hanc mlr̄em que ingredit̄ domū tuā sicut rachel et liam que edificauerūt domū isrl̄ / ut sit exemplū virtutis in effrata et habeat celebre nom̄ in bethleem / fiatq̄z dom9 tua sicut domo phares q̄ thamar peperit iude. de semine quod dederit dn̄s tibi ex hac puella. Tulit itaq̄z booz ruth et accepit uxorē. ingr̄ssusq̄z est ad eam. Et dedit illi dom9 ut conciperet et pareret filiū. Dixerūtq̄z mulieres ad noemi. Benedictus dn̄s qui nō est passus ut deficeret successor familie tue et vocaretur nom̄ eius in isrl̄ / et habeas qui consolet̄ aīaz tuam et enutriat senectute. De nuru em̄ tua nat9 ē qui te diligit / et mlt̄o tibi est melior q̄m si septem haberes filios. Susceptumq̄z noemi puerū posuit in sinu suo et nutricis ac gerule officio fungebatur. Vicine aūt mlieres cōgratulātes ei et dicentes nat9 est filius noemi: vocauerūt nomē eius obed. Hic est pat̄ ysai patris dauid. He sūt generationes phares. phares genuit esrom. esrom genuit aram. aram genuit aminadab. Aminadab genuit naason. naason genuit salmon. salmon genuit booz. Booz genuit obed. obed genuit ysai ysai genuit dauid

~~Explicit liber Ruth. Incipit prologus sancti Ieronimi [quondam …] in libros Regum~~

Viginti duas esse litteras apud hebreos [syrorum] quoq̄z [et] chaldeorū lingua testat̄. que hebree magna ex parte confinis est. Nā ipsi. xxij. elementa h̄nt eodem sono sz diuersis caracteribus. Samaritani [etiam] pentatheucū moysi totidē litteris scriptitant figuris tm̄ z apicibus discrepantes. Certūq̄z ē hesdram scribam legisq̄z doctorē post captam ierosolimā [et] instauratiōnem templi sub zorobabel alias litteras repperisse quibus nūc utimur. cum ad illud usq̄z tempus idem samaritanorū [et] hebreorū caracteres fuerint. In libro quoq̄z numeri hec eadē supputatio sub leuitarū ac sacerdotū censu mistice ostenditur. Et nomē dn̄i tetragrammaton in quibusdā grecis voluminibus usq̄z hodie antiquis expressum litteris inuenimus. Sz [et] psalmus tricesimus septimus et centesimus [decimus] [et] centesimus undecimus [et] centesimus octauus decimus et centesimus quadragesimus quartus. quamq̄ diuerso scribant metro tamen eiusdē numeri texuntur alphabeto. Et Ieremie lamentationes.

et ordo eius. Salomonis quoque in fine proverbia ab eo loco in quo ait: Mulierem fortem quis inveniet eisdem alphabetis vel incisionibus supputantur. Porro quinque litterae duplices apud hebreos sunt: caph, mem, nun, phe, sade. Aliter enim per has scribunt principia medietatesque verborum, aliter fines. Unde et quinque a plerisque libri duplices estimantur: Samuel, Malachim, Dabreiamin, Hesdras, Ieremias cum Cinoth, id est cum Lamentationibus suis. Quomodo igitur viginti duo elementa sunt per que scribimus hebraice omne quod loquimur, et eorum initiis vox humana comprehenditur, ita viginti duo volumina supputantur, quibus quasi litteris et exordiis in Dei doctrina tenera adhuc et lactantem viri iusti eruditur infantia. Primus apud eos liber vocatur Bresith, quem nos Genesim dicimus. Secundus Elesmoth, qui Exodus appellatur. Tertius Vaiecra, id est Leviticus. Quartus Vaiedaber, quem Numeri vocamus. Quintus Elleaddabarim, qui Deuteronomium prenotatur. Hii sunt quinque libri Moysi, quos proprie Thorath, id est legem, appellant. Secundum prophetarum ordinem faciunt et incipiunt a Iesu filio Nave, qui apud eos Iosue Bennum dicitur. Deinde subtexunt Sophtim, id est Iudicum librum, et in eundem compingunt Ruth, quia in diebus iudicum facta eius narratur hystoria. Tertius

sequitur Samuel, quem nos Regnorum primum et secundum dicimus. Quartus Malachim, id est Regum, qui tertio et quarto Regnorum volumine continetur. Meliusque multo est Malachim, id est Regum, quam Malachoth, id est Regnorum, dicere. Non enim multarum gentium regna describit, sed unius israelitici populi, qui tribubus duodecim continetur. Quintus est Ysaias, sextus Ieremias, septimus Ezechiel, octavus liber duodecim prophetarum, qui apud illos vocatur Thareasra. Tertius ordo agyographa possidet. Et primus liber incipit a Iob, secundus a David, quem quinque incisionibus et uno psalmorum volumine comprehendunt. Tertius est Salomon, tres libros habens: proverbia, que illi parabolas, id est Masloth, appellant. Quartus Ecclesiastes, id est Coeleth. Quintus est Canticum canticorum, quem titulo Sirasirim prenotant. Sextus est Daniel. Septimus Dabreiamin, id est Verba dierum, quod significantius chronicon totius divine ystorie possumus appellare, qui liber apud nos Paralipomenon primus et secundus inscribitur. Octavus Esdras, qui et ipse similiter apud grecos et latinos in duos libros divisus est. Nonus Hester. Atque ita fiunt pariter veteris legis libri viginti duo, id est Moysi quinque, prophetarum octo, agyographorum novem. Quamquam nonnulli Ruth et Cinoth

agiographa scriptitet et
libros hos in suo putet numero
computandos. atque ita esse pariter
legis libros xxiiii quos sub
numero xxiiii seniorum apocalip
sis iohannis inducit adorantes
agnum et coronas suas prostratis
vultibus offerentes stantibus co
ram quatuor animalibus ocu
latis retro et ante id est in preteritum
et futurum respicientibus et indefes
sa voce clamantibus sanctus sanctus
sanctus dominus deus omnipotens qui erat
et qui est et qui venturus est. Hic
prologus scripturarum quasi galeatum
principium omnibus libris quos de
hebreo vertimus in latinum convenire
potest ut scire valeamus quicquid
extra hos est inter apocrifa esse
ponendum. Igitur sapientia que vulgo sa
lomonis inscribitur et ihesu filii
sirach et iudith et thobias et pas
tor non sunt in canone. Macha
beorum primum librum hebraicum
repperi. Secundus grecus est quod ex ipsa
phrasi probari potest. Que
cum ita se habeant obsecro te
lector ne laborem meum reprehensionem
estimes antiquorum. In tabernaculo
dei offert unusquisque quod potest. Alii
aurum et argentum et lapides pre
tiosos. Alii bissum et purpuram et
coccum offerunt et iacinctum. Nobis
bene agitur si obtulerimus
pelles et caprarum pilos. Et tamen
apostolus contemptibiliora nostra magis
necessaria iudicat. Unde et tota illa ta
bernaculi pulchritudo et per singulas
species ecclesie presentis futureque distinctio
pellibus tegitur et ciliciis ardorem
que solis et iniuriam imbrium ea que
viliora sunt prohibent. Lege ergo pri
mum samuel et malachim meum.
meum inquam meum. Quicquid enim
crebrius vertendo et emendando
sollicitius et didicimus et tenemus
nostrum est. Et cum intellexeris quod
antea nesciebas vel interpretem me
estimato si gratus es vel para
frasten si ingratus quamquam mihi omnino
conscius non sim mutasse me quip
piam de hebraica veritate. Certe
si incredulus es lege grecos codices
et latinos et confer cum his
opusculis et ubicumque inter se videris
discrepare interroga quemlibet hebreo
rum cui magis accommodare debeas
fidem. Et si nostra firmaverit puto quod
eum non estimes coniectorem ut
in eodem loco similiter divinaverit.
Sed et vos famulas christi rogo que domini
discumbentis pretiosissimo fidei myr
ro unguitis caput que nequaquam
salvatorem queritis in sepulchro
quibus iam ad patrem christus ascen
dit. ut contra latrantes canes qui
adversum me rabido ore desevient
et circumeunt civitatem atque in eo
se doctos arbitrantur si aliis detra
hant orationum vestrarum clipeos op
ponatis. Ego sciens humilitatem
meam illius semper sententie recordabor
Dixi custodiam vias meas ut
non delinquam in lingua mea. Po
sui ori meo custodiam cum consisteret
peccator adversum me. Obmutui et

humiliatus sum et filii de bonis

~~Explicit prologus~~

~~Incipit liber Regum primus~~

Fuit vir unus de Ramatha sophim de monte effraym et nomen eius Elchana filius ieroboam filii Eliu filii thau filii suph Effrateus. Et habuit duas uxores nomen uni Anna et nomen secunde phenenna. Fueruntque phenenne filii. Anne autem non erat liberi. Et ascendebat vir ille de civitate sua statutis diebus ut adoraret et sacrificaret domino exercituum in sylo. Erant autem ibi duo filii Hely ophni et phinees sacerdotes domini. Venit ergo dies et ymolavit Helchana ~~venit ergo dies~~ deditque phenenne uxori sue et cunctis filiis eius et filiabus partes. Anne autem dedit partem unam tristis quia Annam diligebat. Dominus autem concluserat vulvam eius. Affligebat quoque eam emula eius et vehementer angebat in tantum ut [illegible] Cum redeunte tempore ascenderent templum domini et sic provocabat eam. Porro illa flebat et non capiebat cibum. Dixit ergo ei Elchana vir suus Anna cur fles et quare non comedis et quam obrem affligitur cor tuum numquid

(margin: domino)

(margin: ut exprobraret quod conclusisset dominus vulvam eius. Sic quod faciebat per singulos annos)

ego melior tibi non sum quam decem filii. Surrexit autem Anna postquam comederat et biberat in sylo. Et Hely sacerdote sedente super sellam ante postes domus domini cum esset Anna amaro animo oravit dominum flens largiter et votum vovit dicens. Domine exercituum si respiciens videris afflictionem famule tue et recordatus mei fueris nec oblitus ancille tue dederisque serve tue sexum virilem dabo eum domino omnibus diebus vite eius et novacula non ascendet super caput eius. Factum est autem cum illa multiplicaret preces coram domino et Hely observaret os eius. Porro Anna loquebatur in corde suo tantumque labia eius movebantur et vox penitus non audiebatur. Estimavit ergo eam Hely temulentam. Dixitque ei usque quo ebria eris. Digere paulisper vinum quo mades. Respondit Anna nequaquam inquit domine mi. Nam mulier infelix nimis ego sum vinumque et omne quod inebriare potest non bibi. Sed effudi animam meam in conspectu domini. Ne reputes ancillam tuam quasi unam de filiabus Belial. Quia ex multitudine doloris et meroris mei locuta sum usque in presens. Tunc Hely ait ei Vade in pace et deus Israel det tibi petitionem quam rogasti eum. Et illa dixit utinam

ramatha loquor aut helchana
anna uxorem suam et recor[datus est]

inveniat ancilla tua gratiam in
oculis tuis. Et abiit mulier
in viam suam et comedit.
Vultusque illius non sunt amplius
in diversa mutati. Et surrexerunt
mane et adoraverunt coram domino
reversique sunt et venerunt in domum
suam, et recordatus est eius
dominus. Et factum est post circulum
dierum. Concepit Anna et peperit
filium. Vocavitque nomen eius
Samuel eo quod postulasset eum
a domino. Ascendit autem vir eius
Elchana et omnis domus eius
ut immolaret domino hostiam
sollempnem et votum suum. Et Anna
non ascendit. Dixit enim viro
suo. Non vadam donec ablac-
tetur infans, et ducam eum
ut appareat in conspectu domini,
et ibi maneat iugiter. Et ait
Elchana vir suus. Fac quod tibi
bonum videtur et mane donec
ablactes eum. Precorque ut im-
pleat dominus verbum suum. Mansit
ergo mulier et lactavit pue-
rum suum donec amoveret
eum a lacte. Et adduxit eum
secum postquam ablactaverat
cum vitulis tribus, et tribus
modiis farine et amphora
vini. Et adduxit eum ad do-
mum domini in sylo. Puer autem
erat adhuc infantulus. Et
immolaverunt vitulum, et obtu-
lerunt puerum hely. Et ait Anna
Obsecro domine mi vivit anima

tua ~~domine mi~~. Ego sum mulier
illa que steti coram te hic orans
dominum pro puero isto oravi et
dedit michi dominus petitionem
meam quam postulavi eum. Ideo
et ego commodavi eum domino
cunctis diebus quibus fuerit
accommodatus domino et adorave-
runt ibi dominum. Et adoravit
Anna et ait. Cap. ii.

Exultavit cor meum
in domino et exaltatum
est cor meum in deo
meo. Dilatatum est os meum
super inimicos meos quia letata
sum in salutari tuo. Non est sanctus
ut est dominus, neque enim est alius
extra te, et non est fortis sicut
deus ~~nr~~. Nolite multiplicare
loqui ~~[illegible]~~ sublimia glori-
antes. Recedant vetera de ore
vestro quia deus scientiarum dominus est
Et ipsi preparantur cogitationes.
Arcus fortium superatus est et
infirmi accincti sunt robore.
Repleti prius pro panibus se lo-
caverunt et famelici saturati sunt.
Donec sterilis peperit plurimos
Et que multos habebat filios
infirmata est. Dominus mortificat
et vivificat deducit ad infe-
ros et reducit. Dominus pauperem
facit et ditat humiliat et sub-
limat. Suscitat de pulvere
egenum et de stercore ~~erigens~~ elevat
pauperem ut sedeat cum prin-
cipibus, et solium glorie teneat.

a b Sollempnem. Et benedixit Hely
Helchane et uxori eius

Domini enim sunt cardines terre
et posuit super eos orbem. Pe
des sanctorum suorum servabit, et impii
in tenebris conticescent, quia
non in fortitudine sua robora
bitur vir. Dominum formidabunt
adversarii eius, et super ipsos in
celis tonabit. Dominus iudicabit
fines terre et dabit imperium
regi suo et sublimabit cornu
xpi sui. Et abiit Elchana in
Ramatha in domum suam. Puer
autem erat minister in conspectu domini
ante faciem Hely sacerdotis. Por
ro filii Hely filii Belial nesci
entes dominum neque officium sacer
dotum ad populum, sed quicumque
immolasset victimam, veniebat
puer sacerdotis dum coque
rentur carnes, et habebat
fuscinulam tridentem in manu
sua et mittebat eam in lebe
tem vel in caldariam aut in olla
sive in caccabum, et omne quod leva
bat fuscinula tollebat sa
cerdos sibi. Sic faciebant univer
so Israheli venienti in Sylo. Et an
tequam adolerent adipem ~~pue~~
carnem ut coquam sacerdoti. Non
enim accipiam carnem coctam
sed crudam. Dicebatque ei im
molans: Incendatur primum iuxta
morem adeps, et tolle tibi quantum
cumque desiderat anima tua. Qui
respondens aiebat ei: Nequaquam,
nunc enim dabis, alioquin
tollam vi. Erat autem peccatum

veniebat puer sacerdotis et dicebat immolanti da michi ...

puerorum grande nimis coram
domino, quia detrahebant homines
a sacrificio domini. Samuel autem
ministrabat ante faciem domini
puer accinctus ephot lineo
et tunicam parvam faciebat ei
mater sua, quam afferebat statutis
diebus ascendens cum viro suo
ut immolaret hostiam a uxori eius b
dixitque: Reddat tibi dominus se
men de muliere hac pro fenore
quod commodasti domino. Et abie
runt in locum suum. Visitavit
ergo dominus Annam et concepit et
peperit tres filios et duas fi
lias. Et magnificatus est puer
Samuel apud dominum. Hely autem
erat senex valde et audie
bat omnia que faciebant filii
sui universo Israheli et quomodo dor
miebant cum mulieribus
que observabant ad hostium
tabernaculi, et dixit eis: Quare
facitis res huiuscemodi quas (qua)
ego audio res pessimas ab
omni populo? Nolite filii mei, non est
enim bona fama quam ego au
dio, ut transgredi faciatis populum
domini. Si peccaverit vir in virum
placari ei potest deus. Si autem
in dominum peccaverit vir, quis ora
bit pro eo? Et non audierunt vo
cem patris sui, quia voluit dominus
occidere eos. Cap. iii.

Puer autem Samuel pro
ficiebat atque cresce
bat et placebat tam

deo quam hominibus. Venit autem
vir dei ad hely. Et ait ad eum
Hec dicit dominus deus. Numquid
non aperte revelatus sum do-
mui patris tui cum essent in egip-
to in domo pharaonis. et
elegi eum ex omnibus tribubus
israel michi in sacerdotem ut ascen-
deret ad altare meum et ado-
leret michi incensum. et por-
taret coram me ephoth. Et
dedi domui patris tui omnia sa-
crificia filiorum israel. Quare calce
abiecisti victimam meam et munera
mea que ut offerentur in templo
Et magis honorasti filios
tuos quam me. ut comederetis
primicias omnis sacrificii ple-
bis mei israel. Propterea ait dominus deus
israel. Loquens locutus sum ut
domus tua et domus patris
tui omnia sacrificia filiorum in-
ministraret in conspectu meo usque
in sempiternum. Nunc autem dicit
dominus. Absit hoc a me. Sed qui-
cumque honorificaverit me glori-
ficabo eum. Qui autem contemp-
nunt me erunt ignobiles. Ecce
dies veniunt et precidam bra-
chium tuum et brachium domus
patris tui ut non sit senex in
domo patris tui et tua. et vide-
bis emulum tuum in templo in
universis prosperis israel. et non
erit in domo tua senex omnibus
diebus. Verumptamen non aufe-
ram virum penitus ex te ab
altari meo. sed ut deficiant ocu-
li tui et tabescat anima tua.
et magna pars domus tue
morietur. cum ad virilem eta-
tem venerit. Hoc autem erit signum
quod venturum est duobus filiis
tuis ophni et phinees. in
die una morientur ambo. et sus-
citabo mihi sacerdotem fidelem
qui iuxta cor meum et animam meam
faciet. et edificabo ei domum
fidelem. et ambulabit coram
christo meo cunctis diebus. Futurum
autem ut quicumque remanserit
in domo tua veniat ut oret
pro eo. et offerat nummum ar-
genteum et tortam panis. dicatque
Dimitte me obsecro te ad
unam partem sacerdotalem ut co-
medam buccellam panis. Pu-
er autem samuel ministrabat domino
coram hely et sermo domini erat
preciosus in diebus illis non erat
visio manifesta. Factum est ergo in
die quadam. hely iacebat in
lecto. et oculi eius caligave-
rant et non poterat videre.
lucernam dei antequam extingueretur
Samuel autem dormiebat in
conspectu domini in templo ubi
erat archa dei. Et vocavit dominus
samuel. Qui respondens ait Ecce
ego. et cucurrit ad hely. Dixit-
que ei. Ecce ego. vocasti enim me
Qui dixit non vocavi te. Rever-
tere et dormi. Et abiit et
dormivit. Et adiecit dominus rursum

vocare samuelem. Consurgensque
samuel abiit ad hely et dixit
Ecce ego quia vocasti me. Qui respondit
non vocavi te fili mi
revertere et dormi. Porro Sa
muel necdum sciebat dominum neque
quod revelatus fuerat sermo
domini ei. Et adiecit dominus et vocavit
adhuc samuelem tercio. Qui con
surgens abiit ad heli et ait
Ecce ego quia vocasti me.
Intellexit ergo hely quia dominus
vocasset puerum et ait ad samu
elem. Vade et dormi. Et si deinceps
vocaverit te dices. Loquere
domine quia audit servus tuus.
Abiit ergo samuel et dormivit
in loco suo. Et venit dominus et
stetit et vocavit sicut voca
verat secundo. Samuel samuel.
Et ait samuel. Loquere domine
quia audit servus tuus. Et dixit
dominus ad samuelem. Ecce ego facio
verbum in israel quod quicumque au
dierit tinniet ambe aures eius.
In die illo suscitabo adversum
hely omnia que locutus sum
super domum eius. Incipiam
et complebo. Predixi enim ei quod
iudicaturus essem domum eius
in eternum propter iniquitatem eo quod
noverat indigne agere filios suos
et non corripuit eos. Ideo iu
ravi domui hely quod non expietur
iniquitas domus eius victimis
et muneribus usque in eternum.
Dormivit autem samuel usque
mane aperuitque hostia domus
domini. Et samuel timebat indi
care visionem hely. Vocavit
ergo hely samuelem et dixit
Samuel fili mi. Qui respondens
ait presto sum. Et interrogavit
eum. Quis est sermo quem lo
cutus est dominus ad te. Oro te ne
celaveris me. Hec faciat tibi
deus et hec addat si absconderis
a me sermonem ex omnibus
verbis que dicta sunt tibi. Indica
vit itaque ei omnes sermones samu
el et non abscondit ab eo. Et
ille respondit. Dominus est. Quod bonum est
in oculis eius faciat. Crevit
autem samuel et dominus erat cum
eo et non cecidit ex omnibus verbis
eius in terram. Et cognovit universus
israel a dan usque bersabee
quod fidelis samuel propheta esset
domini. Et addidit dominus ut appa
reret in silo quoniam revelatus
fuerat dominus samueli in sylo iuxta
verbum domini. Et venit sermo samuelis
universo israeli. Cap. IIII.

Et factum est in diebus
illis convenerunt philis
tiim in pugnam. Egressus
est autem israel obviam philistiim
in prelium et castra metatus
est iuxta lapidem adiutorii. Porro
philistiim venerunt in aphec
et instruxerunt aciem contra
israel. Inito autem certamine terga
vertit israel philisteis et cesa sunt
in illo certamine passim per agros

quasi iiii^or milia virorum et reversus
est populus ad castra Dixerunt-
que maiores natu de Israel quare
percussit nos dominus hodie coram
Philistiim afferamus ad nos
de Sylo archam federis domini
exercituum et veniat in medium
nostri ut salvet nos de manu
inimicorum nostrorum Misit ergo populus
in Sylo et tulerunt inde archa
federis domini exercituum sedentis
super cherubyn Erantque duo
filii Hely cum archa federis
domini Ophni et Phynees Cumque
venisset archa federis domini in
castra vociferatus est omnis
Israel clamore grandi et personuit
terra et audierunt Philistiim
vocem clamoris dixeruntque
quenam hec vox est clamoris
magni in castris Hebreorum et
cognoverunt quod federis archa
domini venit in castra Timueruntque
Philistiim dicentes Venit
deus in castra et ingemuerunt
dicentes Ve nobis quis nos
salvabit de manu deorum sub
limorum istorum Hii sunt dii
qui percusserunt Egyptum omni
plaga in deserto Confortamini
et estote viri Philistiim ne ser
viatis Hebreis sicut il
li servierunt nobis Confortamini
et pugnate Pugnaverunt
ergo Philistiim et cesus est Israel
Et fugit unusquisque in thaber
naculum suum et facta est plaga

non enim fuit tanta
exultatio heri et nudiustertius
Ve nobis

magna nimis Et ceciderunt
de Israel xxx milia peditum
et archa dei capta est Duo quoque
filii Hely mortui sunt Ophni
et Phynees Currens autem
vir de Beniamin ex acie ve
nit in Sylo in die illo scissa
veste et conspersus pulvere
caput Cumque ille venisset He
ly sedebat super sellam contra
viam spectans erat enim cor
eius pavens pro archa dei Vir
autem ille postquam ingressus est
urbem nunciavit et ululavit
omnis civitas Et audivit
Hely sonitum clamoris Dixitque
quis est sonitus tumultus huius
At ille festinavit et venit et
nunciavit Hely Hely autem erat [illegible] nonaginta
lxxxviii annorum et oculi eius
caligaverant et videre non pote
rat Et dixit ad Hely Ego su
m qui veni de prelio et ego qui
de acie fugi hodie Cui ille
ait Quid actum est fili mi
Respondens autem ille qui nunciabat et
ait Fugit Israel coram Philistiim
et ruina magna facta est in
populo Insuper et duo filii tui mor duo
tui sunt Ophni et Phynees
et archa dei capta est Cumque
nominasset ille archam dei cap
tam cecidit Hely de sella re hely cecidit
trorsum iuxta hostium et fractis
cervicibus mortuus est senex
enim erat et grandevus et ipse
iudicavit Israel xl annis Nurus
quadraginta

^ partum

aut eius uxor finees pregnans
erat, vicinaque partui, et audito
nuncio quod capta esset archa
dei et mortuus est socer eius
et vir suus, incurvavit se et
peperit. Irruerant enim in eam
subiti dolores. In ipso autem
momento mortis eius dixerunt
ei que stabant circa eam: Ne
timeas quia filium peperisti.
Que non respondit eis neque natum
animadvertit, et vocavit
puerum hyschaboth dicens: Trans
lata est gloria domini de israel quia
capta est archa dei, et pro
socero suo et pro viro suo ait:
Translata est gloria ab israel eo
quod esset capta archa dei. v. c.
Philistym autem tule
runt archam dei,
et asportaverunt eam
a lapide adiutorii in azotum.
Tuleruntque philistym archam
dei et intulerunt eam in tem plum
plum dagon, et statuerunt ea ea
iuxta dagon. Cumque surrexissent
diluculo azothii altera altera
altera die, ecce dagon iacebat pro
nus in terra ante archam domini;
et tulerunt dagon et restitue
runt eum in locum suum. Rur
sumque mane die altero con
surgentes invenerunt dagon
iacentem super faciem suam
in terra coram archa domini; ca
put autem dagon et due pal
me manuum eius abscise erant

super lymen. Porro dagon truncus
solus remanserat in loco suo.
Propter hanc causam non cal
cant sacerdotes dagon et
omnes qui ingrediuntur templum
eius super lymen dagon in
azotho usque in hodiernum
diem. Aggravata est autem manus
domini super azotios et demolitus
est eos, et percussit in secreti natium
ori parte natium azotum et
fines ~~proprinees~~ eius et ebullierunt
ville et agri in medio regio
nis et nati sunt mures et
facta est confusio mortis magne
in civitate. Videntes autem viri a
zoti huiuscemodi plagam dixerunt:
Non maneat archa dei israel
apud nos quoniam dura manus
eius est super nos et super dago
dagon deum nostrum. Et mittentes
congregaverunt omnes satrapes
philistinorum ad se et dixerunt:
Quid faciemus de archa dei
israel? Et circumduxerunt archam
dei israel. Illis autem circumducentibus
eam fiebat manus domini per
singulas civitates interfectionis
magne nimis. Et percutiebat
viros uniuscuiusque civitatis
a parvo usque ad maiorem et
computrescebant ~~et computres~~
bat ~~centes~~ prominebant [illegible] extales
eorum. Inieruntque gethei con
silium et fecerunt sibi sedes
pelliceas. Miserunt ergo archam
dei in accaron. Cumque venisset

X a Responderunt gethei circumducatur archa
dei israel

X prominentes

archa dei in accharon exclama-
uerunt accaronite dicentes adduxe-
runt ad nos archam dei
israel ut interficiat nos et populum
nostrum. Miserunt itaque et congre-
gauerunt omnes satrapas phy-
listinorum. Qui dixerunt: Di-
mittite archam dei israel et
reuertatur in locum suum et
non interficiat nos cum populo
nostro. Fiebat enim pauor mor-
tis in singulis urbibus, et
grauissima ualde erat ma-
nus dei. Viri quoque qui mor-
tui non fuerant percutiebantur
in secretiori parte natium et (natium)
ascendebat ululatus uniu-
cuiusque ciuitatis in celum. c. vi.

Fuit ergo archa domini
in regione philisti-
norum vii septem men-
sibus. Et post hec vocauerunt
philistim sacerdotes et diuinos
dicentes: Quid faciemus de
archa dei? indicate nobis quo-
modo remittemus eam in locum
suum. Qui dixerunt: Si remit-
titis archam dei israel nolite
dimittere eam uacuam, sed quod de-
betis reddite ei pro peccato et tunc
curabimini. Et scietis quare non
recedit manus eius a uo-
bis. Qui dixerunt: Quid est quod
pro delicto debeamus reddere
ei? Responderuntque eis: iuxta
numerum prouinciarum philistinorum
quinque anos aureos et quinque
mures aureos facietis, quia
plaga una fuit uobis omnibus
et satrapis uestris. Facietisque simili-
tudinem anorum uestrorum et simili-
tudinem murium qui demoliti
sunt terram. Et dabitis deo
gloriam israel si forte releuet
manum suam a uobis et a diis
uestris et a terra uestra. Quare aggra-
uatis corda uestra sicut aggra-
uauit pharao et egyptus cor suum?
Nonne postquam percussus est, tunc
dimisit eos et abierunt? Nunc
ergo accipite et facite plau-
strum nouum unum et duas
uaccas fetas quibus non est
impositum iugum; iungite in
plaustro et recludite catu-
los earum domi. Tolletisque ar-
cham domini et ponetis in plau-
stro, et uasa aurea que exsol-
uistis ei pro delicto ponetis
in capsellam ad latus eius;
et dimittite eam ut uadat
et aspicietis: et siquidem per uiam (per uiam finium)
finium suorum ascenderit contra
bethsames, ipse nobis fecit
hoc malum grande; sin autem mi-
nime, sciemus quia nequaquam
manus eius tetigit nos, sed
casu accidit. Fecerunt ergo illi
hoc modo. Et tollentes duas
uaccas que lactabant uitu-
los earum concluserunt domi (iunxerunt ad plaustrum vitulos [illegible])
et posuerunt archam domini super
plaustrum et capsellam que
habebat mures aureos et

similitudinem anorum ibat at
indirectum viam que
ducit bethsames et itinere
uno gradiebantur pergentes et
mugientes non declinabant
neque ad dexteram neque ad si
nistram sed et satrape philisti
norum sequebantur usque ad ter
minos bethsames Porro
bethsamite metebant triti
cum in valle Et elevantes
oculos suos viderunt archam
et gavisi sunt cum vidissent
Et plaustrum venit in agrum
iosue bethsamite et stetit ibi
Erat autem ibi lapis magnus
et conciderunt ligna plaustri
vaccasque imposuerunt super ea
holocaustum domino Levite autem
deposuerunt archam dei et capsel
lam que erat iuxta eam in qua
erant vasa aurea et posu
erunt super lapidem grandem
Viri autem bethsamite obtu
lerunt holocausta et immola
verunt victimas in die illa domino
Et quinque satrape philisti
norum viderunt et reversi sunt
in accaron in die illa Hii sunt
autem ani aurei quos reddiderunt
philistim pro delicto domino azo
tus unum Gaza unum ascalon
unum Geth unum Accaron unum
et mures aureos secundum nu
merum urbium philistim quinque
provinciarum ab urbe murata
usque ad urbem que erat absque

muro et usque ad abel magnum
super quem posuerunt archam domini
que erat usque in die illa in
agro iosue bethsamitis Per
cussit autem dominus de viris beth
samitibus eo quod vidissent ar
cham domini et percussit de popu
lo septuaginta viros et quinquaginta milia
plebis Luxitque populus eo quod
percussisset dominus plebem plaga
magna Et dixerunt viri beth
samite Quis poterit stare in
conspectu domini dei sancti huius
et ad quem ascendet a nobis
Miseruntque nuntios ad habi
tatores cariathiarim di
centes Reduxerunt archam
domini philistim descendite et
reducite eam ad vos Ca. vii.

Venerunt ergo viri caria
thiarim et reduxerunt
archam domini et intule
runt eam in domum abinadab
in gabaa Eleazarum autem filium
eius sanctificaverunt ut custo
diret archam domini Et factum est
ex qua die mansit archa domini
in cariathiarim multiplica
ti sunt dies Erat quippe iam
annus vicesimus et requievit omnis
domus israel post dominum ait autem
samuel ad universam domum
israel dicens Si in toto corde
vestro revertimini ad dominum auferte
deos alienos de medio
vestri Baalim et astaroth et
preparate corda vestra domino et servite

illi soli et eruet uos de ma
nu philistijm. Abstulerunt ergo
filii israel baalim et astaroth
et seruierunt deo soli. Dixit
autem samuel congregate uni
uersum israel in masphat ut orem
pro uobis ad dominum. Et conuenit
in masphat hauseruntque aquam
et effuderunt in conspectu
domini et ieiunauerunt in die illa
et dixerunt ibi peccauimus domino.
Iudicauitque samuel filios israel
in masphat et ascenderunt
satrape philistinorum ad israel.
Quod cum audissent filii israel
timuerunt a facie philistinorum.
Dixeruntque ad samuelem ne
cesses pro nobis clamare ad
dominum deum nostrum ut saluet nos
de manu philistinorum. Tulit
autem samuel agnum lactentem
et unum et obtulit illum holocau
stum integrum domino. Et clama
uit samuel ad dominum pro
israel et exaudiuit eum dominus.
Factum est autem cum samuel of
ferret holocaustum philisteos
inire prelium contra israel. Intonu
it autem dominus fragore magno
in die illa super philistijm et ex
terruit eos et cesi sunt a facie
israel. Egressique filii israel de mas
phat persecuti sunt philisteos
et percusserunt eos usque ad
locum qui erat subter bethachar.
Tulit autem samuel lapidem
unum et posuit eum inter masphat

et inter sen. Et uocauit nomen loci
illius lapis adiutorii. Dixitque
usque huc auxiliatus est nobis
dominus. Et humiliati sunt philistijm
nec apposuerunt ultra ut ueni
rent in terminos israel. Facta est
itaque manus domini super phi
listeos cunctis diebus samu
elis et reddite sunt urbes
quas tulerant philistijm ab
israel israeli ab accaron usque
geth et terminos suos. Liberauitque israel // que israel de manu phi listinorum. Erat autem pax inter israel et amorreum
et amorreum. Iudicabat quoque
samuel israel cunctis diebus
uite sue et ibat per singulos
annos circuiens bethel et gal
galam masphath iudicabatque
israhelem in supradictis locis.
Reuertebaturque in ramatha ibi
enim erat domus eius et ibi iu
dicabat israelem et edificauit
ibi etiam altare domino. Cap. VIII.

Factum est autem cum senu
isset samuel posuit
filios iudices israel.
Fuitque nomen filii eius primo
geniti iohel et nomen secundi a
bya iudicum in bersabee. Et
non ambulauerunt filii eius
in uiis illius sed declinauerunt
post auariciam acceperuntque mu
nera et peruerterunt iudicium. Con
gregati ergo uniuersi maiores
natu israel uenerunt ad samuelem
in ramatha dixeruntque ei ecce
tu senuisti et filii tui non am
bulant in uiis tuis. Constitue

nobis Regem ut iudicet nos
sicut universe habent naciones
Displicuitque sermo in oculis
samuelis eo quod dixissent da
nobis regem ut iudicet nos
Et oravit samuel ad dominum
Dixitque dominus ad samuelem
audi vocem populi in omnibus
q quae loquuntur tibi. Non enim te abie
cerunt sed me ne regnem
super eos iuxta omnia opera sua que
fecerunt a die qua eduxi eos de
egipto usque ad diem hanc
Sicut dereliquerunt me et servi
erunt diis alienis sic faciunt
et tibi. Nunc ergo audi vocem eorum
verumptamen contestare eos et predic
eis ius regis qui regnaturus
est super eos. Dixitque samuel
omnia verba domini ad populum qui
petierat a se regem et ait Hoc
erit ius regis qui imperaturus
est vobis Filios vestros tollet et
ponet in curribus suis. facietque
sibi equites et precursores quadrigarum
suarum et constituet sibi
tribunos et centuriones et
aratores agrorum suorum et mes
sores segetum et fabros ar
morum et curruum suorum. Filias quoque
vestras faciet sibi unguentarias et
focarias et panificas. Agros
quoque vestros et vineas et oliveta optima
tollet et dabit servis suis. Sed
et segetes et vinearum redditus
addecimabit ut det eunuchis
et famulis suis. Servos etiam
vestros et ancillas et iuvenes
optimos et asinos auferet
et ponet in opere suo. Greges
quoque vestros addecimabit. Vos quoque
eritis ei servi et clamabitis
in die illa a facie regis vestri
quem elegistis vobis. Et non ex
audiet vos dominus in die illa quia
petistis vobis Regem. Noluit
autem populus audire vocem samue
lis sed dixerunt. Nequaquam. Rex
erit super nos et erimus quoque
sicut omnes gentes et iudicabit
nos rex noster et egredietur ante
nos et pugnabit bella nostra
pro nobis. Audivit samuel omnia
verba populi et locutus est ea in
auribus domini. Dixit autem dominus
ad samuelem. Audi vocem eorum
et constitue super eos regem.
et ait samuel ad viros israel
Vadat unusquisque in civitatem
suam etc. Cap. ix

Et erat vir de beniamyn nomine eius Ci
lius [?] abyel filii seor
filii becor filii [illegible] filii aphia
phia ~~pro vobis saul [illegible]~~
~~bonus et non erat vir de~~ filii
viri gemini fortis robore. Et
erat ei filius nomine Saul
electus bonus et non erat vir
de filiis israel melior illo ab hu
mero et sursum eminebat
super omnem populum. Perierant autem
asine cis patris saul. Et dixit
cis ad saul filium suum. Tolle

tecum unum de pueris et consur-
gens vade quere asinas.
Qui cum transissent per montem
effraym et per terram salisa
et non invenissent transierunt
etiam per terram salym et non erant
sed et per terram gemini et minime
repererunt. Cumque autem venis-
sent in terram suph et non inve-
nissent dixit saul ad puerum
suum qui cum eo erat. Veni et
revertamur ne forte dimiserit
pater meus azinas et sollicitus
sit pro nobis. Qui ait. Ecce vir
dei est in civitate hac vir
nobilis et omne quod loquitur
absque ambiguitate venit.
Nunc ergo eamus illuc nos
forte indicet nobis de via
nostra propter quam venimus. Dixitque
saul ad puerum suum. Ecce ibimus
quid feremus ad virum dei? panis
defecit in sitarciis nostris et
sportulam non habemus ut de-
mus homini dei nec quicquam aliud.
Rursum puer respondit sauli
et ait. Ecce inventa est in manu
mea quarta pars stateris argenti
demus homini dei ut indicet
nobis viam nostram. Olym in
israel sic loquebatur unusquisque
vadens consulere dominum. Venite
et eamus ad videntem. Qui
enim propheta dicitur hodie vocabatur
olym videns. Et dixit saul
ad puerum suum. Optimus sermo
tuus veni eamus. Et ierunt

in civitate in qua erat vir
dei. Cumque ascenderent in clivum
civitatis invenerunt puellas
egredientes ad hauriendam
aquam et dixerunt eis. Num hic
est videns. Que respondentes di-
xerunt illis. Hic est ecce ante
vos festinate nunc hodie enim
venit ad civitatem quia sacri-
ficium hodie est populi in excelso.
Ingredientes urbem statim in-
venietis eum antequam ascen-
dat in excelsum ad vescendum.
Neque enim comesturus est populus
donec ille veniat quia ipse
benedicet hostiam et deinceps
comedent qui vocati sunt.
Nunc ergo ascendite quia hodie
reperietis eum. Et ascenderunt
in civitatem. Cumque illi ambu-
larent in medio urbis apparuit
Samuel egrediens obviam
eis ut ascenderet in excelsum.
Dominus autem revelaverat auri-
culam samuelis ante unam
diem quam veniret saul dicens.
Hac ipsa hora que nunc est cras
mittam ad te virum de terra beny-
amyn et unges eum ducem
super populum israel et salvabit
populum meum de manu philisti-
norum quia respexi populum meum
venit enim clamor eorum ad me.
Cumque aspexisset samuel saulem
dominus dixit ei. Ecce vir quem
dixeram tibi iste dominabitur populo.
Accessit autem saul ad samuelem

in medio porte et ait Indica
oro mihi ubi est domus videntis
Et respondens Samuel Sauli dixit
Ego sum videns ascende ante
me in excelsum ut comedas
mecum hodie et dimittam te ma
ne et omnia que sunt in corde
tuo indicabo tibi et de asinis
quas nudius tertius perdidisti
ne pro hoc solicitus sis quia invente
sunt et cuius erunt optima que
Israel Nonne tibi et omni do
mui patris tui Respondens autem Saul
ait Numquid non filius Iemini
ego sum de minima tribu Israel et
cognatio mea novissima inter
omnes filios de tribu Benia
myn quare ergo locutus es mihi
sermonem istum Assumens itaque Sa
muel Saulem et puerum eius in
duxit eos in triclinium et dedit
eis locum in capite eorum qui
fuerant invitati Erant enim quasi
xxx viri Dixitque Samuel co
co Da partem quam dedi tibi et
precepi ut reponeres seorsum
apud te Levavit autem cocus ar
mum et posuit ante Saul Dixit
itaque Samuel Ecce quod remansit
pone ante te et comede quia
de industria servatum est tibi quando
populum vocavi Et comedit
Saul cum Samuele in die illa
Et descenderunt de excelso in
oppidum Et locutus est cum Saul
in solario et dormivit Cumque
mane surrexissent et iam dies

Iam

vocavit Samuel Saul in solario

dilucesceret vocavit Samuel Saul
in solario dicens Surge ut
dimittam te Et surrexit Saul
Egressique sunt ambo ipse videlicet
et Saul et Samuel Cumque descen
derent in extrema parte civitatis
Samuel dixit ad Saul Dic
puero ut antecedat nos et
transeat tu autem subsiste pau
lisper ut indicem tibi verbum Domini
Tulit autem Samuel
lenticulam olei et effu
dit super caput eius
Et deosculatus est eum et ait
Ecce unxit te Dominus super
hereditatem suam in principem et tu libera
bis populum eius de manibus
inimicorum eius qui in circuitu eius
sunt Et hoc tibi signum quod
unxit te Deus in principem Cum
abieris hodie a me invenies
duos viros iuxta sepulchrum
Rachel in finibus Benyamyn
in meridie dicentes Invente
dicentes tibi Invente sunt asine
ad quas ieras perquirendas
et intermissis pater tuus asinis
solicitus est pro vobis et dicit Quid
faciam de filio meo Cumque abi
eris inde et ultra transieris et
veneris ad quercum Thabor
invenient te ibi tres viri ascenden
tes ad Deum in Bethel unus
portans tres edos et alius por
tans tres tortas panis et
alius portans lagenam vini
Cumque te salutaverint dabunt

tibi duos panes et accipies
de manu eorum. Post hec venies
in collem dei ubi est statio phy
listinorum. Et cum ingressus
fueris urbem ibi obvium habebis
gregem prophetarum descendentium
de excelso et ante eos psalterium
et tympanum et tibiam et cy
tharam. Ipsos quoque prophetantes
et insiliet in te spiritus domini et pro
phetabis cum eis et mutaberis
in virum alium. Quando ergo evenerint
signa hec omnia tibi fac quecum
que invenerit manus tua quia te
cum dominus est. Et descendes an
te me in galgala. Ego quippe
descendam ad te ut offeras ob
lationes et immoles victimas
pacificas. vii. diebus expecta
bis donec veniam ad te et ostendam
tibi quid facias. Itaque cum aver
tisset humerum suum ut abiret
a samuele immutavit ei deus
cor aliud. Et venerunt omnia sig
na hec in die illa. Veneruntque ad predictum
collem et ecce + ~~[illegible]~~ prophetarum (+ cuneus)
obvius ei et insilivit in eum
spiritus domini et prophetavit in medio
eorum. Videntes autem omnes qui
noverant eum heri et nudius
tercius quod esset cum prophetis et pro
phetaret, dixerunt ad invicem
Que nam res accidit filio
Cis. Num et saul inter prophetas.
Respondit alius ad alterum dicens
Et quis est pater eius. Propterea versum
est in proverbium. Num et saul inter

prophetas. Cessavit autem prophetare
et venit ad excelsum. Dixitque
patruus saul ad eum et ad puerum
eius quo abistis. Qui respon
derunt querere asinas quas
cum non reperissemus venimus
ad samuelem. Dixitque ei patru
us suus indica michi quid dixerit
tibi samuel. Et ait saul ad pa
truum suum. Indicavit nobis quod
invente essent asine. De sermone
autem regni non indicavit ei
quem locutus fuerat ei samuel.
Et convocavit samuel populum
ad dominum in masphat et ait
ad filios israel. Hec dicit dominus
deus israel. Ego eduxi vos de
egypto et erui vos de manu
egyptiorum et de manu omnium re
gum qui affligebant vos. Vos
autem proiecistis dominum deum vestrum
qui salvavit vos de universis
malis et tribulationibus vestris et
dixistis nequaquam sed regem
constitue super nos. Nunc ergo con
state coram domino per tribus
vestras et familias. Et applicuit
samuel omnes tribus israhel.
Et cecidit sors super tribum be
niamyn et cognationes eius
et cecidit super cognationem me
tri et pervenit usque ad saul filium
cys. Quesierunt ergo eum et non
est inventus illic. Et consulu
erunt post hoc dominum utrum
nam venturus esset illuc. Respondit
que dominus. Ecce absconditus est.

domi. Cucurrerunt itaque et tulerunt eum inde. Stetitque in medio populi et altior fuit omni populo ab humero et sursum. Et ait Samuel ad omnem populum: Certe videtis quem elegit dominus, quoniam non sit similis illi in omni populo. Et clamavit omnis populus et ait: Vivat rex. Locutus est autem Samuel ad omnem populum legem regni et scripsit in libro et reposuit coram domino. Et dimisit Samuel omnem populum singulos in domum suam. In gabaa et abiit cum eo pars exercitus quorum tetigit deus corda. Filii vero belial dixerunt: Num salvare nos poterit iste? Et despexerunt eum et non attulerunt ei munera. Ille vero dissimulabat se audire. Et factum est autem quasi post messem. Cap. xi.

Sed et saul abyt in domum

xi

Ascendit autem naas amonites et pugnare cepit adversus iabes galaad. Dixeruntque omnes viri iabes ad naas: Habeto nos federatos et serviemus tibi. Et respondit ad eos naas amonites: In hoc feriam vobiscum fedus ut eruam omnium ~~vestrum~~ virorum oculos dextros, ponamque vos obprobrium in gentibus in universo israel. Et dixerunt ad eum seniores iabes: Concede nobis vii dies ut mittamus nuntios ad universos terminos israel. Et si non fuerit qui defendat nos, egrediemur ad te. Venerunt ergo in gabaa nuntii ad saul et nuntiaverunt verba hec audiente populo. Et elevavit omnis populus vocem suam et flevit. Et ecce saul veniebat sequens boves de agro et ait: Quid habet populus quod plorat? Et narraverunt ei verba virorum iabes. Et insiluit spiritus domini in saul cum audisset hec verba, et iratus est furor eius nimis. Et assumens utrumque bovem concidit in frustra, misitque in omnes terminos israel per manus nuntiorum dicens: Quicumque non exierit et secutus fuerit samuelem et saul, sic fiet bobus eius. Invasit ergo timor domini populum et egressi sunt quasi vir unus. Et recensuit eos in bezech. Fueruntque filii israel ccc milia virorum, Iuda autem xxx milia. Et dixerunt nuntiis qui venerant: Sic dicetis viris qui sunt in iabes galaad: Cras erit vobis salus cum incaluerit sol. Venerunt ergo nuntii et annuntiaverunt viris iabes. Qui letati sunt et dixerunt: Mane egrediemur ad vos et facietis nobis omne quod placuerit vobis. Et factum est cum dies venisset crastinus, constituit saul populum in tres partes et ingressus est media castra in vigilia matutina [amane] et percussit amon usque

dum incalesceret dies. Reliqui autem
dispersi sunt ita ut non relinquerentur
ex eis duo pariter. Et ait populus
ad samuelem. Quis est iste qui
dixit saul non regnabit super
nos. Date viros et interficiemus
eos. Et ait saul non interficietur
quisquam in die hac quia hodie
fecit deus salutem in israel. Dixit
autem samuel ad populum. Venite et
eamus in galgala et innovemus
ibi regnum. Et perrexit omnis
omnis populus in galgala et
fecerunt ibi regem saul coram domino
in galgala et immolaverunt ibi
victimas coram domino pacificas.
Et letatus est saul ibi et cuncti
viri israel nimis. Cap. xii.

Dixit autem samuel ad
universum israel. Ecce audivi
vocem vestram iuxta omnia
que locuti estis ad me. Et con-
stitui super vos regem. Et nunc
rex graditur ante vos. Ego autem
senui et incanui. Porro filii
mei vobiscum sunt. Itaque conver-
satus coram vobis ab adoles-
centia mea usque ad diem hanc.
Ecce presto sum. loquimini de me
coram domino et coram christo
eius utrum bovem cuiusquam
tulerim aut asinum si quem-
piam calumpniatus sum si op-
pressi aliquem si de manu
cuiusquam munus accepi et contem-
nam illud hodie restituamque
vobis. Et dixerunt non es calump-
niatus nos. neque oppressisti neque
tulisti de manu alicuius quip-
piam. Dixitque ad eos. Testis
est dominus adversum vos et testis
christus eius in die hac quia
non inveneritis quippiam in
manu mea. Et dixerunt testis.
Et ait samuel ad populum. Dominus
qui fecit moysen et aaron
et eduxit patres vestros de terra
egypti. Nunc ergo state ut
iudicio contendam adversum vos
coram domino de omnibus misericor-
diis domini quas fecit vobiscum
et cum patribus vestris. Quomodo ingressus
est iacob in egyptum. Et clama-
verunt patres vestri ad dominum. Et
misit dominus moysen et aaron
et eduxit patres vestros ex egypto
et collocavit eos in loco hoc.
Qui obliti sunt dominum deum suum et
tradidit eos in manus zy-
zare magistri militie asor. Et
in manu philistinorum et in
manu regis moab. Et pug-
naverunt adversum eos. Postea
autem clamaverunt ad dominum et
dixerunt. Peccavimus quia dere-
liquimus dominum et servivimus ba-
alim et astaroth. Nunc ergo
erue nos de manu inimicorum
nostrorum et serviemus tibi. Et misit
dominus yerobaal et bedan et
barach et yepte et samuel
et eruit vos de manu inimi-
corum vestrorum per circuitum et habitastis
confidenter. Videntes autem quod

naas rex filiorum amon venisset
adversum vos dixistis michi nequaquam
sed rex imperabit nobis cum
dominus deus vester regnaret in vobis
Nunc ergo presto est rex vester quem ele
gistis et petistis Ecce dedit
vobis dominus regem Si timueritis
dominum et servieritis ei et audie
ritis vocem eius et non exacer-
baveritis os domini eritis et vos et
rex qui imperat vobis seque
tes dominum deum vestrum Si autem non
audieritis vocem domini sed exaspera
veritis sermones eius erit ma
nus domini super vos et super patres
vestros Sed et nunc state et videte
rem istam grandem quam facturus est
dominus in conspectu vestro Numquid
non messis tritici est hodie invo
cabo dominum et dabit voces et
pluvias et scietis et videbitis quia
grande malum feceritis vobis in
conspectu domini petentes super
vos regem Et clamavit sa
muel ad dominum et dedit dominus
voces et pluvias in die illa et
timuit omnis populus nimis dominum
et samuelem Et dixit universus
populus ad samuelem Ora pro ser
vis tuis ad dominum deum tuum ut
non moriamur addidimus enim univer
sis peccatis nostris malum ut peteremus
nobis regem Dixit autem samu
el ad populum Nolite timere vos
fecistis universum malum hoc ve
rumtamen nolite recedere a tergo
domini sed servite domino in omni cor
de vestro et nolite declinare post
ydola que non proderunt vobis
neque eruent vos quia vana
sunt et non derelinquet dominus po
pulum suum propter nomen suum mag
num quia iuravit dominus facere
vos sibi populum Absit autem a me
hoc peccatum in domino ut cessem ora
re pro vobis et docebo vos
viam rectam et bonam Igitur
timete dominum et servite ei in veri
tate ex toto corde vestro vidistis
enim magnifica que in vobis gesserit
dominus quod si perseveraveritis in malicia
et vos et rex vester pariter peribitis

Filius unius anni erat C
saul cum regnare cepisset
duobus autem annis
regnavit super israel et elegit
sibi saul tria milia de israel et erant
cum saul duo milia in machmi
nas in monte bethel mille
autem cum yonatha in gabaa ben
iamin Porro ceterum populum
remisit unumquemque in tabernacula
sua Et percussit yonathas sta
tionem philistinorum Quod cum audis
sent philistiim Saul cecinit
buccina in omni terra dicens
audiant hebrei et universus
israel audivit huiuscemodi fa
mam percussit saul stationem
philistinorum Et erexit se israel
adversus philistiim Clamavit
ergo populus post saul in galga
la et philistiim congregati sunt
ad preliandum contra israel xxx milia

xiii
Curru xxx milia. Equitu vi milia et
reliquum vulgus sicut arena
que est in littore maris plurima.
Et ascendentes castrametati
tati sunt in machmas ad
orientem bethaven. Quod
cu vidissent viri isrl se i arto
positos. afflictus enim erat pplus.
Absconderuntq se in speluncis
et in abditis in petris quoque et
in antris et in cisternis. Ebrei
aut transierunt yordane i tra
Gad et galaad. Cumq adhuc
saul esset in galgala, vniuersus
pplus perterritus est qui seque
batur eum. Et expectauitq
vii diebus iuxta placitu sa
muelis et non venit samuel
in galgala. Dilapsusq est
pplus ab eo. ait ergo saul affer
te michi holocaustu et paci
fica. et obtulit holocaustu.
Cumq conplesset offerens holo
caustum. Ecce samuel venie
bat et egressus e saul ob
viam ei. ut salutaret eum.
locutusq e ad eum samuel.
Quid fecisti. Rudit quia vi
di qd dilaberetur a me pplus
et tu non veneras iuxta placi
tos dies. Porro philistim congre
gati fuerant in machmas
Dixi ergo. nunc descendent phi
listi ad galgala ad me et fa
ciem dni non placaui. hac
necessitate compulsus obtuli holo
caustu dno. Dixitq samuel
ad saul. Stulte egisti nec cus
todisti mandata dni dei tui
que precepit tibi. Que si non fecisses
iam nunc preparasset dns regnum
tuum super isrl in sempiternum. sed
nequaquam regnum tuum ultra
super consurget. Quesiuit si
bi dns virum iuxta cor suum. Et
precepit ei dns ut esset dux
super pplum suum eo qd non serua
veris que precepit tibi dns.
Surrexit ergo samuel et ascen
dit de galgalis in gabaa be
niamin. Et reliqui ppli ascen
derunt post saul obviam
pplo qui expugnabat eos
venientes de galgala in gal
baa in collem beniamin. Et
recensuit saul pplum qui i
venti fuerant cum eo quasi sexcen
tos viros. Et saul et ionathas
filius eius et pplus qui inven
tus fuerat cum eis
erat in gabaa Beniamin.
Porro philistim consederant
in machmas et egressi sunt
ad predandum de castris philis
tinorum tres cunei. Unus cuneus
pergebat contra viam effra
ad terram sual. Porro alius
ingrediebatur per viam
bethoron. Tercius autem verterat se
ad iter termini imminentis Gabaa
valli seboim contra
desertum. Porro faber ferrarius
non inveniebatur in omni terra
isrl. Caverat enim philistim

em philistim ne forte facerent
hebrei gladium aut lanceam
Descendebat ergo omnis israel
ad philistim ut exacueret
unusquisque vomerem suum et
ligonem et securim et sarculum
Retunse itaque erant acies vo
merum et ligonum et tridentum
et securium usque ad stimulum
corrigendum. Cumque venisset
dies prelii non est inventus ensis
vel lancea in manu totius
populi qui erat cum saul et io
natha excepto saul et iona
tha filio eius. Egressa est autem
statio philistim ut transcenderet
in machmas Cap. xiiii.

Et accidit quadam
die ut diceret iona
thas ad armigerum
suum veni et transeamus ad sta
tionem philistim que est trans
locum illum patri autem suo hoc
ipsum non indicavit. Porro sa
ul morabatur in extrema par
te gabaa sub malogranato [que erat in magron et erat populus cum eo quasi sex-]
[sexcentorum] virorum. Et achias filius achi
tob fratris ichabod filii finees
qui ortus fuerat ex heli sacer
dote domini in silo portabat
Ephoth. Sed et populus ignora
bat quo ionathas isset.
Erant autem inter ascensus per
quos nitebatur ionathas tran
sire ad stationem philistinorum
eminentes petre ex utraque
parte et in modum dentium sco
puli hinc inde prerupte nomen
uni boses et alteri nomen sene
Unus scopulus prominens
ad aquilonem ex adverso ma
chmas [et alter ad meridiem contra gabaa] et dixit ad adolescentem ar
migerum suum. Veni transeamus
ad stationem incircumcisorum horum
si forte faciat dominus pro nobis quia
non est domino difficile salvare
vel in multitudine vel in pau
cis. Dixitque ei armiger suus
fac omnia que placent animo
tuo. Perge quo cupis et ero
tecum ubicumque volueris. Et
ait ionathas. Ecce nos tran
simus ad viros istos. Cum
que apparuerimus eis si talit
locuti fuerint ad nos. manete
donec veniamus ad vos stemus
in loco nostro nec ascendamus
ad eos. Quia tradidit eos dominus
in manus nostras hoc erit no
bis signum. Apparuit igitur uterque sta
tioni philistinorum. Dixeruntque
philistim En hebrei egre
diuntur de cavernis in quibus ab
sconditi fuerant. Et locuti sunt
de statione viri ad ionatham
et ad armigerum eius. Ascendite
ad nos et ostendemus
vobis rem. Et ait ionathas
ad armigerum suum ascendamus
sequere me. Tradidit enim dominus
eos in manus israel. Ascendit
autem ionathas reptans mani
bus et pedibus et armiger
eius post eum. Et cum vidissent

facie yonathe. Alij itaqz cadebant
ante yonathā. Alios armiger
eius interficiebat sequens eū
et facta est plaga prima qua
percussit yonathas et armiger
eius quasi .xx.ti uiroz in me
dia parte iugeri quam par boum
arare sit in die. Et factū ē
miraculū in castris et per agros
sed et omnis populus stationis
eoz qui ierat ad predandū
obstupuit et conturbata ē
terra et accidit quasi miraculū
a deo. Et respexerunt specula
tores saul qui erat in gaba
a beniamin. Et ecce multitu
do prostrata et huc illuc diffu
giens. Et ait saul populo requi
rite et uidete quis abierit
ex nobis. Cumqz requisissent
repertum ē non adesse yona
tham et armigerum eius. Et
ait saul ad achyam. Applica
archā dn̄i. Erat enim ibi ar
cha dn̄i dei isrl̄ in die illa cū
filijs isrl̄. Cumqz loqueretur saul
ad sacerdotem tumultus mag
nus exhortus ē in castris
philistinoz. crescebatqz pau
latim et clarius reboabat. et
ait saul ad sacerdotem contrahe
manū tuā. Conclamauit
ergo saul et omnis populus qui
erat cum eo. Veneruntqz usqz ad
locum certaminis et ecce uersus fu
erat gladius uniuscuiusqz ad proxi
mū suū et cedes magna nimis

Sed et hebrei qui fuerant cū
philistijm heri et nudius tercius
ascenderant cū eis in castris
reuersi sunt ut essent cū isrl̄ q
erat cum saul et yonatha.
Omnes quoqz isrl̄ite qui se abscon
derant in monte effraym au
dientes quod fugissent philistei
sociauerunt se cum suis in prelio
Et erant cū saul quasi .x. milia
uiroz. Et saluauit dn̄s deus
isrl̄ in illa die. Pugna autem per
uenit usqz ad bethauen. et ui
ri isrl̄ sociati sunt sibi in die illa.
Adiurauit autem saul populum di
cens. Maledictus uir
qui comederit panem usqz ad
uesperam donec ulciscar de in
imicis meis. et non manducauit
uniuersus populus panem. Omneqz
terre uulgus uenit in saltum saltom
in quo erat mel super faciē agri
Ingressus ē itaqz populus saltū
et apparuit fluens mel. nullus
quoqz applicuit manū ad os.
Timebat enim populus iuramentū.
Porro yonathas non au
dierat cum adiuraret pater
suus populum. Extenditqz summi
tatem uirge quam habebat
in manu et intinxit in fauum
mellis et conuertit manum suā
ad os suū. et illuminati sunt oculi
eius. Respondensqz unus de populo
ait. Iure iurando constrinxit pa
ter tuus populum dicens. Maledictus
uir qui comederit panem hodie.

defecerat autem populus. Dixitque Io-
nathas: Turbavit pater meus
terram; vidistis ipsi quia illumina-
ti sunt oculi mei eo quod gus-
taverim paululum de melle isto;
quanto magis si comedisset populus
de preda inimicorum suorum quam
reperit? Nonne maior plaga
facta fuisset in Philistiim? Per-
cusserunt ergo Philisteos in die
illa a Machmis usque in Hay-
alon. Defatigatus est autem populus
nimis; et versus ad predam tulit
oves et boves et vitulos et
mactaverunt in terra, comeditque
populus cum sanguine. Nunciaverunt
autem Sauli dicentes quod populus
peccasset domino comedens cum
sanguine. Qui ait: Prevaricati
estis; volvite ad me iam nunc
saxum magnum et grande. Et
dixit Saul: Dispergimini in vulgus
et dicite eis ut adducat ad
me unusquisque bovem suum et
arietem et occidite super istud
et vescimini et non peccabitis domino
comedentes cum sanguine. Ad-
duxit itaque omnis populus bo-
vem in manu sua usque ad
noctem et occiderunt ibi. Edifica-
vit autem Saul altare domino. Et
dixit Saul: Irruamus super Philiste-
os nocte et vastemus eos usque
dum illucescat mane, nec
relinquamus ex eis virum. Dixit-
que populus: Omne quod bonum videtur
in oculis tuis fac. Et ait sacer-
dos: Accedamus huc ad deum.
Et consuluit Saul dominum dicens:
Num persequar Philistiim? si tra-
des eos in manum Israel? Et non
respondit ei in die illa. Dixitque
Saul: Applicate huc universos
angulos populi et scitote et vide-
te per quem acciderit hoc peccatum
hodie. Vivit dominus salvator
Israel quia si per Ionatham filium
meum factum est, absque retrac-
tatione morietur. Ad quod nullus
contradixit ei de omni populo.
Et ait ad universum Israel: Separamini
vos in partem unam, et ego cum
Ionatha filio meo ero in parte
una. Responditque populus ad Saul:
Quod bonum videtur in oculis tuis fac.
Et dixit Saul ad dominum deum
Israel: Domine deus Israel, da in-
dicium: quid est quod non responderis
hodie servo tuo? Si in me aut
in Ionatha filio meo est
iniquitas hec, da ostensionem;
aut si hec est iniquitas in
populo tuo, da sanctitatem. Et
deprehensus est Ionathas et Saul;
populus autem exivit. Et ait
Saul: Mittite sortem inter me
et filium meum Ionatham. Et
captus est Ionathas. Dixit
autem Saul ad Ionatham: Indica
mihi quid feceris. Et indicavit
ei Ionathas et ait: Gustans
gustavi in summitate virge que
erat in manu mea paululum
mellis; et ecce ego morior.

Et ait saul. Hec faciat michi
deus et hec addat quia morte
morieris ionatha. Dixitque
populus ad saul. Ergo ne ionathas
morietur qui fecit salutem
hanc magnam in israel. Hoc
nephas est. Vivit dominus si ce-
ciderit capillus de capite
eius in terram quia cum deo
operatus est hodie. Liberavit
ergo populus ionatham ut non
moreretur. Recessitque saul nec
persecutus est philistiim. et abie-
runt in loca sua. Et saul con-
firmato regno super israel pug-
nabat per circuitum adversus
omnes inimicos eius contra mo-
ab et filios ammon et edom
et reges soba et philisteos et
quocumque se verterat superabat.
Congregatoque exercitu percussit
amalech et eruit israel de manu
vastatorum eius. Fuerunt autem
filii saul ionathas et iesui
et melchisua et nomina duarum
filiarum eius nomen primogeni-
te merob et nomen minoris
mychol et nomen uxoris saul
achynoem filia achymaas et
nomen principis militie eius
abner filius ner patruelis saul.
Porro cis fuit pater saul et
ner pater abner filius abyel.
Erat autem bellum potens ad-
versus philisteos omnibus diebus
saul. Nam quemcumque viderat saul
virum fortem et aptum prelium
ad prelium

sociabat eum sibi. Cap. xv.
Et dixit samuel ad
saul. Me misit dominus
ut ungerem te in regem
super populum eius israel. Nunc ergo
audi vocem domini. Hec dicit dominus
exercituum. Recensui quecumque fe-
cit amalech israeli. quomodo restitit
ei in via cum ascenderet de terra
egypti. Nunc ergo vade et percute
amalech et demolire universa
eius. Non parcas ei et non concupis-
cas de rebus ipsius. Sed interfice
a viro usque ad mulierem et par-
vulum atque lactentem. bovem et
ovem camelum et asinum. Pre-
cepit itaque saul populo et recen-
suit eos quasi agnos ducenta — ducenta milia peditum
milia peditum et x milia virorum iuda.
Cumque venisset saul usque ad
civitatem amalech tetendit
insidias in torrente. Dixitque
saul cyneo. Ite recedite
atque descendite ab amalech.
ne forte involvam te cum eo. Tu
enim fecisti misericordiam cum omnibus
filiis israel cum ascenderent de
egypto. Et recessit cyneus
de medio amalech. Et percussit
saul amalech ab evila
donec venias ad sur que est e re-
gione egypti. Et apprehendit
agag regem amalech vivum.
Omne autem vulgus interfe-
cit in ore gladii. Et pepercit
saul et populus agag et optimis
gregibus ovium et armentorum.

et vestibus et arietibus et universis
que pulchra erant, nec voluerunt
disperdere ea. Quicquid vero vile
fuit et reprobum, hoc demoliti
sunt. Factum est autem verbum domini
ad samuelem dicens: penitet
me quod constituerim saul regem,
quia dereliquit me et verba mea
opere non implevit. Contristatus
tus que est samuel, et clamavit
ad dominum tota nocte. Cumque de
nocte surrexisset samuel ut
iret ad saul mane, nunciatum
tum est samueli eo quod venisset
saul in carmelum, et erexisset
sibi fornicem triumphalem, et reversus
tus fuisset, que in galgala. Venit
ergo samuel ad saul, et saul offerebat
holocaustum domino de initiis
predarum, que attulerat ex amalech.
Et cum venisset samuel
ad saul, dixit ei saul: Benedictus
tu domino, implevi verbum domini. Dixitque
que samuel: Et que est hec vox
gregum que resonat in auribus
meis et armentorum quam
ego audio? Et ait saul: De amalech
adduxerunt ea, pepercit enim
populus melioribus ovibus et
armentis, ut immolarentur domino
deo tuo, reliqua vero occidimus.
Ait autem samuel ad saul: Sine
me et indicabo tibi que locutus
sit ad me dominus nocte. Dixitque
que ei: loquere. Et samuel ait:
Nonne cum parvulus esses in
oculis tuis, caput in tribubus

israel factus es? Unxitque te dominus
in regem super israel, et misit te
dominus in via et dixit: vade et
interfice peccatores amalech et
pugnabis contra eos usque ad
internicionem eorum. Quare igitur non audisti
disti vocem domini, sed versus es ad
predam et fecisti malum in oculis
domini? Et ait saul ad samuelem:
Immo audivi vocem domini et ambulavi
bulavi in via per quam misit
me dominus, et adduxi agag regem
amalech, et amalech interfeci.
Tulit autem de preda populus oves
[oves] et boves primitias
eorum que cesa sunt, ut immolaret
larent domino deo suo in galgala.
Et ait samuel: Numquid vult
dominus holocausta et victimas,
et non potius ut obediatur voci
domini? Melior enim est obedientia
quam victime, et auscultare magis
quam offerre adipem arietum. Quoniam
peccatum ariolandi est repugnare,
nare, et quasi scelus ydolatrie
nolle acquiescere. Pro eo ergo quod abiecisti
cisti sermonem domini, abiecit
te dominus ne sis rex. Dixitque
saul ad samuelem: peccavi quia prevaricatus
varicatus sum sermonem domini
et verba tua, timens populum et
obediens voci eorum. Sed nunc
porta queso peccatum meum et revertere
tere mecum ut adorem dominum.
Et ait samuel ad saul: Non
revertar tecum, quia proiecisti

sermonem domini et verba tua timens
populum et obediens voci eorum
et proiecit te dominus ne sis rex
super israel. Et conversus est samu-
el ut abiret. Ille autem apprehen-
dit summitatem pallii eius quae
et scissa est. Et ait samuel
Scidit dominus regnum israel a te
hodie et tradidit proximo tuo
meliori te. Porro triumphator
in israel non parcet et paenitudine
non flectetur. Neque enim homo est ut
agat paenitentiam. At ille ait peccavi
sed nunc honora me coram
senioribus populi mei et coram
israel et revertere mecum ut a-
dorem dominum deum tuum. Reversus
ergo samuel secutus est saul-
em. Et adoravit saul. Et
adoravit saul dominum. Dixitque
samuel adducite ad me agag
regem amalech et oblatus
est ei agag tremens pinguis-
simus et tremens. Et dixit agag. Siccine
separat amara mors. Et ait
Samuel Sicut fecit absque li-
beris mulieres gladius tuus
sic absque liberis inter mulieres
erit mater tua. Et in frusta con-
cidit eum samuel coram domino
in galgalis. Abiit autem samuel
in ramatha. Saul vero ascen-
dit in domum suam in gabaa.
Et non vidit samuel ultra
saul usque ad diem mortis suae.
Verumtamen lugebat samu-
el saulem quoniam dominum paenite-
bat quod constituisset regem saul
super israel. Capitulum xvi.

Dixitque dominus ad samue-
lem usquequo tu luges
saul cum ego proiece-
rim eum ne regnaret super israel.
Imple cornu tuum oleo et veni
ut mittam te ad ysai bethleemi-
tem. Providi enim in filiis eius
mihi regem. Et ait samuel
quomodo vadam audiet enim saul
et interficiet me. Et ait dominus
vitulum de armento tolles in
manu tua et dices ad immo-
landum domino veni. Et vocabis ysai
ad victimam. Et ego ostendam tibi
quid facias et unges quem-
cumque monstravero tibi. Fecit ergo
samuel sicut locutus est ei dominus.
Venitque in bethleem. Et ad-
mirati sunt seniores civitatis
occurrentes ei. Dixeruntque pa-
cificus est ingressus tuus. Et
ait pacificus. Ad immolandum
domino veni. Sanctificamini et venite
mecum ut immolem. Sanctificavit
ergo ysai et filios eius et vocavit
eos ad sacrificium. Cumque ingressi
essent vidit heliab et ait.
Num quid coram domino est christus
eius. Et dixit dominus ad samuel
Ne respicias vultum eius neque
altitudinem staturae eius quoniam
abieci eum. Nec iuxta intuitum
hominis ego iudico. Homo enim
videt ea quae apparent dominus
autem intuetur cor. Et vocavit

ysay aminadab Et adduxit eu
coram samuele Qui dixit
Nec hunc elegit dns Adduxit
aut Adduxit itaq ysay samma
de quo ait Etiam hunc no ele
git dns Adduxit itaq ysay
vij filios suos cora samuele
et ait samuel ad ysay Non
elegit dns ex hijs Dixitq sa
muel ad ysay Nunqd iam co
pleti sunt filij Qui ait Adhuc
est reliquus paruulus et pascit
oues Et ait samuel mitte
et adduc eum · Nec enim discu
bemus prius qm ille huc ueniat
Misit g° et adduxit eum Erat
aut ruffus et pulcher decora
queq facie Et ait dns Sur
ge et vnge eum ipse eni est
Tulit g° samuel cornu olej
et vnxit eum in medio fra
trum eius Et directus est spus
dni a die illa in dauid et de
inceps Surgens q samuel
abijt in Ramatha Spus aut
dni recessit a saul et exagita
bat eum spc nequam a dno
Dixeruntq serui eius ad eum
Ecce spus dni malus exagi
tat te Iubeat dns nr et rex
serui tui qui cora te sunt
querant hominem scientem
psallere cythara ut qn arripuerit
te spus dni malus psallat
manu sua et leuius feras
Et ait saul ad seruos suos p
uidete michi g° aliquem bn
psallentem et adducite eu ad me
Et respondens vnus de pueris ait
Ecce uidi filium ysay bethle
emitem scientem psallere et fortis
simum robore et virum bellico
sum et prudentem in uerbis et
pulchrum virum et dns est cu eo
Misit g° saul nuncios ad y
say dicens Mitte ad me dd
filium tuum qui est in pascuis
Tulit itaq ysay asinum plenum
panibus et lagenam vini et
edum de capris vnum et misit
per manum dauid filij sui saul
Et uenit dauid ad saul
Et stetit cora eo At ille dilexit
eum nimis Et factus est eius
armiger Misitq saul ad ysay
dicens Stet in conspectu meo
Inuenit eni gratiam in oculis
meis Igitur qncumq spus
malus arripiebat saul Da
uid tollebat cytharam et per
cutiebat manu sua et refocil
labatur saul et leuius habe
bat recedebat eni ab eo spc
Ongregantes u malis ·c· xvij
aut philisthijm agmina
sua in prelium conuenerunt
in sochoth iude et castrame
tati sunt int sochoth et aze
cha in finibus dommim Porro a
saul et viri isrl uenerunt congre
gati in ualle therebinti et di
rexerunt aciem ad pugnandum
contra philistiim Philisthijm
aut stabant sup montem ex

parte hac . et isrl' stabat super mon
tem exaltatum per intervallumque erat
inter eos. Et egressus est vir
spurius de castris philisti
orum nomine Goliath de Geth
altitudine sex cubitorum et
palmi . et cassis erea super
caput eius et lorica hama
ta induebatur. Porro pon
dus lorice eius quinque milia
siclorum eris erat . et ocreas e
reas habebat in cruribus et
clipeus ereus tegebat hume
ros eius . hastile haste eius
erat quasi liciatorium texencium.
Ipsum autem ferrum haste eius sex
centos siclos habebat. Et arma
niger eius antecedebat eum
stansque clamabat adversum
fallangas isrl' et dicebat eis
Quare venistis parati ad pre
lium. Numquid non ego sum phi
listeus et vos servi saul. Eli
gite ex vobis virum et descendat
ad singulare certamen. si quiverit
pugnare mecum et percusserit
me erimus vobis servi. Si autem
ego prevaluero et percussero eum
servi eritis et servietis nobis. Et aiebat ei
philisteus. Ego exprobravi
agminibus isrl' hodie. Date michi
virum et ineat mecum singulare
certamen. Audientes autem saul
et omnes israhelite sermones
philistei huiuscemodi stupe
bant et metuebant nimis.
David autem erat filius viri

effratei de Bethleem de quo
supra dictum est cui nomen
erat ysay qui habebat .viii.
filios. Et erat vir in diebus
saul senex et grandevus inter
viros. Abierunt autem tres fi
lii eius maiores post saul
in prelium. Et nomina trium filiorum
eius qui perrexerunt ad bellum
heliab primogenitus et secundus
Aminadab tercius samma. David
autem erat minimus. Tribus ergo ma
ioribus secutis saulem abiit
david et reversus est a saule
ut pasceret gregem patris sui
in bethleem. Procedebat ergo
philisteus mane et vespere
stabat xl diebus. Dixit autem
ysay ad david filium suum. Acci
pe fratribus tuis ephi polen
tam et x panes istos et curre in
castra ad fratres tuos et visitabis
si recte agant et cum quibus
ordinati sunt disce. Saul autem
et omnes filii isrl' erant in valle
therebinti pugnabant adversum
philistim. Surrexit ita
que david mane et commendavit
gregem custodi et honustus
abiit sicut preceperat ei ysay
et venit ad locum magala
ad exercitum. Qui egressus
ad pugnam vociferatus erat
in certamine. direxerat enim aciem
isrl' sed et philistiim ex adverso e
fuerant parati. Derelinquens
ergo david vasa que attulerat

et decem formellas casei has deferes ad tribunum et fratres tuos

magala

sub manu custodis ad sarcinas (sarcinas)
cucurrit ad locum certaminis
et interrogavit si omnia recte
agerent erga fratres suos. Cumque
adhuc loqueretur eis, apparuit
ille vir spurius ascendens
golyas nomine, philisteus de
geth degeth, de castris philis
tinorum. et loquente eo hec eadem
verba audivit david. Omnes
autem israhelite cum vidissent
virum fugierunt a facie eius,
timentes eum valde. Et dixit
unus quispiam de israel. Num
vidistis virum hunc qui ascendit?
ad exprobrandum enim israel ascen
dit; virum ergo qui percusserit eum
ditabit. rex divitiis magnis
et filiam suam dabit ei, et domum
patris eius faciet absque tribu
to in israel. Et ait david ad
viros qui stabant secum. quid
dabitur viro qui percusserit
philisteum hunc et tulerit
opprobrium de israel. Quis est
enim hic philisteus incircumcisus
qui exprobravit acies dei viven
tis. Referebat autem ei populus eun
dem sermonem dicens. hec dabuntur
qui | viro qui percusserit eum. Quod cum au
frater | disset Eliab frater eius maior
loquente eo cum aliis, iratus
contra david et ait. Quare
venisti et quare dereliquisti pau
culas oves illas in deserto?
ego novi superbiam tuam et nequi
ciam cordis tui quia ut videres

(Et dixit david)
prelium descendisti. Quid feci nunc
numquid non verbum est. Et declinavit
+ dixitque | paululum ad alium ab eo eundem
sermonem. Et reddidit ei populus
verbum sicut prius. Audita sunt
autem verba que locutus est david
et annunciata in conspectu
saul. ad quem cum fuisset ad
ductus locutus est ad eum
non concidat cor cuiusquam in eo
ego servus tuus vadam et pug
nabo adversus philisteum. Et
ait saul ad david non vales
resistere philisteo isti nec pug
nare adversus eum quia puer
es. hic autem vir bellator est
david et annunciata ab ado
lescentia sua. Dixitque david
ad saul pascebat servus tuus
gregem patris sui et veniebat
leo vel ursus et tollebat arietem
de medio gregis et persequebar
+ eruebamque | eos et percutiebam de ore eorum
et illi consurgebant adversum
me et apprehendebam mentum
eorum et suffocabam interficiebamque
eos. Nam et leonem et ursum
interfeci ego servus tuus. Erit i
gitur et philisteus hic incircumci
sus quasi unus ex eis. Nunc
vadam et auferam opprobrium
populi. Quis enim est iste phi
listeus incircumcisus qui ausus
est maledicere exercitui dei viven
tis. Et ait david. Dominus qui
eripuit me de manu leonis
et de manu ursi ipse eripiet

me de manu philistei huius
Dixit autem saul ad david.
vade et dominus sit tecum. Et
induit saul david vestimen
tis suis et inposuit galeam
super caput eius et vestivit
eum lorica. Accinctus ergo david
gladio eius super veste sua
cepit temptare si armatus
posset incedere. Non enim habebat
consuetudinem. Dixitque ad saul
Non possum sic incedere quia
nec usum habeo et deposuit
ea. Et tulit baculum suum quem
semper habebat in manibus suis
Et elegit sibi quinque limpidis
simos lapides de torrente
Et misit eos in peram pasto
ralem quam habebat secum et fun
dam manu tulit et processit
adversus philisteum. Ibat autem
et philisteus incedens et
appropinquans adversum david. Et
armiger eius ante eum. Cumque
inspexisset eum philisteus
et vidisset david despexit eum.
Erat enim adolescens rufus
et pulcher aspectu. Et dixit
philisteus ad david. Numquid
ego canis sum quod tu venis
ad me cum baculo. Et maledixit
philisteus david in diis
suis. Dixitque ad david. Veni
ad me et dabo carnes tuas
volatilibus celi et bestiis terre
Dixit autem david ad philis
teum. Tu venis ad me cum gla
dio et hasta et clipeo. Ego autem
ad te venio in nomine domini
exercituum dei agminum israel quibus
exprobrasti hodie. et dabit te
dominus in manu mea et percutiam
te et auferam caput tuum a te
Et dabo cadavera castrorum
philistiim hodie volatilibus
celi et bestiis terre. ut sciat omnis
terra quia est dominus deus in israel
et noverit universa ecclesia hec
quia non in gladio nec in hasta
salvat dominus. Ipsius enim est bellum
et tradet vos in manus nostras
Cum ergo surrexisset philisteus
ut veniret et appropinquaret
adversus david festinavit david
et cucurrit ad pugnam ex adverso
philistei et misit manum suam
in peram. tulitque unum lapidem
et funda iecit et circumducens per
cussit philisteum in fronte et
infixus est lapis in fronte
eius et cecidit in faciem suam
in terra. Prevaluitque david ad
versus philisteum in funda et
lapide. percussumque philisteum
interfecit. Cumque gladium non haberet
in manu sua david cucurrit
et stetit super philisteum et tulit
gladium eius et eduxit eum
de vagina sua et interfecit eum
Preciditque caput eius. Videntes
autem philistiim quod mortuus esset
fortissimus eorum fugerunt. et
consurgentes viri israel et iuda vo
ciferati sunt. et persecuti philisteos

usque dum venirent in vallem et
usque ad portas accaron. Ceci-
deruntque vulnerati de philistiim
in via saraim et usque ad ge-
th et usque ad accaron. Et
revertentes filii israel postquam
persecuti fuerant philisteos in-
vaserunt castra eorum. Assumens
autem david caput philistei
attulit illud in ierusalem. Arma
vero eius posuit in tabernaculo
suo. Eo autem tempore quo vide-
rat saul david egredientem
contra philisteum ait ad abner
principem militie sue. De qua
stirpe descendit hic adoles-
cens? Dixitque abner. Vivit
anima tua rex si novi. Et ait
rex. Interroga tu cuius filius
sit puer iste. Cumque reversus esset
david percusso philisteo tulit
eum abner et introduxit
coram saul caput philistei in
manu portantem. Et ait ad
eum saul. De qua progenie es
adolescens? Dixitque david
ad saul filius servi tui ysai
bethleemite ego sum. xviii. c.

Et factum est cum complesset
loqui ad saul anima
ionathe conglutinata
est anime david et dilexit eum
ionathas quasi animam suam. Tu-
litque eum saul in die illa et non
concessit ei ut reverteretur in
domum patris sui. Inierunt autem
ionathas et david fedus. Di-
ligebat ~~enim~~ eum quasi animam suam.
Nam expoliavit se ionathas
tunica qua erat indutus. Et
dedit eam david et reliqua
vestimenta sua usque ad gladium
et arcum suum et usque ad baltheum.
Egrediebatur quoque david ad omnia
quecumque misisset eum saul et pru-
denter se agebat. Posuitque eum
saul super viros belli et accep-
tus erat in oculis universi popu-
li maximeque in conspectu famulorum
saul. Porro cum reverteretur percusso
philisteo david et ferret caput
eius in ierusalem. Egresse sunt mulieres
de universis urbibus israel can-
tantes chorosque ducentes in oc-
cursum saulis regis in tym-
panis letitie et sistris et pre-
cinebant mulieres ludentes atque
dicentes. Percussit saul mille
et david decem milia. Iratus est
autem saul nimis et displicuit
sermo in oculis eius. Dixitque
Dederunt david decem milia et
mihi dederunt mille. Quid ei
super est nisi solum regnum. Non
rectis ergo oculis saul aspiciebat
david a die illa et deinceps.
Post diem alteram invasit
spiritus dei malus saul et prophe-
tabat in medio domus sue.
David autem psallebat manu
sua sicut per singulos dies. Te-
nebat quoque saul lanceam et mi-
sit eam putans quod configere
posset david cum pariete. Et

david declinavit a facie eius
secundo. et timuit saul david
eo quod esset dominus cum eo et a se
recessisset. Amovit ergo eum
saul a se et fecit eum tribunum
super mille viros. Et egredie-
batur et intrabat in conspectu
populi. In omnibus quoque viis suis
David prudenter agebat et
dominus erat cum eo. Vidit itaque
saul quod prudens esset nimis
et cepit cavere eum. Omnis autem
israel et iuda diligebat david.
Ipse enim ingrediebatur et egre-
diebatur ante eos. Dixit autem
saul ad david. Ecce filia mea
maior merob ipsam dabo
tibi uxorem tantummodo esto vir for-
tis et preliare prelia domini. Saul
autem reputabat dicens. Non
sit manus mea in eo sed sit
super eum manus philistinorum.
Ait autem david ad saul. Quis
ego sum aut que est vita mea
aut cognacio patris mei in israel
ut fiam gener regis. Factum
est autem tempus cum deberet
dari merob filia saul david
data est adriel molathite ux-
or. Dilexit autem david michol
filia saul altera et nunciatum
est saul et placuit ei.
Dixitque saul dabo eam illi ut
fiat ei in scandalum et sit super
eum manus philistinorum.
Dixit ergo saul ad david in
duabus rebus eris gener

meus hodie. Et mandavit
saul servis suis loquimini ad
david clam me dicentes.
Ecce places regi et omnes
servi eius diligunt te. Nunc
ergo esto regis gener. Et locuti
sunt servi saul in auribus
david omnia verba hec. Et ait
david. Num parum vobis vi-
detur esse generum regis. ego
autem sum pauper vir et tenuis.
Et renunciaverunt servi saul
dicentes. Huiuscemodi verba lo-
cutus est david. Dixit autem
saul sic loquimini ad david.
Non habet rex necessaria sponsalia
nisi tantum centum preputia philis-
tinorum ut fiat ultio de inimicis
regis. Porro autem saul cogita-
bat tradere david in manus
philistinorum. Cumque renunciassent
servi eius david verba que dixerat
saul placuit sermo in oculis
david ut fieret gener regis.
Et post dies paucos surgens
david abiit in accaron cum
viris qui sub eo erant et per-
cussit ex philistiim CC. viros
et attulit preputia eorum et annumera-
vit ea regi ut esset gener
eius. Dedit itaque ei saul mi-
chol filiam suam uxorem. Et vidit
saul et intellexit quod dominus esset
cum david. Michol autem filia
saul diligebat eum. Et saul
magis cepit timere david. factusque
est saul inimicus david cunctis

diebus Et egressi sunt prin
cipes philistinorum a principio
autem egressionis eorum pruden
tius se regebat dauid quam
omnes serui saul Et celebre
factum est nomen eius nimis

Cap xix

Locutus est autem
saul ad ionathan
filium suum et ad omnes
seruos suos ut occiderent dauid
Porro ionathas filius saul
diligebat dauid ualde et in
dicauit ionathas dauid dicens
Querit saul pater meus occide
re te Quapropter obserua te quesso
mane et manebis clam et
absconderis Ego autem egrediens
stabo iuxta patrem meum in agro ubicumque fueris et ego loquar de te ad patrem meum
et quodcumque uidero nunciabo tibi Lo
cutus est ergo ionathas bo
na de dauid ad saul patrem suum
Dixitque ad eum Ne pecces
rex in seruum tuum dauid quia
non peccauit tibi et opera eius
bona sunt tibi ualde et posuit
animam suam in manu sua et
percussit philisteum Et fecit
dominus salutem magnam uniuerso
israheli Vidisti et letatus es Quare
ergo peccas in sanguine innoxio
interficiens dauid qui est absque
culpa Quod cum audisset saul
placatus uoce ionathe iu
rauit dicens Viuit dominus quia
non occidetur dauid Vocauit itaque
ionathas dauid et indicauit
ei omnia uerba hec Et introduxit
ionathas dauid ad saul Et fuit
ante eum sicut fuerat heri
et nudius tercius Motum est autem
rursum bellum Et egressus
dauid pugnauit aduersus phi
listeos percussitque eos plaga magna
et fugerunt a facie eius Et
factus est spiritus domini malus in
saul sedebat autem in domo
sua et tenebat lanceam Porro
dauid psallebat manu
sua Nisusque est saul configere
lancea dauid in pariete et
declinauit dauid a facie saul
lancea autem [illegible] uulnere pla
ga est in pariete et fugit dauid
et saluatus est nocte illa Mi
sit ergo saul satellites suos
nocte in domum dauid ut custo
dirent eum et interficeretur
mane Quod cum annunciasset
dauid michol uxor sua dicens
Nisi saluaueris te nocte hac
cras morieris Deposuit
ergo eum per fenestram Por
ro ille abiit et fugit atque
saluatus est Tulit autem
michol statuam et posuit eam
super lectum et pellem pilosam
caprarum posuit ad caput
eius et operuit eam uestimentis
Misit autem saul apparitores
qui raperent dauid Et re
sponsum est quod egrotaret Rursu
mque saul misit nuncios ut
uiderent dauid dicens Afferte eum
ad me in lecto ut occidatur

Cumque venissent nuncii inuen-
tum est simulacrum super lectum
et pelles caprarum ad caput
eius. Dixitque saul ad mychol
quare sic illusisti mihi et dimi-
sisti inimicum meum ut fugeret.
Et respondit mychol ad saul.
quia ipse locutus est mihi dicens.
dimitte me alioquin interficiam
te. David autem fugiens salua-
tus est et venit ad samue-
lem in ramatha / et narrauit
ei omnia que fecerat ei saul.
et abierunt ipse et samuel
et morati sunt in nayoth.
Nunciatum est saul a dicen-
tibus. Ecce dauid est in nayoth
in ramatha. Misit ergo saul lic-
tores ut raperent dauid. Qui
cum vidissent cuneum propheta-
rum vaticinancium et samuelem sta-
ntem super eos factus est etiam
in eis spiritus domini et prophetare
ceperunt etiam ipsi. Quod cum
nunciatum esset sauli misit et alios nuncios
prophetauerunt autem et ipsi. Et rursum
saul misit tercios nuncios
qui et ipsi prophetauerunt. Et iratus
est saul iracundia abijt et
ipse in ramatha et venit
usque ad cysternam magnam que
est in soccoth et interrogauit
et dixit in quo loco sunt sa-
muel et dauid. Dictumque est ei
Ecce in nayoth sunt in ra-
matha. Et abijt in nayoth
in ramatha. Et factus est et
super eum spiritus domini. Et ambu-
labat ingrediens et prophetabat
usque dum veniret in nayoth
in ramatha. Et expoliauit
se etiam ipse vestimentis suis
et prophetauit cum alijs coram
samuel et cecidit nudus
tota die illa et nocte. Unde et
exiuit prouerbium. Num et saul
inter prophetas. Cap. xx.

Fugit autem dauid de
nayoth que est in rama-
tha. veniensque locu-
tus est coram ionatha. Quid
feci. que est iniquitas mea
et quod peccatum meum in patrem tuum
quia querit animam meam. Qui
dixit ei. Absit non morie-
ris. Neque enim faciet pater meus
quicquam grande vel paruum nisi prius
indicauerit mihi. Hunc ergo
celauit me pater meus sermonem
tantummodo? Nequaquam erit istud. Et
iurauit rursum et ait. Scit
profecto pater tuus quod inueni gratiam
in oculis tuis et dicet nesci-
at hoc ionatha. Nesciat hoc
ionathas ne forte tristetur.
Quinimmo uiuit dominus et uiuit
anima tua quia uno tantum ut ita
dicam gradu ego morsque diui-
dimur. Et ait ionathas ad dauid
Quodcumque dixerit mihi anima
tua faciam tibi. Dixit autem iona-
thas ad dauid Ecce kalende
sunt crastino et ego ex more
sedere soleo iuxta regem ad vescendum

Dimitte ergo me ut abscondar
in agro usque ad vesperam di-
ei tercie. Si respiciens requisie-
rit me pater tuus respondebis
ei. Rogavit me david ut
iret celeriter in bethleem ci-
vitatem suam quia victime solle-
nes ibi sunt universis contribu-
libus suis. Si dixerit bene pax
erit servo tuo. Si autem fuerit ira-
tus scito quia completa est
malicia eius. Fac ergo misericordiam
in servum tuum quia fedus domini
me famulum tuum tecum inire
fecisti. Si autem est in me ali-
qua iniquitas tu me interfi-
ce et ad patrem tuum ne intro-
ducas me. Et ait ionathas
absit hoc a me. neque enim fieri
potest ut si certe cognovero com-
pletam esse patris mei maliciam
contra te non annunciem tibi. Dixitque
david ad ionathan. Quis re-
nunciabit michi si quid forte
responderit tibi pater tuus dure de
me. Et ait ionathas ad david
Veni et egrediamur in agrum.
Cumque exissent ambo in agrum
Dixit ionathas ad david. Vi-
vit dominus deus israel si investi-
gavero sentenciam patris mei
vel postea — crastino et aliquid boni fuerit
vel perendie — super david et non statim misero
ad te et notum tibi fecero hec faciat
deus ionathe et hec addat (augeat)
Si autem perseveraverit patris mei
malicia adversum te revela-
bo aurem tuam et dimittam te
ut vadas in pace et sit dominus
tecum sicut fuit cum patre meo
et si vixero facias michi mi-
sericordias domini. Si autem mor-
tuus fuero non auferas misericordiam
tuam a domo mea usque in
sempiternum. Aut si non fecero
quando eradicabit dominus inimicos
david unumquemque de terra auferat
ionathan de domo sua. Et
requirat dominus de manu in-
imicorum david. Pepigit ergo
ionathas fedus cum domo david.
Et addidit ionathas adiu-
rare david eo quod diligeret
eum sicut animam suam ita dili-
gebat eum. Dixitque ad eum
ionathas cras kalende sunt
et requireris requiretur enim sessio
tua usque perendie. Descendes
ergo festinus et venies ad locum
ubi celandus es in die qua operari
licet. Et sedebis iuxta lapidem
cui nomen est ezel. Et ego tres
sagittas mittam iuxta eum iaciam
quasi exercitans me ad signum.
Mittam quoque et puerum dicens
Vade et affer michi sagittas.
Si dixero puero ecce sagitte
citra te sunt tu veni ad me quia
pax tibi est et nichil est mali. Vivit
dominus. Si autem sic locutus fuero
puero ecce sagitte ultra te
sunt vade in pace quia di-
misit te dominus. De verbo autem
quod locuti sumus ego et tu

sit dominus testis in sempiternum. Ab-
sconditus est ergo david in agro
et venit kalende et sedit
rex ad comedendum panem.
Cumque sedisset rex super kathe-
dram suam secundum consuetu-
dinem que erat iuxta parietem
surrexit yonatha et sedit ab
uno latere saul. Uacuusque
apparuit locus david. Et non
est locutus saul quicquam in die
illa. Cogitabat enim quod forte
evenisset ei ut non esset mun-
dus nec purificatus. Cumque il-
luxisset dies secunda post calen-
das rursum apparuit vacuus
locus david. Dixitque saul ad
yonatham filium suum. Cur non
venit filius ysay nec heri
nec hodie ad vescendum. Et
respondit yonathas sauli. Roga-
vit me obnixe ut iret in beth-
leem et ait. Dimitte me quoniam
sacrificium solempne est in ci-
vitate mea. Unus de fratribus
meis accersivit me ~~ad sacri-~~
ficium solempne. Nunc ergo si in-
veni gratiam in oculis tuis vadam
cito et videbo fratres meos. Ob
hanc causam non venit ad men-
sam regis. Iratus autem saul
adversum ionatham ait. Fili
mulieris ultro virum rapientis
numquid ignoro quia diligis filium
ysay in confusionem tuam et in con-
fusionem ignominiose matris tue.
Omnibus enim diebus quibus
filius ysay vixerit super terram
non stabilieris tu neque reg-
num. Itaque iam nunc mitte et
adduc eum ad me quia filius f[ilius]
mortis est. Respondens autem
yonathas sauli patri suo ait
quare moritur quid fecit. Et
arripuit saul lanceam ut per-
cuteret eum. Et intellexit yo-
nathas quod diffinitum esset a pa-
tre suo ut interficeret david.
Surrexit ergo yonathas a men-
sa in ira furoris et non co-
medit in die kalendarum secunda
panem. Contristatus est enim
super david eo quod confudisset
eum pater suus. Cumque illuxisset
mane venit yonathas in
agrum iuxta placitum david et
puer parvulus cum eo. Et ait
ad puerum suum vade et affer
michi sagittas quas ego ia-
cio. Cumque puer cucurrisset iecit
aliam sagittam trans puerum. Venit
itaque puer ad locum iaculi quod
miserat yonathas. Et cla-
mavit yonathas post tergum
pueri et ait. Ecce ibi sagitta no
est. Porro ultra te. Clamavit
que iterum yonathas post tergum
pueri dicens. Festina velociter
ne steteris. Collegit autem
puer yonathe sagittas et
attulit ad dominum suum. Et quid
ageretur penitus ignorabat
tantummodo enim yonathas et david
rem noverant. Dedit ergo yona-

thas arma sua puero et dixit
ei vade et defer in civitate
Cumque abisset puer surrexit
david de loco qui vergebat
ad austrum et cadens pronus
in terram adoravit tercio et os
culantes alterutrum fleverunt
pariter david autem amplius dixit
ionathas ad david vade
in pace quecumque iuravimus
ambo in nomine domini dicen
tes dominus sit inter me et te et inter
semen meum et tuum usque
in sempiternum Et surrexit david
et abiit sed et ionathas ingres
sus est civitatem cap. xxi.

Venit autem david
in nobe ad achy
melech sacerdotem
et obstupuit achymelech
eo quod venisset david Et di
xit ei Quare tu solus et nullus
est tecum Et ait david ad
achymelech sacerdotem Rex
precepit michi sermonem et dixit
Nemo sciat rem propter quam
missus es et cuiusmodi
tibi precepta dederim nam et
pueros condixi in illum et illum locum
Nunc igitur si quid habes ad
manum vel quinque panes da
michi aut quicquid inveneris Et
respondens sacerdos david ait
ei Non habeo panes laycos ad
manum sed tantum panem sanctum Si
mundi sunt pueri maxime a
mulieribus ut manducent
Et respondit david sacerdoti et
dixit ei Et quidem si de mulie
ribus agitur continuimus nos
ab heri et nudius tercius quando
egrediebamur et fuerunt puerorum
vasa sancta Porro via hec po
luta est sed et ipsa sanctifica
bitur in vasis puerorum Dedit
ergo ei sacerdos sanctificatum pa
nem neque enim erat ibi panis
nisi tantum panes propositionis
qui sublati fuerant a facie domini ut
ponerentur panes calidi Erat
autem ibi vir quidam de servis
saul in die illa intus in ta
bernaculo domini et nomen eius
doech ydumeus potentissimus
pastorum saul Dixit autem david
ad achymelech si habes hic
ad manum hastam aut gladium
da michi quia gladium meum et
arma mea non tuli mecum
sermo enim regis urgebat Et
dixit sacerdos Ecce gladius
goliath philistei quem per
cussisti in valle therebynti
est involutus pallio post ephot
si istum vis tollere tolle neque
enim est alius hic absque eo
Et ait david non est alter
huic similis da michi eum Sur
rexit itaque david et fugit
a facie saul in die illa Et
venit ad achis regem geth
Dixeruntque ei servi achis cum
vidissent david Numquid non iste

est david rex terre? Nonne huic cantabant per choros dicentes Saul percussit mille et david decem milia. Posuit autem david sermones istos in corde suo et extimuit valde a facie achis regis geth et inmutavit os suum coram eis et collabebatur inter manus eorum et impingebat in hostia porte defluebantque saliue eius in barbam. Et ait achis ad servos suos Vidistis hominem insanum quare adduxistis eum ad me an desunt nobis furiosi quod introduxistis istum ut fureret me presente hunc ne ingredietur domum meam.

Capitulum .xxii.

Abiit ergo inde david et fugit in speluncam odollam. Quod cum audissent fratres eius et omnis domus patris eius descenderunt ad eum illuc et convenerunt ad eum omnes qui erant in amaritudine constituti et oppressi ere alieno et amaro animo et factus est eorum princeps fueruntque cum eo quasi .cccc. viri. Et profectus est david inde in masphat que est in moab. Et dixit ad regem moab. Maneat oro pater meus et mater mea vobiscum donec sciam quid faciat michi deus. Et reliquit eos ante faciem regis

moab manseruntque apud eum cunctis diebus quibus david fuit in presidio. Dixitque gad propheta ad david. Noli manere in presidio. Proficiscere et vade in terram iuda. Et profectus est david et venit in sareth. Et audivit saul quod apparuisset david et viri qui erant cum eo. Saul autem cum maneret in gabaa et esset in nemore quod est in rama hastam manu tenens cunctique servi eius circumstarent eum ait ad servos suos qui assistebant ei Audite me filii gemini. Numquid omnibus vobis dabit filius ysai agros et vineas et universos vos faciet tribunos et centuriones quia coniurastis omnes adversum me et non est qui michi renunciet maxime cum et filius meus fedus inierit cum filio ysai. Non est qui vicem meam doleat ex vobis nec qui annunciet michi eo quod suscitaverit filius meus servum meum adversum me insidiantem michi usque hodie. Respondens autem doech ydumeus qui assistebat et erat primus inter servos saul Vidi inquit filium ysai in nobe apud achymelech filium achitob sacerdotem qui consuluit pro eo dominum et cibaria dedit ei sed et gladium

goliad philistei dedit ei. Mi-
sit ergo rex saul ad accersendum
achimelech filium achitob
sacerdotem et omnem domum patris
sacerdotum qui erant in nobe
Qui venerunt universi ad regem
Et ait saul ad achimelech
Audi fili achitob. Qui respon-
dit presto sum domine. Dixitque saul
ad eum Quare coniurastis ad-
versum me tu et filius ysai
Et dedisti ei panes et gladium
et consuluisti pro eo deum ut
consurgeret adversum me insi-
diator usque hodie permanens
Respondensque regi achimelech
ait Et quis in omnibus servis
tuis sicut david fidelis et
gener regis et pergens ad impe-
rium tuum et gloriosus in domo tua
Num hodie cepi pro eo consulere
deum. Absit hoc a me. Ne sus-
picetur rex adversus servum
suum rem huiuscemodi in uni-
versa domo patris mei. Non enim
scivit servus tuus quicquam
super hoc negotio vel modicum
vel grande. Dixitque saul: Mor-
te morieris achimelech tu
et omnis domus patris tui
Et ait rex emissariis qui
circumstabant eum Convertimini
et interficite sacerdotes domini
Nam manus eorum cum david
est. Scientes quod fugisset et non
indicaverunt mihi. Noluerunt
autem servi regis extendere ma-
num suam in sacerdotes domini
Et ait rex ad doech ydumeum
Convertere tu et irrue in sacerdotes
domini. Conversusque doech ydumeus
irruit in sacerdotes domini et
trucidavit in die illa lxxxv vi-
ros indutos ephod lineo
Nobe autem civitatem sacerdotum
percussit in ore gladii viros et
mulieres parvulos et lactantes
bovem et asinum et ovem in ore
gladii. Evadens autem unus
filius achimelech filii achi-
tob cuius nomen erat abyathar
fugit ad david et annunciavit
ei quod occidisset saul sacerdotes
domini. Et ait david ad abya-
thar: Sciebam in die illa quod
cum ibi esset doech ydumeus
procul dubio annunciaret saul
Ego sum reus omnium animarum
domus patris tui. Mane mecum
ne timeas. Si quis quesierit
animam tuam queret et animam meam
mecumque servaberis. Cap. xxiii.

Post hec annunciaverunt
david dicentes Ecce
philistiim oppugnant
ceylam et diripiunt areas
Consuluit igitur david dominum
dicens Num vadam et percutiam
philisteos istos. Et ait dominus
ad david Vade et percuties
philisteos et salvabis ceyla
Et dixerunt viri qui erant
cum david ad eum Ecce nos
hic in iudea consistentes time-

quanto magis si ierimus in ceyla
adversus agmina philisteorum.
Rursum ergo david consuluit
dominum. Qui respondens ait ei: sur
ge et vade in ceyla. Ego enim
tradam philisteos in manu
tua. Abiit ergo david et viri eius
in ceylam et pugnavit ad
versus philisteos et abegit iu
menta eorum et percussit eos
plaga magna et salvavit ha
bitatores ceyle. Porro eo
tempore quo fugerat abya
thar filius achymelech ad
david in ceyla ephoth secum
habens descenderat. Nuntiatum
est autem sauli quod david venisset
in ceyla. Et ait saul: tradidit
eum dominus in manus meas.
Conclususque est et ingressus
urbem in qua porte et sere sunt.
Et precepit saul omni populo
ut ad pugnam in ceylam descen
deret et obsideret david
et viros eius. Quod cum rescis
set david quia prepararet ei
saul clam malum, dixit
ad abyathar sacerdotem: applica
ephoth. Et ait david: Domine
deus israel audivit famam ser
vus tuus quod disponat saul
venire in ceyla ut evertat
urbem propter me. Si tradent
me viri ceyle in manus eius
et si descendet saul sicut au
divit servus tuus. Domine deus
israel indica servo tuo. Et ait

dominus: descendet. Dixitque
sum david: Et si tradent me
viri ceyle et viros qui sunt
mecum in manus saul? Et
dixit dominus: tradent. Surrexit
ergo david et viri eius quasi sex
centi et egressi de ceyla huc
atque illuc vagabantur incerti.
Nuntiatumque est sauli quod fugisset
david de ceyla et salvatus
esset, quam ob rem dissimulabat
exire. Morabatur autem david
in deserto in locis firmissimis
mansitque in monte solitudinis
Ziph in monte opaco. Querebat
eum saul cunctis diebus
et non tradidit eum dominus in ma
nus eius. Et vidit david quod
egressus esset saul ut quereret
animam eius. Porro david erat
in deserto ziph in silva. Et sur
rexit yonathas filius saul
et abiit ad david in silvam
et confortavit manus eius
in deo. Dixitque ei: ne timeas
neque enim inveniet te manus
patris mei saul et tu regnabis
super israel. Et ego ero tibi secundus
sed et saul pater meus scit hoc.
Percussit ergo uterque fedus coram
domino, mansitque david in silva.
Yonathas autem reversus est
in domum suam. Ascenderunt
autem zyphei ad saul in gabaa
dicentes: Nonne ecce david
latitat apud nos in locis
tutissimis silve in colle achyle

dextram
que est ad dextram deserti. Nunc
ergo sicut desideravit anima tua
ut descenderes descende. Nostrum
autem erit ut tradamus eum in
manus regis. Dixitque saul
Benedicti vos a domino quia do
luistis vicem meam. Abite ergo oro
et diligentius preparate et curio
sius agite et considerate lo
cum ubi sit pes eius vel
quis viderit eum ibi. Re
cogitat enim de me
quod callide insidier ei. Considera
te et videte omnia latibula
eius in quibus absconditur
et revertimini ad me ad cer
tam rem ut vadam
vobiscum. Quod si etiam in terra
se abstruserit perscrutabor
eum in cunctis milibus iu
da. At illi consurgentes abie
runt in ziph ante saul. David
autem et viri eius erant in
deserto maon in campestri
bus ad dexteram iesimon.
ergo Ivit saul et socii eius ad
querendum eum. Et nunciatum est
david. Statimque descendit
ad petram et versabatur
in deserto maon. Et ibat
saul et servi eius ad latus
montis ex parte una. David
autem et viri eius erant in
latere montis ex parte altera. Por
ro david desperabat se pos
se fugere a facie saul. Itaque
saul et viri eius in modum
corone cingebant david et
viros eius ut caperent eum.
Et nuncius venit ad saul
dicens festina et veni quoniam
infuderunt se philistiim super
terram. Reversus est ergo saul de
sistens persequi david et per
rexit in occursum philistiorum
et fugerunt philistiim. Propter hoc
vocaverunt locum illum petram
dividentem. Capitulum xxiiii.

Ascendit ergo david inde
et habitavit in locis
tutissimis engaddi. Cum
que reversus esset saul postquam
persecutus est philisteos nun
tiaverunt ergo ei dicentes
Ecce david est in deserto en
gaddi. Assumens ergo saul tria mi
lia virorum electorum ex omni israel
perrexit ad investigandum
david et viros eius etiam
super abruptissimas petras
que solis ibicibus pervie sunt
et venit ad caulas ovium
que se offerebant vianti. Erat
que ibi spelunca quam ingressus
est saul ut purgaret ventrem. Por
ro david et viri eius in interiori
parte spelunce latebant et
dixerunt servi david ad eum
Ecce dies de qua locutus est
dominus ad te. Ego tradam tibi
inimicum tuum ut facias ei
sicut placuerit in oculis tuis.
Surrexit ergo david et precidit
oram clamidis saul silenter.

+ ventram

Post hec percussit cor suum david
eo quod abscidisset oram clami-
dis saul. Dixitque ad viros suos
propicius sit michi dominus ne faci
am hanc rem domino meo christo
domini ut mittam manum meam
in eum quia christus domini est. Vi
vit dominus nisi quia dominus percus
serit eum aut dies eius venerit
ut moriatur aut descendens
in prelium perierit propicius sit michi
dominus ne faciam hanc rem
domino meo christo domini ut mittam
manum meam in eum quia christus
domini est. Et confregit david
viros suos hiis sermonibus
et non permisit eos ut consur
gerent in saul. Porro saul
consurgens de spelunca pergebat cepto
itinere. Surrexit autem et david
post eum et egressus de spe
lunca clamavit post tergum
saul dicens. Domine mi rex.
Et respexit saul post se et
inclinans se david pronus
in terram adoravit. Dixitque ad
saul quare audis verba hominum
loquencium david querit malum
adversum te. Ecce hodie vide-
runt oculi tui quod tradidit te
dominus in manum meam in spelun
ca et cogitavi ut occiderem te
sed pepercit tibi oculus meus.
Dixi enim non extendam manum
meam in dominum quia christus domini
est. Quin potius pater mi vi
de et cognosce oram clamidis

in manu mea quod cum precidi summitatem clamidis tue n

tue. Nolui extendere manum
meam in te. Animadverte et
vide quia non est in manu mea nec
malum neque iniquitas neque
peccavi in te. Tu autem insidiaris
anime mee ut auferas eam. Iudi
cet dominus inter me et te et ul
ciscatur dominus me ex te. Manus
autem mea non sit in te. Sicut
et in proverbio antiquo dicitur ab
impiis egredietur impietas.
manus ergo mea non sit in te. Quem
persequeris rex israel quem
persequeris? Canem mortuum
persequeris et pulicem unum. Sit
dominus iudex et iudicet inter me
et te et videat et iudicet
causam meam et eruat me de
manu tua. Cum autem complesset
david loquens huiuscemodi ad sermones
saul ad saul dixit saul Num
quid vox tua hec est fili david.
Et levavit saul vocem suam
et flevit. Dixitque ad david
Iustior tu es quam ego. Tu enim
tribuisti michi bona ego autem
reddidi tibi mala. Et tu indicasti
michi hodie que feceris michi bo
na; quomodo tradidit me dominus
in manum tuam et non occidisti
me. Quis enim cum invenerit suum
inimicum dimittet eum in
via bona. Sed dominus reddat
tibi vicissitudinem hanc pro eo
quod hodie operatus es in me.
Nunc. Et nunc quia scio quod
certissime regnaturus sis et habiturus

in manu tua regnum israel. Iura michi in domino ne deleas semen meum post me neque auferas nomen meum de domo patris mei. Et iuravit david sauli. Abiit ergo saul in domum suam et david et viri eius ascenderunt ad tuciora loca. C. xxv.

Mortuus est autem Samuel et congregatus est universus israel et planxerunt eum et sepelierunt eum in domo sua in Ramatha. Consurgensque david descendit in desertum pharan. Erat autem vir quispiam in solitudine maon et possessio eius in carmelo. Et homo ille magnus nimis. Erantque ei oves tria milia et mille capre. Et accidit ut tonderetur grex eius in carmelo. Nomen autem viri illius erat nabal. Et nomen uxoris eius abigayl. Eratque mulier illa prudentissima et speciosa. Porro vir eius durus et pessimus et maliciosus. Erat autem de genere Caleph. Cum ergo audisset david in deserto quod tonderet nabal gregem suum misit x iuvenes et dixit eis. Ascendite ad carmelum et venietis ad nabal et salutabitis eum ex nomine meo pacifice et dicetis sit fratribus meis et tibi pax et domui tue et omnibus que cunque habes sit pax ex multis annis salvos fratres tuos et omnia tua. Audivi quod tonderent pastores tui oves qui erant nobiscum in deserto et numquam eis molesti fuimus nec aliquid defuit eis de grege omni tempore quo fuit nobiscum in carmelo. Interroga pueros tuos et indicabunt tibi. Nunc ergo inveniant pueri tui graciam in oculis tuis. In die enim bona venimus ad te quodcumque invenerit manus tua da nobis et filio tuo david. Cumque venissent pueri david ad nabal locuti sunt ei omnia verba hec ex nomine david et siluerunt. Respondens autem nabal pueris david ait. Quis est david et quis est filius ysay. hodie multiplicati sunt servi qui fugiunt dominos suos. Tollam ergo panes meos et aquas meas et carnes pecorum meorum que occidi tonsoribus meis et dabo viris quos nescio unde sunt. Regressi sunt itaque pueri david per viam suam et reversi venerunt et nunciaverunt ei omnia verba que dixerat nabal. Et david ait viris suis. Accingatur unusquisque gladio suo. Et accincti sunt singuli gladiis suis. Accinctus est et david ense suo et secuti sunt eum quasi cccc. viri. Porro cc. remanserant ad sarcinas. Abigayl

autem uxori nabal nunciavit
unus de pueris dicens. Ecce
misit david nuncios de deserto
ut benedicerent domino nostro et aver-
satus est eos. homines isti
boni satis fuerunt nobis et non
molesti nec quicquam aliquando periit
omni tempore quo fuimus conversati
cum eis in deserto. Pro muro erant no-
bis tam in nocte quam in die
omnibus diebus quibus pavi-
mus apud eos greges. Quam
ob rem considera et recogita
quid facias quoniam completa est malicia
adversus virum tuum et adversus
domum tuam. et ipse filius est
Belial. itaque ut nemo pos-
sit ei loqui. Festinavit ergo
Abygayl et tulit ducentos pa-
nes et duos utres vini et
quinque arietes coctos et quinque
sata polente et C ligaturas
uve passe et ducentas massas
caricarum et imposuit super azi-
nos. Dixitque pueris suis. prece-
dite me. Ecce ego post tergum
sequar vos. viro autem suo na-
bal non indicavit. Cumque ascen-
disset azinum et descendisset
ad radices montis. david et
viri eius descendebant in occursum
suum. Quibus et illa occur-
rit et ait david. Vere frustra
servavi omnia que huius erant
in deserto et non periit quicquam
de cunctis que ad eum pertine-
bant et reddidit mihi malum

peryt

pro bono. hec faciat dominus inimi-
cis david et hec addat si
reliquero de omnibus que ad
eum pertinent usque mane min-
gentem ad parietem. Cumque
vidisset abygayl david festina-
vit et descendit de azino
et procidit coram david super
faciem suam et adoravit super
terram et cecidit ad pedes
eius. Et dixit. In me sit do-
mine mi hec iniquitas. loquatur
obsecro ancilla tua in auribus
tuis et audi verba famule
tue. Non ponat oro dominus meus
Rex cor suum super virum istum
iniquum nabal quoniam secundum nomen
nomen suum stultus est et stul-
ticia est cum eo. Ego autem
ancilla tua non vidi pueros
tuos domine mi quos misisti.
Vivit ergo dominus et vivit anima
et vivit anima tua qui prohibuit
te ne venires in sanguinem
et salvavit manum tuam tibi.
Et nunc fiant sicut nabal
inimici tui et qui querunt
domino meo malum. Quapropter
suscipe benedictionem hanc quam
attulit ancilla tua tibi domino
meo et da pueris qui sequuntur
te dominum meum. aufer iniqui-
tatem famule tue. faciens
enim faciet tibi dominus domino meo
fidelem domum quia prelia
domini domine mi tu preliaris. Ma-
licia ergo non inveniatur in te

omnibus diebus vite tue. Si
enim surrexerit homo aliquando per-
sequens te vel querens animam
tuam erit anima domini mei custo-dita
quasi in fasciculo viventium apud
dominum deum tuum. Porro anima
inimicorum tuorum rotabitur
quasi in impetu et circulo funde.
Cum ergo fecerit dominus deus tibi domino
meo omnia hec que locutus est
bona de te et constituerit te
ducem super israel non erit hoc tibi
in singultum et in scrupulum
cordis domino meo quod effuderis
sanguinem innoxium aut ipse
te ultus fueris. Et cum bene
fecerit dominus domino meo omnia [illegible]
hec que locutus est bona de te
et constituerit te ducem super
israel et cum bene fecerit dominus
domino meo recordaberis ancil-
le tue. Et tu benefaceres. Et
ait david ad abygayl Bene-
dictus dominus deus israel qui
misit te hodie in occursum
meum. Et benedictum eloquium
tuum et benedicta tu que prohibu-
isti me hodie ne irem ad
sanguinem et ulciscerer me
manu mea. Alioquin vivit
vivit dominus deus israel qui pro-
hibuit me ne malum facerem
tibi nisi cito venisses in occur-
sum mihi. Non remansisset
nabal usque ad matutinam
lucem mingens ad parietem.
Suscepit ergo david omnia
que attulerat ei de manu eius
dixitque ei: Vade in pace ad
domum tuam. Ecce audivi vo-
cem tuam et honoravi faciem
tuam. Venit autem abygayl ad
nabal. Et ecce erat convivium
in domo eius quasi convivium
regis et cor nabal iocundum
erat. Erat enim ebrius nimis et
non indicavit ei verbum pu-
sillum aut grande usque mane.
Diluculo autem cum digessisset
vinum nabal indicavit ei
uxor sua verba hec et emor-
tuum est cor eius intrinsecus
et factus est quasi lapis. Cumque
pertransissent .x. dies percussit
dominus nabal et mortuus est.
Que cum audisset david mor-
tuum nabal ait Benedictus
dominus qui iudicavit causam
obprobrii mei de manu na-
bal et servum suum custodivit
a malo et maliciam nabal
reddidit in caput eius. Misit
ergo david et locutus est ad
abygayl ut sumeret eam
sibi uxorem. Et venerunt pueri ad
abygayl in carmelo et locu-
ti sunt ad eam dicentes: Da-
vid misit nos ad te ut acci-
piat te in uxorem. Que con-
surgens adoravit prona in
terram et ait: Ecce famula
tua sit in ancillam et lavet
pedes servorum domini mei. Et
festinavit et surrexit abygayl

et sedit sup asinum et quinq; puelle ierunt cum ea pedis sequ; eius/ et secuta est nuncios david/ et facta e ei uxor. Sed et achynoem accepit david de yezrahel fuit utraq; uxor eius. Saul aut dedit mycol filia sua uxore david phalthi filio lays qui erat de galim. xxvi. c

Et venit zyphei ad saul in gabaa dicentes Ecce david abscondit9 est in colle achyle que est exadu'so solitu'. Et surrexit saul et descendit in desertum zyph/ et cu eo tria milia viroz de electis isr'l ut quereret david in deserto zyph. Et castra metat9 est in Gabaa achyle que erat exadu'so solitudinis in via. david aut habitabat in deserto. videns aut q' ve nisset saul in desertu. p'9 se misit exploratores et didicit q' illuc venisset certissie. Et surrexit david clam et venit ad locu ubi erat saul. Cumq; venisset ad locu in q° dormiebat saul et abner filius ner princeps milicie eius et saule dormientem in tentorio et reliquu vulgus p' circuitu eius ait david ad achymelech ethei et ad aby say filiu saruie fr'em yoab

dicens. Quis descendet me cu ad saul in castra. Dixitq; abysai. Ego descendam tecum. Venerunt g° david et abysay nocte ad p'p'lm et invenerunt saul iacentem et dormientem in tentorio et hasta eius fixa in t'ra ad caput eius. et aut abner et p'p'lm dormientem in circuitu eius. Dixitq; abysay ad david conclusit hodie dns inimicu tuu i manus tuas. Nunc g° p'fodiam eum lancea in t'ra semel et sc'do opus no erit. Et dixit david ad abysay Ne interficias eum. Quis eni extendet manu in xp'm dni et innocens erit et dixit dd vivit dns nisi quia dns p'cusserit eum. aut dies eius venerit ut moriatur aut in p'liu descendens perierit p'picius sit michi dns ne extenda manu mea in xp'm dni. Nunc g° tolle hastam q' e ad caput eius et cyphum aque et abeamus. Tulit g° david hasta et cyphum aque que erat ad caput saul et abierunt et no erat quisq'm qui videret et intelligeret et vigilaret s; omnes dormierant quia sopor dni irruerat sup eos. Cumq; t'nsisset david ex adu'so et stetisset in v'tice montis de longe et esset grande int'vallum int' eos. Clamavit

dauid ad populum et ad abner
filium ner dicens Nonne re-
spondebis abner Et respondens
abner ait Quis es tu qui
clamas et inquietas regem
ad Abner Et ait dauid Numquid non
vir tu es et quis alius similis
tui in israel Quare ergo non cus-
todisti dominum tuum regem Ingres-
sus est enim unus de turba
ut interficeret regem dominum tuum
Non est bonum hoc quod fecisti
Vivit dominus quoniam filii mortis estis
vos qui non custodistis dominum
vestrum christum domini Nunc ergo vi-
de ubi sit hasta regis et ubi
sit sciphus aque qui erat
ad caput eius Cognovit autem
saul vocem dauid et ait Num-
quid vox tua hec est fili mi dauid
Et ait dauid Vox mea domine
mi rex Quam ob causam dominus
meus persequitur servum suum Quid
feci aut quid est in manu
mea mali Nunc autem audi oro
domine mi rex verba ser-
vi tui Si dominus incitat te adver-
sum me odoretur sacrificium
si autem filii hominum maledicti
sunt in conspectu domini qui
eiecerunt me hodie ut non
habitem in hereditate domini di-
centes Vade servi diis alie-
nis Et nunc non effundatur
sanguis meus intra terra
domino quia egressus est rex israel
ut querat pulicem unum sicut

persequitur perdix in montibus
Et ait saul Peccavi Revertere
fili mi dauid Nequaquam enim tibi
ultra malum faciam eo quod pre-
tiosa fuit anima mea in oculis
tuis hodie Apparet enim quod
stulte egerim et ignoraverim
multa nimis Et respondens
dauid ait Ecce hasta re-
gis transeat unus de pueris
regis et tollat eam Dominus autem
retribuet unicuique secundum
iustitiam suam et fidem Tra-
didit enim te hodie dominus in
manum meam et nolui exten-
dere manum meam in christum domini
Et sicut magnificata est anima
tua hodie in oculis meis
sic magnificetur anima mea in
oculis domini et liberet me de
omni angustia Ait ergo saul
ad dauid Benedictus tu fili
mi dauid Et quidem faciens
facies et potens poteris Abi-
it ergo dauid in viam suam et saul
reversus est in locum suum

xxvii Et ait dauid in cor-
de suo Aliquando inci-
dam uno die
in manus saul Nonne me-
lius est ut fugiam et salver
in terra philistinorum ut desperet
saul cesseturque me querere in
omnibus finibus israel Fugiam
ergo manus eius Et surrexit
dauid et abiit ipse et sexcenti
viri cum eo ad achis filium ma-

Regem

geth
pocij regem. Et habitauit dd
cum achis in geth ipse et
viri eius et domus eius dd
et ii uxores eius achimoen ye
srahelites et abygayl uxor
nabal carmeli. Et nunciatum
est saul quod fugisset dauid in
geth et non addidit ultra ut
quereret eum. Dixit autem dauid
ad achis. Si inueni gratiam
in oculis tuis detur michi locus
in una urbium regionis huius
ut habitem ibi. cur enim seruus
tuus manet in ciuita
te regis. Dedit itaque ei a
chis in die illa syceleth. propter
quam causam facta est syceleth re
gum iuda usque in diem hanc.
Fuit autem numerus dierum quibus
habitauit dauid in regione philis
tinorum quatuor mensium. Et as
cendit dauid et viri eius et age
bant predas de gessuri et
de gerzi et de amalechites.
pagi
hii enim pagi habitabantur in
terra antiquitus euntibus sur
usque ad terram egipti. Et percutie
bat dauid omnem terram illorum
viuentem
nec relinquebat omnem virum
et mulierem. Tollensque oues
et boues et asinos et camelos
et uestes reuertebatur et ueniebat
ad achis. Qui interrogabat in
quem irruisti hodie. Dicebat
quod dauid contra meridiem iude
et contra meridiem ceni et contra meridiem
ierameli. Virum et mulierem non

viuificabat dauid nec adduce
bat in geth dicens. Ne forte
loquantur aduersum nos. Hoc
fecit dauid et hoc erat decretum
illi omnibus diebus quibus
habitabat in regione philis
tinorum. Credidit ergo dauid a
chis dicens. Multa mala
operatus est contra populum suum
erit igitur seruus sempiternus.
Factum est autem in diebus xxviij
congregauerunt
illis congregauerunt phi
listijm agmina sua
ut prepararentur contra israel ad bellum.
Dixitque achis ad dauid
sciens nunc scito quoniam mecum
ingredieris in castra tu et viri
tui. Dixitque dauid ad achis.
Nunc scies que facturus est
seruus tuus. Et ait achis
ad dauid et ego custodem
capitis mei ponam te cunctis
diebus. Samuel autem mor
tuus est planxitque eum
omnis israel. Et sepelierunt
eum in ramatha urbe sua
et saul abstulit magos et
ariolos de terra et misit eos
qui phitones in uentre ha
bebant. Congregatique sunt
philisthijm et uenerunt et castra
metati sunt in suna. Con
gregauit autem et saul omnem
israel et uenit in gelboe et
uidit castra philistijm et ti
muit et expauit cor eius
nimis. Consuluitque dominum

x Et vadam ad eam et sciscitabor per illam. Et dixerunt servi eius ad eum: Est mulier habens phitonem in Endor. Mutavit

et non respondit ei neque per sacerdotes
neque per somnia neque per prophetas. Dix-
itque Saul servis suis: Quaerite
mihi mulierem habentem phitonem x
in Endor. Mutavit ergo habitum suum
vestitusque est aliis vestimentis
et abiit ipse et duo viri cum
ipso veneruntque ad mulierem nocte
et ait: Divina mihi in phitone et
suscita mihi quem dixero tibi. Et
ait mulier ad eum: Ecce tu nosti
quanta fecerit Saul et quomodo eraserit
magos et ariolos de terra.
Quare ergo insidiaris animae meae ut
occidar? Et iuravit ei Saul
in domino dicens: Vivit dominus quia
non eveniet tibi quicquam mali
propter hanc rem. Et dixit ei
mulier: Quem suscitabo tibi? Qui
ait: Suscita mihi Samuelem. Cum
autem vidisset mulier Samuelem
exclamavit voce magna
et dixit ad Saul: Quare
posuisti michi deceptionem
hanc? tu es enim Saul. Dixit-
que ei rex: Noli timere. Quid vidisti?
Quae ait: Deos vidi ascenden-
tes de terra. Dixitque ei: Qualis
est forma eius? Quae ait:
Vir senex ascendit et ipse
amictus est pallio. Et intel-
lexit Saul quod Samuel esset
et inclinavit se super faciem
suam in terra et adoravit.
Dixitque Samuel ad Saul: Quare
inquietasti me ut suscitarer?
Et ait Saul: Coartor nimis.

Siquidem philistiim pugnant
adversum me. Et deus recessit
a me et exaudire me noluit
neque in manu prophetarum neque
per somnia. Vocavi ergo te ut os-
tenderes mihi quid faciam. Et ait
Samuel: Quid interrogas me
cum dominus recesserit a te et
transierit ad emulum tuum? Fa-
ciet enim tibi dominus sicut locutus
est in manu mea. Et scindet
regnum tuum de manu tua et
David proximo tuo dabit illud.
quia non obedisti voci domini
neque fecisti iram furoris
eius in Amalech. Idcirco
quod pateris fecit tibi dominus hodie.
Et dabit dominus etiam Israel tecum
in manus philistiim. Cras
autem tu et filii tui mecum
eritis sed et castra Israel tradet
dominus in manus philistiim.
Statimque Saul cecidit por-
rectus in terram; extimuerat
enim verba Samuelis et robur
non erat in eo quia non comede-
rat panem tota die illa
et tota nocte. Ingressa est itaque
mulier illa ad Saul contur-
batus enim erat valde. Dixit-
que ad eum: Ecce obedivit
ancilla tua voci tuae et po-
sui animam meam in manu tua.
Et audivi sermones tuos
quos locutus es ad me. Nunc
igitur et tu audi vocem ancillae
tuae ut ponam coram te buccel-

lam panis ut comedas et
conualescas ut possis iter
agere. Qui renuit et ait non
comedam. Coegerunt autem
eum serui sui et mulier. Tandem
audita uoce eorum surrexit
de terra et super lectum sedit.
Mulier autem illa habebat uitu
lum pascualem in domo.
Et festinauit et occidit eum.
Tollensque farinam miscuit
eam et coxit azima et posuit
ante saul et ante seruos eius.
Qui cum comedissent surrexe
runt et ambulauerunt per totam
noctem illam. Cap. xxviii.

Congregata sunt agmina
philistiim uniuersa
in apheth. Sed et
israel castrametatus est super
fontem qui erat in israel. Et
satrape quidem philistiim in
cedebant in centuriis et mi
libus. David autem et uiri eius
erant in nouissimo agmine
cum achis. Dixeruntque princi
pes philistiim ad achis. Quid
sibi uolunt hebrei isti. Et ait
achis ad principes philistiim.
Numquid ignoratis dauid qui
fuit seruus saul regis israel et
est apud me multis diebus
uel annis et non inueni in
eo quicquam mali ex die qua transfu
git ad me usque ad diem hanc.
Irati sunt autem aduersus eum
principes philistiim et dixerunt

ei. Reuertatur uir iste et sedeat in
loco suo in quo constituisti
eum et non descendat nobis
cum in prelium ne fiat nobis
aduersarius cum preliari ceperimus.
Quo enim alio modo placare poterit
dominum suum nisi in capitibus
nostris. Nonne iste est dauid cui
cantabant per choros dicen
tes. Percussit saul in milibus
suis et dauid in x. milibus.
Vocauit ergo achis dauid et
dixit ei. Viuit dominus quia rectus
es tu et bonus in conspectu
meo. Et exitus tuus et introi
tus tuus mecum est in castris
et non inueni in te quicquam
mali ex die qua uenisti ad
me usque in diem hanc. Sed
satrapis non places. Reuertere
ergo et uade in pace et non
offendas oculos satraparum
philistiim. Dixitque dauid ad
achis. Quid enim feci et quid
inuenisti in me seruo tuo a
die qua fui in conspectu tuo
usque in diem hanc ut non ue
niam et pugnem aduersus in
imicos domini mei regis. Respondens
autem achis locutus est ad dauid.
Scio quia bonus es tu
in oculis meis sicut an
gelus dei sed principes philistiim
dixerunt non ascendet nobis
cum in prelium. Igitur consurge
mane tu et serui tui qui ue
nerunt tecum. Et cum de nocte

surrexeritis et ceperit dilucescere
pergite. Surrexit itaque de noc
te david ipse et viri eius ut
proficiscerentur mane ad terram phi
listiim et reverterentur. philistiim israel
autem ascenderunt in israel. C. xxx.
Cumque venisset david
et viri eius in Syce
lech die tercia, amala
chite impetum fecerant
ex parte australi in Sycelech
et percusserunt Sycelech et suc
cenderunt eam igni. Et cap
tivas duxerant ex ea mulieres
a minori usque ad magnum et
non interfecerant quemquam sed secum
duxerunt et pergebant itinere
suo. Cum ergo venisset david et
viri eius in civitatem et inve
nissent eam succensam igni
et uxores et filios suos
et filias ductas esse captivas
levaverunt david et populus qui
erat cum eo voces suas et
planxerunt donec deficerent
in eis lacrime. Siquidem et
due uxores david captive
ducte fuerant achynoem ies
rahelites et abygayl uxor
nabal carmeli. Et contrista
tus est valde david. Vole
bat enim eum populus lapida
re, quia amara erat anima
uniuscuiusque viri super filiis
suis et filiabus. Confor
tatus est autem david in domino deo
suo et ait ad abyathar sa

filium
cerdotem achymelech: Applica
ad me ephoth. Et applicavit
Et consuluit david dominum
dicens: Persequar an non la
trunculos hos et comprehenda
eos? Dixitque ei dominus: Persequere;
absque dubio enim comprehendes
eos et excuties predam. Abiit
ergo david ipse et sexcenti viri
eius qui erant cum eo et ve
nerunt usque ad torrentem
besor. lassi quidam substiterant
persecutus est ergo david
ipse et quadringenti viri qui erant
cum eo. Substiterant enim
CC qui lassi transire non
poterant torrentem bezor.
Et invenerunt virum egyptium
in agro et adduxerunt eum
ad david. Dederuntque ei pa
nem ut comederet et biberet
aquam, sed et fragmen masse
caricarum et duas ligaturas
uve passe. Que cum comedisset
reversus est spiritus eius
et refocillatus est; non enim
comederat panem neque biberat
aquam tribus diebus et tribus
noctibus. Dixitque ei david:
Cuius es tu, et unde? vel quo
pergis? Qui ait: Puer egyp
tius ego sum servus viri
amalechite. Dereliquit autem
me dominus meus quia egrotare ce
pi nudius tercius. Nos enim
erupimus ad australem plagam
cerethi et contra iudam et ad meridiem

cerethi contra iudam

zephelech succendimus igni.
Dixitque david potes me du-
cere ad cuneum istum qui ait
iura mihi per deum quod non occidas me
et non tradas me in manus
domini mei et ego ducam te ad
cuneum istum. Iuravitque ei david.
Qui cum duxisset eum. Ecce
illi discumbebant super faciem
universe terre comedentes et
bibentes et quasi festum cele-
brantes diem pro cuncta pre-
da et spoliis que ceperant de
terra philistim et de terra iuda.
Et percussit eos david a ves-
pera usque ad vesperam alterius
diei. Et non evasit ex eis quis-
quam nisi quadringenti viri adolescentes
qui ascenderant camelos et
fugerant. Eruit ergo david om-
nia que tulerant amalechi-
te et duas uxores suas
eruit. nec defuit quicquam a par-
vo usque ad magnum tam de
filiis quam de filiabus et de spo-
liis et quecumque rapuerant omnia
reduxit david et tulit uni-
versos greges et armenta et mi-
navit ante faciem suam dixe-
runtque hec est preda david. Ve-
nit autem david ad ducentos viros
qui lassi fuerant nec sequi
potuerant david et residere
eos iusserat in torrente besor.
Qui egressi sunt obviam
david et populo qui erat cum
eo. Accedens autem david

salutavit eum pacifice. Re-
spondensque unus vir pessimus
et iniquus de viris qui erant
cum david qui non erant nobiscum (dixit)
non dabimus eis de preda quam
quam eruimus sed sufficiat uni-
cuique uxor sua et filii sui quos
cum acceperit recedant. Dix-
it autem david non sic facietis
fratres mei de his que tradidit
nobis dominus et custodivit nos
et tradidit latrunculos qui
eruperant adversus nos in ma-
nus nostras nec audiet vos
quisquam super sermone hoc. Equa
enim erit pars descendentis ad
prelium et remanentis ad sar-
cinas et similiter divident.
Factum est ex illa die et de-
inceps constitutum et prefinitum
et quasi lex in israel usque in diem
hanc. Venit ergo david in sice-
leg et misit dona de preda
senioribus iuda proximis suis
dicens accipite benedictionem
de preda hostium domini his qui
erant in bethel et qui in ra-
moth ad meridiem et qui in iether
et qui in aroer et qui in sephamoth
et qui in ~~bethsala~~ et qui in urbi- (et qui in esthama et qui in rachal)
bus iethi et qui in arama (in ieramheli et qui in urbibus ceni)
et qui in lacu asan et qui in
athach et qui in hebron et
reliquis qui erant in aliis lo-
cis in quibus commoratus fuerat

Cxxxi

Phylistiim david et viri eius
autem pugnabant adversum

isrl et fugerunt viri isrl ante fa
ciem philistym . et ceciderunt
interfecti in monte gelboe .
Irrueruntque philistym in saul
et in filios eius et percusserunt
yonatham . et abinadab . et mel
chisue filios saul . totumque
pondus prelii versum est in saul .
et persecuti sunt eum viri
sagittarii . et vulneratus est ve
hementer a sagittariis . Dixitque
saul ad armigerum suum . eva
gina gladium tuum et percute
me . ne forte veniant incir
cumcisi isti et interficiant me
illudentes mihi . et noluit ar
miger eius . fuerat enim nimio
timore perterritus . Arripuit itaque
gladium suum et irruit super
eum . Quod cum vidisset armiger
eius videlicet quod mortuus esset
saul . irruit etiam ipse super gladium
suum et mortuus est cum eo .
Mortuus est ergo saul et tres fi
lii eius . et armiger eius et viri
universi eius in die illa pariter . Viden
tes autem filii isrl qui erant
trans vallem . et trans iordanem
quod fugissent viri israhelite et
quod mortuus esset saul et filii
eius . reliquerunt civitates
suas et fugerunt . Veneruntque
philistym et habitaverunt . ibi
Facta autem altera die venerunt
philistym ut expoliarent inter
fectos et invenerunt saul et
tres filios eius iacentes in

monte gelboe . et preciderunt
caput saul . et expoliaverunt
eum armis . et miserunt
in terram philistinorum per cir
cuitum ut annuntiaretur in
templo ydolorum et in populis . et
posuerunt arma eius in templo
Astaroth . corpus vero eius
suspenderunt in muro beth
say . Quod cum audissent habitato
res yabes galaad quecumque
fecerant philistym saul . Sur
rexerunt omnes viri fortissimi
et ambulaverunt tota nocte
et tulerunt cadaver saul .
et cadavera filiorum eius de
muro bethsay . Veneruntque filii
yabes galaad . et combusserunt
ea igni et tulerunt ossa eorum
et sepelierunt in nemore ya
bes et ieiunaverunt vii . diebus

Explicit primus liber Regum
Incipit secundus liber

c. i. Factum est
autem postquam
mortuus est
Saul . ut
david reverte
retur a cede
amalech . et maneret in sice
lech dies duos . In die autem
tercia apparuit homo veniens
de castris saul veste conscis
sa et pulvere aspersus caput
et ut venit ad david cecidit
super faciem suam et adoravit .
Dixitque ad eum david . Un

venis qui ait ad eum david de cas
tris israel ego fugi. Et dixit
ad eum david. Quod est verbum
quod factum est. indica mihi. Qui
ait fugit populus de proelio et
multi corruentes ex populo
mortui sunt sed et saul et
ionathas interierunt. Dixit
que david ad adolescentem qui
nuntiabat ei unde scis quod
mortuus est saul et ionathas
filius eius. et ait adoles
cens qui nuntiabat ei casu
veni in montem gelboe et saul
incumbebat super hastam suam.
Porro currus et equites appro
pinquabant ei et conversus
post tergum suum vidensque me
vocavit. Cui cum respondissem assum
Dixit mihi quis nam es tu. Et
aio ad eum. amalechites sum
et locutus est mihi sta super me et
interfice me. quoniam tenent me angustie et adhuc
tota anima mea in me est. Stans
que super eum interfeci eum. scie
bam enim quod vivere non poterat
post ruinam. et tuli dyadema
quod erat in capite eius et armil
lam de brachio illius. et at
tuli ad te dominum meum huc. Ap
prehendens autem david vesti
menta sua scidit omnesque viri qui
erant cum eo planxerunt et fleverunt
et ieiunaverunt usque ad vesperam
super saul et ionathan filium
eius. et super populum domini et super
domum israel quod corruissent gladio

Dixitque david ad iuvenem
qui nuntiaverat ei unde es tu.
Qui respondit filius hominis ad
vene amalechite ego sum.
Et ait david ad eum quare
non timuisti mittere manum tuam ut
occideres christum domini.
Vocansque david unum de pueris suis
ait accedens irrue in eum.
Qui percussit illum et mor
tuus est. Et ait ad eum david.
Sanguis tuus super caput
tuum. Os enim tuum adversum te
locutum est dicens Ego inter
feci christum domini. Planxit autem
david planctum huiuscemodi sicut scriptum
est in libro super saul et iona
tham filium eius. Et precepit ut do
cerent filios iuda planctum sicut
scriptum est in libro iustorum. Et
ait considera israel pro his qui
mortui sunt et super excelsa
tua vulnerati. Incliti super mon
tes tuos interfecti sunt. Quomodo
ceciderunt fortes. Nolite annun
tiare in geth neque annuntietis
in compitis ascalonis ne forte
letentur filie philistym ne ex
ultent filie incircumcisorum. Mon
tes gelboe nec ros nec plu
vie veniant super vos neque sint
agri primitiarum quia ibi ab
iectus est clipeus fortium
clipeus saul quasi non esset unc
tus oleo. A sanguine interfec
torum ab adipe fortium sagitta
ionathe numquam rediit retrorsum

et gladius saul non est aversus
inanis. Saul et yonatha
amabiles et decori in vita
sua et in morte non sunt
divisi aquilis velociores
et leonibus fortiores. Filie
israel super saul flete qui vestie
bat vos coccino in deliciis.
qui prebebat ornamenta au
rea cultui vestro. Quo cecide
runt fortes in bello. yona
thas in excelsis tuis occi
sus est. Doleo super te frater
mi yonatha decore nimis
et amabilis super amorem
mulierum. Sicut mater amat
unicum filium suum ita te di
ligebam. Quo ceciderunt ro
busti et perierunt arma bel
lica. C. ij.

Igitur post hec con
suluit david dominum d[icens].
Num ascendam in unam ci
vitatem Juda. et ait dominus
ad eum ascende. Dixitque david
ad eum quo ascendam. Et
respondit in hebron. Ascendit
ergo david et due uxores eius
achynoem iezrahelites et
abygayl uxor nabal car
meli. Sed et viros qui erant
cum eo duxit david singulos
cum domo sua et manserunt
in oppidis ebron. Veneruntque viri
Juda et unxerunt ibi david ut
regnaret super domum juda.
Et nunciatum est david quod
viri yabes galaad sepelissent
saul. Misit ergo david nuncios
ad viros yabes galaad. Dixitque ad
eos. Benedicti vos a domino
qui fecistis misericordiam hanc cum
domino vestro saul et sepelistis
eum. Et nunc retribuet vobis
quidem dominus misericordiam et veritatem
sed et ego reddam gratiam eo quod
fecistis verbum istud. Confor
tentur manus vestre et
estote viri fortitudinis. Li
cet mortuus sit vester dominus
saul. tamen me unxit domus iuda
in regem sibi. Abner autem filius
ner princeps exercitus saul
tulit ysbosseth filium saul
et circumduxit eum per castra. Regem
que constituit super galaad et
super yessuri et super israel et super
effraym et super beniamyn et
super universum israel. Quadraginta annorum
erat ysboseth filius saul
cum regnare cepisset super
israel et duobus annis regnavit.
Sola autem domus Juda seque
batur david. Et fuit numerus dierum
quos moratus est david
imperans in ebron super
domum iuda vij. mensium et vij.
annorum. Egressusque est autem
abner filius ner et pueri ys
bosseth filii saul de castris
in gabaon. Porro Joab filius
sarvie et pueri david egressi
sunt et occurrerunt eis iuxta
piscinam gabaon. Et cum conve
nissent in unum e regione

Sederunt sibi e regione parte piscine
et illi ex altera. Dixitque abner
ad ioab. Surgant pueri et lu
dant coram nobis. Et respondit
ioab surgant. Surrexerunt
ergo et transierunt numero xii de be
niamin ex parte ysboseth filii
saul et xii de pueris david. Ap
prehensoque unusquisque capi
te comparis sui defixit gladium
in latus contrarii et ceci
derunt simul. Vocatumque est nomen
loci illius ager robustorum
in gabaon. Et ortum est durum
bellum satis in die illa. fuga
tusque est abner et viri israel a pu
eris david. Erant autem ibi
tres filii sarvie ioab et aby
say et asahel. porro azahel
cursor velocissimus fuit
quasi unus de capreis que morantur
in silvis. persequebatur autem
asahel abner et non declina
vit neque ad dexteram neque a
sinistram obmittens persequi
abner. Respexitque abner post
tergum suum et ait: tu ne es
azahel? Qui respondit: Ego sum.
Dixitque ei abner: vade ad
dexteram sive ad sinistram
et apprehende unum de adoles
centibus et tolle tibi spolia
eius. Noluit autem asahel ob
mittere quin urgeret eum. Rursum
que locutus est abner ad a
sahel: Recede, noli me sequi
ne compellar confodere te in terra

et levare non potero faciem
meam ad ioab fratrem tuum.
Qui audire contempsit et
noluit declinare. percussit
ergo eum abner aversa hasta
in inguine et transfodit et mor
tuus est in eodem loco. omnes
que qui transibant per locum illum
in quo ceciderat azahel
et mortuus erat subsiste
bant. persequentibus autem
ioab et abysay abner fu
gientem sol occubuit et ve
nerunt usque ad collem aque
ductus qui est ex adverso
vallis et itineris deserti in
gabaon. Congregatique sunt
filii beniamin ad abner et
conglobati [in unum cuneum] steteruntque in [summitate tumuli unius]
sublimitate tumuli. Et ex
clamavit abner ad ioab
et ait: Num usque ad internecio
nem tuus mucro desevit?
An ignoras quod periculosa sit
desperatio? usque non dicis populo
ut omittat persequi fratres
suos. Et ait ioab: Vivit deus
quia si locutus fuisses ma
ne recessisset populus persequens
fratrem suum. Insonuit autem
ioab buccina et stetit omnis
exercitus nec persecuti sunt
ultra israel neque inierunt cer
tamen. Abner autem et viri
eius abierunt per campestria
moab tota nocte illa et tran
sierunt yordanem et lustrata

im bethoron. venit ad cas
tra. Porro ioab reversus o
misso abner. Congregavit
omnem populum. et defuerunt de
pueris david. xix. viri excepto
azahele. Servi autem da
percusserunt de beniamyn
et de viris qui erant cum
abner. ccclx. qui mortui
sunt. Tuleruntque azahel et
sepelierunt eum in sepul
cro patris sui in bethleem.
et ambulaverunt tota nocte
ioab et viri qui erant cum
eo. et in ipso crepusculo per
venerunt in ebron. Ca. iii.

Facta est ergo longa
concertatio inter domum
saul et inter domum
david. David proficiens et sem
per ipso robustior. domus
autem saul decrescens cot
tidie. Natique sunt filii david
in ebron. Fuitque primogenitus
eius amon de achynoen
iesraelitide. et post eum celaab
Chelaab. de abygayl uxore nabal
carmeli. Porro tercius absa
lon filius maacha filie tolomai
regis gessur. Quartus
autem adonias filius agith.
Et quintus saphatia filius a
bigail. Sextus quoque ietraam
de egla uxore david. Hii
nati sunt david in ebron.
Cum ergo esset prelium inter domum
saul et domum david. abner

X ingressusque est ad eam abner X

filius ner regebat domum saul
Fuerat autem sauli concubina
nomine respha. filia achia. X
Dixitque ysbosseth filius saul
ad abner. Quare ingressus es
ad concubinam patris mei. qui
iratus nimis propter verba ysbo
seth ait. Numquid caput canis
ego sum adversum iudam ho
die. qui fecim misericordiam super
domum patris tui saul. et super
fratres et proximos eius. et non
tradidi te in manus david.
et tu requisisti in me quod argu
eres pro muliere hodie. Hec
faciat deus abner et hec ad
dat ei. nisi quomodo iuravit deus
david sic faciam cum eo. ut trans
feratur regnum de domo saul
et elevetur thronus david
super israel et super iuda a dan
usque bersabee. Et non potuit
respondere ei quicquam. quia
metuebat eum. Misit ergo ab
ner nuncios ad david pro
se dicentes. Cuius est terra.
et ut loquerentur. Fac mecum
amicicias. et erit manus mea
tecum. et reducam ad te univer
sum israel. Qui ait. optime.
Ego faciam tecum amicicias.
sed unam rem peto a te di
cens. non videbis faciem meam an
tequam adduxeris michol filiam
saul. et sic venies ad me et
videbis me. Misit autem da
vid nuncios ad ysboseth filium

saul dicens. Redde michi uxorem
meam mychol quam despondi mi
chi centum preputiis philistiim. Misit ergo
ysbosseth et tulit eam a uiro
suo faltihel filio lays. Seque
batur eam uir suus plorans
usque bethury. Et dixit ad eum
abner uade et reuertere. Qui re
uersus est. Sermonem quoque intulit
abner ad seniores israel dicens.
tam heri quam nudius tercius
querebatis dauid ut regnaret
super uos. Nunc ergo facite quoniam
dominus locutus est ad dauid dicens.
In manu serui mei dauid sal
uabo populum meum israel de manu
philistiorum et omnium inimicorum
eius. Locutus est autem abner
etiam ad beniamin. Et abiit
ut loqueretur ad dauid in ebro
omnia que placuerat israel
et uniuerso beniamin. Et abiit
ut loqueretur ad dauid. Venitque
ad dauid in ebron cum xx^ti
viris. Et fecit dauid abner
et viris qui uenerant cum eo
magnum conuiuium. Et dixit
abner ad dauid. Surgam ut
congregem ad te dominum meum re
gem omnem israel et ineam
tecum fedus et imperes
omnibus sicut desiderat anima
tua. Cum ergo deduxisset dauid
abner et ille isset in pace.
Statim pueri dauid et yoab
uenerunt cesis latronibus cum
preda magna nimis. Abner

autem non erat cum dauid in ebron.
quia iam dimiserat eum. Et
profectus erat in pace. Et yoab
et omnis exercitus qui erant cum
eo postea uenerunt. Nunciatum est
itaque yoab a narrantibus. Venit
abner filius ner ad regem
et dimisit eum et abiit in pa
ce. Et ingressus est yoab ad re
gem et ait. Quid fecisti. Ecce
abner uenit ad te. quare di
misisti eum et abiit et recessit.
Ignoras abner filium ner quoniam
ad hoc uenit ad te ut deciperet
te et sciret exitum tuum et in
troitum tuum et nosset omnia
que agis. Egressus itaque yoab
ad dauid misit nuncios post
abner et reduxit eum a cister
na sira ignorante dauid.
Cumque rediisset abner in ebro
seorsum adduxit eum yoab
ad medium porte ut loqueretur
ei in dolo. et percussit eum ibi
in inguine. et mortuus est
in ultionem sanguinis azahel
fratris eius. Quod cum audisset dauid
rem iam gestam ait. Mundus
ego sum. et regnum meum
apud dominum usque in sempiternum
a sanguine abner filii ner. Et
ueniat super caput yoab et
super omnem domum patris eius.
nec deficiat de domo yoab
fluxum seminis sustinens et le
prosus tenens fusum et cadens gladio et in
digens pane. Igitur yoab et

abysai fratres eius interfecerunt ab
ner eo quod occidisset asahel
fratrem eorum in gabaon in prelio.
Dixit autem david ad ioab
et ad omnem populum qui erat
cum eo. Scindite vestimenta
vestra et accingimini saccis et
plangite ante exequias ab
ner. Porro rex david seque
batur feretrum. Cumque sepelissent
abner in ebron levavit rex
david vocem suam et flevit super
tumulum abner. Flevit autem
et omnis populus. plangensque
rex et lugens abner ait.
Nequaquam ut solent mori
ignavi mortuus est abner.
manus tue non sunt ligate
et pedes tui non sunt compedibus
aggravati. Sed sicut solent ca
dere coram filiis iniquitatis.
sic corruisti. Congeminansque
omnis populus flevit super eum.
Cumque venisset universa multi
tudo cibum capere cum david clara
adhuc die iuravit david et
dixit. Hec faciat michi deus
et hec addat. si ante occasum
solis gustavero panem vel
aliud quicquam. Omnis que populus
audivit et placuerunt eis cunc
ta que fecit rex in conspectu
totius populi. Et cognovit omne
vulgus et universus israel in
die illa quoniam non actum fuisset
a rege ut occideretur abner
filius ner. Dixit autem rex ad

servos suos. Num ignoratis
quoniam princeps et maximus ce
cidit hodie in israel. Ego autem
delicatus adhuc et unctus
rex. Porro isti viri filii
sarvie duri mihi sunt. Retri
buat dominus facienti malum iuxta
maliciam suam. Cap. iiii.

Audivit autem ysboseth
filius saul quod occidisset
abner in ebron. et dis
solute sunt manus eius.
Omnis que israel perturbatus est.
Duo autem viri principes latro
num erant filio saul. nomen
uni baana et nomen alteri rech
ab filii remmon berothite de
filiis beniamin. Siquidem
et beroth reputata est in benia
min. Et fugerunt berothite
in getthaim. fueruntque ibi ad
vene usque ad illud tempus.
Erat autem ionathe filio saul
filius debilis pedibus. quin
quennis enim fuit quando venit
nuncius de saul et ionatha
ex iesrahel. Tollensque eum nutrix
sua fugit. Cumque festinaret
ut fugeret cecidit et claudus
effectus est. habuitque nomen mi
phiboseth. Venientes itaque
filii remmon berothite re
chab et baana ingressi sunt
fervente die domum ysboseth.
qui dormiebat super stratum
suum meridie. et hostiaria domus
purgans triticum obdormivit.

Ingressique sunt domum latenter
assumentes spicas tritici et
percusserunt eum in inguine
Rechab et Baana frater eius et
fugerunt. Cum autem ingressi fu
issent domum ille dormiebat
super lectum suum in conclavi et
percucientes interfecerunt eum.
sublatoque capite eius abie
runt per viam deserti tota noc
te. Et attulerunt caput ysbos
seth filii saul ad david in hebron.
Dixeruntque ad regem. Ecce caput
ysbosseth filii saul inimici
tui qui querebat animam tuam.
Et dedit dominus domino meo regi
ultionem hodie de saul et de semine
eius. Respondens autem david re
chab et baana fratri eius filiis
Remon Berothite dixit ad
eos. Vivit dominus qui eruit ani
mam meam de omni angustia.
quoniam eum qui annunciaverat mi
chi et dixerat. Ecce mortuus est
saul. qui putabat se prospera
nunciare tenui et occidi eum
in Sicelech. Cui oportebat me
dare mercedem pro nuncio. Quanto ma
gis nunc cum homines impii
interfecerunt virum innoxium in
domo sua super lectum suum.
Non queram sanguinem eius
de manu vestra et auferam
vos de terra. Precepit itaque david
pueris suis et interfecerunt eos.
precidentes manus et pedes
eorum suspenderunt eos super
piscinam in ebron. Caput autem
ysboseth tulerunt et sepelie
runt in sepulchro abner in

Cap. v.

Et venerunt ebron
universe tribus israel ad
david dicentes. Ecce
nos os tuum et caro tua sumus.
Sed et heri et nudius tercius cum
esset saul super nos tu eras
educens et reducens israel. Dixit
autem dominus ad te. Tu pasces
populum meum israel et tu eris dux
super israel. Venerunt quoque et senio
res de israel ad regem in hebron.
et percussit cum eis rex david
fedus in ebron coram domino.
Unxeruntque david in regem super
israel. filius xxx annorum erat david
cum regnare cepisset et xl annis
regnavit. In ebron regnavit
super iuda vii annis et vi men
sibus. In ierusalem autem regnavit
xxxiii annis super omnem israel
et iuda. Et abiit rex et omnes
viri qui erant cum eo in ierusalem
ad iebuseum habitatorem terre.
Dictumque est ad david ab eis.
Non ingredieris huc nisi ab
stuleris cecos et claudos dicen
tes. Non ingredietur david
huc. Cepit autem david arcem
syon. hec est autem civitas david.
Proposuerat enim david in die illa
premium ei qui percussisset ye
buseum et tetigisset fistulas.
et abstulisset cecos et claudos
odientes animam david. Ideo

Si ascendam contra philisteos et si tradas eos in manus meas. Et dominus dixit et

dixit in prouerbio. cecus et claudus
non intrabunt templum. Habi-
tauit autem dauid in arce. Et syon
uocauit eam ciuitatem dauid.
Et edificauit per gyrum a mello
et intrinsecus. Et ingrediebatur
proficiens atque succrescens et
dominus deus exercituum erat cum eo.
Misit quoque hiram rex tyri nun-
tios ad dauid et ligna cedri-
na et artifices lignorum arti-
fices quoque lapidum ad parietes.
et edificauerunt domum dauid.
Et cognouit dauid quoniam con-
firmasset eum dominus regem super
israel. Et quoniam exaltasset regnum
eius super populum suum israel. Acce-
pit ergo dauid adhuc concubinas
et uxores de ierusalem postquam
uenerat de ebron. Natique sunt
dauid et alii filii et filie. Et hec
nomina eorum qui nati sunt ei in ierusalem.
Samua et sobab et nathan et
salomon et iebaar et elysua
et nepheg et iaphia et helysa-
ma et helyda et helyfeleth.
Audierunt ergo philistiim quod
unxissent dauid regem super
israel et ascenderunt uniuersi ut
quererent dauid. Quod cum au-
disset dauid ascendit in presi-
dium. Philistiim autem uenien-
tes diffusi sunt in ualle ra-
phaym. Et consuluit dauid
dominum dicens. Si ascendam
ad philistiim. et si dabis eos dom
in manu mea. Et dixit dominus
ad dauid. Ascende quia tra-
dens tradam philistiim in
manu tua. Venit ergo dauid
in baalpharasim. et percussit
eos ibi et dixit. Diuisit dominus
inimicos meos coram me
sicut diuiduntur aque. Propterea
uocatum est nomen loci illius
baalpharasim. et percussit eos
Et reliquerunt ibi sculptilia sua
que tulit dauid et uiri eius.
Et addiderunt adhuc philistiim
ut ascenderent. et diffusi sunt
in ualle raphaym. Consu-
luit autem dauid dominum dicens. Non
ascendas obuiam
eis. sed gyra post tergum eorum
et uenies ad eos ex aduerso
pirorum. Et cum audieris soni-
tum clamoris gradientis
in cacumine pirorum. tunc inibis
prelium. quia tunc egredietur
dominus ante faciem tuam ut per-
cutiat castra philistiim. Fecit
itaque dauid sicut preceperat
ei dominus. et percussit philistiim
de gabaa usque dum uenies
Congregauit .c. vi
autem rursum dauid
omnes electos israel
xxx milia. Surrexitque dauid
et abiit et uniuersus populus
qui erat cum eo de uiris
iuda ut adducerent archam
dei super quam inuocatum est
nomen domini exercituum sedentis in
cherubin super eam. Et inpo-

filij aminadab

ſuit archa dei ſuper plauſtrum
novum. tuleruntque eam de
domo aminadab qui erat in
gabaa custodiens archam
dei. Oza autem et ahyo minabant
plauſtrum. Cumque tuliſſent eam
de domo aminadab qui erat
in gabaa custodiens archam dei.
Ahyo precedebat archam
dei. David autem et omnis israel
ludebant coram domino in omni
bus lignis fabrefactis et
cytharis et lyris et tympanis
et ſiſtris et cymbalis. Poſtquam
autem venerunt ad aream nachor
extendit manum suam oza ad
archam dei et tenebat eam
quoniam calcitrabant boves et
declinaverunt eam. Iratusque
est indignatione dominus contra
ozam et percuſſit eum ſuper
temeritate. Qui mortuus
est ibi iuxta archam dei. Contriſ
tatus est autem david eo quod
percuſſiſſet dominus ozam. Et voca
tum est nomen loci illius percuſ
ſio oze usque in diem hanc. Et
extimuit david dominum in die
illa dicens. Quomodo ingredietur
ad me archa dei. Et noluit
divertere ad se archam dei
in civitate david sed divertit
eam in domum obethedom
gethei tribus menſibus. Et
benedixit dominus obethedom et
omnem domum eius. Et habitavit
archa dei in domo obethe

dom gethei tribus menſibus.
Nunciatumque est david regi
quod benedixiſſet dominus obethedom
et omnia eius propter archam dei.
Dixitque david ibo et redu
cam archam cum benedictione
in domum meam. Abiit ergo david
et duxit archam dei de do
mo obethedom in civitate
david cum gaudio. Et erant
cum david vij chori et victima
vituli. Cumque transcendiſſent
qui portabant archam dei
vi paſſus immolabat bovem et ovem
et arietem. et david percu
tiebat in organis armiga
tis et saltabat totis viribus
ante dominum. Porro david
erat accinctus ephot lineo. ephoth
Et david et omnis domus
israel ducebant archam
testamenti domini in iubilo et
in clangore buccine. Cumque
intraſſet archa dei in ci
vitatem david. mycol filia
saul proſpiciens per feneſtram
vidit regem david ſubſi
lientem atque saltantem coram
domino et deſpexit eum in corde
ſuo. Et introduxerunt archam
dei et poſuerunt eam in lo
co ſuo in medio tabernaculi
quod tetenderat ei david.
Et obtulit david holocau
ſta coram domino et pacifica.
Cumque compleſſet offerens ho
locauſta et pacifica benedixit

populo in nomine domini exercituum. Et parti-
tus est vniuerse multitudini israel
tam viro quam mulieri singulis
collyridam panis vnam et as-
saturam bubale carnis vnam
et similam frixam oleo. Et a-
biit omnis populus vnusquisque
in domum suam. Reversusque est
dauid vt benediceret domui sue
Et egressa est michol filia
saul in occursum dauid et
ait. Quam gloriosus fuit rex
israel hodie discooperiens se an-
te ancillas seruorum suorum. Et
nudatus est quasi si nudetur
vnus de scurris. Dixitque
dauid ad michol. Viuit dominus
quia ludam ante dominum qui
elegit me potius quam patrem
tuum et quam omnem domum eius
et precepit michi vt essem dux
super populum domini israel. Et ludam
et vilior fiam plusquam factus
sum. et ero humilis in oculis
meis. Et cum ancillis de
quibus locuta es gloriosior
apparebo. Igitur michol filie
saul non est natus filius vsque
ad diem mortis eius. Cap. vii.

Factum est autem cum
sedisset rex in domo
sua et dominus dedisset
ei requiem ab vniuersis inimi-
cis suis. Dixit ad nathan
prophetam. Vides ne quod ego ha-
bitem in domo cedrina. Et
archa dei posita est in medio
pellium. Dixitque nathan ad regem. Omne
quod est in corde tuo vade et
fac quia dominus tecum est. Factum
est autem in nocte illa. Et ecce
sermo domini ad nathan dicens.
Vade. Et loquere ad seruum meum dauid.
Hec dicit dominus. Numquid tu edificabis michi
domum ad habitandum. Neque enim
in domo habitaui ex die qua eduxi
filios israel de terra egypti vsque
in diem hanc. Sed ambulabam in ta-
bernaculo et in tentorio. Per
cuncta loca que transiui cum
omnibus filiis israel. Numquid lo-
quens locutus sum ad vnam
de tribubus israel. Cui precepi vt
pasceret populum meum israel dicens.
Quare non edificastis michi domum
cedrinam. Et nunc hec dices
seruo meo dauid. Hec dicit
dominus exercituum. Ego te tuli
de pascuis sequentem greges.
vt esses dux super populum meum israel.
et fui tecum in omnibus vbi-
cumque ambulasti et interfeci
vniuersos inimicos tuos a facie
tua. Fecique tibi nomen grande iuxta
nomen magnorum qui sunt
in terra. Et ponam locum populo
meo israel et plantabo eum
et habitabit sub eo et non
turbabitur amplius. Nec ad-
dent filii iniquitatis vt
affligant eum sicut prius
ex die qua constitui principes
et iudices super populum meum
israel. Et requiem dabo tibi

ab omnibus inimicis tuis.
predicetque tibi dominus quod domum
faciat tibi dominus. Cumque con
pleti fuerint dies tui et
dormieris tu cum patribus tuis.
suscitabo semen tuum post te
quod egredietur de utero tuo et
confirmabo regnum eius. Ipse
edificabit domum nomini
meo et stabiliam thronum reg
ni eius usque in sempiternum.
Ego ero illi in patrem et ip
se erit michi in filium. Qui si in
ique aliquid gesserit ar
guam eum in virga virorum
et in plagis filiorum hom
inum. Misericordiam autem meam non aufe
ram ab eo sicut abstuli
a Saul quem amovi a facie
mea. Et fidelis erit domus
tua et regnum tuum usque in eternum
ante faciem meam. et thro
nus tuus erit firmus iugiter.
Secundum omnia verba hec et iuxta
omnem visionem istam sic lo
cutus est Nathan ad David.
Ingressus est autem rex David
et sedit coram domino. Et dix
it. quis ego sum domine deus
et que domus mea quia
adduxisti me huc usque. Sed et
hoc parum visum est in con
spectu tuo deus meus domine
nisi loquereris etiam de domo
servi tui in longinquum. Ista
est enim lex Adam domine
deus. Quid ergo addere poterit

adhuc David ut loquatur ad
te. Tu enim scis servum tuum domine deus.
Propter verbum tuum et secundum cor
tuum fecisti omnia magnalia
hec. ita ut notum faceres servo
tuo. Iccirco magnificatus es
domine deus. quia non est similis
tui. neque est deus ex
tra te in omnibus que audivimus
auribus nostris. Que est autem gens
ut populus tuus Israel in terra
propter quam ivit deus ut redi
meret eam sibi in populum et po
neret sibi nomen. Faceretque
eis magnalia et horribilia
super terram a facie populi tui
quem redemisti tibi ex Egypto
gentem et deum eius. Et fir
masti tibi populum tuum Israel in
populum sempiternum. Et factus
es tu domine deus eis in deum.
Nunc ergo domine deus meus
verbum quod locutus es. et
magnificetur nomen tuum
in sempiternum. atque dicatur
dominus exercituum deus super Israel.
Et domus servi tui David erit
stabilita coram domino. quia tu
domine exercituum deus Israel re
velasti auriculam servi tui
dicens. Domum edificabo
tibi. Propterea invenit servus tuus
cor suum ut oraret te ora
tione hac. Nunc ergo domine deus
tu es verus deus. et verba
tua erunt vera. Locutus es
enim ad servum tuum bona hec.

super servum tuum et
super domum eius su
scita in sempiternum
et fac sicut locutus
es

Incipe et benedic domui ser
ui tui ut sit in sempiternum
coram te quia tu domine deus
locutus es hec et benedictione
tua benedicetur domus ser
ui tui in sempiternum. Cap. viii.

Factum est autem post
hec percussit dauid
philistiim et humilia
uit eos et tulit dauid fre
num tributi de manu philisti
Et percussit moab et mensus est
eos funiculo coequans terre
mensus est autem duos funi
culos unum ad occidendum
et unum ad uiuificandum factus
que est dauid moab seruiens
sub tributo. Et percussit dauid
adadeser filium roab regem soba
quando profectus est ut dominaretur su
per flumen eufraten. Et captis dauid
ex parte eius mille septingentos
equitibus et uiginti milibus pedi
tum subneruauit omnes iuga
les curruum dereliquit autem ex
eis centum currus. Venit quoque syria da
masci ut presidium ferret ada
deser regi soba et percussit dauid
de syria uiginti duo milia uirorum et
posuit dauid presidium in syria
damasci factaque est syria ser
uiens dauid sub tributo. Ser
uauitque dominus dauid in omnibus
ad quecumque profectus est et tulit
dauid arma aurea et torques
que habebant serui adadeser
et detulit ea in iherusalem. Et de

bethe et beroth ciuitatibus
adadeser tulit rex dauid es
multum nimis de quo fecit
rex salomon omnia uasa erea
in templo et mare eneum et
columnas et altare. Audiuit
autem thou rex emath quod per
cussisset dauid omne robur
adadeser. Et misit thou io
ram filium suum ad regem dauid
ut salutaret eum congratulans
et gratias agens eo quod expugna
uisset adadeser. Et in manu
eius erant uasa argentea
et uasa erea et uasa aurea
que et ipsa sanctificauit rex dauid domino
cum argento et auro quod sanc
tificauerat de uniuersis gentibus
quas subegerat de syria et
moab et filiis amon et phi
listiim et amalech et de manu
biis adadeser filii roab re
gis soba. Fecit quoque dauid
sibi nomen cum reuerteretur capta
syria in ualle salinarum cesis
duodecim milibus et in ge
belem ad xviii milia et po
suit in ydumea custodes dauid.
Et seruauit dominus dauid in omni
bus ad quecumque profectus est.
Et regnauit dauid super
omnem israel. Faciebatque dauid
iudicium et iustitiam omni populo
suo. Ioab autem filius sarvie
erat super exercitum. Porro io
saphath filius achilud
erat a commentariis et sadoch

moab

adadeser

filius achitob, et achimelech
filius abyathar erant sacerdo
tes; et saraias scriba. banay-
as autem filius ioyade super
cerethi et phelethi; filii autem dauid
sacerdotes erant. Cap. ix.

Et dixit dauid: putas
ne est aliquis qui
remanserit de domo
saul, ut faciam cum eo misericordiam propter
ionatham? Erat autem de do
mo saul seruus nomine Syba;
quem cum uocasset ad se rex
dixit ei: Tu ne es syba? Et il-
le respondit: Ego sum seruus tuus.
Et ait rex: Num superest aliquis
de domo saul ut faciam cum
eo misericordiam dei? Dixitque syba
regi: superest filius ionatha
debilis pedibus. Ubi inquit
est? Et syba ad regem: Ecce ait
in domo est machir filii amiel
in lodabar. Misit ergo rex dauid
et tulit eum de domo ma
chir filii amiel de lodabar.
Cum autem uenisset myphybo-
seth filius ionathe filii saul ad dauid
corruit in faciem suam et adora
uit. Dixitque dauid: myphy
boseth? Qui respondit: Assum
seruus tuus. Et ait ei dauid: ✕
quia faciens faciam tecum misericordiam
propter ionatham patrem tuum,
et restituam tibi omnes agros saul
patris tui, et tu comedes panem
in mensa mea semper. Qui
adorans eum dixit: Quis ego
✕ ne timeas

sum seruus tuus quoniam respexisti
super canem mortuum similem
mei? Vocauit itaque rex syba
puerum saul et dixit ei: Omnia
que fuerunt saul et uniuersam do
mum eius dedi filio domini tui.
Operare igitur ei terram tu et filii
tui et serui tui et inferes cibos
filio domini tui ut alatur. My
phiboseth autem filius domini tui
comedet semper panem super
mensam meam. Erant autem syba
xv filii et xx serui. Dixitque
syba ad regem: Sicut iussisti domine
mi rex seruo tuo sic faciet seruus
tuus. Et myphiboseth co
medet super mensam tuam quasi unus
de filiis regis. Habebat autem
myphiboseth filium paruulum paruulum
nomine mycha. Omnis uero
cognatio domus syba ser
uiebat myphyboseth. Porro
myphiboseth habitabat
in ierusalem, quia de mensa regis
iugiter uescebatur. Et erat
claudus utroque pede. Cap. x.

Factum est autem post
hec ut moreretur naas
rex filiorum Ammon, et
regnauit anon filius eius
pro eo. Dixitque dauid: Faciam
misericordiam cum anon filio naas
sicut fecit pater eius mecum
misericordiam. Misit ergo dauid con
solans eum per seruos suos
super patris interitu. Cum autem
uenissent serui dauid in terram

filiorum amon. Dixerunt principes filiorum amon ad amon regem suum: putas quod propter honorem patris tui misit david ad te consolatores, et non ideo ut exploraret et investigaret civitatem et everteret eam, misit david servos suos ad te? Tulit itaque anon servos david rasitque dimidiam partem barbe eorum et precidit vestes eorum medias usque ad nates eorum et dimisit eos. Quod cum nunciatum esset david misit in occursum eorum. Erant enim viri confusi turpiter valde et mandavit eis david dicens: manete in yericho donec crescat barba vestra et tunc revertimini. Videntes autem filii amon quod iniuriam fecissent david miserunt et conduxerunt pretio syrum roob et syrum soba xx milia peditum et a rege matha mille viros et ab ystob xii milia virorum. Quod cum audisset david misit yoab et omnem exercitum bellatorum. Egressi sunt ergo filii amon et direxerunt aciem ante ipsum in introitu porte. Syrus autem soba et roob et ystob et matha seorsum erant in campo. Videns igitur yoab quod preparatum esset adversum se prelium et ex adverso et post tergum elegit de ex omnibus electis israel et instruxit aciem contra syrum. Reliquam autem partem populi tradidit abysay fratri suo qui direxit aciem adversus filios amon. Et ait yoab: Si prevaluerint adversum me syri eris mihi in adiutorium. Si autem filii amon prevaluerint adversum te auxiliabor tibi. Esto vir fortis et pugnemus pro populo nostro et civitate dei nostri. Dominus autem faciet quod bonum est in conspectu suo. Iniit itaque yoab et populus qui cum eo erat certamen contra syros qui statim fugerunt a facie eius. Filii autem amon videntes quod fugissent syri fugerunt et ipsi a facie abysay et ingressi sunt civitatem. Reversusque est yoab a filiis amon et venit ierusalem. Videntes autem syri quod corruissent coram israel congregati sunt pariter. Misitque adadezer et eduxit syros qui erant trans fluvium et adduxit eorum exercitum. Sobach autem magister milicie adadezer erat princeps eorum. Quod cum nunciatum esset david contraxit omnem israel et transivit iordanem et venit in helama. Et direxerunt aciem syri ex adverso david et pugnaverunt contra eum. Fugeruntque syri a facie israel. Et occidit david de syris septingentos currus et xl milia equitum et sobach principem milicie

percussit/ qui statim mortuus est.
Videntes autem vniuersi reges
qui erant in presidio adadeser
se victos esse ab isrl. Et filii
amon quia syrus expauit
ramon thoruisset coram isrl
fecerunt pacem cum isrl/ et serui-
erunt eis. Et timuerunt
syri auxilium prebere filiis. xi.

Factum est/ anno
autem vertente anno
eo tempore quo so-
lent reges ad bella procedere.
Misit dauid yoab et seruos
suos cum eo et vniuersum isrl.
Et vastauerunt filios amon.
Et obsederunt rabath. Dauid
autem remansit in ierusalem. Dum-
que hec agerentur. accidit ut sur-
geret dauid de stratu suo post
meridiem et deambularet in
solario domus regie. Viditque
mulierem se lauantem ex ad-
uerso super solarium suum. Erat
autem mulier pulchra valde.
Misit ergo dauid et requisiuit
que esset mulier. Nunciatum-
que est ei quod ipsa esset bersa-
bee filia heliam uxor autem
vrie ethei. Missis itaque dauid
nunciis tulit eam. Que cum in-
gressa esset ad eum dormi-
uit cum ea. Statimque sanctifica-
ta est ab immundicia sua. et
reuersa est ad domum suam con-
cepto fetu. Mittensque nun-
ciauit dauid et ait. Concepi.

Misit autem dauid ad yoab dicens
mitte ad me vriam etheum.
Misitque yoab vriam ad dauid.
Et venit vrias ad dauid.
Quesiuitque dauid quam recte
ageret yoab et populus et quomodo
administraretur bellum. Et dix-
it dauid ad vriam vade in
domum tuam et laua pedes
tuos. Egressus est autem vrias
de domo regis. et secutus
est eum cibus regius. Dor-
miuit autem vrias ante por-
tam domus regie cum aliis
seruis domini sui et descendit
ad domum suam. Nunciatum-
que est dauid a dicentibus non
iuit vrias domum suam. Et
ait dauid ad vriam. Numquid non
de via longinqua venisti quare non
descendisti ad domum tuam.
Et ait vrias. archa dei et
isrl et iuda habitant in papilio-
nibus et dominus meus yo-
ab et serui domini mei super
faciem terre manent. Et ego
ingrediar domum meam ut
comedam et bibam et dormiam
cum vxore mea. per salutem tuam
et per salutem anime tue non
faciam hanc rem. Ait ergo
dauid ad vriam. mane hic
etiam hodie et cras dimittam
te. Mansit vrias in ierusalem
die illa et altera. Vocauit eum dauid
ut comederet coram se et bi-
beret. et inebriauit eum. Qui

egressus vespere dormiuit in
stratu suo cum seruis domini sui:
et in domum suam non descen
dit. Factum est ergo mane, et scripsit
dauid epistolam ad yoab, mi
sitque per manum vrie scribens
in epistola ponite vriam ex ad
uerso belli ubi fortissimum est
prelium et derelinquite eum,
ut percussus intereat. Igitur
cum Ioab obsideret urbem po
suit vriam in loco ubi scie
bat viros fortissimos esse. Egres
sique viri de ciuitate bel
labant aduersum yoab et
ceciderunt de populo seruorum
dauid et mortuus est etiam
vrias etheus. Misit itaque
yoab et nunciauit dauid
omnia uerba de prelio. Precepit
que nuncio dicens: cum compleueris omnes
sermones belli ad regem,
si eum uideris indignari
et dixerit quare accessistis
ad murum ut preliaremini an
ignorabatis quod multa desuper
tela ex muro mittantur. Quis
percussit abymelech filium
yeroboal nonne mulier mi
sit super eum fragmen mole
de muro et interfecit eum
in thebes: quare iuxta murum
accessistis, dices: Etiam vrias
seruus tuus etheus occubuit.
Abiit ergo nuncius et uenit
et narrauit dauid omnia
que ei preceperat yoab. Et dixit
nuncius ad dauid. Preualuerunt
aduersum nos viri et egressi sunt
ad nos in agrum. Nos autem
facto impetu persecuti sumus
eos usque ad portam ciuitatis
et direxerunt iacula sagittarii
desuper de muro ad seruos tuos
mortuique sunt ex seruis regis
quin etiam vrias seruus tuus
etheus mortuus est. Et
dixit dauid ad nuncium: hec
dices yoab. Non te frangat
ista res. varius enim euentus
est belli et nunc hunc nunc
illum consumit gladius.
Conforta bellatores tuos
aduersus urbem ut destruas
eam et exhortare eos. Audiuit
itaque uxor vrie quod mortuus
esset vrias uir suus et planxit
eum. Transacto que luctu misit
dauid et introduxit eam
in domum suam. Et facta est ei
uxor peperitque ei filium. Et dis
plicuit uerbum hoc quod fecerat
dauid coram domino. Cap. xii.

Misit ergo dominus nathan
ad dauid qui cum
uenisset ad eum dixit
ei Responde mihi iudicium. Duo viri
erant in ciuitate vna, vnus
diues et alter pauper. Diues
habebat oues et boues plu
rimos valde. Pauper autem ni
chil habebat omnino preter ouem
vnam paruulam quam emerat
et nutrierat et que creuerat

Tu enim fecisti abscondite, ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis israel et in conspectu solis huius

apud eum cum filiis eius simul,
de pane illius comedens
et de calice illius bibens
et in sinu illius dormiens.
Eratque illi sicut filia. Cum
autem peregrinus quidam venisset
ad divitem, parcens ille sumere
de ovibus et de bobus
suis ut exhiberet convivium
peregrino illi qui venerat ad
se, tulit ovem viri pauperis
et preparavit cibos illi homini
qui venerat ad se. Iratus
autem indignatione david
adversus hominem illum ni
mis, dixit ad nathan: Vi
vit dominus, quoniam filius mor
tis est vir qui fecit hoc.
Ovem reddet in quadruplum
pro eo quod fecerit verbum
istud et non pepercit. Dix
it autem nathan ad david:
Tu es ille vir qui fecisti
hanc rem. Hec dicit dominus
deus israel: Ego unxi te
b israel in regem et ego te erui
de manu saul et dedi tibi
domum domini tui et uxores
domini tui in sinu tuo, dedique
tibi domum israel et iuda, et si
parva sunt ista, adiciam multo
maiora. Quare ergo contemp
sisti verbum domini ut faceres
malum in conspectu meo?
Uriam ethemum percussisti
gladio et uxorem eius ac
cepisti tibi uxorem, et interfecisti sum

eum gladio filiorum amon.
Quam ob rem non recedet
gladius de domo tua usque
in sempiternum, eo quod despexeris
me et tuleris uxorem urie
ethei ut esset uxor tua. Ita
que hec dicit dominus: Ecce ego
suscitabo super te malum
de domo tua, et tollam
uxores tuas in oculis tuis et
dabo proximo tuo et dormi
et cum uxoribus tuis in con
spectu solis huius. Et dixit
david ad nathan: Peccavi
domino. Dixitque nathan ad david:
Dominus quoque abstulit pecca
tum tuum, non morieris. Verumptamen Verum
quoniam blasphemare fecisti
inimicos nomen domini propter
verbum hoc, filius qui natus
est tibi morte morietur. Et
reversus est nathan in domum
suam. Percussitque dominus parvulum
quem pepererat uxor urie david Pepererat
et desperatus est. Deprecatus
que est david dominum pro parvulo
et ieiunavit david ieiunio
et ingressus seorsum iacuit
super terram. Venerunt autem se
niores domus eius, co
gentes eum ut surgeret
de terra. Qui noluit, neque co
medit cum eis cibum. Ac
cidit autem die septima ut mo
reretur infans. Timueruntque
filii david nuntiare ei quod
mortuus esset parvulus

Dixerunt enim. Ecce enim cum par
uulus adhuc viueret loque
bamur ad eum, et non audie
bat vocem nostram; quanto ma
gis si dixerimus mortuus est
aplius puer, se affliget. Cum ergo au
disset dauid seruos suos
mussitantes, intellexit quod
mortuus esset infantulus.
Dixitque dauid ad seruos su
os. Num mortuus est puer?
Qui responderunt ei: mortuus
est. Surrexit ergo dauid de
terra et lotus unctusque est
vnguento. Cumque mutasset
veste, ingressus est domum
domini. Et adorauit et uenit
in domum suam. Petiuitque ut
ponerent ei panem, et comede
dit. Dixerunt autem ei serui sui.
Quis est sermo quem fecisti?
propter infantem, cum adhuc viue
ret ieiunasti et flebas;
mortuo autem puero surrex
isti et comedisti panem.
Qui ait: propter infantem cum
adhuc viueret ieiunaui et fle
ui. Dicebam enim: Quis scit
forte si donet eum michi dominus et viuet
infans. Nunc autem quia mor
tuus est, quare ieiunem? Numquid
potero eum reuocare amplius?
Ego uadam magis ad eum.
uero Ille non reuertetur ad me. Et con
solatus est dauid bersabee
uxorem suam. Ingressusque ad
eam dormiuit cum ea; que
genuit filium et uocauit nomen
eius Salomon. Et dominus dilex
it eum, misitque in manu na
than prophete, et nomen eius
amabilis domino, eo quod diligeret eum
dominus. Igitur pugnabat ioab
filiorum amon contra rabbath regem et expugna
bat urbem regiam. Misitque ioab
nuncios ad dauid dicens: Di
micaui aduersum rabath et
capienda est urbs aquarum.
Nunc igitur congrega reliquam partem
populi et obside ciuitatem et cape
eam, ne, cum a me uastata
fuerit urbs, nomini meo ascribatur
victoria. Congregauit ita
que dauid omnem populum et
profectus est aduersus raba
ath. Cumque dimicasset, cepit
eam et tulit dyadema re
gis eorum de capite eius, pondo
auri talentum, habens
gemmas preciosissimas. Et im
positum est super caput dauid.
Sed et predam ciuitatis asportauit
multam ualde. Populum quoque eius
adducens serrauit et circumegit
super eos ferrata carpenta, di
uisitque cultris et traduxit in
typo laterum. Sic fecit vniuer
sis ciuitatibus filiorum amon.
Et reuersus est dauid et omnis
exercitus eius in ierusalem. C. xiij.

Factum est autem post
hec, ut absalon fi
lii dauid sororem
speciosissimam vocabulo thamar

habet

adamaret eam amon filius
david et deperiret eam valde
ita ut egrotaret propter amorem
illius quia cum esset virgo diffi
cile videbatur ei ut quippiam
inhoneste ageret cum ea.
Erat autem amon amicus nomine Io
nadab filius semaa fratris david
vir prudens valde. Qui
dixit ad eum Quare sic at
tenuaris macie fili regis
per singulos dies. Cur non in
dicas michi. Dixitque ei amon
thamar sororem absalon
fratris mei amo. Cui respondit
Ionadab. Cuba super lectum
tuum et languorem te simula.
Cumque venerit pater tuus ut vi
sitet te dic ei veniat oro
thamar soror mea ut det
michi cibum et faciat pul
mentum ut comedam de manu
eius. Accubuit itaque amon
et quasi egrotare cepit. Cumque
venisset rex ad visitandum
eum ait amon ad regem
veniat obsecro thamar so
ror mea ut faciat in oculis
meis duas sorbitiunculas
et cibum capiam de manu eius.
Misit ergo david ad thamar
domum dicens Veni in domum
amon fratris tui et fac ei
pulmentum. Venitque thamar
in domum fratris sui. Ille autem
iacebat que tollens farinam
commiscuit et liquefaciens

eius in oculis eius coxit sor
bitiunculas. Tollensque quod coxerat
effudit et posuit coram eo
et noluit comedere. Dixitque
amon Eicite universos a me.
Cumque eiecissent omnes dixit
amon ad thamar Infer
cibum in conclave ut ves
car de manu tua. Tulit ergo
thamar sorbitiunculas quas
fecerat et intulit ad amo
nem fratrem suum in conclavi. Cum
que obtulisset ei cibum appre
hendit eam et ait Veni cu
ba mecum soror mea. Que
respondit ei Noli frater mi noli
opprimere me neque enim hoc
fas est in israel. Noli facere
stultitiam hanc. Ego enim non
potero ferre obprobrium meum et
tu eris quasi unus de insipien
tibus in israel. Quin potius
loquere ad regem et non ne
gabit me tibi. Noluit autem
acquiescere precibus eius sed
prevalens viribus oppressit eam
et cubavit cum ea. Et exosam
habuit eam amon magno odio ni
mis ita ut maius esset odium
quo oderat eam amore quo
ante dilexerat. Dixitque ei amon
Surge et vade. Que respondit ei
maius est hoc malum quod
nunc agis adversum me quam
quod ante fecisti expellens
me. Et noluit audire eam
sed vocato puero qui ministrabat

ei. Dixit: eice hanc a me fo-
ras et claude hostium post ea.
Que induta erat thalari
tunica: huiuscemodi enim filie
regis vestibus virgines ute-
bantur. Eiecit itaque eam minist-
er eius foras. Clausitque fores
post eam. Que aspergens
cinerem capiti suo scissa tha-
lari tunica impositisque ma-
nibus capiti suo ibat ingre-
diens et clamans. Dixit
autem ei frater suus absalon.
Numquid amon frater tuus concu-
buit tecum? sed nunc soror tace
frater enim tuus est neque affli-
gas cor tuum pro hac re. Man-
sit itaque thamar contabescens
in domo absalon fratris sui.
Cum autem audisset rex david
verba hec contristatus est val-
de. et noluit contristari spiritum
amon filii sui quem dilige-
bat enim quia primogenitus
erat ei. Porro non est locu-
tus absalon ad amon nec
bonum nec malum. Oderat
enim absalon amon eo quod
violasset thamar sororem
suam. Factum est autem post tempus
biennii ut tonderentur oves
absalon in Baalasor que est
iuxta effraym. Et vocavit absa-
lon omnes filios regis. Ve-
nitque ad regem et dixit
ad eum. Ecce tondentur
oves servi tui. Veniat oro
rex cum servis suis ad servum suum.
Dixitque david ad absalon.
Noli fili mi. noli rogare
ut veniamus omnes et gravemus
te. Cum autem cogeret eum et
noluisset ire: benedixit ei. et
ait absalon. Si non vis venire
veniat obsecro nobiscum amon
frater meus. Dixitque ad eum rex.
non est necesse ut vadat tecum.
Coegit itaque eum absalon.
et dimisit cum eo amon et
universos filios regis. Fecerat
enim absalon convivium quasi
convivium regis. Preceperat autem
absalon pueris suis dicens.
Observate cum temulentus fuerit
amon vino et dixero vobis
percutite eum et interficite et
nolite timere. ego enim sum
qui precipio vobis. Roboramini
et estote viri fortes. Fecerunt
ergo pueri absalon adversum amon. et percussit
amon qui et mortuus est.
Surgentesque omnes filii re-
gis ascenderunt singuli mu-
las suas et fugerunt. Cum-
que adhuc pergerent in itinere
fama pervenit ad regem david
dicens. Percussit absalon
omnes filios regis et non
remansit ex eis saltem un-
us. Surrexit itaque rex
et scidit vestimenta sua et
cecidit in terram et omnes ser-
vi eius qui assistebant ei sci-
derunt vestimenta sua.

Rndens aut yonadab filius
semaa fris david dixit ne
estimet dns meus rex qd
omes pueri filii regis occisi
sunt. Amon solus mortuus
est qm in ore absalon
erat positus ex die qua oppsit
pssrat thamar sororem
eius. Nunc ergo ne ponat
dns meus rex super cor suum
verbum istud dicens omnes
filii regis occisi sunt quoniam
amon solus mortuus est
Fugit aut absalon. Et
levavit puer speculator
oculos suos et aspexit. Et
ecce populus multus veniebat
per iter devium ex latere montis
Dixit aut yonadab ad
regem. Ecce filii regis as
sunt iuxta verbum servi tui
sic factum est. Cumque cessasset
loqui apparuit filii regis
Et intrantes domum leva
verunt vocem suam et fleve
runt sed et rex et omnes servi
eius fleverunt planctu mag
no nimis. Porro absalon
fugiens abiit ad thomai tholomai
filium amiur regem ges
sur. luxit ergo david filium
suum multis diebus. Absa
lon aut cum fugisset et ve
nisset in gessur mansit
ibi tribus annis. Cessavit
que rex david psequi absa
lon. eo quod consolatus esset

super amon interitu **Cap. xiiii.**

Intelligens aut yoab
filius sarvie qd cor re
gis versum esset ad ab
salon misit tecuam et tulit
inde mulierem sapientem
dixitque ad eam luge te si
mula et induere veste lugu
bri et ne ungaris oleo ut
sis mulier quasi plurimo iam tempore
lugens mortuum et ingre
dieris ad regem et loqueris ingredieris
ad eum sermones huiuscemodi.
Posuit autem yoab verba in ore
eius. Itaque cum ingressa fu
isset mulier tecuites ad
regem cecidit coram eo super
terram et adoravit et dixit
serva me rex. Et ait ad eam
rex quid causae habes. Que ait
eheu mulier vidua ego sum
mortuus est enim vir meus
et ancille tue erant duo filii
qui rixati sunt adversum se
in agro nullusque erat qui
eos prohibere posset. Et per
cussit alter alterum et interfecit
eum. Et ecce consurgens uni
versa cognatio adversum ancillam tuam
dicit trade eum qui occidit
fratrem suum ut interficiamus eum pro
anima fratris sui quem interfecit. Et
deleamus heredem. Et querunt
extinguere scintillam meam
que relicta est ut non super
sit viro meo nomen et reli
quie super terram. Et ait Rex

ad mulierem Vade in domum
tuam et ego iubebo pro te Dix
itque mulier thecuites ad eum
In me domine mi rex sit iniqui
tas et in domum patris mei eius
Rex autem et thronus sit inno
cens. Et ait Rex Qui contra
dixerit tibi adduc eum ad me et
ultra non addet ut tangat
te. Que ait Recordetur rex
domini dei sui et non multiplicentur
proximi sanguinis ad ulciscen
dum et nequaquam interficient
filium meum. Qui ait Vivit
dominus quia non cadet de ca
pillis filii tui super terram Dix
itque mulier Quare cogitasti
talem rem contra populum dei
Et locutus est Rex verbum istud
ut peccet et non reducat e
ab iectum suum. Omnes morimur et
quasi aque dilabimur in terram que
non revertuntur nec vult deus
perire animam sed retractat cogitans
ne penitus pereat qui ab
iectus est. Nunc igitur veni ut
loquar ad dominum meum regem
verbum hoc presente populo Et dix
it ancilla tua Loquar ad re
gem si quomodo faciat rex verbum
ancille sue. Et audivit rex
verba ut liberaret ancillam
suam de manu omnium qui vo
lebant saul de hereditate domini
delere me et filium meum
Dicat ergo ancilla tua ut fiat
verbum domini mei regis sicut

× loquatur ancilla tua ad dominum meum regem
verbum. Et ille ait. loquere. dixit ergo mulier

sacrificium Sicut enim angelus
domini sic est dominus meus rex ut
nec benedictione nec maledic
tione moveatur Unde et dominus deus
tuus est tecum. Et respondens Rex
dixit ad mulierem Ne abscondas
a me verbum quod te interrogo Dix
itque ei mulier Loquere domine mi rex
Et ait rex Numquid manus io
ab tecum est in omnibus istis Re
spondit mulier et ait Per salutem
anime tue domine mi rex nec ad dex
teram nec ad sinistram est ex omni
bus hiis que locutus est dominus
meus rex. Servus enim tuus
ioab ipse precepit mihi et ipse
posuit in os ancille tue omnia
verba hec ut verterem figuram
sermonis huius servus enim tuus
ioab precepit istud. Tu
autem domine mi rex sapiens es
sicut habet sapientiam angelus dei
ut intelligas omnia super terram
Et ait rex ad ioab Ecce pla
catus feci verbum tuum vade
igitur et revoca puerum meum
absalon. Cadensque ioab super
faciem suam in terram adoravit
et benedixit regi Et ait ioab
Hodie intellexit servus tuus
quia inveni gratiam in oculis tuis
domine mi rex fecisti enim sermo
nem servi tui. Surrexit ergo
ioab et abiit in gessur et
adduxit absalon in ierusalem
Dixit autem rex Revertatur in
domum suam et faciem meam

mea non videat. Reversus est
itaque absalon in domum suam
et faciem regis non vidit. Por
ro absalon erat vir pulcher
in omni israel et decorus ni-
mis. A vestigio pedis usque
ad verticem non erat in eo ulla
macula. Et quanto magis ton
debat capillos tanto magis
crescebant. Semel autem in an
no tondebat quia gravabat
eum cesaries et ponderabat
capillos capitis sui CC siclis
pondere publico. Nati sunt autem
absalon filii tres et filia una
nomine thamar eleganti for
me. Mansitque absalon duobus
annis in ierusalem et faciem regis
non vidit. Misit itaque ad yoab
ut mitteret eum ad regem qui
noluit venire ad eum. Cumque
secundo misisset et ille noluit
venire ad eum dixit servis
suis. Scitis agrum yoab iuxta
agrum meum habentem messem
ordei. Ite igitur et succendite
eum igni. Succenderunt ergo servi
absalon segetem igni. Et veni
entes servi yoab scissis vestibus
suis dixerunt. Succenderunt
servi absalon partem agri igni.
Surrexitque yoab et venit
ad absalon in domum suam
et dixit. Quare succenderunt
servi tui segetem meam igni. Et
respondit absalon ad yoab.

Misi ad te obsecrans ut ve
nires ad me ut mitterem te
ad regem et diceres ei quare
veni de gessur melius mi-
hi erat ibi esse. Obsecro ergo ut
videam faciem regis. Quod
si memor est iniquitatis
mee interficiat me. Ingressus
yoab ad regem nunciavit ei
vocatus absalon intravit
ad regem et adoravit super
faciem terre coram eo osculatusque
est rex absalon. Cap. XV.

Igitur post hec fecit sibi
absalon currus et equi
tes et L viros qui prece
derent eum. Et mane surgens
absalon stabat iuxta introi
tum porte in via et omnem
virum qui habebat negocium
ut veniret ad regis iudi
cium vocabat ad se absalon
et dicebat. De qua civitate
es tu. Qui respondens aiebat
Ex una tribu israel ego sum
servus tuus. Respondebatque
ei absalon. Videntur michi sermo
nes tui boni et iusti sed non est
qui audiat te constitutus a
rege. Dicebatque absalon
Quis me constituet iudicem super
terram ut ad me veniant
omnes qui habent negocium et
iuste iudicem. Sed et cum accederet
ad eum homo ut salutaret
eum extendebat manum
suam et apprehendens osculaba-

eum / faciebatque hoc omni israel
qui veniebat ad eum ad
iudicium / ut audiretur a rege /
et sollicitabat corda virorum
israel. Post quadraginta autem annos dix
it absalon ad david regem /
Vadam et reddam vota mea que
vovi domino in hebron / vovens
enim vovit servus tuus cum
esset in gessur syrie dicens
Si reduxerit me dominus in ierusalem
sacrificabo domino. Dixitque ei
Rex david / vade in pace. Et
surrexit et abiit in hebron /
Misitque absalon explorato
res in universas tribus israel
dicens. Statim ut audieri
tis clangorem bucine di
cite. Regnabit absalon in he
bron. Porro cum absalon
ierunt. CC viri de ierusalem vo
cati / Euntes simplici corde
et causam penitus ignorantes
Accersivit quoque absalon achi
tophel gylonite consiliari
um david de civitate sua
gylon. Cumque immolaret hos
tias facta est coniuratio
valida / populusque concurrens
augebatur cum absalon / Venit
igitur nuncius ad david dicens. Toto cor
de universus israel sequitur
absalon. Et ait david servis
suis / qui erant cum eo in ierusalem
Surgite et fugiamus / neque
enim erit nobis effugium a fa
cie absalon. Egredimini /

ne forte veniens occupet
nos / et impellat super nos rui
nam / et percutiat civitatem
in ore gladii. Dixeruntque servi
regis ad eum. Omnia que
cumque preceperit dominus meus rex li
benter exequemur servi tui. Egres
sus est ergo rex et universa do
mus eius pedibus suis / et
dereliquit rex decem mulieres concubi
nas ad custodiendam domum.
Egressusque rex et omnis israel
sui pedibus suis / stetit pro
cul a domo / et universi servi eius
ambulabant iuxta eum / et le
giones cerethi / et phelethi
et omnes gethei pugnatores
validi sexcenti viri / qui secuti
fuerant de geth pedites pre
cedebant regem. Dixit autem
rex ad ethai getheum. Cur
venisti nobiscum? Revertere
et habita cum rege / quia peregrin
us es / et egressus de loco tuo.
Heri venisti / et hodie compelle
ris nobiscum egredi. Ego
autem vadam / quo iturus sum
Revertere / et reduc tecum fratres
tuos / et dominus faciat tecum miseri
cordiam / quia ostendisti gratiam
et fidem / et respondit Ethai regi
dicens / Vivit dominus et vivit
anima tua domine mi rex quia
in quocumque loco fueris domine
mi rex ibi ero tecum sive in mor
tem / sive in vita / ibi erit ser
vus tuus. Et ait david.

Rex ad ethay. Veni et transi. Et
transivit Ethay getheus et
rex et omnes qui cum eo erant
et reliqua multitudo omnes
que flebant voce magna
Et universus populus transiens
Rex quoque transgrediebatur
torrentem cedron et cunctus
populus incedebat contra viam que
respicit ad desertum. Venit
autem et sadoch sacerdos et uni-
versi levite cum eo portantes ar-
cham federis dei ab bethleem
Et deposuerunt archam dei. Et
ascendit abyathar donec
expletus esset universus populus
qui egressus fuit de civitate
Et dixit rex ad sadoch Reporta
archam dei in urbem Si inve-
nero gratiam in oculis domini redu-
cet me et ostendet mihi eam et
thabernaculum suum. Si autem dixe-
rit mihi non places presto sum
faciat quod bonum est coram se
Et dixit rex ad sadoch sacer-
dotem. Videns revertere in civi-
tatem in pace et achymaas
filius tuus et yonathas
filius abyathar duo filii
vestri sint vobiscum. Ecce ego
abscondar in campestribus
deserti donec veniat sermo
a vobis indicans mihi. Reporta-
verunt ergo sadoch archam in clivum
montis olivarum ascendens
et flens operto capite nudis
pedibus incedens sed et omnis

populus qui erat cum eo operto
capitibus incedebat plo-
rans. Nunciatum est autem david
quod achytophel esset in coniura-
tione cum absalon. Dixitque
david Infatua quaeso domine consilium
filium achytophel. Cumque ascen-
disset david summitatem montis
in quo adoraturus erat dominum
Ecce occurrit ei chusay arachi
a arachites scissa veste et terra ple-
no capite. Et dixit ei david
Si veneris mecum eris mihi ho-
neri. Si autem in civitatem
reverteris et dixeris ad absa-
lon servus tuus sum Rex
prout mihi vivet sicut fui
servus david sic ero servus tu-
us. Dissipabis quoque consilium
achytophel. Habes autem tecum
sadoch et abyathar sacerdo-
tes. Et omne verbum quodcumque
audieris de domo regis
indicabis sadoch et abya-
thar sacerdotibus. Sunt autem cum
eis duo filii eorum achymaas
filius sadoch et yonathas
filius abyathar. Et mittetis
per eos ad me omne verbum
quodcumque audieritis. Veniente
ergo chusay amico david in
civitatem absalon quoque
ingressus est ierusalem. Cap. xvi.

Cumque david transisset
paululum montis verticem
apparuit siba puer
myphiboseth in occursum

dei in ierusalem et manserunt ibi. Porro
david ascendebat clivum

onus tu duobus azinis que ho
nerati erant. CC. panibus
et C. ligaturis uve passe
et C. massis (palatarum) caricarum et duobus
utribus vini. Et dixit rex
Sibe. Quid sibi voluit hec. Re(spon)dit
Syba. Domine mi rex azini
domestici regis ut sedeant et
panes et uve passe ad vescen-
dum pueris tuis. Vinum autem
ut bibat si quis defecerit
in deserto. Et ait rex ubi est
filius domini tui. Responditque Syba
regi remansit in iherusalem dicens
hodie restituet (michi) domus israel reg-
num patris mei. Et ait rex
Sybe tua sunt omnia que fuerunt
miphiboseth. Dixitque Syba
Oro ut inveniam gratiam coram
te domine mi rex. Venit ergo
rex david usque bauirim (bathurim). Et
ecce egrediebatur inde vir
de cognatione domus saul
nomine semey filius gera
procedebat autem egrediens
et maledicebat mittebat
que lapides contra david et contra
universos servos regis david.
Universus quidem populus et universi
fere dextri et sinistri
late incedebant. Ita autem
loquebatur semei cum ma-
lediceret regi. Egredere vir
sanguinum et vir belial red-
didit tibi dominus universum san-
guinem domus saul quoniam
invasisti regnum pro eo. Et
dedit dominus regnum in manu
absalon filii tui. Et ecce pre-
munt te mala tua quoniam vir
sanguinum tu es. Dixit autem
abysay filius sarvie regi.
Quare maledicat canis hic
mortuus domino meo domino meo
regi. Vadam et amputabo
caput eius. Et ait rex.
Quid michi et vobis est filii sa-
rvie. Dimittite eum ut ma-
ledicat. Dominus enim precepit ei
ut malediceret regi david.
Et si quis est ut audeat
dicere quare sic fecerit. Et ait
rex abysay et universis servis
suis. Ecce meus filius qui
egressus est de ventre meo querit
animam meam quanto magis
hic filius gemini. Dimittite eum
ut maledicat iuxta preceptum
domini. Si forte respiciat dominus
afflictionem meam et reddat
michi benedictionem pro male-
dictione hac hodierna. Am-
bulabat itaque david et socii
eius per viam cum eo. Semei autem
per iugum montis ex latere contra
illum gradiebatur maledi-
cens et mittens lapides
contra illum terramque spargens.
Venit itaque rex et universus
populus cum eo lassus et refo-
cillati sunt ibi. Absalon autem
et omnis populus israel ingressi
sunt in iherusalem sed et achito-
fel cum eo. Cum autem venisset

chusai arachites amicus
david ad absalon locutus
est ad eum salve rex adque
absalon haec est gratia tua
ad amicum tuum quare non
isti cum amico tuo. Responditque
chusai ad absalon nequaquam
quia eius ero quem elegit dominus
et omnis populus et universus
israel et cum illo manebo
et ut etiam inferam cui ego ser
viturus sum. Nonne filio re
gis sicut parui patri tuo sic
parebo et tibi. Dixit autem ab
salon ad achytophel inite
consilium quid agere debeamus
Et ait achytophel ad absalonem
Ingredere ad concubinas
patris tui quas dimisit ad
custodiendam domum ut cum
audierit omnis israel quod foeda
veris patrem tuum roborentur
manus eorum tecum. Tetende
runt igitur tabernaculum absa
lon in solario ingressusque est
ad concubinas patris sui co
ram universo israel. Consilium
autem achitophel quod dabat in
diebus illis quasi si quis consu
leret deum sic erat omne
consilium achitophel et cum
esset cum david et cum esset cum

capitulum xvii

Dixit ergo ca absalon
achitophel ad ab
salon. Eligam mihi
xii milia virorum et consurgens
persequar david hac nocte

Et irruens super eum quippe
quia lassus est et solutis ei
manibus percutiam eum. Et cum
fugerit omnis populus qui cum
eo est percutiam regem
desolatum et reducam uni
versum populum quomodo unus re
verti solet. Unum enim virum
tu quaeris et omnis populus erit
in pace. Placuitque sermo
eius absalon et cunctis ma
ioribus natu israel. Ait autem
absalon vocate chusai a
rachiten et audiamus quid
etiam ipse dicat. Cumque venisset
chusai ad absalon ait ab
salon ad eum huiuscemodi sermo
nem locutus est achytophel.
Facere debemus an non quod das
consilium. Et dixit chusai
ad absalon Non est bonum
consilium quod dedit achytophel
hac vice. Et rursum intulit
chusai. Tu nosti patrem tuum
et viros qui cum eo sunt
esse fortissimos et amaro
animo velut si ursa raptis
catulis in saltu saeviat. Sed
et pater tuus vir bellator est
nec morabitur cum populo. Forsitan
nunc latitat in foveis aut in uno
in uno quo voluerit loco. Et cum
ceciderit unus quilibet in prin
cipio audiet quicumque audi
erit et dicet facta est pla
ga in populo qui sequebatur ab
salon. Et fortissimus quisque

cuius cor est quasi leonis pavore
solvetur. Scit enim omnis Israel
fortem fuisse patrem
tuum et robustos omnes
qui tecum sunt. Sed hoc michi
rectum videtur consilium. Con-
gregate ad me universum
Israel a dan usque bersabee quasi
arenam maris innumerabilem, et
tu eris in medio eorum. Et
irruemus super eum in quocumque
loco fuerit inventus, et operiemus
eum sicut cadere solet ros super
terram. Et non relinquemus de viris
qui cum eo sunt ne unum quidem.
Quod si urbem aliquam fuerit
ingressus, circumdabit omnis Israel ci-
vitati illi funes, et trahemus
eam in torrentem, ut non re-
periatur nec calculus quidem ex ea.
Dixitque absalon et omnes
viri Israel, melius est consilium
chusai arachite consilio a-
chitophel. Domini autem nutu
dissipatum est consilium achi-
tophel utile, ut induceret dominus
super absalon malum. Et ait chu-
sai sadoch et abiathar
sacerdotibus: hoc et hoc consilium
dedit achitophel absalon et
senioribus Israel, et ego tale
et tale dedi consilium. Nunc
ergo mittite cito et nunciate
david dicentes: Ne moreris
nocte hac in campestribus
deserti, sed absque dilatione trans-
gredere, ne forte absorbeatur

(david)
rex et omnis populus qui
cum eo est. Jonathas autem et
Achimaas stabant iuxta fon-
tem Rogel. Abiit ancilla et
nunciavit eis, et illi profecti
sunt ut referrent
ad regem david nuncium.
Non enim poterant videri aut introire
civitatem. Vidit autem eos pu-
er et indicavit absalon.
Illi vero concito gradu ingressi sunt
domum cuiusdam viri in bahurim
qui habebat puteum in vesti-
bulo suo, et descenderunt
in eum. Tulit autem mulier
et expandit velamen super
os putei quasi siccans ptis-
anas, et sic latuit res. Cum-
que venissent servi absalon
in domum ad mulierem dixerunt:
Ubi est achimaas et jonathas?
Respondit eis mulier: Transie-
runt festinanter gustata pau-
lulum aqua. At hii qui quere-
bant cum non invenissent re-
versi sunt in Jerusalem. Cumque abis-
sent, ascenderunt illi de puteo
et pergentes nunciaverunt david
regi et dixerunt: Surgite,
transite cito fluvium, quia huiuscemodi
dedit contra vos consilium a-
chitophel. Surrexit ergo david
et omnis populus qui erat
cum eo, et transierunt jordanem
donec dilucesceret, et ne unus
quidem residuus fuit qui non
transisset fluvium. Porro a-

Et chytofel videns quod non fuisset factum
consilium suum, stravit asinum
suum et surrexit. Et abiit in
domum suam et in civitatem
suam. Et disposita domo sua
suspendio interiit et sepultus
est in sepulchro patris sui.
David autem venit in castra,
et absalon transivit Iordanem
ipse et omnes viri israel cum eo.
Amasam vero constituit absalon
pro yoab super exercitum. Amasa
autem erat filius viri qui voca-
batur yethrado de yesrahel,
qui ingressus est ad abygail
vel filiam naas sororem sa-
rvie que fuit mater yoab. Et
castrametatus est israel cum
absalon in terra galaad. Cum-
que venisset david in castra
madyan, sobi filius naas
de rabbath filiorum amon, et
machyr filius amyhel de
lodabar et berzellay galadi-
tes de rogelym, obtule-
runt ei stratoria et tapetia
et vasa fictilia, frumentum
et hordeum, farinam, polentam,
fabam et lentem et frixum
cicer et mel et butirum, oves
et pingues vitulos, dederuntque
david et populo qui cum eo erat
ad vescendum. Suspicati enim
sunt populum fame et siti fa-
tigari in deserto. XVIII. Capitulum.

Igitur considerato david
populo suo constituit super
eum tribunos et centuriones,
et dedit populi tertiam partem sub
manu yoab, et tertiam sub manu
abysay filii sarvie fratris
yoab, et tertiam sub manu ethay
qui erat de geth. Dixitque rex
ad populum: Egrediar et ego
vobiscum. Et respondit populus: Non
exibis; sive enim fugerimus,
non magno opere de nobis
ad eos pertinebit; sive me-
dia pars ceciderit de nobis,
non satis curabunt, quia
tu unus pro decem milibus
computaris; melius est igitur
ut sis in urbe nobis presidio.
Ad quos rex ait: Quod vobis
rectum videtur hoc faciam. Ste-
tit ergo rex iuxta portam, egredie-
baturque populus per turmas suas
centeni et milleni. Et pre-
cepit rex yoab et abysay
et ethay dicens: Servate mihi
puerum absalon. Et omnis
populus audiebat precipientem
regem cunctis principibus pro
absalon. Itaque egressus est
populus in campum contra israel,
et factum est prelium in saltu ef-
fraym. Et cesus est ibi populus
israel ab exercitu david, factaque
est plaga magna in die illa
xx milium. Fuit autem ibi
prelium dispersum super faciem
omnis terre, et multo plu-
res erant quos saltus con-
sumpserat de populo quam hi

quos voraverat gladius in
die illa. Accidit autem ut oc-
curreret absalon servis david
sedens in mulo. Cumque ingres-
sus fuisset mulus cum sub-
ter frondosam quercum
et magnam, adhesit caput
eius quercui. Et illo suspen-
so inter celum et terram, mulus
cui insederat pertransivit. Vidit
autem hoc quispiam et nunctia-
vit dicens. Vidi absalon pen-
dere in quercu. Et ait ioab
viro qui nunctiaverat ei. Si vi-
disti quare non confodisti eum
cum terra et ego dedissem tibi
x. argenti siclos et unum
balteum. Qui dixit ad ioab.
Si appenderes in manibus meis
mille argenteos, nequaquam
mitterem manum meam in filium
regis. Audientibus enim
nobis precepit rex tibi et abysai
et ethai dicens. Custodite
michi puerum absalon. Sed
et si fecissem contra animam meam
audacter, nequaquam hoc regem
latere potuisset et tu stares
ex adverso. Et ait ioab.
Non sicut tu vis, sed aggre-
diar eum coram te. Tulit
ergo ioab tres lanceas in ma-
nu sua et infixit eas in
corde absalon. Cumque ad-
huc palpitaret herens quer-
cui cucurrerunt x. iuvenes
armigeri ioab et percucientes

interfecerunt eum. Cecinit autem
ioab buccina et retinuit
populum ne persequeretur fugientem
israel volens parcere multitudini.
Et tulerunt absalon et pro-
iecerunt eum in saltu in fo-
veam grandem, et comporta-
verunt super eum acervum lapi-
dum magnum nimis. Omnis
autem israel fugit in tabernacula
sua. Porro absalon erexerat
sibi cum adhuc viveret tytulum
nomine suo, et appellatur ma-
nus ipsius in valle regis.
Dixerat enim non habeo filium
et hoc erit monimentum nominis
mei. Vocavitque titulum nomine
suo. Et appellatur manus
absalon usque ad hanc diem.
Achymaas autem filius sadoch
ait. Curram et nunctiabo re-
gi quia iudicium fecerit ei dominus
de manu inimicorum eius.
Ad quem ioab dixit. Non eris
nunctius in hac die sed nunctia-
bis in alia die. Hodie nolo
te nunctiare. Filius enim regis
mortuus est. Et ait ioab chu-
sai. Vade et nunctia regi que
vidisti. Adoravit chusai
ioab et cucurrit. Rursum autem
achymaas filius sadoch dix-
it ad ioab. Quid impedit
si etiam ego curram post chusai.
Dixit ei ioab. Quid vis cur-
rere fili mi. Veni huc, non
eris boni nunctii baiulus.

Quid enim si cucurrero? Et ait ei: Curre. Currens ergo achimaas per viam compendii transivit chusai. David autem sedebat inter duas portas: speculator vero qui erat in fastigio porte super murum, elevans oculos vidit hominem currentem solum, et exclamans indicavit regi. Dixitque rex: Si solus est, bonus est nuncius in ore eius. Properante autem illo et accedente propius, vidit speculator hominem alterum currentem, et vociferans in culmine ait: Apparet michi alter homo currens solus. Dixitque rex: Et iste bonus est nuncius. Speculator autem: Contemplor, ait, cursum prioris quasi cursum achymaas filii sadoch. Et ait rex: Vir bonus est, et nuncium bonum portans venit. Clamans autem achymaas dixit ad regem: Salve rex. Et adorans regem coram eo pronus in terram ait: Benedictus dominus deus tuus qui conclusit homines qui levaverunt manus suas contra dominum meum regem. Et ait rex: Estne pax puero absalon? Dixitque achimaas: Vidi tumultum magnum cum mitteret yoab servus tuus, o rex, me servum tuum: nescio aliud. Ad quem rex: Transi, ait, et sta hic. Cumque ille transisset et staret, apparuit chusai, et veniens ait: Bonum apporto nuncium, domine mi rex: iudicavit enim pro te hodie dominus de manu omnium qui surrexerunt contra te. Dixit autem rex ad chusai: Estne pax puero absalon? Cui respondens chusai: Fiant, ait, sicut puer inimici domini mei regis et universi qui consurgunt adversus eum in malum. Contristatus itaque rex ascendit in cenaculum porte et flevit. Et sic loquebatur vadens: Fili mi absalon, fili mi absalon: quis michi tribuat ut ego moriar pro te absolon fili mi, fili mi absolon. Fili mi absalon, fili mi absalon.

Capitulum xix.

Nunciatum est autem yoab quod rex fleret et lugeret filium suum, et versa est victoria in luctum in illa die omni populo: audivit enim populus in die illa dici: Dolet rex super filio suo. Et declinabat populus in die illa ingredi civitatem, quomodo declinare solet populus versus et fugiens de prelio. Porro rex operuit caput suum et clamavit voce magna: Fili mi absalon, absalon fili mi. Ingressus ergo yoab ad regem in domum dixit: Confudisti hodie vultus omnium servorum tuorum qui salvam fecerunt animam tuam et animam filiorum tuorum

Quare novissimi reducitis regem / et amase dicite nonne os meum es et caro mea es

et filiarum tuarum et animam uxorum
tuarum et concubinarum tuarum.
Diligis odientes te et odio
habes diligentes te, et ostendisti
hodie quia non curas de [illegible]
ducibus tuis et de servis tuis.
Et vere cognovi hodie quia si
absalon viveret et nos omnes
occubuissemus, tunc placeret
tibi. Nunc igitur surge et
procede et alloquens satisfac
servis tuis. Iuro enim tibi per dominum
quod si non exieris, nec unus
quidem remansurus sit tecum
nocte hac; et peius erit tibi
hoc quam omnia mala quae venerunt
super te ab adolescentia tua
usque in praesens. Surrexit ergo
rex et sedit in porta; et omni
populo nuntiatum est quod rex se-
deret in porta. Venitque univer-
sa multitudo coram rege; Israel autem
fugit in tabernacula sua.
Omnis quoque populus certabat in
cunctis tribubus Israel dicens:
Rex liberavit nos de manu A
A inimicorum nostrorum, ipse salvat nos de manu philistinorum. Et nunc fugit
de terra propter absalon. Absalon
autem quem unximus super nos
mortuus est in bello; usque
quo siletis et non reducitis
regem? Et consilium totius Israel
venit ad regem. Rex vero david
misit ad sadoch et abiathar
sacerdotes dicens: Loquimini
ad maiores natu iuda di-
centes: Cur venistis novis-
simi ad reducendum regem in do-
mum suam? Sermo autem omnis
israel pervenerat ad regem, ut re-
duceret eum in domum suam.
quia dixerat rex: dicetis
ad populum iuda: fratres mei vos,
os meum et caro mea. Haec faci-
at mihi deus et haec addat si
non magister militiae fueris conti-
nua coram me omni tempore pro
ioab. Et inclinavit cor omnium
iuda virorum quasi viri unius; mise-
runtque ad regem dicentes: Revertere
tu et omnes servi tui. Et rever-
sus est rex. Et venit usque ad
iordanem. Et omnis iuda ve-
nit usque ad galgala ut oc-
curreret regi et traduceret eum
usque ad iordanem. Festinavit
autem semei filius gera filii
gemini de bathurim (bahurim). Et descen-
dit cum viris iuda in occursum
regi david cum mille viris
de beniamin. et siba puer
de domo saul et xv filii eius
ac xx servi erant cum eo. Et
irrumpentes iordanem ante
regem transierunt vada ut
traducerent domum regis et
facerent iuxta iussionem eius. Se-
mei autem filius gera prostratus
coram rege cum iam transisset
iordanem dixit ad eum: Ne
reputes mihi domine mi iniqui-
tatem neque memineris iniuria-
rum servi tui in die qua egressus
es domine mi rex de ierusalem.

Ne ponas rex in corde tuo.
Agnosco enim ego servus tuus
peccatum meum. Et idcirco hodie
primus veni de omni domo Jo-
seph, descendique in occursum
domini mei regis. Respondens vero
abysai filius sarvie dixit.
Numquid pro his verbis non occidetur
semei. Quia maledixit xpisto
domini. Et ait david. Quid mihi
et vobis filii sarvie. Cur
efficimini mihi in sathan hodie.
Ergo ne hodie interficietur
vir in israel. An ignoras ho-
die factum regem super israel. Et
ait rex semei, non morieris.
Juravitque ei. Miphiboseth
quoque filius saul descendit in
occursum regis illotis pe-
dibus intonsa barba vestes-
que suas non laverat a die qua
egressus fuerat rex. usque ad
diem reversionis eius in pace.
Cumque israel occurrisset regi
dixit rex ei. quare non venisti
mecum miphiboseth. Qui
respondens ait domine mi rex ser-
vus meus contempsit me.
Dixique ei ego famulus tuus
ut sterneret mihi asinum et
ascendens abirem cum rege.
claudus enim sum servus tuus.
Insuper et accusavit me servum
tuum ad te dominum meum regem.
Tu autem domine mi rex sicut
angelus dei fac sicut placitum
est tibi. Neque enim fuit domus
patris mei nisi morti obnoxia
domino meo regi. tu autem posu-
isti me servum tuum inter convivas
mense tue. Quid ergo ~~habeo~~ habeo
iuste querele. aut quid
possum ultra vociferari
ad regem. Ait ergo ei rex. quid
ultra loqueris. Fixum est quod
locutus sum. tu et syba di-
vidite possessiones. Responditque
myphiboseth regi. Etiam
cuncta accipiat, postquam rever-
sus est dominus meus rex pacifi-
ce in domum suam. Berzellay
quoque galadites senex valde
descendens de rogelim tra-
duxit regem jordanem, para-
tus etiam ultra fluvium eum
sequi. Erat autem berzellay
galadites senex valde id est
octogenarius. Et ipse prebuit
alimenta regi cum moraretur
in castris. Fuitque vir dives
valde. Dixitque rex ad ber-
zellay. Veni mecum ut requi-
escas secure mecum in israel.
Et ait berzellay ad regem.
Quot sunt dies annorum vite
mee. ut ascendam cum rege
in israel. Octogenarius sum
hodie. Numquid vigent sensus
mei hodie ad discernendum
suave vel amarum. aut delectare
potest servum tuum cibus aut potus
vel audire ultra possum vo-
cem cantorum et cantatricum.
quare servus tuus sit oneri

ex iordane tecum Non indigeo hac vicissitudine Sed obsecro ut

domino meo regi. Paululum procedam famulus tuus ut revertar
et moriar in civitate mea
et sepeliar iuxta sepulchrum patris
mei et matris mee. Est autem
servus tuus chamaan ipse vadat tecum domine mi rex. Et fac
ei quod tibi bonum videtur. Dixit itaque
ei rex mecum transeat chamaan. Et ego faciam ei quicquid tibi
placuerit. Et omne quod petieris
a me impetrabis. Cumque transisset universus populus et rex
Iordanem transisset. Et osculatus est rex berzellai et
benedixit ei. et ille reversus est
in locum suum. Transiit ergo
rex in galgala et chamaan
cum eo. Omnis autem populus
iuda traduxerat regem et
media tantum pars affuerat
de populo israel. Itaque omnes viri
concurrentes ad regem dixerunt
ei. Quare te furati sunt
fratres nostri viri iuda et traduxerunt regem in domum eius
iordanem omnesque viros
david cum eo. Et respondit omnis
vir iuda ad viros israel quia
est mihi rex cur irasceris
super hac re. Numquid comedimus
aliquid ex rege aut munera
nobis data sunt. Et respondit omnis vir israel ad
viros iuda et ait. x. partibus
ego maior sum apud regem
quam tu et primogenitus ego

servus tuus

sum magisque ad me pertinet
david quam ad te. Cur mihi
fecisti iniuriam et non mihi
nuntiatum est priori ut reducerem regem meum. Durius
autem responderunt viri iuda viris
israel.

Accidit quoque in israel ut ibi esset vir belial nomine Syba filius
bochri vir gemineus. Et cecinit bucina et ait. Non est
nobis pars in domo david neque hereditas in filio ysai.
Revertere in tabernacula tua
vir israel. Et separatus est omnis
israel a david secutusque est syba
filium bochri. Viri autem iuda
adheserunt regi suo a iordane usque ierusalem. Cumque venisset
rex in domum suam ierusalem
tulit x. mulieres concubinas
quas reliquerat ad custodiendam domum et tradidit
eas in custodiam alimenta
eis prebens. Et non est ingressus
ad eas. Sed erant clause
ad diem mortis sue in viduitate viventes. Dixit quoque rex
amase convoca mihi omnes viros
iuda in diem tertium et tu adesto presens. Abiit ergo amasa ut
convocaret iudam et preteriit
vel moratus est extra
placitum quod ei constituerat rex.
Ait autem david ad abisai.
Nunc magis afflictus est
nos syba filius bochri quam

absalon. Tolle igitur servos domini tui
et persequere eum, ne forte inveni
at civitates munitas, et ef
fugiat nos. Egressi sunt ergo cum
eo viri Joab, cerethi quoque et phelethi
et omnes robusti exierunt de
Jerusalem ad persequendum Sybam filium
bothri. Cumque illi essent iuxta
lapidem grandem, qui est in ga
baon, Amasa veniens occurrit
eis in gabaon. Porro Joab
vestitus erat tunica stricta
ad mensuram habitus sui, et de
super accinctus gladio depen
dente usque ad ylia in vagina
qui fabrefactus levi motu egre
di poterat et percutere. Dixitque
Joab ad amasam: Salve mi
frater. Et tenuit manu dextera
mentum amase, quasi osculans
eum. Porro amasa non ob
servavit gladium quem habebat
Joab. Qui percussit eum in latere
et effudit intestina eius in
terram, et mortuus est. Nec secundum
vulnus apposuit Joab. Joab autem
et abysay frater eius persecuti sunt Syba
filium bothri. Interea viri quidam
de sociis David cum stetissent
iuxta cadaver amase, socii Jo
ab dixerunt: Ecce qui voluit
pro Joab esse comes David. A
masa autem conspersus sanguine ia
cebat in media via. Viditque
hoc quidam vir, quod subsisteret omnis
populus ad videndum eum, et amo
vit amasam de via in agrum,
operuitque eum vestimento, ne subsis

terent omnis populus ad videndum
eum. ~~Et amovit amasam ut si~~
~~sisterent transeuntes propter eum.~~
Amoto igitur illo de via transi
bat omnis vir sequens Joab
ad persequendum Sybam filium bo
thri. Porro ille transierat per
omnes tribus Israel in abelam et
in bethmaata. Omnesque viri electi
congregati fuerant ad eum
in abellam et in bethmaata.
Venerunt itaque et oppugnaverunt
eum in abella et in bethma
ta et circumdederunt munitionibus
civitatem et obsessa est urbs. Omnis
autem turba que erat cum Joab
moliebatur destruere muros.
Et exclamavit mulier sapiens
de civitate: Audite et dicite Jo
ab: Appropinqua huc et loquar te
cum. Qui cum accessisset ad eam
ait illi: Tune es Joab? Et ille re
spondit: Ego. Ad quem sic locuta
est: Audi sermones ancille tue.
Qui respondit: Audio. Rursumque illa:
Audio sermo, inquit, dicebatur
in veteri proverbio: Qui interrogat
interrogavit in abella, et sic perfi
ciebant. Nonne ego sum que
respondeo veritatem Israel? et tu que
ris subvertere matrem civitatum et
civitatem in Israel? Quare precipitas
hereditatem domini? Respondensque Joab
ait: Absit hoc a me, non precipito
neque demolior. Non sic se res habet
sed homo de monte effraym
Syba filius bothri cognomine
levavit manum suam contra regem

david. Tradite illum solum
et recedemus a civitate. Et ait
mulier ad Ioab. Ecce caput eius
mittetur ad te per murum. Ingressa
est ergo ad omnem populum et locu
ta est eis sapienter. Qui absci
sum caput Seba filio Bochri
proiecerunt per murum ad Ioab.
Et ille cecinit tuba. Et reces
serunt ab urbe unusquisque
in tabernacula sua. Ioab autem
reversus est in Ierusalem ad regem.
Fuit autem super omnem exercitum
Israel. Banaias autem filius
Ioiade super Cerethaeos et Fe
lethaeos. Aduram vero super
tributa. Porro Iosaphat fi
lius Achilud a commentariis.
Siva autem scriba. Sadoch
vero et Abiathar sacerdotes.
Iairites Hira autem ~~Iairites~~ erat sa
cerdos David. Cap. xxi.

Facta est autem fames
in diebus David tri
bus annis iugiter.
Et consuluit David oracu
lum domini. Dixitque dominus propter
Saul et domum eius sanguinum,
quia occidit Gabaonitas. Vo
catis ergo Gabaonitis dixit rex
ad eos. Porro Gabaonitae
non sunt de filiis Israel, sed reli
quiae Amorreorum. Filii quippe Israel iuraverant
eis, ne ~~[...]~~ eos, et voluit
Saul percutere eos zelo quasi pro fi
liis Israel et Iuda. Dixit ergo David
ad Gabaonitas: Quid faciam

vobis, et quod erit vestri piaculum,
ut benedicatis hereditati domini?
Dixeruntque ei Gabaonitae: Non
est nobis super argento et auro
quaestio, sed contra Saul et domum
eius, neque volumus ut interficia
tur homo de Israel. Ad quos ait rex:
Quid ergo vultis ut faciam vobis?
Qui dixerunt regi: Virum qui attrivit
nos et oppressit inique, ita de
lere debemus ut ne unus quidem
residuus sit de stirpe eius
in cunctis finibus Israel. Dentur
nobis septem viri de stirpe eius, ut
crucifigamus eos coram domino
in Gabaa Saul quondam electi domini.
Et ait rex: Ego dabo. Pepercit
que rex Miphiboseth filio Io
nathan filii Saul propter iusiurandum
quod fuerat inter David et Io
nathan filium Saul. Tulit itaque
David duos filios Respha filiae
Aia, quos peperit Sauli, Ar
moni et Miphiboseth, et
quinque filios Michol filiae Saul
quos genuerat ~~[...]~~ Adrieli
filio Berzellai qui fuit de Mo
lathi, et dedit eos in manus
Gabaonitarum, qui crucifixerunt
eos in monte coram domino, et ce
ciderunt hi septem simul occisi in
diebus messis primis, incipien
te messione ordei. Tollens autem
Respha filia Aia cilicium
substravit sibi supra petram ab
initio messis donec stillaret
super eos aqua de caelo, et non

super eos

et non dimisit aves lacerare
eos per diem / neque bestias per
noctem. Et nunciata sunt David
que fecerat Respha filia Achya
concubina Saul. Et abiit David
et tulit ossa Saul et ossa
Ionathe filii eius a viris
Iabes Galaad qui furati fuerant
ea de platea Bethsan
in qua suspenderant eos Phi-
listiim cum interfecissent Saul in
monte Gelboe. Et asportavit
inde ossa Saul et Ionathe
ossa filii eius in terra Beniamin
in latere in sepulcro Cis patris
Saul. Feceruntque omnia que prece-
perat rex. Et repropiciatus est
Deus terre post hec. Factum est
autem rursum prelium Philistiorum
adversum Israel. Et descendit
David et servi eius cum eo et
pugnabant contra Philistiim.
Deficiente autem David, Iesbi
Benob de genere Arapha, cuius
ferri haste trecentas uncias appen-
debat. Et accinctus erat
ense novo, nisus est percutere
David. Presidio ei fuit Abisai
filius Sarvie, et percussum
Philisteum interfecit. Tunc
iuraverunt viri David dicentes:
Iam non egredieris nobiscum
in bellum, ne extinguas lucer-
nam in Israel. Secundum quoque
bellum fuit in Gob contra Phi-
listeos. Tunc Sobachai [illegible]
[illegible] de stirpe Arapha

percussit, qui erat de genere
gigantum. Tertium fuit in Gob
contra Philisteos, in quo per-
cussit Adeodatus filius Sal-
tus polimitarius Bethleemites
Goliath Getheum, cuius
hastile haste erat sicut liciatorium
texentium. Quartum bellum
fuit in Geth, in quo fuit vir
excelsus, qui senos in ma-
nibus pedibusque habebat di-
gitos, id est xxiiii, et erat de ori-
gine Arapha. Et blasphemavit
Israel. Percussit autem eum Ionathas
filius Samaa fratris David. Hii
iiii nati sunt de Arapha in
Geth, et ceciderunt in manu
David et servorum eius. xxii. c.

Locutus est autem David
Domino verba carminis huius
in die qua liberavit
eum Dominus de manu omnium inimi-
corum eius et de manu Saul.
Et ait: Dominus petra mea et robur
meum et salvator meus. Deus meus
fortis meus et sperabo in eum.
Scutum meum et cornu salutis
mee, elevator meus et refu-
gium meum. Salvator meus de
iniquitate liberabis me. Lauda-
bilem invocabo Dominum et ab in-
imicis meis salvus ero. Quia
circumdederunt me contritiones
mortis, in tribulatione mea
invocabo Dominum et ad Deum
meum clamabo. Et exaudivit
de templo sancto suo vocem meam.

et clamor meus veniet ad
aures eius. Commota est et con-
muit terra, et fundamenta mon-
tium concussa sunt et conquas-
sata quoniam iratus est eis. Ascen-
dit fumus de naribus eius
et ignis de ore eius devora-
bit: carbones succensi sunt
ab eo. Et inclinavit celos et
descendit, et caligo sub pedi-
bus eius. Et ascendit super
cherubim et volavit, et lap-
sus est super pennas ventorum.
Posuit tenebras in circuitu
eius et latibulum suum, cri-
brans aquas de nubibus
celorum. Prefulgore in conspectu
eius succensi sunt ab eo car-
bones ignis. Tonabit de
celo dominus et altissimus da-
bit vocem suam. Misit sagittas
suas et dissipavit eos, ful-
gura multiplicavit, et consump-
sit eos. Et apparuerunt [apparuerunt] effusio-
nes maris, et revelata sunt
fundamenta orbis ab incre-
patione domini, ab inspiratione
spiritus furoris eius. Misit de
celo et assumpsit et extraxit
me de aquis multis. Liberavit
me ab inimico meo potentissimo
et ab his qui oderant me, quoniam
robustiores me erant.
Prevenit me in die afflictio-
nis mee, et factus est dominus fir-
mamentum meum. Et eduxit me
in latitudinem, et liberavit me,

quia complacui ei. Retribuet
michi dominus iusticiam meam, et
secundum munditiam manuum mearum
reddet michi. Quia custodivi
vias domini, et non egi impie
a deo meo. Omnia enim iudicia
eius in conspectu meo, et precep-
ta eius non amovi a me. Et
ero perfectus cum eo, et custodiam
me ab iniquitate mea. Et re-
stituet michi dominus secundum iusticiam
meam, et secundum munditiam manuum
mearum in conspectu oculorum eius.
Cum sancto sanctus eris, et cum robus-
to perfectus eris. Cum electo electus
eris, et cum perverso perverteris. Et
populum pauperem salvum facies,
oculisque tuis excelsos humi-
liabis. Quia tu lucerna mea
domine, et tu domine illuminas tene-
bras meas. In te enim curram
accinctus, fortitudine in deo
meo transiliam murum. Deus
immaculata via eius, elo-
quium domini igne examinatum,
scutum est omnium sperantium in se.
Quis est deus preter dominum, aut
quis fortis preter deum nostrum?
Deus qui accinxit me for-
titudine, et complanavit perfectam
viam meam. Coequans pedes
meos cervis [cervorum], et super excelsa
mea statuens me. Docens
manus meas ad prelium, et
componens quasi arcum ereum
brachia mea. Dedisti michi
clipeum salutis mee, et mansue-
[tu]do

mea multiplicauit me. Dila
tabis gressus meos subtus
me et non deficient tali mei.
Persequar inimicos meos et con
teram et non conuertar donec con
sumam eos et confringam ut non
consurgant cadent subtus pedes
meos. Accinxisti me fortitudine
ad prelium/ curuasti resistentes m
subtus me. Inimicos meos
dedisti michi dorsum/ odien
tes me disperdam eos. Cla
mabunt et non erit qui saluet faciat
ad dominum/ et non exaudiet eos.
Delebo eos ut puluerem terre
quasi lutum platearum comminuam
atque confringam. Saluabis me
a contradictionibus populi mei cus
todies me in caput gencium
populus quem ignoro seruiet m
filii resistent michi auditu
auris obedient michi filii
alieni defluxerunt et contrahentur
in angustiis suis. Viuit dominus
et benedictus deus meus et
exaltabitur deus fortis salu
tis mee. Deus qui das vindic
tas michi et deicis populos
meos subter me. Qui educis me
ab inimicis meis a resistenti
bus michi eleuas me a viro
iniquo liberabis me. propterea con
fitebor tibi in gentibus et sancto
nomini tuo cantabo. Magnifica
ns salutes regi suo et faciens
misericordiam christo suo dauid et se
mini eius in sempiternum. xxiii cap

Hec autem sunt verba
dauid nouissima. Dixit dauid (que)
dauid filius ysay.
dixit vir cui constitutum est
de christo dei iacob egregius
psaltes israel. Spiritus domini locu
tus est per me et sermo eius
per linguam meam. Dixit deus
israel michi locutus est fortis israel
dominator hominum iustus dominator
in timore dei. Sicut lux aurore
oriente sole mane absque nu
bibus rutilat et sicut plu
uiis germinat herba de terra
nec tanta est domus mea
apud deum ut pactum iniret (et firmum)
mecum sempiternum in omnibus atque
munitum. Cuncta enim salus
mea et omnis voluntas nec
est quicquam ex ea ut non ger
minet. preuaricatores autem quasi
spine euellentur uniuersi que
non tolluntur manibus et si quis
ea tangere uoluerit armabitur
ferro et ligno lanceato ig
nique succenso comburentur usque
ad nichilum. Hec nomina fortium
dauid ~~Sedens~~ dauid (Sedens in) cathedra
sapientissimus princeps inter tres
ipse est quasi tenerrimus
ligni vermiculus qui octingen
tos interfecit impetu vno. Post
hunc eleazar filius patrui eius
ahohites inter tres fortes qui erant
cum dauid quando exprobrauerunt phi
listiim. Et congregati sunt illuc
Cumque ascendissent viri israel ipse

stetit et percussit eos philisteos
donec deficeret manus eius
et obrigesceret cum gladio fecit-
que dominus salutem magnam in die
illa et populus qui fugerat re-
versus est ad cesorum spolia detra-
henda Et post hunc semma
filius agge de arari Et con-
gregati sunt philistiim in statione
Erat autem ibi ager plenus len-
te Cumque fugisset populus a fa-
cie philistiim stetit ille in medio
agri et tuitus est eum percussit-
que philisteos et fecit dominus
salutem magnam Sed et ante
descenderant tres qui erant
principes inter xxx Et venerunt
in tempore messis ad david in spe-
lunca odollam Castra autem
philistiim erant posita in valle
gigantum et david erat in pre-
sidio Porro statio philistiim
tunc erat in bethleem De-
sideravit ergo david aquam
de lacu et ait O si quis mihi
daret potum aque de cisterna que
est in bethleem iuxta portam
Irruperunt ergo tres fortes
castra philistinorum et hau-
serunt aquam de cisterna beth-
leem que erat iuxta portam
et tulerunt ad david at ille
noluit bibere sed dedit eam
et libavit domino dicens propitius
sit mihi dominus ne faciam hoc
numquid sanguinem hominum istorum
qui profecti sunt bibam et

periculum animarum noluit ergo
bibere Hec fecerunt tres robus-
tissimi Abisay quoque frater ioab fi-
lius sarvie princeps erat de tribus
ipse est qui elevavit has-
tam suam contra CCC quos
interfecit et nominatus in illis
tribus et inter tres nobilior erat
eratque eorum princeps sed usque ad pri-
mos tres non pervenerat Et
banaias filius ioiade viri
fortissimi magnorum operum de
capseel ipse percussit duos leo-
nes moab Et ipse descendit
et percussit leonem in media cisterna
diebus nivis Ipse quoque inter-
fecit virum egyptium virum dignum
spectaculo habentem in manu
hastam Itaque cum descendisset
ad eum in virga vi extorsit
hastam de manu egyptii et
interfecit eum hasta sua Hec
fecit banaias filius ioiade
et ipse nominatus inter tres ro-
bustos qui erant inter tres no-
biliores verumptamen usque ad tres
non pervenit Fecit quoque david
eum sibi auricularium secretarium
a secreto Asael frater ioab inter
xxx Elchanan filius patrui
eius de bethleem Semma de
arari helyca de arodi helas
de phelethi hyra filius acces
de thecua abiezer de anathoth
mabonnai de husati selmon
achoites mathatay netopha-
tites hytay filius ribay de

geth filiorum beniamin. Banaias
Fariutonites. Holday de torren-
te gaas. Abyalbon arathites.
Azmaveth de beromi. Helya-
ba de salboni. Filii iassen iona-
than et arai. Semma de orodi.
Haiam filius sarar arothites.
Elyphelech filius asbay filii
mathati. Heliam filius achi-
tophel gylonites. Hesrai
de carmelo. Farai de arabi.
Igaal filius nathan de soba.
Bani de gaddi. Selech de amon-
20 nites armiger ioab filii
sarvie. Hyray iethrites. Ga-
reb et ipse iethrites. Vrias e-
theus. Simul tricenti omnes
xxx. vii. xxiiii. capitulum

Et addidit furor domini
irasci contra israel. Co-
movitque david in eis dicentem.
Vade numera israel
et iudam. Dixitque rex ad ioab
principem exercitus sui, perambu-
la omnes tribus israel a dan usque
bersabee et numera populum ut sciam
numerum eius. Dixitque ioab regi.
Adaugeat dominus deus tuus ad
populum quantus nunc est, iterumque
centuplicet in conspectu domini
mei regis. Sed quid sibi dominus meus
rex vult in re huiuscemodi?
Obtinuit autem sermo regis verba
ioab et principum exercitus. Egres-
susque est ioab et principes
militum a facie regis ut numera-
rent populum israel. Cumque pertransissent

iordanem venerunt in aro-
er ad dexteram urbis que est in
valle gad. Et iuxta iazer transierunt
in galaad et in terra inferiore
hodsi. Et venerunt in dan silvestria.
Circumeuntesque iuxta
sydonem transierunt prope
moenia tyri et omnem terram
evei et chananei. Veneruntque
ad meridiem iuda in bersabee.
Et lustrata universa terra affue-
runt post ix menses et xx dies
in ierusalem. Dedit ergo ioab numerum
descriptionis populi regi. Et in-
venta sunt de israel octin-
genta milia virorum fortium
qui educerent gladium. Et de iuda
quingenta milia pugnatorum.
Percussit autem cor david postquam
numeratus est populus. Et
dixit david ad dominum. Peccavi
valde in hoc facto. Sed precor
domine ut transferas iniquitatem servi
tui quia stulte egi nimis.
Surrexit itaque mane david,
et sermo domini factus est ad gad
prophetam videntem david dicens. Va-
de et loquere ad david. Hec dicit
dominus. Trium datur tibi optio. Elige
unum quod volueris ex his ut
faciam tibi. Cumque venisset gad
ad david nuntiavit ei dicens.
Aut vii annis veniet tibi fames
in terra tua. Aut tribus mensibus
fugies adversarios tuos
et illi te persequentur. Aut tribus
diebus erit pestilentia

mecia tua. Nunc ergo delibera et
vide quid respondeam ei qui
me misit. Dixit autem dauid
ad gad arctor vndique nimis
sed melius est ut incidam
in manus domini (multe enim
misericordie eius sunt) quam in manus
hominis. Inmisitque dominus pesti-
lenciam in israel de mane usque
ad tempus constitutum. Et mor-
tui sunt ex populo a dan usque ber-
sabee lxx milia virorum. Cum-
que extendisset manum suam an-
gelus super ierusalem ut disperderet
eam misertus est dominus super
afflictione. Et ait angelo per-
cucienti populum: Sufficit, nunc
contine manum tuam. Erat
autem angelus domini iuxta aream
areuna iebusei. Dixitque
dauid ad dominum cum vidisset
angelum cedentem populum: Ego
sum qui peccaui, Ego inique
egi; isti qui oues sunt quid
fecerunt? Vertatur obsecro ma-
nus tua contra me et contra domum
patris mei. Venit autem gad ad
dauid in die illa et dixit ei:
Ascende et constitue domino al-
tare in area areuna iebu-
sei. Et ascendit dauid iuxta
sermonem gad quem preceperat ei
ei dominus. Conspiciensque areuna
animaduertit regem et seruos
eius transire ad se. Et egressus
adorauit regem prono vultu
in terram et ait: Quid cause

est ut veniat dominus rex ad ser-
uum suum? Cui dauid ait: ut emam
a te aream et construam altare
domino et cesset interfectio que grassa-
tur in populo. Et ait areuna ad dauid:
Accipiat et offerat dominus meus
rex sicut ei placet; habes oues
et boues holocausta et plau-
stra et iuga boum in vsum
lignorum. Omnia dedit areuna
regi. Dixitque areuna ad re-
gem: Dominus deus tuus susci-
piat votum tuum. Cui respondens
rex ait: Nequaquam ut vis, sed
emam precio a te et non offeram
domino deo meo holocausta gra-
tuita. Emit ergo dauid aream
et boues argenti siclis quin-
quaginta et edificauit ibi
dauid altare domino et obtulit
holocausta et pacifica et
repropiciatus est dominus terre et
cohibita est plaga ab israel. Amen.
~~Explicit liber secundus Re-~~
~~Incipit liber tercius Regum~~
Et rex dauid
senuerat ha-
bebatque etatis
plurimos dies,
cumque operiretur
vestibus non
calefiebat. Dixerunt ergo ei serui
sui: Queramus domino nostro regi
adolescentulam virginem et
stet coram rege et foueat eum
dormiatque in sinu suo et
calefaciat dominum nostrum regem.

Quesierunt igitur adolescentulam
speciosam in omnibus finibus
israel. Et invenerunt abysag su-
namitem. Et adduxerunt eam ad
regem. Erat autem puella pul-
cra nimis. dormiebatque cum
rege et ministrabat ei. Rex
vero non cognovit eam. Adonias
vero filius agyth elevabatur
dicens. Ego regnabo. Fecit-
que sibi currus et equites et
quinquaginta viros qui ante
eum currerent. nec corripuit
eum pater suus aliquando dicens.
Quare hoc fecisti. Erat autem
et ipse pulcher valde. secundus
natus post absalom. Et sermo
eius cum ioab filio sarvie et
cum abyathar sacerdote qui ad-
iuvabant partes adonie. Sa-
doch vero sacerdos et banayas
filius ioiade et nathan propheta
et semei et rhei
Et omne robur exercitus david
non erat cum adonia. Immolatis
ergo adonyas arietibus et vi-
tulis et universis pinguibus
iuxta lapidem zoeleth qui erat
vicinus fonti rogel vocavit
universos fratres suos filios re-
gis et omnes viros iuda ser-
vos regis. Nathan autem prophetam
et banayam et robustos
quosque et salomonem fratrem
suum non vocavit. Dixit itaque nathan
ad bersabee matrem
salomonis. Num audisti

quod regnaverit adonias filius
agyth et dominus noster david hoc
ignorat. Nunc ergo veni accipe
a me consilium et salva
animam tuam filiique tui salo-
monis. Vade et ingredere
ad regem david et dic ei. Non-
ne tu domine mi rex iurasti
mihi ancille tue dicens quod sa-
lomon filius tuus regnabit
post me et ipse sedebit in
solio meo. Quare ergo regnat
adonias. Et adhuc ibi te lo-
quente cum rege ego veniam
post te et complebo sermones tuos.
Ingressa est itaque bersabee
ad regem in cubiculo. Rex autem
senuerat nimis et abysag
sunamitis ministrabat ei.
Inclinavitque se bersabee
et adoravit regem. Ad quam
rex david. Quid tibi inquit vis.
Que respondens ait. Domine
mi rex tu iurasti per dominum
deum tuum ancille tue. Salomon
filius tuus regnabit post
me et ipse sedebit in solio
meo. Et ecce nunc adonias
regnavit te domine mi rex ig-
norante. Mactavit boves
et pinguia queque et arietes
plurimos et vocavit omnes
filios regis. abyathar quoque
sacerdotem et ioab principem
milicie. Salomonem autem servum
tuum non vocavit. Verumptamen domine
mi rex in te oculi respiciunt

totus israel ut indices eis quis
sedere debeat in solio tuo
domini mei regis post te. Eritque
cum dormierit dominus meus rex
cum patribus suis erimus ego
et filius meus salomon pecca
tores. Adhuc illa loquente cum
rege. et ecce nathan propheta venit.
Et nunciaverunt regi dicentes
adest nathan propheta. Cumque in
troisset ante conspectum regis
et adorasset eum pronus in
terram. Dixit nathan. Domine
mi rex. Tu dixisti. Ado
nias regnet post me et ipse
sedeat super thronum meum. Quia
descendit hodie et immolavit
boves et pinguia et arietes
plurimos et vocavit universos
filios regis et principes ex
ercitus. abiathar quoque sacer
dotem. Illisque vescentibus et bi
bentibus coram eo et dicenti
bus. vivat rex adonias. me
servum tuum et sadoch sacerdotem
et banayam filium ioyade
et salomonem filium tuum non vocavit.
Numquid a domino meo rege ex
ivit hoc verbum et mihi non indi
casti servo tuo quis sessurus
esset super thronum domini mei
regis post eum. Et respondit rex
david dicens. vocate ad me
bersabee. Que cum fuisset in
gressa coram rege et stetisset
ante eum. iuravit rex et ait.
Vivit dominus qui eruit animam
meam de omni angustia. quia
sicut iuravi tibi per dominum deum israel
dicens. Salomon filius meus regna
bit post me. et ipse sedebit super
solium meum pro me. sic faci
am hodie. Submissoque bersa
bee in terram vultu adoravit
regem dicens. Vivat dominus rex
meus in eternum david. Dixitque
rex david. vocate mihi sadoch
sacerdotem et nathan prophetam
et banayam filium ioyade.
Qui cum ingressi fuissent coram
rege dixit ad eos rex. Tollite
vobiscum servos domini vestri. et po
nite salomonem filium meum
super mulam meam et ducite eum
in gyon et ungat eum sadoch
sacerdos et nathan propheta in
regem super israel et iudam. et
canetis buccina atque dicetis
vivat rex salomon. Et ascen
detis post eum et venietis
in ierusalem et sedebit super solium
meum et ipse regnabit pro me.
illique precipiam ut sit dux
super israel et super iuda. Et respondit
banayas filius ioyade re
gi dicens. Amen. Sic loquatur
dominus deus domini mei regis.
Quomodo fuit dominus cum
domino meo rege sic sit cum sa
lomone. et sublimius faciat
solium eius a solio domini mei
regis david. Descendit ergo
nathan propheta et sadoch sa
cerdos et banayas filius

Ioyade et cerethi et phelethi
et imposuerunt salomonem super
mulam regis david et addu-
xerunt eum in gyon. Sumpsitque
sadoch sacerdos cornu olei de taber-
naculo et unxit salomonem.
Et cecinerunt buccina et
dixit omnis populus Vivat rex
salomon. Et ascendit universa
multitudo post eum et populus ca-
nentium tibiis et letantium gau-
dio magno. Et insonuit terra
a clamore eorum. Audivit autem
adonias et omnes qui invita-
ti fuerant ab eo iamque convivium
finitum fuerat. Sed et ioab audi-
ta voce tube ait: Quid sibi vult
clamor civitatis tumultuantis?
Adhuc illo loquente ionathas
filius abyathar sacerdotis ve-
nit. Cui adonias ait: Ingre-
dere quia vir fortis es et
bona nuncians. Responditque iona-
tha adonie: Nequaquam. Dominus
enim noster rex david regem constitu-
it salomonem. Misitque cum eo
sadoch sacerdotem et nathan
prophetam et banayam filium
ioyade et cerethi et phelethi.
Et imposuerunt eum super mula-
m regis. Unxeruntque eum sadoch
sacerdos et nathan propheta
regem in gyon. Et ascende-
runt inde letantes et inso-
nuit civitas. Hec est vox quam
audistis. Sed et salomon sedet
super solium regni. Et ingressi servi

regis benedixerunt regi david di-
centes: Amplificet deus nomen salo-
monis super nomen tuum et
magnificetur nomen eius salomonis
et thronus super thronum tuum.
Et adoravit rex david super
lectulo suo insuper et locutus
est: Benedictus dominus deus israel
qui dedit hodie sedentem
in solio meo videntibus oculis
meis. Territi sunt ergo et surre-
xerunt omnes qui invitati fue-
rant ab adonia et iit unus-
quisque in viam suam. Adonias
autem timens salomonem surrexit
et abiit in tabernaculum domini
tenuitque cornu altaris. Et
nunciaverunt salomoni dicentes:
Ecce adonias timens regem
salomonem tenet cornu alta-
ris dicens: Iuret mihi hodie rex
salomon quod non interficiat servum
suum gladio. Dixitque salomon:
Si fuerit vir bonus non cadet
nec unus capillus eius in
terram. Si autem malum inven-
tum fuerit in eo morietur. Misit
ergo rex salomon et eduxit
eum ab altari. Et ingressus
adoravit regem salomonem.
Dixitque ei salomon: Vade in
domum tuam. Capitulum .ii.

Appropinquaverunt autem
dies david ut moreretur.
Precepitque salomoni
filio suo dicens: Ego ingre-
dior viam universe terre.

confortare et esto vir fortis. et
observa custodiasque mandata
domini dei tui et ambules in viis
eius et custodias ceremonias
eius sicut scriptum est in lege moysi
sicut intelligas universa que
facis et quocumque te verteris
ut confirmet dominus sermones suos
quos locutus est de me dicens
Si custodierint filii tui leges
meas et ambulaverint coram
me in veritate et in omni corde suo
et in omni anima sua non auferetur
tibi vir de solio israel. Tu quoque nosti
que fecerit mihi ioab filius sarvie
et que fecerit duobus principibus
exercitus israel abner filio ner
et amase filio iether quos
occidit et effudit sanguinem
belli in pace. Et po
suit cruorem belli in balteo
suo qui erat circa lumbos suos
et in calciamento suo quod erat
in pedibus suis. Facies ergo
iuxta sapientiam tuam et non dedu
ces caniciem eius pacifice ad
inferos. Sed et filiis berzellai
galaaditis reddes gratiam eruntque
comedentes in mensa tua
occurrerunt enim mihi cum fugerem
a facie absalon fratris tui. Habes
quoque semei apud te filium
gera filii gemini de bahurim
qui maledixit mihi maledic
tione pessima quando ibam ad cas=
tra. Sed quia descendit mihi in
occursum cum transirem iordanem

iuravi ei per dominum dicens. Non te inter
ficiam gladio. tu noli pati eum esse
innoxium. Vir autem sapiens es et
scies quid facies ei deducesque
canos eius cum sanguine. Dormi
vit igitur david cum patribus suis
et sepultus est in civitate
david. Dies autem david quibus
regnavit super israel xl anni
sunt. In hebron regnavit vii annis
in ierusalem xxxiii annis. Sa
lomon autem sedit super thronum
patris sui. Et firmatum est regnum
eius nimis. Et ingressus est
adonias filius agith ad ber
sabee matrem salomonis. Que dixit
Pacificus est ingressus tuus.
Qui respondit pacificus. addidit
sermo mihi est ad te. Cui ait loquere.
Et ille ait. Tu nosti
quia meum erat regnum et me
proposuerat omnis israel sibi in regem
Sed translatum est regnum et factum
est fratris mei. a domino enim ei consti
tutum est. Nunc ergo petitionem unam de
precor a te. Ne confundas faciem
meam. Que dixit ad eum loquere
Et ille. Precor ut dicas salomoni
regi. neque enim tibi potest aliquid
negare ut det mihi abisag
sunamitem uxorem. Et ait ber
sabee. Bene ego loquar pro te regi.
Venit ergo bersabee ad regem
salomonem ut loqueretur ei pro ado
nia. Et surrexit rex in occur
sum eius adoravitque eam et
sedit super thronum suum. Positus

et est thronus matri regis. que
sedit ad dexteram eius. Dixitque
ei petitionem unam parvulam ego
precor a te ne confundas faciem
meam. Dixitque ei rex pete mater
mi. neque enim fas est ut avertam
faciem tuam. Que ait. Detur
abysaag sunamitis adonie
fratri tuo uxor. Respondit que rex
salomon et dixit matri sue.
Quare postulas abysaag
sunamitem adonie? postula ei
et regnum. ipse enim est frater meus
maior me. et habet abyathar
sacerdotem et yoab filium sarvie.
Iuravit itaque rex salomon per
dominum dicens. Hec faciat mihi
deus et hec addat. quia contra
animam suam locutus est adonias
verbum hoc. Et nunc vivit dominus
qui firmavit me et collocavit
super solium david patris mei
qui mihi fecit domum sicut locu
tus est. quia hodie occidetur
adonias. Misitque rex salomon in manu
banaye filii yoyade qui inter
fecit eum et mortuus est. Abya
thar quoque sacerdoti dixit
rex. Vade in anathoth ad agrum
tuum. Es quidem vir mortis sed
hodie te non interficiam quia
portasti archam domini dei coram
david patre meo. Et sustinuisti
laborem in omnibus in quibus
laboravit pater meus. Eiecit
ergo salomon abyathar sacerdo
tem ut non esset sacerdos domini

ut impleretur sermo domini quem locutus
est super domum hely in sylo. Perve
nit autem nuncius ad salomonem quod
yoab declinasset post adoniam
et post salomonem non declinasset.
Fugit ergo yoab in tabernaculum
domini et apprehendit cornu al
taris. Nunciatumque est regi
salomoni quod fugisset yoab in
tabernaculum domini et esset iuxta
altare. Misitque salomon banayam filium
yoyade dicens. Vade interfice eum.
Venit banayas ad tabernaculum
domini. Et dixit ei. Hec dicit rex.
egredere. Qui ait. Non egrediar
sed hic moriar. Renunciavit bana
yas sermonem regi dicens. Hec locu
tus est yoab et hec respondit mihi.
Dixitque rex. Fac sicut locutus
est. et sepeli eum. et interfice eum.
et amovebis sanguinem inno
centem qui effusus est a yoab
a me et a domo patris mei. et
et reddat dominus sanguinem eius
super caput eius. quia interfecit
duos viros iustos meliores
se. et occidit eos gladio patre
meo david ignorante. abner
filium ner principem milicie israel
et amasam filium yether prin
cipem exercitus iuda. Et rever
tatur sanguis illorum in caput
yoab et in capite seminis eius
in sempiternum. David autem et semini
eius et domui et throno ipsius
sit pax usque in eternum a domino. Ascen
dit itaque banayas filius yoyade

ragressus eum interfecit/sepul
tus est in domo sua in
deserto. Et constituit rex banaiam
filium ioiade pro eo super
exercitum. et sadoch sacerdotem
posuit pro abyathar. Misit quoque
rex et vocavit semey/dixit
que ei/edifica tibi domum in ierusalem
et habita ibi. et non egredieris
inde huc atque illuc/quacumque
autem die egressus fueris. et
transieris torrentem cedron scito
te interficiendum/sanguis tuus
erit super caput tuum. Dixitque
semey regi. Bonus est sermo re
gis quem audivi. Sicut locu
tus est dominus meus rex sic fa
ciet servus tuus/habitavit autem
in ierusalem semey diebus multis.
Factum est autem post annos tres
ut fugerent servi semey ad achis
filium maacha regem geth.
Nunciatumque est semey quod serv
ivit asinum rex servi eius essent
in geth. Et surrexit semey et
stravit asinum suum et ivitque
in geth ad achis ad requirendum servos
suos/et adduxit eos de
geth. Nunciatum est autem regi
salomoni quod isset semey in
geth de ierusalem et redisset. Et
mittens vocavit eum dixit
que illi. Nonne testificatus sum
tibi per dominum et predixi tibi quacumque
die egressus fueris huc atque
illuc scito te esse moriturum
Et respondisti michi/bonus est
sermo quem audivi/quare ergo
non custodisti ius iurandum domini
et preceptum quod precepram tibi. Dix
itque rex ad semey/tu nosti
omne malum tuum cuius conscium
est cor tuum quod fecisti david
patri meo. Reddidit dominus maliciam
tuam in caput tuum. Et rex sa
lomon benedictus. et thronus
david erit stabilis coram domino
usque in sempiternum. Iussit itaque
rex banaye filio ioiade qui
egressus percussit eum et mortuus est.
Confirmatum est igitur regnum in manu iii
salomonis/et affinitate
coniunctus est pharaoni regi egyp
ti. Accepit namque filiam eius et
adduxit in civitatem david donec
compleret edificans domum suam
et domum domini et murum ierusalem
per circuitum. Attamen populus immola
bat in excelsis. Non enim edifi
catum erat templum nomini domini
usque in diem illum. Dilexit autem
salomon dominum ambulans in pre
ceptis david patris sui. Excep
to quod in excelsis ambulabat/
immolabat et accendebat thy
miamata. Abiit itaque in gabaon
ut immolaret ibi/illud quippe
erat excelsum maximum. mille
hostias in holocaustum obtu
lit salomon super altare in ga
baon. Apparuit autem dominus salomoni
per somnium nocte dicens/pos
tula quid vis ut dem tibi. Et

ait salomon. Tu fecisti cum servo
tuo scilicet david patre meo misericordiam
magnam sicut ambulavit in
conspectu tuo in veritate et iusti
cia et recto corde tecum. Cus
todisti ei misericordiam tuam magnam
et grandem et dedisti ei filium
sedentem super thronum eius
sicut est hodie. Et nunc domine deus
tu regnare fecisti servum tuum pro
patre meo david. Ego autem sum
pauper parvulus et ignorans
egressum et introitum meum.
et servus tuus in medio populi
tui est quem elegisti populi infi
niti qui numerari et supputari
non possunt pre multitudine. Dabis
ergo populo et servo tuo cor docile
ut iudicare possit populum tuum
et discernere inter bonum et ma
lum. Quis enim poterit iudi
care populum istum populum tuum hunc
multum. Placuit ergo sermo coram
domino quod salomon rem huius
modi postulasset. Et dixit
dominus salomoni. Quia postula
sti verbum hoc et non petisti tibi
dies multos nec divitias
aut animas inimicorum tuorum sed
postulasti tibi sapientiam ad dis
cernendum iudicium. Et ecce feci
tibi secundum sermones tuos et dedi tibi
cor sapiens et intelligens in
tantum ut nullus ante te similis
tui fuerit nec post te surrect
turus sit. Sed et hec que non pos
tulasti dedi tibi divitias scilicet
et gloriam ut nemo fuerit nec
post te similis tui in regibus
cunctis retro diebus. Si autem
ambulaveris in viis meis et
custodieris precepta mea et
mandata mea sicut ambu
lavit david pater tuus longos
faciam dies tuos. Igitur evigila
vit salomon et intellexit
quod esset sompnium. Cumque venisset
ierusalem stetit coram archa fede
ris domini et obtulit holocau
sta et fecit victimas paci
ficas et grande convivium fa
mulis suis. Tunc venerunt
due mulieres meretrices ad regem
salomonem steteruntque coram eo quarum
una autem. Obsecro mi domine rex
ego et mulier hec habitabamus in do
mo una et peperi apud eam in
cubiculo. Tercia autem die postquam
ego peperi peperit et hec.
et eramus simul nullusque alius nobiscum
in domo exceptis nobis duabus
nobis. Mortuus est autem filius
mulieris huius nocte quippe
dormiens oppressit eum. Et con
surgens intempeste noctis
silencio tulit filium de latere
meo ancille tue dormientis.
et collocavit in sinu suo.
suum autem filium qui erat mor
tuus posuit in sinu meo.
Cumque surrexissem mane ut
darem lac filio meo apparuit
mortuus. Nunc diligentius
intuens clara luce deprehendi

no esse meu que genueram
Responditqz mlr alia non
est ita sz filius tuus mor
tuus e meus aut vivit
E contrario illa dicebat me
tiris filius quippe meus vi
uit filius aut tuus mortuus
est atqz in hunc modu contende
bant cora rege. Tunc rex
ait h dicit filius meus vivit
et filius tuus mortuus est
Et ista rndet no sz filius tu
us mortuus e et filius meus
vivit. Dixit ergo rex afferte m
gladium. Cumqz attulissent gla
diu cora rege dividite in
quit infantem vivum i duas
ptes et date dimidia pte
uni et dimidia pte alteri
Dixit aut mlr cuius filius
erat vivus ad rege commota
sunt quippe uiscera eius sr
filio suo obsecro dne date illi
infantem vivum et nolite eu
occidere. Econtrario illa dice
bat nec m nec t sit sz divi
datur. Respondet rex ait da
te huic infantem vivum et
no occidat hec e aut mr
eius. Audivit itaqz omnis
isrl iudiciu qd iudicasset rex
et timuerunt rege videntes
sapiam dei esse in eo ad fa
ciendu iudiciu Cap iiii.

Erat aut rex salomo
regnans sup omnem
isrl et hi sunt princi
pes quos hebat. Azarias
filius sadoch sacerdos et he
lyoreph et achya filii sisa scribe
et iosaphath filius ahylud
a commentariis. Banayas filius
ioyade sup exercitu. Sadoch aut
et abyathar sacerdotes. Azari
as filius nathan sup eos
qui assistebant ei. zabud filius
nathan amicus regis. et a
hyzazar prepositus domus. et adoniram
filius abda sup tributa. Habe
bat aut salomo xii pfectos
sup omnem isrl qui prebebant
annonam regi et domui eius
per singulos enim menses in anno
singuli necessaria ministrabant et
hec noia eoru. Benhur in
monte effraym. Bendechar
in macces et in salebym et
in bethsames et in elon et
in bethanan. et Benesed in aru
both ipsius erat socho et omnis
tra epher. Benabinadab cuius
omnis nephath dor thaphed fi
liam salomonis hebat uxore
Bena filius ahylud regebat
thanac et mageddo et uniuersa
bethsan que est iuxta sartha
na subter isrl a bethsan usqz
ad abelmaula e regione zecma
an. Bengaber in ramath ga
laad hebat auoth iayr filii
manasse in galaad ipse preerat
in omni regione argob q est
basan lx ciuitatibus magnis
atqz muratis q hebant seras

encas achimadab filius ad
do preerat in manaym achymas
in neptalym sed et ipse ha
bebat basmath filiam salomonis
in coniugio. baana filius zusy
in aser et in balaloth. yoza
phat filius farue in ysachar.
semey filius hela in beniya
min. gaber filius uri in terra ga
laad in terra seon regis amorreorum
et og regis basan super omnia
que erant in terra. iuda et
israhel innumerabiles sicut arena
maris in multitudine comedentes
et bibentes atque letantes
Salomon autem erat in dicione
sua habens omnia regna a flu
mine terre philistym usque ad ter
minum egypti offerentium sibi
munera et servientium ei cunctis
diebus vite eius. Erat autem
cibus salomonis per singulos dies
xxx. chor simile et lx. chor
farine. x. boves pingues et
xx. boves pascuales et c. arie
tes excepta venatione cervorum
caprearum atque bubalorum et
avium altilium. Ipse enim obti
nuit omnem regionem que erat
trans flumen a thapsa usque ad
gazam et cunctos reges illa
rum regionum et habebat pacem
ex omni parte in circuitu. Habitabat
que Iuda et israhel absque timore
ullo unusquisque sub vite sua
et sub ficu sua a dan usque ber
sabee cunctis diebus salomonis

Et habebat salomon xl. milia
presepia equorum curalium et
xii. milia equorum equestrium
nutriebantque eos super dicti re
gis prefecti sed et necessaria men
se regis salomonis cum inge
ti cura prebebant in tempore
suo. Ordeum quoque et paleas
equorum et iumentorum deferebant
in locum ubi erat rex. iuxta
tempus constitutum sibi. Dedit quoque
deus sapientiam salomoni et
prudentiam multam nimis et
latitudinem cordis quasi arenam
que est in littore maris. Et pre
cedebat sapientia salomonis omnium
orientalium et egyptiorum et erat
sapientior cunctis hominibus sa
pientior ethan ezrahelite et
eman et calcal et dorda fi
liis mahol et erat nominatus
in universis gentibus per circuitum
Locutus est quoque salomon
tria milia parabolas. Et fue
runt carmina eius quinque mi
lia et disputavit super lignis
a cedro que est in libano usque
ad ysopum que egreditur de
pariete. Disseruit de iumentis
et de volucribus et repti
libus et piscibus et venie
bant de cunctis populis ad au
diendum sapientiam salomonis et
ab universis regionibus terre qui
audiebant sapientiam eius Cap. v.

Misit quoque hyram rex
tyri servos suos ad salomonem

Audivit enim quod ipsum unxissent
regem pro patre eius, quia amicus
erat hyram david omni tempore.
Misit autem et salomon ad hy-
ram dicens. Tu scis voluntatem
david patris mei, et quia non
potuerit edificare domum nomini
dei sui propter bella imminentia
per circuitum, donec daret dominus eos
sub vestigio pedum eius. Nunc autem
requiem dedit dominus meus mihi per
circuitum, et non est sathan neque
occursus malus. Quam ob rem co-
gito edificare templum nomini
domini dei mei. Sicut locutus est
dominus deus meus david patri meo
filius tuus quem dabo pro te super
solium tuum, ipse edificabit domum nomini // domus //
meo. Precipe igitur ut precidant
mihi cedros de libano, et servi
mei sint cum servis tuis, mer-
cedem autem servorum tuorum dabo
tibi quantamcumque petieris. Scis enim
quod non sit in populo meo vir qui
noverit ligna cedere sicut sydo-
nii. Cum ergo audisset hyram verba
salomonis letatus est val-
de et ait. Benedictus dominus deus
israel, qui dedit david filium
sapientissimum super populum hunc
plurimum. Et misit hyram ad
salomonem dicens. Audivi quecumque
mandasti mihi, ego faciam omnem
voluntatem tuam in lignis cedri-
nis et abiegnis. Servi mei
deponent ea de lybano ad ma-
re, et ego componam ea in ratibus
in mari usque ad locum quem si-
gnaveris mihi. Et applicabo ea
ibi, et tu tolles ea, prebebisque
necessaria michi ut detur cibus
domui mee. Itaque hyram dabat
salomoni ligna cedrina et lig-
na abiegna iuxta omnem vo-
luntatem eius. Salomon autem prebe-
bat hyram xx milia choros
tritici in cibum domui eius
et xx milia choros purissi-
mi olei. Hec tribuebat salomon hyram
per singulos annos. Prebuit quoque
dominus sapientiam salomoni sicut lo-
cutus est ei. Et erat pax inter
hyram per singulos annos inter
hyram et salomonem et percusserunt
fedus ambo. Elegitque rex
salomon operarios ex omni
israel, et erat indictio xxx milia
virorum, mittebatque eos in liba-
num decem milia per menses sin-
gulos vicissim, ita ut in duobus
mensibus essent in domibus
suis. Et adoniram erat super
huiuscemodi indictionem. Fuerunt itaque
salomoni lxx milia eorum qui
onera portabant, lxxx milia la-
tomorum in monte absque prepositis
qui preerant singulis operibus trium
milium et ccc precipientium
populo et his qui faciebant
opus. Precepitque rex ut tollerent
lapides grandes, lapides pre-
ciosos in fundamentum templi
et quadrarent eos quos dola-
verunt cementarii salomonis et ceme-

tan hiram. Porro biblii p
parauit ligna et lapides ad
edificandam domum domini. .vi. cap.
Factum est autem quadri
gentesimo et octogesimo
anno egressionis filio
rum israel de terra egypti. In anno
iiii. mense ii. ipse est mensis
zio. regni salomonis super israel. Edifi
care cepit domum domino. Domus
autem quam edificauit rex salomon
domino habebat .lx. cubitos in lon
gitudine et .xx. cubitos in la
titudine et .xxx. cubitos in al
titudine. Et porticus erat an
te templum .xx. cubitorum longitudinis
iuxta mensuram latitudinis templi.
Et habebat .x. cubitos latitudinis
ante faciem templi. Fecitque
in templo fenestras obliquas.
Et edificauit super parietem tem
pli tabulata per gyrum in parieti
bus domus per circuitum templi
et oraculi et fecit latera in cir latera
cuitu. Tabulatum quod subter erat
quinque cubitos habebat latitu
dinis et medium tabulatum
vi. cubitorum latitudinis et tercium
tabulatum .vii. habens cubitos
latitudinis. Trabes autem po
suit in domo per circuitum forin
secus ut non hererent muris no
templi. Domus autem cum edifi
caretur de lapidibus dolatis
atque perfectis edificata est. et
malleus et securis et omne fer
ramentum non sunt audita in domo
cum edificaretur. Hostium lateris me
dii in pariete erat domus dextre
et per cocleam ascendebat in medium
cenaculum et a medio in tercium.
Et edificauit domum et consumauit
eam. Texit quoque domum la
quearibus cedrinis et edificauit
tabulatum super omnem domum
quinque cubitis altitudinis et
operuit domum lignis cedrinis.
Et factus est sermo domini ad sa
lomonem dicens. Domus hec quam
edificas si ambulaueris in
preceptis meis et iudicia mea
feceris et custodieris omnia precepta precepta
mea et gradieris per ea firma
bo sermonem meum tibi quem locu
tus sum ad dauid patrem
tuum et habitabo in medio fi
liorum israel et non derelinquam
populum meum israel. Igitur edifica
uit salomon domum et
consumauit eam. et edificauit
parietem domus intrinsecus
tabulatis cedrinis a paui
mento domus usque ad summi
tatem parietis et usque ad la
quearia operuit lignis cedrinis
intrinsecus et texit pauimen
tum domus tabulatis abie
gnis. Edificauitque .xx. cubi
torum ad posteriorem partem tem
pli tabulata cedrina a pa
uimento usque ad superiora. Et
fecit interiorem domum oraculi
in sanctum sanctorum. Porro .xl. cu
bitorum erat ipsum templum p

tabulis cedri. Et cedro omnis
domus intrinsecus vestieba-
tur habens tornaturas suas et iunc-
turas fabrefactas et cela-
turas eminentes. Omnia ce-
drinis tabulis vestieba-
tur, nec omnino lapis appare-
re poterat in pariete. Oraculum autem
in medio domus in interiori
parte fecerat ut poneret ibi ar-
cham federis domini. Porro ora-
culum habebat xx. cubitos lon-
gitudinis et xx. cubitos la-
titudinis et xx. cubitos al-
titudinis et operuit illud atque
vestivit auro purissimo. Sed
et altare vestivit cedro. Do-
mum quoque ante oraculum operuit
auro purissimo et affixit laminas
clavis aureis. Nichilque erat
in templo quod non auro tegeretur
sed et totum altare oraculi
texit auro. Et fecit in oraculo
duos cherubyn de lignis o-
livarum x. cubitorum altitudinis.
v. cubitorum ala cherub una
et v. ~~cubitorum altitudinis~~
cubitorum ala cherub altera
id est x cubitos habentes a summitate
ale usque ad summitatem alte-
rius ale. Decem quoque cubitorum erat
cherub secundus in mensura pari
et opus unum erat in duobus
cherubin id est altitudinem ha-
bebat unus cherub x. cubitorum
et similiter cherub secundus. Po-
suitque cherubin in medio

templi interioris. Extendebant
autem alas suas cherubin et
tangebat ala una parietem et ala
cherub secundi tangebat parietem alterum
Ale autem altere in media parte
templi se invicem contingebant.
Texit quoque cherubin auro. Et
omnes parietes templi per circui-
tum sculpsit variis celaturis
et torno. Et fecit in eis che-
rubin et palmas et picturas
varias quasi prominentes de pariete
et egredientes. Sed et pavimentum
domus texit auro intrinsecus.
Et in ingressu oraculi fecit
duo hostiola de lignis olivarum
et sculpsit in eis picturam
cherubin et palmarum species
et anaglifa valde prominentia
et texit ea auro. Fecitque in introi-
tu templi postes de lignis
olivarum quadrangulatos. Et
duo hostia de lignis abiegnis
altrinsecus. Et utrumque hostium duplex
erat et se invicem tenentes aperie-
bantur. Et sculpsit cherubin
et palmas et celaturas val-
de eminentes operuitque omnia
laminis aureis opere quadro
ad regulam. Et edificavit atrium
interius tribus ordinibus
lapidum politorum et uno ordine
lignorum cedri. Anno iiii. fun-
data est domus domini in mense
zio. Et in anno xi. mense bul
ipse est mensis viii. perfecta est
domus in omni opere suo et in universis

capitulum vii

utensilibus / edificauitque eam vii annis /

Domum autem suam edifi
cauit salomon xiii
annis et ad perfectum
usque perduxit. Edificauitque do
mum saltus libani C cubito
rum longitudinis et l cubitorum
latitudinis et xxx cubitorum
altitudinis et iiii^or deambu
latoria inter columpnas cedri
nas ligna quippe cedrina ex
ciderat in columpnis et tabu
latis cedrinis vestiuit totam
cameram que columpnis susten
tabatur. Unus autem ordo habe
bat columpnas xv que sibi invicem
positas et e regione se respi
cientes equali spacio inter
columpnas et super columpnas
quadrangulata ligna in cunc
tis equalia et porticum colum
narum fecit l cubitorum longi
tudinis et xxx cubitorum latitudinis
et alteram porticum in facie ma
ioris porticus et columpnas
et epistilia super columpnas
fecit. Porticum quoque solii in qua
tribunal est fecit et texit ea
lignis cedrinis a pauimento usque
ad summitatem. Domuncula
in qua sedebat ad iudicandum
erat in media porticu simili
opere. Domum quoque fecit filie
pharaonis quam uxorem duxerat
salomon tali opere quali et hanc
porticum. Omnia lapidibus precio
sis qui ad normam quandam atque

mensura tam intrinsecus quam
extrinsecus serrati erant a fun
damento usque ad summitatem
parietum et intrinsecus usque ad usque
atrium maius. Fundamenta autem
de lapidibus preciosis lapidibus
magnis x siue viii^o cubi
torum. Et desuper lapides precio
si equalis mensure secti erant
similiterque de cedro. Et atrium
maius rotundum trium ordinum
de lapidibus sectis et unum
ordinem dolata cedro. Nec non
et in atrio domus domini interioris
et in porticu domus domini interio
ri. Misit quoque rex et tulit yram
de tyro filium mulieris vidue
de tribu neptalim de patre
tyro artificem erarium ple
num sapientia et intelligentia
et doctrina ad faciendum omne
opus ex ere. Qui cum venisset
ad regem salomonem fecit omne
opus eius. Et finxit duas co
lumpnas ereas xviii cubitorum
altitudinis columpna una et
linea xii cubitorum ambie
bat columpnam utramque. Duo quoque
capitella fecit ut ponerentur
super capita columpnarum fusilia
ex ere quinque cubitorum alti
tudinis capitellum unum et quinque cubitorum altitudinis capitellum alterum et
quasi in modum retis et cathenarum
sibi invicem miro opere contextarum.
Utrumque capitellum columpnarum
fusile erat septena versuum retia
cula in capitello uno et septena

reticula in capitello altero
Et perfecit columpnas et duos
ordines per circuitum reticulorum
singulorum ut tegerent capitella
que erant super summitatem malogra-
natorum eodem modo fecit et capi-
tello secundo. Capitella autem que erant super
capita columpnarum quasi opere lilii
fabricata erant in porticu quattuor cu-
bitorum. Et rursum alia capi-
tella in summitate columpnarum
desuper iuxta mensuram columpne
contra reticula/ malogranatorum autem ducenti
ordines erant in circuitu capitel-
li secundi. Et statuit duas colum-
pnas in porticu templi. Cumque
statuisset columpnam dexteram
vocavit eam nomine iachin. id est
firmitas. Similiter erexit colum-
pnam secundam et vocavit nomen eius
booz. i. in robore. et super capi-
ta columpnarum opus in modum
lilii posuit/ perfectumque est opus
columpnarum. Fecit quoque mare fusile
x cubitorum a labio usque ad la-
bium rotundum in circuitu. v. cubitorum alti-
tudo eius. Et reticula xxx.
cubitorum cingebat illud per
circuitum/ et sculptura subter labium
circuibat illud/ x. cubitis am-
biens mare. duo ordines sculp-
turarum striatarum erant fusiles.
et stabat super xii. boves. e qui-
bus tres respiciebant aquilo-
nem/ et tres ad occidentem/ et
tres ad meridiem/ et tres ad orien-
tem/ et mare super eos desuper erat

quorum posteriora universa intrinse-
cus latitabant. Grossitudo autem
luteris trium unciarum. erat labium
quoque eius quasi labium calicis et folium
repandi lilii/ duo milia ba-
thos capiebat. tria milia metre-
tas. Et fecit bases x. eneas quattuor
cubitorum latitudinis et trium cubi-
torum altitudinis. et ipsum opus
basium interrasile erat/ et sculpture
inter iuncturas et inter coronulas
et plectas. leones et boves
et cherubim et in iuncturis simi-
liter desuper et subter leones
et boves quasi lora ex ere depen-
dentia/ et quattuor rote per bases
singulas et axes erei et per quattuor
partes quasi humerulae subter luterem
fusiles contra se invicem respicientes
Os quoque luteris intrinsecus erat
in capitis summitate/ et quod forinse-
cus apparebat unius cubiti
erat totum rotundum pariterque habe-
bat unum cubitum et dimidium/ in
angulis autem columpnarum varie
celature erant/ et media inter co-
lumpnas quadrata non rotunda.
quattuor quoque rote que per quattuor angulos
basis erant. coherebant subter basim/
una rota habebat altitudinis
cubitum et semis/ tales autem rote
erant quales solent in curru fieri.
et axes earum et radii et canti
et modioli omnia fusilia. Nam
et humerulae illae quattuor per
singulos angulos basis unius
ex ipsa basi fusiles et coniuncti

erant. In summitate autem basis erat qui-
dam rotunditas unius et dimi-
dii cubiti ita fabrefacta ut lu-
ter desuper posset imponi habens
celaturas suas et sculpturas
varias ex semetipsa. Sculpsit quoque
in tabulis illis que erant ex ere
et in angulis cherubin et
leones et palmas quasi in similitudinem
stantis hominis ut non celata sed
apposita per circuitum viderentur. In hunc
modum fecit x bases fusura una
et mensura sculpturaque consimili.
Fecit quoque x luteres eneos xl
batos capiebat luter unus eratque
iiii^or cubitorum singulos quoque lu-
teres per singulas id est per x bases po-
suit et constituit x bases v ad
dexteram partem templi et quinque ad si-
nistram. Mare autem posuit ad dex-
teram partem templi contra orientem
ad meridiem. Fecit ergo Hyram lebe-
tes et statuas et amulos et perfecit
omne opus regis Salomonis in
templo domini: columnas duas et
funiculos capitellorum qui erant
super capitella columnarum duas.
et retiacula duo ut operirent
duos funiculos qui erant super
capita columnarum et malogra-
nata quadringenta in duobus re-
tiaculis singulis ad operiendos
duos versus malogranatorum in
retiaculis singulis ad operiendos
funiculos capitellorum qui erant
super capita columnarum et ba-
ses x et luteres x super bases et

mare unum et boves xii subter
mare et lebetes et statuas et amu-
los. Omnia vasa que fecit Hyram
regi Salomoni in domo domini de
auricalco erant. Et in campestri
regione Iordanis fudit ea rex
in argillosa terra inter Sochot et
Sarthan. Et posuit Salomon omnia
vasa in templo domini. Propter multi-
tudinem autem nimiam non erat po-
dus eris. Fecitque Salomon omnia
vasa in templo domini: altare au-
reum et mensas* super quas po-
nerentur panes propositionis aureas
et candelabra aurea quinque ad
dexteram et quinque ad sinistram
contra oraculum ex auro puro
et quasi lilii flores et lucernas de-
super ardentes aureas et forci-
pes aureos et ydrias et
fuscinulas et fialas et mor-
tariola et thuribula de auro
purissimo. Et cardines hostiorum
domus interioris sancti sanctorum et
hostiorum domus templi ex auro
erant. Et perfecit omne opus
quod faciebat Salomon in domo
domini et intulit que sanctificaverat
David pater suus argentum et aurum
et vasa reposuitque in thesauris
domus domini. Cap. viii.

Tunc congregati sunt
omnes maiores domus
natu Israel cum principi-
bus tribuum et duces familiarum filiorum
domus Israel ad regem Salomonem
in Ierusalem ut deferrent archam
deportarent

voluitque david pater meus edificare domum nomini domini dei israel.

federis domini de civitate david
i. de syon. Convenitque ad regem
salomonem universus israel in mense
hethanim in sollempni die.
ipse est mensis vij. Veneruntque cun-
cti seniores israel et tulerunt sa-
cerdotes et levite archam domini
in tabernaculum federis et omnia
vasa sanctuarii que erant in taber-
naculo domini et ferebant ea sa-
cerdotes et levite. Rex autem salo-
mon et omnis multitudo israel que
convenerat ad eum gradiebatur
cum illo ante regem ante archam
et immolabat oves et boves
absque estimatione et numero. Et
intulerunt sacerdotes archam
federis domini in locum suum in ora-
culum templi in sanctum sanctorum subter
alas cherubim. Siquidem che-
rubim expandebant alas su-
as super locum arche et pro-
tegebant archam et vectes
eius desuper. Cumque eminerent
vectes et apparerent summitates
eorum foris sanctuarium ante ora-
culum non apparebant ultra
extrinsecus qui fuerunt ibi usque
in presentem diem. In archa autem
non est aliud nisi due tabule
lapidee quas posuerat in ea
moyses in oreb quando pepigit
fedus dominus cum filiis israel cum
egrederentur de terra egypti. Factum
est autem cum exissent sacerdotes
de sanctuario nebula implevit
domum domini et non poterant
sacerdotes stare et ministrare propter
nebulam. Impleverat enim gloria
domini domum domini. Et ait salomon
dominus dixit ut habitaret in nebula.
edificans edificavi domum in
habitaculum tuum firmissimum solium
tuum in sempiternum. Convertitque rex
faciem suam et benedixit omni ecclesie
israel. Omnis enim ecclesia stabat.
et ait salomon benedictus dominus
deus israel qui locutus est ore
suo ad david patrem meum
et in manibus eius perfecit dicens
A die qua eduxi populum meum
israel de egypto non elegi civita-
tem de universis tribubus israel ut
edificaretur domus et esset nomen
meum ibi sed elegi david ut esset
super populum meum israel nomini domini dei israel
Et ait dominus ad david patrem
meum. Quod cogitasti in corde tuo
edificare domum nomini meo bene
fecisti hoc ipsum mente tractans
verumtamen tu non edificabis
mihi domum sed filius tuus qui
egredietur de renibus tuis ipse
edificabit nomini meo domum.
Confirmavit autem dominus sermonem
suum quem locutus est. Stetique
pro david patre meo et sedi super
thronum israel sicut locutus est
dominus. Et edificavi domum nomini
domini israel. Et constitui ibi arche
locum in qua fedus domini est quod
percussit cum patribus nostris quando
egressi sunt de terra egypti.
Stetit autem salomon ante altare

dni in conspectu ecclesie isrl et expan
dit manus suas ad celum et ait
Dne deus isrl non est similis tui
deus in celo desuper et in terra
deorsum qui custodis pactum
et misericordiam servis tuis qui am
bulant coram te in toto corde suo
qui custodisti david servo tuo
patri meo que locutus es ei ore
locutus es et manibus perfecisti
ut hec dies probat. Nunc ergo
dne deus isrl conserva famulo
tuo david patri meo que locutus
es ei dicens. Non auferetur de
te vir coram me qui sedeat super
thronum isrl ita tamen si custo
dierint filii tui viam meam
ut ambulent coram me sicut
tu ambulasti in conspectu meo
Et nunc dne deus isrl firmentur
verba tua que locutus es servo
tuo david patri meo. Ergone
putandum est quod vere deus habitet
super terram? Si enim celum et celi ce
lorum te capere non possunt quanto
magis domus hec quam edifi
cavi tibi. Sed respice ad orationem
servi tui et ad preces eius dne
deus meus. Audi ympnum et orationem
quam servus tuus orat coram
te hodie ut sint oculi tui aperti
super domum hanc nocte ac die
super domum de qua dixisti Erit
nomen meum ibi ut exaudias
orationem quam orat ad te servus
tuus in loco isto ut exaudias
deprecationem servi tui et populi tui

isrl quicumque oraverit in loco isto
exaudies in loco habitaculi tui
in celo et cum exaudieris propicius
eris. Si peccaverit homo in proximum
suum et habuerit aliquod iuramen
tum quo teneatur astrictus et ve
nerit propter iuramentum coram
altare tuo in domum tuam tu ex
audies in celo et facies et iudi
cabis servos tuos condempnans im
pium et reddens viam suam
super caput eius iustificansque
iustum et retribuens ei secundum ius
ticiam suam. Si fugerit populus tuus
isrl inimicos suos quia peccaturus
est tibi et agentes penitenciam
et confitentes nomini tuo venerint
et oraverint et deprecati te
fuerint in domo hac exaudies
in celo et dimitte peccatum populi
tui isrl. Et reduces eos in terram
quam dedisti patribus eorum. Si
clausum fuerit celum et non pluerit
propter peccata eorum et orantes
in loco isto penitenciam egerint
nomini tuo et a peccatis suis con
versi fuerint propter afflictionem suam
exaudi eos in celo et dimit
te peccata eorum et populi tui isrl
et ostende eis viam bonam per
quam ambulent et da pluviam super
terram tuam quam dedisti populo tuo
in possessionem. Fames si orta
fuerit in terra aut pestilencia aut
corruptus aer aut erugo locus
ta aut rubigo et afflixerit eum
et inimicus eius portas obsidens

omnis plaga universa, universa in-
firmitas, cuncta devotatio et impre-
catio que acciderit omni homini
de populo tuo Israel. Si quis cognove-
rit plagam cordis sui et expan-
derit manus suas in domo hac,
tu exaudies in celo in domo
habitationis tue, et repropiciaberis
et facies ut des unicuique secundum
omnes vias suas sicut videris
cor eius, quia tu nosti solus
cor hominum, ut timeant te cunctis
diebus quibus vivunt super faciem
terre quam dedisti patribus nostris.
Insuper et alienigena qui non
est de populo tuo Israel cum venerit
de terra longinqua propter nomen
tuum (audietur enim hic nomen tuum
magnum et manus tua fortis
et brachium tuum extentum ubique),
cum venerit et oraverit in loco
hoc, tu exaudies in firmamento
habitaculi tui et facies omnia pro quibus
invocaverit te alienigena, ut
discant universi populi terrarum no-
men tuum timere sicut populus tuus
Israel, et probent quia nomen tuum
invocatum est super domum hanc
quam edificavi. Cum egressus fuerit
populus tuus ad bellum contra inimicos
suos per viam quocumque miseris
eos, orabunt te contra viam civi-
tatis quam elegisti et contra domum
quam edificavi nomini tuo, et exau-
dies in celo orationem eorum et preces
eorum et facies iudicium eorum. Quod
si peccaverint tibi (non est enim homo
qui non peccet) et iratus tra-
dideris eos inimicis eorum, et
captivi ducti fuerint in terram
inimicorum suorum longe vel prope,
et egerint penitentiam in corde suo
in loco captivitatis. Et conversi
deprecati te fuerint in captivitate
sua dicentes: Peccavimus, inique
egimus, impie gessimus, et re-
versi fuerint ad te in universo cor-
de suo et tota anima sua in terra
inimicorum suorum ad quam capti-
vi ducti fuerint, et oraverint te contra
viam terre sue quam dedisti patri-
bus eorum et civitatis quam ele-
gisti et templi quod edificavi nomini
tuo, exaudies in celo in firma-
mento solii tui orationem eorum et preces
et facies iudicium eorum, et propicia-
beris populo tuo qui peccavit tibi
et omnibus iniquitatibus eorum quibus pre-
varicati sunt in te, et dabis miseri-
cordiam coram eis qui eos captivos
habuerint ut misereantur eis;
populus enim tuus est et hereditas tua,
quos eduxisti de terra Egypti
de medio fornacis ferree, ut sint
oculi tui aperti ad deprecationem
servi tui et populi tui Israel, et ex-
audies eos in universis pro quibus
invocaverint te. Tu enim separasti
eos tibi in hereditatem de universis
populis terre, sicut locutus es per
Moysen servum tuum quando eduxisti
patres nostros de Egypto, Domine Deus.
¶ Factum est autem cum complesset Salomon
orans Dominum omnem orationem et

deprecationem hanc surrexit de conspectu
altaris domini; utrumque enim genu in
terram fixerat et manus expan-
derat ad celum. Stetit ergo et benedixit
omni ecclesie israel voce magna dicens
Benedictus dominus deus qui dedit
requiem populo suo israel iuxta omnia
que locutus est. Non cecidit ne quidem
unus sermo de omnibus bonis que
locutus est per moysen servum suum.
Sit dominus deus noster nobiscum sicut fuit
cum patribus nostris non derelinquens
nos neque proiciens sed inclinet cor-
da nostra ad se ut ambulemus in
omnibus viis eius et custodiamus
mandata eius et ceremonias
atque iudicia quecumque mandavit
patribus nostris. Et sint sermones
mei isti quibus deprecatus sum
coram domino. Et appropinquantes domino de-
o nostro die ac nocte ut faciat
iudicium servo suo et populo suo
israel per singulos dies, ut sciant
omnes populi terre quia dominus ipse
est deus et non est ultra absque
eo. Sit quoque cor nostrum perfectum
cum domino deo nostro ut ambulemus
in decretis eius et custo-
diamus mandata eius sicut
et hodie. Igitur rex et omnis israel
cum eo immolabant victimas
coram domino. Mactavitque salomon
hostias pacificas quas immo-
lavit domino boum xxii milia (viginti duo)
et ovium c. xx. milia et dedica-
verunt templum domini rex et filii
israel. In die illa sanctificavit rex
medium atrii quod erat ante domum
domini. Fecit quippe ibi holocau-
stum et sacrificium et adipem pa- adipem
cificorum quia altare ereum
quod erat coram domino minus erat
et capere non poterat holocau-
sta et sacrificium et adipem pa-
cificorum. Fecit ergo rex salomon
in tempore illo festivitatem ce-
lebrem et omnis israel cum eo multi-
tudo magna ab introitu emath usque
ad rivum egypti coram domino deo rivum
nostro xiiii dies. Et post hec dimi- [illegible]
sit populos qui benedicentes regi
profecti sunt in tabernacula sua
letantes et alacri corde super
omnibus bonis que fecerat dominus
david servo suo et israel populo suo.

Factum est autem cum perfe- Cap. ix.
cisset salomon edificium
domus domini et edifi-
cium regis et omne quod optaverat
et voluerat facere apparuit dominus ei
secundo sicut apparuerat ei in ga-
baon. Dixitque dominus ad eum.
Exaudivi deprecationem tuam quam
deprecatus es coram me. Sanctifica-
vi domum hanc quam edificasti
ut ponerem nomen meum ibi in sem-
piternum. Et erunt oculi mei et
cor meum ibi cunctis diebus. Tu
quoque si ambulaveris coram me sicut
ambulavit pater tuus in simpli-
citate cordis et in equitate et
feceris omnia que precepi tibi et legi-
tima mea et iudicia mea ser-
vaveris ponam thronum regni

tui super israel in sempiternum sicut
locutus sum david patri tuo dicens
Non auferetur de genere tuo vir
de israel. Si autem aversione aversi
fueritis vos et filii vestri non sequ-
entes me nec custodientes man-
data mea et cerimonias quas
proposui vobis sed abieritis et
colueritis deos alienos et
adoraveritis eos auferam de
superficie terre israel quam dedi eis
templum quod sanctificavi nomini meo
eiciam quoque israel in proverbium
a conspectu meo erit in proverbium
et in fabulam cunctis populis
et domus hec erit in exemplum
Omnis qui transierit per eam stu-
pebit et sibilabit et dicet
quare fecit sic dominus terre huic
et domui huic. Et respondebunt
quia dereliquerunt dominum deum
suum qui eduxit patres eorum
de terra egypti et secuti sunt
deos alienos et coluerunt eos
Ideo induxit dominus super eos
omne malum hoc. Expletis autem
annis xx postquam edificaverat
salomon duas domos id est do-
mum domini et domum regis hyram
Rege thyri prebente salomoni
ligna cedrina et abiegna et
aurum iuxta omne quod opus ha-
buerat tunc dedit salomon
hyram xx oppida in terra gali-
lee. Egressusque est hyram de thy-
ro ut videret oppida que dederat
ei salomon et non placuerunt

ei et ait Hec ne sunt civitates
quas dedisti michi frater. Et appellavit
eas terram chabul usque in diem
hanc. Misit quoque hyram ad re-
gem cxx talenta auri. Hec
est summa expensarum quam ob-
tulit rex salomon ad edifican-
dum domum domini et domum suam
et mello et murum ierusalem et eser
et mageddo et gazer. Pharao
rex egypti ascendit et cepit
gazer succenditque eam igni
et chananeum qui habitabat in
civitate interfecit et dedit eam
in dotem filie sue uxori salomonis
Edificavit ergo salomon gazer et
bethoron inferiorem et baalath
et palmiram in terra solitudinis
et omnes vicos qui ad se perti-
nebant et qui erant absque muro
munivit et civitates curruum
et civitates equitum et quodcumque
ei placuit ut edificaret in
ierusalem et in libano et in omni
terra potestatis sue. Universum populum qui
remanserat de amorreis et etheis
et pherezeis et eveis et iebuseis
qui non sunt de filiis israel horum
filios qui remanserant in terra
quos non potuerant filii israel ex-
terminare fecit salomon tributa-
rios usque in diem hanc. De fi-
liis autem israel non constituit sa-
lomon servire quemquam sed erant
viri bellatores et ministri eius
et principes et duces et prefecti
curruum et equorum. Erant principes

super omnia opera Salomonis, quingenti quin-
quaginta, qui habebant subiectum po-
pulum, et statutis operibus impe-
rabant. Filia autem Pharaonis
ascendit de civitate David in
domum suam, quam aedificaverat ei
Salomon: tunc aedificavit Mello.
Offerebat quoque Salomon tri-
bus vicibus per annos singulos ho-
locausta et pacificas victimas
super altare quod aedificaverat Domino,
et adolebat thymiama co-
ram Domino: perfectumque est templum.
Classem quoque fecit rex Salomon
in Asiongaber, quae est iuxta
Ailath in litore maris Rubri
in terra Idumeae. Misitque Hiram
in classe illa servos suos viros
nauticos et gnaros maris
cum servis Salomonis. Qui cum
venissent in Ophir, sumptum
inde aurum quadringentorum viginti talentorum
detulerunt ad regem Salomonem. cap. x.
Sed et regina Saba,
audita fama Salo-
monis in nomine Domini,
venit temptare eum in enigma-
tibus. Et ingressa Ierusalem multo cum magno
comitatu, et divitiis, camelis
portantibus aromata et aurum
infinitum nimis, et gemmas pre-
tiosas, venit ad Salomonem, et
locuta est ei universa quae habebat
in corde suo. Et docuit eam
Salomon omnia verba quae proposu-
erat: non fuit sermo qui regem
posset latere, et non responderet ei. Videns

autem Saba regina omnem sapientiam
Salomonis, et domum quam ae-
dificaverat, et cibos mensae eius,
et habitacula servorum, et ordines
ministrantium, vestesque eorum, et pincer-
nas, et holocausta quae offe-
rebat in domo Domini, non habebat
ultra spiritum. Dixitque ad regem:
Verus est sermo, quem audivi
in terra mea, super sermonibus
tuis, et super sapientia tua. Et non
credebam narrantibus mihi,
donec ipsa veni, et vidi oculis
meis, et probavi quod media pars mihi
nuntiata non fuit: maior est
sapientia et opera tua, quam rumor
quem audivi. Beati viri tui et beati
servi tui hi qui stant coram
te semper, et audiunt sapientiam
tuam. Sit Dominus Deus tuus
benedictus, cui complacuisti, et
posuit te super thronum Israel, eo
quod dilexit Dominus Deus Israel in
sempiternum, et constituit te regem,
ut faceres iudicium et iustitiam.
Dedit ergo regi centum viginti talenta auri,
et aromata multa nimis, et
gemmas pretiosas: non sunt al-
lata ultra aromata tam multa,
quam ea quae dedit regina Sa-
ba regi Salomoni. Sed et classis Hiram
quae portabat aurum de Ophir, at-
tulit ligna thyina multa nimis,
et gemmas pretiosas. Non sunt al-
lata ultra aromata tam
multa. Fecitque rex de lignis
thyinis fulcra et domus Domini

et domus regie et cytharas
liraque cantoribus. Non sunt
allata huiuscemodi ligna neque
uisa usque in presentem diem. Rex autem
salomon dedit regine saba
omnia que uoluit et que petiuit
ab eo exceptis hiis que ultro
obtulerat ei in munere regio.
Que reuersa est et abiit in
terram suam cum seruis suis. Erat
autem pondus auri quod afferebatur
regi salomoni per annos singulos
sexcentorum lxvi talentorum auri
excepto eo quod afferebant viri qui
super uectigalia erant et nego-
tiatores uniuersique scruta uen-
dentes et omnes reges arabie
ducesque terre. Fecit quoque rex sa-
lomon cc scuta aurea de
puro auro. sexcentos auri
syclos dedit in laminas scuti
unius. et trecentas peltas ex
auro probato. trecente mine
auri unam peltam uestiebant.
Posuitque rex eas in domo saltus
libani. Fecit etiam rex sa-
lomon thronum de ebore
grandem et uestiuit eum auro
fuluo nimis. rotunda erat
in parte posteriori. et due manus
hinc atque inde tenentes sedile.
et duo leones stabant iuxta
manus singulas. et xii leun-
culi stantes super vi gradus
hinc atque inde. Non est factum
tale opus in uniuersis regnis. Sed
et omnia uasa de quibus pota-

qui habebat vi gradus & summitas throni

bat rex salomon erant aurea
et uniuersa supellex domus saltus
libani de auro purissimo. Non
erat argentum nec alicuius precii
reputabatur in diebus salomonis
quia classis regis per mare cum
classe hyram semel per tres an-
nos ibat in tharsis deferentes
inde aurum et argentum et den-
tes elephantorum et symias
et pauos. Magnificatus est
ergo salomon super omnes reges
terre diuitiis et sapientia. Et uniuer-
sa terra desiderabat uidere uultum
salomonis ut audiret sapientiam
eius quam dederat deus in cor-
de eius. Et singuli deferebant ei
munera uasa argentea et aurea
uestes quoque et arma bellica aro-
mata quoque et equos et mulos
per annos singulos. Congre-
gauitque salomon currus et
equites. Et facti sunt ei mille
quadringenti currus et xii milia equitum
et disposuit eos per ciuitates
munitas et cum rege in ierusalem.
Fecitque ut tanta esset habunda-
tia argenti in ierusalem quanta la-
pidum. et cedrorum prebuit multitudinem
quasi sicomoros que nascuntur
in campestribus. Et educe-
bantur equi salomoni de egypto
et de choa. Negotiatores enim
regis emebant de choa et sta-
tuto precio perducebant. Egredie-
batur autem quadriga ex egypto
sexcentis syclis argenti et equus

Similiterque in hunc modum cuncti
reges ethorum et sirie equos
vendebant. Capitulum xi.

Rex autem salomon ada-
mavit mulieres alienige-
nas multas, filiamque
pharaonis ~~salomonis~~ et moabi-
tidas et ammonitidas, ydume-
as et sydonias et etheas, de
gentibus super quibus dixit
dominus filiis israel: Non ingrediemini
ad eas neque de illis ingredi-
entur ad vestras. Certissime enim
avertent corda vestra ut sequamini
deos eorum. His itaque copula-
tus est salomon ardentissimo amore.
Fueruntque ei uxores quasi regine septingente
et concubine trecente, et adolescen-
tularum quarum non erat numerus. Et aver-
terunt mulieres cor eius. Cumque iam
esset senex, depravatum est cor
eius per mulieres ut sequeretur deos
alienos, nec erat cor eius per-
fectum cum domino deo suo sicut cor
david patris eius. Sed colebat
salomon astarthen deam sy-
doniorum, et chamos deum moa-
bitarum, et moloch ydolum ammoni-
tarum. Fecitque salomon quod non
placuerat coram domino, et non ad-
implevit ut sequeretur dominum sicut
david pater eius. Tunc edificavit
salomon phanum chamos ydo-
lo moab in monte qui est contra ie-
rusalem, et moloch ydolo filiorum
amon. Atque in hunc modum fecit
universis uxoribus suis alieni-
genis, que adolebant thimiama et
immolabant diis suis. Igitur
iratus est dominus salomoni, eo quod
esset mens eius aversa a domino
deo israel qui apparuerat ei secundo
et preceperat de verbo hoc ne se-
queretur deos alienos, et non
custodivit que mandavit
ei dominus. Dixit itaque dominus salo-
moni: Quia habuisti hoc apud
te, et non custodisti pactum meum
et precepta mea que mandavi
tibi, disrumpens scindam regnum
tuum et dabo illud servo tuo. Verumtamen
in diebus tuis non faciam propter
david patrem tuum; de manu
filii tui scindam illud. nec
nec totum regnum auferam, sed
tribum unam dabo filio tuo propter
david servum meum et ierusalem quam
elegi. Suscitavit autem dominus
adversarium salomoni adad ydu-
meum de semine regio qui erat
in edom. Cum enim esset david
in ydumea et ascendisset
ioab princeps milicie ad se-
peliendos eos qui fuerant
interfecti, et occidisset omne
masculinum in ydumea, vi enim
mensibus ibi moratus est
ioab et omnis israel donec in-
terimeret omne masculinum in
ydumea, fugit adad ipse
et viri ydumei de servis patris ei-
us cum eo ut ingrederentur egyptum.
Erat autem adad puer parvulus.
Cumque surrexissent de madyan

venerunt in pharan. Tuleruntque secum
viros de pharan et introierunt
egiptum ad pharaonem regem
Egipti. qui dedit ei domum et
cibos constituit. et terram dele
gavit. et invenit adad gratiam
coram pharaone valde. in tantum
ut daret ei uxorem sororem
uxoris sue germanam tafnes
regine. Genuitque ei soror taf
nes genubath filium et nutri
vit eum tafnes in domo
pharaonis. Eratque genubath
habitans apud pharaonem cum filiis
eius. Cumque audisset adad in e
gypto dormisse david cum
patribus suis et mortuum esse
ioab principem milicie. dixit
pharaoni. Dimitte me ut vadam
in terram meam. Dixitque ei pharao.
qua enim re apud me indiges
ut queras ire ad terram tuam.
At ille respondit nulla. sed obsecro
te ut dimittas me. Suscitavit
quoque ei deus adversarium razon rason
filium eliada qui fugerat ad
adezer regem soba dominum
suum. Et congregavit contra eum
viros. et factus est princeps la
tronum cum interficeret eos david.
Abieruntque damascum et habitave
runt ibi. et constituerunt eum regem
in damasco. Eratque adversarius
israel cunctis diebus salo
monis. Et hoc est malum adad
et odium contra israel. et regnavit
in syria. Ieroboam quoque
filius nabath ephrateus de
sareda servus salomonis cuius
mater erat nomine sarva mu
lier vidua. levavit manum suam
contra regem. Et hec causa
rebellionis adversum eum quia
salomon edificavit mello. et
coequavit voraginem civitatis
david patris sui. Erat autem ie
roboam vir fortis et potens.
Vidensque salomon adolescen
tem bone indolis et industrium
constituit eum prefectum super
tributa universe domus ioseph.
Factum est igitur tempore illo ut
ieroboam egrederetur de ierusalem
et inveniret eum ahyas
silonites propheta in via opertus
pallio novo. Erant autem duo
tantum in agro. apprehendensque autem
ahyas pallium suum novum quo
opertus erat scidit in xii
partes et ait ad ieroboam. Tolle
tibi x scissuras. Hec enim dicit dominus
deus israel. Ecce ego scindam reg
num de manu salomonis et
dabo tibi decem tribus. Porro una
tribus remanebit ei propter servum
meum david. Et ierusalem civitatem
quam elegi ex omnibus tribubus israel.
eo quod dereliquerit me et adoraverit
astharoth deam sydoniorum
et chamos deum moab. et mo
loch deum filiorum ammon. et non
ambulaverit in viis meis ut
faceret iustitiam coram me et pre
cepta mea et iudicia sicut david

patris eius. Nec auferam omne reg-
num de manu eius, sed ducem
ponam eum cunctis diebus vite
sue, propter David servum meum
quem elegi, qui custodivit man-
data mea et precepta mea. Auf-
feram enim regnum de manu fi-
lii eius, et dabo tibi decem tri-
bus. Filio autem eius dabo tri-
bum unam, ut remaneat lu-
cerna David servo meo cunctis
diebus coram me in Jerusalem
civitate quam elegi ut esset
nomen meum ibi. Te autem assu-
mam, et regnabis super omnia
que desiderat anima tua, erisque
rex super Israel. Si igitur audie-
ris omnia que precepero tibi,
et ambulaveris in viis meis,
et feceris quod rectum est coram
me, custodiens mandata mea
et precepta, sicut fecit David
servus meus, ero tecum, et
edificabo tibi domum fidelem,
quomodo edificavi domum David,
et tradam tibi Israel. Et affligam
semen David super hoc, verumtamen
non cunctis diebus. Voluit
ergo Salomon interficere Jeroboam.
Qui surrexit et aufugit in
Egyptum ad Sesac regem Egyp-
ti, et fuit in Egypto usque ad
mortem Salomonis. Reliquum
autem verborum Salomonis, et omnia
que fecit, et sapientia eius, ecce
universa scripta sunt in libro
verborum dierum Salomonis. Dies autem

quos regnavit Salomon in
Jerusalem super omnem Israel, quadraginta anni
sunt. Dormivitque Salomon
cum patribus suis, et sepultus
est in civitate David patris
sui. Regnavitque Roboam filius
eius pro eo. Cap. xii.

Venit autem Roboam in
Sichem. Illuc enim
congregatus erat omnis
Israel ad constituendum eum regem.
At vero Jeroboam filius Nabath,
cum adhuc esset in Egypto pro-
fugus a facie regis Salomonis,
audita morte eius reversus
est de Egypto. Miseruntque et
vocaverunt eum. Venit ergo Iero-
boam et omnis multitudo Israel, et
locuti sunt ad Roboam dicentes:
Pater tuus durissimum iugum impo-
suit nobis. Tu itaque nunc immi-
nue paululum de imperio patris
tui durissimo, et de iugo gravissimo
quod imposuit nobis, et serviemus
tibi. Qui ait eis: Ite usque ad ter-
tiam diem, et revertimini ad me. Cum-
que abiisset populus, iniit con-
silium rex Roboam cum senio-
ribus qui assistebant coram
Salomone patre eius dum
adhuc viveret, et ait: Quod
datis consilium ut respondeam
populo huic? Qui dixerunt ei:
Si obedieris hodie populo huic,
et servieris ei, et petitioni eorum
cesseris, locutusque ad eos fueris
verba lenia, erunt tibi servi cunctis

dicens. Qui dereliquit consilium
senum quod dederat ei et adhi
buit adolescentes qui nutriti
fuerant cum eo et assistebant
ei. Dixitque ad eos. Quod mihi datis
consilium ut respondeam populo huic
qui dixerunt mihi. Levius fac
iugum quod imposuit pater tuus
super nos. Et dixerunt ei iuve
nes qui nutriti fuerant cum eo.
Sic loquere populo huic qui locu
ti sunt ad te dicentes: pater tuus
aggravavit iugum nostrum, tu nos
releva. Sic loqueris ad eos. Mi
nimus digitus meus grossior
est dorso patris mei. Et nunc pater
meus posuit iugum super vos
grave. Ego autem addam super iu
gum vestrum. Pater meus cecidit
vos flagellis. Ego autem cedam
vos scorpionibus. Venit ergo
yeroboam et omnis populus
ad Roboam die tercio sicut lo
cutus fuerat rex dicens: Reu
ertimini die tercio. Respondit rex
populo dura, derelicto consilio
seniorum quod ei dederat, et locu
tus est eis secundum consilium iuvenum dicens:
Pater meus aggravavit iugum
vestrum, ego autem addam iugo ve
stro. Pater meus cecidit vos fla
gellis, ego autem cedam vos scor
pionibus. Et non acquievit rex
populo, quoniam aversatus fuerat eum
dominus ut suscitaret verbum quod
locutus fuerat in manu achie
sylonite ad yeroboam filium
nabath. Videns itaque populus
quod noluisset rex eos audire
respondit ei dicens: Que nobis pars
in david vel que hereditas in filio
ysai? Revertere in tabernacula
tua israhel. Nunc vide domum
tuam david. Et abiit israhel in
tabernacula sua. Super filios
autem israhel quicumque habitabant
in civitatibus iuda regnavit
Roboam. Misit ergo rex roboam
adurum qui erat super tributa et
lapidavit eum omnis israhel
et mortuus est. Porro autem
rex roboam festinus ascendit
currum et fugit in ierusalem. Re
cessitque israhel a domo david
usque in presentem diem. Factum est
autem cum audisset omnis israhel
quod reversus esset yeroboam
miserunt et vocaverunt eum
congregato cetu et constitue
runt eum regem super omnem
israhel, nec secutus est quisquam
domum david preter tribum iuda
solam. Venit autem Roboam
ierusalem et congregavit omnem domum
iuda et tribum beniamin
centum lxxx milia virorum electorum
et bellatorum ut pugnaret
contra domum israhel et reduceret
regnum roboam filio salomonis.
Factus est autem sermo domini
ad semeiam virum dei dicens:
Hec dicit dominus: loquere ad ro
boam filium salomonis regem
iuda et ad omnem iuda et be-

mynum et reliquos de populo dicens
hec dicit dominus Non ascendetis
neque bellabitis contra fratres vestros
filios israel revertatur vir in domum
suam a me enim factum est verbum
hoc audierunt sermonem domini
et reversi sunt de itinere sicut
preceperat eis dominus Edificavit autem
ieroboam sichem in monte
ephraim et habitavit ibi Et egressus
inde edificavit ~~phanuel~~ phanuel Dixitque
ieroboam in corde suo Nunc
revertetur regnum ad domum david
si ascenderit populus iste ut faciat
sacrificia in domo domini in ierusalem
et convertetur cor populi huius ad
dominum suum roboam regem iuda
interficientque me et revertentur
ad eum Et excogitato consilio
fecit duos vitulos aureos
et dixit eis Nolite ultra ascen-
dere in ierusalem Ecce dii tui israel
qui eduxerunt te de terra egipti
Posuitque unum in bethel et
alterum in dan Et factum est verbum
hoc in peccatum Ibat enim populus
ad adorandum vitulum usque in dan
et fecit phana in excelsis et
sacerdotes de extremis populi qui
non erant de filiis levi Consti-
tuitque diem sollempnem in mense
viii quintadecima die mensis
in similitudinem sollempnitatis que celebra-
batur in iuda Et ascendens
altare similiter fecit in bethel
ut immolaret vitulis quos
fabricatus erat Constituitque

in bethel sacerdotes excelsorum que
fecerat Et ascendit super altare
quod extruxerat in bethel quinta
decima die mensis octavi quem
finxerat de corde suo et fecit
sollempnitatem filiis israel et ascen-
dit super altare ut adoleret in-
censum ca xiii

Et ecce vir
dei venit de iuda
in sermone domini in be-
thel et ieroboam
stante super altare et thus iaci- iacente
ente Et exclamavit contra
altare in sermone domini et ait
altare altare hec dicit dominus
Ecce filius nascetur domui
david iosias nomine et immo-
labit super te sacerdotes excel-
sorum qui nunc in te thura suc-
cendunt et ossa hominum succen-
det super te Deditque in die illa
signum dicens hoc erit signum
quod locutus est dominus Ecce altare
scindetur et effundetur cinis qui
in eo est Cumque audisset rex sermonem hominis
dei quem exclamaverat contra = sermone
altare in bethel extendit ma-
num suam de altari dicens apprehe-
ndite eum Et exaruit manus
eius quam extenderat contra eum
nec valuit eam retrahere
ad se Altare quoque scissum est et ef-
fusus est cinis de altari iuxta
signum quod predixerat vir dei in
sermone domini Et ait rex ad
virum dei Deprecare faciem domini dei
tui et ora pro me ut restituatur

manus mea in se. Oravitque vir
dei faciem domini et reversa est manus
regis ad eum. Et facta est sicut
prius fuerat. Locutus est autem
rex ad virum dei dicens: Veni me-
cum domum ut prandeas et
dabo tibi munera. Respionditque vir
dei ad regem: Si dederis michi
mediam partem domus tue non
veniam tecum nec comedam
panem neque bibam aquam in loco
isto. Sic enim mandatum est michi
in sermone domini precipientis: Non
comedas panem neque bibas
aquam in loco illo neque reverta-
ris per viam per quam venisti.
Abiit ergo per aliam viam et non est
reversus per iter quo venerat in
bethel. ad quem venerunt filii sui
et narraverunt omnia opera que
fecerat vir dei in die illa in
bethel et verba que locutus
fuerat ad regem enarraverunt
patri suo. Et dixit eis pater eorum:
Per quam viam abiit? Et ostenderunt
ei filii sui viam per quam
abierat vir dei qui venerat
de iuda. Et ait filiis suis: Ster-
nite michi asinum. Qui cum stra-
vissent ascendit et abiit post
virum dei et invenit eum sedentem
subtus terebintum et ait illi:
Tu ne es vir dei qui venisti
de iuda? Respondit ille: Ego sum.
Dixitque ad eum: Veni mecum
domum ut comedas panem.
Qui ait: Non possum

(margin: propheta autem quidam senex habitabat in bethel)

reverti neque venire tecum nec co-
medam panem nec bibam aquam
in loco isto. Quia locutus est
dominus ad me in sermone domini dicens:
Non comedes panem et non bibes
ibi aquam nec reverteris per viam
qua ieris. Qui ait illi: Et ego
propheta sum similis tui. Et ange-
lus domini locutus est michi in ser-
mone domini dicens: Reduc eum
tecum in domum tuam ut comedat
panem et bibat aquam. Fefellit
eum et reduxit secum. Co-
medit ergo panem in domo eius
et bibit aquam. Cumque sederent
ad mensam factus est sermo domini
ad prophetam qui reduxerat eum
et exclamavit ad virum dei qui
venerat de iuda dicens: Hec
dicit dominus: Quia inobediens
fuisti ori domini et non custodisti
mandatum quod precepit tibi dominus
deus tuus et reversus es
et comedisti panem et bibisti
aquam in loco isto in quo pre-
cepit tibi ne comederes panem
neque biberes aquam non inferetur
cadaver tuum in sepulchrum patrum
tuorum. Cumque comedisset et
bibisset stravit asinum suum
prophete quem reduxerat. Qui cum
abiisset invenit eum leo in via
et occidit eum et erat cadaver
eius proiectum in via; asinus
autem stabat iuxta eum et leo
stabat iuxta cadaver. Et ecce
viri transeuntes viderunt ca-

dauer proiectum in via et leonem
stantem iuxta cadaver et venerunt
et divulgaverunt in civitate in
qua propheta ille senex habitabat
Quod cum audisset propheta ille qui
reduxerat eum de via ait vir
dei est qui non fuit obediens
ori domini et tradidit eum dominus
leoni et confregit et occidit
eum iuxta verbum domini quod locutus
est ei. Dixitque ad filios suos
sternite mihi asinum. Qui cum
stravissent et ille abisset in-
venit cadaver eius proiectum
in via et asinum et leonem
stantes iuxta cadaver et non
comedit leo de cadavere nec
lesit asinum. Tulit ergo propheta
cadaver viri dei et posuit illud
super asinum et reversus intulit
in civitate prophete senis ut
plangerent eum et posuit
cadaver eius in sepulcro suo
et planxerunt eum heu heu mi
frater. Cumque planxissent eum dixit
ad filios suos. Cum mortuus
fuero sepelite me in sepulcro
in quo vir dei sepultus est
iuxta ossa eius ponite ossa mea.
Profecto enim veniet sermo quem
predixit in sermone domini contra
altare quod est in bethel et contra
omnia phana excelsorum que sunt in
urbibus samarie. Post verba
hec non est reversus yeroboam
de via sua pessima sed econtrario
fecit de novissimis populi sacerdotes
excelsorum quicumque volebat im-
plebat manum suam et fiebat
sacerdos excelsorum. Et propter hanc
causam peccavit domus yeroboam
et eversa est et deleta de superfi-
cie terre. Capitulum xiiii.

In illo tempore egrotavit
abya filius yeroboam.
qui ait uxori sue. Surge
et commuta habitum ne cognosca-
ris quod sis uxor yeroboam
et vade in sylo ubi est achia
propheta qui locutus est mihi quod
regnaturus essem super populum hunc.
Tolle quoque in manu tua x panes
et crustula et vas mellis et
vade ad illum. Ipse enim indicabit
tibi quid eventurum sit huic puero.
Fecit ut dixerat uxor yeroboam
Et consurgens abiit in sylo et
venit in domum achie. At ille
non poterat videre quia caliga-
verant oculi eius pre senectute.
Dixit autem dominus ad achiam
Ecce uxor yeroboam ingreditur
ut consulat te super filio suo
qui egrotat. Hec et hec loqueris
ei. Cum ergo illa intraret et dis-
simularet se esse que erat au-
divit achias sonitum pedum
eius introeuntis per ostium
et ait Ingredere uxor yeroboam.
Quare aliam te esse simulas. Ego
autem ad te missus sum durus
nuncius. Vade et dic yeroboam
Hec dicit dominus deus israel. Quia
exaltavi te de medio populi et

dedi te ducem super populum meum
israel, et scidi regnum domus david
et dedi illud tibi et non fuisti
sicut servus meus david qui
custodivit mandata mea et
secutus est me in toto corde
suo, faciens quod placitum esset in
conspectu meo, sed operatus es ma
lum super omnes qui fuerunt ante
te, et fecisti tibi deos alienos
conflatiles ut me ad iracundiam
provocares, me autem proiecisti post
tergum tuum. Idcirco ecce ego in
ducam mala super domum iero
boam et percutiam de domo
ieroboam mingentem ad pa
rietem, et clausum et novissimum
in israel, et mundabo reliquias
domus ieroboam, sicut mun
dari solet fimus usque ad purum.
Qui mortui fuerint de
ieroboam in civitate, come
dent eos canes. Qui autem
fuerint mortui fuit in agro, vora
bunt eos aves celi, quia do
minus locutus est. Tu igitur
surge et vade in domum tuam.
Et in ipso introitu pedum tuorum
in urbem morietur puer, et
planget eum omnis israel et
sepeliet eum. Iste solus inferetur
de ieroboam in sepulcrum, quia
inventus est super eo sermo bo
nus a domino deo israel in domo
ieroboam. Constituet autem sibi
dominus regem super israel qui percu
tiet domum ieroboam in hac

die et in hoc tempore. Et percutiet
et dominus deus israel sicut moveri
solet arundo in aqua, et evellet
israel de terra bona hac quam de
dit patribus. Et ventilabit eos
trans flumen, quia fecerunt sibi
lucos et irritarent dominum. Et
tradet dominus israel propter peccata iero
boam qui peccavit et peccare
fecit israel. Surrexit itaque uxor
ieroboam et abiit in thersa.
Cumque illa ingrederetur limen
domus, puer mortuus est
et sepelierunt eum. Et plan
xit eum omnis israel iuxta sermo
nem quem locutus est in manu
servi sui ahie prophete. Reliqua
autem verborum ieroboam, quo pug
naverit et quo regnaverit, ecce
scripta sunt in libro dierum re
gum israel. Dies autem quibus regnavit
xxii anni sunt. Et dormivit
ieroboam cum patribus suis,
regnavitque nadab filius
eius pro eo. Porro roboam
filius salomonis regnavit in
iuda. xli annorum erat roboam
cum regnare cepisset, et xvii
annis regnavit in ierusalem
civitate quam elegit dominus ut
poneret nomen suum ibi ex omnibus
tribubus israel. Nomen autem matris
eius naama ammonites. Et
fecit iudas malum coram domino
et irritaverunt eum super omnibus
que fecerunt patres eorum et
in peccatis suis que peccaverunt.

Edificaverunt enim et ipsi sibi aras
et statuas et lucos super omnem
collem excelsum et subter
omnem arborem frondosam.
Sed et effeminati fuerunt in terra
feceruntque omnes abhominationes
gencium quas attrivit dominus an-
te faciem filiorum israel. In quinto autem
anno regni Roboam ascendit
Susac rex egypti in ierusalem et
tulit thesauros domus domini
et thesauros regios et univer-
sa diripuit scuta quoque aurea
que fecerat salomon pro quibus
fecit rex Roboam erea et tra-
didit ea in manu ducum scu- tariorum
tatorum et eorum qui excubabant
ad hostium domus regis. Cum-
que ingrederetur rex in domum domini
portabant ea qui preeundi ha-
bebant officium et postea re-
portabant ea ad armamentarium scu-
tariorum. Reliqua autem sermonum
Roboam et omnia que fecit ecce
scripta sunt in libro verborum dierum
regum iuda. Fuitque bel-
lum inter Roboam et Ieroboam
cunctis diebus. Dormivitque Ro-
boam cum patribus suis et sepul-
tus est cum eis in civitate david.
Nomen autem matris eius naa-
ma amanites. Et regnavit
Abya filius eius pro eo. xv. ca[pitulum]

Igitur in xviii. anno regni
Ieroboam filii naboth
regnavit abya super
Iuda tribus annis in ierusalem.

Nomen matris eius maacha filia
absalon. Ambulavitque in omni-
bus peccatis patris sui que fecerat
ante eum. Nec erat cor eius perfec-
tum cum domino deo suo sicut
cor david patris eius. Sed propter
david dedit ei dominus deus suus
lucernam in ierusalem ut suscitaret
filium eius post eum et staret
in ierusalem eo quod fecisset david
rectum in conspectu domini et non
declinasset ab omnibus que preceperat
ei dominus cunctis diebus vite eius
excepto sermone urie ethei.
At tamen bellum fuit inter Ro-
boam et abyam omni tempore vite
sue. Reliqua autem sermonum abia
et omnia que fecit nonne hec
scripta sunt in libro verborum
dierum regum iuda. Fuitque prelium
inter abia et inter Ieroboam. Et
dormivit abia cum patribus su-
is et sepelierunt eum in civitate
david. Regnavitque Asa filius eius
pro eo. In anno ergo xx. Ieroboam
regis israel regnavit Asa rex
iuda. Et xli. anno regnavit
in ierusalem. Nomen matris eius ma-
acha filia absalom. Et fecit
Asa rectum in conspectu domini
sicut pater eius david. Et ab-
stulit effeminatos de terra purga-
vitque universas sordes ydolorum
que fecerunt patres eius. Insuper
et maacham matrem eius amo-
vit ne esset princeps in sacris
priapi, et in luco eius quem

consecraverat. Subvertitque specum eius
et confregit simulacrum turpissimum
et combussit in torrente cedron.
Excelsa autem non abstulit. Verum-
tamen cor asa perfectum erat cum
deo suo cunctis diebus vite sue.
Et intulit ea que sanctificave-
rat pater suus et voverat in do-
mum domini argentum et aurum et va-
sa. Bellum autem erat inter asa
et baasa regem israel et iudeam
cunctis diebus eorum. Ascendit
quoque rex baasa israel in iudeam
et edificavit rama ut non
posset quispiam ingredi vel
egredi de parte asa regis
iude. Tollens itaque asa omne
argentum et aurum quod remanserat
in thesauris domus
domini et in thesauris domus
regie dedit illud in manibus
servorum suorum et misit ad be-
nadab filium thabremon fi-
lii ezyon regem syrie qui habi-
tabat in damasco dicens. Fe-
dus est inter me et te et inter
patrem meum et patrem tuum. Ideo
misi tibi munera argentum et aurum
et peto ut venias et irritum
facias fedus quod habes cum baasa
rege israel et recedat a me.
Adquiescens benadab regi
asa misit principes exercitus
sui in civitates israel et percus-
serunt ahion et dan et abel
et domum maacha et universam
cenereth omnem scilicet terram

Neptalim. Quod cum audisset baasa
intermisit edificare rama et
reversus est in thersa. Rex autem
asa nuntium misit in omnem iuda
dicens. Nemo sit excusatus. Et
tulerunt lapides de rama
et ligna quibus edificaverat
baasa et extruxit de eisdem
rex asa gaba beniamin et maspha.
Reliqua autem omnium sermonum a-
sa et universe fortitudines eius
et cuncta que fecit et civita-
tes quas extruxit. Nonne
hec scripta sunt in libro verborum
regum iuda. Verumtamen in tempore
senectutis sue doluit pedes.
Et dormivit cum patribus suis
et sepultus est cum eis in ci-
vitate david patris sui. Regnavitque
iozaphat filius eius pro eo.
Nadab vero filius ieroboam
regnavit super israel anno secundo
asa regis iuda. Regnavitque
super israel duobus annis et fe-
cit quod malum est in conspectu domini
et ambulavit in viis patris sui
et in peccatis eius quibus peccare
fecit israel. Insidiatus est autem
ei baasa filius ahya de domo
ysachar et percussit eum in gebe-
thon que est urbs philistinorum.
Siquidem nadab et omnis israel ob-
sidebant gebethon. Interfecit
ergo eum baasa in anno tercio asa
regis iuda et regnavit pro eo.
Cumque regnasset percussit omnem
domum ieroboam. Non dimisit

nec unam quidem animam donec deleret eam iuxta
verbum domini quod locutus fuerat
in manu servi sui Ahiae Silo-
nitis propter peccata Hieroboam quae peccaverat
et quibus peccare fecerat Israhel et
propter delicta quo inritaverat dominum
deum Israhel. Reliqua autem sermonum
Nadab et omnia quae operatus est
nonne haec scripta sunt in libro
verborum dierum regum Israhel. Regum
Israhel. Fuitque bellum inter Asa et
Baasa regem Israhel cunctis diebus
eorum. Anno tertio Asa regis Iuda
regnavit Baasa filius Ahiae
super omnem Israhel in Thersa .xxiiii.
annis et fecit malum coram
domino ambulavitque in via Hiero-
boam et in peccatis eius quibus
peccare fecit Israhel. Capitulum .xvi.

Factus est autem sermo domini
ad Hieu filium Anani
contra Baasa dicens pro eo
quod exaltavi te de pulvere
et posui ducem super populum
meum Israhel tu autem ambula-
sti in via Hieroboam et peccare
fecisti populum meum Israhel ut me in-
ritares in peccatis eorum. Ecce
ego demetam posteriora Baasa
et posteriora domus eius et
faciam domum eius sicut domum
Hieroboam filii Nabath. Qui
mortuus fuerit ex eo in regio-
ne comedent eum volucres
caeli. Reliqua autem sermonum
Baasa quaecumque fecit et proelia

eius nonne haec scripta sunt
in libro verborum dierum regum
Israhel. Dormivit igitur Baasa cum
patribus suis et sepultus est
in Thersa (tarsa) et regnavit Hela filius
eius pro eo. Cum autem in manu
Hieu filii Anani prophetae verbum
domini factum esset contra Baasa
et contra domum eius et contra
omne malum quod fecerat coram
domino ad inritandum eum in operi-
bus manuum suarum ut fieret
sicut domus Hieroboam ob
hanc causam occidit eum
hoc est Hieu filium Anani
prophetam. Anno .xxvi. Asa re-
gis Iuda regnavit pro eo regnavit
Hela filius Baasa super
Israhel in Thersa domus duo-
bus annis et rebellavit contra
eum servus suus Zamri dux
mediae partis equitum. Erat
autem Hela in Thersa bibens
et temulentus in domo Arsa
praefecti Thersa. Inruens ergo Zam-
ri percussit et occidit eum anno
.xxvii. Asa regis Iuda et regna-
vit pro eo. Cumque regnasset et se-
disset super solium eius percussit
omnem domum Baasa et non
reliquit ex ea mingentem ad
parietem et propinquos et amicos
eius. Delevitque Zamri omnem
domum Baasa iuxta verbum domini
quod locutus fuerat ad Baasa
in manu Hieu prophetae propter universa
peccata Baasa et peccata Hela filii

peta

eius quibus peccaverat et peccare fe-
cerat provocantes dominum deum
israel in vanitatibus suis. Reliqua
autem sermonum hela et omnia
Nonne hec scripta sunt in libro
verborum dierum regum israel? Anno
xxvii° asa regis iuda regnavit
zamri vii diebus in tharsa.
Porro exercitus obsidebat
obsidebatque gebethon urbem
philistinorum. Cumque audisset
rebellasse zamri et occidisse
se regem, fecit sibi regem
omnis israel zamri qui erat
princeps milicie super omnem
israel in die illa in castris. As-
cendit ergo zamri et omnis israel
cum eo de gebethon et ob-
sidebat tharsa. Videns autem
zamri quod expugnanda esset
civitas, ingressus est palatium
et succendit se cum domo et
regia. Et mortuus est in peccatis
suis que peccaverat faciens
malum coram domino et ambu-
lans in via ieroboam et in peccato
eius quo fecit peccare israel.
Reliqua autem sermonum zamri
et insidiarum eius et tyran-
nidis Nonne hec scripta sunt
in libro verborum dierum regum
israel. Tunc divisus est populus
in duas partes. Media pars populi
sequebatur thebni filium ge-
neth ut constitueret eum re-
gem, et media pars zamri. Pre-
valuit autem populus qui erat cum

amri populo qui sequebatur
thebni filium geneth, et mor-
tuus est filius e thebni et
regnavit amri. Anno xxxi
asa regis iuda regnavit
amri super israel xii annis.
In tharsa regnavit vi an-
nis, emitque montem samarie
a somer duobus talen-
tis argenti. Et edificavit eum et
vocavit nomen civitatis
quam construxerat nomine semer
i. monte domini vel monte
samarie. Fecit autem amri
malum in conspectu domini et
operatus est nequius super
omnes qui erant ante eum,
ambulavitque in omni via
ieroboam filii nabath, et in
peccatis eius quibus peccare fe-
cerat israel ut irritaret dominum
deum israel in vanitatibus
suis. Reliqua autem verborum
amri et preliorum eius que
gessit scripta sunt in libro
verborum dierum regum israel.
Et dormivit amri cum patri-
bus suis et sepultus est
in samaria. Regnavitque achab
filius eius pro eo. Achab vero
filius amri regnavit super israel
anno xxxviii asa regis iuda.
Et regnavit achab filius
amri super israel in samaria
xxii annis. Et fecit achab
filius amri malum in con-
spectu domini super omnes qui fuerunt

ante eum / Nec suffecit ei ut
ambularet in peccatis Ieroboam
filii Nabath insuper et duxit
uxorem Iezabel filiam Methba-
al regis Sydoniorum / et abi-
it et servivit Baal / et ado-
ravit eum / Et posuit aram
Baal in templo Baal quod
edificaverat in Samaria et plan-
tavit lucum Et addidit Achab
in opere suo irritans dominum deum
super omnes reges qui fuerant
ante eum / In diebus eius e-
dificavit Achiel de Bethel
Iericho in Abiram primitivo
suo fundavit eam / et in Segub
novissimo suo posuit portas
eius iuxta verbum domini quod locu-
tus fuerat in manu Iosue
filii Nun Cap. xvij.

Et dixit Helias Thes-
bites de habitatoribus
Galaad ad Achab /
Vivit dominus deus Israel in cuius
conspectu sto si erit annis his
ros et pluvia nisi iuxta
oris mei verba Et factum est
verbum domini ad eum dicens
Recede hinc / et vade ad orien-
tem / et abscondere in torrente
Carith / qui est contra Iordanem /
et ibi de torrente bibes / Cor-
visque precepi ut pascant te ibi /
Abiit ergo et fecit iuxta verbum
domini / Cumque abiisset sedit in tor-
rente Carith / qui est contra
Iordanem / Corvi quoque deferebant
ei panem et carnes mane / similiter
panem et carnes vespere / et
bibebat de torrente / Post
dies autem aliquot siccatus est
torrens / non enim pluerat super
terram / Factus est ergo sermo domini
ad eum dicens Surge et va-
de in Sarepta Sydoniorum /
et manebis ibi precepi enim
mulieri vidue ut pascat
te Surrexit et abiit in
Sarepta / Cumque venisset ad
portam civitatis / apparuit ei
mulier colligens ligna / Et
vocavit eam dixitque ei / Da mihi
paululum aque ut bibam
Cumque illa pergeret ut afferret /
clamavit post tergum eius
dicens / Affer mihi obsecro et
buccellam panis in manu
tua Que respondit / Vivit dominus
deus tuus / quia non habeo pa-
nem / nisi quantum pugillus
capit farine in ydria
et paululum olei in lechito /
En colligo duo ligna ut
ingrediar et faciam illud
et filio meo / ut comedamus
et moriamur Ad quam Helias
ait / Noli timere sed vade et
fac sicut dixisti / verumtamen mihi
primum fac ex ipsa farinula
subcinericium panem parvulum /
et affer ad me / tibi autem et filio
tuo facies postea / Hec autem
dicit dominus deus Israel ydria
farine non deficiet / nec le-

capitus olei minuetur usque ad
diem qua daturus est dominus
pluviam super faciem terre. Que
abiit et fecit iuxta verbum helye
et comedit ipse et illa et do-
mus eius. Et ex illa die ydria
farine non defecit et lecitus
olei non est imminutus iuxta
verbum domini quod locutus fuerat
in manu helye. Factum est
autem post verba hec egrotavit
filius mulieris matris fami-
lias et erat languor fortis-
simus itaut non remaneret
in eo halitus. Dixit ergo ad helyam
quid michi et tibi vir dei ingressus
es ad me ut rememorarentur
iniquitates mee et interficeres
filium meum. Et ait ad eam
helyas. Da michi filium tuum.
Tulitque illum de sinu eius et
portavit in cenaculum ubi
ipse manebat et posuit super
lectulum suum et clamavit
ad dominum et dixit. Domine deus
meus etiamne viduam apud
quam ego utcumque sustentor afflixi-
sti ut interficeres filium eius. Et
expandit se atque mensus est
super puerum tribus vicibus et cla-
mavitque ad dominum et ait.
Domine deus meus revertatur
obsecro anima pueri huius in viscera
eius. Exaudivitque dominus vocem
helye et reversa est anima pueri
intra eum et revixit. Tu-
litque helyas puerum et depo-
suit eum de cenaculo in inferio-
rem domum et tradidit eum
matri sue. Et dixit illi En vivit
filius tuus. Dixitque mulier ad
helyam. Nunc in isto cognovi
quoniam vir dei es tu et verbum
domini in ore tuo verum. Cap. xviii.

Post dies multos factum
est verbum domini ad helyam
in anno tercio dicens.
Vade et ostende te achab ut
dem pluviam super faciem terre.
Ivit ergo helyas ut ostenderet
se achab. Erat autem fames
vehemens in samaria. Vocavit-
que achab abdiam dispensatorem
domus sue. Abdias autem
timebat dominum valde. Nam
cum interficeret iezabel prophetas
domini tulit ille centum prophetas et ab-
scondit eos quinquagenos
et quinquagenos in speluncis
et pavit eos pane et aqua.
Dixit ergo achab ad abdiam.
Vade in terram ad universos fon-
tes aquarum et in cunctas val-
les si forte invenire possimus
herbam et salvare equos et
mulos et non penitus iumen-
ta intereant. Diviseruntque sibi re-
giones ut circuirent eas. Achab
ibat per viam unam et abdias
per viam alteram seorsum. Cum-
que esset abdias in via helyas
occurrit ei. Qui cum cognovisset
eum cecidit super faciem suam
et ait. Nunquid tu es domine mi helya.

lias. Cui ille respondit ego. Et dixit
vade et dic domino tuo adest
helyas. Et ille quid inquit
peccavi quia tradis me servum
tuum in manu achab ut inter-
ficiat me. Vivit dominus deus
tuus non est gens aut regnum
quo non miserit dominus meus te
requirens. Et respondentibus
cunctis non est hic adiuravit
regna singula et gentes eo quod
minime repertus esses. Et nunc dicis
mihi vade et dic domino tuo adest
helyas. Cumque recessero a te spiritus
domini asportabit te in locum quem
ego ignoro et ingressus nun-
ciabo achab et non inveniens te
interficiet me. Servus autem
tuus timet dominum ab infantia
sua. Numquid non indicatum est tibi
domino meo quid fecerim cum inter-
ficeret yezabel prophetas domini quod
absconderim de prophetis domini centum
viros quinquagenos et quinqua-
genos in speluncis et paverim
eos pane et aqua. Et nunc tu
dicis vade et dic domino tuo adest
helyas ut interficiat
me. Et dixit helyas. Vivit
dominus deus exercituum ante cuius
conspectum sto quia hodie appa-
rebo ei. Abiit ergo abdias in
occursum achab et indicavit ei.
Venitque achab in occursum helye.
Et cum vidisset eum ait. Tune es
ille qui conturbas israel. Et ille
ait. Non ego turbavi israel

sed tu et domus patris tui qui
dereliquistis mandata domini et se-
cuti estis Baalim. Verumtamen nunc
mitte et congrega ad me univer-
sum israel in monte carmeli et
prophetas Baal quadringentos l. prophetasque lucorum
quadringentos qui comedunt de mensa
yezabel. Et misit achab ad
omnes filios israel et congregavit
prophetas in monte carmeli. Ac-
cedens autem helyas ad omnem
populum israel ait usquequo claudica-
tis in duas partes. Si dominus est
deus sequimini eum. Si autem Ba-
al sequimini illum. Et non respondit
ei populus verbum. Et ait rursum
helyas ad populum. Ego remansi
propheta domini solus. prophete autem
Baal quadringenti l. viri sunt. Dentur
nobis duo boves et illi eli-
gant unum bovem et in frusta
cedentes ponant super ligna
ignem autem non supponant et
ego faciam bovem alterum et po-
nam super ligna ignemque non sup-
ponam. Invocate nomina deorum
vestrorum et ego invocabo nomen
domini dei mei. Et deus qui ex-
audierit per ignem ipse est deus.
Respondens omnis populus ait. Op-
tima propositio quam locutus es
helyas. Dixit ergo helyas prophetis
Baal. Eligite bovem unum vobis
et facite primi quia vos plures
estis et invocate nomina deorum
vestrorum ignemque non supponatis.
Qui cum tulissent bovem

que dederat eis / steterunt et
invocabant nomen baal de
mane usque ad meridiem di
centes baal exaudi nos / et
non erat vox nec qui responderet /
transiliebantque altare quod fecerat
Cumque iam esset meridies il
ludebat eis helyas dicens /
Clamate voce maiori / deus
enim est et forsitan loquitur /
aut in diversorio est / aut in itinere /
aut certe dormit ut excitetur
Clamabant ergo voce magna /
et incidebant se iuxta ritum
suum cultris et lanceolis donec
perfunderentur sanguine / Postquam
autem transiit meridies / et illis
prophetantibus venerat tempus
quo sacrificium offerri solet / nec
audiebatur vox / neque aliquis
respondebat / nec attendebat
orantes / dixit helyas omni
populo / Venite ad me / Et acce
dente ad se populo curavit al
tare domini quod destructum fuerat //
Et tulit xii. lapides iuxta
numerum filiorum iacob / ad quem
factus est sermo dicens / israel erit
nomen tuum / Et edificavit ex
lapidibus altare in nomine
domini / fecitque aqueductum / quasi
per duas aratiunculas in cir
cuitu altaris / et composuit
ligna / divisitque per membra bo
vem / et posuit super altare /
et ait / implete iiii^or ydrias
aqua et fundite super holocau
stum et super ligna / Rursumque dixit /
Etiam secundo hoc facite / Qui cum
fecissent secundo / ait etiam tercio id
ipsum facite / Feceruntque et tercio /
et currebant aque circa altare
et fossa aqueductus repleta
est / Cumque iam tempus esset ut
offerretur holocaustum acce
dens propheta helyas ait / Domine
deus abraham ysaac et iacob
hodie ostende quia tu es deus israel /
et ego servus tuus et iuxta
preceptum tuum feci omnia verba
hec / Exaudi me domine exaudi
me ut discat populus iste quia
tu es dominus deus israel / Et tu
convertisti cor eorum iterum /
Cecidit autem ignis domini de
celo / et devoravit holocau
stum et ligna et lapides pul
verem quoque et aquam que erat
in aqueductu lambens / Quod
cum vidisset omnis populus ce
cidit in faciem suam et dixit /
Dominus ipse est deus dominus ipse
est deus / Dixit autem helyas
ad eos / apprehendite prophetas
baal et ne unus quidem fu
giat / Quos cum apprehendissent /
duxit eos in torrentem cyson
et interfecit eos ibi / Et ait
helyas ad achab / ascende
comede et bibe / quia sonus
multe pluvie est / Ascendit
achab ut comederet et bi
beret / helyas autem ascendit
in verticem carmeli / pronus

in terram posuit faciem suam inter genua sua et dixit ad puerum suum: Ascende et prospice contra mare. Qui cum ascendisset et contemplatus fuisset ait: Non est quicquam. Et rursum ait ait ei: Revertere in septem vicibus. In septima autem vice ecce nubecula parva sicut vestigium hominis ascendebat de mari. Qui ait: Ascende et dic ad Achab: Iunge currum tuum et descende ne occupet te pluvia. Cumque se verteret huc atque illuc ecce celi obtenebrati sunt et nubes et ventus et facta est pluvia grandis. Ascendens itaque Achab abiit in Israel. Et manus Domini facta est super Heliam, accinctisque lumbis currebat ante Achab donec veniret in Israhel. xix. c.

Nunciavit autem Achab Iezabel omnia que fecerat Helyas et quomodo universos prophetas Baal occidisset gladio. Misitque Iezabel nuncium ad Helyam dicens: Hec mihi faciant dii et hec addant nisi hac hora cras posuero animam tuam sicut animam unius ex illis. Timuit ergo Helyas et surgens abiit quocumque eum ferebat voluntas. Venitque in Bersabee Iuda et dimisit ibi puerum suum et perrexit in desertum viam unius diei. Cumque venisset et sedisset subter unam iuniperum petivit anime sue ut moreretur et ait: Tolle animam meam Domine, sufficit mihi, neque enim melior sum quam patres mei. Proiecitque se et obdormivit in umbra iuniperi. Et ecce angelus Domini tetigit eum et dixit illi: Surge et comede. Et respexit et ecce ad caput suum subcinericius panis et vas aque. Comedit ergo et bibit et rursum obdormivit. Reversus est angelus Domini secundo et tetigit eum et dixit: Surge comede, grandis enim tibi restat via. Qui cum surrexisset comedit et bibit et ambulavit in fortitudine cibi illius xl diebus et xl noctibus usque ad montem Dei Oreb. Cumque venisset illuc mansit in spelunca. Et ecce sermo Domini ad eum dixitque illi: Quid hic agis Helya? At ille respondit: Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum quia dereliquerunt pactum Domini filii Israel, altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt gladio, et derelictus sum ego solus et querunt animam meam ut auferant eam. Et ait ei: Egredere et sta in monte coram Domino. Et ecce Dominus transit. Et spiritus grandis et fortis subvertens montes et conterens

petras ante dominum; non in spiritu
dominus. et commotio post spiritum; non
in commotione dominus. et post commo
tionem ignis; et non in igne dominus; et
post ignem sibilus aure te
nuis ibi dominus. Quod cum audisset
helyas operuit vultum suum pal
lio. Et egressus stetit in hos
tio spelunce. Et ecce vox ad
eum dicens. Quid hic agis
helya. Et ille respondit; zelo ze
latus sum pro domino deo exercitu
um; quia dereliquerunt pactum
tuum filii israel. altaria tua de
struxerunt et prophetas tuos oc
ciderunt gladio et derelictus
sum ego solus. Et quesierunt
animam meam ut auferrent eam.
Et ait ad eum dominus. Vade et
revertere in viam tuam per desertum
in damascum. Cumque perveneris
illuc; unges azahel regem
super syriam et hieu filium
namsi unges in regem super
israel. Helyseum autem filium saphat
qui est de abelmeula unges
prophetam pro te. Et erit; quicumque
fugerit gladium hieu interficiet
eum helyseus. Et derelinquam
michi in israel vii milia virorum;
quorum genua non sunt curvata
coram baal et omne os quod
non adoravit eum osculans
manus. Profectus ergo inde hely-
as. Reperit helyseum filium
saphath arantem in xii iu
gis boum; et ipse in xii iugis

et qui fugerit gladium azahel occidet eum hieu et cetera

boum unus erat arantibus.
Cumque venisset helyas ad eum
misit pallium suum super illum;
qui statim relictis bobus
cucurrit post helyam et ait. Os
culer oro te patrem meum
et matrem meam et sic sequar
te. Dixitque ei vade et revertere
quod enim meum erat feci tibi. Rever
susque ab eo tulit par boum
et mactavit illud et in ara
tro boum coxit carnes et
dedit populo et comederunt.
Consurgensque abiit et secutus
est helyam et ministrabat ei. Ca[pitulum]

Porro benedab rex syrie
congregavit omnem exercitum
suum xxxii reges secum
et equos et currus et ascendens
pugnabat contra samariam et ob
sidebat eam. Mittensque nuncios
ad achab regem israel in civi
tatem ait hec dicit benadab. Ar
gentum tuum et aurum tuum meum
est et uxores tue et filii tui
mei sunt. Responditque rex
israel. Iuxta verbum tuum domine mi rex
tuus sum ego et omnia mea.
Revertentesque nuncii dixerunt
Rex hec dicit benedab qui
misit nos ad te. Argentum tuum
et aurum tuum et uxores tuas
et filios tuos dabis michi. Cras
igitur hac eadem hora mittam
servos meos ad te et scruta
buntur domum tuam et domum
servorum tuorum et omne quod eis placuerit

paruerit in manibus suis et
auferent. Vocavit autem rex israel
omnes seniores suos et ait. Ani-
madvertite et videte quoniam insidietur
nobis. Misit enim ad me pro
uxoribus et filiis et argen-
to et auro. Dixeruntque omnes
maiores natu et universus
populus ad eum. Non audias
neque acquiescas illi. Respondit
itaque nuntiis Benadab. Di-
cite domino meo regi. Omnia propter
que misisti ad me servo tuo in
initio faciam. Hanc autem rem
facere non possum. Reversique sunt
nuntii retulerunt regi omnia.
Qui remisit et ait. Hec fa-
ciant michi dii et hec ad-
dant si suffecerit pulvis sa-
marie pugillis omnis populi
qui sequitur me. Et respondens
rex israel ait. Dicite ei ne glorietur ac-
cinctus eque ut discinctus. Fac-
tum est autem cum audisset Benadab
verbum istud bibebat ipse et
reges in umbraculis et ait
servis suis. Circumdate civita-
tem. Et circumdederunt eam.
Et ecce propheta unus acce-
dens ad achab regem israel
ait. Hec dicit dominus deus. Certe
te vidisti omnem multitudinem
hanc nimiam. Ecce ego tradam eam
in manu tua hodie ut scias
quia ego sum dominus. Et ait
achab. Per quem. Dixitque ei.
Hec dicit dominus. Per pedissequos princi-

pum provinciarum. Et ait. Quis
incipiet preliari. Et ille dixit.
Tu. Recensuit igitur pueros princi-
pum provinciarum et repperit
numerum ducentorum triginta duorum. Et recensuit
post eos populum omnes filios israel
septem milia. Et egressi sunt meri-
die. Benadab autem bibebat
temulentus in umbraculis
et reges triginta duo cum eo qui
ad auxilium eius venerant.
Egressi sunt autem pueri prin-
cipum provinciarum in prima fronte. Misit
itaque Benadab qui nuntia-
verunt ei dicentes. Viri egressi
sunt de samaria. Et ille ait.
Sive pro pace veniunt compre-
hendite eos vivos sive ut
prelientur capite eos vivos.
Egressi ergo pueri principum
provinciarum et reliquus exer-
citus sequebatur. Et percussit
unusquisque virum qui contra
se veniebat. Fugeruntque syri
et persecutus est rex israel eos.
Fugit quoque Benadab rex syrie
in equo cum equitibus suis. Et
egressus rex israel percussit equos
et currus et percussit syriam pla-
ga magna nimis. Accedens
autem propheta ad regem israel dixit
ei. Vade et confortare et scito
et vide quid facias. Sequenti
enim anno rex syrie ascendet
contra te. Servi vero regis syrie dixe-
runt ei. Dii montium sunt
dii eorum. Ideo superaverunt nos.

sed melius est ut pugnemus
contra eos in campestribus et
obtinebimus eos. Tu ergo ver-
bum hoc fac. Amove reges sin-
gulos ab exercitu tuo, et pone
principes pro eis, et instaura
numerum militum qui ceciderunt
de tuis, et equos secundum pris-
tinos equos, et currus secundum
currus quos ante habuisti, et pugnabis
contra eos in campestribus, et
videbis quod obtinebis eos.
Credidit consilio eorum et fecit
ita. Igitur postquam transierat
annus, recensuit Benedab
Syros et ascendit in Aphech
ut pugnaret contra Israel. Porro
filii Israel recensiti sunt et
acceptis cibariis profecti sunt
ex adverso, castraque metati sunt
contra eos quasi duo parvi gre-
ges caprarum. Syri autem re-
pleverunt terram. Et accedens
vir unus Dei dixit ad regem
Israel: Hec dicit dominus: Quia dix-
erunt Syri: Deus montium est deus eorum
et non est deus vallium, da-
bo omnem multitudinem hanc grandem
in manu tua. Et scietis quia
ego sum dominus. Dirigebantque vii
diebus ex adverso hii atque illi
acies. vii° autem die commissum
est bellum, percusseruntque filii
Israel de Syris c milia peditum
in una die. Reliqui autem fuge-
runt et manserunt in Affech
in civitate. Et cecidit murus

super xxvii milia hominum qui re-
manserant. Porro Benedab fu-
giens ingressus est civitatem
in cubiculo quod erat intra cubi-
culum. Dixerunt quoque ei servi sui:
Ecce audivimus quod reges Israel
clementes sint. Ponamus ita-
que saccos in lumbis nostris et
funiculos in capitibus nostris.
Et egrediamur ad regem Israel.
Forsitan salvabit animas nostras.
Accinxerunt itaque saccis lumbos
suos et posuerunt funiculos in
capitibus suis. Veneruntque ad
regem Israel et dixerunt ei: Ser-
vus tuus Benedab dicit: Vivat oro te
anima mea. Et ille ait: Si adhuc
vivit, frater meus est. Quod acce-
perunt viri pro omine. Et festina-
tes rapuerunt verbum ex ore
eius, atque dixerunt: Frater tuus
Benedab vivit. Et dixit eis:
Adducite eum ad me. Egressus
est ergo ad eum Benedab. Et
levavit eum in currum suum. Qui
dixit ei: Civitates quas tu-
lit pater meus a patre tuo red-
dam, et plateas fac tibi in Da-
masco sicut fecit ~~pater~~ pater meus
in Samaria. Et ego federatus
recedam a te. Pepigit ergo fedus
cum eo et dimisit eum. Tunc
vir quidam de filiis prophetarum
dixit ad socium suum in sermone
domini: Percute me. At ille noluit
percutere. Cui ait: Quia noluisti
audire vocem domini. Ecce re-

tedes a me/ et percutiet te leo.
Cumque recessisset ab eo paululum/ invenit eum leo/ atque percussit. Sed et alterum inveniens virum
dixit ad eum. percute me. Qui
percussit eum et vulneravit. Abiit
ergo propheta et occurrit regi in via
et mutavit aspersione pulveris os et oculos suos. Cumque rex transisset clamavit ad regem et ait. Servus
tuus egressus est ad prelium
cominus. Cumque fugisset vir unus
adduxit eum quidam ad me et
dixit custodi virum istum. Qui si
lapsus fuerit erit anima tua pro anima
illius/ aut talentum argenti
appendes. Dum autem ego turbatus huc atque illuc me verterem/ subito non comparuit. Et
ait rex Israel ad eum. hoc est
iudicium tuum quod ipse decrevisti.
At ille statim abstersit pulverem de facie sua/ et cognovit
eum rex Israel quod esset unus
de prophetis. Qui ait ad eum
Hec dicit dominus. quia dimisisti
virum dignum morte de manu tua. erit anima tua pro anima illius/ Reversus est igitur rex Israel
in domum suam audire contempnens.
et furibundus venit in Samariam

Post verba autem hec. c. xxi
in tempore illo vinea erat
Naboth Yezrahelite
que erat in Yezrahel iuxta
palatium Achab regis Samarie. Locutus est ergo Achab ad Naboth dicens. Da mihi vineam tuam
ut faciam mihi ortum olerum/ quia
vicina est et prope domum meam.
Daboque tibi pro ea meliorem vineam
aut si tibi commodius putas argenti
pretium quanta digna est.
Cui respondit Naboth. Propicius sit
mihi dominus ne dem hereditatem
patrum meorum tibi. Venit ergo Achab
in domum suam indignans frendens super
verbum quod locutus fuerat ad
eum Naboth Yezrahelites
dicens. Non dabo tibi hereditatem
patrum meorum. Et proiciens se in
lectum suum avertit faciem suam
ad parietem/ et non comedit panem.
Ingressa est autem ad eum
Yezabel uxor sua/ et ait ei
Quid est hoc unde contristata
est anima tua/ et quare non
comedis panem. Qui respondit ei
Locutus sum Naboth Yezrahelite. Et dixi ei. Da mihi
vineam tuam accepta pecunia
aut si tibi placet dabo tibi vineam
meliorem pro ea ~~Et ille ait
non dabo tibi vineam meliorem
pro ea~~ Et ille ait non dabo tibi
vineam meam. Dixit ergo ad eum
Yezabel uxor eius. Grandis
auctoritatis es/ et bene regis
regnum Israel. Surge et comede
de pane/ et equo animo esto.
Ego dabo tibi vineam Naboth Yezrahelite. Scripsit itaque litteras ex nomine Achab/ et signavit
eas anulo eius. Et misit

ad maiores natu et ad optimates
qui erant in ciuitate eius et
habitabant cum naboth. Itaque
autem erat ista sententia predica
te ieiunium et sedere facite
naboth inter primos populi et sub
mittite duos iuniores filios
et summite duos viros
belial contra eum et falsum
testimonium dicant. Benedixit
naboth deum et regem, educite
que eum et lapidate sicque mori
atur. Fecerunt ergo ciues eius ma
iores natu et optimates qui
habitabant cum eo in urbe sicut
preceperat eis yezabel. Et sicut fecerunt
erat scriptum in litteris quas mise
rat ad eos. Predicauerunt ie
iunium et sedere fecerunt naboth
inter primos populi et adductis
duobus viris filiis dyaboli
fecerunt eos sedere contra eum.
At illi scilicet ut filii dyabolici dixe
runt contra eum testimonium coram
omni multitudine. Benedixit naboth
deum et regem. Quam ob rem edux
erunt eum extra ciuitatem et
lapidibus interfecerunt. Miserunt
que ad yezabel dicentes. Lapi
datus est naboth et mortuus
est. Factum est autem cum audisset
yezabel lapidatum naboth
et mortuum locuta est ad achab
~~Et cum audisset achab~~ Sur
ge et posside vineam naboth
yezraelite qui noluit tibi
acquiescere et dare eam accep
ta pecunia. Non enim viuit

Naboth sed mortuus est. Quod cum
audisset achab mortuum scilicet
naboth surrexit et descen
debat in vineam naboth ye
zraelite ut possideret eam.
Factus est autem sermo domini ad
heliam thesbitem dicens. Sur
ge et descende in occursum ach
ab regis israel qui est in sama
ria. Ecce ad vineam naboth
descendit ut possideret eam
et loqueris ad eum dicens.
Hec dicit dominus deus. Occi
disti insuper et possedisti. Et post
hec addes. Hec dicit dominus In
loco ~~hoc~~ in quo linxerunt canes
sanguinem naboth lambent
et tuum sanguinem. Et ait achab
ad heliam. Numquid inuenisti
me inimicum tibi. Qui dixit.
Inueni eo quod venundatus sis
ut faceres malum in conspectu
domini. Propterea dicit dominus deus. Et
ecce ego inducam super te mala
et demetiar posteriora tua et
interficiam de achab mingentem
ad parietem et clausum et ultimum
in israel. Et dabo domum tuam
sicut domum yeroboam filii
naboth et sicut domum baa
sa filii achia quia egisti ut
me ad iracundiam prouocares
et peccare israel faceres. Sed et de
yezabel locutus est dicens.
Canes comedent yezabel in
agro yezrahel. Si mortuus
fuerit achab in ciuitate, come
x yezrael

dent eum canes. Si aut mor-
tuus fuit in agro comedet
eum volucres celi. Igit non
fuit alt talis ut achab qui
venundatus e ut faceret ma-
lum in conspectu dmi. Con-
citavit eni eum yezabel ux-
or sua et abhominabilis
effectus e intantum ut sequeretur
ydola que fecerat amorrei
quos consumpsit dns a facie
filiorum isrl. Cumque audisset achab
sermone istum scidit vestem
suam et operuit carne sua
cilicio. Ieiunavitque et dormi-
vit in sacco et ambulavit
demisso capite. Factus e aut
sermo dni ad helyam thesbitem
dicens. Nonne vidisti achab
humiliatum coram me? Quia
igit humiliatus est mei causa non
inducam malum in diebus eius,
sed in diebus filii sui inferam
malum domui eius. xxii. c.

Transierunt ergo
tres anni absque
bello inter syriam et
isrl. In anno aut tercio desce-
dit yosaphat rex iuda ad
regem isrl. Dixitque rex isrl
ad servos suos. Ignoratis quod
nostra sit ramoth et galaad
et negligimus tollere eam de ma-
nu regis syrie. Et ait ad yo-
zaphat. Venies mecum
ad preliandum in ramoth ga-
laad. Dixitque yosaphat ad

regem isrl. Sicut ego sum ita
et tu. populus meus et populus
tuus unum sunt. equites et
mei et equites tui. Dixitque
yosaphat ad regem isrl. Quere
oro te sermonem dni. Congre- hodie
gavit ergo rex isrl prophetas cir-
citer quadringentos viros et ait ad eos. Ire
debemus in ramoth galaad
ad bellandum an quiescere?
Qui dixerunt. Ascende et da-
bit eam dns. Dixitque yo-
saphath. Non est hic propheta dni
quispiam ut interrogemus per
eum? Et ait rex isrl. Remansit
vir unus per quem possimus in-
terrogare sed ego odi eum quia dnm
non prophetat michi bonum sed
malum michias filius hyemla.
Cui yosaphath ait. Ne loqua-
ris ita rex. Vocavit ergo rex isrl
eunuchum quendam et dixit ad
eum. Festina adducere michea
filium hyemle. Rex aut isrl
et yosaphat rex iuda sedebant
in solio suo unusquisque vestiti
cultu regio in area iuxta
hostium porte samarie. et uni-
versi prophete prophetabant in con-
spectu eorum. Fecitque sedechi-
as filius chanaana cornua
ferrea. Et ait. Hec dicit dns
his ventilabis syriam donec
deleas eam. Omnesque prophete
prophetabant dicentes. ~~Ecce sermo-~~
~~nes prophetarum uno ore predicant~~
Ascende in ramoth galaad

z uade prospere/ et tradet dns in
manu tua inimicos tuos/
Nuncius vero qui perrexerat ut
uocaret micheam locutus
est ad eum dicens/ Ecce ser
mones prophetarum uno ore pre
dicunt bona Regi/ Sit ergo et
sermo tuus similis eorum/ Cui
micheas ait/ Viuit dns
quia quodcumque dixerit michi do
minus hoc loquar/ Venit
itaque ad regem et ait illi
Rex/ michea ire debemus in
Ramath galaad ad preliandum
an cessare/ Cui ille Respondit
Ascende z uade prospere/ z tra
det eam dns in manum regis/
Dixit autem rex ad eum/ Iterum
atque iterum adiuro te/ ut non
loquaris michi nisi quod verum est in nomine
dni/ Et ille ait/ uidi cunctum
israel dispersum in montibus
quasi oues non habentes pastorem/
et ait dns/ non habent isti dominum
Reuertatur unusquisque in domum
suam in pace/ Dixitque rex
israel ad iosaphath/ numquid
non dixi tibi quia non prophetat
michi iste bonum sed semper ma
lum/ Ille vero addens ait/ propterea
audi sermonem dni/ Vidi dominum
sedentem super solium suum et
omnem exercitum celi assistentem
ei a dextris et a sinistris/ Et
ait dns/ Quis decipiet a
chab regem israel ut ascendat
et cadat in Ramath galaad

Et dixit unus assistens uerba
huiuscemodi/ et alius aliter
Egressus est autem spiritus et
stetit coram dno et ait/ Ego
decipiam illum/ Cui locutus
est dns/ in quo/ Et ille ait
Egrediar z ero spiritus mendax
in ore omnium prophetarum eius/ Et
dixit dns/ decipies et preua
lebis/ Egredere et fac ita/ Nunc
igitur ecce dedit dns spiritum mendacii
in ore omnium prophetarum tuorum qui
hic sunt/ Et dns contra te lo
cutus est malum/ Accessit autem
sedechias filius chanaana
et percussit micheam in maxillam
et dixit/ me ne dimisit spiritus
dni et locutus est tibi/ Et ait
micheas/ Visurus es in die illa
quando ingredieris cubiculum intra
cubiculum/ ut abscondaris/ Et
ait rex israel/ Tollite micheam
et maneat apud amon prin
cipem ciuitatis/ et apud io
as filium amalech/ Et dicite
eis/ hec dicit Rex/ mittite
uirum istum in carcerem z susten
tate eum pane tribulacionis
et aqua angustie donec
reuertar in pace/ Dixitque
micheas/ si reuersus fueris
in pace non est dns locutus
in me et ait audite populi
omnes/ Ascendit itaque rex israel
et iosaphath rex iuda in
ramoth galaad/ Dixit ita
que rex israel ad iosaphath

x et loquere bona

v.

Sume arma et ingredere prelium et induere vestibus meis. Porro rex israel mutavit habitum suum et ingressus est bellum. Rex autem Syrie preceperat principibus curruum xxxii dicens: Non pugnabitis contra minorem quempiam nisi contra regem israel solum. Cum ergo vidissent principes curruum Iosaphath suspicati sunt quod ipse esset rex israel et impetu facto pugnabant contra eum. Et exclamavit Iosaphat intellexeruntque principes curruum quod non esset rex israel et cessaverunt ab eo. Vir autem quidam tetendit arcum et in incertum dirigens sagittam casu percussit regem israel inter pulmonem et stomachum. At ille dixit aurige suo: Verte manum tuam et eice me de exercitu quia graviter vulneratus sum. Commissum est ergo prelium in die illo. Et rex israel stabat in curru suo contra Syros et mortuus est vespere. Fluebat autem sanguis plage in sinum currus et preco insonuit in universo exercitu antequam sol occumberet dicens: Unusquisque revertatur in civitatem et in terram suam. Mortuus est autem rex et perlatus est in Samariam. Sepelieruntque regem in Samaria et laverunt currum eius in piscina Samarie et linxerunt canes sanguinem eius [et habenas laverunt] iuxta

verbum domini quod locutus fuerat. Reliqua vero sermonum Achab et universa [que fecit] et domus eburnea quam edificavit cunctarumque urbium quas extruxit nonne hec scripta sunt in libro sermonum [verborum] dierum regum israel. Dormivit itaque Achab cum patribus suis et regnavit Ochozias filius eius pro eo. Iosaphath vero filius Asa regnare ceperat super Iudam anno quarto Achab regis israel. xxxv annorum erat cum regnare cepisset. Et xxv annis regnavit in Ierusalem. Nomen matris eius Azuba filia Salai. Et ambulavit in omni via Asa patris sui et non declinavit ex ea. Fecitque quod rectum est in conspectu domini. Verumtamen excelsa non abstulit. Adhuc enim populus sacrificabat et adolebat in excelsis. Pacemque habuit [Iosaphat] cum rege israel. Reliqua autem verborum Iosaphath et opera eius que gessit et prelia nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda. Sed et reliquias effeminatorum qui remanserant in diebus Asa patris eius abstulit de terra. Nec erat tunc rex constitutus in Edom. Rex vero Iosaphath fecerat classes in mari que navigarent in Ophir propter aurum. Et ire non poterat

quia confracta sunt in asion
gaber. Tunc ait ochosias
filius achab ad josaphat
vadant servi mei cum servis tu
is in navibus. et noluit jo
saphat. Dormivitque josaph
at cum patribus suis et se
pultus est cum eis in civitate
david patris sui. Regnavitque
joram filius eius pro eo. Ocho
sias autem filius achab reg
nare cepat super israel in samar
ia anno xvii° josaphath re
gis juda. Regnavitque super
israel duobus annis annis
et fecit malum in conspectu
domini et ambulavit in via
patris sui et matris sue et in
via jeroboam filii nabath
qui peccare fecit israel. Servivit
que baal et adoravit eum.
Et irritavit dominum deum israel
iuxta omnia que fecerat pater eius

~~Explicit liber tercius Regum~~

~~Incipit liber quartus Regum~~

Prevaricatus
est autem mo
ab in israel
postquam mor
tuus est achab.
Ceciditque
ochosias per cancellos
cenaculi sui quod habebat
in samaria. et egrota
vit. misitque nuncios
et dixit ad eos. Ite et consuli
te beelzebub deum accaron
utrum vivere queam de infirmi
tate mea hac. Angelus autem
domini locutus est ad heliam
thesbiten dicens. Surge
ascende in occursum nunciorum
regis samarie. et dices ad
eos. Numquid non est deus in
israhel ut eatis ad consulen
dum beelzebub deum accaron.
Quam ob rem hec dicit dominus.
De lectulo quo ascendisti non
descendes. sed morte morieris.
Et abiit helias. Reversique
sunt nuncii ad ochoziam.
Qui dixit eis. Quare reversi
estis. Qui responderunt ei. Vir oc
currit nobis. et dixit ad
nos. Ite et revertimini ad re
gem qui misit vos. et dicetis
ei. Hec dicit dominus. Numquid non
erat deus in israel quia mittitis
et consulitis beelzebub deum
accaron. Ideo de lectulo super
quem ascendisti non descendes.
sed morte morieris. Qui dixit
eis. Cuius figure et habitus est vir
ille. qui occurrit vobis. Et
locutus est verba hec. At illi
dixerunt. Vir pylosus et zona
pellicea accinctus renibus.
Qui ait. Helias thesbites est.
Misitque ad eum quinquagenarium
principem et l viros qui erant
sub eo. Qui ascendit ad eum. Se
dentique in vertice ait. Homo dei
rex precepit ut descendas. Re
spondensque helias et dixit.

quinquagenalis si homo dei sum descendat ignis de celo et devoravit eum et l. qui cum eo erant. Rursum misit principem quinquagenarium alterum et l. cum eo. Qui locutus est ei Homo dei dicit rex festina descende. Respondens helyas ait Si homo dei ego sum descendat ignis de celo et devoret te et l. tuos. Descendit ergo ignis de celo et devoravit eum et l. eius. Iterum misit principem quinquagenarium tercium et l. qui erant cum eo. Qui cum venisset curvavit genua contra helyam et deprecatus est eum dicens homo dei noli despicere animam meam et animas servorum tuorum qui mecum sunt. Ecce descendit ignis de celo et devoravit duos principes quinquagenarios primos et quinquagenarios qui cum eis erant sed nunc obsecro ut miserearis anime mee. Locutus est angelus domini ad helyam dicens Descende cum eo ne timeas. Surrexit igitur et descendit cum eo ad regem et locutus est ei Hec dicit dominus quia misisti nuncios ad consulendum belzebub deum accaron quasi non esset deus in israel a quo posses interrogare sermonem Ideo de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris. Mortuus est ergo iuxta sermonem domini quem locutus est helyas. Et regnavit ioram frater eius pro eo anno secundo ioram filii iosaphat regis iude non enim habebat filium. Reliqua autem verborum ochozie que operata est nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum israel.

Cap[itulum] secundum

Factum est autem cum levare vellet dominus helyam per turbinem in celum ibant helyas et helizeus de galgalis. Dixitque helyas ad helyseum Sede hic quia dominus misit me usque in bethel. Cui ait helyzeus Vivit dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te. Cumque descendissent in bethel egressi sunt filii prophetarum qui erant in bethel ad helyzeum et dixerunt ei Numquid nosti quia hodie dominus tollet dominum tuum a te. Qui respondit Et ego novi silete. Dixit autem helyas ei Sede hic quia dominus misit me ad iericho. Et ille ait Vivit dominus et vivit anima tua non te derelinquam. Cumque venissent in iericho accesserunt filii prophetarum qui erant in iericho ad helyzeum et dixerunt ei ‖ quia dominus misit me usque ad iordanem.

‖ Numquid nosti quia dominus hodie tollet dominum tuum a te et ait ego novi silete Dixit autem ei helias Sede hic

Qui ait Vivit dns et vivit
aĩa tua quia nō derelinquā
te. Ierunt igr pariter ambo. et
l. viri de filiis pphãz secuti
st qui steterunt econtra longe
Illi aut stabant ambo sup
yordanem. Tulitqz helyas
palliū suū et involuit illud
et percussit aquas q diuise
sunt in utraqz ptem. et
et transierunt ambo psiccū.
Cumqz transissent helyas dix
it ad helyzeum. Postula q
uis ut faciā tibi antequā tol
lar a te. Dixitqz helyseus
obsecro ut fiat spūs tuus
duplex in me. Qui respondit
rem difficilem postulasti.
attamen si videris me qn
tollar a te. erit qd petisti. si
aut nō videris. nō erit. Cum
qz pgerent et incedentes
sermocinarent. Ecce currus ig
neus et equi ignei diuise
runt utrūqz et ascendit he
lyas pturbinē in celum.
Elyzeus aut videbat et
clamabat pr mi pr mi
currus isrl et auriga eius
et nō vidit eum amplius
Apprehenditqz vestimenta sua
et scidit illa in duas ptes
et leuauit palliū helie
qd ceciderat ei. Reuersusqz ste
tit sup ripam yordanis
et pallio qd ceciderat ei p
cussit aquas et nō sunt
diuise. Et dixit ubi est deus
helye etiā nūc. percussitqz aquas
Et diuise sunt huc atqz illuc
Et transiit helyseus. videtes
aut filii pphãz qui erant
in yericho de contra dixerunt re
quieuit spūs helye super
helyseo. Et uenientes in occ
suz eius adorauerunt eū proni
in terram. Dixeruntqz illi Ecce
cū seruis tuis sunt l. viri for
tes qui possunt ire et querere
dnm tuū ne forte tulerit eū
spūs dni et piecerit eum
in uno montiū aut in una
valliū. Qui ait nolite mit
tere. Coegeruntqz eum donec
acquiesceret eis et diceret
mittite. et miserunt l. viros
Qui cū quesissent tribus diebz
nō inuenerunt. et reuersi sunt
At ille habitabat in yericho
Dixitqz eis. Nunquid nō dixi
vobis nolite mittere. Dixerunt
qz viri ciuitatis ad helyseum
Ecce habitacio ciuitatis huius
optima est sicut tu ipe
dne pspicis. sz aque pessime
sunt et terra sterilis. At ille ait
Afferte michi vas nouū
et mittite in illud sal. Quod cū
attulissent egressus ad fo
tem aquarum misit in illud
sal et ait Hec dicit dns
Sanaui aquas has et nō
erit in eis ultra mors ne
sterilitas. Sanate igr sunt

aque usque in diem hanc iuxta
verbum helysei quod locutus est
Ascendit autem inde helyseus
in bethel. Cumque ascenderet
per viam pueri egressi sunt de
civitate et illudebant ei
dicentes, ascende calve ascende
de calve, qui cum respexisset
vidit illos et maledixit
eis in nomine domini. Egressi
que sunt duo ursi de saltu
et laceraverunt ex eis .xlij. pue
ros, abiit autem inde in mon
tem carmeli et reversus est
in samariam Capitulum .iij.

Joram vero filius a
chab regnavit super
israel in samaria. Anno
.xviij. iosaphat regis iuda
Regnavitque .xij. annis, et
fecit malum coram domino sed
non sicut pater suus et mater, tu
lit enim statuas baal quas
fecerat pater eius, verumtamen
in peccatis iheroboam filii na
both qui peccare fecit israel
adhesit nec recessit ab eis,
porro mesa. Rex moab est
nutriebat multa pecora, et
solvebat regi israel. C. mi
lia agnorum, et C. milia arie
tum cum velleribus suis, Cum
que mortuus fuisset achab
prevaricatus est fedus quod ha
bat cum rege israel. Egressus
est ergo rex ioram in die illa de sa
maria, et recensuit univer
sum israel. Misitque ad iosa
phat regem iuda dicens,
Rex moab recessit a me, ve
ni mecum contra eum ad prelium,
Qui respondit ascendam, Qui
meus est vester est, populus meus populus tuus
et equi mei equi tui, Dix
itque per quam viam ascendemus
At ille respondit per desertum
ydumee. Perrexerunt igitur
rex israel et rex iuda et rex
edom. Et circuierunt per viam
.vij. dierum nec erat aqua
exercitui, et iumentis que seque
bantur eos. Dixitque rex israel
heu heu heu dominus congregavit
nos tres reges ut traderet
in manus moab. Et ait
iosaphat. Est ne hic propheta
domini, ut deprecemur dominum per eum.
Et respondit unus de servis re
gis, Est hic est Elyzeus fi
lius saphath, qui fundebat
bat aquam super manus he
lye, Et ait iosaphat Est
apud eum sermo domini. Desce
ditque ad eum Rex israel, et
iosaphat rex iuda et Rex
edom. Dixit autem helyseus
ad Regem israel. Quid mihi
et tibi est, vade ad prophetas
patris tui. et matris tue. Et
ait ei Rex israel, quare congre
gavit dominus tres Reges hos
ut traderet eos in manus
moab. Dixitque ad eum hely
seus Vivit dominus exercituum

perrexeruntque in castra Israhel, porro consurgens Israhel percussit Moab

in cuius conspectu sto. Si non vultum Iosaphat regis Iude erubescerem ~~nunc autem adducite in psalte. Cumque caneret psaltes erubescerem nec te audissem~~ quidem te nec respexissem. [non attendissem] Nunc autem adducite mihi psaltem. Cumque caneret psaltes, facta est super eum manus Domini et ait: Hec dicit Dominus: Facite alveum torrentis huius fossas et fossas. Hec enim dicit Dominus: Non videbitis ventum neque pluviam, et alveus iste replebitur aquis, et bibetis vos et familie vestre et iumenta vestra. Parumque hoc est in conspectu Domini; insuper tradet etiam Moab in manus vestras. Percutietisque omnem civitatem munitam et omnem urbem electam, et universum lignum fructiferum succidetis, cunctosque fontes aquarum obturabitis, et omnem agrum egregium operietis lapidibus. Factum est igitur mane quando sacrificium offerri solet, et ecce aque veniebant per viam Edom, et repleta est terra aquis. Universi autem Moabite audientes quod ascendissent reges ut pugnarent contra eos, convocaverunt omnes qui accincti erant balteo desuper et steterunt in terminis. Primoque mane surgentes et orto iam sole ex adverso aquarum viderunt Moabite e contra aquas rubras quasi sanguinem, dixeruntque: Sanguis gladii est; pugnaverunt reges contra se et cesi sunt mutuo. Nunc perge ad predam, Moab. At illi fugerunt coram eis. Venerunt igitur qui vicerant et percusserunt Moab, et civitates destruxerunt, et omnem agrum optimum mittentes singuli lapides repleverunt, et universos fontes aquarum obturaverunt, et omnia ligna fructifera succiderunt, ita ut muri tantum fictiles remanerent. Et circumdata est civitas a fundibulariis et magna ex parte percussa. Quod cum vidisset rex Moab, prevaluisse hostes, tulit secum septingentos viros educentes gladios ut irrumperent ad regem Edom, et non potuerunt. Arripiensque filium suum primogenitum qui regnaturus erat pro eo, obtulit holocaustum super murum. Et facta est indignatio magna in Israhel, statimque recesserunt ab eo et reversi sunt in terram suam.

Mulier autem quedam de uxoribus prophetarum clamabat ad Heliseum dicens: Servus tuus vir meus mortuus est, et tu nosti quia servus tuus fuit timens Deum. Et ecce

creditor venit ut tollat du
os filios meos ad serviendum
sibi. Cui dixit Helyseus: quid
vis ut faciam tibi? Dic michi
quid habes in domo tua. At
illa respondit: non habeo ancilla
tua quicquam in domo mea
nisi parum olei quo ungar.
Cui ait: vade pete mutuo
ab omnibus vicinis tuis va
sa vacua non pauca et in
gredere et claude hostium
cum intrinsecus fueris tu
et filii tui; mitte inde in
omnia vasa hec et cum ple
na fuerint tolles. Ivit itaque mulier
et clausit hostium super se
et super filios suos. Illi offe
rebant vasa et illa infunde
bat. Cumque plena fuissent
vasa dixit ad filium suum:
affer michi adhuc vas. Et ille
respondit: non habeo. Stetitque
oleum. Venit autem illa et indicavit
viro dei. Et ille: vade
inquit et vende oleum
et redde creditori tuo; tu
autem et filii tui vivite de
reliquo. Facta est autem quedam
dies et transibat Helyseus
per Sunam civitatem. Erat autem
ibi mulier magna que tenuit
eum ut comederet panem.
Cumque frequenter transiret inde
divertebat ad eam ut co
mederet panem. Que dixit
ad virum suum: animadverto quod
vir sanctus est iste qui transit

per nos frequenter. Faciamus ergo
ei cenaculum parvum et ponamus ei
in eo lectulum et mensam
et sellam et candelabrum
ut cum venerit ad nos maneat
ibi. Factum est autem dies quedam
et veniens divertit in cena
culum et requievit ibi. Dixit
ad Giezi puerum suum: voca Su
namitem istam. Qui cum vocas
set eam et illa stetisset
coram eo dixit ad puerum suum:
loquere ad eam: Ecce sedula
in omnibus ministrasti nobis.
Quid vis ut faciam tibi?
Numquid non habes negocium
et vis ut loquar regi sive
principi milicie? Que respondit:
in medio populi mei habito. Et
ait: quid ergo vult ut faciam ei? Dix
itque Giezi: ne queras: filium
enim non habet et vir eius senex
est. Precepit itaque ut vocaret
eam. Que cum vocata esset
et stetisset ante hostium dixit
ad eam: In tempore isto et in
hac eadem hora si vita comes
fuerit habebis in utero filium.
At illa respondit: Noli queso domine
mi vir dei noli mentiri
ancille tue. Et concepit mulier
et peperit filium in tempore et in
eadem hora qua dixerat He
lyseus. Crevit autem puer
et cum esset dies quedam
et egressus esset ad patrem
suum ad messores ait patri
suo: caput meum doleo caput.

dolco. Et dixit ille puero: Tol-
le et duc eum ad matrem suam.
Qui cum tulisset et duxisset ad
matrem suam, posuit eum illa super
genua sua usque ad meridiem
et mortuus est. Ascendit autem
et collocavit eum super lectulum
hominis dei et clausit ostium.
Et egressa vocavit virum suum
et ait: Mitte mecum, obsecro,
unum de pueris et asinam ut ac-
curram usque ad hominem dei et re-
vertar. Qui ait illi: Quam ob
causam vadis ad eum? hodie
non sunt kalende neque sabbatum.
Que respondit: Vadam. Stravitque
asinam et precepit puero: Mi-
na et propera, ne michi moram fa-
cias in eundo, et hoc age quod
precipio tibi. Profecta est igitur et
venit ad virum dei in montem
Carmeli. Cumque vidisset eam
vir dei de contra, ait ad Gie-
zi puerum suum: Ecce Sunamitis
illa. Vade in occursum eius
et dic ei: Recte ne agitur circa
te et circa virum tuum et circa fi-
lium? Que respondit: Recte. Cumque
venisset ad virum dei in monte,
apprehendit pedes eius et
accessit Giezi ut amoveret
eam. Et ait homo dei: Di-
mitte eam, anima enim eius in
amaritudine est, et dominus ce-
lavit a me et non indicavit
michi. Que dixit: Numquid pe-
tivi filium a domino meo?

Numquid non dixi tibi ne illudas
me? Et ille ait ad Giezi: Accin-
ge lumbos tuos et tolle
baculum meum in manu tua
et vade. Si occurrerit tibi homo,
ne salutes eum, et si saluta-
verit te quispiam, ne respondeas
ei. Et pones baculum meum super
faciem pueri. Porro mater pueri
ait: Vivit dominus et vivit ani-
ma tua, non dimittam te. Surrexit
ergo et secutus est eam. Giezi
autem precesserat eos et posuerat
baculum super faciem pueri, et non
erat vox neque sensus. Reversusque
est in occursum eius et
nuntiavit ei dicens: Non sur-
rexit puer. Ingressus est
ergo Heliseus domum, et ecce
puer mortuus iacebat in
lectulo eius. Ingressusque
clausit ostium super se et super
puerum et oravit ad
dominum. Et ascendit et incu-
buit super puerum, posuitque
os suum super os eius et ocu-
los suos super oculos eius
et manus suas super manus
eius, et incurvavit se super
eum, et calefacta est caro
pueri. At ille reversus deam-
bulavit semel huc atque il-
luc. Et ascendit atque incu-
buit super eum, et oscitavit
puer septies aperuitque ocu-
los. At ille vocavit Giezi et
dixit: Voca Sunamitem

hanc. Que vocata ingressa est
Et helyseus reversus est qui
ait tolle filium tuum. venit illa
et corruit ad pedes eius
et adoravit super terram tu
litque filium suum et egressa
est. Et helyseus reversus est
in galgala. Erat autem fames
in terra. Et filii prophetarum habita
bant coram eo. Dixitque
uni de pueris suis pone ollam
grandem et coque pulmentum
filiis prophetarum. Et egressus est
unus in agrum ut colligeret
herbas agrestes invenitque
quasi vitem silvestrem et collegit
ex ea tolequintidas agri et
implevit ex eis pallium suum
Et reversus concidit in ollam
pulmenti. Nesciebat enim quid
esset. Infuderunt ergo sociis ut
comederent. Cumque gustasset
de coctione exclamavit di
centes. Mors in olla vir dei
Et non potuerunt comedere. At
ille afferte inquit farinam.
Cumque attulisset misit in ollam
et ait infunde turbe ut
comedant et non fuit amplius
quicquam amaritudinis in olla
Vir autem quidam venit de bel
salisa deferens viro dei panes
primiciarum et viginti panes
ordeaceos et frumentum novum
in pera sua. At ille dixit da
populo ut comedat. Responditque ei
minister eius quantum est hoc ut

belsalisa

apponam coram centum viris. Rursum
ille ait da populo ut comedat
hec enim dicit dominus comedent
et supererit. Posuitque coram
eis qui comederunt et super
fuit iuxta verbum domini. Cap. V.

Naaman princeps
milicie regis syrie
erat vir magnus
apud dominum suum et honora
tus. per illum enim dedit dominus
salutem syrie. Erat autem
vir fortis et dives sed leprosus
Porro de syria egressi
fuerant latrunculi et captivam
duxerant de terra israel puellam
parvulam que erat in obsequio
uxoris naaman. Que ait
ad dominam suam utinam fuisset
dominus meus ad prophetam qui
est in samaria profecto curasset
eum a lepra quam habet. Ingressus
est itaque naaman ad dominum suum
et nunciavit ei dicens sic
et sic locuta est puella de
terra israel. Dixitque ei rex syrie
vade et mittam litteras ad re
gem israel. Qui cum profectus
esset et tulisset secum x ta
lenta argenti et vi milia
aureos et x vestimentorum
mutatoria detulit litteras
ad regem israel in hec verba
Cum acceperis epistolam hanc
scito quod miserim ad te na
aman servum meum ut cures
eum a lepra sua. Cumque legisset

Rex israel litteras scidit vesti
menta sua et ait. Numquid
deus ego sum ut occidere
possim et vivificare quia iste
misit ad me ut curem hominem
a lepra sua. Animadvertite et
videte quod occasiones que
rat adversum me. Quod cum
audisset vir dei Heliseus
scidisse videlicet regem israel
vestimenta sua misit ad
eum dicens. Quare scidisti vesti
menta tua veniat ad me
et sciat prophetam esse in israel
Venit ergo naaman cum equis
et curribus et stetit ad hos
tium domus Helysei. Misit
que Helyseus ad eum nun
tium dicens vade et lavare
septies in iordane Et reci
piet sanitatem caro tua atque
mundaberis. Iratusque naa
man recedebat dicens pu
tabam quod egrederetur ad me
et stans invocaret nomen
domini dei sui et tangeret ma
nu sua locum lepre et curaret
me. Numquid non meliores
sunt abana et pharphar
fluvii damasci omnibus
aquis israel ut laver in eis
et munder. Cum ergo vertisset se
et abiret indignans. Acces
serunt ad eum servi sui et
locuti sunt ei pater et si rem
grandem dixisset tibi propheta
certe facere debueras quanto

magis quia dixit tibi lavare
et mundaberis. Descendit ergo
et lavit septies in iordane
iuxta sermonem viri dei. Et restitu
ta est caro eius sicut caro pueri par
vuli et mundatus est. Reversusque
est ad virum dei cum universo co
mitatu suo venit et stetit
coram eo et ait vere scio quod non
sit alius deus in universa terra
nisi tantum in israel obsecro itaque ut
accipias benedictionem a servo tuo
At ille ait vivit dominus ante
quem sto quia non accipiam
Cumque vim faceret penitus non
acquievit. Dixitque naaman
ut vis sed obsecro concede mihi
servo tuo ut tollam in hemus
duorum burdonum de terra non
enim faciet servus tuus ultra
holocaustum aut victimam
diis alienis nisi domino. Hoc
autem solum est de quo depre
ceris dominum pro servo tuo quando
dominus meus ingredietur tem
plum Remmon ut adoret
et illo innitente super manum
meam si adoravero in templo
Remmon adorante eo in eodem
loco ut ignoscat mihi dominus pro
servo tuo pro hac re. Qui dixit
ei vade in pace. Abiit ergo
ab eo electo terre tempore. Dix
itque giezi puer viri dei pepercit
dominus meus naaman
syro isti ut non acciperet ab eo
que attulit

Viuit dominus quia curram post
eum et accipiam ab eo ali
quid. Et secutus est giezi post
tergum naaman. Quem cum vi
disset ille currentem ad se
desiliit de curru in occursu
eius et ait. Recte ne sunt
omnia. Et ille ait. Recte. Dominus
meus misit me dicens modo
venerunt ad me duo adolescen
tes de monte effraym de
filiis prophetarum. Da illis talen
tum argenti et vestes mu
tatorias duas. Dixitque ei
naaman. Melius est ut acci
pias duo talenta et coe
git eum. ligavitque duo ta
lenta argenti in duobus sac-
cis et duplicia vestimenta
et imposuit duobus pueris
suis qui et deportaverunt
coram eo. Cumque venisset
iam vespere tulit de manu
eorum et reposuit in domo
dimisitque viros et abierunt.
Ipse autem ingressus stetit
coram domino suo. Et dixit he
lyseus. Unde venis giezi. Qui
respondit non ivit quoquam servus
tuus. At ille ait. Nonne cor
meum in presenti erat quando reversus
est homo de curru suo in oc
cursum tui. Nunc igitur acce
pisti argentum et accepisti
vestes ut emas oliveta
et vineas et oves et boves
et servos et ancillas sed et le

pra naaman adherebit tibi
et semini tuo in sempiternum. Et
egressus est ab eo leprosus
quasi nix. Cap. sextum

Dixerunt autem prophetarum
filii ad helyseum.
Ecce locus in quo
habitamus coram te angustus
est nobis. Eamus usque ad ior-
danem et tollant singuli de
silva materias singulas ut
edificemus nobis ibi locum
ad habitandum. Qui dixit ite. Et
ait unus ex illis veni ergo et
tu cum servis tuis. Respondit ego
veniam. Et abiit cum eis. Cumque
venisset ad iordanem cede
bant ligna. Accidit autem ut
cum unus materiam succidisset
caderet ferrum in aquam
et exclamavit ille et ait
heu heu domine mi. Et hoc ipsum
mutuo acceperam. Dixit autem
homo dei ubi cecidit. At ille
monstravit ei locum. Precidit
ergo lignum et misit illud il
luc natavitque ferrum et ait
tolle. Qui extendit manum
et tulit illud. Rex autem syrie
pugnabat contra israel. Consilium
que iniit cum servis suis dicens
in loco illo et illo ponamus
insidias. Misit itaque vir dei
ad regem israel dicens. Cave
ne transeas in locum illum
quia ibi syri in insidiis sunt.
Misit itaque rex israel ad locum

que dixerat ei vir dei et preoccu-
pauit eum et obseruauit se
ibi non semel neque bis. Contur-
batumque est cor regis syrie pro
hac re. Et conuocatis seruis
suis. Rex syrie ait quare non
indicastis michi quis pro-
ditor mei sit apud regem
israel. Dixitque vnus seruorum
eius. nequaquam domine mi rex
sed eliseus propheta qui est in
israel indicat Regi israel omnia q-
cumque locutus fueris in concla-
ui tuo. Dixit eis. ite et
videte ubi sit ut mittam
et capiam eum. Nunciauerunt-
que ei. Ecce in dothaym. Misit
ergo illuc equos et currus et
robur exercitus. qui cum venis-
sent nocte circumdederunt ciui-
tatem. Consurgens autem dilu-
culo minister viri dei egressus
est. viditque in circuitu ciuitatis
exercitum equos et currus. Nunciaui-
tque ei dicens. Heu heu domine
mi quid faciemus. At ille
respondit. Noli timere. plures enim
nobiscum sunt quam cum illis.
Cumque orasset heliseus ait.
Domine aperi oculos pueri huius
ut videat. Et aperuit dominus oculos
pueri et vidit et ecce mons
plenus equorum et curruum in cir-
cuitu helisei. Hostes vero des-
cenderunt ad eum. Porro
heliseus orauit ad dominum
dicens. Percute obsecro gentem

hanc cecitate. Percussitque eos
dominus ne viderent iuxta verbum
helysei. Dixit autem ad eos he-
lyseus. non est hec via nec
ista est ciuitas. sequimini me
et ostendam vobis virum quem
queritis. Duxit ergo eos in samari-
am. Cumque ingressi fuissent
in samariam. Dixit helyseus
domine aperi oculos istorum ut
videant. Aperuitque dominus oculos
illorum et viderunt se esse in
medio samarie. Dixitque rex
israel ad helyseum cum vidisset
illos. Numquid percutiam eos
pater mi. At ille ait non percu-
ties. Neque enim cepisti
eos gladio vel arcu tuo
ut percutias. sed pone panem
et aquam coram eis ut co-
medant et bibant et vadant
ad dominum suum. Appositaque est
eis ciborum magna preparatio
et comederunt et biberunt
et dimisit eos abieruntque
ad dominum suum. et ultra non
venerunt latrones syrie in ter-
ram israel. Factum est autem post
hec congregauit benedab
rex syrie omnem exercitum suum
et ascendit et obsidebat sa-
mariam. Facta est autem fames
magna in samaria. Et tam-
diu obsessa est. donec venun-
daretur caput asini. lxxx
argenteis et iiii pars cabi ster-
coris columbarum quinque argenteis

Cumque rex israel transiret per murum
mulier quedam exclamavit
dicens salva me domine mi
rex. qui ait non te salvet
dominus unde te possim salvare
de area vel de torculari
Dixitque rex ad eam quid
tibi vis. Que respondit mulier ista
dixit michi da filium tuum ut come
damus hodie et filium meum
comedemus cras. Coximus
ergo filium meum et comedimus
Dixique ei die altera da filium
tuum ut comedamus eum que
abscondit filium suum. Quod cum
audisset rex scidit vestimen
ta sua et transiebat per murum
Viditque omnis populus cilicium
quo vestitus erat ad car
nem intrinsecus. Et ait rex
hec faciat michi deus et hec
addat si steterit caput he
lisei filii saphat super ipsum
hodie. Heliseus autem sede
bat in domo sua et senes
sedebant cum eo. Et antequam
veniret nuncius ille dixit — premisit itaque virum
ad senes. Numquid scitis quod
miserit filius homicide hic
ut precidat caput meum
Videte ergo cum venerit
nuncius claudite
hostium et non sinatis eum
introire. Ecce enim sonitus
pedum domini eius post eum
est. Et adhuc illo loquen
te apparuit eis nuncius qui
veniebat ad eum et ait Ecce
tantum malum a domino est. quid
amplius expectabo a domino

Dixit autem heliseus cap. vii.
Audite verbum domini. Hec
dicit dominus. In tempore hoc
cras modius simile uno sta
tere erit et duo modii ordei
statere uno in porta samarie
Respondens autem unus de duci
bus super cuius manum rex
innitebatur homini dei dixit
Si dominus fecerit etiam catharac
tas in celo numquid
poterit esse quod loqueris. Qui
ait videbis oculis tuis et
inde non comedes. Quatuor
ergo erant viri leprosi iuxta introi
tum porte qui dixerunt ad in
vicem quid hic esse volumus
donec moriamur. Sive ingredi
voluerimus civitatem fame
moriemur sive manserimus hic
moriendum nobis est. Venite ergo
et transfugiamus ad castra sy
rie. Si pepercerint nobis vive
mus. Si autem occidere nos vo
luerint nichilominus moriemur.
Surrexerunt ergo vespere ut veni
rent ad castra syrie. Cumque
venissent ad principium castrorum
syrie nullum ibidem repperierunt
Siquidem dominus sonitum audiri
fecerat in castris syrie cur
ruum et equorum et exercitus
plurimi. Dixeruntque ad invicem
Ecce mercede conduxit adversum

nos rex Israel reges Ethæorum et Egyptiorum et venirent super nos. Surrexerunt ergo et fugerunt in tenebris. Et reliquerunt tentoria sua et equos et asinos, fugeruntque animas tantum salvare cupientes. Igitur cum venissent leprosi ad principium castrorum, ingressi sunt unum tabernaculum et comederunt et biberunt. Tuleruntque inde argentum et aurum et vestes et abierunt et absconderunt. Et rursum reversi sunt ad aliud tabernaculum et inde similiter auferentes absconderunt. Dixeruntque ad invicem non recte facimus, hec enim dies boni nuncii est. Si tacuerimus et noluerimus nunciare usque mane, sceleris arguemur. Venite eamus et nunciemus in aula regis. Cumque venissent ad portam civitatis, narraverunt dicentes: Ivimus ad castra Syriæ et nullum ibidem repperimus hominem nisi equos et asinos alligatos et fixa tentoria. Ierunt ergo portarii et nunciaverunt in palatio regis intrinsecus. Qui surrexit nocte et ait ad servos suos: Dico vobis quid fecerint nobis Syri. Sciunt quia fame laboramus, et ideo egressi sunt de castris et latitant in agris dicentes: Cum egressi fuerint de civitate, capiemus eos vivos et tunc civitatem ingredi poterimus. Respondit autem unus servorum eius: Tollamus quinque equos qui remanserunt in urbe, quia ipsi tantum sunt in universa multitudine Israel; alii enim consumpti sunt, et mittentes explorare poterimus. Adduxerunt ergo duos equos, misitque rex in castra Syrorum dicens: Ite et videte. Qui abierunt post eos usque ad Iordanem. Et ecce autem omnis via plena erat vestibus et vasis que proiecerant Syri cum turbarentur. Reversique nuncii indicaverunt regi. Et egressus populus diripuit castra Syriæ. Factusque est modius similæ statere uno et duo modii ordei statere uno iuxta verbum domini. Porro rex ducem illum in cuius manu incumbebat constituit ad portam, quem conculcavit turba in introitu portæ, et mortuus est iuxta quod locutus fuerat vir dei quando descenderat rex ad eum. Factum est iuxta sermonem viri dei quem dixerat regi quando ait: Duo modii ordei statere erit et modius similæ statere uno hoc eodem tempore cras in porta Samariæ, quando responderat dux ille viro dei et dixerat

Etiam si dominus fecerit cathara
ctas celi aperiri numquid po
terit fieri quod loquitur et dixit
ei videbis oculis tuis et
inde non comedes evenit
ergo ei sicut predictum fuerat et
conculcavit eum populus in por
ta et mortuus est cap. viii.

Heliseus autem locutus
est ad mulierem cuius
vivere fecerat puerum
dicens Surge et vade tu et
domus tua et peregrinare ubi
cumque repereris vocavit enim
dominus famem et veniet super
terram vii annis. Que surrexit
et fecit iuxta verbum hominis
dei et vadens cum domo sua
peregrinata est in terra philisthiim
diebus multis. Cumque finiti
essent vii anni. reversa est
mulier de terra philisthiim. Et e
gressa est ut interpellaret
regem pro domo sua et agris
suis. Dixitque giezi domine mi
rex hec est mulier et hic est
filius eius quem suscitavit
heliseus. Et interrogavit rex
mulierem que narravit ei va
esse. Deditque rex ei eunuchum
unum dicens restitue ei omnia
que sua sunt et universos
reditus agrorum a die qua
reliquit terram usque ad presens
Venit quoque heliseus damascum
et benadab rex syrie egrotabat
nuntiaveruntque ei dicentes venit

vir dei ~~dicens~~ huc. Et ait
rex ad azahel. Tolle tecum
munera et vade in occursum viri
dei. Et consule dominum per eum
dicens si evadere potero de
infirmitate hac. Ivit igitur aza
hel in occursum eius habens se
cum munera et omnia bona
damasci honera xl camelorum
Cumque stetisset coram eo ait
filius tuus benadab rex
syrie misit me ad te dicens
Si evadere potero de infirmita
te hac. Dixitque ei heliseus
vade et dic ei sanaberis
porro ostendit michi dominus
quia morte morietur. Stetitque
cum eo et conturbatus est
usque ad suffusionem vultus.
flevitque vir dei. Cui azahel
ait. Quare dominus meus
flet. At ille respondit quia
scio que facturus sis filiis israel mala
Civitates eorum munitas
igne succendes. Et iuvenes
eorum interficies gladio. Et
parvulos eorum elides et pre=
gnantes divides. Dixitque
azahel. Quid enim sum servus
tuus canis ut faciam rem
istam magnam. Et ait heli
seus. Ostendit michi dominus te re
gem syrie fore. Qui cum
recessisset ab heliseo venit
ad dominum suum. Qui ait ei
Quid tibi dixit et ille respondit
Dixit michi recipies sa

nitate. Cumque venisset dies
altera tulit stragulum et
infudit aqua et expandit
super faciem eius. Quo mortuo
regnavit azahel pro eo. Anno
quinto yoram filii achab re
gis israel. Regnavitque yoram
filius yosaphat rex iuda.
xxxii^o annorum erat cum reg
nare cepisset et viii annis reg
navit in ierusalem. Ambulavitque
in viis regum israel sicut am
bulaverat domus achab. Filia
enim achab erat uxor eius.
Et fecit quod malum est in conspec
tu domini. Noluit autem dominus dis
perdere iuda propter david servum su
um sicut promiserat ei ut
daret ei lucernam et filiis eius
cunctis diebus. In diebus
illis recessit edom ne esset
sub iuda et constituit sibi re
gem. Venitque yoram seyra
et omnes currus cum eo. Et sur
rexit nocte et percussit ydu
meos qui eum circumdederant
et principes curruum. Populus autem
fugit in tabernacula sua. Re
cessit ergo edom ne esset sub
iuda usque ad diem hanc. Tunc lobna
recessit ~~lobna~~ in
tempore illo. Reliqua autem
sermonum yoram et universa que
fecit nonne hec scripta sunt
in libro verborum dierum regum
iuda. Et dormivit yoram
cum patribus suis. Sepultusque
est in civitate david.

Et regnavit ahazias filius
eius pro eo. Anno duodecimo
yoram filii achab regis israel
Regnavit ahazias filius
yoram regis iuda. xx duorum
annorum erat ahazias cum
regnare cepisset et uno anno
~~regnavit~~ regnavit in ierusalem.
Nomen matris eius athalia
filia amri regis israel. Et
ambulavit in viis domus
achab. Et fecit quod malum
est coram domino sicut domus
achab. Gener enim domus
achab fuit. Abiit quoque cum
yoram filio achab ad preliandum
contra azahel regem syrie
in ramoth galaad. et vulnera
verunt yoram syri. Qui reversus
est ut curaretur in iezrahel
quia vulneraverant eum syri
in ramoth preliantem contra aza
hel regem syrie. Porro o
chosias filius yoram rex
iuda descendit invisere yo
ram filium achab in iezra
hel qui egrotabat ibi. Cap. ix

Heliseus autem propheta
vocavit unum de filiis
prophetarum et ait illi
accinge lumbos tuos et
tolle lenticulam olei hanc
in manu tua et vade in
ramoth galaad. Cumque ve
neris illuc videbis hieu fi
lium yosaphat filii namsi
et ingressus suscitabis eum
de medio fratrum suorum et

hieu. ad quem ex omnibus nobis. at ille dixit, ad te o princeps.

introduces interius cubiculum.
tollensque lenticulam olei fun-
des super caput eius. Et di-
ces. hec dicit dominus. unxi te
regem super israel. aperiesque hos-
tium et fugies et non ibi sub-
sistes. Abiit ergo adolescens
puer prophete in ramoth ga-
laad. et ingressus est illuc.
Ecce autem principes exercitus
sedebant. et ait. Verbum michi
ad te o princeps. Dixitque
... Et surrexit. et ingres-
sus est cubiculum. At ille fu-
dit oleum super caput eius
et ait. hec dicit dominus deus
israel. unxi te regem super
populum domini israel. Et percu-
ties domum achab domini tui
ut ulciscar sanguinem servorum
meorum prophetarum. et sanguinem
omnium servorum domini de manu ie-
zabel. perdamque omnem domum
achab et interficiam de domo
achab mingentem ad parietem
et clausum et novissimum
in israel. Et dabo domum a-
chab ... sicut domum
ieroboam filii nabath. et
sicut domum baasa filii achia.
iezabel quoque comedent
canes in agro iezrahel. nec
erit qui sepeliat eam. Ape-
ruitque hostium et fugit. hy-
eu autem egressus est ad ser-
vos domini sui. Qui dixerunt
ei. Recte ne sunt omnia. quid
venit insanus iste ad te.
Qui ait eis. Nostis hominem
et quid locutus sit. At illi
responderunt. falsum est.
sed magis narra nobis. Qui
ait eis. hec et hec locutus est michi
et dixit. hec dicit dominus. unxi
te regem super israel. ffestina-
verunt itaque. et unusquisque tol-
lens pallium suum posuerunt
sub pedibus eius in similitudinem
tribunalis. Et cecinerunt
tuba. atque dixerunt. Regnavit
hyeu. Coniuravit ergo hyeu
filius iosaphat filii namsi
contra ioram. Porro io-
ram obsederat ramoth
galaad ipse et omnis
israel contra azahel regem
syrie. Dixitque hyeu. Si pla-
cet vobis. nemo egrediatur
profugus de civitate. ne va-
dat et nunciet in israel. Et
ascendit et profectus est in iez-
rahel. ioram enim egro-
tabat ibi. et ochozias rex
iuda descenderat ad visitandum ioram.
Igitur speculator qui sta-
bat super turrem iezrahel
vidit globum hieu venientis et ait. video
ego globum. Dixitque ioram. tolle currum et mit-
te in occursum eorum. et dicat
vadens. Recte ne sunt omnia.
Abiit ergo qui ascenderat
currum in occursum eorum. Et
ait. hec dicit rex. Pacata
sunt omnia. Dixitque hyeu.
Quid tibi et paci. transi et
sequere me. Nunciavit quoque
speculator dicens. Venit nuncius et
non revertitur. Misit etiam currum equorum
secundum. venitque ad eos et ait. hec
dicit rex. Numquid pax est. et ait hieu.
Quid tibi et paci. transi et sequere
me. Nunciavit autem speculator i-

et reversus fue-
rat ut curaret-
ur in iesrael propter
vulnera quia
percusserant eum
siri pugnantem
contra azahel
regem sirie

speculator dicens venit usque
ad eos et non revertitur. Est autem
incessus quasi incessus Hieu
filii Namsi, preceps enim graditur.
Et ait rex: Iunge currum. Iun-
xeruntque currum eius. Et
egressus est Ioram rex Israel
et Ochozias rex Iuda singu-
li in curribus suis. Egressique
sunt in occursum Hieu et in-
venerunt eum in agro Naboth
Iezrahelite. Cumque vidisset
Ioram Hieu, dixit: Pax est
Hieu? At ille respondit: Que
pax? adhuc fornicationes
Iezabel matris tue et vene-
ficia multa vigent. Conver-
tit autem Ioram manum suam
et fugiens ait ad Ochoziam:
Insidie, insidie, Ochozia. Por-
ro Hieu tetendit arcum
manu et percussit Ioram inter
scapulas, et egressa est sa-
gitta per cor eius, statimque
corruit in curru suo. Et ait
Hieu ad Badacher ducem:
Tolle, proice eum in agro
Naboth Iezrahelite. Me-
mini enim quando ego et tu
sedentes in curru sequeba-
mur Achab patrem huius, quod
Dominus onus hoc levaverit
super eum dicens: Si non pro
sanguine filiorum eius quem
vidi heri, ait Dominus, reddam
in agro isto, dicit Dominus. Nunc
igitur tolle et proice eum

naboth et pro sangine

in agrum iuxta verbum Domini. Ochozias
autem rex Iuda videns
hoc fugit per viam domus
orti; persecutusque eum Hieu
et ait: Etiam hunc percutite in
curru suo. Et percusserunt eum
in ascensu Gaber qui est iuxta
Ieblaam. Qui fugit in Mage-
do et mortuus est ibi. Et
imposuerunt eum servi sui super
currum suum et tulerunt in Ierusalem
sepelieruntque eum in sepulcro
cum patribus suis in civitate
David. Anno xi. Ioram filii
Achab regis Israel regna-
vit Ochozias super Iuda.
Venitque Hieu in Iezrahel.
Porro Iezabel audito in-
troitu, depinxit oculos suos
stibio et ornavit caput
suum. Et respexit per fenestram
ingredientem Hieu per portam
et ait: Numquid pax esse potest
Zambri qui interfecit dominum
suum? Levavitque Hieu faciem
suam ad fenestram et ait:
Que est ista? Et inclinaverunt
se ad eum duo vel tres
eunuchi dicentes: Hec Ieza-
bel est. At ille dixit: Precipi-
tate eam deorsum. Et pre-
cipitaverunt eam, aspersusque est
sanguine paries et equorum
ungule, qui conculcaverunt eam.
Cumque ingressus esset ut co-
mederet biberetque, ait: Ite et
videte maledictam illam et

sepelite eam quia filia regis
est. Cumque issent ut sepelirent
eam non invenerunt nisi cal
variam et pedes et summas
manus. Reversique sunt et nunt
ciaverunt ei. Et ait Hieu: Ser
mo domini est quem locutus est
per servum suum Helyam Thesbiten
dicens: In agro Iesrahel co
medent canes carnes Ieza
bel. et erunt carnes Ieza
bel sicut stercus super faciem
terre in agro Iesrahel. ita ut
pretereuntes dicant: Hecine est illa
Iezabel. Capitulum decimum

Erant autem achab
septuaginta filii in samaria.
Scripsit ergo Hieu litteras et
misit in samariam ad opti
mates civitatis et ad ma
iores natu et ad nutricios
achab dicens: Statim ut
acceperitis litteras has qui habe
tis filios domini vestri et currus et
equos et civitates firmas
et arma. eligite meliorem
et eum qui vobis placuerit
de filiis domini vestri et ponite super
solium patris sui et pugnate
pro domo domini vestri. Timuerunt
illi vehementer et dixerunt: Ecce
duo reges non potuerunt stare
coram eo et quomodo nos vale
bimus resistere. Miserunt
ergo prepositi domus et prefecti
civitatis et maiores natu
et nutricii ad Hieu dicentes:
Servi tui sumus quecumque iusseris
faciemus. Nec constituemus nobis
regem. quecumque tibi placent fac.
Rescripsit autem eis litteras secundo
dicens: Si mei estis et obe
ditis michi. tollite capita filiorum
domini vestri et venite ad me
hac eadem hora cras in Iesra
hel. Porro filii regis septuaginta
viri apud optimates civitatis
nutriebantur. Cumque venissent
littere ad eos tulerunt filios
regis et occiderunt septuaginta vi
ros. et posuerunt capita eorum
in cophinis. Et miserunt ad
eum in Iesrahel. Venit autem
nuncius ad eum et indicavit
ei dicens: Attulerunt capita
filiorum regis. Qui respondit: Ponite
ea ad duos acervos iuxta
introitum porte usque mane. Cumque
diluxisset egressus est stans
dixit ad omnem populum: Iusti
estis. si ego coniuravi contra
dominum meum et interfeci eum.
Quis percussit omnes istos. Vi
dete ergo nunc quoniam non cecidit de sermo
nibus domini in terram quos lo
cutus est dominus super domum
achab et dominus fecit quod locu
tus est in manu servi sui he
lye. Percussit ergo Hieu omnes
qui reliqui erant de domo
achab in Iesrahel et univer
sos optimates eius et notos
et sacerdotes eius donec non
remanerent ex eo reliquie.
Et surrexit. et venit in Sa
mariam. Cumque venisset ad

camera pastorum in via invenit
fratres ochozie regis iuda dixitque
ad eos Quis vos estis
vos. At illi responderunt fratres Ocho
zie sumus et descendimus ad
salutandum filios regis et filios
regine. Qui ait. Comprehendite
eos vivos. quos cum comprehen-
dissent vivos iugulaverunt
eos in cisterna iuxta cameram
xlii viros et non reliquit
ex eis quemquam. Cumque abiisset
inde invenit Ionadab filium
Rechab in occursum sibi et bene-
dixit ei. Et ait ad eum Iehu.
Numquid est cor tuum rectum
cum corde meo sicut cor meum
cum corde tuo. Et ait Ionadab.
Est. Si est inquit da manum tuam.
Qui dedit ei manum suam. At
ille levavit eum ad se in currum
Dixitque ad eum. Veni mecum
et vide zelum meum pro domino. et
inpositum in curru suo duxit in
samariam. Et percussit omnes
qui reliqui fuerant de achab
in samaria. usque ad inter
nitionem iuxta verbum domini quod locutus est
per heliam. Congregavit ergo Iehu
omnem populum. Et dixit ad eos.
Achab coluit baal parum.
ego autem amplius colam eum.
Nunc igitur omnes prophetas baal
et universos servos eius. et cunc-
tos sacerdotes illius vocate
ad me. nullus sit qui non
veniat. Sacrificium enim grande

est michi baal. Quicumque defuerit
non vivet. Porro Iehu facie-
bat hoc insidiose ut disperderet
cultores baal. Et dixit sanctifi-
cate diem sollempnem baal.
Vocavitque et misit in univer-
sos terminos israel. et venerunt omnes servi
baal. non fuit residuus ne
unus quidem qui non veniret
et ingressi sunt in domum ba-
al. Et repleta est domus
baal a summo usque ad summum.
Dixitque hiis qui erant super
vestes. Proferte vestimenta scri-
nis baal universis. et protulerunt
eis vestes. Ingressusque Iehu
et Ionadab filius Rechab
in templum baal ait cultoribus
baal. perquirite et videte ne
quis forte vobiscum sit de servis
domini. sed ut sint soli servi
baal. Ingressi sunt igitur
ut facerent victimas et holo-
causta. Iehu autem preparaverat
sibi foris lxxx viros et dixerat
eis. Quicumque fugerit de viris
hiis quos ego adduxero in
manus vestras, anima eius erit
pro anima illius. Factum est autem
cum completum esset holocaustum pre-
cepit Iehu militibus et duci-
bus suis. Ingredimini et percutite
eos. nullusque evadat. Percusse-
runtque eos in ore gladii. et pro-
iecerunt milites et duces. et
ierunt in civitatem templi ba-
al. Et protulerunt statuam de

phanis baal et combusserunt
et comminuerunt eam. destruxerunt
quoque edem baal et fecerunt pro ea
latrinas usque in diem hanc.
Delevit itaque Ihesu baal
de Israel. Verumtamen a peccatis Ie
roboam filii nabath qui pec
care fecit Israel non recessit
nec dereliquit vitulos aureos
qui erant in bethel et in dan.
Dixit autem dominus ad Ihesu quia
studiose egisti quod rectum erat
et placebat in oculis meis
et omnia que erant in corde
meo fecisti contra domum achab.
filii tui usque ad quartam generationem
sedebunt super thronum Israel.
Porro Ihesu non custodivit
ut ambularet in lege domini
dei Israel in toto corde suo. non
enim recessit a peccatis Ierobo
am qui peccare fecerat Israel.
In diebus illis cepit dominus te
dere super Israel. percussitque eos
azahel in universis finibus Israel a
Iordane contra orientalem plagam
omnem terram galaad et gad
et ruben et manasse et aroer
que est super torrentem arnon
et galaad et basan. Reliqua
autem verborum Ihesu et universa
que fecit et fortitudo eius
nonne hec scripta sunt in libro
verborum dierum regum Israel. Et
dormivit Ihesu cum patribus
suis sepelieruntque eum in sa
maria. Et regnavit Ioachaz

filius eius pro eo. dies autem quibus
regnavit Ihesu super Israel viginti et octo
sunt anni in samaria. Cap. XI.

Athalia vero mater ochozie
videns mortuum filium
suum surrexit et interfecit
omne semen regium. Tollens autem
Iosaba filia regis Ioram
soror ochozie Ioas filium ochozie
et furata est eum de medio fi
liorum regis qui interficiebantur
et nutricem eius de triclinio
et abscondit eum a facie atha
lie ut non interficeretur. Fuitque cum
ea in domo domini sex annis.
Porro athalia regnavit super
terram. Anno autem septimo misit [septem annis]
Ioiada assumens centuriones
milites. introduxit ad se in
templum domini. pepigitque cum
eis fedus. et adiurans eos
in domo domini ostendit eis filium
regis. et precepit eis dicens
Iste est sermo quem facere debetis
Tercia pars vestrum introeat
sabbato et observet excubias
domus regis. Due vero partes
ex vobis omnes egredientes
sabbato custodiant excubias do
mus domini circa regem. et vallabi
tis eum habentes arma in ma
nibus vestris. Si quis autem
ingressus fuerit templi septum interficiatur.
Eritisque cum rege introeuntes
et egredientes. Et fecerunt cen
turiones iuxta omnia que pre
ceperat eis Ioiada sacerdos. Et

[regis. Tercia autem pars sit ad portam Seir, et tercia pars sit ad portam que est post habitaculum scutariorum et custodietis excubias domus Messa]

[septum]

assumentes singuli viros suos
qui ingrediebantur sabbatum cum
his qui egrediebantur e sabba
to venerunt ad yoyada sacerdotem.
Qui dedit eis hastas et arma
regis david que erant in domo
domini. Et steterunt singuli haben
tes arma in manu sua a
parte templi dextra usque ad
partem sinistram altaris et edis
circum regem. Produxitque filium
regis et posuit super eum dya
dema et testimonium. Feceruntque eum
regem et unxerunt et plauden
tes manu dixerunt. Vivat
rex. Audivit autem athalia
vocem populi currentis et ingressa
ad turbas in templum domini vidit
regem stantem super tribunal
iuxta morem et cantores et tur
bas prope eum. omnemque popu
lum terre gaudentem et canentem tu
bis. et scidit vestimenta sua.
Clamavitque. Coniuratio coniuratio.
precepit autem yoyada centurionibus
qui erant super exercitum et ait
eis. Educite eam extra septa
templi. Et quicumque eam secu
tus fuerit feriatur gladio. Dix
erat enim sacerdos. Non occidatur
in templo domini. Imposueruntque ei
manus et impegerunt eam
per viam introitus equorum
iuxta palatium. et interfecta
est ibi. Pepigit ergo yoyada
fedus inter dominum et inter re
gem et populum. Ingressusque est
ut esset populus domini. et
inter regem et populum

omnis populus terre templum baal
et destruxerunt aras eius et
ymagines contriverunt valide.
Mathan quoque sacerdotem baal oc
ciderunt coram altari. Et po
suit sacerdos custodias in domo
domini. tulitque centuriones et ce
rethi et phelethi legiones
et omnem populum terre. Deduxerunt
que regem de domo domini et ve
nerunt per portam scutariorum
in pallacium. et sedit super thro
nos regum. Letatusque est
omnis populus terre et civitas
quievit. Athalia autem occisa
est gladio in domo regis.
VII annorum erat yoas cum
regnare cepisset. Cap. XII.

Anno VII Iehu regnavit
yoas XL annis
regnavit in ierusalem.
Nomen matris eius sebya de
bersabee. Fecitque yoas
rectum coram domino cunctis
diebus quibus docuit eum
yoyada sacerdos. Verumtamen
excelsa non abstulit. Adhuc
enim populus immolabat et ado
lebat incensum in excelsis.
Dixitque yoas ad sacerdotes.
Omnem pecuniam sanctorum que
illata fuerit in templum domini a
pretereuntibus que offertur pro precio
anime et quam sponte et arbitrio
cordis sui inferunt in templum
domini. accipiant illam sacerdotes
iuxta ordinem suum et instaurent

sartatecta domus. si quid
necessarium viderint instaurent.
Igitur usque ad xxiij. annum
Regis yoas non instaurave
runt sacerdotes sartatecta
templi. Vocavitque Rex yoas
yoyada pontificem et sacerdo
tes templi dicens eis. quare
sartatecta non instauratis
templi. Nolite amplius ac
cipere pecuniam iuxta ordinem
vestrum. sed ad instauracionem
templi reddite eam. Prohibi
tique sunt sacerdotes ultra
accipere pecuniam a populo. et
instaurare sartatecta domus.
Et tulit yoyada pontifex ga
zophilacium unum. aperuitque
foramen desuper. et posuit
illud iuxta altare ad dexteram
ingredientium domum domini. Mit
tebantque in eo sacerdotes qui
custodiebant hostia omnem
pecuniam. esse in gazophilacio.
que deferebatur ad templum
domini. Cumque viderent nimiam
pecuniam esse in gazophilacio.
ascendebat scriba regis
et pontifex. Effundebantque
et numerabant pecuniam que
inveniebatur in domo domini.
et dabant eam iuxta numerum
atque mensuram in manu eorum
qui preerant cementariis
domus domini. Qui inpendebant
eam in fabris lig
norum et cementariis. hiis
qui operabantur in domo domini. et
sartatecta faciebant. et in
hiis qui cedebant saxa. et
ut emerent ligna et lapides
qui excidebantur. ita ut imple
retur instauracio domus domini. in omnibus que — indigebat expensa ad muniendam domum
Verumtamen non fiebant ex eadem
pecunia ydrie templi et fu
scinule. et thuribula et tu
be. Omne autem vas aureum
et argenteum de pecunia que
inferebatur in templum domini.
hiis enim qui faciebant opus
dabatur. ut instauraretur tem
plum domini. et non fiebat racio
hiis hominibus qui accipiebant
pecuniam ut distribuerent
eam artificibus. sed in fide trac
tabant eam. pecuniam vero pro
delicto et pecuniam pro peccatis
non inferebant in templum domini.
quia sacerdotum erat. Tunc ascen
dit azahel Rex syrie. et pug
navit contra geth. cepitque eam
et direxit faciem suam ut
ascenderet in ierusalem. Quam ob
rem tulit yoas omnia sanc
tificata que sanctificaverat yo
zaphat yoram et ochosias
patres eius reges iuda. et
que ipse obtulerat. omne ar
gentum quod inveniri potuit
in thezauris templi domini et
in palacio regis. misitque a
zahel regi syrie. et recessit
ab ierusalem. Reliqua autem sermonum
Regis yoas et universa que fecit

✠ eius pro eo. Anno xxxvii
ioas regis iuda. reg-
nit ioas filius

Nonne hec scripta sunt i lib°
dier. Regū iuda Surrexerunt
aūt servi eius et coniuraverūt
inter se/ percusserunt qz yoas in
domo mello in descensu se=
la/ yoachan namqz filius
semath et yozaphat filius
somer/ servi eius percusserūt
eū · et mortuus ē. et sepelie
cū runt eū cū patribus suis in ci
vitate david/ regnavitqz
Amasias filius eius xiii. c.
Anno xxiii. yoas filii
ochozie regis iuda
Regnavit yoachas
filius yheu sup israel et in sa
maria · xvii · annis Et fec
malū coram dno secutusqz
est pecca yeroboā filii nabot
qui peccare fecit isrl et no
declinavit ab eis. Iratusqz
est furor dni contra isrl et
tradidit eos in manus aza
hel regis sirie. et in manu
benedab filii azahel. cunctis
diebus/ Deprecatus est aut
yoachas faciē dni Et audiuit
eum dns. vidit enim angusti
am isrl/ quia attriverat eos
rex sirie. Et dedit dns sal
israeli et li vatorē israeli in tabinaclis
beratus ē suis sicut heri et nudius
de manu tercius/ verūtamen no recesserūt
regis sirie. a pccis domus yeroboam. qui
habitaue peccare fecit isrl sz in pccis
runt qz filii eius ambulaverūt siquidē et
lucus permansit in samaria

Et no sunt derelicti yoachas
de ppło nisi quinquaginta equi=
tes. et x currus. et x milia pedi
tum/ interfecerat eni eos rex sirie/
et redegerat q̃ si pulverem i tri=
tura aree Reliqua aut sermonū
yoachas et univsa q̄ fecit et
fortitudo eius nonne hec scri
ta sunt in libro sermonū dier
regū isrl. Dormivit qz yoa
chas cū patribus suis/ et se
pelierunt eum in samaria.
Regnavit qz yoas filius yo
achaz sup isrl in samaria xvi
annis Et fecit qd malū ē
in conspectu dni No eni de
clinavit ab omnibz pccis yero
boam filii naboth qui pecca
re fecit isrl in ipsis ambulavit
Reliqua aut sermonū yoas
et univsa q̄ fecit et fortitudo
eius quomodo pugnaverit c̄ amasiā
rege iuda Nonne hec scripta st
in libro sermonū dier Regum
isrl Et dormivit yoas cum
patribus suis Et sedit yerobo
am sup soliū eius Porro
yoas sepultus est in sama
ria cū regibz isrl. heliseus
aut egrotabat infirmitate
qua et mortuus est Descen
ditqz ad eū yoas rex isrl et
flebat corā eo/ dicebatqz
pr mi pr mi currus isrl et
auriga eius Et ait illi he
liseus affer arcū et sagittas
Cū attulisset ad eū arcu et

qz

+ et stetisset iratus est contra eum vir
dei et ait. Si percussisses quinquies aut sexies aut septies percussisses Syriam usque
ad consumationem. Nunc autem percuties eam tribus vicibus.

sagittas. Dixit ad regem Israel po
ne manum tuam Israel super arcum.
et cum posuisset ille manum suam
super arcum superposuit Heliseus
manus suas manibus regis
et ait aperi fenestram orientalem.
Cumque aperuisset dixit Heliseus
iace sagittam et iecit. Et ait
Heliseus. sagitta salutis domini
et sagitta salutis contra Syriam.
percutiesque Syriam in Afeth do
nec consumes eam. Et ait
tolle sagittas. qui cum tulisset
Rursum dixit ei percute ia
culo terram et cum percussisset
tribus vicibus et stetisset. Mortuus est
ergo Heliseus et sepelierunt eum.
Latrunculi autem de Moab vene
runt in terram in ipso anno.
Quidam autem sepeliebant hominem
et ut viderunt latrunculos.
proiecerunt cadaver in sepulcro
Helisei. Quod cum tetigisset
ossa Helisei revixit homo
et stetit super pedes suos.
Igitur Azahel rex Syrie af
flixit Israel cunctis diebus
Ioachas. Et misertus est dominus
eorum et reversus est ad eos
propter pactum suum quod habebat ad
Abraham Ysaac et Iacob.
et noluit disperdere eos neque proi
cere eos penitus usque in pre
sens tempus. Mortuus est autem
Azahel rex Syrie et regnavit
Benadab filius eius pro eo.
Porro Ioas filius Ioachas

tulit urbes de manu Bena
dab filii Azahel quas tule
rat de manu Ioachas patris
sui iure prelii. Tribus vicibus
percussit eum Ioas et reddi
dit civitates Israel. xiiij cap

In anno secundo Ioas filii Io
achas regis Israel. Regna
vit Amasias filius Ioas re
gis Iuda. xxv annorum erat
cum regnare cepisset. xx et nov
em annis regnavit in Ierusalem.
Nomen matris eius Ioaden
de Ierusalem. Et fecit quod rectum est
coram domino. Verumtamen non ut
David pater eius. Iuxta omnia que
fecit Ioas pater suus fecit.
nisi hoc tantum quod excelsa non
abstulit. Adhuc enim immola
bat populus et adolebat incen
sum in excelsis. Cumque obtinu
isset regnum percussit servos
suos qui interfecerant regem
patrem suum. Filios autem eorum
non occidit iuxta quod scriptum est
in libro legis Moysi sicut pre
cepit dominus Moysi dicens Non
morientur patres pro filiis neque
filii pro patribus suis sed unus
quisque in peccato suo morietur.
Ipse percussit Edom in valle
Salinarum x milia et appre
hendit Petram in prelio vocavitque
nomen eius bethel usque in
presentem diem. Tunc misit
Amasias nuncios ad Ioas
filium Ioachas filii Iehu regis

isrl. dicens. Veni et videamus
nos. Remisitque ioas rex isrl
ad amasiam regem iuda di
cens. Carduus libani misit
ad cedrum que est in libano. dicens.
Da filiam tuam filio meo uxo
rem. Transieruntque bestie saltus
que sunt in libano et concul
caverunt carduum. percuciens inva
luisti super edom et sublevavit
te cor tuum. Contentus esto
gloria et sede in domo tua. quare
provocas malum ut cadas tu
et iuda tecum. Et non acquie
vit amasias. Rex iuda. Ascenditque ioas rex isrl et vide
runt se ipse et amasias rex
iuda in bethsames oppido iude.
percussusque est iudas coram
isrl et fugerunt unusquisque in ta
bernacula sua. Amasiam vero regem
iuda filium ioas filii ochozie
cepit ioas rex isrl in bethsa
mes oppido iude percussus et
adduxit eum in ierlm et interru
pit murum ierlm a porta effra
ym usque ad portam anguli qua
dringentis cubitis. Tulitque omne aurum
et argentum et universa vasa
que inventa sunt in domo domini
in thesauris regis et obsides,
et reversus est in samariam. Re
liqua autem sermonum ioas que
fecit et fortitudo eius qua
pugnavit contra amasiam regem
iuda nonne hec scripta sunt
in libro sermonum dierum regum

isrl. Dormivitque ioas cum patri
bus suis et sepultus est in sa
maria cum regibus isrl. Et reg
navit ieroboam filius eius
pro eo. Vixit autem amasias filius
ioas rex iuda postquam mor
tuus est ioas filius ioachas
regis isrl xv annis. Reliqua
autem sermonum amasie nonne
hec scripta sunt in libro sermo
num dierum regum iuda? factaque
est coniuratio contra eum in ierlm. At
ille fugit in lachis. Miseruntque
post eum in lachis et inter
fecerunt eum ibi. et asportaverunt
in equis. sepultusque est in ierlm
cum patribus suis in civitate
david. Tulit autem universus
populus iude azariam et constitue
runt eum regem pro patre suo
amasia. Ipse edificavit ahyla
et restituit eam iude postquam
dormivit rex cum patribus suis. Anno
xv amasie filii ioas regis
iuda regnavit ieroboam filius
ioas regis isrl in samaria xl
et uno anno. Et fecit quod ma
lum est coram domino. Non recessit
ab omnibus peccatis ieroboam filii
nabath qui peccare fecit isrl
ab introitu emath usque ad
mare solitudinis iuxta sermonem
domini dei isrl quem locutus est per
servum suum ionam filium amathi
prophetam qui erat de geth que
est in opher. Vidit enim dominus
afflictionem isrl amaram nimis

z q9 9sumpti essent usqz ad clausos
carcere z extremos z nō est
qui auxiliaret isrł desub ce
lo sz salvavit eos. Nec locutus
est dns ut deleret nomē isrł
de sub celo sed salvavit eos
in manu ieroboā filii ioas.
Reliqua aut sermonū ieroboā
et universa que fecit z forti
tudo eius q̄ preliatus ē z quō re
stituit damascū et emath
iude i isrł. Nonne hec scripta
sunt in libro dierum regum isrł.
Dormivit qz ieroboā cum
patribus suis regibus isrł.
Et regnavit zacharias filius
eius pro eo. Anno xxvii. iero
boam regis isrł. regnavit
azarias filius amasie regis
iuda. xvi. annorum erat cum reg
nare cepisset. z l. duobus annis
regnavit i ierlm. nomen matris
eius iechelia de ierlm. fecit
qz qđ erat placitum corā dno
iuxta oia q̄ fecerat amasi
as pr eius. Verumtamen excel
sa nō est demolitus. Adhuc
plebs sacrificabat z immola
bat z adolebat incensum
in excelsis. percussit aut dns
regem et fuit leprosus usqz
in die mortis sue. Et habita
bat in domo libera seorsum.
Ioathas vo filius regis
gubernabat palatium z iudicabat
populum tre. Reliqua aut sermo
num azarie et universa q̄ fecit.

Nonne hec scripta sunt i libro
dierum librorum regum iuda et
dormivit azarias cum patri
bus suis. sepelierunt eum cum maio
ribus suis in civitate dd z
regnavit ioathas filius
eius pro eo. Cap. xv.

Anno xxxviii. azarie
regis iuda regnavit
zacharias filius iero
boam super isrł in samaria
vi. mensibus. Et fecit quod ma
lum erat corā dno sicut fe
cerant patres eius. Non recessit
a peccatis ieroboā filii nabat
qui peccare fecit isrł. Con
iuravit aut contra eum sellum filius
iabes percussitqz eum palam
et interfecit. regnavitqz pro eo.
Reliqua aut verborum zacharie.
Nonne hec scripta sunt i libro
dierum sermonum regum isrł. Hic
est sermo dni quem locutus est
ad ieu dicens. filii tui usqz
ad quartam generationem sedebunt
de te super thronum isrł. Factum
qz est ita. Sellum filius ia
bes regnavit xxxix. anno
azarie regis iuda. Regnavit
aut uno mense in samaria et
ascendit manahen filius
gaddi de thersa venitqz in
samariam et percussit sellum
filium iabes in samaria. Et
ascendit manahen filius gaddi de tersa
venit qz samaria et percussit
sellum filium
iabes i samaria et interfecit
eum.
et interfecit eum et regnavit
pro eo. Reliqua aut sermonum

bellum eius et coniuratio per quam teten-
dit insidias. Nonne hec scripta
sunt in libro sermonum dierum
regum Israel. Tunc percussit Ma-
nahen Tapsam et omnes qui
erant in ea et terminos eius de
Thersa. Noluerunt enim aperire ei.
et interfecit omnes pregnantes
eius et scidit eas. Anno xxx
ix. Azarie regis Iude regnavit
Manahen filius Gaddi super
Israel x annis in Samaria. Fecit-
que quod malum erat coram Domino.
Et non recessit a peccatis Ierobo-
am filii Nabath qui peccare
fecit Israel cunctis diebus eius.
Veniebat Phul rex Assyriorum
in terram et dabat Ma-
nahen Phul mille talenta
argenti ut esset ei in auxilium
et firmaret regnum eius. Indi-
xitque Manahen argentum
super Israel potentibus et divitibus
ut daret regi Assyriorum l
siclos argenti per singulos annos.
Reversusque est rex Assyriorum et
non est moratus in terra.
Reliqua autem sermonum Mana-
hen et universa que fecit.
nonne hec scripta in libro sermo-
num dierum regum Israel. Et dormi-
vit Manahen cum patribus suis.
Regnavitque Phaceia filius
eius pro eo. Anno l Azarie re-
gis Iude regnavitque Phaceia
filius Manahen super Israel bi-
ennio. et fecit quod malum erat
coram Domino. Non recessit a peccatis
Ieroboam filii Nabath qui
peccare fecit Israel. Coniuravit
autem adversus eum Phacee filius
Romelie dux exercitus eius et
percussit eum in Samaria in tur-
re domus regie iuxta Argob
et iuxta Arie et cum eo l viros
de filiis Galaaditarum et interfecit
eum. Regnavitque pro eo. Reliqua
autem sermonum Phaceye et uni-
versa que fecit. Nonne hec scripta
sunt in libro libro sermonum dierum regum
Israel. Anno lii Azarie regis Iude
regnavit Phacee filius Rome-
lie super Israel in Samaria xx annis.
et fecit quod malum erat coram Domino.
non recessit a peccatis Ieroboam
filii Nabath qui peccare fecit
Israel. In diebus Phacee regis
Israel venit Teglathphalazar rex
Assur et cepit Aion et Abel
domum Maacha et Ianoe et Ce-
des et Azor et Galaad et Gali-
leam et universam terram Neptha-
lim et transtulit eos in Assyrios.
Coniuravit autem et tetendit
insidias Ozee filius Hela contra
Phacee filium Romelie et per-
cussit eum et interfecit. Regnavit
que pro eo xx anno Ioathan fi-
lii Ozye. Reliqua autem sermonum
Phacee et universa que fecit. Non-
ne hec scripta sunt in libro dierum
regum Israel. Anno ii Phacee
filii Romelie regis Israel. Reg-
navit Ioathan filius Ozye regis

iude .xv. annorum erat cum regna
re cepisset · et xvi. annis regn
in ierlm. Nomen matris eius
ierusa filia sadoch. fecitque
quod placitum erat coram dno.
iuxta omnia que fecerat ozi
as pr suus operatus est. Verumptamen
excelsa non abstulit. Adhuc enim
populus ymolabat et adole
bat incensum in excelsis. Ipse
edificavit portam domus
dni sublimissimam. Reliqua autem
sermonum ioatham et universa
que fecit. Nonne hec scripta sunt
in libro sermonum dierum regum
iuda. In diebus illis cepit dns
mittere in iuda rasyn regem
syrie et phacee filium Romelie.
Et dormivit ioatham cum
patribus suis. sepultusque est
in civitate david patris sui.
Et regnavit achas filius
eius pro eo. Capitulum .xvi.

Anno xvii. phacee
filii Romelie regnavit
[filius] regnavit achas
fil9 ioatham regis iuda. xx. anno
rum erat achas cum regnare
cepisset. xvi. annis regnavit
in ierlm. non fecit quod placitum
erat in conspectu dni dei sui
sicut david pr eius. sed ambu
lavit in via regum isrl. Insuper et
filium suum consecravit transferens
per ignem. secundum ydola gentium que
dissipavit dns coram filiis isrl.
ymolabatque victimas et ado
lebat incensum in excelsis et
in collibus et sub omni ligno
frondoso. Tunc ascendit ra
syn rex syrie. et phacee filius
isrl ymolabatque Romelie rex
isrl in ierlm ad preliandum. Cumque
obsiderent achas non valuerunt
superare eum. In tempore illo
restituit rasyn rex syrie a
ilam syrie et eiecit iudeos
de achyla et ydumei et syri
venerunt in achyla et habitaverunt
ibi usque in diem hanc. Misit autem
achaz nuncios ad teglapha
lasar regem assyriorum dicens.
Servus tuus et filius tuus
ego sum. ascende et salvum
me fac de manu regis syrie et
de manu regis isrl qui consurrexe
runt adversum me. Et cum colle
gisset achaz argentum et aurum
quod inveniri potuit in templo
dni et in thesauris regis misit
regi assyriorum munera. qui arquie
vit voluntati eius. Ascendit
enim rex assyriorum in damascum
et vastavit eam. et transtulit ha
bitatores eius cyrenen. Ra
syn autem interfecit. Perrexit rex
achaz in occursum theglapha
lasar regi assyriorum in damas
cum. Cumque vidisset altare damas
ci. misit rex achaz ad uria
sacerdotem exemplar eius et
similitudinem iuxta omne opus
eius. Extruxitque urias sacerdos
altare iuxta omnia que preceperat

~~Rex achas de damasco vidit
altare et veneratus est.~~ Cumque
venisset rex de damasco vidit
altare et veneratus est illud.
Ascenditque et immolauit holo
causta et sacrificium suum et
libauit libamina et fudit
sanguinem pacificorum que obtu
lerat super altare. Porro
altare ereum quod erat co
ram domino transtulit de facie
templi et de loco templi domini
posuitque illud ex latere altaris
ad aquilonem. Precepit quoque
rex achaz vrie sacerdoti dicens.
Super altare maius offer holo
caustum matutinum et sacri
ficium vespertinum et holocaustum
regis et sacrificium eius vniuer
si populi terre et sacrificia eorum
et libamina eorum et omnem sangui
nem holocausti et vniuersum
sanguinem victime super illud
effundes. Altare vero ereum
erit paratum ad voluntatem
meam. Fecit ergo vrias sacer
dos iuxta omnia que preceperat ei
rex achas. Tulit autem rex
achas celatas bases et luterem
que erat desuper et mare depo
suit de bobus ereis qui suste
tabant illud et imposuit super
pauimentum stratum lapide. Mu
sach quoque sabbati quod edificauerat in
templo et ingressum regis
exterius conuertit in templum domini
propter regem assiriorum. Reliqua
autem verborum achaz et via que
fecit nonne hec scripta sunt
in libro sermonum regum iuda.
Dormiuit achaz cum patribus
suis et sepultus est cum eis
in ciuitate dauid et regnauit
ezechias filius eius pro eo. xvii

Anno xii achaz regis
iuda regnauit osee
filius hela in samaria
super israel ix annis fecitque ma
lum coram domino sed non sicut re
ges israel qui ante eum fuerunt. Contra
hunc ascendit salmanazar
rex assyriorum et factus est osee
seruus reddebatque illi tributa.
Cumque deprehendisset rex assyriorum
osee quod rebellare nitens misisset
nuncios ad suam regem egyp
ti ne prestaret tributa regi as
syriorum sicut singulis annis
solitus erat obsedit eum et
vinctum misit in carcerem. Perua
gatusque est omnem terram et
ascendens samariam obsedit
eam tribus annis. Anno autem
ix osee cepit rex assyriorum
samariam et transtulit israel in
assyrios posuitque eos in
alala et in abor iuxta flu
uium gozam in ciuitatibus me
dorum. Factum est autem cum peccas
sent filii israel coram domino deo
suo qui eduxerat eos de terra
egypti et de manu pharaonis
regis egypti et coluerunt de
os alienos et ambulauerunt

iuxta ritum gentium quas consumpse-
rat dominus in conspectu filiorum
israel et regum israel quia similiter
fecerunt. Et irritaverunt filii
israel verbis non rectis dominum deum
suum et edificaverunt sibi excelsa
in cunctis urbibus suis a turre
custodum usque ad civitatem munitam
feceruntque sibi statuas et lucos
in omni colle sublimi et subter
omne lignum nemorosum et
adolebant ibi incensa super
aras in more gentium quas
transtulerat dominus a facie eorum
feceruntque verba pessima irri-
tantes dominum et coluerunt im-
mundicias de quibus precepit
eis dominus ne facerent verbum hoc.
Et testificatus est dominus in israel
et in iuda per manum omnium pro-
phetarum et videntium dicens
revertimini a viis pessimis vestris
et custodite precepta mea et
cerimonias iuxta omnem legem
quam precepi patribus vestris et
sicut misi ad vos in manu
servorum meorum prophetarum. Qui
non audierunt sed induraverunt
cervicem suam iuxta cervicem
patrum suorum qui noluerunt obe-
dire domino deo suo et abiece-
runt legittima eius et pactum
quod pepigit cum patribus eorum et testificationes
quibus contestatus est eos. Secutique
sunt vanitates et vane ege-
runt et secuti sunt gentes que
erant per circuitum eorum super quibus
preceperat eis deus ut non face-
rent sicut et illi faciebant et
dereliquerunt omnia precepta domini
dei sui feceruntque sibi conflati-
les duos vitulos et lucos
et adoraverunt universa milicia
celi. Servieruntque baal et con-
secrabant et filios suos et
filias suas per ignem et divina-
tionibus inserviebant et augu-
riis et tradiderunt se ut face-
rent malum coram domino et irri-
tarent eum. Iratusque est dominus
vehementer israel et abstulit eos
de conspectu suo et non remansit nisi
tribus iuda tantummodo. Sed nec ipse
iuda custodivit mandata domini
dei sui verumtamen erravit et am-
bulavit in erroribus israel quos
operatus fuerat. Proiecitque dominus om-
ne semen israel et afflixit eos et
tradidit eos in manum diripientium
donec proiceret eos a facie sua
ex eo iam tempore quo scissus est israel
a domo david et constituerunt
sibi regem ieroboam filium nabath.
Separavit enim ieroboam israel a domino
et peccare eos fecit peccatum
magnum et ambulaverunt filii israel
in universis peccatis ieroboam que
fecerat et non recesserunt ab eis
usque quo auferret dominus israel a facie
sua sicut locutus fuerat in ma-
nu servorum suorum omnium prophetarum.
Translatusque est israel de terra sua
in assyrios usque in diem hanc.
Adduxit autem rex assyriorum de

+

babylone et de cutha et de
ahylath et de emath et de sar
phanaym. Et collocavit eos
in civitatibus samarie pro filiis
israel qui possederunt samari
am et habitaverunt in urbibus
eius. Cumque ibi habitare cepis
sent non timebant dominum. Et
immisit eis dominus leones qui
interficiebant eos. Nunciatumque
est regi assyriorum et dictum
gentes quas transtulisti et
habitare fecisti in civitatibus
samarie ignorant legittima
terre dei et immisit in eos
dominus leones. Et ecce interfi
ciunt eos eo quod ignorent ritum
terre dei. Precepit autem rex assy
riorum dicens. Ducite illuc
unum de sacerdotibus quos in
captivos adduxistis et vadat
et habitet cum eis et doceat
eos legittima dei terre. Igitur cum
venisset unus de sacerdotibus
hiis qui ducti fuerant de sama
ria habitavit in bethel et do
cebat eos quomodo colerent dominum.
Et unaquaque gens fabricata
est deum suum posueruntque eos
in phanis excelsis que fecerat
samarite et gentes in urbibus
in quibus habitabant. Viri enim ba
bylonii fecerunt [illegible]. Et viri
de emath fecerunt azyma. Por
ro euei fecerunt nebath et
terebach. Hii autem qui erant
de sapharvaim comburebant filios

Sochot be
neth. Viri
autem cuthen
fecerunt ner
gel.

suos igni adramelech et ana
melech diis sarphanaim. Et ni
chilominus colebant dominum. Fe
cerunt autem sibi de novissimis sacer
dotes excelsorum et ponebant eos
in phanis sublimibus. Et cum dominum co
lerent diis quoque suis serviebant iuxta
omnem consuetudinem gentium de
quibus translati fuerant in samari
am usque in presentem diem more
secuntur antiquum. Non timent dominum
neque faciunt cerimonias eius
et iudicia et legem et man
data que preceperat dominus filiis
iacob quem cognominavit israel.
Et percussit cum eis pactum
et mandavit eis dicens. No
lite timere deos alienos et non
adoretis eos neque colatis eos
et non ymmoletis eis sed dominum
deum vestrum qui eduxit vos
de terra egypti in fortitudine
magna et brachio extento
ipsum timete et eum adorate
et ipsi ymmolate. Cerimonias
quoque et iudicia et legem et mandatum
quod scripsit vobis custodite ut
faciatis cunctis diebus et non
timeatis deos alienos. Sed
dominum deum vestrum timete et ipse
eruet vos de manu omnium in
imicorum vestrorum. Illi vero non
audierunt sed iuxta consuetudinem
suam pristinam perpetrabant. Fuerunt
igitur iste gentes timentes quidem
dominum sed nichilominus et ydolis
suis servientes. Nam filii eorum

et nepotes sicut fecerat patres sui
ita faciunt usque in presentem diem.
Anno tercio osee filii he- xviii
la regis israel regnavit
ezechias filius a-
chaz regis iuda. xxv. annorum
erat cum regnare cepisset et
xxix annis regnavit in ierusalem
Nomen matris eius abisa filia
zacharie. Fecitque quod erat bo-
num coram domino iuxta omnia que
fecerat david pater eius. Ipse
dissipavit excelsa et contrivit sta-
tuas et succidit lucos. Confre-
gitque serpentem eneum quem fece-
rat moyses siquidem usque ad
illud tempus filii israel adolebant
ei incensum. Vocavitque nomen
eius noestan. et in domino deo
speravit. Itaque post eum non fuit
similis ei de cunctis regibus
iuda sed neque hiis qui ante
eum fuerunt. Et adhesit domino et
non recessit a vestigiis eius fe-
citque mandata eius que preceperat
dominus moysi. Unde et erat dominus cum
eo in cunctis ad que procedebat.
sapienter se agebat. Rebellavit
quoque contra regem assiriorum et
non servivit ei. Ipse percussit phi-
listeos usque ad gazam et omnes
terminos eorum a turre custodum
usque ad civitatem munitam. Anno
quarto regis ezechie qui erat
annus. vii. osee filii hela re-
gis israel. ascendit salmana-
zar rex assiriorum in samariam

et oppugnavit eam et cepit. Nam
post annos tres anno vi. eze-
chie et ix. (nono) anno osee regis
israel capta est samaria. Et trans-
tulit rex assiriorum israel in assirios
Collocavitque eos in haila et
in habor fluviis gozan in civita-
te medorum quia non audierunt
vocem domini dei sui sed pretergressi
sunt pactum eius. Omnia que
preceperat moyses famulus domini
non audierunt neque fecerunt.
Anno xiiii. regis ezechie ascen-
dit sennacherib rex assiriorum
ad universas civitates iuda
munitas et cepit eas. Tunc
misit ezechias rex iuda nun-
cios ad regem assiriorum in lachis
dicens. Peccavi. recede a me
et omne quod inposueris michi feram
Indixit itaque rex assiriorum
~~ad universas civitates iuda~~
~~munitas et cepit eas~~ Ezechie
regi iuda. ccc. talenta ar-
genti et xxx talenta auri.
Deditque ezechias omne argen-
tum quod repertum fuerat in domo domini
et in thesauris regis. In tempore
illo confregit ezechias omne
argentum et valvas templi domini
et laminas auri quas ipse af-
fixerat et dedit eas regi as-
siriorum. Misit autem rex assiriorum tartham
et rapsaris et rapsacen de lachis
ad regem ezechiam cum manu
valida ierusalem. Qui cum ascen-
dissent venerunt ierusalem et steterunt

A comentariis nomen indeclinabile. commentariis dicitur qui vicem regis agebat cuius iudicio leges scribebant. secundum glozam. Item dicitur cancellarius secundum glo. ysaie xxxv.

iuxta aque ductum piscine superio
ris que est in via agri fullo
nis vocaverunt regem. Egressus
est autem ad eos Elyachym fi
lius helchie prepositus domus et sobna
scriba et yoache filius asaph
a commentariis. Dixitque ad eos
rapsaces loquimini ezechie. hec
dicit rex magnus rex assiriorum
Que est ista fiducia qua niteris?
Forsitan iniisti consilium ut
prepares te ad prelium. In quo
confidis ut audeas rebel
lare? An speras in baculo arun
dineo confracto egypto super
quem si incubuerit homo
comminutus ingredietur manum
eius et perforabit eam? Sic e
pharao rex egipti omnibus qui
confidunt in eo. Quod si dixeritis mi
in domino deo nostro habemus fiduciam
Nonne iste est cuius abstulit
ezechias excelsa et altaria
et precepit iude et ierusalem ante
altare hoc adorabitis in ierusalem.
Nunc ergo transite ad dominum meum
regem assiriorum et dabo vo
duo bis milia equorum et videte
an habere valeatis ascensores
eorum. Et quomodo resistere poteritis
ante unum satrapam de servis
domini mei minimis? An fiduciam
habes in egypto propter currus et
equites? Numquid sine voluntate
te domini ascendi ad locum istum
ut demolirer eum? Dominus dixit mihi
ascende ad terram hanc et demo
lire eam. Dixerunt autem eliachym
filius helchie et sobna et
yoache rapsaci. Precamur ut
loquaris nobis servis tuis sy
riace siquidem intelligimus
hanc linguam et non loquaris
nobis iudaice audiente populo
qui est super murum. Responditque ei
rapsaces dicens. Numquid ad
dominum tuum et ad te misit me
dominus meus rex ut loquerer
sermones hos et non potius
ad viros qui sedent super murum
ut comedant stercora sua et
bibant urinam suam vobiscum?
Stetitque rapsaces et excla
mavit voce magna iudaice
et ait. Audite verba regis magni
regis assiriorum. Hec dicit rex.
Non vos seducat ezechias non
enim poterit vos eruere de manu
mea. Neque fiduciam tribuat vo
bis super dominum dicens. Eruens
liberabit nos dominus et non tra
detur hec civitas in manus
regis assiriorum. Nolite audire
Ezechiam. Hec enim dicit rex
assiriorum. Facite mecum quod vobis
est utile et egredimini ad me
et comedet unusquisque de vi
nea sua et de ficu sua et bibe
tis aquas de cisternis vestris
donec veniam et transferam vos
in terram que est similis terre vestre
in terram fructiferam et fertilem. Terram
vini et vinearum panis olei
et olivarum ac mellis et vivetis

et non moriemini. Nolite audire
ezechiam qui vos decipit di-
cens dominus liberabit nos. Numquid
liberaverunt dii gentium terram suam
de manu regis assyriorum ubi
est deus emath et arphath
ubi est deus sepharnaym et
ana et ava. Numquid liberaverunt
samariam de manu mea qui-
nam illi sunt in universis diis
terrarum qui eruerunt regionem
suam de manu mea. Tacuitque
populus et non reddidit ei quicquam siquidem
preceptum regis acceperant ut
non responderent ei. Venitque he-
liachim filius elchie prepositus
domus et sobna scriba et ioa-
the filius asaph a commenta-
riis ad ezechiam scissis vestibus
et nuntiaverunt ei verba rapsacis. c. xix.
Que cum audisset rex eze-
chias scidit vestimenta
sua et opertus est sacco.
Ingressusque est domum domini et misit
eliachim prepositum domus et
sobna scribam et senes de
sacerdotibus opertos saccis ad
ysaiam prophetam filium amos qui
dixerunt: Hec dicit ezechias: di-
es tribulationis et increpationis
et blasphemie dies iste. ve-
nerunt filii usque ad partum et vires
non habet parturiens si forte audi-
at ~~si forte audiat~~ dominus deus
tuus universa verba rapsacis
quem misit rex assyriorum dominus
suus ut exprobraret deum viven-
tem et argueret verbis que
audivit dominus deus tuus et
fac orationem pro reliquiis hiis
que reperte sunt. Veneruntque
servi regis ezechie ad ysayam.
Dixitque eis ysayas: Hec di-
cite domino vestro. Hec dicit dominus
Nolite timere a facie sermonum
quos audisti quibus blasphema-
verunt pueri regis assyriorum
me. Ecce ego mittam ei spiritum
et audiet nuntium et revertetur
in terram suam et deiciam eum
gladio in terra sua. Reversus est
igitur rapsaces et invenit
regem assyriorum expugnan-
tem lobnam. audierat enim quod
recessisset de lachis. Cumque au-
disset de tharacha rege ethi-
opie dicentes. Ecce egressus
est ut pugnet adversum te.
ut iret contra eum misit nun-
cios ad ezechiam dicens. Hec
dicite ezechie regi iude. non
te seducat dominus deus tuus
in quo habes fiduciam neque di-
cas non tradetur ierusalem in manus
regis assyriorum in universis
terris tu enim ipse audisti que
fecerunt reges assyriorum in
universis terris quomodo vastaverint
eas. Num ergo solus poteris
liberari. Numquid liberaverunt dii
gentium singulos quos vasta-
verunt patres mei gozam videlicet et
aran et reseph et filios edem
qui erant in thelesar ubi est

Rex emath et rex arphat et
rex civitatis sepharvaim ana
et ava. Itaque cum accepisset eze-
chias litteras de manu nunciorum
et legisset eas, ascendit in domum
domini et expandit eas co-
ram domino et oravit in con-
spectu eius dicens: Domine deus
israel qui sedes super cherubim
tu es solus deus omnium regum
terre. Tu fecisti celum et terram.
Inclina aurem tuam et audi. Aperi
oculos tuos et vide et audi
omnia verba sennacherib qui mi-
sit ut exprobraret nobis deum
viventem. Vere domine dissipaverunt
reges assyriorum gentes et terras
omnium et miserunt deos eorum
Non enim erant dii sed opera ma-
nuum hominum ex ligno et lapide.
et perdiderunt reges eorum.
Nunc igitur domine deus noster salvos
nos fac de manu eius ut
sciant omnia regna terre quia
tu es dominus deus solus. Misit
autem ysayas filius amos ad
ezechiam dicens: Hec dicit dominus
deus israel: Que deprecatus es
me super sennacherib rege assy-
riorum audivi. Iste est sermo quem
locutus est dominus deus. Sprevit
te et subsannavit te virgo fi-
lia syon post tergum tuum caput
movit filia ierusalem. Cui expro-
brasti et quem blasphemasti.
contra quem exaltasti vocem
tuam et elevasti in excelsum
oculos tuos contra sanctum israel.
Per manum servorum tuorum exprobrasti
domino et dixisti: In multitudine curruum
meorum ascendi excelsa montium
in summitate libani et succidi
sublimes cedros eius et elec-
tas abietes eius et ingressus
sum usque ad terminos eius et
saltum carmeli eius ego suc-
cidi et bibi aquas alienas
Nunquid non audisti quid ab
inicio fecerim ex diebus anti-
quis plasmavi illud et nunc
adduxi. Eruntque in ruinam col-
lium pugnancium civitates mu-
nite et qui sedent in eis humi-
les manu contremuerunt et confusi
facti sunt velud fenum agri
et virens herba tectorum que are-
facta est antequam veniret ad
maturitatem. Habitaculum tuum et egres-
sum tuum et introitum et viam
tuam ego prescivi, furorem tuum
contra me. Insanisti in me et
superbia tua ascendit in aures
meas. Ponam itaque circulum in nari-
bus tuis et camum in labiis
tuis et reducam te in viam
per quam venisti. Tibi autem ezechia
hoc erit signum: Comedes hoc
anno que reperies, in secundo autem anno
que sponte nascuntur. Porro in
tercio anno seminate et metite
plantate vineas et comedite
fructum earum. Et quodcumque reliquum
fuerit de domo iuda mittet
radicem deorsum et faciet fructum

fructum. Quia de ierusalem quippe egre-
dientur reliquie, et quod saluetur
exibit de monte syon. zelus
domini exercituum faciet hoc. Quam-
obrem hec dicit dominus de rege
assiriorum. Non ingredietur
urbem hanc nec mittet in ea
sagittam nec occupabit eam cli-
peus nec circumdabit eam muni-
tio. Per viam qua venit revertetur
et ciuitatem hanc non ingredietur
dicit dominus. Protegam ciuitatem hanc
et saluabo eam propter me et propter
dauid seruum meum. Factum est igitur
in nocte illa venit angelus domini
et percussit in castris assiriorum
c.lxxxv. milia. Cumque diluculo
surrexisset vidit omnia corpora mor-
tuorum et recedens abiit. Et
reversus est sennacherib rex
assiriorum et mansit in niniue.
Cumque adoraret in templo
nesrach deum suum, adramelech
et sarasar filii sui venerunt et
percusserunt eum gladio. Fugeruntque
in terram armeniorum. Et regnavit
asaraddon filius eius pro eo. Cap. xx.

In diebus illis egrotauit
ezechias usque ad mortem
et venit ad eum ysayas
filius amos propheta. Dixitque ei
hec dicit dominus deus. Precipe do-
mui tue, morieris enim tu et non
vives. Qui convertit faciem suam
ad parietem, adorauit dominum et
dixit. Obsecro domine memento
quo ambulauerim coram
te in veritate et in corde perfecto
et quod placitum est coram te fece-
rim. Fleuitque ezechias fletu
magno. Et antequam egrederetur
ysayas mediam partem atrii, factus
est sermo domini ad eum dicens. Re-
uertere et dic ezechie duci popu-
li mei. Hec dicit dominus deus dauid
patris tui. Audiui orationem
tuam et vidi lacrimas. Et ecce sa-
naui te. die tercio ascendes in
templum domini et addam diebus
tuis xv annos. sed et de manu
regis assiriorum eruam te et ciui-
tatem hanc. Et protegam urbem
istam propter me et propter dauid seruum
meum. Dixitque ysayas. Afferte
massam ficorum. Quam cum attulis-
sent et posuissent super ulcus
eius, curatus est. Dixerat autem
ezechias ad ysayam. Quod erit
signum quod dominus sanabit me
et quod ascensurus sim die tercio
templum domini. Cui ait ysayas.
Hoc erit signum a domino quod factu-
rus sit sermonem quem locutus est.
Vis ut ascendat umbra
x lineis an ut reuertatur
totidem gradibus. Et ait eze- cresc
chias. Facile est umbram cres-
cere x lineis nec hoc volo ut
fiat sed ut reuertatur retrorsum x gradibus.
Inuocauit itaque ysayas pro-
pheta dominum et reduxit um-
bram per lineas quibus iam
descenderat in horologio
achaz retrorsum x gradibus.

In illo tempore misit merodach ba-
ladan filius baladan rex
babyloniorum litteras et munera
ad ezechiam audierat enim quod
egrotasset ezechias letatus est
autem in adventu eorum ezechi-
as et ostendit eis domum aro-
matum et aurum et argentum
et pigmentaria vnguenta quo-
que et domum vasorum suorum
et omnia que habere potuit in the-
sauris suis non fuit verbum quod
non ostenderet eis ezechias
in domo sua et in omni potesta-
te sua Venit autem ysayas propheta
ad regem ezechiam dixitque ei
Quid dixerunt viri isti aut
vnde venerunt ad te Cui ait eze-
chias De terra longinqua ve-
nerunt ad me de babylone
At ille Quid viderunt
in domo tua Ait ezechias
omnia quecumque sunt in domo mea
viderunt nichil est quod non monstrave-
rim eis in thesauris meis
Dixit itaque ysayas ezechie
Audi sermonem domini Ecce dies
venient et auferentur omnia que sunt
in domo tua et que condide-
runt patres tui usque in diem
hanc in babylonem non re-
manebit quicquam ait dominus sed
et de filiis tuis qui egredientur
ex te quos generabis tollen-
tur et erunt eunuchi in palacio
regis babylonis Dixitque eze-
chias ad ysayam Bonus est
sermo domini quem locutus est Sit
pax et veritas in diebus meis
Reliqua autem sermonum ezechie
et omnis fortitudo eius et quomodo
fecerit piscinam et aque duc-
tum et introduxerit aquas
in civitatem nonne hec scripta
sunt in libro sermonum dierum
regum iuda Cap. xxi.

Dormivitque ezechias
cum patribus suis et reg-
navit manasses filius
eius pro eo Duodecim annorum
erat manasses cum regnare
cepisset et lv annis regnavit
in ierusalem nomen matris eius abyssa
Fecitque malum in conspectu domini
iuxta ydola gentium quas de-
levit dominus a facie filiorum israel
Conversusque est et edificavit
excelsa que dissipaverat pa-
ter eius et erexit aras baal
et fecit lucos sicut fecerat
achab rex israel Et adoravit
omnem miliciam celi et coluit
eam Extruxitque aras in
domo domini de qua dixit dominus
In ierusalem ponam nomen meum
Et extruxit vniversa altaria
vniverse milicie celi in duobus
atriis templi domini et transduxit
filium suum per ignem et ariolatus
est et observavit auguria et
fecit phytones et aruspices
multiplicavit ut faceret ma-
lum coram domino et irritaret
eum Posuitque ydolum luci

que fecerat in templo domini super
quo locutus est dominus ad david
et ad salomonem filium eius
in templo hoc et in ierusalem
quam elegi de cunctis tribubus
israel ponam nomen meum in sempi-
ternum et ultra non faciam commoveri
pedem israel de terra quam dedi
patribus eorum. Sic tamen si
custodierint opere omnia que
precepi eis et universam legem
quam mandavi eis servus meus
moyses. Illi vero non audierunt
sed seducti sunt a manasse ut
facerent malum super gentes quas
contrivit dominus a facie filiorum israel.
Locutus que est dominus in manu
servorum suorum prophetarum dicens. Quia
fecit manasses rex iuda ab-
hominationes has pessimas
super omnia que fecerunt amorrei
ante eum. Et peccare fecit
etiam iudam in inmundiciis suis
propterea hec dicit dominus deus et
ecce ego inducam mala super ierusalem
ierusalem et iuda ut quicumque au-
dierit tinnient (tinnient) ambe aures
eius. Et extendam super ierusalem
funiculum samarie et pondus
domus achab et delebo ierusalem
sicut deleri solent tabule
delens vertam et ducam cre-
brius stylum super faciem eius
Dimittam vero reliquias heredi-
tatis mee et tradam eas in
manus inimicorum eius. Eruntque
que in vastitatem et rapinam

cunctis adversariis eius eo
quod fecerunt malum coram me
et perseveraverunt irritantes me
Ex die qua egressi sunt patres
eorum ex egypto usque in diem hanc.
Insuper et sanguinem innoxium
fudit manasses multum nimis
donec impleret ierusalem usque ad os
absque peccatis suis quibus peccare
fecit iudam ut faceret malum
coram domino. Reliqua autem ser-
monum manasse et universa
que fecit et peccatum eius quod pec-
cavit. Nonne hec scripta sunt
in libro sermonum dierum regum
iuda. Dormivitque manasses
cum patribus suis et sepultus
est in orto domus sue in orto
azan. Et regnavit amon filius
eius pro eo. xxii annorum erat
amon cum regnare cepisset
duobus annis regnavit
in ierusalem. Nomen matris eius
malasameth filia arus (harus)
de iethebla. Fecitque ma-
lum in conspectu domini sicut
fecerat manasses pater eius
et ambulavit in omni via
per quam ambulaverat pater eius.
Servivitque inmundiciis qui-
bus servierat pater eius et
adoravit eos et dereliquit
dominum deum patrum suorum et non
ambulavit in via domini. Te-
tenderunt que ei insidias
servi sui. Et interfecerunt re-
gem in domo sua. Percussit

aut populus terre omnes qui coniura-
uerant contra amon. Et constitu-
erunt regem iosiam filium eius
pro eo. Reliqua aut sermonum
amon que fecit. nonne hec
scripta sunt in libro sermonum
dierum regum iuda. Sepelierunt-
que eum in sepulcro suo in orto
azam. Et regnauit iosyas
filius eius pro eo. xxii. ca.

Octo annorum erat
iosyas cum regnare
cepisset. et xxxi anno
regnauit in ierusalem. Nomen ma-
tris eius ydyda filia phada-
ya de besschath. Fecitque quod
placitum erat coram domino. Et
ambulauit per omnes uias david
patris sui. non declinauit neque
ad dextram neque ad sinistram.
Anno autem xviii. Regis iosie
misit rex saphan filium
aslya filii mesula scribam
templi domini dicens ei. Va-
de ad elchiam sacerdotem mag-
num ut confletur pecunia que
illata est in templum domini quam
collegerunt ianitores tem-
pli a populo. detque fabris per
sitos domus domini. qui et distri-
buant his qui operantur in tem-
plo domini ad instauranda sar-
tatecta templi domini. Lignari-
ys videlicet et cementariis et his
qui interrupta componunt. et ut
emantur ligna ligna et lapides
et lapidicine ad instauran-
dum templum domini. Verumtamen non sup-
putetur eis argentum quod accipiunt
sed in potestate habeant et in fide.
Dixit autem elchias pontifex
ad saphan scribam. Librum legis
repperi in domo domini. Deditque
elchias volumen saphan qui
legit illud. Venit quoque saphan
ad regem et renunciauit ei
quod preceperat. Et ait. conflauerunt
serui tui pecuniam que reperta
est in domo domini. Et dederunt
ut distribueretur fabris a
prefectis operum templi domini. Nar-
rauit quoque saphan scriba Regi
dicens. librum dedit mihi Elchi-
as sacerdos. Quem cum legisset
saphan coram rege. et audisset
Rex verba libri legis domini. scin-
dit vestimenta sua et precepit
elchie sacerdoti et aychan filio
saphan et achabor filio my-
cha et saphan scribe et asaye seruo
regis dicens.
Ite et consulite dominum super
me et super populo et super omni
iuda de verbis voluminis istius
quod inuentum est. magna enim
ira domini succensa est contra nos
quia non audierunt patres nostri
verba libri huius ut facerent
omne quod scriptum est nobis. Ierunt
itaque helchyas sacerdos et
aychan et achobor et saphan
et aschya ad oldam prophetissam
uxorem sellum filii tecue
filii aras custodis vestium

qui habitabat in ierusalem locutique sunt ad ea. Et respondit eis. Hec dicit dominus deus israel. Dicite viro qui misit vos ad me. Hec dicit dominus. Ecce ego adducam mala super locum istum et super habitatores eius omnia verba legis que legit rex iuda quia dereliquerunt me et sacrificaverunt diis alienis irritantes me in cunctis operibus manuum suarum. Et succendetur indignatio mea in hoc loco et non extinguetur. Regi autem iuda qui misit vos ut consuleretis dominum sic dicetis. Hec dicit dominus deus israel. Pro eo quod audisti verba voluminis et perterritum est cor tuum et humiliatus es coram domino auditis sermonibus contra locum istum et habitatores eius quod videlicet fierent in stuporem et in maledictum et scidisti vestimenta tua et flevisti coram me. Et ego audivi hec dicit dominus. Idcirco colligam te ad patres tuos et colligeris ad sepulcrum tuum in pace ut non videant oculi tui omnia mala que inducturus sum super locum istum. cap. xxiii.

Et renunciaverunt regi quod dixerat. Qui misit et congregati sunt ad eum omnes senes iuda et ierusalem. Ascenditque rex templum domini et omnes viri iuda universique qui habitabant in ierusalem et cum eo sacerdotes et prophete et omnis populus a parvo usque ad magnum legitque cunctis audientibus omnia verba libri federis qui inventus est in domo domini. Stetitque rex super gradum et fedus percussit coram domino ut ambularet post dominum et custodiret precepta eius et testimonia et cerimonias in omni corde et in tota anima et suscitaret verba federis huius que scripta erant in libro illo. Acquievitque populus pacto. Et precepit rex elchie pontifici et sacerdotibus secundi ordinis et ianitoribus ut proicerent de templo domini omnia vasa que facta fuerant baal et in luco et universe milicie celi et combussit ea foras ierusalem in convalle cedron et tulit pulverem eorum in bethel. Et delevit aruspices quos posuerant reges iuda ad sacrificandum in excelsis per civitates iuda et in circuitu ierusalem et eos qui adolebant incensum baal et soli et lune et duodecim signis et omni milicie celi. Et efferri fecit lucum de domo domini foras ierusalem in vallem cedron et combussit eum et redegit in pulverem et proiecit super sepulcra vulgi. Destruxitque ediculas effeminatorum que erant in domo domini pro quibus

mulieres texebant quasi domunculas luci. Con-
gregavitque omnes sacerdotes
de civitatibus iuda et contamina-
vit excelsa ubi sacrificabant
sacerdotes de gabaa usque
bersabee et destruxit aras
portarum in introitu hostii io-
quod erat ad sinistram porte civitatis sue principis civitatis. Verum-
tamen non non ascendebant
sacerdotes excelsorum ad alta-
re domini in ierusalem sed tamen come-
debant azyma in medio
fratrum suorum. Contaminavitque to-
pheth quod est in valle filii
ennom ut nemo consecraret
filium suum aut filiam per ignem
moloch. Abstulit quoque equos
quos dederant reges iude soli
inde per introitum templi domini
iuxta exedram nathanmelech
eunuchi qui erat in pha-
rurim. Currus autem solis com-
que erant super tecta cenaculi achaz bussit igni. Altaria que fe-
cerant reges iuda et altaria
que fecerat manasses in
duobus atriis templi domini
destruxit rex et cucurrit inde
et dispersit cinerem eorum in tor-
rentem cedron. Excelsa quoque que e-
rant in ierusalem ad dexteram partis
montis offensionis que edifi-
caverat salomon rex israel et
astaroth ydolum sydoniorum
et chamos offensionis mo-
ab et melchom abhominationis
filiorum ammon polluit rex
et contrivit statuas et succidit
lucos replevitque loca eorum

ossibus mortuorum. Insuper et
altare quod erat in Bethel et ex-
celsum quod fecerat ieroboam
filius nabath qui peccare
fecit israel et altare illud et ex-
celsum destruxit atque combussit
et comminuit in pulverem suc-
cenditque etiam lucum. Et conversus
iosias vidit ibi sepulcra
que erant in monte misitque et
tulit ossa de sepulcris et
combussit ea super altare et po-
luit iuxta verbum domini quod locu-
tus est vir dei qui predixerat
verba hec. Et ait quis est titulus
iste quem video. Responderunt
ei cives urbis illius se-
pulcrum est hominis dei qui
venit de iuda et predixit ver-
ba hec que fecisti super alta-
re bethel. Et ait dimittite
eum et nemo commoveat ossa
eius et intacta remanserunt
ossa illius cum ossibus prophete
qui venerat de samaria. In-
super et omnia phana excelsorum
que erant in civitatibus sama-
rie que fecerant reges israel
ad irritandum dominum abstulit
iosias et fecit eis secundum
omnia opera que fecerat in betel.
Et occidit universos sacerdotes
excelsorum qui erant ibi super
altaria et combussit ossa huma-
na super ea. Reversusque est in ierusalem
et precepit omni populo dicens
Facite phase domino deo vestro
secundum quod scriptum est in libro federis

huius. Nec enim factum est tale
phase a diebus iudicum qui
iudicaverunt Israel, et omnium dierum
regum Israel et regum Iuda sicut
in xviii° anno regis Yo-
sye factum est phase istud
domino in Ierusalem. Sed et phyto-
nes et ariolos et figuras
ydolorum et inmundicias ab-
hominaciones que fecerat [fuerant] in
terra Iuda et Ierusalem abstulit
Yosyas ut staret [statueret] verba le-
gis que scripta sunt in libro
quem invenit Helchias sa-
cerdos in templo domini. Similis
ei non fuit ante eum rex qui
reverteretur ad dominum in omni
corde suo et in tota anima
sua et in universa virtute sua
iuxta omnem legem Moysi neque
post eum surrexit similis
illi rex. Verumtamen non est aver-
sus dominus ab ira furoris sui
magni quo iratus est furor
eius contra Iudam propter irritatio-
nes quibus provocaverat eum
Manasses. Dixit itaque dominus
etiam Iudam auferam a facie
mea sicut abstuli Israel et proi-
ciam civitatem hanc quam
elegi et domum de qua dixi
erit nomen meum ibi. Reliqua
autem sermonum Yosye et univer-
sa que fecit nonne hec scrip-
ta sunt in libro verborum die-
rum regum Iuda. In die-
bus illis ascendit rex Pharao

Nechao rex Egypti contra
regem Assyriorum ad flumen
Eufraten. Et abiit rex Yo-
sias in occursum eius et occi-
sus est in Magedo cum vidis-
set eum. Et portaverunt eum servi [mortuum]
sui de Magedo et pertulerunt
in Ierusalem et sepelierunt eum
in sepulchro suo. Tulit ita-
que populus terre Yoachaz filium
Yosye et unxerunt eum et
constituerunt eum regem pro patre
suo. xxiii annorum erat Yo-
achaz cum regnare cepisset,
et tribus mensibus regnavit [in Ierusalem]
Nomen matris eius erat A-
mithal filia Ieremie de Lobna.
Et fecit malum coram domino
iuxta omnia que fecerant
patres eius. Vinxitque eum
Pharao Nechao in Reblata que
est in terra Emath ne regna-
ret in Ierusalem. Et imposuit
[multam] lenta terre C talentis argen-
ti [et] talento auri. Regem-
que constituit Pharao Nechao
Eliachim filium Yosye pro
Yosya patre eius. Vertitque no-
men eius Yoachim. Porro Yo-
achaz tulit et duxit in
Egyptum. Argentum autem et aurum
dedit Yoachim Pharaoni cum
indixisset terre per singulos an-
nos ut conferretur iuxta preceptum
Pharaonis et unumquemque iuxta vires
suas exegit tam argentum quam aurum
de populo terre ut daret

phadom neccharh. xxv annorum
erat yoachim cum regnare
cepisset et xi annis regnavit
in ierusalem. Nomen matris eius
zebyda filia phadaia de ruma
Et fecit malum coram domino
iuxta omnia que fecerat patres

Cap. xxiiii

In diebus illis as- (eius)
cendit Nabochodonosor
Rex Babylonis et factus
est yoachachim servus tri-
bus annis et rursum rebel- (rursum)
lavit contra eum. Immisitque
ei dominus latrunculos caldeorum
et latrunculos syrie latrun-
culos moab et latrunculos fi-
liorum amon et misit eos in
iudam ut disperderent eam iuxta
verbum domini quod locutus fuerat
per servos suos prophetas. Fac-
tum est autem hoc per verbum domini
contra iudam ut auferret eam
coram se propter peccata manas-
se et universa que fecit propter
sanguinem innoxium quem ef-
fudit et implevit ierusalem cruo-
re innocentium. Et ob rem
noluit dominus propiciari. Reliqua
autem sermonum yoachim et
universa que fecit. Nonne hec
scripta sunt in libro sermonum
dierum regum iuda. Et dor-
mivit yoachim cum patribus
suis. Regnavitque yoachin
filius eius pro eo et ultra non
addidit rex egypti ut egre-
deretur de terra sua. Tulerat
enim rex babylonis a rivo
egypti usque ad fluvium eu-
frathen omnia que fuerant
regis egypti. xviii annorum
erat yoachim cum regnare
cepisset et tribus mensibus
regnavit in ierusalem. Nomen matris
eius neastha filia elnatha
de ierusalem. Et fecit malum coram
domino iuxta omnia que fecerat
pater eius. In illo tempore ascen-
derunt servi nabochodonosor regis
babyloniorum in ierusalem. Et cir-
cumdata est urbs municionibus.
Venitque nabochodonosor Rex ad
civitatem cum servis suis ut ex-
pugnaret eam. Egressusque
yoachim Rex iuda ad regem
babilonis ipse et mater eius
et servi eius et principes eius
et eunuchi eius. Et suscepit
eum Rex babylonis anno
octavo regni sui et protulit inde
omnes thesauros domus
domini et thesauros domus re-
gie. Et concidit universa va-
sa aurea que fecerat rex salo-
mon in templo domini iuxta
verbum domini. Et transtulit omnem
ierusalem et universos principes et
omnes fortes exercitus decem
milia in captivitatem et omnem
artificem et inclusorem. nichil
que relictum est exceptis pau-
peribus terre populi. Transtulitque
yoachim in babilonem et ma-
trem eius et uxores regis

et eunuchos et iudices terre
et duxit in captivitatem de ie-
rusalem in babilonem et omnes
viros robustos vii milia et
artifices et inclusores mille
omnes viros fortes et bella-
tores duxitque eos rex ba-
bilonis captivos in baby-
lonem et constituit matha-
niam patruum eius pro eo
posuitque ei nomen sedechi-
am. xxi annorum etatis ha-
bebat sedechias cum regnare
cepisset et xi annis regnavit
in ierusalem. Nomen matris eius
erat amichal filia ieremie
de lobna et fecit malum coram domino
iuxta omnia que fecerat ma-
lum ioachim. Irascebatur
9 enim dominus ierusalem et contra iuda
donec proiceret eos a facie sua
recessitque sedechias a rege
babilonis. Cap. xxv.

Factum est autem anno
nono regni eius x.
die mensis venit
nabuchodonosor rex baby-
lonis in ierusalem ipse et omnis
exercitus eius cum eo et circum-
dederunt eam et extruxe-
runt in circuitu eius munitiones
et clausa est civitas atque
vallata usque ad undecimum annum regis
sedechie nona die mensis
prevaluitque fames in civi-
tate nec erat panis populo
terre et interrupta est civitas

Et omnes viri bellatores nocte
fugerunt per viam porte que est inter
duplicem murum ad ortum
regis porro caldei obsidebant in circui-
tu obsidebant civitatem Fugit itaque
sedechias per viam que ducit ad
campestria solitudinis Et
persecutus est eum omnis exercitus
caldeorum comprehenderuntque eum
in planicie iericho et omnes
bellatores qui erant cum eo
dispersi sunt et reliquerunt eum
Apprehensum ergo regem ad-
duxerunt ad regem babylonis
in reblata qui locutus est
cum eo iudicium filios autem
sedechie occidit coram eo et
oculos eius effodit vinxit-
que eum cathenis et adduxit
in babilonem. mense v. vii.
die mensis ipse est annus xix
nonus regis babilonis venit
nabuzardan princeps exercitus
servus regis babilonis in
ierusalem et succendebat domum
domini et domum regis et domos
ierusalem omnesque domos combus-
sit igni et murum in circuitu
ierusalem destruxit omnis exer-
citus caldeorum qui erat cum
principe milicie Reliquam
autem partem populi que remanserat
in civitate et perfugos qui
transfugerant adduxit ad re-
gem babilonis Et reliquum
vulgus transtulit nabuzar-
dan princeps milicie Et de

pauperibus terre. Reliquid vini
tores et agricolas. Columpnas
autem que (eree) erant in templo domini
et bases et mare eneum quod
erat in domo domini confregerunt
caldei et transtulerunt omne es
in babilonem. Ollas quoque ere
as et trullas tridentes et
ciphos et mortariola et
omnia vasa erea in quibus
ministrabant tulerunt. Necnon
thimiamata et phialas et
que aurea erant et que arge
tea tulit princeps milicie
et columpnas duas, mare
unum et bases quas fe
cerat salomon in templo domini;
non erat pondus (eris) omnium va
sorum. xviii^o cubitos et recta (habebat columna una) (altitudinis)
culi altitudinis erat colum
na et capitellum ereum super
se altitudinis trium cubitorum
et reticula et malogra
na super capitella columpne
omnia erea. Tulitque princeps
milicie saraiam sacerdotem
primum et sophoniam sacerdotem
secundum et tres ianitores de
civitate et eunuchum unum
qui erat prefectus super bella
tores viros et quinque viros qui
steterunt coram rege quos repperit
in civitate et sopher princi
pem exercitus qui probabat
tirones de populo terre et lx
viros de vulgo qui inventi
fuerant in civitate, quos tollens

Nabuzardan princeps milicie
duxit ad regem Babylonis
in Reblata. Percussitque eos
Rex Babilonis et interfecit
in Reblata in terra emath et
translatus est iuda de terra sua. Po
pulus autem qui relictus erat
in terra iuda quem dimiserat
Nabuchodonosor Rex Babylonis
prefecit Godoliam filium
ahicham filii saphan. Quod cum
audissent omnes duces militum
Et ipsi viri qui erant cum eis
videlicet quod constituisset Rex
Babylonis Godoliam, vene
runt ad godoliam in masphat
/Ismahel filius nathanie
et iohanna filius charee
et saraia filius thanameth
nethophatites et iezonias
filius maachati, ipsi et socii
eorum. Iuravitque eis godolias
et sociis eorum dicens: Nolite ti
mere servire caldeis; manete
in terra et servite regi Baby
lonis et bene erit vobis. Factum
est autem in mense septimo venit
ysmahel filius nathanie filii
elysama de semine Regio et x
viri cum eo percusseruntque godoliam
qui et mortuus est, sed et iudeos
et caldeos qui erant cum eo in
masphat. Consurgensque omnis
populus a parvo usque ad magnum
et principes militum venerunt in
egyptum timentes caldeos.
Factum est vero in anno xxxvii^o

transmigrationis Ioachim regis
Iude mense xii. xxvii. mensis
die sublevavit Evilmerodach
rex Babilonis anno quo
regnare ceperat caput Ioachim
regis Iuda de carcere et locutus
est ei benigne et posuit tro-
num eius super tronum regum
qui erant cum eo in Babilone
et mutavit vestes eius quas
habuerat in carcere et come-
debat panem in conspectu
eius cunctis diebus vite sue
Annonam quoque constituit ei
sine intermissione que dabatur
ei a rege per singulos dies om-
nibus diebus vite sue. Amen

~~Explicit liber iiii Regum~~
~~Incipit prologus b. Ieronimi~~
~~in paralipomenon~~ tcs

Si Septuaginta interp-
retum pura et ut ab eis
in grecum versa est e-
dicio permaneret, super-
flue me Cromati epi-
scoporum sanctissime atque doctissime im-
pelleres ut hebrea volumina la-
tino sermone transferrem. Quod enim sem-
el aures hominum occupaverat et nascentis
ecclesie roboraverat fidem, iustum erat
etiam nostro silencio comprobari. Nunc
vero cum pro varietate regionum diver-
sa ferantur exemplaria et germana illa
antiquaque translacio corrupta sit atque
violata, nostri arbitrii putas aut
e pluribus iudicare quod verum sit,
aut novum opus in veteri opere
condere, illudentibusque iudeis cornicu-
la, quod dicitur, oculos configere. Alexan-
dria et Egyptus in lxx suis Esychi-
um laudat auctorem. Constantinopolis
usque ad Anthiochiam Luciani martiris
exemplaria probat. Medie inter
has provincie palestinos codices
legunt, quos ab Origene elabora-
tos Eusebius et Pamphilus vulgaverunt,
totusque orbis hac inter se trifaria
varietate compugnat. Et certe Orige-
nes non solum exempla composuit
quatuor edicionum e regione singula
verba describens, ut unus dissenciens
statim inter se ceteris consencientibus
arguatur, sed quod maioris audacie est
in edicione lxx Theodotionis edi-
cionem miscuit, asteriscis designans
que minus fuerint, et virgulis que ex
superfluo videbantur apposita. Si igitur
aliis licuit non tenere quod semel
susceperant, et post lxx cellulas que
vulgo sine auctore iactantur singulas
cellulas aperire, hic quoque
in ecclesiis legitur quas lxx nescierunt,
cur me non suscipiant latini mei,
qui inviolata editione veteri ita
novam condidi ut laborem meum
hebreis et quod his maius est apostolis
auctoribus probem. Scripsi nuper
librum de optimo genere interpretandi
ostendens illa de evangelio: Ex Egyp-
to vocavi filium meum, et quoniam naza-
reus vocabitur, et videbunt
in quem compunxerunt, et illud
apostoli: quod oculus non vidit nec
auris audivit et in cor hominis non

ascendat. que preparavit dominus
diligentibus se. Certa quoque his similia
in hebreorum libris invenimus. Certe
apostoli et evangeliste lxx interpretes no-
verant et unde eis hoc dicere quod hoc
non habetur? Christus deus noster utriusque
quoque testamenti conditor in evangelio secundum
Johannem. Qui credit inquit in me
sicut dicit scriptura. flumina de ven-
tre eius fluent aque vive. Utique
scriptum est quod salvator scriptum esse
testatur. ubi scriptum est. lxx non habent.
apocrifa nescit ecclesia. Ad hebreos
igitur revertendum est. unde et dominus
loquitur. et discipuli exempla presu-
munt. Hec pace veterum loquor. et
obtrectatoribus meis tantum respondeo. qui
canino dente me rodunt. in publico
detrahentes. legentes in angu-
lis. Idem et accusatores et defen-
sores cum in aliis probent quod in me
reprobant quasi virtus et vitium
non [illegible] in rebus sit. sed cum auctore
mutetur. Ceterum memini editionem
lxx translatorum olim de greco emen-
datam tribuisse me nostris. nec inimicum
debere estimari eorum quos in
conventu fratrum semper edissero. et quod nunc
dabreiamin. id est. verba dierum interpretatus
sum. ideo feci ut in-
extricabiles moras et silvam no-
minum que scriptorum confusa sunt
vicio. sensuumque barbariem apertius
et per versuum cola digererem. mihi met
ipsi. et meis iuxta hysmenium
canens si aures surde sunt ceterorum.

~~Explicit prologus in paralipomenon liber~~
~~primus~~

Adam seth enos cay-
nan malalehel. la-
reth enoch mathu-
salem lamech. noe
sem cham. et iaphet.
Filii iaphet gomer magog ma-
dai et iavan thubal mosoch et thiras.
Porro filii gomer. ascenez et
riphet et thogorma. Filii autem
iavan. elisa et tharsis cethim. et
dodanim. Filii cham. chus et mesra-
im. phut et chanaan. Filii autem
chus saba et evila. Sabatha et
regma. et sabathaca. Porro filii
regma. saba et dadan. Chus
autem genuit nemrod. Iste cepit
esse potens in terra. Mesraim vero
genuit ludim et anamim et laa-
bim et nepthuim. phetrusim quoque
et casluim et capthurim. Chanaan
vero genuit sidonem primogenitum
suum. ethevm iebuseum quoque et amor-
reum et gergeseum eveumque et aracheum
et asincheum. aradium quoque et sama-
reum et emathevm. Filii sem. helam
et assur. Filii autem aram et ar-
phaxad et lud et aram et hus et hul
et gether et mosoch. Arphaxath
autem genuit sala. qui et ipse ge-
nuit heber. Porro heber nati sunt
duo filii. nomen uni faleg. quia in diebus
eius divisa est terra. et nomen fratris
eius iectan. Iectan autem genuit
helmodath et saleph et asarmoth
et iare. adurham quoque et uzal et
decla ebal et evila et iobab. Omnes
isti filii iectan. Sem arphaxath

et abimahel et sabba nec non et ophir
et evila et iobab

sale eber, faleg, ragau, serug,
nachor, thare, abram iste est abra
am. Filii autem abraam ysaac et ysma
hel. et he generationes eorum.
Primogenitus ysmahelis nabaioth
et cedar et adbehel et mabsam masma
et duma massa adad et thema
iatur naphis cedma. hii sunt
filii ysmahelis. Filii autem cethure con-
cubine abraam quos genuit zamram
iecsan madan et madian
iesboc et sue. Porro filii iecsan saba et
dadan. Filii autem dadan assurim et
lathusim et laomim. Filii autem ma
dian epha et epher et enoch et abi
da et heldaa. Omnes hii filii cethure.
Genuit autem abraham ysaac cuius
sunt filii esau et israel. Filii esau eli
phaz, rahuel, iehus, ihelom, chore. Filii eliphaz
theman, omar, sephi, gethem,
cenez, thamna, amalech. Filii ra
huhel naath, zara, samma, me-
za. Filii seir lothan, sobal, sebeon,
ana, dison, eser, disan. Filii lothan
horreorum (soror autem lothan
fuit thamna). Filii sobal alian
et manaath et ebal et sephi et onam.
Filii sebeon aia et ana. Filii ana
dison. Filii dison hamaram et esebam
et iethram et charam. Filii eser balaam
et zaban et iacan. Filii disan hus et
aran. Isti sunt reges qui imperaverunt
in terra edom antequam esset rex super
filios israel. Bale filius beor et nomen
civitatis eius denaba. Mortuus
est autem bale et regnavit pro eo

iobab filius zare de bosra. Cumque et io
ab fuisset mortuus regnavit pro eo
husam de terra themanorum. Obiit
quoque husam et regnavit pro eo adad
filius badad qui percussit madian
in terra moab et nomen civitatis eius
avith. Cumque adad fuisset mortuus
regnavit pro eo semla de masreca.
Sed et semla mortuus est et regnavit
pro eo saul de rooboth que iuxta am-
nem sita est. Mortuo quoque saul
regnavit pro eo balaanan filius acho-
bor. Sed et hic mortuus est et regnavit
pro eo adad cuius urbis fuit nomen
phou. Et appellata est uxor eius mete-
tabel filia matred filie mezaab.
Adad autem mortuo duces pro regibus
in edom esse ceperunt. Dux thamna,
dux alua, dux iethet, dux oliba-
ma, dux ela, dux phinon, dux cenez, dux
theman, dux mabsar, dux mag-
diel, dux hiram. hii duces edom.

Filii autem israel ruben, symeon, Cap. II.
levi, iuda, ysachar et zabulon,
dan, ioseph, beniamin, nepta-
lim, gad, aser. Filii autem iuda her,
onan, sela. Tres isti nati sunt ei de
filia sue chananitidis. Fuit autem
her primogenitus iuda malus coram
domino et occidit eum. Thamar autem
nurus eius peperit ei phares et
zaram. Omnes ergo filii iuda quinque. Filii autem
phares esrom et hamul. Filii quoque
zare zamri et ethan et eman, chal-
chal quoque et darda, simul quinque. Filii
charmi achor qui turbavit israel
et peccavit in furto anathematis

Filii ethan azarias filii autem es-
ron qui nati sunt ei hieremahel
et ram et chalubi porro aram ge-
nuit salmon de quo natus e booz
Booz uo genuit obeth qui et ipse
aminadab · aminadab aut genuit
naason principem filiorum iuda na
ason quoque genuit salmon de quo
ortus est booz Booz uo genuit
obeth qui et ipse genuit ysai ysai
autem genuit primogenitu heliab
Secundum aminadab tertiu samaa
quartu nathanahel quintu raddai
sextu asom Septimum dauid ·
quorum sorores fuerut saruia et abi
gail filii saruie abysai ioab ·
et asahel tres Abigail aut genu
it amasa cuius pater fuit iether his
mahelites Caleph uo filius es-
ron accepit uxore nomine azu
ba de qua genuit hienoth fue
rut quoque filii eius iesser et sobab et
ardon Cumque mortua fuisset azu
ba accepit uxore caleph et eph
ratha que peperit ei hur porro
hur genuit huri et huri ge
nuit bethael post hec ingressus
e esrom ad filiam machir patris
galaad et accepit ea cu esset
annorum lx que peperit ei segub
Sed et segub genuit iair et possedit
xxiii ciuitates in terra galaad ·
Cepitque gessur et aram oppi
da iair et canath et uiculos eius
lx ciuitatu omnes isti filii machir
patris galaad Cu aut mortuus
eet esrom ingressus e chaleph ·

ad ephrata habuit quoque esrom
uxorem abia que peperit ei assur
patrem thecue Nati sunt aut filii
hieramehel primogeniti esrom
ram primogenitus eius et buna
et aran et asom et achia Duxit
quoque uxore alteram hieramehel
noie athara que fuit mater onam
Sed et filii ram primogeniti hiera
mehel · fuerunt moos et iamin et achar
Onam aut habuit filios semmei
et iadam filii aute semmei nadab
et habisur Nomen uo uxoris hab-
sur abiahil · que peperit achobam
et molid filii aut nadab fuerunt
saleth et apphaim Mortuus e aut
saleth absque liberis filius uo appha
im iesi et iesi genuit sesan por
ro sesan genuit hoboli filii autem
iada fris semei iether et ionathan
sed et iether mortuus e absque liberis
porro ionathan genuit phaleth et
ziza · isti fuerunt filii hieramehel
Sesan aute ~~genuit~~ no habuit
filios sed filias et seruum egyptium
nomine ieraa dedit que ei filiam
suam uxore que peperit ei ethei
ethei aut genuit nathan Nathan
aut genuit zabath Zabath quoque
genuit ophial ophial genuit
obeth · obeth genuit ieu hieu
genuit azariam Azarias genu
it helles helles genuit elesa
Elesa genuit sesamoi Sesamoi
genuit sellum Sellum aute ieca
miam Iekamiam genuit nathan
helisama filii aute chaleph fris

hierameel mosa primogenitus
eius ipse est pater ziph et filii ma
resa patris ebron porro filii ebron
chore et thaphu et recem et sam
ma. Samma autem genuit ra
am patrem iercaam et recem
genuit semei filius semei maon
pater bethsur. Epha autem concubina
caleph peperit aran et mosa et
gezez porro aran genuit gezez
filii autem iadai regom et ioathan
et iesum et phaleth et epha et saph
concubina caleb machcha peperit
saber et tharana. genuit autem
saph patrem madmena siue patrem
machbena et patrem gabaa filia
vero caleph fuit achsa. Hii erant
filii chaleph filii hur primogeniti
ephratha sobal pater cariathiarim
salma pater bethleem ariph pater
bethgader fuerunt autem filii sobal
patris cariathiarim qui videbat
dimidium requietionum et de cognatione
cariathiarim iethrei et aphuthei
et semathei et maserei ex hiis egressi
sunt saraithe et esthaolite ex
hiis filii salma bethleem et netho
phati corone domus ioab et dimi
dium requietionis sarai. Cogna
tiones quoque scribarum habitantium in
iabes canentes atque resonantes in
tabernaculis commorantes. Hii sunt
cinei qui venerunt de calore domus patris
rechab qui preceperat filiis suis ne
vinum biberent. Cap. iii.

David vero hos habuit filios
qui ei nati sunt in ebron primogeni
tum amon ex achinoem iezrahelitide.
Secundum danielem de abigail car
melitide. tertium absolon filium maa
chai filie tholomei regis iessuri gessur
quartum adoniam filium aggith quin
tum saphatiam ex abital. Sextum
iethraam de egla uxore sua. Sex
go nati sunt ei in ebron ubi regna
uit vii annis et sex mensibus. xxx
autem et tribus annis regnauit in ierusalem.
Porro in ierusalem nati sunt ei filii samaa
et sobab et nathan et salomon quatuor
de bersabee filia aamihel. et iebaar
quoque et helisama et eliphaleth et
noge et napheth et iaphie nec non
et helisama et heliade et heliaphaleth
nouem. Omnes hii filii dauid absque
filiis concubinarum habuitque sororem
nomine thamar. Filius autem salomo
nis roboam cuius abia filius ge
nuit asa de hoc quoque natus est iosap
hath pater ioram. Qui ioram genuit
ochoziam ex quo ortus est ioas et huius
amasias filius genuit azariam por
ro azarie filius ioatham procreauit
achaz patrem ezechie de quo natus est
manasses. Sed et manasses genuit
amon patrem iosie. Filii autem iosie
fuerunt primogenitus iohanna secundus
ioachim tercius sedechias quartus
sellum. De ioachim natus est iechonias
et sedechias. Filii iechonie fuerunt
asir salathiel melchiram phadaia
sennaser et iechemia samaa et na
dabia. De phadaia orti sunt zoroba
bel et semei. Zorobabel genuit
mosollam et ananiam et salomith sororem eorum

cornu Asaba quoque ⁊ achol et
baruchias ⁊ asadias iosabbesech
quinque filius autem ananie falci
as pater iesaie cuius filius rapha
ia huius quoque filius fuit arnan
de quo natus est abdia cuius filius
fuit sechenias filius secheme se
meia cuius filii acthus ⁊ iegal et
buria ⁊ naaria ⁊ saphath
vi iudi filius naarie elioenai
odina ⁊ heliasib ⁊ phelcia et ac
cub et iohanna ⁊ dolaia et a
nani vii Cap. iiii.

Filii iuda phares esrom ⁊ cha
rim ⁊ hur ⁊ subal rechanoz
filius subal genuit geth de quo
nati sunt achimai ⁊ ieth hec
cognaciones sarathi ista quoque
stirps hetham iezrahel et ie
sema ⁊ iedebos nomen quoque
sororis eorum asal elphunni
phunnhel autem pater gedoz et
ezer pater osa isti sunt filii
hur primogeniti ephrata patris
bethleem Assur vero patris thecue
erant due vxores abala et
naara peperit autem ei naara
⁊ ozam et esper ⁊ themani et
asthari isti sunt filii naara por
ro filii abal sereth isaar ⁊ ethena
Chus autem genuit anob ⁊ sobab
⁊ cognacio aharal filii arim
fuit autem iabes inclitus pre
fratribus suis ⁊ mater eius vocauit
nomen illius iabes dicens Si
benedicens benedixeris michi et
dilataueris terminos meos ⁊ fuerit
manus tua mecum et feceris me
a malicia non opprimi ⁊ presti
tit ei deus quod precatus est Cale
ph autem frater sua genuit mathir
qui fuit pater esthon porro esthon
genuit bethrapha et phase
⁊ thenna principem vrbis naas hii
sunt viri recha filii autem cenez
othoniel et saraia porro filii
othoniel athath ⁊ maonathi
qui genuit ophira Saraias
autem genuit ioab patrem vallis
artificum ibi quippe artifices
erant filii vero chaleph filii io
phone hir et hela ⁊ naham
filii quoque hela cenez filii quoque
ialeel ziph ⁊ zipha thiria et
asrahel ⁊ filii ezra iether ⁊ me
red epher et ialon genuit que
mariam ⁊ samai ⁊ iesba principem
esthamo vxor quoque eius iude
ia peperit iared principem gedor
⁊ heber principem socho ⁊ hiculiel
principem zanon hii autem
filii bethie filie pharaonis quam
accepit mered ⁊ filii vxoris
odaie sororis naham patris cela
garmi ⁊ esthamo qui fuit de
machati filii quoque simeon
amnon ⁊ rena filius anan
et thilon ⁊ filii iesi zoeth ⁊ ben
zoeth filii sela filii iuda
her pater lecha pater maresa et
cognaciones domus operantium
bissum in domo iuramenti et
qui stare fecit solem vin(c)ique mendacii securus ⁊ incendens qui

principes fuerunt in moab . qui
reversi sunt in bethleem hec sunt autem
verba vetera . Hii sunt figuli habitantes
in plantationibus et sepibus apud
regem in operibus eius commora-
ti que sunt ibi . Filii symeon namuel
et iamin iarib zara saul . Sellum
filius eius . masfam filius eius
masma filius eius . filii masma
amuhel filius eius zacchur filius
eius semei filius eius . filii
semei sedecim et filie sex fratres autem
eius non habuerunt filios multos . et
universa cognatio non potuit adequare
summam filiorum iuda . Habitaverunt autem
in bersabee et molada et asarsual
et in bellaa et in naasom et in tho-
lad et in bathuel et in horma et in
sicelech et in bethmarchaboth et in
asarsusim et in beth berai et in sa-
arim . Hee civitates eorum et usque
ad regem david . ville quoque eorum aethan
et remmon thochen et asan civita-
tes v . et universi viculi per circuitum
civitatum istarum usque ad abal . Hec
est habitatio eorum et sedium distribu-
tio . masobab quoque et iemelech et
iosa filius amasie et iohel et iehu
filius iosabie filii saraie filii asi-
hel et helionai et iacoba et isuaia
et asaia et adihel et ismihel
et banaia . Ziza quoque filius sephei
filii allon filii adaia filii samaia .
Isti sunt nominati principes in cognati-
onibus suis et in domo affinitatum
suarum multiplicati sunt vehementer .
Et profecti sunt ut ingrederentur in ga-
dor usque ad orientalem vallis et
ut quererent pascua gregibus
suis . Inveneruntque pascuas uberes
et valde bonas et terram latissimam
et quietam et fertilem in qua autem
habitaverant de stirpe cham . Hii ergo
venerunt quos supra descripsimus no-
minatim in diebus ezechie regis
iuda et percusserunt tabernacula
eorum et habitatores qui inventi
fuerant ibi et deleverunt eos usque
in presentem diem . Habitaveruntque pro
eis quia uberrimas ibidem pascuas
repererunt . De filiis quoque symeon
abierunt in montem seyr viri quin-
genti habentes principes phaltiam
et naariam et raphaiam et ozihel fi-
lios iesi . et percusserunt reliquias
que evadere non potuerunt amale-
chitarum et habitaverunt ibi pro eis usque
ad diem hanc . Cap. quintum

Filii quoque ruben primogeni-
ti israel ipse quoque fuit primo-
genitus eius sed cum violasset
thorum patris sui data sunt
primogenita eius filiis ioseph
filii israel et non est ille reputatus in pri-
mogenitum . Porro iudas qui erat
fortissimus inter fratres suos de stirpe
eius principes principes germinati
sunt reputata sunt ioseph . filii igitur ru-
ben primogeniti israel enoch et fal-
lu esrom et charmi . filii autem iohel
samai filius eius gog filius
eius semei filius eius . Micha
filius eius . Bethsua filius eius qui cap-
tivum duxit theglathphalasar

rex assiriorum et fuit princeps·
in tribu ruben fratres autem eius et
uniuersa cognatio quando numeraba-
tur per familias suas habuerunt
principes iehiel et zachariam porro
bala filius azaz filii semma filii
iohel ipse habitauit in aroher usque
ad nebo et beelmeon· contra orien-
talem quoque plagam habitauit·
usque ad introitum heremi et fluminis
eufraten multum quippe iumento-
rum numerum possidebat in terra gala-
ath. In diebus autem saul preliati sunt
contra agarenos et interfecerunt illos
habitaueruntque pro eis in tabernaculis eo-
rum in omni plaga que respicit
ad orientem galaath. filii uero gad
e regione eorum habitauerunt in terra
basan usque selcha. iohel in capi-
te et saphan secundus. Ianai autem
et saphat in basan. fratres uero eorum
secundum domos cognationum suarum
michahel et mosolla et sebe et
iore et iathan et zie et heber vii.
Hii filii abigail· filii uri filii
iaro filii galaad filii michahel
filii iesesi filii ieddo filii buz. fratres
quoque filii abdiel filii guni prin-
cipes domus in familiis suis
et habitauerunt in galaath et in
basan et in uiculis eius et in cunctis
suburbanis saron usque ad terminos.
Omnes hii numerati sunt in diebus ioa-
than regis iuda et in diebus iero-
boam regis israhel. filii ruben et gad
et dimidie tribus manasse uiri bel-
latores scuta portantes et gla-
dios et tendentes arcum eruditi
que ad prelia xliiii^or milia. et ducenti
sexaginta procedentes ad pugnam
dimicauerunt contra agarenos. ituri
uero et naphis et nodab prebuerunt
eis auxilium. traditique sunt in manus
eorum agareni et uniuersi qui fuerant
cum eis quia deum inuocauerunt cum
preliarentur et exaudiuit eos eo quod
credidissent in eum. Ceperuntque omnia
que possederant camelorum milia et
ouium ccta quinquaginta milia·
asinos duo milia et animas ho-
minum c. milia. uulnerati autem
multi corruerunt. fuit enim bellum
domini. habitaueruntque pro eis usque ad
transmigrationem. filii quoque dimidie tribus
manasse possederunt terram basan
usque baal hermon et sanir et
montem hermon. ingens quippe
numerus erat. Et hii principes domus
cognationis eorum epher et iesi
et heliel et ezriel et iheremia et
odoia et iedihel uiri fortissimi
et potentes et nominati duces in fa-
miliis suis. Reliquerunt autem deum
patrum suorum et fornicati sunt post deos
populorum terre quos abstulit deus
coram eis. Et suscitauit deus
deus israhel spiritum phul regis assiriorum
et spiritum theglathfalasar regis assur
et transtulit ruben et gad et dimidiam
tribum manasse et adduxit malee
et abor et ara et flumen gozan
usque ad diem hanc. Cap. vi.

Filii leui gerson caath et
merari. filii caath· amram

yasar ysaar hebron et oziel filii
amaram aaron moyses et maria
filii aaron · nadab et abiu et helea
zar et ythamar · Eleazar genuit
finees · Et finees genuit abisue
abisue uero genuit bocchi bocchi
genuit ozi · Ozi autem genuit za
raiam et zaraias genuit mera
ioth porro meraioth genuit a
mariam et amarias genuit achitob
Achitob genuit sadoch sadoch ge
nuit achimaas achimaas genuit
azariam azarias genuit iohanan
Iohannan genuit azariam ipse qui
sacerdocio functus est in domo quam
edificauit salomon in ierusalem · Genuit autem
azarias amariam et amarias ge
nuit achitob · achitob genuit sado
ch · Sadoch genuit sellum · Sellum gen
helciam et helcias genuit azariam
Azarias genuit saraiam et saraias
gen iosedech · Porro iosedech egres
sus est quando transtulit dominus iudam
et ierusalem per manus nabuchodonozor
regis · Filii ergo leui gerson caath
et merari · Et hec nomina filiorum ger
son lobeni et semei filii caath ama
ram et ysaar et hebron et oziel filii
merari mooli et musi · Hec autem
cognaciones leui secundum familias eorum
Gersom lobeni filius eius · aath fi
lius eius zamma filius eius · ioa
filius eius · addo filius eius · zara filius
eius iethrai filius eius · Filii caath a
minadab filius chore filius eius
asir filius eius helchana filius eius
abiasaph filius eius · asir filius eius thaath

filius eius uriel filius eius ozias filius eius
saul filius eius · Filii helchana · amasi
et achimoth et helcana · filii elchana
sophai filius eius naath filius heli
ab filius eius hieroham filius eius hel
cana filius eius · filii samuel primo
genitus vasseni et abia · Filii autem
merari · mooli · lobeni filius eius
Semei filius eius · oza filius eius samaa
filius eius aggaia filius eius · aia filius
eius · Isti sunt quos constituit dauid super
cantores domus domini ex quo colla
cata est archa · et ministrabant coram
tabernaculo testimonii cantantes donec
edificaret salomon domum domini
in ierusalem · Stabant autem iuxta ordinem
suum in ministeria · Hii uero sunt qui assi
stebant cum filiis suis · De filiis caath
heman cantor filius iohel filii samu
hel · filii helchana · filii hieroam · fi
lii heliel · filii thou filii suph filii hel
cana · filii maath · filii amasi fili
helcana · filii iohel filii azarie filii
sophonie filii thaath filii asir filii
abiasaph · filii chore filii ysachar
filii caath · filii leui filii israel · Et frater
eius asaph erat filius barachie · fi
lii samaa filii michael · filii basie
filii melchie · filii athanie · filii
zara filii adaia filii ethan filii
zamma · filii zemei · filii geth · filii
gerson filii leui · filii autem merari
fratres eorum ad sinistram · ethan filius
chusi filii abdi filii maloch filii
asabie filii amasie filii helcie · filii
amasai filii bonni · filii somer · filii
mooli · filii musi · filii merari filii

leui. fratres quoque eorum leuite qui
ordinati sunt in cunctum ministerium
tabernaculi domus domini. Aaron
vero et filii eius adolebant incensum
super altare holocausti et super
altare thimiamatis in omne opus
sancti sanctorum et ut precarentur pro israel
iuxta omnia que preceperat moyses
famulus dei. Hii sunt autem filii aaron. ele
azar filius eius. finees filius eius
abisue filius eius. Bocci filius
eius. ozi filius eius. zaraia filius
eius. meraioth filius eius. amaria
filius eius. achitob filius eius. Sadoc
filius eius. achimaas filius eius.
Et hec habitacula eorum per vicos ac
confinia eorum filiorum scilicet aaron
iuxta cognaciones caathitarum. ipsis enim
sorte contigerant. Dederunt igitur
eis hebron in terra iuda et suburba
na eius per circuitum. Agros autem
civitatis et villas caleph filio iepho
nne. Porro filiis aaron de
derunt civitates ad fugiendum he
bron et lobna et suburbana eius
Iether quoque et esthemo cum sub
urbanis suis. Asan quoque et beth
semes et suburbana eorum. De tribu
autem beniamin gabee et suburba
na eius. et almath cum suburbanis
suis. anathot quoque cum suburbanis suis.
Omnes civitates xiii cum suburbanis
suis per cognaciones suas. Filiis autem
caath residuis de cognacione sua
dederunt ex dimidia tribu manas
ses. dederunt in possessionem urbes
x. Porro filiis gersom per cognaciones
suas de tribu ysachar et de tribu aser
et de tribu neptalim et de tribu manasse
in basan urbes xiii. Filiis autem me
rari per cognaciones suas de tribu
ruben et de tribu gad et de tribu
zabulon dederunt sorte civitates
xii. Dederunt quoque filiis israel levi
tis civitates et suburbana earum.
Dederunt autem per sortem ex tribu filiorum
iuda et ex tribu filiorum symeon et ex
tribu filiorum beniamin urbes has
quas vocaverunt nominibus suis. et ex
hiis qui erant de cognacione filiorum
caath fueruntque civitates in ter
minis eorum de tribu effraim. Dede
runt ergo eis urbes ad confugiendum
sichem cum suburbanis suis in mon
te effraim et gazer cum suburbanis
suis. Iecmaan quoque cum suburbanis
suis et bethoron similiter. Ayalon et he
lon cum suburbanis suis. et geth re
mmon in eundem modum. Porro ex
dimidia tribu manasse aner et sub
urbana eius. balaam et suburbana
eius. hiis videlicet qui de cognacione
filiorum caath reliqui erant. Filiis autem
gersom de cognacione dimidie tribus
manasse. Gaulon in basan et subur
bana eius. et astaroth cum suburba
nis suis. De tribu vero ysachar ce
des et suburbana eius. et daberth
cum suburbanis suis. Ramoth quoque
et suburbana eius. et hanem cum subur
banis suis. De tribu vero aser. masal
cum suburbanis suis. et abdon similiter
Asath quoque cum suburbanis eius. et
roob cum suburbanis suis. Porro de

tribu neptalim cedes in galilea et
suburbana eius. amon cum suburbanis
suis. cariathaim cum suburbanis
eius filiis autem merari residuis
de tribu zabulon remmono et sub
urbana eius et thabor cum subur
banis suis Transiordanem quoque
e regione hiericho contra orientem
iordanis de tribu ruben bosor in
solitudine cum suburbanis suis
et iasa cum suburbanis suis et cen
phaath cademoth quoque et subur
banis suis et mephaath cum subur
banis suis Porro et de tribu gad ra
moth in galaad et suburbana eius
et manaim cum suburbanis suis Esse
bon cum suburbanis suis et iezer cum sub
urbanis suis. Capitulum septimum

Porro filii ysachar thola et phua
iasub et samaron quatuor filii
thola ozi et raphaia et hieriel
et iemai et iebsem et samuel princi
pes per domos cognacionum suarum de
stirpe thola viri fortissimi innati
sunt in diebus dauid xxii milia dc
ti. filii ozi hieraia. de quo nati
sunt michahel et obadia et iohel
et iesia v. Omnes principes cum eis
per familias et populos suos accincti
ad prelium viri fortissimi xxxvi mi
lia multas enim vxores habuerunt
et filios fratres quoque eorum per cognacionem
ysachar robustissimi ad pugnandum
octoginta vii milia numerati sunt Be
niamin filii bale et bochor et hia
diel tres filii bale esbon et ozi et
oziel et ierimoth et hiraí v.

principes familiarum et ad pugnandum
robustissimi Numerus autem eorum xx
ii milia et xxxiiii. porro filii boc
chor zamira et ioas et eliezer
et helionai et amri et hierimoth
et abia et anathot et almathan
Omnes hii filii bochor numerati sunt
autem per familias suas principes co
gnacionum ad bella fortissimi xx
milia et cc^ti porro filii hydiel ba
lan filii autem balan hieus et be
niamin et aoth et canana et io
nathan et tharsis et ahisaar Tha
lis achisaar ysaar Omnes hii filii
hydiel principes cognacionum viri
fortissimi xvii milia et cc ad prelium
procedentes Sepham quoque et apham
filii hir asim filii aher. filii autem
neptalim iasiel et guni et aser
et sellum filii bala. porro filius
manasse esriel Concubina quoque
eius syra peperit patrem machir ga
galaad Machir autem accepit uxores hap-
phim et suphim et habuit sororem nomine maacha nomen secundi salphaath
et nate sunt salphaath
filie Et peperit maacha vxor ma
chir filium vocauitque nomen eius
phares. porro nomen fratris eius sa
res. et filii eius vlam et recem filius
autem vlam badan hii sunt
filii galaad filii machir filii ma
nasse. soror autem eius regina pe
perit virum decorum abiezer et
moola Erant autem filii semida
ahin et sechem et leci et aniam
filii autem ephraim suthala bared
filius eius thaath filius eius ela
da filius eius thaat filius eius
et huius filius ezer et elad Occiderunt

autem eos viri geth indigene qui
descenderant ut invaderent pos
sessiones eorum. Luxit igitur ephraym
pater eorum multis diebus et venerunt
fratres eius ut consolarentur eum. In
gressusque est ad uxorem suam que con
cepit et peperit filium et vocavit
nomen eius beria eo quod in malis
domus eius ortus esset. Filia autem
eius fuit sara que edificavit be
thoron inferiorem et superiorem et ozen
sara. Porro filius eius rapha et
reseph et thale de quo natus est thaan
qui genuit laadan. Huius quoque
filius amiud genuit helisama
de quo ortus est nun qui habuit filium
iosue. Possessio autem eorum et habita
tio bethel cum filiabus suis contra ori
entem noran ad occidentalem plagam
gazer et filie eius. Sichem quoque
cum filiabus suis usque aia et filiabus
suis. Iuxta filios quoque manasse
bethsan et filias eius thanaac et filias
eius mageddo et filias eius dor et
filias eius. In hiis habitaverunt filii
ioseph filii israel. Filii autem aser iomna
et iesua et issui et baria et sara soror
eius. Filii autem baria heber
et melchihel ipse est pater barsaith. He
ber autem genuit ieflath et somer
et hotham et suaa sororem
eorum. Filii autem ieflath fosech
et chamaal et asoth. Hii filii iep
lath. Porro filii somer ahi et roo
ga et iaba et aram. Filii autem helem
fratris eius suffa et arnapher et
sual et beri et iamra bosor et loth

et samma et salusa et hyetran et beera.
Filii hyeter hyeth iephone et phaspha
et ara. Filii autem olla arec et hani
el et resia. Omnes hii filii aser principes
cognacionum electi atque fortissimi
duces ducum. Numerus autem eorum etatis
que apta esset ad bellum xxvi milia.

Beniamin autem genuit C. VIII
bala primogenitum suum as
bal secundum, ahara tercium, na
aba quartum, et rapha quintum. Fueruntque
filii bale addar et gera et abiud
abisue quoque et neman et achaia
sed et gera et sephuphan et huram.
Hii sunt filii aoth principes cognacio
num habitancium in gabaa qui transla
ti sunt in manath. Noeman autem
et achia et gera ipse transtulit eos
et genuit oza et ahiud. Porro saaraim
genuit in regione moab postquam
dimisit usim et bara uxores suas.
Genuit autem de edes uxore sua iobab
et sebia et mosa et molchom. Iehus
quoque et sechia et marma. Hii sunt
filii eius principes in familiis suis.
Mehusim vero genuit achitob et hel
phaal. Porro filii elphaal heber
et misaam et samath. Hic edificavit
ono et lod et castella filias eius.
Baria autem et samma principes co
gnacionum habitancium in aialon. Hii
fugaverunt habitatores geth. Et ahi
o et sesac et ierimoth et zabadi
a et arod et heder. Michael quoque
et iespha et ioha filii baria. Et
zabadia et mosollam et ezeci et he
ber et iesmari et iezlia et iobab

filii helphaal zachim et zechri et
zabdi et helonai et selethai et heliel
et abdala et baraia et samarath filii
semei et iesphan et heber et heliel et
abdon et zechri et chanan et annania
et hanlam et anathathoia et iephdaia
et phanuhel filii sesac sansari et
sohoria et otholia et gersia et helia
et zechri. filii ieroboam hii principes
the et cognacionum principes qui
habitaverunt in ierusalem in gabaon autem
habitaverunt abigabaon et nomen uxo
ris eius maacha filius quoque
eius primogenitus abdon et sur
et chis et baal et nadab. gedur
quoque et zachio et zacher macelo
th genuit samaa habitaverunt
que e regione fratrum suorum in ierusalem
cum fratribus suis. ner autem genuit
cis et cis genuit saul. porro saul
genuit ionathan et melchisue
et aminadab et iesbaal. filius autem
ionathan meribaal et meribaal
autem genuit micha. filii micha
phiton et melech et tharaa et aaz
et achaz genuit ioada et ioada
genuit alimoth et azmoth et
zamri. porro zamri genuit
moosa et moosa genuit banaa
cuius filius fuit rafa de quo ortus
est elasa qui genuit asel. porro
asel vi filii fuere his nominibus.
Ezricha bochin hismael sarra
abdia anan. Omnes hii filii asel.
filii autem aseth fratris eius hulam
primogenitus eius et hus secundus
et eliphalet tercius. fuerunt que filii
hulam viri robustissimi et ma
gno robore tendentes arcum et
multos habentes filios ac nepotes
usque ad c l. omnes hii filii
beniamin. capitulum ix.

Universus ergo israel dinumeratus est
et summa eorum scripta in libro
regum israel et iuda translati
que sunt in babilonem propter delictum
suum. Qui autem habitaverunt primi
in possessionibus et in urbibus suis israel
et sacerdotes levite et nathinnei
Commorati sunt in ierusalem de
filiis iuda et de filiis beniamin
de filiis quoque effraim et manasse
othei filius amiuth filius semeri
filius somer filii bonni de filiis
phares filii iuda et de silonii.
asaia primogenitus et filii eius. De
filiis autem zarae iehuel et fratres
eorum vi c nonaginta. por
ro de filiis beniamin salo filius
hieuda et hela filius ozi filii mo
chori et mollaz filius saphathie
filii raguel filii hiebanie et fratres
eorum per familias suas nongenti
quinquaginta vi. Omnes hii principes cogna
cionum suarum per domos patrum
suorum. De sacerdotibus autem iedaia
ioiarib et iachin. azarias quoque
filius helchie filii mosollam filii
sadoch filii maraioth filii achitob
pontifex domus dei. porro adai
as filius hieroam filii phasor
filii melchie et maasia filius ad
ihel filii iezra filii mosolla filii
mosollamoth filii emer et

Fratres quoque eorum principes per fami-
lias suas mille septingenti sexaginta viri fortis-
simi robore ad faciendum opus
ministerii in domo dei. De levitis autem
Semeias filius Asub et filii Ezri-
cam filii Sebiri de filiis Merari
Bacbacar quoque carpentarius
et Galaad et Mathania filius Micha
filii Zechri filii Azaph et Obdias
filius Semeie filii Galaad filii Idi-
thum et Barachia filius Asa filii
Helcana qui habitavit in atriis
Neophophati. Ianitores autem
Sellum et Accub et Telmon et Achiman
et fratres eorum Sellum princeps usque
ad illud tempus in porta regis ad ori-
entem observabant per vices suas
de filiis Levi. Sellum vero filius Chore
filii Abiasaph filii Chore cum fratribus
suis et domo patris sui hii sunt Cho-
rite super opera ministerii custodes
vestibulorum tabernaculi et familie
eorum per vices castrorum domini custo-
dientes introitum. Finees autem filius
Eleazar erat dux eorum coram domino.
Porro Zacharias filius Mosollam
ianitor porte tabernaculi testimo-
nii. Omnes hii electi in hostiarios per
portas ducenti xii et descripti in
villis propriis quos constituerunt David
et Samuel videns in fide sua tam
ipsos quam filios eorum in ostiis
domus domini et in tabernaculo vici-
bus suis. Per quatuor ventos e-
rant ostiarii id est ad orientem et ad
aquilonem et ad occidentem et ad
austrum. Fratres autem eorum in viculis

morabantur et veniebant in sabbatis
suis de tempore usque ad tempus. His qua-
tuor levitis creditus erat omnis numerus ia-
nitorum et erant super exedras et
thesauros domus domini. Per gyrum
quoque templi domini morabantur
in custodiis suis ut cum tempus fuisset
ipsi mane aperirent fores. De horum
genere erant et super vasa ministerii
ad numerum enim et inferebantur vasa et
efferebantur. De ipsis et qui credita
habebant utensilia sanctuarii preerant
simile et vino et oleo et thuri et
aromatibus. Filii autem sacerdotum
unguenta ex aromatibus conficiebant
et Mathathias levites primogeni-
tus Sellum Chorite prefectus erat
eorum que in sartagine frigebantur.
Porro de filiis Caath fratribus eorum super
panes erant propositionis ut semper
novos per singula sabbata prepararent.
Hii sunt principes cantorum per famili-
as levitarum qui in exedris morabantur
ita ut die et nocte iugiter suo
ministerio deservirent. Capita levita-
rum per familias suas principes per-
manserunt in Ierusalem. In Gabaon autem
commorati sunt pater Gabaon Iehiel
et nomen uxoris eius Maacha. Filius-
que primogenitus eius Abdon et Sur et
Cis et Baal et Ner et Nadab. Gedor
quoque et Haio et Zacharias et Macel-
loth. Porro Macelloth genuit Se-
maan. Isti habitaverunt e regione
fratrum suorum in Ierusalem cum fratribus suis.
Ner autem genuit Cis et Cis genuit
Saul et Saul genuit Ionathan

et melchisue, aminadab et esbaal.
filius autem jonathan meribaal. meri
baal autem genuit micha, porro filii
micha phiton et malech et thara ha-
az autem genuit iara et iara genuit ala
math et azmoth et zamri et zamri
genuit moosa moosa vero genuit ba
ana cuius filius raphaia et raphaia
genuit elasa de quo ortus est asel por
ro asel vi filios huit hiis nominibus
ezricam bochoru hismahel saria
obdias anan hii filii asel Cap. x.

Philistiim autem pugnabant contra
israel fugeruntque viri israel
(philistiim) palestinos et ceciderunt vulnera
ti in monte gelboe. Cumque appropinquassent
philistei persequentes saul et filios
eius percusserunt ionatham et aminadab
et melchisue filios saul. Invenit
que eum sagittarii et vulnerant iaculis
et dixit saul ad armigerum suum. Eva
gina gladium tuum et interfice me.
ne forte veniant incircumcisi isti et
illudant michi. Noluit autem armi
ger eius hoc facere. timore perterritus.
Arripuit igitur saul ensem et irruit
in eum. Quod cum vidisset armiger
eius videlicet mortuum esse saul ir-
ruit etiam ipse in gladium suum et mor
tuus est. Interiit ergo saul et tres fi
lii eius et omnis domus illius pariter
concidit. Quod cum vidissent viri israel qui
habitabant in campestribus fugerunt
et saul. ac filiis eius mortuis dereliqu
erunt urbes suas huc illucque disper
si sunt. Veneruntque philistiim et
habitaverunt in eis. Die ergo altero detrahen

tes philistiim spolia cesorum invenerunt
saul et filios eius iacentes in mon
te gelboe. Cumque spoliassent eum et ampu
tassent caput armisque nudassent
miserunt in terram suam. ut circumferret
et ostenderetur ydolorum templis et populis
Arma autem eius consecraverunt in fano dei sui
et caput affixerunt in templo dagon.
Hoc autem cum audissent viri iabes
galaad omnia scilicet que philistiim super
saul fecerant. Consurrexerunt singuli
virorum fortium et tulerunt cadavera
saul et filiorum eius attuleruntque ea
in iabes. et sepelierunt ossa eorum subter
quercum que erat in iabes. et ieiu
naverunt septem diebus. Mortuus est
ergo saul propter iniquitates suas
eo quod prevaricatus sit mandatum
domini quod preceperat et non custodierit
illud. sed insuper etiam phitonissam con
suluerit nec speravit in domino propter
quod interfecit eum. et transtulit regnum
eius ad david filium ysai. cap. xi.

Congregatus est igitur omnis israel
ad david in ebron dicens. Os
tuum sumus et caro tua. heri
quoque et nudius tercius. Cum adhuc
regnaret saul. tu eras qui educebas et in
troducebas israel. Tibi enim dixit dominus
deus tuus. Tu pasces populum meum
israel et tu eris princeps super eum.
Venerunt ergo omnes maiores natu
israel. ad regem in ebron. et iniit david
cum eis fedus coram domino. unxe
runtque eum regem super israel iuxta ser
monem domini quem locutus est in
manu samuelis. Abiit quoque

dauid et omnis israel in ierusalem hec est
iebus · ubi erant iebusei habitatores
terre / dixerunt que qui habitabant
in iebus ad dauid non ingredieris huc
porro dauid cepit arcem syon que
est ciuitas dauid dixitque · Omnis
qui percusserit iebuseum in primis erit
princeps et dux / et ascendit ioab pri
mus filius saruie et factus est princе
ps habitauit autem dauid in arce
et ideo appellata est ciuitas dauid ·
Edificauitque urbem in circuitu a mello
usque ad girum Ioab autem ~~et~~
~~omnis~~ reliquam urbis extruxit Profi
ciebatque dauid uadens et crescens
et dominus exercituum erat cum eo
Hii principes uirorum fortium dauid
qui adiuuerunt eum ut rex fieret
super omnem israel iuxta uerbum domini quod
locutus est ad israel et iste numerus robusto
rum dauid · Iesbaam filius a
chamoni princeps inter .xxx. iste le
uauit hastam suam super .ccc.tos uulnera
tos una uice / et post eum eleazar
filius patrui eius ahohites qui erat
inter tres potentes Iste fuit cum
dauid in baphesdomim quando philisti
congregati sunt ad locum illum in prelium
et erat ager regionis illius plenus
ordeo / fugeratque populus a facie philisti
norum hii steterunt in medio agri defenderunt
eum Cumque percussissent filisteos dedit
dominus salutem magnam populo suo
descenderunt autem tres de .xxx. princi
pibus ad petram in qua erat dauid
ad speluncam odollam quando philisti
fixerant castrametati in ualle raphaim

Porro dauid erat in presidio et statio
philistiorum in bethleem desiderauit ergo
dauid aquam et dixit / Si quis daret
michi aquam de cisterna bethleem
que est in porta Tres ergo isti per me
dia castra philistinorum perrexerunt
et hauserunt aquam de cisterna bethleem
que erat in porta et attulerunt ad
dauid ut biberet · qui noluit sed ma
gis libauit eam domino dicens · absit
ut in conspectu dei mei hoc faciam · et san
guinem uirorum istorum bibam · quia in periculo
animarum suarum attulerunt michi aquam
et ob hanc causam noluit bibere · hec fece
runt tres uiri robustissimi / Abisai
quoque frater ioab ipse erat princeps trium
· et ipse leuauit hastam suam contra .ccc.tos
uulneratos · et ipse erat inter tres no
minatus et inter tres secundos inclitus
et princeps eorum Verumtamen usque ad
tres primos non peruenerat / Banaias
quoque filius ioiade uir robustissimus
qui multa opera perpetrauerat de capse
hel Ipse percussit duos ariel et mo
ab et ipse descendit et interfecit leo
nem in media cisterna in tempore ni
uis et ipse percussit uirum egyptium
cuius statura erat quinque cubitorum
et habebat lanceam ut liciatorium texen
tium Descendit ergo ad eum cum uir
ga et rapuit hastam quam tenebat
in manu et interfecit eum hasta sua
hec fecit banaias filius ioiade qui erat
inter tres robustos nominatissimus
et inter .xxx. primus Verumtamen usque
ad tres primos non peruenerat / posuit
autem eum dauid ad auriculam suam

Porro fortissimi viri in exercitu suo
asahel fr ioab et helcanan filius
patrui eius de bethleem / semoth
arothites et helles pallonites iras
acces thecuites · abiezer anatho-
thites sobacai sochites · alagio a-
thotites · marai nethothatites he-
leth filius beriane thothachites
et hai filius eius ribai de gabaath
filiorum beniamin benai phara-
thonites uiri de torrente gaas abi-
al · arapharites · armoth bauma-
mites · heliaba · salabonites filii a-
sabonites filii asem · gezonites
· ionathan filius segaararithites
achiam · filius acharariites · heli-
phal filius uraphel · methurathites
Achiaphellonites · asrai carmeli-
tes · nethorai filius azbi · Iohel fr
nathan · mabar filius agrai · sellet
amonites · nethorai bethonites
armiger ioab filius sarvie · iras
yethens · garath · gethens · hurias
et ethens zaab filius ooli · adina
filius sygar rubenites princeps
rubenitarum et cum eo xxx · anan fi-
lius macha et iosafath machanites
Ozias astarothites semma et iathi-
el · filii othmarorites · Iedihel filius
samari et ioha fr eius · thozaites
heliel · maumites · et geribai et iasbia
filii helnam · et methma mo-
abites heliel et obeth · et iasihel
de mansobia · rex Cap · xii ·

Hii quoque venerunt ad david in
siceleg · cum adhuc fugeret saul
filium cis qui erant fortissimi

et egregii pugnatores · tendentes ar-
cum · et utraque manu fundis saxa iacien-
tes · et dirigentes sagittas de fratribus
saul ex tribu beniamin · princeps
abiezer · et ioas filii samaa · gaba-
athites · et iaziel · et phalleth zi-
noch et baratha et ihieu et anatho-
thites · Samaias quoque gaba-
onites fortissimus inter xxx · et sup-
xxx · hieremias et iezihel et iohan-
nan et iezabath gaderothites · et
luzai · et hierimoth et baalia et sa-
maria et safacia aruphites · hel-
cana et iesia et azrihel et ioezer et
gesbaam de carem · Iohela quoque
et zabadia · filii ieroham de gedor ·
Sed et de gaddi transfugerunt ad david
cum lateret in deserto viri robustis-
simi et pugnatores optimi tenentes
clipeum et hastam · facies eorum quasi
facies leonum veloces quasi capree in
montibus · Ezer princeps · obdias
secundus · eliab tercius · masmana quartus
· hieremias quintus · ethi sextus ·
Septimus heliel · Septimus iothanan
octauus helzebad · nonus ieremias
decimus balchanam · hii de filiis gad principes
exercitus · Novissimus centum militibus
preerat · et maximus mille · Isti sunt qui
transierunt iordanem mense primo
quando inundare cepit super ripas suas
et omnes fugaverunt qui morabantur
in vallibus ad orientalem plagam et
occidentalem · venerunt autem et de
beniamin et de iuda ad presidium
in quo morabatur david · egressus
est david obviam eis et ait · Si pacifice

venistis ad me ut auxiliemini michi
cor meum iungatur vobis. Si autem
insidiamini michi pro adversariis meis
cum ego iniquitatem in manibus meis
non habeam videat deus patrum nostro-
rum et iudicet. Spiritus vero induit A-
messai vel abysai principem inter xxx
et ait tui sumus o david et tecum
fili ysai pax pax tibi et pax
adiutoribus tuis te enim adiuvat
deus tuus. Suscepit ergo eos david
et constituit eos principes turmarum.
Porro de manasse transfugerunt ad
david qui veniebat cum philistiim
adversus saul ut pugnaret et non dimi-
cavit eos quia inito consilio remiserunt
eum principes philistinorum dicentes
Periculo capitis nostri revertetur ad domi-
num suum saul. Quando igitur reversus est in
siceleg transfugerunt ad eum de ma-
nasse. Hednas et iozabad et iedi-
hel et michahel et naas. iozabath
et helin et salathi principes militum
in manasse. Hii prebuerunt auxilium david
adversum latrunculos. Omnes enim erant
viri fortissimi et facti sunt principes in
exercitu. Sed et per singulos dies venie-
bant ad david ad auxiliandum ei
usque dum fieret grandis numerus quasi
exercitus dei. Iste quoque est numerus prin-
cipum exercitus qui venerunt ad david
cum esset in hebron ut transferrent re-
gnum saul ad eum iuxta verbum domini.
Filii iuda portantes clipeum et has-
tam vi milia octingenti decem expe-
diti ad prelium. De filiis symeon viro-
rum fortissimorum ad pugnandum vii
milia c. De filiis levi iiii milia vi-
centi. Ioiada quoque princeps de stirpe
aaron et cum eo tria milia septingenti.
Sadoch autem puer egregie indolis et
domus patris eius principes xxii. De
filiis autem beniamin fratribus saul tria
milia. Magna enim pars eorum adhuc se-
quebatur domum saul. Porro de filiis
effraim xx milia octingenti fortissimi
viri robore nominati in cognationibus
suis. Et ex dimidia parte tribus manas-
se xviii milia. Singuli per nomina sua
venerunt ut constituerent regem david.
De filiis quoque ysachar viri eruditi
qui noverant singula tempora ad precipi-
endum quid facere deberet israel principes
cc. Omnis autem reliqua tribus eorum
consilium sequebatur. Porro de zabulon qui
egrediebantur ad prelium et stabant in acie
instructi armis bellicis l milia ve-
nerunt in auxilium non in corde duplici.
Et de neptalim venerunt principes mi-
lle et cum eis instructi clipeo et hasta xxx
vii milia. De dan etiam parati ad
prelium xx viii milia dc. Et de aser
egredientes ad pugnandum et in acie
provocantes xl milia. Trans iordanem
autem de filiis ruben et gad et dimidia
parte tribus manasse instructi armis
bellicis c xx milia. Omnes isti viri
bellatores expediti ad pugnandum
corde perfecto venerunt in hebron ut con-
stituerent regem david super universum
israel. Sed et omnes reliqui ex israel uno
corde erant ut rex fieret david super
universum israel. Fueruntque ibi apud david
tribus diebus comedentes et bibentes

preparaverant enim eis fratres sui. Sed et qui
iuxta eos erant usque ad ysachar et
zabulon et neptalim adferebant panes
in asinis et camelis et mulis et bubus
ad vescendum farinam pharathes pa
latas uvam passam vinum oleum bo
ves arietes ad omnem copiam. gau
dium quippe erat in israhel. Cap. XIII.

Iniit autem consilium david cum tribunis
et centurionibus et universis principi
bus et ait ad omnem cetum filiorum
israhel. Si placet vobis et a domino meo
egreditur sermo quem loquor. mit
tamus ad fratres nostros reliquos in
universas regiones israhel et ad sacerdotes
et levitas qui habitant in suburbanis
urbium ut congregentur ad nos et re
ducamus archam dei nostri ad nos non
enim requisivimus eam in diebus saul. Et
respondit universa multitudo ut ita fieret.
placuerat enim sermo omni populo. Congre
gavit ergo david cunctum israhel a syor egy
pti usque dum ingrediaris emath ut
adduceret archam dei de chariathiarim.
Et ascendit david et omnis vir israhel
ad collem chariathiarim qui est in iuda
ut afferret inde archam domini dei.
sedentis super cherubin ubi invoca
tum est nomen eius. Inposuerunt que ar
cham domini dei super plaustrum novum
de domo aminadab. Oza autem
et frater eius minabat plaustrum.
Porro david et universus israhel ludebant
coram domino omni virtute in canticis
et citharis et in psalteriis et tympanis
et cymbalis et tubis. Cum autem pervenis
set ad aream chidon tetendit oza manum
sua ut sustentaret archam. Bos quippe
lasciviens paululum inclinaverat eam.
Iratus est itaque dominus contra ozam et percus
sit eum eo quod contigisset archam dei et mor
tuus est ibi coram domino. Contristatus
est david eo quod divisisset deus ozam. voca
vit que illum locum divisio oze usque
in presentem diem. Et timuit deum
tunc temporis dicens. Quomodo possum intro
ducere archam dei. et ob hanc causam
non eam adduxit ad se hoc est in civitatem
david. sed avertit in domum obededom
gethei. Mansit ergo archa dei in domo
obededom gethei tribus mensibus et
benedixit dominus domui eius et omnibus
que habebat. Cap. XIIII.

Misit quoque iram rex tyri nun
tios ad david et ligna cedrina
et artifices parietum lignorumque
ut edificarent ei domum. Cognovit
que david eo quod confirmasset eum do
minus in regem super israhel et sublevatum
esset regnum suum super populum
eius israhel. Accepit quoque david alias
uxores in ierusalem genuitque filios
et filias. Et hec nomina eorum qui na
ti sunt ei in ierusalem. samua et sabbab
nathan et salomon gebaar et helisu
et eliphaleth. noga quoque et napheth
et iaphie et helisama et baliada et
heliphaleth. Audientes autem phi
listiim eo quod unctus esset david
in regem super universum israhel ascende
runt omnes ut quererent eum quod
cum audisset david egressus est ob
viam eis. Porro philistiim venientes
diffusi sunt in valle raphaim.

Consuluitque david dominum dicens
Si ascendam ad philisteos et si trades
eos in manum meam et dixit ei dominus
Ascende et tradam eos in manum tuam
Cumque illi ascendissent in baalfarasim
percussit eos ibi david et dixit Divi-
sit deus inimicos meos per manum
meam sicut dividuntur aque et
idcirco vocatum est nomen loci illius
baalpharasim Dereliquerunt que deos suos
quos david iussit exuri Alia vi-
ce etiam philistiim irruerunt et diffusi
sunt in valle Consuluitque iterum
david deum et dixit ei deus non
ascendas post eos recede ab eis et
venies contra illos e regione pirorum
Cumque audieris sonitum gradientis in
cacumine pirorum Tunc egredie-
ris ad bellum egressus est enim deus
ante te ut percutiat castra phili-
stiim Fecit ergo david sicut preceperat
ei dominus et percussit castra philisti-
norum de gabaon usque gadazara
gazara Divulgatum est nomen david
in universis regionibus et dominus de-
dit pavorem eius super omnes gentes

Cap. XV.

Fecit quoque sibi domos in civi-
tate david et edificavit locum
arche dei tetenditque ei tha-
bernaculum Tunc dixit david illicitum
est ut a quocumque portetur archa
dei nisi a levitis quos elegit dominus
ad portandum eam et ad ministrandum
sibi usque in eternum Congregavitque
universum israel in ierusalem ut afferretur
archa dei in locum suum quem prepara-
verat ei nec non et filios aaron et
levitas De filiis caath uriel princeps
fuit et fratres eius c xx De filiis me-
rari asaia princeps et fratres eius cc
xx De filiis biersom ioel princeps
et fratres eius c xxx De filiis helisa-
phan semeias princeps et fratres eius
cc De filiis ebron heliel princeps et
fratres eius octoginta De filiis ozi-
hel aminadab princeps et fratres
eius c xxx De filiis helit xii
Vocavitque david sadoch et abia-
thar sacerdotes et levitas urihel
asaia iohel semeia helihel et ami-
nadab et dixit ad eos vos qui estis
principes familiarum leviticarum sancti-
ficamini cum fratribus vestris et afferte
archam domini dei israel ad locum suum
qui ei preparatus est Ne ut a principio
quia non eratis presentes percussit nos
dominus sic et nunc fiat illicitum quid
nobis agentibus Sanctificati sunt ergo sa-
cerdotes et levite ut portarent archa
domini dei israel Et tulerunt filii levi
archam dei sicut preceperat moyses iuxta
verbum domini humeris suis in vecti-
bus Dixit quoque david principi-
bus familiarum levitarum ut con-
stituerent de fratribus suis cantores
in organis musicorum nablis vi-
delicet et liris et cymbalis ut resona-
ret in excelsum sonitus letitie Con-
stitueruntque levitas heman filium
iohel et de fratribus eius asaph filium

balathie. De filiis merari uero
fratribus eorum ethan filium casa
ie ⁊ cum fratribus eis fratres eorum
in secundo ordine zachariam et
benceth. laziehel. ⁊ semiramoth et
iethihel. ⁊ ani. heliab. ⁊ banaiam
⁊ maasiam ⁊ mathathiam et eli
phalum ⁊ machenia et obededom
et iethihel ianitores porro can
tores eman asaph et ethan in
cimbalis eneis concrepantes.
zacharias autem ⁊ oziehel et semi
ramoth ⁊ iahiel ⁊ han et helypha
lu ⁊ machenias ⁊ obededom et
heliab maasias ⁊ banaias in
nablis archana cantabant por
ro mathathias et heliphalu et
machenias et obededom ⁊ iechi
hel ⁊ ozarin in cytharis pro octava
cantabant Epynykyon hoc est victo
rie deo triumphus et palma Cho
nenias autem princeps levitarum
prophetie preerat et ad precinendam
melodiam Erat quippe valde sa
piens et barachias et helcana
ianitores arche/ porro sebenias
et iosaphath ⁊ nathanahel ama
zai ⁊ zacharias ⁊ banaias et he
liezer sacerdotes clangebant tu
bis coram archa domini et obede
dom et achimas erant ianitores
arche Igitur david ⁊ omnes maio
res natu israel ⁊ tribuni ierunt
ad portandum archam federis domini
de domo obededom cum leticia Cum
que ad immisset deus levitas
qui portabant archam federis

domini Immolabantur vii thauri et
vii arietes porro david erat indu
tus stola byssina et universi levite
qui portabant archam cantoresque
⁊ chonenias princeps prophetie inter
cantores David autem indutus
erat ephod lineo universusque israel
deducebat archam federis domini
in iubilo ⁊ sonitu bucine ⁊ tubis
et cimbalis et nablis et cytharis
concrepantes Cumque pervenisset ar
cha federis domini usque ad civitatem
domini david/ michol filia saul pro
spiciens ad fenestram vidit david
regem saltantem atque ludentem
despexit eum in corde suo

Cap. xvi.

Adtulerunt igitur archam dei et con
stituerunt eam in medio tha
bernaculi quod tetenderat ei
david. et obtulerunt holocausta
⁊ pacifica coram domino Cumque conple
sset david offerens holocausta et
pacifica coram domino benedixit
populo in nomine domini ⁊ divisit univer
sis per singulos a viro usque ad muli
erem tortam panis ⁊ partem as
se carnis bubale ⁊ siminam oleo fri
xam Constituitque coram archa
domini de levitis qui ministrarent
et recordarentur operum eius et
glorificarent atque laudarent dominum
deum israel asaph principem et secun
dum eius zachariam porro iahiel et
semiramoth ⁊ iehihel et matha
thiam et heliab ⁊ banaia et obe
dedom ⁊ iehiel super organa psal
terii et liras/ asaph autem ut cymbal

personaret. Banaias vero et Aziel sa-
cerdotes canere tuba iugiter coram
archa federis domini. In illo die
fecit David principem ad confitendum
domino Asaph et fratres eius. Confi-
temini domino et invocate nomen
eius. notas facite in populis adinven-
ciones illius. Cantate ei et psallite
ei et narrate omnia mirabilia
eius. laudate sanctum nomen eius.
Letetur cor querencium dominum. Queri-
te dominum et virtutem eius. querite fa-
ciem eius semper. Recordamini mi-
rabilium eius que fecit signorum
illius. et iudiciorum oris eius.
Semen israel servi eius. filii iacob
electi eius. Ipse dominus deus noster
in universa terra iudicia eius. Recor-
damini in sempiternum pacti eius
sermonis eius quem precepit in
mille generaciones. Quem pepigit
cum abraham et iuramenti illius
cum ysaac. Et constituit illud
iacob in preceptum et in pactum sem-
piternum. Dicens tibi dabo terram
chanaan. funiculum hereditatis vestre.
Cum essent pauci numero parvi et
coloni eius. Et transierunt de gente
in gentem. et de regno ad populum
alterum. Non dimisit quemquam ca-
lumpniari eos sed increpavit pro eis
reges. Nolite tangere christos meos
et in prophetis meis nolite malignari. Can-
tate domino omnis terra. annunci-
ate ex die in diem salutare eius.
Narrate in gentibus gloriam eius
in cunctis populis mirabilia eius

Quia magnus dominus et lauda-
bilis nimis. et horribilis est super
omnes deos. Omnes enim dii populorum
ydola. dominus autem celos fecit. Con-
fessio et magnificencia coram eo. for-
titudo et gaudium in loco eius. Affer-
te domino familie populorum. Afferte do-
mino gloriam et imperium. date domino
gloriam nomini eius. levate sacrifi-
cium et venite in conspectu eius. et
adorate dominum in decore sancto. Com-
moveatur a facie eius omnis terra. Ipse
enim fundavit orbem terre immobilem.
Letentur celi et exultet terra. et dicant
in nacionibus dominus regnavit. Tonet
mare et plenitudo eius. exultent
agri et omnia que in eis sunt.
Tunc laudabunt ligna saltus coram
domino quia venit iudicare terram.
Confitemini domino quoniam bonus quoniam
in eternum misericordia eius. et dicite salva
nos deus salvator noster. et congre-
ga nos. et eripe de gentibus. ut con-
fiteamur nomini sancto tuo. et ex-
ultemus in carminibus tuis. Benedictus
dominus deus israel. ab eterno usque
in eternum et dicat omnis populus amen
et ympnum domino. Dereliquit itaque
ibi coram archa federis domini asa-
ph et fratres eius ut ministrarent in conspec-
tu domini iugiter per singulos dies
et vices suas. Porro obededom
et fratres eius lxviii. et obededom
filium idithun et osa constituit ianui-
tores. Sadoch autem sacerdotem et
fratres illius sacerdotes coram thaber-
naculo domini in excelso quod erat

in gabaon ut offerrent holocau
sta domino super altare holocausti omnia
iugiter mane et vespere iuxta omnia
que scripta sunt in lege domini quam
precepit israheli. Et post eum heman
et idithum et reliquos electos unum
quemque vocabulo suo ad confitendum
domino quoniam in eternum misericordia eius.
Heman quoque et idithum cane
tes tuba et quatientes cymbala
et omnia musicorum organa ad
canendum deo. filios autem idithun
fecit esse portarios. Reversusque est
omnis populus in domum suam. et da
uid ut benediceret et domum suam. xvii. c.

Cum autem habitaret david in
domo sua dixit ad nathan
prophetam. Ecce ego habito in
domo cedrina. archa autem federis
domini sub pellibus est. Et ait natha
ad david. Omnia que in corde tuo
sunt fac. deus enim tecum est. Igitur noc
te illa factus est sermo domini ad na
than dicens vade et loquere david
servo meo. Hec dicit dominus. Non
edificabis tu michi domum ad
habitandum. neque enim mansi in
domo ex eo tempore quo eduxi israhel
de egypto usque ad hanc diem. sed
fui semper mutans loca tabernaculi
et in tentorio manens cum omni israhel.
Numquid locutus sum saltim uni
iudicum israhel quibus preceperam
ut pascerent populum meum et di
xi quare michi non edificastis
domum cedrinam. Nunc itaque sic
loqueris ad servum meum david.
Hec dicit dominus exercituum. Ego tu
li te cum in pascuis sequereris gregem
ut esses dux populi mei israhel et fui te
cum quocumque perrexisti et interfeci
omnes inimicos tuos coram te fecique
tibi nomen quasi unius magno
rum qui celebrantur in terra et dedi
locum populo meo israhel. plantabitur
bitur et habitabit in eo et ultra — habitabit
non commovebitur. nec filii iniquita
tis atterent eos sicut a principio
ex diebus quibus dedi iudices populo
meo israhel et humiliavi universos ini
micos. Adnuncio ergo tibi quod edifica — inimicos
turus sit tibi dominum dominus. Cumque
impleveris dies tuos ut vadas
ad patres tuos suscitabo semen tuum
post te quod erit de filiis tuis et sta
biliam regnum eius. Ipse edifica
bit michi domum et firmabo so
lium eius usque in eternum. Ego ero illi
in patrem et ipse erit michi in filium
et misericordiam meam non auferam ab eo
sicut abstuli ab eo qui ante fuit.
Et statuam eum in domo mea et
in regno meo usque in sempiternum
et thronus eius erit firmissimus
in perpetuum. Iuxta omnia verba hec et
iuxta universam visionem istam sic lo
cutus est nathan ad david. Cumque
venisset rex david et sedisset co
ram domino dixit. Quis ego sum
domine deus. et que est domus mea — domine
ut prestares michi talia. Sed et hec
parum visum est in conspectu tuo
ideoque locutus es super domum
servi tui etiam in futurum et fecisti

me spectabilem super omnes homines
domine deus meus. Quid ultra
potest addere david cum ita glorifi-
caveris servum tuum et cognoveris eum.
Domine propter famulum tuum iuxta cor
tuum fecisti omnem magnificentiam
hanc et nota esse voluisti univer-
sa magnalia. Domine non est si-
milis tui et non est alius deus
absque te ex omnibus quos audivimus
auribus nostris. Quis autem est
alius ut populus tuus israel gens
una in terra ad quam perrexit deus
ut liberaret et faceret populum sibi et
magnitudine sua atque terroribus
eiceret nationes a facie eius quem
de egypto liberavit. Et posuisti
populum tuum israel tibi in populum
usque in eternum et tu domine factus es
: domine deus eius. Nunc ergo domine deus sermo
quem locutus es famulo tuo et
super domum eius confirmetur in perpe-
tuum et fac sicut locutus es. Perma-
neatque et magnificetur nomen
tuum usque in sempiternum et dica-
tur Dominus exercituum deus israel. Et
domus david servi eius perma-
nens coram eo. Tu enim domine
deus meus revelasti auriculam
servi tui ut edificares ei domum
et idcirco invenit servus tuus
fiduciam ut oret coram te. Nunc
ergo domine deus tu es et locutus es
ad servum tuum tanta beneficia et ce-
pisti benedicere domui servi tui ut admi
sit semper coram te. Te enim domine benedi-
cente benedicta erit in perpetuum. xviii. c.

Factum est autem post hec ut per-
cuteret david philistim et
humiliaret eos et tolleret geth
et filias eius de manu philisti-
num percuteretque moab et fierent moa-
bite servi david offerentes ei mu-
nera. Eo tempore percussit david et-
iam adadezer regem soba regio-
nis emath quando perrexit ut dila-
taret imperium suum usque ad flumen
eufraten. Cepit ergo david mille
quadrigas eius et vii milia equi-
tum et xx milia virorum peditum
subnervavitque omnes equos cur-
ruum exceptis c quadrigis quas
reservavit sibi. Supervenit autem
et syrus damascenus ut auxilium pre-
beret adadezer regi soba. Sed et
huius percussit david viginti
duo milia virorum et posuit mili-
tes in damasco ut syria quoque ser-
viret ei et offerret munera. Ex-
tunc fuit tributaria david. Adiu-
vitque eum dominus in cunctis
ad que perrexerat. Tulit quoque david
pharetras aureas quas habue-
rant servi adadezer et tulit eas in ierusa-
lem et de thebath cunctis urbi-
bus adadezer eris plurimum de
quo fecit salomon mare eneum
et columnas et vasa erea. Quod cum
audisset thou rex emath percus-
sisse videlicet david omnem exerci-
tum adadezer regis soba misit
adhuram filium suum ad regem
david ut postularet ab eo pacem
et congratularetur ei eo quod expugnasset

et percussisset adadezer / adversarius
quippe thou erat adadezer. Sed
et omnia vasa aurea et argen
tea et enea consecravit rex david
domino cum argento et ~~argento~~
auro quod tulerat ex universis gen
tibus tam de idumea et moab
et filiis amon et quam de philisti
et amalech. Abisai vero filius sa
rvie percussit edom in valle sali
narum xviii milia et constituit
in edom presidium ut serviret ydumee
a david. Salvavitque dominus
david in cunctis ad que profectus erat
Regnavit ergo david super universum
israel et faciebat iudicium atque ius
ticiam cuncto populo suo. Porro ioab
filius sarvie erat super exercitum
et iosaphath filius ahilud a comme
tariis. Sadoch autem filius achi
tob et abimelech filius abiathar
sacerdotes et susa scriba. Banaias
vero filius ioiade super legiones
cerethi et phelethi. Porro filii david
primi ad manum regis. xix. c.

Accidit autem ut moreretur
naas rex filiorum amon
et regnaret filius eius pro eo.
Dixitque david faciam misericordiam cum
hanon filio naas. prestitit enim pa
ter eius michi gratiam. Misitque david
nuncios ad consolandum eum super
mortem patris eius sui. Qui cum
pervenissent in terram filiorum amon
ut consolarentur hanon dixerunt
principes filiorum amon ad hanon
Tu forsitan putas quod david honoris

causa patris tui miserit qui con
solarentur te. nec advertis quod ut
explorent et investigent et scruten
tur terram tuam venerunt ad te servi
eius. Igitur hanno pueros david
decalvavit et rasit caput et barbam
et precidit tunicas eorum a natibus
usque ad pedes et dimisit eos. Cum
que abissent et hoc mandassent david
misit in occursum eorum. Grandem
enim contumeliam sustinuerant et pre
cepit ut manerent in iericho donec
cresceret barba eorum et capilli
et tunc reverterentur. Videntes
autem filii amon quod iniuriam
fecissent david. tam hanon
quam reliquus populus miserunt
mille talenta argenti ut conduce
rent sibi de mezopotamia et
de syria macha et de soba currus
et equites. Conduxeruntque xxxii
milia curruum et regem macha
cum populo eius. qui cum venissent
sunt castrametati e regione
medaba. filii quoque amon con
gregati de urbibus suis venerunt
ad bellum. Quod cum audisset david
misit ioab et omnem exercitum vi
rorum fortium. Egressique filii
amon direxerunt aciem iuxta
portam civitatis. Reges autem
qui ad auxilium eorum venerant
separatim in agro steterunt. Igitur
ioab intelligens bellum e adverso
et post tergum contra se fieri. elegit vi
ros fortissimos de universo israel
et perrexit contra syrum. Reliquam

autem partem populi dedit sub ma-
nu abysai fratris sui et perrexerunt
contra filios amon vel supervenerunt
eis in insidiis Confortare et agamus
viriliter pro populo nostro dixitque Si
vicerit me syrus auxilio eris
michi Si autem superaverint te fi-
lii amon vel supervenerint eis tibi
in insidiis Confortare et agamus
viriliter pro populo nostro et urbibus dei nostri
dominus autem quod in conspectu suo
bonum est faciat Perrexit ergo
ioab et populus qui cum eo erant
contra syrum ad prelium et fugavit
eos Porro filii amon videntes
quod fugisset syrus ipsi quoque fu-
gerunt abysai fratrem eius et
ingressi sunt civitatem Reversusque
est et ioab in iherusalem Videns autem
syrus quod cecidisset coram israel mi-
sit nuntios et adduxit syrum qui
erat trans fluvium sophath autem
princeps militie adadazer erat
dux eorum Quod cum nunciatum
esset david congregavit universum
israel et transivit iordanem Irruitque
in eos et direxit ex adverso aciem
illis congressusque pugnantibus fugit autem
syrus israel et interfecit david
de syris vii milia curruum et xl
milia peditum et sophath prin-
cipem exercitus Videntes autem
servi adadazer se ab israel esse supera-
tos transfugerunt ad david et servi-
erunt ei Noluitque ultra syria
auxilium prebere amon Cap. xx.

Factum est autem post anni
circulum eo tempore quo solent reges
ad bella procedere Congregavit
ioab exercitum et robur militie
et vastavit terram militie amon
filiorum perrexitque et obsedit rabbath
porro david manebat in iherusalem
cum ioab percussit rabbath et destru-
xit eam Tulit autem david coro-
nam melchon de capite eius et
invenit in ea auri pondo talen-
tum et preciosissimas gemmas fecit-
que sibi inde diadema Manubi-
as quoque urbis plurimas tulit
populum autem qui erat in ea edu-
xit et fecit super eos tribulas et
trahas et ferrata carpenta transire
ita ut dissecarentur omnes et conte-
rerentur Sic fecit david cunctis
urbibus filiorum amon et rever-
sus est cum omni populo suo in ie-
rusalem Post hec autem initum est bel-
lum in gazer contra philisteos
in quo percussit sobothai usathi-
tes saphai de genere raphaim et
humiliavit eos Aliud quoque bel-
lum gestum est adversum philisteos
in quo percussit adeodatus filius
saltus bethleemites fratrem goli-
ath gethei cuius haste lignum
erat quasi liciatorium texentium
Sed et aliud bellum accidit in geth
in quo fuit homo longissimus
habens digitos senos id est simul
xxiiii qui et ipse de rapham
fuit stirpe generatus Hic blasphe-
mavit israel et percussit eum
ionathan filius samaa fratris david

Hii sunt filii rapham in geth q
ceciderunt in manu david et servo
rum eius ac Cap. xxi.

Consurrexit autem sathan con
tra isrl et incitavit david ut
numeraret isrl. Dixitque david
ad ioab et ad principes populi ite
et numerate isrl a bersabee usque
dan et afferte michi numerum ut sciam
Responditque ioab Augeat dominus
populum suum centuplum quam
sunt Nonne domine mi rex
omnes servi tui sunt. quare hoc
querit dominus meus rex quod in peccatum
reputetur isrl. Sed sermo regis ma
gis prevaluit Egressusque est
ioab et circuivit universum isrl et
reversus est in ierusalem Dedit que david
numerum eorum quos circuierat et
inventus est omnis isrl numerus mil
le milia et centum milia virorum
educentium gladium De iuda autem
cccc^a lxx milia bellatorum Nam
levi et beniamin non numeravit eo
quod invitus exequeretur regis impe
rium Displicuit autem domino quod
iussum erat et percussit isrl Dixit
que david ad deum peccavi nimis
ut hoc facerem Obsecro domine au
fer iniquitatem servi tui quia insi
pienter egi Et locutus est dominus
ad gad videntem david dicens
vade et loquere ad david et dic ei
hec dicit dominus Trium tibi do
optionem unum quod volueris elige
ut faciam tibi Cumque venisset gad
ad david dixit ei hec dicit dominus
Elige quod volueris. aut tribus
annis pestilenciam famis. aut
tribus mensibus fugere ante hos
tes tuos. et gladium eorum non
posse evadere. aut tribus diebus
gladium domini et mortem versari in
terra et angelum domini interficientem in universis
finibus isrl Nunc igitur vide quid res
pondeam ei qui misit me Et
dixit david ad gad Ex omni par
te me angustie premunt Sed me
lius est michi ut incidam in manus
domini quia multe sunt miseraciones
eius quam in manus hominum
meorum Misit igitur dominus pesti
lenciam in isrl Et ceciderunt de
isrl lxx milia virorum Misit quoque
angelum in ierusalem ut percuteret
eam Cumque percuteretur vidit dominus
et misertus est super magnitudine
mali et imperavit angelo qui per
cuciebat Sufficit iam cesset ma
nus tua Porro angelus domini
stabat iuxta aream ornan ie
busei levansque david oculos su
os vidit angelum domini stantem
inter terram et celum et evaginatum
gladium in manu eius et versum
contra ierusalem et ceciderunt tam ipse
quam maiores natu vestiti ci
liciis. et proni in terra Dixitque david
ad dominum Nonne ego sum qui
iussi ut numeraretur populus Ego sum
qui peccavi. ego qui malum feci
Iste grex quid commeruit domine
deus meus convertatur obsecro ma
nus tua in me. et in domum patris

patris mei et plebs autem tua non
percutiatur. Angelus autem domini
precepit gad ut diceret david
ut ascenderet. et extrueret altare do
mino deo in area ornan gebussei
Ascendit ergo david iuxta sermonem
gad quem locutus ei fuerat ex
nomine domini porro ornan cum su
spexisset et vidisset angelum. quatuor
que filii eius cum eo. absconderunt
se. nam eo tempore terebat in area tri
ticum. Igitur cum veniret david
ad ornan conspexit eum ornan.
et processit ei obviam de area et
adoravit illum in terra. Dixitque
ei david. Da michi locum aree
tue ut edificem in ea altare domini
ita ut quantum valet argenti acci
pias. et cesset plaga a populo. Di
xit autem ornan ad david. Tolle
et faciat dominus meus rex quod
cumque ei placet. sed et boves do
holocaustum. et tribulas in ligna
et triticum in sacrificium. omnia li
bens prebeo. Dixitque ei rex da
Nequaquam ita fiet. sed argentum
dabo tibi quantum valet. Neque
enim tibi auferre debeo et sic
offerre domino holocausta gratui
ta. Dedit ergo david ornan pro
siclos loco siclos auri iustissimi pon
deris sescentos. et edificavit ibi
altare domino. obtulitque holocau
sta et pacifica victima. et invo
cavit dominum. et exaudivit eum
in igne de celo super altare holocau
sti. Precepitque dominus angelo et

convertit gladium suum in vaginam
protinus. Ergo david videns quod ex
audisset eum dominus in area or
nan gebussei immolavit ibi vic
timas. Tabernaculum autem domini quod
fecerat moyses in deserto et altare
holocaustorum ea tempestate erat
in excelso gabaon. et non prevaluit
david ire ad altare ut ibi obsecraret
dominum. nimio enim fuerat timore
perterritus videns gladium angeli domini
Dixitque david hec est. xxii. c.
domus domini. et hoc altare in
holocaustum israel. et precepit
~~ut precepit~~ ut congregarentur omnes
proseliti de terra israel. et constituit ex
eis lathomos ad cedendos lapi
des et poliendos ut hedificaretur
domus dei. Ferrum quoque plurimum
ad clavos ianuarum et ad commis
suras atque iuncturas preparavit
david. et eris pondus innumerabile.
ligna quoque cedrina non poterant
estimari. que sydonii et tyrii de
portaverunt ad david. Et dixit
david. Salomon filius meus
puer parvulus est et delicatus.
domus autem quam edificari
volo domino talis esse debet ut
in cunctis regionibus nominetur.
preparabo ergo ei necessaria. et
ob hanc causam ante mortem suam
omnes preparavit impensas. Voca
vitque salomonem filium suum et
precepit ei ut edificaret domum
domino deo israel. Dixitque david
ad salomonem fili mi voluntatis

mee fuit ut edificarem domum no
mini domini dei mei. sed factus est ad me
sermo domini dicens. Multum sangui
nem effudisti et plurima bella
bellasti. non poteris edificare domum
nomini meo tanto effuso sanguine
coram me. filius qui nascetur
tibi erit vir quietissimus. faciam
enim eum requiescere ab omnibus ini
micis suis per circuitum. et ob hanc
causam pacificus vocabitur et
pacem et otium dabo in israel cunctis
diebus eius. Ipse edificabit domum
nomini meo. Ipse erit mihi in
filium et ego ero illi in patrem. fir
mabo solium regni eius super israel
in eternum. Nunc ergo fili mi sit do
minus tecum et prosperare et edifica
domum domino deo tuo sicut locu
tus est de te. Det quoque tibi dominus
prudentiam et sensum ut regere
possis israel et custodire legem domini
dei tui. Tunc enim proficere poteris si
custodieris mandata et iudicia que
precepit dominus moysi ut doceret
israel. Confortare et viriliter age ne ti
meas neque paveas. Ecce ego in
paupertate mea preparavi impen
sas domus domini auri talenta
centum milia et argenti mille mi
lia talentorum. Eris vero et ferri non
est pondus. vincitur enim numero pondus
magnitudine. ligna et lapides prepa
ravi ad omnia impendia. Habes
quoque plurimos artifices lathomos
et cementarios artificesque
lignorum et omnium artium ad faciendum

opus prudentissimos in auro et
argento et ere et ferro cuius non
est numerus. Surge ergo et fac et erit
tecum dominus. Precepit quoque
david cunctis principibus israel ut
adiuvarent salomonem filium suum.
Cernitis inquiens quod dominus deus
vester vobiscum sit et dederit vobis requi
em per circuitum et tradiderit vobis omnes
inimicos vestros in manu vestra et sub
iecta sit terra coram domino et coram
populo eius. Prebete ergo corda vestra
et animas vestras ut queratis domi
num deum vestrum et consurgite et edificate
sanctuarium domino deo ut intro
ducatur archa federis domini et
vasa domino consecrata in domum
que edificatur nomini domini XXIII c

Igitur david senex et plenus
dierum regem constituit salomonem
filium suum super israel. Et congregavit
omnes principes israel et sacerdotes
atque levitas. Numerati que sunt levi
te a triginta annis et supra et inven
ti sunt triginta octo milia virorum.
Ex hiis electi sunt et distributi in
ministerium domus domini xxiiii
milia. prepositorum autem et iudicum
sex milia. Porro quatuor milia ianito
res et totidem psalteria canentes
domino in organis que fecerat da
vid ad canendum. Et distribuit eos
david per vices filiorum levi. Gerson
videlicet et caath et merari. Gerson
leedan et semei. Filii leedan prin
ceps iehiel et zethan et iohel
tres. Filii semei salomith et ioziel

et aran tres Isti principes familiarum
leedan porro filii semei iehet et
ziza et iehus et baria isti filii semei
quattuor erat autem iehet prior
ziza secundus porro iehus et baria
non habuerunt plurimos filios et id-
circo in una familia unaque domo
computati sunt filii caath amram
et ysaar et hebron et oziel quattuor filii
amram aaron et moyses separatus
que est aaron ut ministraret in sancto
sanctorum ipse et filii eius in sempiternum
ut adoleret incensum domino secundum
ritum suum ac benediceret nomini eius
in perpetuum Moysi quoque hominis
dei filii adnumerati sunt in tribu levi
filii moysi gerson et eliezer fi-
lii gerson subuhel primus fuerunt
autem filii eliezer rohobia primus (roboia)
et non erant eliezer filii alii porro
filii (roboia) rohobia multiplicati sunt
nimis filii ysaar salumith primus
filii ebron ieriau primus amarias
secundus aziel tertius iecmaan quar-
tus filii oziel micha primus ie-
sia secundus Filii merari moli et mu-
si filii mooli eleazar et cis mor-
tuus est autem eleazar et non habuit
filios sed filias acceperunt eas fi-
lii cis fratres earum filii musi mo-
oli et eder et ierimuth tres hii
filii levi in cognationibus suis et
familiis suis principes per vices et
numerum capitum singulorum qui facie-
bant opera ministerii domus domini
a xx^ti annis et supra dixit enim
david Requiem dedit dominus deus

israel populo suo et habitationem in ierusalem us-
que in sempiternum Nec erit officii le-
vitarum ut ultra portent tabernacu-
lum et omnia vasa eius ad mini-
strandum iuxta precepta quoque david
novissima supputabitur numerus filiorum
levi a xx annis et supra Et erunt
sub manu filiorum aaron in cultu
domus domini in vestibulis et in ex-
in ex edris et in loco purificationis et in sanctu-
ario et universis operibus ministerii
templi domini Sacerdotes autem
sup panes (panes) super panes propositionis et ad simile
sacrificium et ad laganum (laganum) et azima et
sartaginem adferventem similam
et super omne pondus atque mensuram
levitae vero ut stent mane ad confi-
tendum et canendum domino similiter
que ad vesperam tam in oblatione olocau-
storum domini quam in sabbatis et kalen-
dis et sollempnitatibus reliquis iuxta
numerum et cerimonias uniuscuiusque
rei iugiter coram domino et custo-
diant observationes tabernaculi fe-
deris et ritum sanctuarii et observationem
filiorum aaron fratrum suorum ut mi-
nistrent in domo domini. xxiiii. c.

Porro filiis aaron hee por-
(partitionis) tiones erunt filii aaron
nadab et abiu et eleazar
et ithamar mortui sunt autem na-
dab et abiu ante patrem suum absque
liberis sacerdotioque functus est elea-
zar et ithamar et divisit eos da-
vid id est sadoch de filiis eleazar et
abimelech de filiis ithamar secundum vi-
ces suas et ministerium Inventique

sunt multo plures filii eleazar in
principibus viris quam filii itha-
mar Divisit autem eis hoc est
filiis heleazar principes per fami-
lias xvi et filiis ithamar per fami-
lias et domos suas octo porro
divisit utrasque inter se familias
sortibus Erant enim principes
sanctuarii et principes dei tam de filiis
eleazar quam de filiis ithamar
descripsit que eos semeias filius
nathanahel scriba levites coram
rege et principibus et sadoc sacer-
dote et abimelech filio abiathar
principibus quoque familiarum
sacerdotalium et leviticarum unam do-
mum que ceteris preerat eleazar et al-
teram domum que sub se habebat
ceteros ithamar Exiit autem sors [sors]
prima ioiarib · secunda iedie tertia
harim · quarta seorim quinta mel-
chia sexta [miamin] miamian septima ac-
chus · octava habia · nona ihesu [iesue]
decima sechenia · undecima he-
liasib · xii · iachim · xiii hoffa · xiiii
abelga xv abelga · xvi em-
mer xvii hezir · xviii aphses [alephses]
xix phetia xx iezethel [iehezel] xxi
iachim xxii agamul xxiii da-
laia xxiiii mazia hec sunt
vices eorum secundum ministeria
sua ut ingrediantur domum dei
et iuxta ritum suum sub manu a-
aron patris eorum · sicut preceperat
dominus deus israel Porro filiorum
levi qui reliqui fuerant de filiis
amram princeps erat subahel

[iehe]deia de filiis quoque rohobie prin-
ceps iesias Isaari vero salemo-
th filius quoque salemoth iadi- [ianadiath]
hat [iermias primo] filius quoque ariebam · ama-
rias secundus iahiel · tertius iechimo- [iechemoam]
am quartus filius aziel micha
· filius micha samir · frater micha
iesia · filius iesie zacharias ·
filii merari [mooli] mooli et musi · filii
[iozian] iozan benno Filius quoque mera-
ri ozahu et soen et zachur et
hebri porro mooli filius eleazar
qui non habebat liberos filius
vero cis [cis] [ierameel] ierameel filii musi · mo-
oli eder et ierimoth Isti filii levi
secundum domos familiarum suarum
miserunt et ipsi sortes contra
fratres suos filios aaron coram david
rege et sadoch et abimelech et prin-
cipibus familiarum sacerdotalium
et leviticarum Tam maiores quam
minores · omnes sors equaliter
dividebat etc. · xxv · capitulum

Igitur david et magistratus ex-
ercitus segregaverunt in mini-
sterium filios asaph et heman [heman]
et ydithum qui prophetarent in cytha-
ris et psalteriis et cimbalis secundum
numerum suum dedicato sibi officio servien-
tes de filiis asaph et zachur et
ioseph et nathania et asarela · filii
asaph sub manu asaph propheta-
tes iuxta regem porro ydithum
filii ydithum godolias sorii [Sori iezeciah]
esaias et sabaias et mathathias
vi sub manu patris sui ydithum
qui in cythara prophetabant super

sup confitentes et laudantes do-
minum / heman quoque filii heman-
an bocziahu [bacciau] mathaniu [mathaniam] ozihel
l subuhel et ierimoth ananies
ananihel ratha [eliatha] geth delchi et ro- [iesbocase]
methi et ezer et iesbachasa mel-
lothi · othir mazioth / Omnes isti
filii heman videntes regis in sermo-
nibus dei ut exaltaret cornu / de-
ditque deus heman filios xiiii et
filias iii · omnes sub manu patris
sui ad cantandum in templo domini /
Distributi erant in cymbalis et psal-
teriis et citharis in ministeria domus
domini iuxta regem asaph / idi-
thun et ydithum et heman / fuit
autem numerus eorum cum fratribus suis
qui erudiebant canticum domini cunc-
ti doctores [ducenti] octoginta octo
miseruntque sortes per vices suas
ex equo tam maior quam minor
doctus pariter et indoctus / egres-
sa que est sors prima ioseph qui
erat de asaph filius et fratribus eius
xii / Secunda godolie ipsi et filiis eius
xii / tercia zachur filiis et fratribus eius
xii / Quarta ysari filiis et fra-
tribus eius xii / 5a nathanie filiis
et fratribus eius xii / 6a bocciau
filiis et fratribus eius xii / 7a isra-
hela filiis et fratribus eius xii / 8a ysa-
ie filiis et fratribus eius xii / 9 matha-
nie filiis et fratribus eius xii / Decima
semeie filiis et fratribus eius xii / un-
decima iezebie filiis et fratribus eius
xii / duodecima asabie filiis et
fratribus eius xii / Tertiadecima

subahel filiis et fratribus eius xii / xiiii
mathathie filiis et fratribus eius xii /
xv herimoth [ieremoth] filiis et fratribus eius xii /
xvi hananie filiis et fratribus eius
xii / xvii iesbocase filiis et fratribus eius xii
xviii hanani filiis et fratribus eius xii
xix mellothi filiis et fratribus eius xii
xx heliatha filiis et fratribus eius xii
xxi hebier filiis et fratribus eius xii / x-
xii godoliath filiis et fratribus eius xii
xxiii azihuth filiis et fratribus eius
xii / xxiiii romanthiezer filiis
et fratribus eius xii / xxvi capitulum

Divisiones autem ianitorum
de choritis meselemia filius
chore de filiis asaph · filii me-
selemie zacharias primogenitus
iadihel secundus · zabadias tertius iapha-
nahel [iathanahel] / quartus / hailam quintus
iohanan sextus / helionai septimus
filii autem obededom semeias primo-
genitus · iosabaath · secundus · ioa-
tha tertius sachar quartus natha-
nahel 5us amihel sextus ysachar
7us phollathi · 8us quia benedixit
illi dominus · Semeie autem filio
eius nati sunt filii principes famili-
arum suarum · Erant enim viri for-
tissimi / filii ergo semeie othni et
raphael et obedihel zabad et fratres
eius viri fortissimi / helin quoque
et samathias · Omnes hii de filiis
obethedom ipsi et filii et fratres eorum
fortissimi ad ministrandum lxii de
obededom / porro meselemie fi-
lii et fratres robustissimi xviii de ho-
sa autem · i · de filiis merari semri
[sem] [zambri]

principes. Non enim habuerat primoge-
nitum et idcirco posuerat eum pater eius
principem. Helchias secundus, Thabeli-
as tercius, Zacharias quartus.
Omnes hii filii et fratres Oza xiii. Hii di-
visi sunt in ~~ratores~~ ianitores
ut semper principes custodiarum
sicut et fratres eorum ministrarent in
domo domini. Misse sunt autem sor-
tes ex equo et parvis et magnis
per familias suas in unamquamque
portarum. Cecidit ergo sors orien-
talis Selemie. Porro Zacharie fi-
lio eius viro prudentissimo et
erudito sortito obtigit plaga
septemtrionalis. Obededom vero
et filiis eius ad austrum in qua parte
domus erat seniorum concilium. Se-
phima et Hosa ad occidentem iuxta
portam que ducit ad viam ascen-
sionis. Custodia contra custodiam.
Ad orientem vero levite vi. ad aqui-
lonem quatuor per diem atque me-
ridiem similiter in die quatuor
et ubi erat concilium bini et bini per
cellulis quoque ianitorum ad occi-
dentem quatuor in via, binique
per cellulas. Ad septemtrionem vero
et meridiem quaterni predictis sin-
gulos ministrabantur et ad basilicam
concilii et ad occidentem bini habentes
subiectos in alios in via. Hee sunt
divisiones ianitorum filiorum Chore
et Merari. Porro Achias erat super
thezauros domus domini ac vasa
sanctorum. Filii Ledan filii Gersoni
de Ledan principes familiarum Ledan

et Gersoni Iehieli. Filii Iehieli Zatha-
et Ioel fratres eius super thezauros
domus domini. Amramitis et Isaari-
tis et Hebronitis Ozielitis. Subael au-
tem filius Gersom filii Moysi prepositus
thezauris. Frater quoque eius Elie-
zer cuius filius Raabia et huius fi-
lius Ioram et huius filius Ysaias
et huius quoque filius Zechri sed et
huius filius Selemith. Et ipse Se-
lemith et fratres eius super thezau-
ros sanctorum que sanctificavit David
rex et principes familiarum et tribuni
et centuriones et duces exercitus
de bellis et manubiis preliorum
et supellectilem templi domini. Hec
autem universa sanctificavit Samuel
videns et Saul filius Cis et Abner
filius Ner et Ioab filius Sarvie.
Omnes hii sanctificaverunt ea per manum
Selemith et fratrum eius. Isaaritis
vero preerat Choneneias et filii eius
ad opera forinseca super Israel ad
docendum et adiudicandum eos.
Porro de Hebronitis Asabias et fratres
eius viri mille preerant Israeli trans
Iordanem contra occidentem in cunctis o-
peribus domini et ministerio regis.
Hebronitarum autem princeps fuit
Herias secundum familias et cognationes
eorum. Quadragesimo anno
regni David recensiti sunt et inven-
ti sunt viri fortissimi in Iazer
Galaad. Fratres que eius robustioris
etatis ii milia septingenti prin-
cipes familiarum. Preposuit autem
eos David rex Rubenitis et Gaad

ditis et dimidie tribui manasse in
omne ministerium dei et regis. XXVII c

Filii autem israel secundum numerum suum
principes familiarum tribuni et
centuriones et prefecti qui ministra-
bant regi iuxta turmas suas in-
gredientes et egredientes per singulos
menses in anno xxiiii milibus
singuli preerant. Prime turme in
primo mense isboam preerat filius
zabdiel et sub eo xxiiii milia. De
phares filius princeps cunctorum
principum in exercitu mense primo. Secundi
mensis habebat turmam dux acho-
chites et post se alterum nomine ma-
celoth qui regebat partem exercitus
xxiiii milium. Dux quoque turme
tertie in mense tertio erat banaias fi-
lius ioiade sacerdos et in divisione sua
xxiiii milia. Ipse est banaias for-
tissimus inter xxx et super xxx. pre-
erat autem turme ipsius amiza-
bab filius eius. Quartus mense
quarto asahel frater eius ioab et zo-
badias filius eius post eum et in
turma eius xxiiii milia. Quin-
tus mense quinto princeps samaoth
iezrahelites et in turma eius xxiii-
i milia. Sextus mense sexto hi-
ram filius acces thecuites et
in turma eius xxiiii milia.
Septimus mense septimo helles
phallonites de filiis ephraim et
in turma eius xxiiii milia.
Octavus mense octavo sobechai
asothites de stirpe zarai et in tur-
ma eius xxiiii milia. Nonus

abiezer
mense nono abiezer anathothites
de filiis iemini et in turma eius xxiiii
milia. Decimus mense x marai
et ipse nethophathites de stirpe za-
rai et in turma eius xxiiii milia. Un-
decimus mense undecimo banaias
pharatonites de filiis ephraim et
in turma eius xxiiii milia. Duodecimus
mense xii pholdai nethothites de
stirpe gothoniel et in turma eius
xxiiii milia. Porro tribubus israel
preerant rubenitis dux helyezer
filius zechri. Symeonitis dux sa-
phacias filius maacha. Levitis
asabias filius camuel. Aaroni-
tis sadoch. Iudaitis heliab frater david.
Ysacharitis amri filius michael.
Zabulonitis iesmaias filius ab-
die. Nephalitibus ierimoth fi-
lius ozihel. filiis ephraim osee
filius ozazii. Dimidie tribui
manasse iohel filius phadie.
Et dimidie tribui manasse in gala-
ath iaddo filius zacharie. Ben-
iamin autem iasiel filius abner.
Dan vero ezrael filius ierobam.
Hii principes filiorum israel. Noluit
autem david numerare eos a xx an-
nis inferius quia dixerat dominus
ut multiplicaret israel quasi stellas
celi. Ioab filius sarvie ceperat
numerare nec complevit quia super
hoc ira irruerat in israel. Et idcirco
numerus eorum qui fuerant recensi-
ti non est relatus in fastos regis
david. Super thezauros autem
regis david fuit azmoth filius

adihel · Hys autem thezauris qui
erant in urbibus et in vicis et i
turribus presidebat Jonathan filius
ozie. Operariis autem rusticis et agrico-
lis qui exercebant terram preerat
erat ezri filius chelub · Vinearum
quoque cultoribus semeias rama
thites. Cellis autem vinorum zabdias
aphonites. Nam super olineta et
ficeta que erant in campestribus ba
lanan gaderites. Super apothecas
autem olei ioas. Porro armentis
que pascebantur in sarona pre
positus fuit setrai saronites et super sup
boves in vallibus saphat filius
adli. Super camelos vero ubil
ysmahelites · et super asinos iadi
as meronathites. Super oves
quoque iaziar agareus. Omnes
hii principes substantie regis da
vid. Jonathan autem patruus
david · consiliarius vir potens et
prudens et litteratus ipse et iahie
l filius achamoni erant cum
filiis regis. Achitophel etiam consiliarius
regis et chusi arachites amicus
regis david · Post achitophel
fuit ioiada filius banaie et
abiathar · princeps autem exercitus
regis erat ioab. xxviii. c.

Convocavit igitur david omnes
principes israel duces tribuum
et prepositos turmarum qui
ministrabant regi · tribunos quoque
et centuriones qui preerant substan
cie et possessionibus regis · filios
quoque suos cum eunuchis · et

potentes et robustissimos quosque
in exercitu iherusalem. Cumque surrexisset
rex et stetisset ait. Audite fratres
mei et populus meus · cogitavi ut edi
ficarem domum in qua requiesceret
archa federis domini et scabellum
pedum dei nostri et ad edificandum
omnia preparavi. Deus autem dixit
michi non edificabis domum nomi
ni meo eo quod sis vir bellator et san
guinem fuderis. Sed elegit me dominus fuderis
deus israel de universa domo patris patris
mei ut essem rex super israel in sempi
ternum. De iuda enim elegit principes
porro de domo iuda domum patris
mei et de filiis patris mei placui
it ei ut me eligeret regem super
cunctum israel. Sed et de filiis meis filios
enim multos dedit dominus
elegit salomonem filium meum
ut sederet in throno regni domini
super israel. Dixitque michi · salomo
filius tuus edificabit domum
meam et atria mea; illum enim altaria ipsum
enim elegi mihi in filium et ego ero ei in
patrem. Et confirmabo regnum eius
usque in eternum. Si perseveraverit fa
cere precepta mea et iudicia mea
sicut et hodie. Nunc igitur coram uni
verso cetu filiorum israel audiente
domino deo nostro custodite et perqui
rite cuncta mandata domini dei nostri
ut possideatis terram bonam et relin
quatis eam filiis vestris post vos
usque in sempiternum. Tu autem
salomon fili mi scito deum patris
tui et servi ei corde perfecto et animo

voluntario. Omnia enim corda
scrutatur dominus et universas men-
tium cogitationes intelligit. Si que-
sieris eum invenies. Si autem
dereliqueris illum proiciet te in e-
ternum. Nunc ergo quia elegit te
dominus ut edificares domum sanctua-
rii confortare et perfice. Dedit autem
david salomoni filio suo descrip-
tionem porticus et templi et cella-
riorum et cenaculi et cubiculorum
in additis et domus propiciationis
necnon et omnium que cogitaverat atri-
orum et exedrarum per circuitum in
thesauros domus domini et in thesauros
sanctorum divisionum quoque
sacerdotalium et levitarum in omnia
opera domus domini et in universa
vasa ministerii templi domini. Au-
rum in pondere per singula vasa
ministerii. Argenti quoque pon-
dus pro vasorum et operum diversi-
tate. Sed et candelabra aurea et
ad lucernas eorum aurum pro
mensura uniuscuiusque candelabri
et lucernarum. Similiter et in cande-
labris argenteis et in lucernis
eorum pro diversitate mensure pon-
dus argenti tradidit. Aurum
quoque dedit in mensas propositionis
pro diversitate mensarum. Similiter et
argentum in alias mensas argen-
teas. Ad fuscinulas quoque et fialas
et thuribula ex auro purissimo
et leunculos aureos pro qualitate
mensure pondus distribuit in le-
unculis et in leunculum. Similiter et
in leones argenteos diversum ar-
genti pondus separavit. Altari
autem in quo adoletur incensum
aurum purissimum dedit ut ex ipso
fieret similitudo quadrige cherubin
extendentium alas et velantium ar-
cham federis domini. Omnia inquit
venerunt scripta manu domini ad
me ut intelligerem universa opera
exemplaris. Dixitque david salomo-
ni filio suo: Viriliter age et confortare
et fac. Ne timeas et ne paveas. Dominus
enim deus meus tecum erit et non
dimittet te nec derelinquet donec
perficias omne opus ministerii domus
domini. Ecce divisiones sacerdotum
et levitarum in omne ministerium domus
domini assistunt tibi et parati sunt
et noverunt tam principes quam
populus facere omnia precepta tua. Cap.

Locutusque est david rex ad omnem ec-
clesiam dicens: Salomonem
filium meum unum elegit deus
adhuc puerum et tenellum. Opus
namque grande est neque enim homini pre-
paratur habitatio sed deo. Ego autem
totis viribus meis preparavi impen-
sas domus domini dei mei. Aurum ad
vasa aurea et argentum in argen-
tea, es in enea, ferrum in ferrea,
lignum ad lignea, lapides onichi-
nos et quasi stibinos et diversorum
colorum omnemque preciosum lapidem
et marmor parium abundantis-
sime. Et super hec que obtuli in do-
mum dei mei de peculio meo au-
rum et argentum do in templum dei
mei exceptis hiis que preparavi

in edem sanctam tria milia talen
ta auri de auro ophir et septem mi
lia talentorum argenti probatissimi ad
deaurandos parietes templi et ubi
cumque opus est auri de auro et ubi
cumque opus est argentum argenteo
opera fiant per manus artificum et
si quis sponte offert impleat ma
num suam hodie et offerat quod voluerit
domino Polliciti sunt itaque principes
familiarum et proceres tribuum israel
Tribuni quoque et centuriones et
principes possessionum regis Dederunt
que in opera domus dei auri talen
ta quinque milia et solidos x milia
argenti talenta x milia et eris
talenta decem milia ferri quoque
centum milia talentorum Et apud
quemcumque inventi sunt lapides de
derunt in thezaurum domus domini
per manum iehiel gersonitis Leta
tus que est populus cum vota sua spon
te promitteret quia corde toto offere
bant ea domino Sed et david rex le
tatus est gaudio magno et benedi
xit domino coram universa multi
tudine et ait Benedictus es domine
deus israel patris nostri ab eterno in eternum
Tua est enim deus magnificencia
et potencia et gloria atque victoria et
tibi laus cuncta enim que in ce
lo sunt et in terra tua sunt Tuum
est deus regnum et tu es super omnes
principes Tue sunt divicie et tua
est gloria et tu dominaris omnium In
manu tua virtus et potencia in
manu tua magnitudo et imperium

omnium Nunc igitur deus noster confitemur
tibi et laudamus nomen tuum incli
tum Quis ego et quis populus me
us ut possimus tibi hec universa
promittere Tua enim sunt omnia et que
de manu tua accepimus dedimus
tibi peregrini sumus coram te et
advene sicut omnes patres nostri
Dies nostri sicut umbra super terram
et nulla est mora Domine deus
noster omnis hec copia quam
paravimus tibi ut edificaretur
domus nomini sancto tuo de manu
tua est et tua sunt omnia Scio deus
deus meus quod probes corda et sim
plicitatem diligas unde et ego
in simplicitate cordis mei obtu letus
li universa hec et populum tuum qui
hic repertus est vidi cum inge
ti gaudio tibi offerre donaria
Domine deus abraham et ysaac
et israel patrum nostrorum Custodi in
eternum hanc voluntatem cordis
eorum et semper in veneracione tui
mens ista permaneat Salomoni
quoque filio meo da cor perfectum
ut custodiat mandata tua et testi
monia tua et cerimonias tuas
et faciat universa et edificet edem
cuius impensas paravi Precepit
autem david universe ecclesie dicens
Benedicite domino deo nostro et bene
dixit omnis ecclesia domino deo patrum
suorum et inclinaverunt se et ado
raverunt deum et deinde regem
Immolaveruntque victimas domino
et obtulerunt holocausta die sequenti

thauros mille / agnos mille arie-
thes cum libaminibus suis et universo
ritu habundantissime in nomine is-
rahel. Et comederunt et biberunt
coram domino in die illa cum gau-
dio leticia. et unxerunt secundo salomo-
nem filium david / unxeruntque
domino in principem et sadoch in pon-
tificem. Seditque salomon super
solium domini in regem pro david pa-
tre suo / et cunctis placuit et paruit
ei illi omnis israel. Sed et universi
principes et cuncti filii regis david
dederunt manum et subiecti fuerunt
regi salomoni. Magnificavit
ergo dominus salomonem super omnem
israel et dedit illi gloriam regni qualem
nullus habuit ante eum rex
israel. Igitur david filius ysai re-
gnavit super universum israel. fuerunt
xl anni. In ebron regnavit vii
annis et in ierusalem regnavit annis xxxiii
Et mortuus est in senectute bona
plenus dierum et divitiis et gloria
Regnavitque salomon filius eius
pro eo. Gesta autem david regis prio-
ra et novissima scripta sunt in libro
samuhel videntis / universique re-
gni eius prophete atque in volumine
gad videntis / universique regni eius
et fortitudinis et temporum que
transierunt sub eo sive in israel sive
in cunctis regnis terrarum
~~Explicit liber primus paralipomenon~~
~~Incipit liber secundus eius~~
~~libri paralipomenon qui~~
~~sequitur per hunc modum~~

× et dies quibus regnavit super israel fuit

Confortatus est ergo
david salomon filius
david in regno suo
et dominus erat cum
eo et magnificavit
eum in excelsum. Precepitque salo-
mon universo israeli tribunis et cen-
turionibus et ducibus et iudicibus
omnis israel / et principibus familiarum
Et abiit cum universa multitudine
in excelsum gabaon ubi erat ta-
bernaculum federis domini quod fecit mo
famulus dei in solitudine. Archam
autem dei adduxerat david de cari-
athiarim in locum quem paraverat
ei et ubi fixerat illi tabernaculum hoc
est in ierusalem. altare quoque eneum
quod fabricatus fuerat beseleel filius
uri filii hur ibi erat coram taberna-
culo federis domini. Quod et requisivit
salomon et omnis ecclesia / Ascenditque
salomon ad altare eneum coram ta-
bernaculo federis domini. Et obtulit
in eo mille hostias. Ecce autem
in ipsa nocte apparuit ei dominus
deus dicens. Postula quod vis ut
dem tibi. Dixitque salomon deo. Tu
fecisti cum david patre meo misericordiam
magnam et constituisti me regem
pro eo. Nunc igitur domine deus im-
pleatur sermo tuus quem pollicitus
es david patri meo. Tu enim me
fecisti regem super populum tuum multum
qui tam innumerabilis est quam pul-
vis terre. Da michi sapientiam et intel-
ligentiam ut egrediar coram populo
tuo et ingrediar. Quis enim potest

hunc populum tuum digne qui tam
grandis est iudicare. Dixit autem
deus ad salomonem. Quia hoc ma
gis placuit cordi tuo et non postu
lasti divicias et substanciam et gloriam
neque animas eorum qui te oderant
sed nec dies vite plurimos. peti
sti autem sapienciam et scienciam multam
ut iudicare possis populum meum
super quem constitui te regem. Sapiencia
et sciencia data sunt tibi. Divi
cias autem et substanciam et gloriam dabo
tibi. Ita ut nullus in regibus nec
ante te nec post te fuit similis tibi.
Venit ergo salomon ab excelso gaba
aon in ierusalem coram taberna
culo federis et regnavit super israel.
Congregavit quoque sibi currus et equites
et facti sunt ei mille quadringenti
currus et xii milia equitum et fecit
eos esse in urbibus quadrigarum
et cum rege in ierusalem. Prebuitque rex
argentum et aurum in ierusalem qua
si lapides et cedros sicut sicomoros (sicomororum)
que nascuntur in campestribus
multitudine magna. Adduce
bantur autem ei et equi de egy
pto et de choa a negotiatoribus
regis qui ibant et emebant precio
quadrigam equorum sexcentis ar
genteis. et equum centum l. Similiter de
universis regnis cetheorum et a
regibus syrie emptio celebrabatur.
Decrevit autem salomon (cap. ii)
edificare domum nomini domini et
palacium sibi. Et numeravit
septuaginta milia virorum portancium

(octoginta)
humeris sive octo milia qui ce
derent lapides in montibus. prepo
sitosque eorum tria milia sexcentos
Misit quoque ad hiram regem
tyri dicens. Sicut egisti cum da
vid patre meo et misisti ei ligna
cedrina ut edificaret sibi domum
in qua et habitavit. sic fac mecum
ut edificem domum nomini domini
dei mei et consecrem eam ad adolendum
incensum coram illo et fumigandum
aromata et ad proposicionem panum
sempiternam et holocaustomata ma
ne et vespere sabbatis quoque et neo
meniis et sollempnitatibus domini dei
nostri in sempiternum que mandata sunt
israeli. Domus enim quam edificare cu
pio magna est. Magnus est enim
deus noster super omnes deos. Quis
ergo poterit prevalere ut edificet ei do
mum dignam. Si celum et celi celorum celi (celum et)
capere eum non queunt. Quantus
ego sum ut possim ei edificare
domum. Sed ad hoc tantum ut adolea
tur incensum coram illo. Mitte ergo mihi
virum eruditum qui noverit in auro et arge
nto et ere et ferro purpura coccino
et iacincto et qui sciat sculpere
celaturas cum his artificibus quos
mecum habeo in iudea et in ierusalem
quos preparavit david pater meus.
Sed et ligna cedrina mitte michi
(arcentina arcetino)
et abiegna et cypressina et cethina
et thyina et pinea de libano. Scio
enim quod servi tui noverunt cedere ligna
de libano. Et erunt servi mei cum servis
tuis ut parentur michi ligna plurima

Domus enim quam edificare
cupio magna est nimis et inclita
Preterea qui cesuri sunt ligna opa
riis servis tuis dabo in cibaria
tritici choros xx^ti millia et ordei
choros totidem olei quoque me
tretas xx millia Dixit autem
hyram rex tiri per litteras quas
miserat salomoni Quia dilexit
dominus populum suum ideo regnare te
eum fecit super eum et addidit dicens
Benedictus dominus deus israel qui fe
cit celum et terram qui dedit david
regi filium sapientem et prudentem
sensatum atque eruditum et scien
tissimum ut edificaret domum domino
et palacium sibi Misi ergo tibi virum
prudentem et scientissimum hyram
fabrum patrem meum filium mulie
ris vidue de filiabus dan cuius
pater tyrius fuit qui novit opa
ri in auro et argento ere et ferro et
marmore et lignis purpura
quoque et iacincto et bysso et cocco
Et qui scit celare omnem sculturam
et adinvenire prudenter quodcumque
in opere necesse est cum artificibus
tuis et cum artificibus domini mei da
vid patris tui Triticum ergo et ordeum
et oleum et vinum que pollicitus
es domine mi mitte servis tuis
Nos autem cedemus ligna de li
bano quotquot necessaria habueris
et applicabimus ea ratibus per mare
in ioppem Tuum autem erit transfer
re ea in ierusalem Numeravit ergo salo
mon omnes viros proselitos qui

erant in terra israel post dinumerationem
quam numeravit david pater eius et in
venti sunt centum millia et l millia et tria
millia et sexcenti fecitque ex eis septua
ginta millia qui humeris onera
portarent et octoginta millia qui
lapides in montibus cederent tria autem
millia et sexcentos prepositos operum
Et cepit salomon cap. [illegible] iij
edificare domum domini in ierusalem
in monte moria qui [illegible]
[illegible] demonstratus fuerat david patri
eius in loco quem preparaverat david
in area horna iebusei Cepit autem
edificare mense secundo anno quarto
regni sui Et hec sunt fundamenta
que iecit salomo ut edificaret
domum domini longitudinis cubi
tos in mensura prima lx latitudinis
cubitos xx porticus vero ante fron
tem que extendebatur in longum iuxta
mensuram latitudinis domus cubitorum
xx porro altitudo c xx cubitorum
erat et deauravit eam intrinsecus
et extrinsecus auro mundissimo Do
mum quoque maiorem texit tabulis
[illegible] abiegnis et laminas
auri obrizi affixit per totum et
ea Sculpsitque in ea palmas et
quasi catenulas se invicem com
plectentes Stravit quoque pavi
mentum templi preciosissimo mar
more decore multo Porro aurum
erat probatissimum de cuius lami
nis texit domum et trabes eius
et postes et parietes et ostia et celavit
cherubin in parietibus Fecit quoque

domum dei sancti sanctorum longi
tudine iuxta latitudinem domus
cubitorum xx et latitudine similiter
xx cubitorum et laminis aureis
texit eam quasi talentis sexcentis
Sed et clavos fecit aureos ita ut
singuli clavi siclos quinquagenos
appenderent. Cenacula quoque te
xit auro. Fecit et in domo sancti
sanctorum cherubin duos opere
statuario et texit eos auro. Ale
cherubin utriusque xx cubitis exten
debantur. Ita ut una ala haberet
cubitos v et tangeret parietem
domus et altera v cubitos habens
alam tangeret alterius cherub. Similiter
cherub alterius ala v habebat
cubitos et tangebat parietem. et
ala eius altera v cubitorum alam
cherub alterius contingebat. Igitur
ale utriusque cherubin expanse
erant et extendebantur per cubitos
xx. Ipsi autem stabant erectis pedi
bus et facies eorum verse erant ad (vel ad)
exteriorem domum. Fecit quoque ve
lum ex iacincto purpura cocco
et bysso et intexuit ei cherubin.
Ante fores etiam templi duas co
lumpnas que viginti quinque
cubitos habebant altitudinis.
Porro capita earum v cubitorum
Necnon et quasi catenulas in ora
culo et superposuit eas capitibus
columpnarum. malogranata etiam
c que catenulis interposuit.
Ipsas quoque columpnas posuit in vesti
bulo templi unam a dextris et alteram
a sinistris. Eam que a dextris erat
vocavit iachin hoc est firmitas
et eam que a leva booz hoc est in robore

Cap. iiii.

Fecit quoque altare eneum
xx cubitorum longitudinis
et xx cubitorum latitudinis
et x cubitorum altitudinis. Mare
etiam fusile x cubitis a labio usque
ad labium rotundum per circuitum.
Quinque cubitos habebat altitu
dinis et funiculus xxx cubitorum
ambiebat gyrum eius. Similitu
do quoque boum erat subter
illud et x cubitis quedam extrinsecus
celature quasi duobus versi
bus alveum maris circuibant.
Boves autem erant fusiles et ipsum
mare super xii boves impositum
erat quorum tres respiciebant
ad aquilonem et alii tres ad occiden
tem. porro tres alii ad meridiem
et tres qui reliqui erant ad orientem
mare habentes superpositum. Posteriora
autem boum erant interius sub
mari. Porro vastitas eius ha
bebat mensuram palmi et labium eius
quasi labium calicis vel folium repan
di lilii. capiebatque mensura tria
milia metretas. Fecit quoque
concas x et posuit quinque a dex
tris et v a sinistris ut lavarent in eis
omnia que in holocaustum oblaturi
erant. porro in mari sacerdotes
lavabantur. Fecit autem et candela
bra aurea x secundum speciem qua
iusserat fieri. et posuit ea in tem
plo v a dextris et v a sinistris.

Necnon et mensas x. posuitque eas
in templo v a dextris et v a sini
stris. Phialas quoque aureas c.
Fecit etiam atrium sacerdotum et basili
cam grandem. et hostia in basilica
que texit ere. Porro mare po
suit in latere dextro contra orientem
ad meridiem. Fecit autem hyram lebe
tes quoque et creagras et phialas.
et complevit omne opus regis in
domo dei. hoc est columpnas duas.
et epistilia et capita quasi quedam
retiacula que capita tegerent super
epistilia. Malogranata quoque
xl. et retiacula duo. ita ut bini or
dines malogranatorum singulis
retiaculis iungerentur que pro
tegerent epistilia et capita colump
narum. Bases etiam fecit et conchas
quas supposuit basibus. Mare eneum
unum. boves quoque xii sub mari et
lebetes et creagras et phialas. Omnia
vasa fecit salomoni hyram pr
cipuus in domo domini ex ere mun
dissimo. et in regione iordanis
fudit ea rex in argillosa terra
inter socoth et saredatha.
Erat autem multitudo vasorum
innumerabilis. Ita ut ignoraretur pon
dus eris. Fecit quoque salomon
omnia vasa domus dei et altare
aureum et mensas et super eas pa
nes propositionis. Candelabra quo
que cum lucernis suis ut lucerent
ante oraculum iuxta ritum ex
auro purissimo et florentia que
dam et lucernas et forcipes aureos.
Omnia de auro mundissimo facta sunt.
Thimiamatheria quoque et thuribula
et phialas et mortariola ex auro pu
rissimo. et hostia celavit templi in
terioris. id est in sancta sanctorum. et hostia
templi forinsecus aurea. Sicque
completum est omne opus quod fecit
salomon in templo domini. Intu
lit igitur salomon omnia que vo
verat domino david pater eius
argentum et aurum et universa vasa
posuit in thesauris domus domini. ca. v

Postquam congregavit maio
res natu israel et cunctos prin
cipes tribuum et capita fami
liarum de filiis israel in ierusalem ut
adducerent archam federis domini
de civitate david que est syon. Vene
runt igitur ad regem omnes viri israel
in die sollempni mensis septimi. Cumque
venissent cuncti seniores principes
israel portaverunt levite archam et
intulerunt eam et omnem taber
naculi paraturam. Porro vasa
sanctuarii que erant in tabernaculo
portaverunt sacerdotes cum levitis.
Rex autem salomon et universus
cetus israel et omnes qui fuerant
congregati ante archam immola
bant arietes et boves absque ul
lo numero. Tanta enim erat multi
tudo victimarum. et intulerunt
sacerdotes archam federis domini
in locum suum id est ad oraculum tem
pli in sancta sanctorum subter alas che
rubin. ita ut cherubin expan
derent alas suas super locum in quo

posita erat archa et ipsam archam tegerent cum vectibus suis ~~suis~~/ vectium autem quibus portabatur archa quia paululum longiores erant capita parebant ante oraculum. Si vero quis paululum fuisset extrinsecus eos videre non poterat. Fuit itaque archa ibi usque in presentem diem. Nichil erat aliud in archa nisi due tabule quas posuerat moyses in oreb quando legem dedit dominus filiis israel egredientibus ex egypto. Egressis autem sacerdotibus de sanctuario (Omnes enim ~~...~~ sacerdotes qui ibi potuerant inveniri sanctificati sunt. Nec adhuc in illo tempore vices et ministeriorum ordo inter eos divisus erat) tam levite quam cantores. id est et qui sub asaph erant. et qui sub heman et qui sub idithun filii et fratres eorum vestiti bissinis et cymbalis et psalteriis et cytharis concrepabant stantes ad orientalem plagam altaris et cum eis sacerdotes c xx canentes tubis. Igitur cunctis pariter et tubis et voce et cymbalis et organis et diversi generis musicorum concinentibus et vocem in sublime tollentibus longe sonitus audiebatur. ita ut cum dominum laudare cepissent et dicerent Confitemini domino quoniam bonus quoniam in eternum misericordia eius impleretur domus dei nube. et non possent sacerdotes stare et ministrare propter caliginem. Compleverat enim gloria domini domum dei.

cap. vi.

Tunc salomon ait dominus pollicitus est ut habitaret in caligine. Ego autem edificavi domum nomini eius ut habitaret ibi in perpetuum. Et convertit rex faciem suam et benedixit universe multitudini israel. Nam omnis turba stabat intenta et ait Benedictus dominus deus israel qui quod locutus est david patri meo opere complevit dicens. A die qua eduxi populum meum de terra egypti non elegi civitatem de cunctis tribubus israel ut edificaretur domus nomini meo neque elegi quemquam alium virum ut esset dux in populo meo israel. sed elegi ierusalem ut sit nomen meum ibi et elegi david ut constituerem eum super populum meum israel. Cumque fuisset voluntatis david patris mei ut edificaretur domus nomini domini dei israel. dixit dominus ad eum. Quia hec fuit voluntas tua ut edificares domum nomini meo. bene quidem fecisti habens huiuscemodi voluntatem. sed non tu edificabis mihi domum. verum filius tuus qui egredietur de lumbis tuis ipse edificabit domum nomini meo. Complevit ergo dominus sermonem suum quem locutus fuerat et ego surrexi pro patre meo et sedi super thronum israel sicut locutus est dominus. Et edificavi domum ad nomen domini dei israel. Et posui in ea archam in qua est pactum domini quod pepigit cum israel

filiis. Stetit ergo ~~rex~~ rex coram al-
tari domini ex adverso universe mul-
titudinis israel et extendit manus
suas. Siquidem fecerat salomon ba-
sem eneam et posuerat eam in medio
basilice habentem v cubitos lon-
gitudinis et v cubitos latitudi-
nis et iii cubitos altitudinis. Ste-
titque super eam et deinceps fle-
xis genibus contra universam mul-
titudinem israel et palmis in celum
levatis ait Domine deus israel
non est similis tui deus in celo
et in terra qui custodis pactum
et misericordiam cum servis tuis qui am-
bulant coram te in toto corde suo
qui prestitisti servo tuo patri meo
quecumque locutus fueras ei et que
ore promiseras opere complesti sicut
presens tempus probat. Nunc ergo
domine deus israel imple servo tuo
patri meo david quecumque locu-
tus es dicens Non deficiet ex
te vir coram me qui sedeat
super thronum israel. Ita tamen si
custodierint filii tui vias meas
et ambulaverint in lege mea sicut
et tu ambulasti coram me. Et
nunc ergo domine deus israel firmetur
sermo tuus quem locutus es servo
tuo david. Ergo ne credibile
est ut habitet deus cum homi-
nibus super terram. Si celum et celi
celorum non te capiunt quanto
magis domus ista quam edifi-
cavi. Sed ad hoc tantum facta ut
respicias orationem servi tui et obse-
crationem eius domine deus meus et
ut audias preces quas fundit famulus
tuus coram te ut aperias oculos
tuos super domum istam diebus et
noctibus super locum in quo polliti-
tus es ut invocaretur nomen tuum
et exaudires orationem quam famu-
lus tuus orat in eo. Exaudi preces
famuli tui et populi tui israel quicum-
que oraverit in loco isto exaudi
de habitaculo tuo id est de celis et propicia-
re. Si peccaverit quispiam in proximum
suum et iurare contra eum paratus ve-
nerit seque maledicto constrinxerit
coram altari in domo ista tu exau-
dies de celo et facies iudicium servo-
rum tuorum ita ut reddas ini-
quo iniquitatem suam in caput
proprium et ulciscaris iustum retribu-
ens ei secundum iusticiam suam. Si
superatus fuerit populus tuus israel ab
inimicis suis. peccabunt enim tibi
et conversi egerint penitentiam et obse-
craverint nomen sanctum tuum et
fuerint deprecati in loco isto tu ex-
audies de celo et propiciare peccato po-
puli tui israel et reduc eos in terram
quam dedisti eis et patribus eorum.
Si clauso celo pluvia non fluxerit
propter peccata populi tui israel et deprecati
fuerint in loco isto et confessi no-
mini tuo et conversi a peccatis suis
cum eos afflixeris exaudi de celo
domine et dimitte peccata servis tuis
et populo tuo israel et doce eos viam
bonam per quam ingrediantur
et da pluviam terre quam dedisti populo

tuo ad possidendum. Fames si orta
fuerit in terra et pestilencia et erugo
et aurugo et locusta et bruchus. et
hostes vastatis regionibus por-
tas obsederint civitatis. omnis
que plaga et infirmitas presserit
Si quis de populo tuo israel fuerit de-
precatus cognoscens plagam
et infirmitatem suam. et expan-
derit manus suas in domo hac
tu exaudies de celo et de sublimi
scilicet habitaculo tuo et propiciare et — fecerit
redde unicuique secundum vias
suas quas nosti habere in corde suo
Tu enim solus nosti corda filiorum
hominum ut timeant te et ambu-
lent in viis tuis cunctis diebus
quibus vivunt super faciem terre
quam dedisti patribus nostris. Ex-
terneus quoque qui non est de populo
tuo israel si venerit de terra longin-
qua propter nomen tuum magnum. et
propter manum tuam robustam et
brachium tuum extentum. et ado-
raverit in loco isto. tu exaudies
de celo firmissimo habitaculo
tuo. et facies cuncta pro quibus in-
vocaverit te ille peregrinus. ut
sciant omnes populi terre nomen
tuum. et timeant te sicut populus
tuus israel. et cognoscant quia no-
men tuum invocatum est super domum
hanc quam edificavi nomini tuo
Si egressus fuerit populus tuus
ad bellum contra adversarios suos
per viam in qua miseris eos. et
adoraverint te contra viam in qua

civitas hec est quam elegisti et
domus quam edificavi nomini tuo
ut exaudies de celo preces eorum
et obsecrationem et ulciscaris. Si autem
et peccaverint tibi. neque enim est homo qui
non peccet et iratus fueris eis
et tradideris eos hostibus captivos — et
eos duxerint in terram longinquam
vel certe que est iuxta et conversi in cor-
de suo in terra ad quam captivi duc-
ti fuerint egerint penitenciam et deprecati fu-
erint in terra captivitatis sue dicen-
tes peccavimus inique fecimus et in- (iniuste)
pie egimus et reversi fuerint ad te in — iniquitate fecimus
toto corde suo et in tota anima sua
in terra captivitatis sue ad quam
ducti sunt adorabunt te contra viam
terre sue quam dedisti patribus
eorum et urbis quam elegisti et
domus quam edificavi nomini tuo
ut exaudias de celo hoc est de firmo
habitaculo tuo preces eorum. et
facies iudicium et dimittas populo
tuo quamvis peccatori. Tu es enim deus
meus. aperiantur quesumus oculi tui
et aures tue intente sint ad oratio-
nem que fit in loco isto. Nunc igitur con-
surge domine deus in requiem tuam
tu et archa fortitudinis tue.
Sacerdotes tui domine deus indu-
antur salute et sancti tui leten-
tur in bonis. Domine deus ne a-
vertas faciem christi tui memen-
to misericordiarum david servi tui. Cumque
complesset salomon fundens preces.
ignis descendit de celo et devo-
ravit holocausta et victimas

vii

Et maiestas domini impleuit
domum Nec poterant sacerdotes
ingredi templum domini · eo quod im-
plesset maiestas domini templum
domini Sed et omnes filii israel vide-
bant descendentem ignem et gloriam
domini super domum et corru-
entes proni in terram super pavi-
mentum stratum lapide adoraverunt
et laudaverunt dominum quoniam bonus quoniam in
eternum misericordia eius Rex autem et
omnis populus immolabant victimas
coram domino etc Capitulum vii

Mactavit igitur rex salomon
hostias boum xxii milia
arietum cxx milia et
dedicavit domum dei rex et uni-
versus populus / Sacerdotes autem
stabant in officiis suis · et levite
in organis carminum domini que
fecit david rex ad laudandum
dominum quoniam in eternum misericordia eius ·
hymnos david canentes per manus
suas. porro sacerdotes canebant
tubis ante eos / cunctusque israel
stabat; Sanctificavit quoque salo-
mon medium atrii ante templum
domini · Obtulerat enim ibi holo-
causta et adipes pacificorum
quia altare eneum quod fecerat
non poterat sustinere holocausta
et sacrificia et adipes sacrificiorum
Fecit ergo salomon solempnitatem
in tempore illo vii diebus Et
omnis israel cum eo · ecclesia magna
valde · ab introitu emath usque
ad torrentem egypti: fecit quoque

die octavo collectam · eo quod dedica-
sset altare vii diebus · et solempni-
tatem celebrasset diebus vii Igitur
in die xxiii mensis septimi di-
misit populum ad tabernacula sua
letantes atque gaudentes super
bono quod fecerat dominus david
et salomoni et israel populo suo · Comple-
vitque salomon domum domini et do-
mum regis et omnia que dispo-
suerat in corde suo ut faceret in
domo domini et in domo sua et
prosperatus est / Apparuit autem ei
dominus nocte et ait / Audivi
orationem tuam et elegi locum istum
in domum sacrificii Si clausero celum
et pluvia non fluxerit · et mandavero
et precepero locuste ut devoret
terram · et misero pestilentiam in po-
pulum meum · conversus autem populus
meus super quos invocatum est
nomen meum · deprecatus me fuerit
et exquisierit faciem meam et e-
gerit penitentiam a viis suis pessimis
et ego exaudiam eum de celo et
propitius ero peccatis eorum et sana-
bo terram eorum; Oculi quoque
mei erunt aperti · et aures mee
erecte · ad orationem eius qui in loco
isto oraverit Elegi enim et sanctificavi
locum istum · ut sit nomen meum
ibi in sempiternum · et permaneant o-
culi mei et cor meum cunctis die-
bus Tu quoque si ambulaveris coram
me sicut ambulavit pater tuus
et feceris iuxta omnia que precepi
tibi · et iustitias meas et iudicia

que servaveris suscitabo tronum regni
tui sicut pollicitus sum david
patri tuo dicens Non auferetur
de stirpe tua vir qui sit princeps
in israel. Si autem aversi fueritis et dere
liqueritis iustitias meas et precep
ta mea que proposui vobis et ab
euntes servieritis diis alienis
et adoraveritis eos evellam vos
de terra mea quam dedi vobis et
domum hanc quam edificavi no
mini meo proiciam a facie mea
et tradam eam in parabolam et in
exemplum cunctis populis. Et domus
ista erit in proverbium universis tran
seuntibus et dicent stupentibus
Quare fecit dominus sic terre hu
ic et domui huic Respondebunt
que quia dereliquerunt dominum
deum patrum suorum qui eduxit
eos de terra egypti et apprehen
derunt deos alienos et adora
verunt eos atque coluerunt idcirco
venerunt super eos universa hec mala.
viii. Expletis autem xx annis
postquam edificavit sa
lomon domum domini et domum
suam civitates quas dederat
hyram salomoni edificavit et
habitare eos ibi fecit filios israel
Abiit quoque in emath suba et
obtinuit eam et edificavit pal
miram in deserto et alias civita
tes munitissimas edificavit
in emath Extruxitque bethoron
bethoron superiorem et bethoron
inferiorem civitates muratas
habentes portas et vectes et seras
balaath etiam et omnes urbes forti
ssimas que fuerunt salomonis
cunctasque urbes quadrigarum
et urbes equitum omnia quecumque
voluit fecit rex salomon atque dis
posuit et edificavit in ierusalem et in liba
no et in universa terra potestatis sue.
Omnemque populum qui derelictus fuerat
de etheis amorreis et ferezeis et
eveis et iebuseis qui non erant de
stirpe israel de filiis eorum et de poste
ris quos non interfecerant filii israel
subiugavit salomon in tributarios
usque in diem hanc. Porro de filiis
israel non posuit ut servirent operibus
regis. Ipsi enim erant viri bella
tores et duces primi et principes qua
drigarum et equitum eius. Omnes
autem principes exercitus regis salo
monis fuerunt ccl qui erudie
bant populum. Filiam vero pharaonis
transtulit de civitate david in domum
quam edificaverat ei. Dixit enim
rex non habitabit uxor mea
in domo david regis israel eo quod
sanctificata sit quia ingressa est
in eam archa domini. Tunc
obtulit salomon holocausta do
mino super altare domini quod extru
xerat ante porticum ut per
singulos dies offerretur in eo iuxta
preceptum moysi in sabbatis et
in kalendis et in festis diebus
ter per annum id est in solempnitate azi
morum et in solempnitate ebdo
madarum et in solempnitate

thabernaculorum. Et constituit
iuxta dispositionem david patris
sui officia sacerdotum in ministe
riis suis et levitas in ordine suo
ut laudarent et ministrarent coram
sacerdotibus iuxta ritum uniuscu
iusque diei et ianitores in divi
sionibus suis per portas. Sic enim
preceperat david homo dei. Nec
pretergressi sunt de mandatis re
gis tam sacerdotes quam levi
te ex omnibus que preceperat. Et
in custodiis thezaurorum omnes
impensas preparatas habuit sa
lomon ex eo die quo fundavit
domum domini usque in diem quo
perfecit eam. Tunc perrexit(?) abiit
salomon in asiongaber et
in ailath ad horam maris rubri
que est in terra edom. Misit autem
ei hyram per manus servorum suo
rum naves et nautas gnaros
maris. et abierunt cum servis
salomonis in ophir. Tulerunt
que inde cccc l talenta auri et
attulerunt ad regem salomonem.

Regina quoque saba .ix. c.
9 cum audisset famam salo
monis venit ut temptaret
eum in enigmatibus in ierusalem
cum magnis opibus et camelis
qui portabant aromata et
auri plurimum gemmasque pre
ciosas. Cumque venisset ad salomonem
locuta est ei quecumque erant in cor
de suo. Et exposuit ei salomon
omnia que proposuerat. nec quicquam
fuit quod ei non perspicuum fecerit.
Que postquam vidit sapientiam scilicet
salomonis et domum quam edifica
verat. necnon et cibaria mense eius
et habitacula servorum et officia
ministrorum eius et vestimenta
eorum. pincernas quoque et ve
stes eorum. et victimas quas
immolabat in domo domini, non
erat pre stupore ultra in ea spiritus.
Dixitque ad regem. Verus sermo
quem audieram in terra mea de virtu
tibus et sapientia tua. Non crede
bam narrantibus donec ipsa veni
sem et vidissem oculis meis et pro
bassem vix medietatem sapien
tie tue fuisse narratam. Vicisti
famam virtutibus. Beati viri tui
et beati servi tui hii qui assistunt
coram te omni tempore et audiunt
sapientiam tuam. Sit dominus deus
tuus benedictus qui voluit te
ordinare super thronum suum
regem domini dei tui. Quia enim di
ligit deus israel et vult servare eum
in eternum. Ideo posuit te super eum
regem ut facias iudicia atque
iustitiam. Dedit autem regi centum viginti
talenta auri et argenti(?) et aro
mata multa nimis et gemmas
preciosissimas. Non fuerunt aro
mata talia ut hec que dedit re
gina saba regi salomoni. Sed
et servi hyram cum servis salomonis
attulerunt aurum de ophir
et ligna thyina et gemmas preciosi
ssimas de quibus fecit rex de

lignis sethim gradus in domo
domini et in domo regia, cytharas
quoque et psalteria cantoribus. nu-
quam visa sunt in terra iuda ligna
talia. Rex autem salomon dedit
regine saba cuncta que voluit
et que postulauit multo plu-
ra quam attulerat ad eum. Que
reuersa abiit in terram suam cum seruis
suis. Erat autem pondus auri
quod offerebatur salomoni per
annos singulos sexcenta sexa-
ginta sex talenta auri excepta ea sum-
ma quam legati diuersarum gen-
cium et negociatores afferre con-
sueuerant. Omnes reges arabie
et satrape terrarum qui comporta-
bant aurum et argentum salomoni.
Fecit igitur salomon ducentas hastas au-
reas de summa sexcentorum aureorum
qui in hastis singulis expendebantur.
trecenta quoque scuta aurea c-
c c aureorum quibus tegebantur
scuta singula. posuitque ea rex
in armamentario quod erat consitum
nemore. Fecit quoque rex solium
eburneum grande et vestiuit illud
auro mundissimo. Sex quoque
gradus quibus ascendebatur ad so-
lium et scabellum aureum et bra-
chiola duo altrinsecus. et
duos leones stantes iuxta brachi-
ola. Sed et alios xij leunculos
stantes super sex gradus ex
utraque parte. Non fuit tale solium
in vniuersis regnis. Omnia quoque
vasa conuiuii regis erant aurea

et vasa domus saltus libani ex
auro purissimo. Argentum enim
in diebus illis pro nichilo reputa-
batur. Siquidem naues regis ibant in tharsis
ibant cum seruis hyram semel
in annis tribus. et deferebant inde
aurum et argentum et ebur et si-
mias et pauos. Magnificatus
est igitur rex salomon super omnes
reges terre pre diuiciis et gloria. Omnes
que reges terrarum desiderabant vide
faciem salomonis ut audirent
sapienciam quam dederat deus
in corde eius. Et deferebant ei mu-
nera et vasa argentea et aurea
et vestes et arma et aromata. et
equos et mulos per singulos an-
nos. Habuit quoque salomon xl
milia equorum in stabulis et
curruum et equitum xij milia
constituitque eos in urbibus qua-
drigarum et ubi erat rex iherusalem
Exercuit etiam potestatem super cunc-
tos reges terre a flumine eufra-
ten usque ad terram philistinorum
et usque ad terminos egypti. Tantam
que copiam prebuit argenti in iherusalem
quasi lapidum et cedrorum tan-
tam multitudinem velut sicomo-
rorum que gignuntur in cam-
pestribus. Adducebantur autem
ei equi de egypto cunctisque regi-
onibus. Reliqua vero operum sa-
lomonis priorum et nouis-
simorum scripta sunt in verbis na-
than prophete et in libris achie
silonitis in visione quoque addo

Videntis contra hieroboam fi
lium nabath Regnavit autem
salomon in ierlm super omnem
israel xl annis Dormivitque
cum patribus suis et sepelierunt
eum in civitate david Regnavit
pro eo roboam filius eius .x. c.

Profectus est autem roboa
m in sichem illuc enim cunc
tus israel convenerat ut
constitueret eum regem Quod
cum audisset ieroboam filius
nabath qui erat in egypto
fugerat quippe illuc ante salo
monem statim reversus est Voca
veruntque eum et venit cum universo
israel et locuti sunt ad roboam
dicentes pater tuus durissimo
iugo nos compressit Tu levio
ra impera patre tuo qui nobis
gravem imposuit servitutem et
paululum de onere sublevа
ut serviamus tibi Qui ait post
tres dies revertimini ad me Cumque
abisset populus iniit consilium cum
senibus qui steterant coram patre
eius salomone dum adhuc vi
veret dicens Quod datis consilium
ut respondeam populo Qui dixerunt
ei si placueris populo huic et le
niveris eos verbis clementibus ser
vient tibi omni tempore At ille re
liquit consilium senum et cum iuve
nibus tractare cepit qui cum
eo nutriti fuerant et erant in
comitatu illius Dixitque ad
eos quid vobis videtur vel
respondere quid debeo populo huic
qui dixit michi sublevа iugum
quod imposuit nobis pater tuus
At illi responderunt ut iuve
nes qui enutriti fuerant cum eo
in deliciis atque dixerunt Sic lo
queris populo tuo tibi pater tuus
adgravavit iugum nostrum tu
sublevа et sic respondebis eis Mi
nimus digitus meus grossior
est lumbis patris mei pater meus
imposuit vobis iugum grave
et ego maius pondus adponam
pater meus cecidit vos flagellis
ego vero nos cedam scorpionibus
Venit ergo ieroboam et universus
populus ad roboam die tercio sicut
preceperat eis Respondit rex du
ra derelicto consilio seniorum lo
cutusque est iuxta iuvenum volun
tatem Pater meus grave vobis
imposuit iugum et ego gravius
faciam pater meus cecidit vos
flagellis ego vero cedam vos scor
pionibus Et non adquievit populi
precibus Erat enim voluntas
domini ut compleretur sermo eius quem
locutus est per manum achie
silonitis ad ieroboam filium na
bath Populus autem universus
rege duriora dicente sic locutus
est Non est nobis pars in david
neque hereditas in filio ysai Reverte
re in tabernacula tua israel Tu
autem pasce domum tuam david
Et abiit israel in tabernacula sua
Super filios autem israel qui habitabant

in ciuitatibus iuda regnauit
roboam. misitque rex roboam
aduram qui preerat tributis
et lapidauerunt eum filii israel et
mortuus est. porro rex roboam
currum festinauit ascendere
et fugit in ierusalem. Recessitque israel a
domo dauid usque ad diem hanc.
Factum est autem cum audisset omnis
19 israel reuersum esse ieroboam. miserunt
et uocauerunt eum congregato ce-
tu et constituerunt regem super omnem
israel nec secutus est quisquam domum
dauid preter tribum iuda solam. XI. c.

Venit autem roboam in ierusalem
et uocauit uniuersam domum
iuda et beniamin in c
lxxx milia electorum atque bella-
tium ut dimicaret contra israel
et conuerteret ad se regnum suum. Factus-
que est sermo domini ad semeiam hominem
dei dicens loquere ad roboam
filium salomonis regem iuda et
ad uniuersum israel qui est in iu-
da et beniamin. Hec dicit dominus
Non ascendetis neque pugnabitis
contra fratres uestros. Reuertatur unus-
quisque in domum suam. quia m
mea gestum est hec uoluntate. Qui
cum audissent sermones domi-
ni reuersi sunt neque perrexerunt con-
tra ieroboam. Habitauit autem
roboam in ierusalem et edificauit
ciuitates muratas in iuda. Ex-
truxitque bethlehem et etham
et thecue. Bethsur quoque et socho
et odollam necnon et geth et maresa

et ziph. sed et aduram et lachis et a-
zecha. saraa quoque et hailon
et hebron. que erant in iuda et
beniamin ciuitates munitis-
simas. Cumque clausisset eas mu-
ris posuit in eis principes ciborum-
que horrea hoc est olei et uini. Sed et
in singulis urbibus fecit arma-
mentaria scutorum et hastarum
firmauitque ea multa diligen-
tia. et imperauit super iudam et be-
niamin. Sacerdotes autem
et leuite qui erant in uniuerso israel
uenerunt ad eum de cunctis se-
dibus suis relinquentes subur-
bana et possessiones suas et tran-
seuntes ad iudam et ierusalem eo quod ab-
iecisset eos ieroboam et posteri
eius ne sacerdotio domini funge-
rentur. Qui constituit sibi sacer-
dotes excelsorum et demoniorum
uitulorumque quos fecerat. Sed
et de cunctis tribubus israel uenerunt
in ierusalem ad immolandas uictimas
domino deo patrum suorum. et robo-
rauerunt regnum iuda et confirma-
uerunt roboam filium salomonis per
tres annos. ambulauerunt enim in
uiis dauid et salomonis annis
tantum tribus. Duxit autem roboam uxorem
maalath filiam ierimoth filii
dauid. abigail quoque filiam
heliab filii ysai. que peperit
ei filios iehus et somoria et zoom.
post hanc quoque accepit ma-
acham filiam absalom que
peperit ei abiam et ethai et ziza

z salumith. Amavit igitur roboam
maacham filiam absolom super
omnes uxores suas z concubinas.
Nam uxores xviii duxerat.
concubinas lx. z genuit xxviii
filios ac lx filias. Constituit
vero in capite abiam filium maa
cha. ducem super fratres suos. ipsum
enim regem facere cogitabat. quia
sapientior fuit z potentior
super filios eius z in cunctis fi
nibus iuda z beniamin et
in universis civitatibus muratis
prebuitque eis escas plurimas
z multas petivit uxores. xii.
Cumque roboratum fuisset
regnum roboam z confir
matum. dereliquid legem
domini z omnis israel cum eo. An
no autem quinto regni robo
am ascendit sesac rex egyp
ti in ierusalem. quia peccaverant domino
cum mille et curribus z lx mi
libus equitum. nec erat numerus vul
gi qui venerat cum eo ex egyp
to. libies scilicet z trogodite et ethi
opes. cepitque civitates mu
nitissimas in iuda z venit us
que in ierusalem. Semeias autem pro
pheta ingressus est ad roboam
z principes iuda qui congrega
ti fuerant in ierusalem fugientes
sesac. dixitque ad eos. Hec dicit do
minus vos dereliquistis me
z ego dereliqui vos in manu
sesac. Consternatique principes
israel z rex dixerunt. Iustus

est dominus. Cumque vidisset dominus
quod humiliati fuissent factus est sermo
domini ad semeiam dicens. Quia
humiliati sunt non disperdam eos
daboque eis pauxillum auxilii
et non distillabit furor meus
super ierusalem per manum sesac. verumtamen
servient ei ut sciant distantiam
servitutis mee z servitutis regni ter
rarum. Recessit itaque sesac rex
egypti ab ierusalem sublatis thesau
ris domus domini z domus regis
omniaque secum tulit. z clipeos
aureos quos fecerat salomon
pro quibus fecit rex eneos z tra
didit illos principibus scutariorum
qui custodiebant vestibulum pala
cii. Cumque introiret rex in domum
domini. veniebant scutarii z tollebant
eos. iterumque referebant ad arma
mentarium suum. Verumtamen quia hu
miliati sunt aversa est ab eis ira
domini. nec deleti sunt penitus.
Siquidem z in iuda inventa sunt opera
bona. Confortatus est ergo rex ro
boam in ierusalem atque regnavit.
xl autem et unius annorum erat cum re
gnare cepisset. z xvii annis
regnavit in ierusalem urbe quam
elegit dominus ut confirmaret
nomen suum ibi de cunctis tri
bubus israel. Nomenque matris eius
naama amanitis. Fecit autem
malum z non preparavit cor suum
ut quereret dominum. Opera vero robo
am prima z novissima scrip
ta sunt in libro semeie prophete

et addo videntis et diligenter ex
posita Pugnaveruntque adversus se ro
boam et ieroboam cunctis diebus
Et dormivit roboam cum patribus
suis sepultusque est in civitate
david Et regnavit abia filius
eius pro eo. Capitulum xiii.

Anno xviii regis roboam
regnavit abia super
iudam tribus annis reg
navit in ierusalem Nomenque matris eius
maacha filia urihel de gabaa
Et erat bellum inter abiam
et ieroboam Cumque inisset abia
certamen et haberet bellicosissi
mos viros electorum xl mi
lia ieroboam instruxit contra
aciem octoginta milia viro
rum qui et ipsi electi erant et
ad bella fortissimi Stetit igitur
abia super montem semeron qui
erat in ephraim et ait Audi
roboam et omnis israel Num igno
ratis quod dominus deus israel dede
rit regnum david super israel in se
mpiternum ipsi et filiis eius pactum
salis Et surrexit ieroboam filius
nabath servus salomonis filii
david et rebellavit contra dominum suum
Congregatique sunt ad eum viri
vanissimi et filii belial et praeva
luerunt contra roboam filium salomonis
filii david Porro roboam erat
rudis et corde pavido nec potu
it resistere eis Nunc ergo vos dici
tis quod resistere possitis regno domini
quod possidet per filios david / Porro
roboam erat rudis / habetisque
grandem populi multitudinem atque
vitulos aureos quos fecit vobis
ieroboam in deos et eiecistis sacer
dotes domini filios aaron atque levi
tas et fecistis vobis sacerdotes sic
omnes populi terrarum Quicumque
venerit et initiaverit manum suam
in tauris in bobus et in arietibus
septem statim fit sacerdos eorum
qui non sunt dii Noster autem dominus
deus est quem non relinquimus Sacer
dotes qui ministrant domino de
filiis aaron et levite sunt in or
dine suo Holocausta quoque of
ferunt domino et filii aaron
per singulos dies mane et vespere
et thimiama iuxta legis precep
ta confectum et proponuntur panes
in mensa mundissima Est quoque
apud nos candelabrum aureum
et lucerne eius ut accendatur semper
ad vesperam Nos quippe custodimus
precepta domini dei nostri quem
vos reliquistis Ergo in exercitu
nostro dux deus est et sacerdotes
eius qui clangunt tubis et reso
nant contra vos filii israel nolite
pugnare contra dominum deum patrum
vestrorum quia non vobis expedit
Hec illo loquente ieroboam retro
moliebatur insidias Cumque e regione
hostium staret ignorantem iudam
suo ambiebat exercitu Respiciens
que iudas vidit instare bellum
ex adverso et post tergum clamavit
ad dominum ac sacerdotes canere

ceperunt omnesque viri iuda vo
ciferati sunt. Et ecce clamantibus
illis perterruit deus ieroboam
et omnem israel qui stabat ex adverso
abie et iuda. Fugeruntque filii
israel iudam et tradidit illos dominus in
manus eorum. Percussit ergo eos abi
a et populus eius plaga magna
et corruerunt vulnerati ex israel quin
genta milia virorum fortium.
Humiliatique sunt filii israel in tempore
illo et vehementissime confortati
filii iuda eo quod sperassent in domino
deo patrum suorum. Persecutus est
autem abiam fugientem ieroboam
et cepit civitates eius bethel et filias
eius et ysana cum filiabus
suis ephron quoque et filias eius
valuit [marginal note] Nec valuit ultra resistere ieroboam
in diebus abie quem percussit dominus
et mortuus est. Igitur abia con
fortato imperio suo accepit uxo
res xiiii. Procreavitque xxii filios
et xvi filias. Reliqua autem sermo
num abie viarumque et operum eius
scripta sunt diligentissime in
libro prophete addo. xiiii. cap.

Dormivit autem abia cum
patribus suis et sepelierunt
eum in civitate david. Re
gnavitque asa filius eius pro eo
In cuius diebus quievit terra
annis x. Fecit autem asa quod bo
num et placitum erat in conspectu dei
sui et subvertit altaria peregrini
cultus et excelsa et confregit statu
as lucosque confregit et succidit
atque precepit iude ut quereret ipsi
dominum deum patrum suorum et faceret
legem et universa mandata. et ab
stulit de cunctis urbibus iuda aras
et fana et regnavit in pace. Hedi
ficavit quoque urbes munitas
in iuda quia quietus erat et nulla
temporibus eius bella surrexerunt do
mino pacem largiente. Dixit autem iude
Edificemus civitates istas et valle
mus muris et roboremus turribus
et portis et seris donec a bellis quie
ta sunt omnia eo quod quesierimus
dominum deum patrum nostrorum et de
dit nobis pacem per gyrum. Edifica
verunt igitur et nullum in extruendo im
pedimentum fuit. Habuit autem
asa in exercitu suo portantium scuta
et hastas de iuda ccc. octoginta
milia de beniamin scutariorum
et sagittariorum cc. lxxx. milia. Omnes
isti viri fortissimi. Egressus est
autem contra eos zara ethiops cum
exercitu suo decies centena milia
et curribus ccc. et venit usque ad ma
resa. Porro asa perrexit obviam
ei et instruxit aciem ad bellum
in valle sephata que est iuxta ma
resa. Et invocavit dominum deum suum et
ait. Domine non est apud te ulla
distancia utrum in paucis au
xilieris an in pluribus. adiuva
nos domine deus noster. In te enim
et in tuo nomine habentes fiduci
am venimus contra hanc mul
titudinem. Domine deus noster tu es non
prevaleat contra te homo. Exterruit

itaque dominus ethiopes coram asa
et iuda. Fugeruntque ethyopes
et persecutus est eos asa et populus qui cum
eo erat usque gerare. Et ruerunt
ethyopes usque ad internicionem: quia
domino cedente contriti sunt et exerci-
tu illius preliante. Tulerunt ergo
spolia multa et percusserunt omnes
civitates per circuitum gerare. Irrue-
runt. Grandis quippe cunctos
terror invaserat. Et diripuerunt
urbes et multam predam asporta-
verunt. Sed et caulas ovium destru-
entes tulerunt pecorum infi-
nitam multitudinem camelorum
reversique sunt in ierusalem. Cap. xv.

Azarias autem filius obeth
facto in se spiritu dei egressus
est in occursum asa et di-
xit ei. Asa audite me et omnis
iuda et beniamin. Dominus vobis-
cum quia fuistis cum eo. Si que-
sieritis eum invenietis. Si autem
dereliqueritis eum derelinquet vos.
Transibunt autem multi dies in
israel absque deo vero et absque sa-
cerdote et absque doctore et absque lege.
Cumque reversi fuerint in angustia
sua clamaverintque ad dominum deum
israel quesierint eum reperient
eum. In tempore illo non erit pax
ingredientibus et egredientibus
sed terrores undique in cunctis ha-
bitatoribus terrarum. Pugnabit
enim gens contra gentem et ci-
vitas contra civitatem quia dominus
conturbabit eos in omni angustia.

Vos ergo confortamini et non dissolvan-
tur manus vestre. Erit enim mer-
ces operi vestro. Quod cum audisset
asa verba scilicet et prophetiam azarie fi-
lii obeth prophete confortatus est
et abstulit ydola de omni terra iuda
et beniamin et ex urbibus quas cepe-
rat montis effraim. Et dedicavit
altare domini quod erat ante porti-
cum domus domini. Congregavit-
que universum iudam et beniamin et ad-
venas cum eis de effraim et de
manasse et de symeon. plurimi enim
ad eum confugerant ex israel videntes
quod dominus deus illius esset cum
eo. Cumque venissent ierusalem mense tercio
anno xv regni asa immolaverunt
domino in die illa de manubiis
et preda quam adduxerant boves sep-
tingentos et arietes septem milia
Et intravit ex more ad corroborandum
fedus ut quereret dominum deum
patrum suorum in toto corde et in
tota anima sua. Si quis autem
inquit non quesierit dominum deum
israel moriatur a minimo usque ad
maximum a viro usque ad mulie-
rem. Iuraveruntque domino voce
magna in iubilo et in clangore
tube et in sonitu buccinarum
omnes qui erant in iuda cum exe-
cratione. In omni enim corde suo
iuraverunt et in tota voluntate
quesierunt eum et invenerunt.
Prestititque eis dominus requiem per
circuitum. Sed et maacha matrem
regis asa ex augusto deposuit imperio

ex augusto

// domino //

eo quod fecisset in luco simulacrum Priapi
~~nimi pauui~~ quod omne contrivit et
in frusta comminuens combussit in
torrente Cedron. Excelsa autem
derelicta sunt in Israel. attamen cor
regis Asa erat perfectum cunctis
diebus eius. Et ea que voverat
pater suus et ipse intulit in domum
domini argentum et aurum vaso-
rumque diversam supellectilem.
Bellum autem non fuit usque ad
tricesimum annum regni Asa. XVI c.

Anno autem xxxvi regni
eius ascendit Baasa rex
Israel in Iudam et muro
circumdabat Rama ut nullus
tute posset egredi de regno Asa.
Tulit autem Aza argentum
et aurum de thesauris domus
domini et de thesauris regis mi-
sitque ad Benadab regem Syrie
qui habitabat in Damasco di-
cens Fedus inter me et te est
pater quoque meus et pater tuus
habuerunt concordiam. Quam ob
rem misi tibi argentum et aurum
ut rupto federe quod habes
cum Baasa rege Israel facias
eum recedere a me. Quo comperto
Benadab misit principes exerci-
tuum suorum ad urbes Israel. Qui
percusserunt Ahion et Dan et Aa-
belmaim et universas urbes mu-
ratas Neptalim. Quod cum
audisset Baasa desiit edifi-
care Rama et intermisit opus
suum. Porro Asa rex assumpsit
universum Iuda et tulerunt lapides
de Rama et ligna que edificationi pre-
paraverat Baasa edificavitque ex eis
Gaabaa et Maspha. In tempore illo
venit Ananias propheta ad Asa
regem Iuda et dixit ei Quia ha-
buisti fiduciam in rege Syrie et non
in domino deo tuo idcirco evasit Sy-
rie regis exercitus de manu tua.
Nonne Ethyopes et Libies multo
plures erant quadrigis et equi-
tibus et multitudine nimia. Quos
cum ~~credidisses~~ credidisses tradidit
in manu tua. Oculi enim domini con-
templantur universam terram et prebent
fortitudinem his qui corde perfecto
credunt in eum. Stulte igitur
egisti et propter hoc ex presenti tempore
contra te bella consurgent. Iratus-
que Asa adversus videntem iussit
eum mitti in nervum valde quippe
super hoc fuerat indignatus et in-
terfecit Aza de populo in tempore illo plu-
rimos. Opera autem Asa prima
et novissima scripta sunt in li-
bro regum Iuda et Israel. Egro-
tavit autem Asa anno tricesimo
nono regni sui dolore pedum
vehementissimo et nec in infirmi-
tate sua quesivit dominum sed ma-
gis in medicorum arte confisus est.
Dormivitque cum patribus suis et
mortuus est anno xl primo regni
sui. Et sepelierunt eum in sepulcro
suo quod foderat sibi in civitate Da-
vid posueruntque eum super lectulum
suum plenum aromatibus et unguentis

meretricijs que erant pigmen-
tariorum arte confecta et com-
busserunt super eum ambitione nimia.
Regnavit autem cap. xvii. pro eo
Iosaphat filius eius. et pre-
valuit contra israhel.
Constituitque militum nu-
meros in cunctis urbibus iude
que erant vallate muris. presi-
diaque disposuit in terra iuda
et in civitatibus ephraim quas ce-
perat asa pater eius. Et fuit dominus
cum iosaphat quia ambulavit
in viis david patris sui primis et
non speravit in baalim sed in deo
patris sui et perrexit in preceptis il-
lius et non iuxta peccata israhel. Confir-
mavitque dominus regnum in ma-
nu eius. et dedit omnis iuda
munera iosaphat. factaeque sunt
ei infinite divitie et multa gloria.
Cumque sumpsisset cor eius audaci-
am propter vias domini. etiam excel-
sa et lucos de iuda abstulit. Tercio
autem anno regni sui misit
de principibus suis benahil et od-
dohil abdiam et zachariam et
nathanahel et micheam ut do-
cerent in civitatibus iuda. et cum
eis levitas semeiam et natha-
niam et zabdiam. asahel quoque et
semiramoth et ionathan et ado-
niam quoque et thobiam et thobado-
niam. levitas. et cum eis elisa-
mam et ioram sacerdotes. Docebant-
que populum in iuda habentes librum
legis domini. et circuibant cunctas

urbes iuda. atque erudiebant populum.
Itaque factus est pavor domini super
omnia regna terrarum que erant
per girum iuda. nec audebant bella
re contra iosaphat. Sed et phili-
stei iosaphat munera deferebant
et vectigal argenti. arabes quoque
adducebant pecora. vii milia c   ·arietum·
c. et hircos totidem. Crevit ergo
iosaphat et magnificatus est us-
que in sublime. atque edificavit in
iuda domos ad instar turrium.
urbesque muratas. et multa opera
patravit in urbibus iuda. viri
quoque bellatores et robusti erant
in ierusalem quorum iste est numerus per do-
mos atque familias singulorum.
In iuda principes exercitus. ednas
dux et cum eo robustissimorum ccc mi-
lia. post hunc iona princeps
exercitus et cum eo cc et octuaginta
milia. post istum quoque amasi-
as filius zechri consecratus domino
et cum eo cc milia virorum for-
tium. hunc sequebatur adpha heli-
ada et cum eo tenencium arcum
et clipeum cc milia. Post istum
etiam iozabad et cum eo c et octuagin-
ta milia expeditorum militum.
hii omnes erant ad manum regis
exceptis aliis quos posuerat
in urbibus muratis in universo iuda.
Fuit ergo iosaphat dives et   c. xviii.
inclitus multum et affi-
nitate coniunctus est achab.
descenditque post annos ad eum
in samariam. Ad cuius adventum

mactavit Achab arietes boves
plurimos ipsi et populo qui venerat
cum eo persuasitque illi ut ascende-
ret in Ramoth Galaath. Dixitque
Achab rex Israel ad Iosaphath regem
Iuda veni mecum in Ramoth
Galaath. Cui ille respondit ut
ego et tu sicut populus tuus sic et
populus meus tecumque erimus in
bello. Dixitque Iosaphat ad regem
in presentiarum Israel. Consule obsecro impraesentia-
rum sermonem domini. Congregavit
rex Israel prophetarum quadraginta
viros et dixit ad eos. In Ramoth
Galaath ad bellandum ire debe-
mus an quiescere. At illi ascen-
de inquiunt et tradet illos deus
in manus regis. Dixitque Iosa-
phat. Numquid non est hic propheta domini
ut ab illo etiam inquiramus. Et ait
rex Israel ad Iosaphat. Est vir unus
a quo possimus quaerere domini
voluntatem. Sed ego odi eum quia
non prophetat mihi bonum sed ma-
lum omni tempore. Est autem Micheas
filius Iembla. Dixitque ei Iosap-
hat. Ne loquaris rex hoc modo.
Vocavit ergo rex Israel unum de eu-
nuchis et dixit ei voca cito Mi-
cheam filium Iembla. Porro rex
Israel et Iosaphat rex Iuda uterque
sedebat in solio suo vestiti cultu
regio. sedebant autem in area
iuxta portam Samariae. Omnes-
que prophetae vaticinabantur coram
eis. Sedechias vero filius Chana-
an fecit sibi cornua ferrea et ait

Haec dicit dominus His ventilabis
Syriam donec conteras eam. Omnesque
prophetae similiter prophetabant atque di-
cebant. Ascende in Ramoth Gala-
ath et prosperaberis et tradent eos dominus
in manus regis. Nuntius autem
qui ierat ad vocandum Micheam
ait illi. En verba omnium prophetarum
uno ore bona regi annuntiant.
Quaeso ergo te ut et sermo tuus ab eis
non dissentiat sed loquaris prospera.
Cui respondit Micheas. Vivit dominus quia
quodcumque mihi dixerit deus meus
hoc loquar. Venit ergo ad regem.
Cui rex ait Michea ire debemus
in Ramoth Galaath ad bellandum
an quiescere. Cui ille respondit. Ascen-
dite. Cuncta enim prospere venient
et tradentur hostes in manus vestras.
Dixitque rex. Iterum atque iterum te adiuro
ut non mihi loquaris nisi
quod verum est in nomine domini. Et
ille ait. Vidi universum Israel dis-
persum in montibus sicut oves absque
pastore. Et dixit dominus Non habent
isti dominos. Revertatur unusquis-
que ad domum suam in pace. Et ait
rex Israel ad Iosaphat. Nonne dixi
tibi quod non prophetaret iste mihi bonum
quicquam sed ea quae mala sunt.
At ille. Idcirco ait audite verbum
domini. Vidi dominum sedentem in so-
lio suo et omnem exercitum caeli
assistentem ei a dextris et a sinistris.
Et dixit dominus. Quis decipiet
Achab regem Israel ut ascendat
et corruat in Ramoth Galaad.

Cumque diceret unus hoc modo
et alter alio, processit spiritus et stetit
coram domino et ait. Ego deci-
piam eum. Cui dominus. In quo
inquit decipies. At ille respondit
Egrediar et ero spiritus mendax in o-
re omnium prophetarum eius.
Dixitque dominus. decipies. et pre-
valebis. Egredere et fac ita. Nunc
igitur ecce dedit dominus spiritum men-
dacii in ore omnium prophetarum
tuorum. Et dominus locutus
est de te mala. Accessit autem
sedechias filius chanaane et
percussit michee maxillam
et ait. Per quam viam transivit
spiritus domini a me ut loqueretur
tibi. Dixitque micheas. Tu ipse
videbis in die illo quando ingressus
fueris de cubiculo in cubiculum
ut abscondaris. Precepit autem
rex israel dicens. Tollite michee-
am et ducite ad amon principem
civitatis et ad ioas filium amalech
et dicetis. Hec dicit dominus rex.
Mittite hunc in carcerem et date
ei panis modicum et aque pau-
xillum donec revertar in pace.
Dixitque micheas. Si reversus
fueris in pace non est locutus do-
minus in me. Et ait. Audite populi
omnes. Igitur ascenderunt rex israel
et iosaphat rex iuda in ramoth
galaad. Dixitque rex israel ad io-
saphat. Mutabo habitum et sic
ad pugnam vadam. Tu autem
induere vestibus tuis. Mutatoque
rex israel habitu venit ad bellum.
Rex autem syrie preceperat ducibus
equitatus sui dicens. Ne pugne-
tis contra minimum aut contra maxi-
mum nisi contra solum regem israel. Itaque
cum vidissent principes equitatus
iosaphat dixerunt. Rex israel iste
est. Et circumdederunt eum dimicantes.
At ille clamavit ad dominum
et auxiliatus est ei. atque avertit
eos ab illo. Cum enim vidissent
duces equitatus quod non esset rex israel
dereliquerunt eum. Accidit autem
ut unus e populo sagittam in incertum
iaceret et percuteret regem israel inter
cervicem et scapulas. At ille auri-
ge suo ait. Converte manum tu-
am et duc me de acie quia vul-
neratus sum. Et finita est pugna in
die illo. Porro rex israel stabat in
curru suo contra syros usque ad ves-
peram. et mortuus est occidente sole.

Reversus est autem xviii. Capitulum xix
iosaphat rex iuda in domum
suam pacifice in ierusalem. Cui
occurrit iehu filius anani videns
et ait ad eum. Impio prebes au-
xilium et his qui oderunt dominum
amicicia iungeris. Idcirco iram
quidem domini merebaris sed bona
opera inventa sunt in te. Eo quod
abstuleris lucos de terra iuda et
preparaveris cor tuum ut requireres
dominum deum patrum tuorum.
Habitavit ergo iosaphat in ierusalem. Rur-
sumque egressus est ad populum de
bersabee usque ad montem effraim

et vocavit eos ad dominum patrum
suorum. Constituitque iudices ter-
re in cunctis civitatibus iuda muni-
tis per singula loca. Et precipiens iu-
dicibus: videte ait quid faciatis.
Non enim hominis exercetis iudicium
sed domini: et quodcumque iudicaveritis
in vos redundabit. Sit timor
domini vobiscum et cum diligentia
cuncta facite. Non est enim apud
dominum deum nostrum iniquitas nec
personarum acceptio nec cupido
munerum. In ierusalem quoque constituit
iosaphat levitas et sacerdotes
et principes familiarum ex israel ut
iudicium et causam domini iudicarent
habitatoribus eius. Precepitque
eis dicens: Sic agetis in timore
domini fideliter et corde perfecto. Omnem
causam que venerit ad vos fratrum
vestrorum qui habitant in urbibus
suis inter cognationem et cognationem
ubicumque questio est de lege et de
mandato de cerimoniis de iusti-
ficationibus ostendite eis ut non
peccent in dominum et ne veniat ira
super vos et super filios vestros. Sic
ergo agentes non peccabitis. Ama-
rias autem sacerdos et pontifex
vester in his que ad dominum pertinent
presidebit. Porro zabadias filius
ysmael qui est dux in domo
iuda super ea opera erit que ad
regis officium pertinent. Habetisque
magistros levitas coram vobis.
Confortamini et agite diligenter
et erit dominus vobiscum in bonis.

xx.

Post hec congregati sunt
filii moab et filii amon et
cum eis de amonitis ad io-
saphat ut pugnarent contra eum. Ve-
neruntque nuntii et indicaverunt io-
saphat dicentes: Venit contra
te multitudo magna de his
locis que trans mare sunt et de syria
et ecce consistunt in asasonthamar
que est engaddi. Iosaphat autem
timore perterritus totum se contulit ad
rogandum dominum et predicavit ieiu-
nium universo iuda. Congregatus-
que est iuda ad deprecandum dominum. Sed
et omnes de urbibus suis vene-
runt ad obsecrandum eum. Cumque
stetisset iosaphat in medio cetu
iuda et ierusalem in domo domini ante
atrium novum ait: Domine deus
patrum nostrorum tu es deus israel
in celo et dominaris cunctis regnis
gentium. In manu tua est fortitu-
do et potentia nec quisquam tibi
potest resistere. Nonne tu deus noster
interfecisti omnes habitatores terre
huius coram populo tuo israel et de-
disti eam semini abraham amici
tui in sempiternum. Habitaveruntque
in ea et extruxerunt in illa sanctua-
rium nomini tuo dicentes: Si
venerint super nos mala gladius
iudicii mali pestilentia
et fames stabimus coram domo
hac in conspectu tuo in qua in-
vocatum est nomen tuum et clamabi-
mus ad te in tribulationibus nostris
et exaudies et salvos facies.

Nunc igitur ecce filii ammon et
moab et mons seir per quos non
concessisti filiis israel ut transirent
quando egrediebantur de egypto sed
declinaverunt ab eis et non interfe-
cerunt illos contra agunt et
nituntur eicere nos de posses-
sione quam tradidisti nobis domine
deus noster. Ergo non iudicabis eos
In nobis quidem non tanta est
fortitudo ut possimus huic mul-
titudini resistere que irruit super
nos. Sed cum ignoremus quid agere
debeamus hoc solum habemus resi-
dui ut oculos nostros dirigamus
ad te. Omnis vero iuda stabat coram domino
cum parvulis et uxoribus et liberis suis
Erat autem iaziel filius zacha-
rie filii banaie filii iehiel filii
mathanie levites de filiis asaph
ad quem factus est spiritus domini in
medio turbe et ait. Attendite omnis
iuda et qui habitatis ierusalem et tu
rex iosaphat. Hec dicit dominus
deus vobis. Nolite timere nec pa-
veatis hanc multitudinem. Non enim
est vestra pugna sed dei. Cras de-
scendetis contra eos. ascensuri enim
sunt per clivum nomine sis et inve-
nietis illos in summitate torrentis qui
est contra solitudinem ieruhel.
Non eritis vos qui dimicabitis
Sed tantummodo confidenter state
et videbitis auxilium domini super
vos. O iuda et israel nolite time-
re nec paveatis. Cras egrediemi-
ni contra eos et dominus erit vobiscum.

Iosaphat ergo et iuda et omnes habita-
tores ierusalem ceciderunt proni in ter-
ram coram domino et adoraverunt
eum. Porro levite de filiis caath
et de filiis chore laudabant dominum
deum israel voce magna in excel-
sum. Cumque mane surrexissent
egressi sunt per desertum thecue.
Profectisque eis stans iosaphat
in medio eorum dixit. Audi-
te me iuda et omnes habitatores
ierusalem. Credite in domino deo vestro
et securi eritis. Credite prophetis eius et
cuncta venient prospera. Dedit-
que consilium populo et statuit cantores
domini ut laudarent eum in turmis
suis et ante irent exercitum ac
voce consona dicerent. Confitemini
domino quoniam bonus quoniam in eternum
misericordia eius. Cumque cepissent lau-
des canere vertit dominus insidias
eorum in semetipsos filiorum scilicet a-
mon et moab et montis seir qui
egressi fuerant ut pugnarent contra
iudam et percussi sunt. Namque filii
amon et moab consurrexerunt ad-
versus habitatores montis seir
ut interficerent et delerent eos.
Cumque hoc opere perpetrassent etiam
in semetipsos versi mutuis se con-
cidere vulneribus. Porro iuda
cum venisset ad speculam que
respicit solitudinem vidit pro-
cul omnem latam regionem plenam
cadaveribus nec superesse quemquam
qui necem potuisset evadere.
Venit ergo iosaphat et omnis populus

cum eo ad detrahenda spolia mor-
tuorum, inveneruntque inter cadavera
varia supellectilem vestes quoque
et vasa pretiosissima et diripuerunt
ita ut omnia portare non possent
nec per tres dies spolia auferre pre
pre magnitudine. Die autem quarto
congregati sunt in valle benedic-
tionis etenim quoniam ibi benedixerunt
domino vocaverunt locum illum
vallis benedictionis usque in presentem
diem. Reversique sunt omnes viri iu-
da et habitatores ierusalem et iosaph-
at ante eos in ierusalem cum leti-
tia magna eo quod dedisset eis
dominus gaudium magnum de ini-
micis suis. Ingressique sunt in ie-
rusalem cum psalteriis et citharis et
tubis in domum domini. Irruit [invasit]
autem pavor domini super univer-
sa regna terrarum cum audis-
sent quod pugnasset dominus con-
inimicos omnes israel. Quievitque regnum
iosaphat et prebuit ei deus pacem
per circuitum. Regnavit ergo iosa-
phat super regnum iuda. Et
erat triginta quinque annorum
cum regnare cepisset, xx autem
et quinque annis regnavit in
ierusalem. Et nomen matris eius az-
uba filia selahi. Et ambulavit
in via patris sui asa nec decli-
navit ab ea faciens que pla-
cita erant coram domino. Ve-
rumtamen excelsa non abstulit
et adhuc populus non direxerat
cor suum ad dominum deum patrum

suorum. Reliqua autem gestorum
iosaphat priorum et posteriorum
seu novissimorum scripta sunt in verbis [in libris]
iehu filii anani que digessit in li-
bros regum. Post hec iniit ami-
citias iosaphat rex iuda cum
ochozia rege israel cuius opera fue-
runt impiissima et particeps fuit
ut facerent naves que irent in
tharsis. Feceruntque classem in asi-
ongaber. Prophetavit autem eliezer
filius dodau de maresa ad iosa-
phat dicens: quia habuisti fedus
cum ochozia, percussit dominus
opera tua, contriteque sunt naves
nec potuerunt ire in tharsis. cap. xxi

Dormivit autem iosaphat
cum patribus suis et sepul-
tus est in civitate david.
Regnavitque ioram filius eius pro
eo. Qui habuit fratres filios iosaphat
azariam et iahiel et zachariam
iaza et michahel et saphathias.
Omnes hii filii iosaphat regis
iuda. Deditque eis pater suus mul-
ta munera argenti et auri et
pensationes cum civitatibus
munitissimis in iuda. Regnum
autem tradidit ioram eo quod esset
primogenitus. Surrexit autem
ioram super regnum patris sui. Cumque
se confirmasset occidit omnes fratres
suos gladio et quosdam de princi-
pibus israel. Triginta duorum
annorum erat ioram cum regnare
cepisset et octo annis regnavit
in ierusalem. Ambulavitque in viis regum

Isrl sicut egerat domus achab
filia quippe achab erat uxor
eius. et fecit malum in conspe
ctu domini. Noluit autem dominus disperdere
domum david propter pactum quod
inierat cum eo. et quia promise
rat ut daret illi lucernam
et filiis eius omni tempore. In diebus
illis rebellavit edom ne esset
subditus iude et constituit sibi re
gem. Cumque transisset ioram cum
principibus suis et cuncto equita
tu qui erat secum. Surrexit
nocte et percussit edom qui se
circumdederat et omnes duces equita
tus eius. Attamen rebellavit
edom ne esset sub dicione iuda
usque ad hanc diem. Eo tempore et
lobna recessit ne esset sub manu
illius. dereliquerat enim
dominum deum patrum suorum. Insu
per et excelsa fabricatus est in ur
bibus iuda. et fornicari fecit habi
tatores ierusalem. et prevaricari iudam.
Allate sunt autem ei littere ab helia
propheta in quibus scriptum est. Hec dicit
dominus deus david patris tui. Eo quod
non ambulasti in viis iosaphat
patris tui et in viis asa regis
iuda. sed incessisti per iter regum
isrl et fornicari fecisti iudam et
habitatores ierusalem imitatus for
nicationem domus achab. insuper et
fratres eius tuos et domum patris
tui et meliores te occidisti gla
dio. Ecce dominus percutiet te
plaga magna cum populo tuo

et filiis et uxoribus tuis universaque
substantia. Tu autem egrotabis
pessimo languore uteri donec
egrediantur vitalia tua paula
tim per singulos dies. Suscitavit
ergo dominus contra ioram spiritum
philistinorum et arabum qui
confines sunt ethiopibus. Et
ascenderunt in terram iuda et
vastaverunt eam. Diripueruntque
cunctam substantiam que inven
ta est in domo regis insuper et filios
eius et uxores. Nec remansit
ei filius nisi ochozias qui mi ioachaz
nimus natu erat. et super hec omnia
percussit eum dominus alui languo
re insanabili. Cumque dies diei succe
derent. et temporum spatia vol
verentur duorum annorum exple
tus est circulus. et sic longa consumpta
tus est tabe. ita ut egereret etiam visce
ra sua. Sicque languore pariter
et vita caruit. Mortuus est in
infirmitate pessima. et non fecit ei
populus secundum morem conbustionis
exequias sicut fecerat maiori
bus eius. Triginta duorum annorum
erat cum regnare cepisset. et octo
annis regnavit in ierusalem. Am
bulavit que non recte. et sepelierunt
eum in civitate david verunta
men non in sepulcro regum

Constituerunt autem habitatores cap. xxii
ierusalem ochoziam filium eius
minimum regem pro eo. Omnes
enim maiores natu qui ante
eum fuerant interfecerant latrones

arabum qui irruerant in castra
Regnavitque ochozias filius ioram
regis iuda. xl duorum anno-
rum erat ochozias cum regna-
re cepisset. et uno anno regnavit
in ierusalem. Nomen matris eius atha-
lia filia ~~dauit~~ [amri]. Sed et ipse ingres-
sus est per vias domus achab.
Mater enim eius impulit eum ut
impie ageret. Fecit ergo malum
in conspectu domini sicut domus
achab. ipsi enim fuerunt ei consiliarii post
mortem patris sui in interitum
eius. ambulavitque in consiliis
eorum. Et perrexit cum ioram
filio achab rege israel in bellum
contra azael regem syrie in ramo-
th galaad. vulneraveruntque syri
ioram. Qui reversus est ut cura-
retur in iezrahel. multas enim
plagas acceperat in supradicto
certamine. Igitur ochozias fi-
lius ioram filius rex iuda de-
scendit ut inviseret ioram
filium achab in iezrahel egrota-
tem. Voluntatis quippe fuit
dei adversum ochoziam ut ve-
niret ad ioram. et cum venisset
et egrederetur cum eo adver-
sum iehu filium namsi quem unxit dominus
ut deleret domum achab.
Cum ergo subverteret iehu domum
achab. invenit principes iuda
et filios fratrum ochozie qui mi-
nistrabant ei. et interfecit illos.
Ipsum quoque perquirens ochoziam com-
prehendit latentem in samaria
adductumque ad se iussit occidi. Et
sepelierunt eum eo quod filius esset io-
saphat qui quesierat dominum in
toto corde suo. Nec erat ultra
spes aliqua ut de stirpe regnaret
aliquis ochozie. Siquidem atha-
lia mater eius videns quod mortu-
us esset filius eius surrexit et inter-
fecit omnem stirpem regiam domus
ioram. Porro iosabeth filia re-
gis tulit ioas filium ochozie et
furata est eum de medio filiorum
regis cum interficerentur. abscon-
ditque eum cum nutrice sua in cubi-
culo lectulorum. Iosabeth autem
que absconderat eum erat filia
regis ioram uxor ioiade pon-
tificis soror ochozie. et idcirco
athalia non interfecit eum. Fuit er-
go cum eis in domo dei abscon-
ditus vi annis quibus regna-
vit athalia super terram. XXIII cap
Anno autem septimo confor-
tatus ioiada assumpsit cen-
turiones. azariam videlicet
filium ieroboam. et ismahel filium
iohanan. azariam quoque filium
obed. et amasiam filium adeie. et
elizaphat filium zechri. et iniit
cum eis consilium et fedus. Qui circu-
euntes iudam congregaverunt le-
vitas de cunctis urbibus iuda
et principes familiarum israel. vene-
runtque in israel. Iniit autem omnis
multitudo pactum in domo domini
cum rege. Dixitque ad eos ioia-
da. Ecce filius regis regnabit

sicut locutus est dominus super filios
david. Iste ergo locutus est sermo quem
facietis. Tercia pars vestrum qui
veniunt ad sabbatum sacerdotum
et levitarum et ianitorum erit in
portis. Tercia pars ad domum regis
et tercia ad portam que appellatur
fundamenti. Omne vero reliquum
vulgus sit in atriis domus domini.
Nec quisquam alius ingrediatur
domum domini nisi sacerdotes et qui mi-
nistrant de levitis. Ipsi tantummodo in-
grediantur quia sanctificati sunt
et omne reliquum vulgus observet
custodias domus domini. Levite autem
circumdent regem habentes singuli
arma sua. Et si quis alius
ingressus fuerit templum domini
interficiatur. Sintque cum rege
et intrante et egrediente. Fecerunt
igitur levite et universus iuda iuxta
omnia que preceperat ioiada pon-
tifex. Et assumpserunt singuli viros
qui sub se erant et veniebant per
ordinem sabbati cum hiis qui iam
impleverant sabbatum et egres-
suri erant. Siquidem ioiada
pontifex non dimiserat abire
turmas que per singulas ebdo-
madas sibi succedere consueverant. De-
ditque ioiada sacerdos centurio-
nibus lanceas clipeosque et pel-
tas regis david quas consecra-
verat in domo domini. Consti-
tuitque omnem populum tenencium
pugiones a parte templi dextra
usque ad partem templi sinistram

coram altari et templo per circui-
tum regis. Et eduxerunt filium
regis et imposuerunt ei diadema
dederuntque ei in manum eius
tenendam legem et constituerunt
eum regem. Unxitque illum
ioiada pontifex et filii eius. In-
precati sunt atque dixerunt vivat
rex. Quod cum audisset athalia
vocem scilicet currencium atque laudancium
regem ingressa est ad populum
in templum domini. Cumque vidisset
regem stantem super gradum in
introitu et principes turmasque
circa eum omnemque populum terre gau-
dentem atque clangentem tubis
et diversi generis organis concinen-
tem vocemque laudancium scidit
vestimenta sua et ait Insidie in-
sidie. Egressus autem ioiada pon-
tifex ad centuriones et principes ex-
ercitus et dixit eis. Educite eam
extra septa templi et interficia-
tur foris gladio. Precepitque sacer-
dos ne occideretur in domo domini.
Et imposuerunt cervicibus eius ma-
nus. Cumque intrasset portam
equorum domus regis interfe-
cerunt eam ibi. Pepigit autem
ioiada fedus inter se et uni-
versum populum et regem ut esset
populus domini. Itaque ingressus
omnis populus domum baal et
destruxerunt eam et altaria ac
simulacra illius confregerunt.
Mathan quoque sacerdotem baal
interfecerunt ante aras.

Constituit autem ioiada prepositos
in domo domini sub manu sacer
dotum ac levitarum quos distribu
it david in domo domini ut of
ferrent holocausta domino sicut
scriptum est in lege moysi in
gaudio et canticis iuxta disposi
tionem david Constituitque ianito
res in portis domus domini ut non
ingrederetur eam inmundus in omni
re Assumpsit quoque centurio
nes et fortissimos viros ac prin
cipes populi et omne vulgus terre
et fecerunt descendere regem de
domo domini et introire per me
dium porte superioris in domum
regis et collocaverunt eum in solio
regali Letatusque est omnis po
pulus terre et urbs quievit
porro athalia interfecta est gladio

Septem annorum xxiiij C
erat ioas cum regnare cepis
set et xl annis regnavit
in ierusalem Nomen matris eius sebia
de bersabee Fecitque quod bonum est
coram domino cunctis diebus
ioiade sacerdotis Accepit autem
ei ioiada uxores duas e quibus
genuit filios et filias Post que
placuit ioas ut instauraret
domum domini Congregavitque sacer
dotes et levitas et dixit eis E
gredimini ad civitates iuda
et colligite de universo israel et iuda
pecuniam ad sarta tecta templi
dei vestri per singulos annos festi
natoque hoc facite Porro levite
egerunt negligentius Vocavit
que rex ioiadam principem et dixit ei
Quare non tibi fuit cure ut
cogeres levitas inferre de iuda
et de israel pecuniam que constitu
ta est a moyse servo domini ut
inferret eam omnis multitu
do israel in tabernaculum testimo
nii Athalia enim impiissima
et filii eius destruxerant domum
domini et de universis que sanctifica
ta fuerant in templo domini orna
verant phanum baalim Precepit
ergo rex et fecerunt archam po
sueruntque eam iuxta portam
domus domini forinsecus Et predicatum
est in iuda et ierusalem ut deferret sin
guli pretium domino quod con
gregavit moyses servus dei super omnem israel in deserto Le
tatique sunt cuncti principes et
omnis populus et ingressi contulerunt
in archam domini atque miserunt
ita ut impleretur Cumque tempus
esset ut deferrent archam cora
m rege per manus levitarum vi
debant enim multam pecuniam
ingrediebatur scriba regis et quem
primus sacerdos constituerat
effundebantque pecuniam que erat
in archa Porro archam repor
tabant ad locum suum Sicque fa
ciebant per singulos dies Et con
gregata est infinita pecunia Quam dede
runt rex et ioiada his qui preerant
operibus domus domini At illi
conducebant ex ea cesores lapidum
et artifices operum singulorum
ut instaurarent domum domini

fabros quoque ferri et eris ut quod
cadere ceperat fulciretur. Egerunt
que hii qui operabantur industrie et
obducebatur parietum cicatrix
per manus eorum ac suscitaverunt do-
mum domini in statum pristinum et
firmiter eam stare fecerunt. Cum-
que omnia complessent omnia opera
detulerunt coram rege et ioiada
reliquam partem pecunie de qua
facta sunt vasa templi in mi-
sterium et ad holocausta fiale que
et cetera vasa aurea et argentea
inde fiebat. Et offerebantur
holocausta in domo domini iu-
giter cunctis diebus ioiade. Se-
nuit autem ioiada plenus di-
erum et mortuus est cum esset [et] x
xx centum annorum. Sepelieruntque
eum in civitate david cum regi-
bus eo quod fecisset bonum cum israhel
et cum domo eius. Postquam
autem obiit ioiada ingressi sunt
principes iuda et adoraverunt re-
gem. Qui delinitus obsequiis
eorum acquievit eis. Et de-
reliquerunt templum domini dei
patrum suorum. Servieruntque lucis
et sculptilibus. Et facta est ira domini
contra iudam et ierusalem propter hoc
peccatum. Mittebatque eis prophetas
ut reverterentur ad dominum quos pro-
testantes illi audire nolebant.
Spiritus itaque domini induit zacha-
riam filium ioiade sacerdotis et ste-
tit in conspectu populi et dixit eis.
Hec dicit dominus. Quare transgre-

dimini preceptum domini quod vobis
non proderit et dereliquistis domi-
num ut derelinqueret vos. Qui congre-
gati adversus eum miserunt
lapides iuxta regis imperium in
atrio domus domini. Et non
est recordatus rex ioas misericordie in sermone
quam fecerat ioiada pater illius secum
sed interfecit filium eius. Qui
cum moreretur ait. Videat dominus
et requirat. Cumque evolutus esset
annus ascendit contra eum ex-
ercitus syrie venitque in iudam et
in ierusalem et interfecit cunctos populi
principes atque universam predam
miserunt regi in damascum.
Certe cum permodicus venisset
numerus syrorum tradidit dominus
in manibus eorum infinitam multi-
tudinem. Eo quod reliquissent
dominum deum patrum suorum. In ioas
quoque ignominiosa exercuere [exercuere]
iudicia. Et abeuntes dimiserunt
eum in languoribus magnis.
Surrexerunt autem contra eum ser-
vi sui in ultionem sanguinis filii
ioiade sacerdotis et occiderunt
eum in lectulo suo. Sepelieruntque
eum in civitate david sed
non in sepulcris regum. Insidi-
ati vero sunt ei zabath filius
semath ammanitidis et ioza-
bath filius semarith moabi-
tis. Porro filii eius ac summa
pecunie que adunata fuerat sub
eo et instauratio domus dei scrip-
ta sunt diligentius in libro regum.

XXV cap.

Regnavit autem Ama-
sias filius eius. Viginti quinque
annorum erat Amasi-
as cum regnare cepisset et vi-
ginti novem annis regnavit
in Jerusalem. Nomen matris eius Io-
aden de Jerusalem. Fecit quod bonum
est in conspectu domini, verumtamen
non in corde perfecto. Cumque robo-
ratum sibi videret imperium, iu-
gulavit servos suos qui occide-
rant regem patrem suum. Sed
filios eorum non interfecit, sicut
scriptum est in libro legis Moy-
si, ubi precepit dominus dicens:
Non occidentur patres pro filiis neque
filii pro patribus suis, sed unusquisque
in suo peccato morietur. Cong-
regavit igitur Amasias Judam et
constituit eos per familias, tribunos-
que et centuriones in universo Juda
et Benjamin, et recensuit a vigin-
ti annis et sursum, invenitque
triginta milia iuvenum qui
egrederentur ad pugnam et te-
nerent hastam et clipeum. Mer-
cede quoque conduxit de Israel cen-
tum milia robustorum centum
talentis argenti. Venit autem
homo dei ad illum et ait: O rex,
ne egrediatur tecum exercitus
Israel. Non est enim dominus ~~[illegible]~~
Israel et cum cunctis filiis Israel
Effraim. Quod si putas in ro-
bore exercitus bella consistere,
superari te faciet deus ab hosti-
bus tuis. Dei quippe est et ad-
iuvare et in fugam vertere. Dix-
itque Amasias ad hominem dei: Quid
ergo fiet de centum talentis que dedi
militibus Israel? Et respondit ei homo
dei: Habet dominus unde tibi dare
possit multo his plura. Separa-
vit itaque Amasias exercitum qui
venerat ad eum ex Effraim ut re-
verteretur in locum suum. At illi
contra Judam vehementer irati re-
versi sunt in regionem suam. Porro A-
masias confidenter eduxit populum
suum et abiit in vallem Salinarum,
percussitque filios Seir decem milia. Et
alia decem milia virorum ceperunt
filii Juda et adduxerunt ad preruptum
cuiusdam petre precipitaveruntque
eos de summo in preceps. Qui univer-
si crepuerunt. At il-
le exercitus quem remiserat Amasi-
as ne secum iret ad prelium diffusus
est in civitatibus Juda a Samaria
usque Bethoron, et percussis tribus
milibus diripuit predam ma-
gnam. Amasias vero post cedem
Ydumeorum et allatos deos filiorum
Seir statuit illos in deos sibi et
adorabat eos et illis adolebat
incensum. Quam ob rem iratus
dominus contra Amasiam misit ad
illum prophetam qui diceret ei: Cur
adorasti deos qui non liberaverunt
populum suum de manu tua? Cumque
hec ille loqueretur, respondit ei:
Num consiliarius regis es? Quiesce
ne forte interficiam te. Discedens-
que propheta: Scio, inquit, quod

cogitavit

cogitauit dominus occidere te quia
fecisti malum et insuper non acqui
euisti consilio meo. Igitur a
masias rex iuda inito pessimo
consilio misit ad ioas filium io
achaz filii hieu regem israel di
cens veni videamus nos mutuo
At ille remisit nuncios dicens
Carduus qui est in libano misit
ad cedrum libani dicens da
filiam tuam filio meo uxorem
et ecce bestie que erant in silua
libani transierunt et conculcauerunt
carduum. dixisti. percussi edom et
idcirco erigitur cor tuum in superbi
am. Sede in domo tua. Cur ma
lum aduersum te prouocas. ut tu
et iuda cadatis tecum. Noluit
audire amasias eo quod domini esset
voluntas ut traderetur in manus
hostium propter deos edom. Ascendit
ergo ioas rex israel et inter se
prebuere conspectus. Amasias autem
rex iuda erat in bethsames iu
de. Corruitque iudas coram israel et
fugit in tabernacula sua. Porro
amasiam regem iuda filium ioas
filii ioachaz cepit ioas rex israel
in bethsames et adduxit in ierusalem
Destruxit murum eius a porta
effraym usque ad portam anguli
quadringentis cubitis. Omne quoque
aurum et argentum et vniuersa
vasa que reperta erant in domo domini
et apud obededom in thezauris
etiam domus regie. nec non et filios
obsidum reduxit in samariam

Vixit autem amasias filius io
as rex iuda postquam mor
tuus est ioas filius ioachaz
rex israel xv annis. Reliqua uero
sermonum amasie priorum et no
uissimorum scripta sunt in libro re
gum iuda et israel. Qui postquam
recessit a domino / tetenderunt ei
insidias in ierusalem. Cumque fugisset la
chis miserunt et interfecerunt
eum ibi. Reportantes quoque super
equos sepelierunt eum cum
patribus suis in ciuitate dd. Ca. xxvi.

Omnis autem populus iuda filium
eius oziam annorum xvi
constituit regem pro patre
suo amasia. Ipse edificauit ahi
lath et restituit eam ditioni iude
postquam dormiuit rex cum patribus
suis. xvi annorum erat ozias cum
regnare cepisset. Et l duobus annis
regnauit in ierusalem. Nomen matris
eius iechelia de ierusalem. fecitque quod
bonum erat in oculis domini iuxta
omnia que fecerat amasias pater eius
et exquisiuit deum in diebus
zacharie intelligentis et videntis
deum. Cumque requireret dominum dire
xit eum in omnibus. Denique egres
sus est et pugnauit contra philistiim
et destruxit murum geth et murum
iamnie et murum quoque azoti. Edi
ficauit quoque oppida in azoto
et in philistiim et adiuuit eum
deus contra philistiim et contra ara
bes qui habitabant in gaab et
contra amonitas appendebantque

ammonite munera ozie et divul-
gatum est nomen eius usque ad in-
troitum egypti propter crebras
victorias. Edificavitque ozias tur-
res in ierusalem super portam an-
guli et super portam vallis et
reliquas in eodem muri late-
re firmavitque eas. Extruxit
etiam turres in solitudine et effodit
cisternas plurimas eo quod haberet
multa pecora tam in campestri-
bus quam in heremi vastitate.
vineas quoque habuit et vinitores
in montibus et in carmelo. Erat
quippe homo agriculture deditus.
Fuit autem exercitus bellatorum
eius qui procedebant ad prelia sub
manu iehiel scribe maasieque
doctoris et sub manu ananie
qui erat de ducibus regis. Omnis-
que numerus principum per familias
virorum fortium duo milia sex-
centorum et sub eis exercitus uni-
versus trecentorum et septem milia quingen-
torum qui erant apti ad bella
pro rege contra adversarios dimica-
bant. Preparavitque ozias et cunc-
to exercitui clipeos et hastas et ga-
leas et loricas arcusque et fundas
ad iaciendos lapides. Et fecit in
ierusalem diversi generis machinas
collocavit quas in turribus collocavit et in
angulis murorum ut mitterent
sagittas et saxa grandia. Egres-
sumque est nomen eius procul eo
quod auxiliaretur ei dominus et corro-
borasset illum. Sed cum roboratus

esset elevatum est cor eius in interitum
suum et neglexit dominum deum suum.
ingressusque templum domini ado-
lere voluit incensum super altare
thimiamatis. Statimque ingressus
post eum azarias sacerdos domini
et cum eo sacerdotes domini octoginta
viri fortissimi restiterunt regi
atque dixerunt. Non est tui officii o-
zia ut adoleas incensum domino
sed sacerdotum hoc est filiorum aaron
qui consecrati sunt ad huiuscemo-
di ministerium. Egredere de sanctuario
ne contempseris quia non reputa-
bitur tibi in gloriam hoc a domino deo.
Iratusque est ozias et tenens in
manu turibulum ut adoleret
incensum minabatur sacerdotibus.
Statimque orta est lepra in fronte
eius coram sacerdotibus in domo
domini super altare thimiamatis.
Cumque respexisset eum azarias
et omnes reliqui sacerdotes viderunt
lepram in fronte eius et festinato
expulerunt eum. Sed et ipse perterritus
acceleravit ad bellum egredi
eo quod sensisset in loco plagam
domini. Fuit igitur ozias rex lepro-
sus usque ad diem mortis sue et
habitavit in domo separata ple-
nus lepra ob quam eiectus fue-
rat de domo domini. Porro ioatham
filius eius rexit domum regis et
iudicabat populum terre. Reliqua
autem sermonum ozie priorum et
novissimorum scripsit ysaias filius
amos propheta. Dormivitque ozias

tum patribus suis et sepellierunt
eum in agro regalium sepulcro
rum eo quod esset leprosus. xxvii c.
Regnavitque ioathan filius
eius pro eo. Viginti quinque
annorum erat ioathan cum
regnare cepisset et xvi annis
regnavit in ierusalem. Nomen autem
matris eius hierusa filia sadoch.
Fecit quod rectum erat coram do
mino iuxta omnia que fecerat ozias
pater eius excepto quod non est ingres
sus templum domini et adhuc
populus domini delinquebat. Ipse
edificavit portam domus domini
excelsam et in muro opher mul
ta construxit. Urbes quoque edifi
cavit in montibus iuda et in sal
tibus castella et turres. Ipse pug
navit contra regem filiorum amon
et vicit eum. Dederuntque ei filii
amon in tempore illo centum talen
ta argenti et decem milia cho
ros tritici et totidem ordei. Hec ei
prebuerunt filii amon an
no secundo et tertio. Corroboratusque est
ionathan eo quod direxisset vias
suas coram domino deo suo. Reliqua
autem sermonum ioathan et omnes pu
gne eius et opera eius scripta sunt
in libro regum israel et iuda. Vi
ginti quinque annorum erat ioa
than cum regnare cepisset et xvi
annis regnavit in ierusalem. Dormi
vitque ioathan cum patribus suis et
sepellierunt eum in civitate david
et regnavit achaz filius eius pro eo.

Viginti annorum erat achaz c. xxviii.
cum regnare cepisset et
xvi annis regnavit in
ierusalem. Non fecit rectum in conspec
tu domini sicut david pater eius
sed ambulavit in viis regum israel
insuper et statuas fudit baalim.
Ipse est qui adolevit incensum
in valle benennon et lustravit fili
os suos in igne iuxta ritum gen
tium quas interfecit dominus in
adventu filiorum israel. Sacrifica
bat quoque et thimiama succendebat
in excelsis et in collibus et sub omni
ligno frondoso. Tradiditque eum
dominus deus eius in manus regis
syrie. Qui percussit eum magnam
que predam de eius cepit imperio
et adduxit in damascum. Manibus
quoque regis israel traditus est
et percussit eum plaga grandi.
Occiditque phacee filius romelie
de iuda centum viginti milia in die
uno omnes viros bellatores eo
quod reliquissent dominum deum patrum
suorum. Eodem tempore occidit zechri
vir potens ex ephraim maa
siam filium regis et ezricham ducem
domus eius helcanam quoque se
cundum a rege. Ceperuntque filii
israel de fratribus suis ducenta milia
mulierum puerorum et puellarum
et infinitam predam protuleruntque eam
in samariam. Ea tempestate erat ibi
propheta domini nomine oded. Qui
egressus obviam exercitui venien
ti in samariam dixit eis: Ecce

iratus est dominus deus patrum
vestrorum quod iudam tradidit eos
in manibus vestris et occidistis eos
atrociter ita ut usque ad celum
pertingeret vestra crudelitas Insuper
filios iuda et ierusalem vultis vobis
subicere in servos et ancillas quod
nequaquam facto opus est
peccastis enim super hoc domino deo
vestro Sed audite consilium meum
et reducite captivos quos addu
xistis de fratribus vestris quia mag
nus furor domini imminet vobis
Steteruntque viri de principibus fi
liorum effraym azarias filius
iohanan barachias filius mo
sollamoth iezechias filius
sellum et amasias filius adali
contra eos qui veniebant de prelio
et dixerunt eis non introducetis
huc captivos ne peccemus domino
Quare vultis addere peccata super
peccata et vetera delicta cumulare
Grande quippe peccatum est et ira fu
roris domini imminet super israel
Dimiseruntque viri bellatores pre
dam et universa que ceperant coram
principibus et omni multitudine
Steteruntque viri quos supra
memoravimus et apprehendentes
captivos omnesque qui nudi erant
vestierunt de spoliis Cumque ves
tissent eos et calceassent et refecis
sent cibo ac potu unxissent
quoque propter laborem et adhibuis
sent eis curam quicumque am
bulare non poterant et erant imbe

cilles corpore imposuerunt eos in
iumentis et adduxerunt in iericho
civitatem palmarum ad fratres eorum
qui reversi sunt samariam Tem
pore illo misit rex achaz ad regem
assiriorum auxilium postulans
veneruntque ydumei et percusserunt
multos ex iuda et ceperunt predam
magnam philistiim quoque diffu
si sunt per urbes campestres et ad
meridiem iuda ceperunt bethsa
mes et haialon et gaderoth sochoth
quoque et thamnan et zamzo cum vi
culis suis et habitaverunt ibi Hu
miliaverat autem dominus iudam propter
achaz regem iuda eo quod nuda
sset eum auxilio et contemptui ha
buisset dominum adduxitque dominus
contra eum teglathphalasar re
gem assiriorum qui et afflixit
eum et nullo resistente vastavit
Igitur achaz spoliata domo
domini et domo regum et principum
dedit regi assiriorum munera
et tamen nichil ei profuit Insuper et
in tempore angustie sue auxit con
temptum in dominum ipse per se rex
achaz immolavit diis dama
sci victimas percussoribus suis
et dixit dii regum syrie au
xiliantur eis quos ego placa
bo hostiis et aderunt michi cum
econtrario ipsi fuerint ruina ei
et universo israel Direptis itaque
achaz omnibus vasis domus
domini atque confractis clausit ia
nuas templi domini et struxit sibi

altaria in universis angulis ierusa-
lem. In urbibus quoque iu-
da extruxit aras ad cre-
mandum thus atque ad iracun-
diam provocavit dominum deum patrum
suorum. Reliqua autem sermonum
eius et omnium operum eius priorum
et novissimorum scripta sunt in
libro regum iuda et israel. Dor-
mivitque achaz cum patribus
suis et sepellierunt eum in ci-
vitate ierusalem. Neque enim receperant eum
in sepulcra regum israel. Regna-
vitque ezechias filius eius pro eo.

xxix Igitur ezechias regnare cepit
cum viginti quinque esset an-
norum, et viginti novem an-
nis in ierusalem. Nomen matris eius
abia filia zacharie. Fecitque quod
erat placitum in conspectu do-
mini. iuxta omnia que fecerat da-
vid pater eius. Ipso autem anno et
mense primo regni sui ape-
ruit valvas domus domini
et instauravit eas. + Audite me
levite et sanctificamini, mundate do-
mum domini dei patrum vestrorum,
et auferte omnem inmunditiam de
sanctuario. Peccaverunt patres nostri
et fecerunt malum in conspectu
domini dei nostri derelinquentes eum.
Averterunt facies suas a taber-
naculo domini dei nostri et prebuerunt
dorsum. Clauserunt hostia que
erant in porticu et extinxerunt
lucernas. Incensumque non ado-
leverunt et holocausta non obtulerunt
in sanctuario deo israel. Concitatus
est itaque furor domini super iudam
et ierusalem. tradiditque eos in commotionem
et in interitum et in sibilum sicut ipsi
cernitis oculis vestris. En corrue-
runt patres nostri gladiis, filii
vestri et filie vestre et coniuges cap-
tive ducte sunt propter hoc
scelus. Nunc igitur placet
michi ut ineamus fedus
cum domino deo israel et avertat
a nobis furorem ire sue. Filii
mei nolite negligere. vos elegit
dominus ut stetis coram eo et mi-
nistretis illi colatisque eum et cre-
metis incensum. Surrexerunt
quoque levite. mahath filius
amasai et iohel filius azarie
de filiis caath. porro de filiis
merari cis filius abdi et aza-
rias filius iaelel. De filiis ger-
son ioaha filius zemma
et eden filius ioaha. At vero de
filiis elizaphan zamri et iahiel.
De filiis quoque asaph zacha-
rias et mathanias. Necnon de
filiis eman iahiel et semei. Sed
et de filiis idithun semeias et ozi-
el. Congregaveruntque fratres suos
et sanctificati sunt et ingressi iuxta
mandatum regis et imperium
domini, ut expiarent domum dei.
Sacerdotes quoque ingressi tem-
plum domini ut sanctificarent illud,
extulerunt omnem inmundi-
tiam, quam intus reppererant,
ad atrium domus domini foras et

(margin: at vero)

+ adduxit quoque sacerdotes atque levitas et
congregavit eos in platea orientali dixitque quoque
ad eos Audite +

Ceperunt autem prima die mensis
primi mundare et in die octavo men-
sis eiusdem ingressi sunt in atrium
domus porticum et expiaverunt
templum domini in diebus octo
et in die sextadecima mensis eius-
dem quod ceperant impleverunt. Ingres-
si quoque sunt ad ezechiam regem
et dixerunt ei Sanctificavimus omnem
domum domini et altare holocausti
omniaque vasa eius necnon et men-
sam propositionis cum omnibus vasis suis cunctamque tem-
pli supellectilem quam polluerat
rex achaz in regno suo postquam
prevaricatus est et ecce omnia exposita
sunt coram altari domini. Consur-
gensque diluculo ezechias rex a-
dunavit omnes principes civita-
tis et ascendit in domum domini. Ob-
tuleruntque simul tauros vii
et arietes vii et agnos septem et
septem hircos pro peccato pro regno pro
sanctuario pro iuda. Dixitque sa-
cerdotibus filiis aaron ut offerrent
super altare domini. Mactaverunt
igitur tauros et susceperunt sa-
cerdotes sanguinem et fuderunt
illum super altare. Mactaverunt etiam
arietes et illorum sanguinem super
altare fuderunt. Immolaverunt
agnos et effuderunt super altare
sanguinem. Applicuerunt hir-
cos pro peccato coram rege et universa
multitudine imposueruntque
manus suas super eos. Et im-
molaverunt illos sacerdotes et as-
perserunt sanguinem eorum coram
altari pro piaculo universi israelis. Pro omni
enim israel preceperat rex ut holo-
caustum fieret et pro peccato. Constituit
quoque levitas in domo domini
cum cymbalis psalteriis et citharis
secundum dispositionem regis david
et gad videntis et nathan prophete.
Siquidem domini preceptum fuit per
manum prophetarum eius. Steteruntque
levite tenentes organa davi-
d et sacerdotes tubas. Et iussit e-
zechias rex ut offerrent holocau-
sta super altare. Cumque offerrent
holocausta ceperunt laudes canere
domino et clangere tubis atque in di-
versis organis que david rex israel
preparaverat concrepare. Omni
autem turba adorante cantores
et hii qui tenebant tubas erant in
officio suo donec compleretur
holocaustum. Cumque finita esset
oblatio incurvatus est rex et omnes
qui erant cum eo et adoraverunt.
Precepitque ezechias et principes levi-
tis ut laudarent dominum sermonibus
david et asaph videntis. Qui lau-
daverunt eum magna leticia et in-
curvato genu adoraverunt. Eze-
chias autem etiam hec addidit. Imple-
stis manus vestras domino accedi-
te et offerte victimas et laudes
in domo domini. Obtulit ergo uni-
versa multitudo hostias et laudes
et holocausta mente devota. Porro
numerus holocaustorum que obtulit
multitudo hic fuit. Tauros

septuaginta arietes centum a-
gnos ducentos. Sanctificaveruntque
domino boves sexcentos et oves
tria milia. Sacerdotes vero pa-
uci erant nec poterant sufficere
ut pelles holocaustorum detraherent
unde et levite fratres eorum ad-
iuverunt eos donec impleretur
opus et sanctificarentur antistites.
levite quippe faciliori ritu sanc-
tificantur quam sacerdotes. Fuit
ergo holocausta plurima adipes
pacificorum et libamina holoca-
ustorum et completus est cultus
domus domini. Letatusque est Ezechi-
as et omnis populus eo quod ministerium
domini esset completum. De repen-
te quippe hoc fieri placuerat.

xxx

Misit quoque rex Ezechias
ad omnem Israel et Iudam
scripsitque epistolas ad Effraym
et Manassen ut venirent ad domum
domini in Iherusalem et facerent phase
domino deo Israel. Inito ergo consi-
lio regis et principum et universi
cetus Iherusalem decreverunt ut facerent
phase mense secundo. Non enim
occurrerant facere in tempore suo
quia sacerdotes qui possent suf-
ficere sanctificati non fuerant et populus
nondum congregatus fuerat
in Iherusalem. Placuitque sermo regi et
omni multitudini et decreverunt
ut mitterent nuncios in universum
Israel de Bersabee usque Dan ut
venirent et facerent phase domino
deo Israel in Iherusalem. Multi enim non

fecerant sicut in lege scriptum est.
Perrexeruntque cursores cum epi-
stolis ex regis imperio et princi-
pum eius in universum Israel et
Iudam iuxta id quod rex iusserat
predicantes. Filii Israel revertimini
ad dominum deum Abraham et Y-
saac et Israel et revertetur ad reliquias
que effugerunt manus regis
Assyriorum. Nolite fieri sicut
patres vestri et fratres vestri qui recesserunt
a domino deo patrum su-
orum et tradidit eos in interitum
ut et ipsi cernitis. Nolite indu-
rare cervices vestras sicut patres
vestri. Tradite manus domino
et venite ad sanctuarium eius quod
sanctificavit in eternum. Servite do-
mino deo patrum vestrorum et a-
vertetur a vobis ira furoris eius.
Si enim vos reversi fueritis ad dominum
fratres vestri et filii vestri habebunt
misericordiam coram dominis suis qui
illos duxerunt captivos et re-
vertentur in terram hanc. Pius
enim et clemens est dominus deus
vester et non avertet faciem suam
a vobis si reversi fueritis ad eum.
Igitur cursores pergebant
velociter de civitate in civita-
tem per terram Effraim et Manas-
se usque Zabulon illis irriden-
tibus et subsannantibus eos. At-
tamen quidam viri ex Aser et Ma-
nasse et Zabulon acquiescentes
consilio venerunt in Iherusalem. In Iuda
vero facta est manus domini

vt daret cor vnum et facerent iuxta
preceptum regis et principum ver
bum domini. Congregatique sunt
in ierusalem populi multi ut facerent
sollempnitatem azimorum in
mense secundo. Et surgentes
destruxerunt altaria que erant
in ierusalem atque vniuersa in quibus
ydolis adolebatur incensum sub
uertentes proiecerunt in torrentem
cedron. Immolauerunt autem
phase quartadecima die mensis
secundi. Sacerdotes quoque atque
leuite tandem sanctificati obtulerunt
holocausta in domo domini. Ste
teruntque in ~~[illegible]~~ ordine suo
iuxta dispositionem et legem moysi
hominis dei. Sacerdotes quoque
suscipiebant effundendum sangui
nem de manibus leuitarum eo
quod multa turba sanctificata non
esset, et ideo leuite immolarent
phase hiis qui non occurrerant
sanctificari domino. Magna etiam
pars populi de effraim et manas
se et ysachar et zabulon que
sanctificata non erat comedit pha
se iuxta quod scriptum est. Et ora
uit pro eis ezechias dicens. Dominus
bonus propiciabitur cunctis qui
in toto corde requirunt dominum deum
patrum suorum et non imputabitur
eis quod minus sanctificati sunt. Quem
exaudiuit dominus et placatus est
populo. Feceruntque filii israel qui in
uenti sunt in ierusalem sollempnitatem
azimorum septem diebus in leticia
magna laudantes dominum per sin
gulos dies. leuite quoque et sacerdo
tes per organa que suo officio con
gruebant. Et locutus est ezechi
as ad cor omnium leuitarum qui
habebant intelligenciam bonam
super domino. Et comederunt septem
diebus sollempnitatis immolantes
victimas pacificorum et lauda
tes dominum deum patrum suorum.
Placuitque vniuerse multitudini
ut celebrarent eciam alios septem
dies quod et fecerunt cum ingenti
gaudio. Hezechias autem rex
iuda prebuerat multitudini mil
le thauros et septem milia ouium.
principes uero dederunt populo thau
ros mille et oues x milia. Sancti
ficata ergo est sacerdotum plurima
multitudo et hilaritate perfusa.
Omnis turba iuda tam sacerdotum
et leuitarum quam vniuerse frequen
cie que venerat ex israel et habi
tancium in iuda. Factaque est gran
dis celebritas in ierusalem qualis
a diebus salomonis filii dauid
regis israel in ea urbe non fuerat.
Surrexerunt autem sacerdotes
atque leuite benedicentes populo
et exaudita est vox eorum. Per
uenitque oracio in habitacu
lum sanctum celi. xxxi capitulum

Cumque hec fuissent rite celebrata
omnis israel egressus est
qui inuentus fuerat in
urbibus iuda et fregerunt simula
cra succideruntque lucos demoliti

x proselitorum quoque qui venerat de terra
israel

sit excelsa et altaria destruxerunt
non solum de universo iuda et be
niamin sed et effraym quoque
et manasse donec penitus eu
terent. Reversique sunt omnes filii
israel in possessiones et civitates
suas. Ezechias vero constituit sacer
dotales turmas et levitas per
divisiones suas unumquemque in
officio suo proprio tam sacerdotum
quam levitarum ad holocausta
et ad pacifica ut ministrarent
et confiterentur et canerentque in
portis castrorum domini. Pars
autem regis erat ut de propria eius
substantia offerretur holocau
stum mane semper et vespere sab
batis quoque et kalendis et sollempni
tatibus ceteris sicut scriptum est
in lege moysi. Precepit etiam
populo habitantium ierusalem ut da
rent partes sacerdotibus et
levitis ut [redacted] vacare
legi domini. Quod cum percrebuis
set in auribus multitudinis
plurimas obtulerunt primitias
filii israel frumenti vini et olei
mellis quoque et omnium que gignit
humus decimas optulerunt.
Sed et filii israel et iuda qui habi
tabant in urbibus iuda obtu
lerunt decimas boum et ovium
decimasque sanctorum que vove
rant domino deo suo atque uni
versa portantes fecerunt acervos
plurimos. Mense tercio ceperunt
acervorum iacere fundamenta et

mense septimo compleverunt eos.
Cumque ingressi fuissent ezechi
as et principes eius viderunt
acervos et benedixerunt domino
ac populo israel. Interrogavitque ezechias
sacerdotes et levitas cur
ita iacerent acervi. Respondit illi
azarias sacerdos primus de stirpe
sadoch dicens. Ex quo ceperunt
offerri primitie in domo domini
comedimus et saturati sumus
et remanserunt plurima eo quod
benedixerit dominus populo suo. Reli
quiarum autem copia est ista quam
cernis. Precepit igitur ezechias ut
prepararent orrea domo domini.
Quod cum fecissent intulerunt tam
primitias quam decimas et que
cumque voverant fideliter. Fuit autem
eorum prefectus chonenias le
vita et semei frater eius secundus
post quem ehiel et azarias et na
hath et asahel et ierimoth ioza
bath quoque et ehiel et iesmachi
as et maath et banaias prepositi
sub manibus chonenie et semei
fratris eius ex imperio ezechie
regis et azarie pontificis domus
domini ad quos omnia pertinebant.
Chore vero filius iemna levites
et ianitor orientalis porte pre
positus erat hiis que sponte of
ferebant domino primiciisque
et consecratis in sancta sanctorum. Et
sub cura eius eden et beniamin
iesue et semeias amarias
quoque et sechenias in civitatibus

sacerdotum ut fideliter distribuerent fratribus suis partes minoribus atque maioribus exceptis maribus ab annis tribus et supra cunctisque ingrediebantur templum domini. Et quicquid per dies singulos conducebat in ministerio atque observationibus iuxta divisiones suas sacerdotibus per familias et levitis a vicesimo anno et supra per ordines et turmas suas universeque multitudini tam uxoribus quam liberis eorum utriusque sexus fideliter de his que sanctificata fuerant prebebantur cibi. Sed et filiorum aaron per agros et suburbana urbium singularum dispositi erant viri qui partes distribuerent universo sexui masculino de sacerdotibus et levitis.

Fecit ergo ezechias universa que diximus in omni iuda. operatusque est bonum et rectum et verum coram domino deo suo in universa cultura ministerii domus domini iuxta legem et cerimonias volens requirere dominum deum suum in toto corde suo fecitque et prosperatus est. xxxii c.

Postque et huiuscemodi veritatem venit senacherib rex assyriorum et ingressus iudam obsedit civitates munitissimas volens eas capere. Quod cum audisset ezechias venisse scilicet senacherib et totum belli impetum verti contra ierusalem inito cum principibus consilio virisque fortissimis ut obturarent capita fontium qui erant extra urbem. Et hoc omnium decernente sententia Congregavit plurimam multitudinem et obturaverunt cunctos fontes et rivum qui fluebat in medio terre dicentes. Ne veniant reges assyriorum et inveniant aquarum habundantiam. Edificavit quoque agens industrie omnem murum qui fuerat dissipatus et extruxit turres super et forinsecus alterum murum instauravitque mello in civitate david et fecit universi generis armaturam et clipeos. Constituitque principes bellatorum in exercitu et convocavit universos in platea porte civitatis ac locutus est ad cor eorum dicens. Viriliter agite et confortamini. Nolite timere nec paveatis regem assyriorum et universam multitudinem que cum eo est. multo enim plures nobiscum sunt quam cum illo. Cum illo est brachium carneum nobiscum autem dominus deus noster qui auxiliator noster est pugnatque pro nobis. Confortatusque est populus huiuscemodi verbis ezechie regis iuda. Que postquam gesta sunt misit senacherib rex assyriorum servos suos in ierusalem ipse enim cum universo exercitu suo obsidebat lachis ad ezechiam regem iuda et ad omnem populum qui erat in urbe dicens. Hec dicit senacherib rex

assyriorum In quo habentes fiduciam sedetis obsessi in ierusalem Nonne ezechias decipit vos ut tradat morti in fame et siti affirmans quod dominus deus vester liberet vos de manu regis assyriorum Numquid non iste est hezechias qui destruxit excelsa illius et altaria Et precepit iude et ierusalem dicens Coram altari uno adorabitis et in ipso comburetis incensum An ignoratis que ego fecerim et patres mei cunctis terrarum populis Numquid prevaluerunt dii gentium omniumque terrarum liberare regionem suam de manu mea Quis est de universis diis gentium quas vastaverunt patres mei qui potuit eruere populum suum de manu mea ut possit etiam deus vester eruere vos de hac manu Non ergo vos decipiat ezechias nec vana persuasione deludat nec credatis ei Si enim nullus potuit deus cunctarum gentium atque regnorum liberare populum suum de manu mea et de manu patrum meorum consequenter nec deus vester eruere poterit vos de manu mea Sed et alia multa locuti sunt servi eius contra dominum et contra ezechiam servum eius Epistolas quoque scripsit plenas blasphemie in dominum deum israel et locutus est adversus eum Sicut dii gentium ceterarum non potuerunt liberare populos suos de manu mea sic et deus ezechie

non poterit eruere populum suum de manu ista Insuper et clamore magno lingua iudaica contra populum qui sedebat in muris ierusalem personabat ut terreret eos et caperet civitatem Locutusque est contra deum israel sicut adversus deos populorum terre opera manuum hominum Oraverunt igitur ezechias rex et ysaias filius amos propheta adversum hanc blasphemiam ac vociferati sunt usque in celum Et misit dominus angelum suum qui percussit omnem virum robustissimum et bellatorem et principem exercitus regis assyriorum Reversusque est cum ignominia in terram suam Cumque ingressus esset domum dei sui filii qui egressi fuerant de utero eius interfecerunt eum gladio Salvavitque dominus ezechiam et habitatores ierusalem de manu sennacherib regis assyriorum et de manu omnium et prestitit eis quietem per circuitum Multi etiam deferebant hostias et sacrificia domino in ierusalem et munera ezechie regi iuda Qui exaltatus est post hec coram cunctis gentibus In diebus illis egrotavit ezechias usque ad mortem et oravit dominum exaudivitque eum et dedit ei signum Sed non iuxta beneficia que acceperat retribuit quia elevatum est cor eius Et facta est contra eum ira domini et contra iudam et ierusalem Humiliatusque est postea eo quod exaltatum fuisset cor

eius tam ipse quam habitatores
ierusalem et ideirco non venit super eos
ira domini in diebus ezechie.
Fuit autem ezechias dives et
inclitus valde et thesauros sibi
plurimos congregavit auri
et argenti et lapidis preciosi et
aromatum et armorum univer-
si generis et vasorum magni pre-
cii. Apothecas quoque frumenti
vini et olei et presepia omnium iu-
mentorum caulas quoque pecco-
ribus et urbes sibi edificavit
habebat quippe greges ovium
et armentorum innumerabiles eo quod
dedisset ei dominus substanciam mul-
tam nimis. Ipse est ezechias
qui obturavit superiorem fon-
tem aquarum gyon et aver-
tit eas subter ad occidentem ur-
bis david. In cunctis operibus
suis fecit prospere quod voluit at-
tamen in legatione principum
babilonis qui missi fuerant
ad eum ut interrogarent
de portento quod acciderat super
terram dereliquid eum dominus
ut temptaretur et nota fierent omnia
que erant in corde eius. Reliqua
autem sermonum ezechie et misericordiarum eius scripta sunt in
libro visionis ysaie filii amos
prophete et in libro regum iuda et israel. Dor-
mivitque ezechias ~~super~~ cum patribus
suis et sepelierunt eum super sepul-
cra filiorum david et celebravit
eius exequias universus iu-
da et omnes habitatores ierusalem. XXXIII c.

Regnavitque manasses fi-
lius eius pro eo. Duodecim
annorum erat manas-
ses cum regnare cepisset et lv
annis regnavit in ierusalem fecit au-
tem malum coram domino iuxta abho-
minationes gentium quas subvertit do-
minus coram filiis israel. Et conversus
instauravit excelsa que demo-
litus fuerat ezechias pater eius con-
struxitque aras baalim et fecit
lucos et adoravit omnem mi-
liciam celi et coluit eam. Edifica-
vit quoque altaria in domo do-
mini de qua dixerat dominus In ierusalem
erit nomen meum in eternum. Edi-
ficavit autem ea cuncto exercitui
celi in duobus atriis domus do-
mini. Transireque fecit filios suos per
ignem in valle ennon. Observabat
sompnia sectabatur auguria
maleficis artibus inserviebat
habebat secum magos et incanta-
tores. Multaque mala operatus
est coram domino ut irritaret
eum. Sculptile quoque et confla-
tile signum posuit in domo dei
de qua locutus est dominus ad david
et ad salomonem filium eius dicens
In domo hac et in ierusalem quam
elegi de cunctis tribubus israel po-
nam nomen meum in sempiternum
et movere non faciam pedem
israel de terra quam tradidi patribus
eorum. Ita dumtaxat si custodi-
erint facere que precepi eis cuncta

et legem et cerimonias atque
iudicia que mandavi per ma
num moysi. Igitur manasses sedu
xit iudam et habitatores ierusalem
ut facerent mala super omnes
gentes quas subverterat dominus
a facie filiorum israel. Locutusque
est dominus ad eum et ad populum eius
et attendere noluerunt. Idcirco
superinduxit eis principes exercitus
regis assiriorum ceperuntque
manasse et vinctum catenis
atque compedibus duxerunt eum
in babilonem. Qui postquam coan
gustatus est oravit dominum deum
suum et egit penitentiam valde coram
domino patrum suorum. Deprecatus
usque est eum et obsecravit inten
te et exaudivit orationem eius redu
xitque eum in ierusalem in regnum suum.
Et cognovit manasses quia
dominus ipse esset deus. Post hec
edificavit murum extra civitatem
david ad occidentem gyon in conval
le ab introitu porte piscium per
circuitum usque ad ophel et exal
tavit illum vehementer. Con
stituitque principes exercitus in cun
ctis civitatibus iuda munitis
et abstulit deos alienos et simula
crum de domo domini # in ierusalem et p
roiecit omnia extra urbem. Porro
instauravit altare domini et
immolavit super illud victimas
et pacificas et laudem. Precepitque iu
de ut serviret domino deo israel.
At tamen adhuc populus immolabat

aras quoque quas fecerat in monte domus domini et

in excelsis domino deo suo. Reli
qua autem gestorum manas
se et obsecratio eius ad deum
suum verba quoque videntium qui
loquebantur ad eum in nomine
domini dei israel. Oratio quoque eius (continentur in sermonibus regum israel)
et exauditio et cuncta peccata atque
contemptus loca etiam in quibus
edificavit excelsa et fecit lucos
et statuas antequam ageret penitentiam
scripta sunt in sermonibus ozai. (Dormivit ergo manasses cum patribus suis et sepelierunt eum in domo sua)
Regnavitque pro eo filius eius
amon viginti duorum annorum
erat amon cum regnare cepisset.
et duobus annis regnavit
in ierusalem. fecitque malum in con
spectu domini sicut fecerat manas
ses pater eius. Et in cunctis ydo
lis que manasses fecerat sacrifi
cavit immolavit atque servivit
et non est reveritus faciem domini
sicut reveritus est manasses
pater eius et multo maiora de
liquid. Cumque coniurassent adver
sus eum servi sui interfecerunt
eum in domo sua. Porro reliqua
plebs multis cesis hiis qui in a
mon coniuraverant constituit
regem iosiam filium eius pro eo.

xxxiiii. ca.

Octo annorum
erat iosias cum regnare ce
pisset et triginta et uno
anno regnavit in ierusalem. Fecitque
quod rectum erat in conspectu domini (et ambulavit in viis david patris sui)
et non declinavit neque ad dexteram
neque ad sinistram. Octavo autem
regni sui anno cum adhuc esset

puer cepit querere deum patris sui dauid et duodecimo anno postquam ceperat regnare mundauit iudam et ierusalem ab excelsis et lucis simulacrisque et sculptilibus. Destruxeruntque coram eo aras baalim et simulacra que eis superposita fuerant demoliti sunt. lucos etiam et sculptilia succidit atque comminuit et super tumulos eorum qui eis immolare consueverant fragmenta dispersit. Ossa preterea sacerdotum combussit in altaribus ydolorum et mundauitque iudam et ierusalem. Sed et in urbibus manasse et effraym et symeon usque neptalim cuncta subuertit. Cumque altaria dissipasset et lucos et sculptilia contriuisset in frusta cunctaque delubra demolitus esset de uniuersa terra israel reuersus est in ierusalem. Igitur anno octauodecimo regni sui mundata iam terra et templo domini misit saphan filium ezelie et maasiam principem ciuitatis et ioa filium ioathan a commentariis ut instauraret domum domini. Qui venerunt ad helchiam sacerdotem magnum. acceptamque ab eo pecuniam magnam que illata fuerat in domo domini et quam congregauerant leuite et ianitores de manasse et de effraym et de uniuersis reliquiis israel et ab omni quoque iuda et beniamin

et habitatoribus ierusalem tradiderunt in manibus eorum qui preerant operariis in domo domini ut instaurarent templum et infirma queque sarcirent. At illi dederunt eam artificibus et cementariis ut emerent lapides de lapicidinis et ligna ad commissuras edificii et ad contignationem domorum quas destruxerant reges iuda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autem prepositi operantium iahath et obdias de filiis merari. zacharias et mosollam de filiis caath qui urgebant opus. omnes leuite scientes organis canere. Super eos vero qui ad diuersos usus onera portabant. Erant scribe et magistri de leuitis ianitores. Cumque efferrent pecuniam que illata fuerat in templum domini reperit helchias sacerdos librum legis domini qui datus fuerat per manum moysi. Et ait ad saphan scribam. librum legis inueni in domo domini. Et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regem et nuntiauit ei dicens. Omnia que dedisti in manus seruorum tuorum ecce complentur. Argentum quod repertum est in domo domini conflauerunt. datumque est prefectis artificum et diuersa opera fabricantium. Preterea tradidit mihi helchias sacerdos hunc librum

Quem cum rege presente recita-
tasset / audisset ille verba legis
Scidit vestimenta sua Et pre-
cepit helchie sacerdoti et achi-
am filio saphan et abdon filio
micha Saphan quoque scribe et
asaie servo regis dicens Ite et
orate dominum pro me et pro reliquiis israel
et iuda super universis sermonibus li-
bri istius qui repertus est Magnus
enim furor domini stilla-
bit super vos eo quod non custodi-
erint patres nostri verba domini ut
facerent omnia que scripta sunt
in isto volumine Abiit ergo
helchias sacerdos et hii qui sil
a rege missi fuerant ad holi-
dam prophetem uxorem sellum filii
thecuath filii asra custodis
vestium que habitabat in ierusalem
in secunda et locuti sunt ei verba que
supra narravimus At illa respon-
dit eis Hec dicit dominus deus
israel Dicite viro qui misit vos
ad me Hec dicit dominus deus Ecce ego
inducam mala super locum
istum et super habitatores eius cuncta-
que maledicta que scripta sunt
in hoc libro quem legerunt coram
rege iuda Quia dereliquerunt
me et sacrificaverunt diis alienis
ut me ad iracundiam provocarent in cunc-
tis operibus manuum suarum id-
circo stillabit furor meus super
locum istum et non extinguetur
Ad regem autem iuda qui misit
vos pro domino deprecando sic loqui-
mini

mini Hec dicit dominus deus
israel Quia audisti verba voluminis
atque emollitum est cor tuum et hu-
miliatus es in conspectu domini
super hiis que dicta sunt contra locum
hunc et habitatores ierusalem reve-
ritusque faciem meam scidisti
vestimenta tua et flevisti coram
me ego quoque exaudivi te
dicit dominus Iam enim colligam
te ad patres tuos et infereris
in sepulcrum tuum in pace nec
videbunt oculi tui omne ma-
lum quod ego inducturus sum
super locum istum et super habi-
tatores eius Retulerunt itaque
regi cuncta que dixerat Et
ille congregatis universis ma-
ioribus natu iuda et ierusalem asce-
dit in domum domini unaque om-
nes viri iuda et habitatores
ierusalem sacerdotes et levite et
cunctus populus a minimo usque
ad maximum Quibus audienti-
bus in domo domini legit rex
omnia verba voluminis et stans
in tribunali suo percussit fedus
coram domino ut ambularet
post eum et custodiret precepta
et testimonia et iustificationes
eius in toto corde suo et in tota
anima sua faceretque que scripta
sunt in volumine illo quod le-
gerat Adiuravit quoque super
hoc omnes qui reperti fuerant in
ierusalem et beniamin Et fecerunt
habitatores ierusalem iuxta pactum

domini dei patrum suorum. Abstulit ergo iosias cunctas abhominationes de universis regionibus filiorum israel et fecit omnes qui residui erant in israel servire domino deo suo. Cunctis diebus vite sue non recesserunt a domino deo israel patrum suorum.

·xxxv· c·

Fecit autem iosias in ierusalem phase domino quod immolatum est quarta decima die mensis primi. Et constituit sacerdotes in officiis suis hortatusque est eos ut ministrarent in domo domini. Levitis quoque ad quorum eruditionem omnis israel sanctificabatur domino locutus est dicens. Ponite archam in sanctuario templi quod edificavit salomon filius david rex israel. Nequaquam enim eam portabitis ultra. Nunc autem ministrate domino deo vestro et populo eius israel. Et preparate vos per domos et cognationes vestras in divisionibus singulorum sicut precepit david rex israel et descripsit salomon filius eius. Et ministrate in sanctuario per familias turmasque leviticas et sanctificati immolate phase. Fratres etiam vestros ut possint iuxta verba que locutus est dominus in manu moysi facere preparate. Dedit preterea iosias omni populo qui ibi fuerat inventus in solempnitate phase agnos et edos de gregibus et reliqui pecoris triginta milia boum et tria milia. Hec de regis universa substantia. Duces quoque eius sponte quod voluerant obtulerunt tam populo quam sacerdotibus et levitis. Porro helchias et zacharias et iehiel principes domus domini dederunt sacerdotibus ad faciendum phase pecora commixtim duo milia sexcenta et boves trecentos. Chonenias autem et semeias nathanahel fratres eius nec non asabias et iahiel et iosabath principes levitarum dederunt ceteris levitis ad celebrandum phase quinque milia pecorum et boves quingentos. Preparatumque est ministerium et steterunt sacerdotes in officio suo levite quoque in turmis iuxta regis imperium. Et immolatum est phase et asperseruntque sacerdotes manu sua sanguinem et levite detraxerunt pelles holocaustorum et separaverunt ea ut darent per domos et familias singulorum et offerretur domino sicut scriptum est in lege moysi. De bobus quoque fecerunt similiter. Et assaverunt phase super ignem iuxta quod in lege preceptum est. Pacificas vero hostias coxerunt in lebetibus et cacabis et ollis et festinato distribuerunt plebi universe. Sibi autem et sacerdotibus postea paraverunt. Nam in oblatione

holocaustorum et adipum usque
ad noctem sacerdotes fuerant
occupati. Unde leuite sibi et
sacerdotibus filiis aaron pa
rauerunt nouissimi. Porro can
tores filii asaph stabant in ordine
suo iuxta preceptum dauid et asaph
et eman et ydithum prophetarum
regis. Janitores vero per portas
singulas obseruabant ita ut
nec puncto quidem discederent
a ministerio. Quam ob rem et fra
tres eorum leuite parauerunt eis ci
bos. Omnis igitur cultura domini ri
te completa est in die illa ut face
rent phase et offerrent holocausta
super altare domini iuxta preceptum
regis iosie. Feceruntque filii
israel qui reperti fuerant ibi pha
se in tempore suo et sollempnitatem azi
morum vii diebus. Non fuit
phase simile huic in israel a diebus sa
muelis prophete. Sed nec quisquam
de cunctis regibus israel fecit
phase sicut fecit iosias sacer
dotibus et leuitis et omni iude
et israel qui repertus fuerat et habita
tibus in ierusalem. Octauo decimo
anno regis iosie hoc phase ce
lebratum est. Postquam in
staurauerat iosias templum necha
o rex egypti ad pugnandum
in charcamis iuxta eufraten
et processit in occursum eius io
sias. At ille missis ad eum
nunciis ait. Quid mihi et
tibi est rex iuda. Non aduersum
te hodie venio sed contra aliam
pugno domum ad quam deus
me festinato iussit pergere. Desi
ne aduersum deum facere qui me
cum est ne interficiat te. Nolu
it iosias reuerti sed parauit
contra eum bellum. Nec acqui
euit sermonibus nechao ex ore
dei verum perrexit ut dimica
ret in campo maggedo
ibique vulneratus
a sagittariis dixit pueris suis
Educite me de prelio quia oppi
do vulneratus sum. Qui transtule
runt eum de curru in alterum
currum qui sequebatur eum
more regio et asportauerunt eum
in ierusalem mortuusque est et sepultus
est in mausoleo patrum suorum.
Et vniuersus iuda et ierusalem luxe
runt eum. Ieremias maxime
cuius omnes cantores atque canta
trices usque in presentem diem
lamentationes super iosiam repli
cant et quasi lex obtinuit in
israel. Ecce scriptum fertur
in lamentationibus. Reliqua autem
sermonum iosie et misericordiarum eius
que lege precepta sunt domini
opera quoque illius prima et no
uissima scripta sunt in libro
regum israel et iuda. xxxvi. c.

Tulit ergo populus terre
ioachaz filium iosie et con
stituit regem pro patre suo
in ierusalem. Viginti trium annorum
erat ioachaz cum regnare

cepisset et tribus mensibus re-
gnavit in ierusalem. Ammovit
autem eum rex egypti cum venis-
set in ierusalem. et condempnavit ter-
ram centum talentis argenti et talento
auri. Constituitque regem pro
eo eliachim fratrem eius super
iudam et ierusalem et vertit nomen
eius ioachim. ipsum vero ioa-
chas tulit secum et adduxit in
egyptum. Viginti quinque
annorum erat ioachim cum re-
gnare cepisset. et xi annis re-
gnavit in ierusalem. fecitque malum
coram domino deo suo. Contra
hunc ascendit nabuchodono-
zor rex caldeorum et vinctum
cathenis duxit in babilonem.
ad quam et vasa domini transtulit
et posuit ea in templo suo. Reliqua
autem verborum ioachim et ab-
hominationes eius quas opera-
tus est et que inventa sunt in
eo continentur in libro regum
israel et iuda. Regnavitque ioa-
chim filius eius pro eo. Octo
annorum erat ioachim cum
regnare cepisset tribus men-
sibus ac x diebus regnavit
in ierusalem. fecitque malum in con-
spectu domini. Cumque anni circu-
lus volveretur misit nabucho-
donozor rex qui et adduxerunt
eum in babilonem asportatis
simul pretiosissimis vasis domus
domini. Regem vero constituit se-
dechiam fratrem eius
super iudam et ierusalem. Vigin-
ti et unius anni erat sedechi-
as cum regnare cepisset. et xi
annis regnavit in ierusalem.
et fecit malum in oculis do-
mini dei sui nec erubuit faciem
ieremie prophete loquentis ad se
ex ore domini. Rex quoque na-
buchodonozor recessit qui
adiuraverat eum per deum. Et in-
duravit cervicem suam et cor
ut non reverteretur ad dominum deum israel.
Sed et universi principes sacerdotum
et populus prevaricati sunt inique
iuxta universas abhominationes
gentium et polluerunt domum
domini quam sanctificaverat sibi in
ierusalem. Mittebat autem dominus
deus patrum suorum ad illos
per manum nunciorum suorum
de nocte consurgens et cottidie
commonens eo quod parceret populo
et habitaculo suo. At illi subsa-
nabant nuncios dei et parvipen-
debant sermones illius inludebantque
prophetis donec ascende-
ret furor domini in populum eius
et non esset ulla curatio. Adduxit
enim super eos regem chaldeorum
et interfecit iuvenes eorum
gladio in domo sanctuarii sui.
Et non est misertus adolescentis
et virginis et senis nec decrepi-
ti quidem. sed omnes tradi-
dit in manibus eius. et universa
que vasa domus domini tam
maiora quam minora et thesauros

templi et regis et principum transtulit in Babilonem. Incenderunt hostes domum domini et destruxerunt murum iherusalem, universas turres combusserunt et quicquid preciosum fuerat demolita sunt. Si quis evaserat gladium deductus est in babilonem et servivit regi et filiis eius donec imperaret rex persarum ut compleretur sermo domini ex ore Jeremie, et celebraret terra sabbata sua. Cunctis enim diebus desolationis egit sabbatum usque dum complerentur lxx anni. Anno autem primo Cyri regis persarum ad explendum sermonem domini quem locutus fuerat per os Ieremie suscitavit dominus spiritum Cyri regis persarum, qui iussit predicari in universo regno suo etiam per scripturam dicens: Hec dicit Cirus rex persarum: Omnia regna terre dedit michi dominus deus celi et ipse precepit michi ut edificarem ei domum in iherusalem que est in iudea. Quis ex vobis est in omni populo eius? Sit dominus deus suus cum eo et ascendat. Domine deus omnipotens patrum nostrorum abraham ysaac et iacob et semini eorum iusto, qui fecisti celum et terram cum omni ornatu eorum, qui signasti mare verbo precepti tui, qui conclusisti abyssum et signasti terribili et laudabili nomine tuo, quod omnes paveant et tremant a vultu virtutis tue; et insustentabilis ira super peccatores comminationis tue, inmensa et investigabilis misericordia promissionis tue, quoniam tu es dominus altissimus super omnem terram, longanimis et multum misericors et penitens super malicias hominum. Tu autem domine secundum bonitatem tuam promisisti penitenciam peccatorum (remissionem), et tu deus iustorum non posuisti penitenciam iustis abraham ysaac et iacob hiis qui tibi non peccaverunt. Quoniam peccavi super numerum arene maris multiplicate sunt iniquitates mee. Incurvatus sum multo vinculo ferri et non est respiratio michi, quia excitavi iram tuam et malum coram te feci, statuens abhominationes et multiplicans offensiones. Et nunc flecto genua cordis mei precans a te bonitatem. Domine peccavi domine peccavi et iniquitatem meam agnosco. Peto rogans te domine, remitte michi remitte michi. Ne simul perdas me cum iniquitatibus meis neque in eternum reserves mala michi. Quia indignum salvabis

me secundum magnam mi
sericordiam tuam et laudabo
te semper omnibus diebus
vite mee quoniam te laudat om
nis virtus celorum et tibi
est gloria in secula seculorum
amen ~~Explicit liber para~~
~~lipomenon secundus~~ Pro
logus in librum Job

Sequitur liber Hesdre. Incipit prologus in librum Hesdre pontificis

Cogor per singulos scrip
ture divine libros ad
versariorum respondere
maledictis qui interpre
tationem meam reprehensione hor
um interpretum criminantur quasi non et
iam apud grecos aquila simmachus
et theodotion vel verbum e verbo vel
sensum e sensu vel ex utroque com
mixtum et medie temperatum genus
translationis expresserint et omnia ve
teris testamenti ~~instru~~ volumina
Origenes obelis asteriscisque disti
xerit quos vel additos vel de theo
dotione sumptos translationi antique inseruit
~~insertos~~ probans defuisse quod
additum est. Discant igitur obtrecta
tores mei recipere in toto quod in
partibus susceperunt aut interpreta
tionem meam cum asteriscis suis ra
dere. Neque enim fieri potest ut quos
plura intermisisse perspexerint non
eosdem etiam in quibusdam er
rasse fateantur. presertim in Job cui
si ea que sub asteriscis addita sunt
subtraxeris pars maxima vo
luminis detruncabitur et hoc dumtaxat
apud grecos. ceterum et apud lati
nos ante eam translationem quam nuper
sub asteriscis et obelis edidimus septingenti
ferme aut octingenti versus desunt
quibus ~~ut~~ decurtatus et laceratus
corrosusque liber feditatem sui pub
lice legentibus prebeat. hec autem trans
latio nullum de veteribus sequitur inter
pretem. sed ex ipso hebraico. arabicoque
sermone et interdum syro. nunc verba nunc
sensus. nunc simul utrumque resonabit.
Obliquus enim apud hebreos totus
liber fertur et lubricus. Et quod gre
ci rethores vocant schematismenos
dumque aliud loquitur. aliud agit.
ut si velis anguillam vel murenu
lam strictis tenere manibus. quanto for
tius presseris tanto citius elabitur.
Memini me ob intelligentiam huius vo
luminis lyddeum quendam preceptorem qui apud he
breos primus haberi putabatur non parvis re
demisse nummis cuius doctrina an ali
quid profecerim nescio. hoc unum scio.
non potuisse me interpretari nisi quod
ante intellexeram. A principio itaque vo
luminis usque ad verba Job apud hebre
os prosayca oratio est. Porro a verbis
Job in quibus ait. pereat dies in qua
natus sum et nox in qua dictum est con
ceptus est homo. usque ad eum locum
in quo ante finem voluminis scriptum est
Idcirco me ipse reprehen
do et ago penitentiam in favilla et ci
nere. exametri versus sunt dactilo spo
deoque currentes. et propter lingue ydioma
crebro recipientes et alios pedes
non earundem syllabarum sed eorundem temporum.
Interdum quoque rithmus ipse dulcis

et tymmulus ipse fertur in lege
solutus. quod metri magis quam sim-
plex lector intelligit. a supradicto autem
versu ad finem libri parvum comma quod
remanet prosa oratione contexitur.
Quod si cui videtur incredulum metra
scilicet esse apud hebreos. et in more
nostri flacci et greci pindari et alchei
et saphonis. vel psalterium vel lamentationes
Jeremie vel omnia fere scripturarum can-
tica comprehendi. legat philonem. Jo-
zephum. origenem. et cesariensem eu-
sebium. et eorum testimonio me verum
dicere comprobabit. Audiant quapropter
canes mei ideo me in hoc volumine
laborasse. non ut antiquam interpretatio-
nem reprehenderem. sed ~~non~~ ut ea que
in illa aut obscura sunt. aut omis-
sa. aut certe vitio scriptorum depravata ma-
nifestiora nostra fierent. qui et hebre-
um sermonem ex parte didicimus et in la-
tino pene ab ipsis cunabulis inter
gramaticos et rethores et philosophos detri-
ti sumus. Quod si apud grecos post lxx
editionem iam xpisti evangelio choruscante. iudeus aquila et symmachus
ac theodotion iudaizantes heretici sunt
recepti. qui multa misteria salvatoris
subdola interpretatione celavit. et ta-
men in exaplois habentur apud ecclesias
et explanantur ab ecclesiasticis viris. Quan-
to magis ego xpistianus de parentibus
xpistianis natus. et vexillum crucis in
mea fronte portans. cuius studium fuit
omissa repetere. depravata corrigere. et
sacramenta ecclesie puro et fideli aperire
sermone. vel a fastidiosis vel a malig-
nis lectoribus non debeo reprobari. Ha-
beant qui volunt veteres libros vel
in membranis purpureis auro ar-
gento que descriptos. vel uncialibus ut
vulgo aiunt litteris onera magis ex-
arata quam codices. dum mihi meisque
permittant pauperes habere scedulas et non
tam pulchros codices quam emenda-
tos. utraque autem editio et lxx iuxta
grecos. et mea iuxta hebreos et
in latinum meo labore translata est. Eli-
gat unusquisque quod vult. et studio-
sum se magis quam ~~benevolum aut~~ mali-
volum probet.

Alius Prologus

Si aut fiscellam iunco
texerem. aut palmarum
folia complicarem ut in
sudore vultus mei comederem panem
et ventris opus sollicita mente trac-
tarem. nullus morderet. nullus rep-
henderet. Nunc autem quia iuxta sententiam
salvatoris volo operari cibum qui non
perit. et antiquam divinorum voluminum
viam sentibus virgultisque purgare
error michi geminus infligitur. Cor-
rector vitiorum falsarius vocor et er-
rores non auferre sed serere. Tanta est
enim vetustatis consuetudo. ut etiam
confessa plerisque vitia placeant. dum
magis pulchros habere volunt codices.
quam emendatos. Quapropter o fratres di-
lectissimi vicem nobilitatis exemplaria
pro flabello calathis sportellisque mu-
nusculis monachorum spiritualia hec
et mansura dona suscipite. ac beatum
Job qui adhuc ~~iob~~ latinos iacebat
in stercore et vermibus scatebat errorum

integro immaculatum quam gaudere. quo-
modo enim post probationem atque victoriam
duplicia ei universa sunt reddita. ita
ego in lingua nostra ut audacter
loquar feci eum habere que amiserat.
Igitur et vos et unumquemque lectorem
solita prefatione commoneo in principiis
librorum eadem semper adnectens, rogo et
ut ubicunque precedentes virgulas
videritis sciatis ea que subiecta sunt
in hebraicis voluminibus non haberi. Por-
ro ubi stelle ymago prefulserit ex
hebreo in nostro sermone addita sunt.
Necnon et illa que haberi videbantur
in greco et ita corrupta erant ut
sensum legentibus tollerent. orantibus vobis magno labore correxi,
magis utile quid exodio meo ecclesie
Christi venturum quam ex aliorum nego-
tio. Incipit liber Job capitulum primum

Vir erat in terra Hus nomine
Job. et erat vir ille
simplex et rectus ac
timens deum et rece-
dens a malo. Natique sunt ei septem
filii et tres filie. et fuit possessio
eius septem milia ovium et tria mi-
lia camelorum quingenta quoque iuga boum et
quingente asine ac familia multa nimis.
Eratque vir ille magnus inter omnes
orientales. Et ibant filii eius et faci-
ebant convivia per domos unusquisque
in die suo. Et mittentes vocabant
sorores suas ut comederent et biberent
cum eis. Cumque in orbem dies
convivii transissent mittebat ad eos Job

et sanctificabat illos. consurgensque
diluculo offerebat holocausta per sin-
gulos. Dicebat enim: Ne forte peccaverint
filii mei et benedixerint deo
in cordibus suis. Sic faciebat Job
cunctis diebus. Quadam autem
die cum venissent filii dei ut assi-
sterent coram domino. affuit et inter
eos et Sathan. Cui dixit dominus: Un-
de venis? Qui respondens ait: Cir-
cuivi terram et perambulavi eam.
Dixitque dominus ad eum: Numquid con-
siderasti servum meum Job, quod non sit
similis ei in terra homo simplex
et rectus et timens deum et recedens
a malo? Cui respondens Sathan ait: Numquid frustra timet Job deum?
Nonne tu vallasti eum et domum eius
universamque substantiam eius per circuitum?
Operibus manuum eius benedixisti.
et possessio eius crevit in terra. Sed
extende paululum manum tuam et
tange cuncta que possidet, nisi in fa-
cie benedixerit tibi. Dixit ergo dominus
ad Sathan: Ecce universa que habet
in manu tua sunt; tantum in eum ne
extendas manum tuam. Egressusque
est Sathan a facie domini. Cum autem
quadam die filii et filie eius
comederent et biberent vinum in domo
fratris sui primogeniti. nuntius venit
ad Job qui diceret: Boves arabant et
asine pascebantur iuxta eos et irrue-
runt Sabei tuleruntque omnia et pue-
ros percusserunt gladio et evasi ego
solus ut nuntiarem tibi. Cumque ad-
huc ille loqueretur venit alter et
dixit: Ignis dei descendit de celo et

quingenta

quingente

Cui respondens sathan ait

[T]actas oves puerosque consumpsit.
et effugi ego solus. ut nuntiarem
tibi. Sed adhuc illo loquente. venit
alius. et dixit. caldei fecerunt tres
turmas. et invaserunt camelos. et
tulerunt eos. Necnon et pueros per-
cusserunt gladio. et effugi ego solus
ut nuntiarem tibi. Adhuc loquebatur
ille. et ecce alius intravit et dixit. fi-
liis tuis. et filiabus tuis vescentibus
et bibentibus vinum in domo fratris
sui primogeniti repente ventus vehe-
mens irruit a regione deserti. et con-
cussit quatuor angulos domus. que
corruens oppressit liberos tuos. et mor-
tui sunt. et effugi ego solus ut nun-
tiarem tibi. Tunc surrexit Job et sci-
dit vestimenta sua. et tonso capite
corruit in terram. et adoravit. et dixit.
Nudus egressus sum de utero matris
mee. et nudus revertar illuc. dominus
dedit. dominus abstulit. sicut domino
placuit ita factum est. sit nomen do-
mini benedictum. In omnibus hiis non
peccavit Job labiis suis. neque stultum
quid contra deum locutus est. Capitulum
Factum est autem titulus secundum
cum quadam die venissent
filii dei. et starent coram do-
mino. venisset quoque sathan inter eos et
staret in conspectu eius ut diceret
dominus ad sathan. unde venis. Qui
respondens ait. Circuivi terram. et
perambulavi eam. Et dixit dominus
ad sathan. Numquid considerasti servum me-
um Job. quod non sit similis ei in terra.
Vir simplex. et rectus. et timens de-
um. ac recedens a malo. et adhuc
retinens innocentiam. Tu autem commo-
visti me adversus [illegible] eum. ut affligerem

eum frustra. Cui respondit sathan et
ait. Pellem pro pelle et cuncta que
habet homo dabit pro anima sua. Alio-
quin mitte manum tuam. et tange os
eius. et carnem. et tunc videbis quod in
faciem benedicat tibi. Dixit ergo dominus
ad sathan. Ecce in manu tua est eius verum-
tamen animam illius serva. Egressus
itaque sathan a facie domini. percussit
Job ulcere pessimo a planta pedis
usque ad verticem eius. qui testa saniem ra-
debat sedens in sterquilinio. Dixit
autem illi uxor sua. adhuc tu perma-
nes in simplicitate tua. benedic deo.
et morere. Qui ait ad eam. quasi una
de stultis mulieribus locuta es. Si bo-
na suscepimus de manu domini. ma-
la autem quare non sustineamus. In
omnibus hiis non peccavit Job labiis
suis. Igitur audientes tres amici Job
omne malum quod accidisset ei. vene-
runt singuli de loco suo. eliphaz the-
manites. et baldath suites et sophar
naamathites. Condixerant enim sibi
ut pariter venientes visitarent eum. et con-
solarentur. Cumque elevassent procul ocu-
los suos. non cognoverunt eum. et ex-
clamantes ploraverunt. scissisque vestibus
sparserunt ~~cum eo in terra septem die-~~
~~bus et septem noctibus et nemo~~
~~loquebatur verbum~~ pulverem super caput
suum ~~[illegible]~~ et sederunt cum eo in terra
septem diebus et septem noctibus. et
nemo loquebatur ei verbum. videbant
enim dolorem eius esse vehementem. Sequitur

Post hec capitulum tertium
aperuit Job os suum et male-
dixit diei suo. Et dixit. pe-
reat dies in qua natus sum. et nox
in qua dictum est conceptus est homo

Dies ille vertatur in tenebras. Non
et non sit in recordacione requirat eum deus desuper: et illustretur
lumine. Obscurent eum tenebre et
umbra mortis. Occupet eum et cali-
go et involvatur amaritudine. Noctem
illam tenebrosus turbo possideat:
non computetur in diebus anni: non nu-
meretur in mensibus. Sit nox illa
solitaria nec laude digna. Maledi-
cant ei qui maledicunt diei: qui pa-
rati sunt suscitare leviathan. Obtenebren-
tur stelle caligine eius: expectet lucem
et non videat nec ortum surgentis
aurore: quia non conclusit hostia ven-
tris qui portavit me: nec abstulit ma-
la ab oculis meis. Quare non in vul-
va mortuus sum: egressus ~~sum~~ de u-
tero non statim perii? Cur exceptus
genibus: cur lactatus uberibus? Nunc
enim dormiens silerem: et somno
meo requiescerem cum regibus et con-
sulibus terre qui edificant sibi soli-
tudines: aut cum principibus qui pos-
sident aurum: et replent domos suas
argento. Aut sicut abortivum non sub-
sistem: vel qui concepti non viderunt
lucem. Ibi impii cessaverunt a tumultu:
et ibi requieverunt fessi robore. Et quon-
dam vincti pariter sine molestia. Non
exaudierunt vocem exactoris. Parvus
et magnus ibi sunt: et servus liber
a domino suo. Quare misero data est
lux: et vita his qui in amaritudine
anime sunt? Qui expectant mortem
et non venit: quasi effodientes thesaurum
gaudentque vehementer cum invene-
rint sepulchrum. Viro cuius abscondita
est via: et circumdedit eum deus te-
nebris. Antequam comedam suspiro:
et quasi inundantis aque sic rugi-
tus meus. Quia timor quem timebam
evenit michi: et quod verebar acci-
dit. Nonne dissimulavi? nonne silui?
nonne quievi? et venit super me indig-
natio. Capitulum quartum

Respondens autem eliphaz the-
manites dixit. Si ceperimus
loqui tibi: forsitan moleste
accipies. Sed conceptum sermonem quis tenere
poterit? Ecce docuisti plurimos: et manus
lassas roborasti. Vacillantes confirma-
verunt sermones tui: et genua treme-
tia confortasti. Nunc autem venit super te
plaga et defecisti: tetigit te et con-
turbatus es. Ubi est timor tuus fortitudo
tua et paciencia tua et perfectio viarum tuarum?
Recordare obsecro te quis umquam
innocens periit? aut quando recti deleti
sunt? Quin potius vidi eos qui operantur
iniquitatem et seminant dolores et
metunt eos flante deo periisse: et spi-
ritu ire eius esse consumptos. Rugitus leonis
et vox leene: et dentes catulorum leo-
num contrita sunt. Tygris periit eo quod
non haberet predam: et catuli leonis
dissipati sunt. Porro ad me dictum
est verbum absconditum: et quasi fur-
tive suscepit auris mea venas su-
surrii eius. In horrore visionis
nocturne quando solet sopor occupare ho-
mines: pavor tenuit me et tremor: et
omnia ossa mea perterrita sunt. Et cum
spiritus me presente transiret: inhorruerunt
pili carnis mee. Stetit quidam cuius
non agnoscebam vultum: ymago coram
oculis meis: et vocem quasi aure
lenis audivi. Numquid homo dei compa-
ratione iustificabitur: aut factore suo pu-
rior erit vir? Ecce qui serviunt ei non
sunt stabiles: et in angelis suis

reperit pravitatem Quanto magis hii
qui habitant domos luteas qui ter-
renum habent fundamentum velud a tynea (consumentur)
De mane usque ad vesperam succidentur
Et quia nullus intelligit in eternum
peribunt Qui autem reliqui fuerint
auferentur ex eis morientur et non in
sapientia Capitulum quintum

Voca ergo si est qui tibi respondeat
et ad aliquem sanctorum convertere
Vere stultum interficit iracun-
dia et parvulum occidit invidia Ego
vidi stultum firma radice et male-
dixi pulcritudini eius statim Longe
fient filii eius a salute et conterentur
in porta et non erit qui eripiat Cuius
messem famelicus comedet et ipsum
rapiet armatus et bibent sitientes
divicias eius Nichil in terra sine causa
fit et de humo non egreditur dolor Homo
ad laborem nascitur et avis ad volandum
Quam ob rem ego deprecabor dominum et
ad deum meum ponam eloquium meum
qui facit magna et inscrutabilia abs-
que numero et mirabilia Qui dat pluviam
super terram et irrigat aquis universa
(in sublime) Qui ponit humiles et merentes erigit
sospitate Qui dissipat cogitaciones
malignorum ne possint implere manus
eorum quod ceperant Qui apprehendit sa-
pientes in astucia eorum et consilium
pravorum dissipat Per diem incurrent
tenebras et quasi in nocte sic palpa-
bunt in meridie Porro salvum faciet
egenum a gladio oris eorum et de ma-
nu violenti pauperem Et erit egeno
spes iniquitas autem contrahet os suum
Beatus homo qui corripitur a domino
increpacionem ergo domini ne reprobes
Quia ipse vulnerat et medetur percu-
tit et manus eius sanabunt In sex
tribulacionibus liberabit te et in sep-
tima non tanget te malum In fame
eruet te de morte et in bello a manu (de manu)
gladii A flagello lingue absconderis
et non timebis calamitatem cum ve-
nerit In vastitate et fame ridebis
et bestiam terre non formidabis sed cum
lapidibus regionum pactum tuum et bes-
tie terre pacifice erunt tibi Et scies
quod pacem habeat tabernaculum tuum et vi-
sitans speciem tuam non peccabis Et sci-
es quod multiplex erit semen tuum et
progenies tua quasi herba terre Ingre-
dieris in habundancia sepulcrum sicut
infertur acervus tritici in tempore suo Ec-
ce hoc ut investigavimus ita est quod au-
ditum est mente pertracta Cap. vi.

Respondens autem Job dixit
Utinam appenderentur peccata mea
quibus iram merui et cala-
mitas quam patior in statera quasi are-
na maris hec gravior appareret unde
et verba mea dolore sunt plena quia
sagitte domini in me sunt quarum indig-
natio ebibit spiritum meum et terrores
domini militant contra me Numquid ru-
giet onager cum habuerit herbam aut
mugiet bos cum ante presepe plenum
steterit Aut poterit comedi insulsum
quod non est sale conditum Aut po-
test aliquis gustare quod gustatum
affert mortem Ante enim esurienti
etiam amara dulcia esse videntur Que (videntur)
prius nolebat tangere anima mea nunc
pre angustia cibi mei sunt Quis de- (det)
det ut veniat peticio mea et quod
expecto tribuat michi deus Et
qui cepit ipse me conterat solvat
manum meam et succidat me et hec

sit consolatio ut affligens me dolore non parcat nec contradicam sermonibus sancti. Que est fortitudo mea ut sustineam aut quis finis meus est ut patienter agam. Aut que fortitudo petra mea nec fortitudo lapidum fortitudo mea nec caro mea enea est. Ecce non est auxilium michi in me, necessarii quoque mei recesserunt a me. Qui tollit ab amico suo misericordiam, timorem domini derelinquit. Fratres mei preterierunt me sicut torrens qui raptim transit in convallibus. Qui timent pruinam, irruet super eos nix. Tempore quo fuerint dissipati peribunt et ut incaluerit solventur de loco suo. Involute sunt semite gressuum eorum, ambulabunt in vacuum et peribunt. Considerate semitas Theman, itinera Saba et exspectate paulisper. Confusi sunt quia speravi. Venerunt quoque usque ad me et pudore cooperti sunt. Nunc venistis et modo videntes plagam meam timetis. Numquid dixi afferte michi et de substantia vestra donate michi vel liberate me de manu hostis et de manu robustorum eruite me. Docete me et ego tacebo, et si quid forte ignoravi instruite me. Quare detraxistis sermonibus veritatis cum ex vobis nullus sit qui possit arguere me. Ad increpandum tantum eloquia concinnatis et in ventum verba profertis. Super pupillum irruitis et subvertere nitimini amicum vestrum. Verumptamen quod cepistis explete. Prebete aurem et videte an mentiar. Respondete obsecro absque contentione et loquentes id quod iustum est iudicate. Et non invenietis in lingua mea iniquitatem nec in faucibus meis stultitia personabit.

Cap. vii.

Milicia est vita hominis super terram et sicut mercenarii dies eius. Sicut servus desiderat umbram et sicut mercenarius prestolatur finem operis sui, sic et ego habui menses vacuos et noctes laboriosas enumeravi michi. Si dormiero dicam quando consurgam, et rursum exspectabo vesperam et replebor doloribus usque ad tenebras. Induta est caro mea putredine et sordibus pulveris. Cutis mea aruit et contracta est. Dies mei velocius transierunt quam a texente tela succiditur et consumpti sunt absque ulla spe. Memento quia ventus est vita mea et non revertetur oculus meus ut videat bona. Nec aspiciet me visus hominis, et oculi tui in me, et non subsistam. Sicut consumitur nubes et pertransit, sic qui descendit ad inferos non ascendet. Nec revertetur ultra in domum suam neque cognoscet eum amplius locus eius. Quapropter et ego non parcam ori meo, loquar in tribulatione spiritus mei, confabulabor cum amaritudine anime mee. Numquid mare sum ego aut cetus, quia circumdedisti me carcere. Si dixero consolabitur me lectus meus et relevabor loquens mecum in stratu meo, terrebis me per somnia et per visiones horrore concuties. Quam ob rem suspendium elegit anima mea et mortem ossa mea. Desperavi, nequaquam ultra iam vivam. Parce michi domine, nichil enim sunt dies mei. Quid est homo quia magnificas eum aut quid apponis erga eum cor tuum

Visitas enim diluculo et subito pro
bas illum usque quo non parcis m
nec dimittas me ut glutiam sa
livam meam peccavi quid faciam
tibi o custos hominum quare posuisti
me contrarium tibi et factus sum m
met ipsi gravis Cur non tollis pec
catum meum et quare non auffers
iniquitatem meam ecce nunc in pul
vere dormiam et si mane me que
sieris non subsistam Cap. viii.

Respondens autem baldach su
ites dixit usque quo loqueris ta
lia et spiritus multiplex ser
monis tui Nunquid deus supplantat
iudicium et omnipotens subvertit quod iu
stum est etiam si filii tui peccaverunt
ei et dimiserit eos in manu iniqui
tatis sue tu tamen si diluculo consur
rexeris ad deum et omnipotentem fueris
deprecatus si mundus et rectus incesse
ris statim evigilabit ad te et paca
tum reddet habitaculum iusticie tue in
tantum ut priora tua fuerint par
va et novissima tua multiplicentur
nimis Interroga enim generationem
pristinam et diligenter investiga pa
trum memoriam hesterni siquidem
sumus et ignoramus quoniam sicut umbra dies
nostri sunt super terram et ipsi doce
bunt te loquentur tibi et de corde suo
proferent eloquia Numquid vivere pot
est scirpus absque humore aut cres
cere carectum sine aqua cum adhuc
sit in flore nec carpatur manu ante
omnes herbas arescit Sic vie omnium
qui obliviscuntur deum et spes ypo
crite peribit Non ei placebit vecor
dia sua et sicut tela aranearum fidu
cia eius in nititur super domum su

am et non stabit fulciet eam et
non consurget humectus videtur
cyrpus antequam veniat sol et in or
tu suo germen eius egredietur super acervum
petrarum radices eius densabuntur
et inter lapides commorabitur si absorbu
erit eum de loco suo negabit eum
et dicet Non novi te hec est enim
leticia vie eius ut rursum de terra
alii germinentur et deus non proi
ciet simplicem nec porriget manum
malignis donec impleatur risu os
tuum et labia tua iubilo Qui ode
runt te induentur confusione et tha
bernaculum impiorum non subsistet Cap. ix.

Et respondens Job ait ve
re scio quod ita sit et quod non iusti
ficetur homo compositus deo
Si voluerit contendere cum eo non poterit
ei respondere unum pro mille sapiens
corde est et fortis robore Quis restitit
ei et pacem habuit Qui trans
tulit montes et nescierunt hii quos
subvertit in furore suo Qui commo
vet terram de loco suo et columpne
eius concutiuntur Qui precipit soli
et non oritur et stellas claudit quasi
sub signaculo Qui extendit celos
solus et ingreditur super fluctus ma
ris Qui facit arcturum et orionas
et hyadas et interiora austri Qui
facit magna et inscrutabilia et mira
bilia quorum non est numerus Si venerit
ad me non videbo eum si abierit
non intelligam Si repente interro
get quis respondebit ei vel quis dicere
potest cur ita facis deus cuius ire
resistere nemo potest sub quo curvantur
qui portant orbem Quantus ego sum
ut respondeam ei et loquar verbis

meis cum eo qui etiam si habuero
quippiam iustum non responde
bo. Sed meum iudicem depre
cabor. Cum invocantem me exau
dierit non credo quod exaudierit
vocem meam. In turbine enim
conteret me et multiplicabit vulnera
mea etiam sine causa. Non concedit
quiescere spiritum meum et implebit
me amaritudinibus. Si fortitudo
queritur robustissimus est. Si equitas iu
dicii nemo audet testimonium. Si
iustificare me voluero os meum
condempnabit me. Si innocentem
ostendero pravum me condempnabit
alias comprobabit. Etiam si simplex fu
ero hoc ipsum ignorabit anima mea
et tedebit me vite mee. Unum est
quod locutus sum innocentem et
impium ipse consumit. Si flagellat
occidat semel et non de penis inno
centum rideat. Terra data est in
manus impii. Vultum iudicum eius
operit. Quod si non ille est. quis ergo est.
Dies mei velociores fuerunt cursore
fugerunt et non viderunt bonum.
Pertransierunt quasi naves poma por
tantes. sicut aquila volans ad escam.
Cum dixero nequaquam ita loquar
comuto faciem meam et dolore
torqueor. Verebar omnia opera mea
sciens quod non parceres delinquenti. Si
autem et sic impius sum quare frus
tra laboravi. Si lotus fuero quasi
aquis nivis et fulserint velud mun
dissime manus mee: tamen sordibus
intinges me et abhominabuntur me
vestimenta mea. Neque enim viro qui
similis est mei responde
bo. nec qui mecum in iudicio ex equo

possit audiri. Non est qui utrumque
valeat arguere et ponere manum suam
in ambobus. Auferat a me virgam
suam et pavor eius non me ter
reat. Loquar et non timebo eum
neque enim possum metuens respo
ndere.

Capitulum decimum

Tedet animam meam vite
mee. Dimittam adversum
me eloquium meum. Lo
quar in amaritudine anime mee
dicam deo noli me condempnare.
Indica michi cur me ita iudices.
Numquid bonum tibi videtur si calumpnie
ris me et opprimas me opus ma
nuum tuarum et consilium impiorum
adiuves. Numquid oculi carnei tibi sunt
aut sicut videt homo et tu vide
bis. Numquid sicut dies hominis dies
tui sicut humana sunt tempora ut
queras iniquitatem meam et pec
catum meum scruteris. Et scias quia
nichil impium fecerim cum sit nemo
qui de manu tua possit eruere. Manus
tue domine fecerunt me et plasmaverunt
me totum in circuitu et sic re
pente precipitas me. Memento queso
quod sicut lutum feceris me et in pulverem
reduces me. Nonne sicut lac mul
sisti me et sicut caseum me coagu
lasti. Pelle et carnibus vestisti me
ossibus et nervis compegisti me.
Vitam et misericordiam tribuisti michi
et visitatio tua custodivit spiritum me
um. Licet hec celes in corde tuo ta
men scio quia universorum memineris.
Si peccavi et ad horam pepercisti michi
cur ab iniquitate mea mundum me
esse non pateris. Et si impius fuero ve
michi est. Et si iustus non levabo ca

prius saturatus afflictione et mi-
seria. et propter superbiam quasi lee-
nam capies me reversusque mira-
biliter me crucias. Instauras tes-
tes testes tuos contra me et mul-
tiplicas iram tuam adversus me et
pene militant in me. Quare de
vulva eduxisti me qui utinam con-
sumptus essem ne oculus me videret
fuissem quasi non essem de utero
translatus ad tumulum. Numquid non pau-
citas dierum meorum finietur brevi.
Dimitte ergo me ut plangam pau-
lulum dolorem meum antequam vadam
et non revertar ad terram tenebrosam
opertam mortis caligine terram mi-
serie et tenebrarum ubi umbra mor-
tis et nullus ordo sed sempiternus
horror inhabitat Capitulum xi

Respondens autem Sophar naa-
mathites dixit. Numquid qui
multa loquitur non et audiet
aut vir verbosus iustificabitur. Tibi
soli tacebunt homines et tu ceteros
irridens a nullo confutaberis. Di-
xisti enim purus est sermo meus
et mundus sum in conspectu tuo. Atque
utinam deus loqueretur tecum et aperiret
labia sua tibi ut ostenderet tibi secre-
ta sapientie et quod multiplex sit lex
eius et intelligeres quod multo minora
exigaris ab eo quam meretur iniquitas
tua. Forsitan vestigia dei compre-
hendes et usque ad perfectum omnipotentem
reperies. Excelsior celo est et quid
facies profundior inferno et unde
cognosces. Longior terra mensura
eius et latior mari. Si subverterit
omnia vel in unum coartaverit quis con-
tradicet ei. aut quis ei dicere po-
test cur ita facis. Ipse enim novit ho-
minum vanitatem. et videns iniquita-
tem nonne considerat. Vir vanus
in superbiam erigitur. et tamquam
pullum onagri se liberum putat
natum. Tu autem firmasti cor tuum.
et expandisti ad eum manus tuas.
Si iniquitatem que est in manu tua
abstuleris a te et non permanserit
in tabernaculo tuo iniustitia. Tunc
levare poteris faciem tuam absque
macula et eris stabilis et non time-
bis. Miserie quoque oblivisceris.
et quasi aquarum que preterierunt non
recordaberis. et quasi meridianus
fulgor consurget tibi ad vesperam.
et cum te consumptum putaveris ori-
eris ut lucifer. et habebis fiduciam
proposita tibi spe. et defossus securus
dormies. Requiesces et non erit qui
te exterreat. deprecabuntur faciem tuam
plurimi. Oculi autem impiorum deficient.
et refugium peribit ab eis. et spes il-
lorum abhominatio anime Capitulum xii

Respondens Iob dixit. Ergo
estis vos homines soli et vobiscum commo-
rietur vobiscum sapientia et michi
est cor sicut et vobis. nec inferior vestri
sum. Quis enim hec que nostis ig-
norat. Qui deridetur ab amico suo
sicut et ego. invocabit deum et ex-
audiet eum. Deridetur enim iusti
simplicitas. Lampas contempta apud
cogitationes divitum parata ad tempus
statutum. Habundant tabernacula pre-
donum et audacter provocant deum
cum ipse dederit omnia in manus
eorum. Nimirum interroga iumenta et
docebunt te et volatilia celi et in-
dicabunt tibi. Loquere terre et respon-

debit tibi. et narrabunt eam pis-
ces maris. Quis ignorat quod hec
omnia manus domini fecerit. In cuius
manu anima omnis viventis et
spiritus universe carnis hominis. No-
nne auris verba diiudicat et fau-
ces comedentis saporem. In anti-
quis est sapientia et in multo tempore
prudentia. Apud ipsum est pru-
dentia sapientia et fortitudo. ipse habet
consilium et intelligentiam. Si de-
struxerit nemo est qui edificet.
Si incluserit hominem nullus est
qui aperiat. Si continuerit aquas
omnia siccabuntur si emiserit eas sub-
vertent terram. Apud ipsum est for-
titudo et sapientia. et ipse novit et
decipientem et eum qui decipitur.
Et adducit consiliarios in stultum
finem et iudices in stuporem. Baltheum
regum dissolvit et precin-
git fune renes eorum. Ducit sacer-
dotes eorum inglorios et optimates
supplantat. Commutans labium vera-
cium et doctrinam senum auferens. Ef-
fundit despectionem super principes et e-
os qui oppressi fuerant relevat. Qui
revelat profunda de tenebris et
producit in lucem umbram mor-
tis. Qui multiplicat gentes et perdit
eas. et subversas in integrum restitu-
it. Qui immutat cor principum populi
terre et decipit eos ut frustra ince-
dant per invium. Palpabunt quasi in te-
nebris et non in luce et errare
eos faciet quasi ebrios. cap. xiii

Ecce omnia et vidit oculus
meus et audivit auris me-
a et intellexi singula. Secundum sci-
entiam vestram et ego novi nec infe-
rior vestri sum. Sed tamen ad omnipotentem
loquar et disputare cum deo cupio. pri-
us vos ostendens fabricatores men-
dacii et cultores perversorum dogmatum
atque utinam taceretis ut putaremini sa-
pientes esse. Audite ergo correptiones correptionem
meas et iudicium labiorum meorum
attendite. Numquid deus indiget
vestro mendacio ut pro illo loquamini dolos
Numquid faciem eius accipitis et pro
deo iudicare nitimini. aut pla-
cebit ei quem celare nichil potest.
aut decipietur ut homo vestris fraudu-
lentiis. Ipse vos arguet quia in ab-
scondito faciem eius accipitis. Statim
ut se commoverit conturbabit vos et ter-
ror eius irruet super vos et memo-
ria vestra comparabitur cineri et redi-
gentur in lutum cervices vestre. Tacete
paulisper ut loquar quodcumque mi-
chi mens suggesserit. Quare lacero
carnes meas et dentibus meis et
animam meam porto in manibus me-
is. Etiam si occiderit me in ipso sperabo.
Verumptamen vias meas in conspectu
eius arguam et ipse erit salvator
meus. Non enim veniet in conspectu eius
omnis ypocrita. Audite sermonem me-
um et enigmata percipite auribus vestris
Si fuero iudicatus scio quod iustus in-
veniar. Quis est qui iudicetur me-
cum. Veniat. Quare tacens consumor
Duo tantum ne facias michi et tunc
a facie tua non abscondar. Manum
tuam longe fac a me et formido
tua non me terreat. Voca me et
respondebo tibi. Aut certe loquar
et tu responde michi. Quantas habeo
iniquitates et peccata scelera mea et
delicta ostende michi. Cur fa-

ciem tuam abscondis et arbitraris
me inimicum tuum contra folium quod
vento rapitur ostendis potentiam
tuam et stipulam siccam persequeris
scribis enim contra me amaritudines
et consumere me vis peccatis adolescen
tie mee posuisti in nervo pedem
meum et observasti omnes semitas
meas et vestigia pedum meorum
considerasti qui quasi putredo con
sumendus sum et quasi vestimentum
quod comeditur a tinea cap. xiiij.

Homo natus de muliere brevi
vivens tempore repletur mul
tis miseriis qui quasi flos
egreditur et conteritur et fugit ve
lud umbra et numquam in eodem sta
tu permanet Et dignum ducis super
huiuscemodi aperire oculos tuos et
adducere eum tecum in iudicium Quis
potest facere mundum de inmundo con
ceptum semine Nonne tu qui solus
es Breves dies hominis sunt numerus
mensium eius apud te est constituis
ti terminos eius qui preteriri non pote
runt recede paululum ab eo donec
ut quiescat donec optata veniat
et sicut mercenarii dies eius lignum
habet spem si precisum fuerit rursum vire
scit et rami eius pullulant si se
nuerit in terra radix eius et in pul
vere emortuus fuerit truncus illius ad
odorem aque germinabit et faciet co
mam quasi cum primum plantatum est fuit
homo vero cum mortuus fuerit et nu
datus atque consumptus ubi queso est
quomodo si recedant aque de mari
et fluvius vacuus factus arescit ardescat sic
homo cum dormierit non resurget
donec atteratur celum non evigilabit

neque consurget de somno suo Quis
mihi hoc tribuat ut in inferno
protegas me et abscondas me do
nec pertranseat furor tuus et consti
tuas mihi tempus in quo recorde
ris mei putas ne mortuus homo
rursum vivat cunctis diebus qui
bus nunc milito expecto donec ve
niat immutatio mea vocabis me
et ego respondebo tibi operi manuum
tuarum porriges dexteram tu quidem
gressus meos dinumerasti sed parce pec
catis meis Signasti quasi in sac
culo delicta mea sed curasti iniqui
tatem meam Mons cadens deflu
it et saxum transfertur de loco suo la
pides excavant aque et alluvione
paulatim terra consumitur et homines
ergo similiter perdes Roborasti eum
paululum ut in perpetuum transiret in
mutabis faciem eius et emittes eradices
eum sive nobiles fuerint filii eius si
ve ignobiles non intelliget at
tamen caro eius dum vivit dole
bit et anima illius super semet ipso
lugebit capitulum xv.

Respondens autem eliphat thema
nites dixit Numquid sapiens
respondebit quasi in ventum
loquens et implebit ardore stoma
chum suum arguis verbis eum qui
non est equalis tibi et loqueris quod
tibi non expedit Quantum in te est eva
cuasti timorem et tulisti preces coram
deo Docuit enim iniquitas tua os iniquitates meas
tuum et imitaris linguam blasphema
tium condempnabit te os tuum et non
ego et labia tua respondebunt tibi
Numquid primus homo tu natus es et
ante omnes colles formatus es.

Numquid consilium dei audisti et in
eius ferior te erit sapientia Quid nosti quod ig
noremus quid intelligis quod nescia
mus Et senes et antiqui sunt in no
bis multo vetustiores quam patres
tui Numquid grande est ut consoletur
te deus sed verba tua prava hoc pro
hibent Quid te elevat cor tuum et
quasi magna cogitans attonitos
tumet habes oculos Quid tumet contra deum
spiritus tuus ut proferas de ore tuo
huiuscemodi sermones Quid est homo
ut immaculatus sit et iustus appa
reat natus de muliere ecce inter sanctu
los eius nemo immutabilis et celi
non sunt mundi in conspectu eius quan
abhominabilis to magis et inutilis homo qui bibit
quasi aquam iniquitatem Ostendam
tibi audi me Quod vidi narrabo
tibi Sapientes confitentur et non
absconderunt patres suos quibus
solis data est terra et non transibit
alienus per eos Cunctis diebus suis
impius superbit et numerus annorum incer
tus est tyrannidis eius Sonitus ter
roris semper in auribus eius et cum
pax sit ille semper insidias suspicatur
Non credit quod reverti possit de tene
bris ad lucem circumspectans undique gla
dium Cum se moverit ad querendum pane
nomen quod paratus sit in manu eius
tenebrarum dies Terrebit eum
tribulacio et angustia vallabit eum
sicut regem qui preparatur ad prelium
Tetendit enim adversus deum ma
num suam et contra omnipotentem robo
ratus est Cucurrit adversus deum e
recto collo et pingui cervice armatus
est Operuit faciem eius crassitudo
et de lateribus eius arvina dependet

Habitabit in civitatibus desolatis et
in domibus desertis que in tumulos
sunt redacte Non ditabitur nec perseve
rabit substancia eius nec mittet in terra
radicem suam Non recedet de tene
bris ramos eius arefaciet flamma
et auferetur spiritu oris sui Non cre
dat frustra errore deceptus quod aliquo
precio redimendus sit Antequam dies
eius impleantur peribit et manus eius
arescent Ledetur quasi vinea in pri
mo flore botrus eius et quasi oli
va proiciens florem suum Congre
gacio enim ypocrite sterilis et ignis
devorabit tabernacula eorum qui li
benter munera accipiunt Concepit
dolorem et peperit iniquitatem et u
terus eius preparat dolos Capitulum xvi
Respondens autem Iob dixit
Audivi frequenter talia Conso
latores onerosi omnes vos estis
Numquid habebunt finem verba ven
tosa aut aliquid tibi molestum est
si loquaris Poteram et ego similia
vestri loqui Atque utinam esset anima
vestra pro anima mea consolarer vos
et ego sermonibus et moverem caput
meum super vos Roborarem vos ore
meo et moverem labia mea quasi parcens
vobis Sed quid agam Si locutus
fuero non quiescet dolor meus et
si tacuero non recedet a me Nunc
me autem oppressit dolor meus et in nichi
lum redacti sunt omnes artus mei Ru
gae meae testimonium dicunt contra me
et suscitatur falsiloquus adversus me
contradicens michi Collegit furorem
comminans suum in me et comminans michi infre
muit contra me dentibus suis Hostis
meus terribilibus oculis me intuitus est

est aperuerunt super me ora sua et ex
probrantes percusserunt maxillam
meam saturati sunt penis meis
Conclusit me deus apud iniquum et
manibus impiorum me tradidit Ego
ille quondam opulentus repente con
tritus sum tenuit cervicem meam
et confregit me et posuit quasi in
signum Circumdedit me lanceis suis
convulneravit lumbos meos non pe
percit et effudit in terram viscera mea
Concidit me vulnere super vulnus
irruit super me quasi gigas Saccum con
sui super cutem meam et operui cine
re carnem meam Facies mea intu
muit fletu et palpebre caligaverunt mee
Hec passus sum absque iniquitate ma
nus mee cum haberem mundas ad
deum preces Terra ne operias sangui
nem meum neque inveniat in te lo
cum latendi clamor meus Ecce enim
in celo est testis meus et conscius
meus in excelsis Verbosi amici mei
ad deum stillat oculus meus Atque u
tinam sic iudicaretur vir cum deo quo
modo iudicatur filius hominis cum col
lega suo Ecce enim breves anni
transeunt et semitam per quam non re
vertar ambulo Capitulum xvii

Spiritus meus attenuabitur dies
mei breviabuntur et solum mi
chi superest sepulcrum Non peccavi
et in amaritudinibus moratur oculus
meus Libera me domine et pone me
iuxta te et cuiusvis manus pug
net contra me Cor eorum longe fecis
ti a disciplina propterea non exaltabuntur
Predam pollicetur sociis et oculi fi
liorum eius deficient Posuit me quasi
in proverbium vulgi et exemplum sum
coram eis Caligavit ad indignacionem
oculus meus et membra mea quasi
in nichilum redacta sunt Stupebunt
iusti super hoc et innocens contra
ypocritam suscitabitur Et tenebit
iustus viam suam et mundus ma
nibus addet fortitudinem Igitur omnes
vos convertimini et venite
et non inveniam in vobis ullum
sapientem Dies mei transierunt co
gitaciones mee dissipate sunt tor
quentes cor meum Noctem verterunt
in diem et rursum post tenebras spe
ro lucem Si sustinuero infernus
domus mea est et in tenebris stra
vi lectulum meum Putredini dixi
pater meus es mater mea et soror
mea vermibus Ubi est ergo nunc pre
stolacio mea et pacienciam meam quis con
siderat In profundissimum infernum descen
dent omnia mea putas ne saltem
ibi erit requies michi Capitulum xviii

Respondens autem baldach su
ites dixit Usque ad quem finem
verba iactabis Intellige prius
et sic loquamur Quare reputati sumus
ut iumenta et sorduimus coram te Qui
perdis animam tuam in furore tuo
Numquid propter te relinquetur terra et trans
ferentur rupes de loco suo Nonne
lux impii extinguetur nec splen
debit flamma ignis eius Lux obte
nebrescet in tabernaculo eius illius
et lucerna que super eum est exting
wetur Artabuntur gressus virtutis
eius et precipitabit eum consilium
suum Inmisit enim in rethe pedes suos
et in maculis eius ambulat Tenebitur
planta illius laqueo et exardescet
contra eum sitis Abscondita est in terra

pedica eius. et decipula illius su-
per semita. Undique terrebunt eum formi-
dines. et involvent pedes eius. At-
tenuetur fame robur eius. et ine-
dia invadat costas eius. Devoret
pulcritudinem cutis eius. consumat b-
rachia illius primogenita mors. Avel-
latur de tabernaculo suo fiducia eius.
et calcet super eum quasi rex interitus. Ha-
bitent in tabernaculo illius socii ei-
us qui non est. Aspergatur in taberna-
culo illius sulphur. Deorsum radi-
ces eius siccentur. sursum autem atte-
ratur messis eius. Memoria illius
pereat de terra. et non celebretur no-
men eius in plateis. Expellat
eum de luce in tenebras. et de orbe
transferat eum. Non erit semen ei-
us neque progenies in populo suo. nec ul-
le reliquie in regionibus eius. In
die stupebunt et novissimi et pri-
mos invadet horror. Hec sunt ergo
tabernacula iniqui. et iste locus eius
qui ignorat deum. Cap. xix.

Respondens autem iob dixit. Us-
que quo affligitis animam me-
am. et atteritis me sermoni-
bus. En decies confunditis me sermo-
nibus. et non erubescitis opprimentes
me. Nempe et si ignoravi. mecum
erit ignorantia mea. At vos contra
me erigimini. arguitis me oppro-
briis meis. Saltem nunc intelligi-
te quia deus non equo iudicio af-
flixerit me. et flagellis suis me cin-
xerit. Ecce clamabo vim pati-
ens. et nemo audiet. vociferabor
et non est qui iudicet. Semitam meam
circumsepsit et transire non possum. et in cal-
le meo tenebras posuit. Spolia-
vit me gloria mea. et abstulit coro-
nam coronam de capite meo. Destru-
xit me undique et pereo et quasi evul-
se arbori abstulit spem meam. Ira-
tus est furor eius contra me. et sic
me habuit quasi hostem suum. Simul
venerunt latrones eius. et fecerunt
sibi viam per me et obsederunt in gy-
ro tabernaculum meum. Fratres me-
os longe fecit a me. et noti mei
quasi alieni recesserunt a me. Derelique-
runt me propinqui mei. & qui me noverant obliti sunt mei. Inquilini do-
mus mee et ancille mee sicut alie-
num habuerunt me. et quasi peregrinus fui
in oculis eorum. Servum meum vocavi
et non respondit. ore proprio deprecabar il-
lum. Halitum meum exhorruit uxor me-
a. et orabam filios uteri mei. Stulti
quoque despiciebant me. et cum ab eis re-
cessissem detrahebant mihi. Abhomina-
ti sunt me quondam consiliarii mei. et
quem maxime diligebam adversatus est
mihi. Pelli mee consumptis carnibus
adhesit os meum. et derelicta sunt tantum-
modo labia circa dentes meos. Misere-
mini mei miseremini mei. saltem vos
amici mei quia manus domini teti-
git me. Quare me persequimini sicut
deus. et carnibus meis saturami-
ni. Quis mihi tribuat ut scribantur sermo-
nes mei. Quis mihi det ut exa-
rentur in libro stilo ferreo vel plum-
bi lamina vel celte sculpantur in silice. Scio
enim quod redemptor meus vivit. et
in novissimo die de terra surrecturus
sum. et rursum circumdabor pelle mea
et in carne mea videbo deum salvatorem meum. Quem
visurus sum ego ipse et non alius
reposita est hec spes mea in sinu
meo. Quare ergo nunc dicitis per-
et oculi mei conspecturi sunt

quare eum et radicem verbi inveniamus contra eum. Fugite ergo a facie gladii quoniam ultor iniquitatum gladius est et scitote esse iudicium. Capitulum xx.

Respondens autem Sophar Naamathites dixit. Idcirco cogitationes mee varie succedunt sibi et mens in diversa rapitur. Doctrinam qua me arguis audiam et spiritus intelligentie mee respondebit michi. Hoc scio a principio ex quo positus est homo super terram quod laus impiorum brevis sit et gaudium ypocrite ad instar puncti. Si ascenderit usque ad celum superbia eius et capud eius nubes tetigerit, quasi sterquilinium in fine perdetur et qui eum viderant dicent ubi est. Velud sompnium volans non invenietur, transiet sicut visio nocturna. Oculus qui eum viderat non videbit neque ultra intuebitur eum locus suus. Filii eius atterentur egestate et manus illius reddent ei dolorem suum. Ossa eius implebuntur vitiis adolescentie sue et cum eo in pulvere dormient. Cum enim dulce fuerit in ore eius malum, abscondet illud sub lingua sua. Parcet illi et non derelinquet illud et celabit in gutture suo. Panis eius in utero illius vertetur in fel aspidum intrinsecus. Divitias quas devoravit evomet et de ventre illius extrahet eas deus. Capud aspidum suget et occidet eum lingua vipere. Non videat rivulos fluminis torrentes mellis et butiri. Luet que fecit omnia nec tamen consumetur; iuxta multitudinem adinventionum suarum sic et sustinebit. Quoniam confringens nudavit pauperes, domum rapuit et non edificavit eam. Nec est saciatus venter eius. Et cum habuerit que cupierat possidere non poterit. Non remansit de cibo eius et propterea nichil remanebit de bonis eius. Cum saciatus fuerit arctabitur, estuabit et omnis dolor irruet in eum. Utinam impleatur venter eius ut emittat in eum iram furoris sui et pluat super illum bellum suum. Fugiet arma ferrea et irruet in arcum ereum. Eductus et egrediens de vagina sua et fulgurans in amaritudine sua. Vadent et venient super eum horribiles tenebre omnes et abscondite sunt in occultis eius. Devorabit eum ignis qui non succenditur, affligetur relictus in tabernaculo suo. Revelabunt celi iniquitatem eius et terra consurget adversus eum. Apertum erit germen domus illius, detrahetur in die furoris dei. Hec est pars hominis impii a deo et hereditas verborum eius a domino.

Respondens autem Capitulum xxi.

Iob dixit. Audite queso sermones meos et agite penitentiam. Sustinete me ut et ego loquar et post mea si videtur verba ridete. Numquid contra hominem disputatio mea est ut merito non debeam contristari. Audite me et obstupescite et superponite digitum ori vestro. Et ego quando recordatus fuero pertimesco et concutit carnem meam tremor. Quare ergo impii vivunt, sublevati sunt confortatique divitiis. Semen eorum permanet coram eis, propinquorum turba et nepotum in conspectu eorum. Domus eorum secu

re sunt et pacate et non est virga
dei super illos. Bos eorum concepit
et non abortivit. vacca peperit et non
est privata fetu suo. Egrediuntur quasi
greges parvuli eorum et infantes ex
ultant lusibus. Tenent tympanum
et tytharam et gaudent ad sonitum orga
ni. Ducunt in bonis dies suos et in
puncto ad inferna descendunt. Qui
dixerunt deo recede a nobis scientiam vi
arum tuarum nolumus. Quid est omnipotens ut
serviamus illi. et quid nobis prodest si
oraverimus illum. Verumptamen quia non
sunt bona sua in manu eorum con
silium eorum longe sit a me. Quotiens
lucerna impiorum extinguetur et super
veniet eis inundacio et dolores di
videt furoris sui. Erunt sicut pa
lee ante faciem venti et sicut favil
la quam turbo dispergit. Deus servabit
filiis illius dolorem patris et cum red
diderit tunc sciet. Videbunt oculi
eius interfectionem suam et de furore
omnipotentis bibet. Quid enim ad eum
pertinet de domo sua post se et si
numerus mensium eius dimidietur.
Numquid deo quispiam docebit scienti
am qui excelsos iudicat. Iste mo
ritur robustus et sanus felix et
dives. Viscera eius plena sunt a
dipe et medullis ossa illius irriga
tur. Alius vero moritur in amaritu
dine anime absque ullis opibus. et
tamen simul in pulvere dormient et ver
mes operient eos. Certe novi cogi
taciones vestras et sententias contra me
iniquas. Dicitis enim ubi est domus
principis. et ubi tabernacula impiorum.
Interrogate quemlibet de viatoribus et
hec eadem illum intelligere cognoscetis.

Quia in diem perdicionis servatur
malus. et ad diem furoris ducetur.
Quis arguet coram eo viam eius.
et que fecit quis reddet illi. Ipse ad
sepulchra ducetur. et in congerie mor
tuorum vigilabit. Dulcis fuit gla
reis cociti. et post se omnem hominem trahet
et ante se innumerabiles. Quomodo
igitur consolamini me frustra cum respon
sio vestra repugnare ostensa sit veri
tati. Capitulum xxii.

Respondens autem eliphaz themani
tes dixit. Numquid deo comparari
potest homo. etiam cum perfecte fue
rit sciencie. Numquid prodest deo si
iustus fueris. aut quid ei confers si im
maculata fuerit via tua. Numquid timens
te arguet te. et veniet tecum in iu
dicium. Et non propter maliciam tuam plu
rimam. et infinitas iniquitates tu
as. Abstulisti enim pignus fratrum
tuorum sine causa. et nudos spolia
sti vestibus. Aquam lasso non dedi
sti. et esurienti subtraxisti panem.
In fortitudine brachii tui posside
bas terram. Viduas dimisisti vacu- po
as et lacertos pupillorum commin tissi
uisti. Propterea circumdatus es laqueis. et poss
conturbat te formido subitanea. bas
Et putabas te tenebras non visu
rum. et impetu aquarum inundan
cium non oppressum iri. An cogitas quod deus
excelsior celo sit. et super stellarum ver
ticem sublimetur. Et dicis. quid enim
novit deus. et quasi per caliginem iudi
cat. Nubes latibulum eius nec
nostra considerat. et circa cardines celi
perambulat. Numquid semitam secu
lorum custodire cupis quam calcave
runt viri iniqui. Qui sublati sunt

ante tempus suum. et fluvius sub-
vertit fundamentum eorum qui dicebant
deo Recede a nobis. et quasi nichil
posset facere omnipotens estimabat eum
Cum ille implesset domos eorum
bonis quorum sententia procul sit a me.
Videbunt iusti et letabuntur. et in-
nocens subsannabit eos. Nonne suc-
cisa est erectio eorum. et re-
liquias eorum devorabit ignis. Ac-
quiesce igitur ei. et habeto pacem. et
per hec habebis fructus optimos. Sus-
cipe ex ore illius legem. et pone ser-
mones eius in corde tuo. Si rever-
sus fueris ad omnipotentem edifica-
beris. et longe facies iniquitatem a ta-
bernaculo tuo. Dabit pro terra silicem. et
pro silice torrentes aureos. Eritque om-
nipotens contra hostes tuos. et argen-
tum coacervabitur tibi. Tunc super omni-
potente deliciis affluens. et levabis
ad deum faciem tuam. Rogabis eum
et exaudiet te. et vota tua reddes.
Decernes rem. et veniet tibi. et in viis
tuis splendebit lumen. Qui
enim humiliatus fuerit. erit in gloria.
et qui inclinaverit oculos. ipse salva-
bitur. [illegible] innocencia manuum suarum.

Respondens Capitulum xxiii.

autem Job ait. Nunc quoque in
amaritudine est sermo meus.
et manus plage mee aggravata est
super gemitum meum. Quis mihi tribuat
ut cognoscam et inveniam illum.
et veniam usque ad solium eius. Po-
nam coram eo iudicium. et os meum
replebo increpationibus. ut sciam
verba que mihi respondeat. et intel-
ligam quid loquatur mihi. Nolo mul-
ta fortitudine contendat mecum nec
magnitudinis sue mole me premat.
Proponat equitatem contra me. et per-
veniat ad victoriam iudicium meum. Si
ad orientem iero non apparet. si ad oc-
cidentem non intelligam eum. si ad sini-
stram quid agam non apprehendam
eum. Si me vertam ad dexteram non vi-
debo eum. Ipse vero scit viam meam
et probabit me quasi aurum quod per ignem
transit. Vestigia eius secutus est pes
meus. viam eius custodivi. et non
declinavi ex ea. A mandatis labiorum
eius non recessi. et in sinu meo abscon-
di verba oris eius. Ipse enim solus est.
et nemo avertere potest cogitationem eius.
et anima eius quodcumque voluit hoc fecit.
Cum expleverit in me voluntatem suam.
et alia multa similia presto sunt ei.
et idcirco a facie eius turbatus sum.
et considerans eum timore sollicitor. Deus
mollivit cor meum. et omnipotens contur-
bavit me. Non enim perii propter immi-
nentes tenebras. nec faciem meam
operuit caligo. Capitulum xxiiii.

Ab omnipotente non sunt abscon-
dita tempora. qui autem noverunt
eum ignorant dies illi-
us. Alii terminos transtulerunt diripu-
erunt greges et paverunt eos. Asi-
num pupillorum abegerunt. et abstu-
lerunt pro pignore bovem vidue. Sub-
verterunt pauperum viam. et oppresserunt
pariter mansuetos terre. Alii quasi
onagri in deserto egrediuntur ad opus
suum vigilantesque ad predam preparant
panem liberis. Agrum non suum deme-
tunt. et vineam eius quem vi oppres-
serunt vindemiant. Nudos dimit-
tunt homines indumenta tollentes.
quibus non est operimentum in frigore

quos imbres montium rigant et
non habentes velamen amplexantur
lapides. Vim fecerunt depredantes
pupillos et vulgum pauperem spoli
averunt. Nudis et incedentibus abs
que vestitu et esurientibus tulerunt
spicas. Inter acervos eorum meridiati
~~tebati~~ sunt qui calcatis torcula
ribus sitiunt. De civitatibus fecerunt
viros gemere et anime vulneratorum
clamabunt et deus inultum abire
non patitur. Ipsi fuerunt rebelles lu
mini nescierunt vias eius nec
reversi sunt per semitas illius. Ma
ne primo consurgit homicida et
interficit egenum et pauperem per noc
tem vero erit quasi fur. Oculus ad
ulteri observat caliginem dicens non
me videbit oculus et operiet vultum
suum. Perfodit in tenebris domos si
cut in die condixerant sibi et igno
raverunt lucem. Si subito apparuerit
aurora arbitrantur umbram mortis.
et sic in tenebris quasi in luce am
bulant. Levis est super faciem aque.
maledicta sit pars eius in terra.
nec ambulet per viam vinearum. Ad ni
mium calorem transeat ab aquis nivi
um et usque ad inferos peccatum illius.
Obliviscatur eius misericordia. Dulcedo illius
vermis non sit in recordatione. Sed con
teratur quasi lignum infructuosum. Pavit
enim sterilem et que non parit et
vidue bene non fecit. Detraxit fortes
in fortitudine sua et cum steterit non
credet vite sue. Dedit ei deus locum
penitentie et ille abutitur eo in superbia.
Oculi autem eius sunt in viis illius.
Elevati sunt ad modicum et non sub
sistent et humiliabuntur sicut omnia et

auferentur et sicut summitates spicarum
conterentur. Quod si non est ita quis me
potest arguere esse mentitum et ponere
ante deum verba mea. Capitulum xxv.

Respondens autem baldach suites
dixit. Potestas et terror apud eum
est qui facit concordiam in sub
limibus suis. Numquid est numerus
militum eius et super quem non consur
get lumen illius. Numquid iustificari
potest homo comparatus deo aut ap
parere mundus natus de muliere. Ec
ce etiam luna non splendet et stelle non
sunt munde in conspectu eius. Quanto
magis homo putredo et filius ho
minis vermis. Capitulum xxvi.

Et respondens autem Job dixit.
Cuius adiutor es numquid imbecil
lis et sustentas brachium eius
qui non est fortis. Cui dedisti con
silium forsitan illi qui non habet sapi
entiam et prudentiam tuam ostendis
ti plurimam. Quem docere voluisti et
nonne eum qui fecit spiramentum.
Ecce gigantes gemunt sub aquis et
qui habitant cum eis. Nudus est in
fernus coram eo et nullum est operi
mentum perditioni. Qui extendit aqui
lonem super vacuum et appendit ter
ram super nichilum. Qui ligat aquas
in nubibus suis ut non erumpant
pariter deorsum. Qui tenet vultum
solii sui et expandit super illud nebulam suam
~~illum~~. Terminum circumdedit aquis usque
dum finiantur lux et tenebre. Colum
ne celi contremiscunt et pavent ad
nutum eius. In fortitudine illius re
pente maria congregata sunt et
prudentia eius percussit superbum. Spiritus
eius ornavit celos et obstetricante

manu eius eductus est coluber
tortuosus Ecce hec ex parte dicta sunt
viarum eius Et cum vix parvam
stillam sermonis eius audierimus
quis poterit tonitruum magnitu
dinis illius intueri Capitulum xxvii.

Vivit deus qui abstulit iudici
um meum addidit quoque iob assu
mens parabolam suam et di
xit et omnipotens qui ad amaritu
dinem adduxit animam meam Quia
donec superest alitus in me et spiritus
dei in naribus meis non loquentur
labia mea iniquitatem nec lingua me
a meditabitur mendacium Absit a
me ut iustos vos esse iudicem donec
deficiam non recedam ab innocentia
mea et iustificationem meam quam
cepi tenere non deseram neque enim repre
hendit me cor meum in omni vita
mea Sit ut impius inimicus me
us et adversarius meus quasi iniquus
Que est enim spes ypocrite si avare ra
piat et non liberet deus animam eius
Numquid clamorem eius audiet deus cum
venerit super illum angustia Aut poterit
in omnipotente delectari et invo
care deum in omni tempore Docebo vos per
manum dei que omnipotens habeat nec ab
scondam Ecce vos omnes nostis et
quid et sine causa vana loquimini
Hec est pars hominis impii apud deum et
hereditas violentorum quam ab omni
potente suscipient Si multiplicati
fuerint filii eius in gladio erunt
et nepotes eius non saturabuntur
pane Qui reliqui fuerint ex eo se
pelientur in interitu et vidue illius
non plorabunt Si comportaverit quasi
terram argentum et sicut lutum prepara
verit vestimenta preparavit quidem
sed iustus vestietur illis et argentum
innocens dividet Edificavit sicut
tinea domum suam et sicut custos
fecit umbraculum Dives cum dor
mierit nichil secum auferet aperiet
oculos suos et nichil inveniet
Apprehendet eum quasi aqua inopia
nocte opprimet eum tempestas Tol
let eum ventus urens et auferet
eum et velud turbo rapiet eum
de loco suo Emittet super eum et non
parcet de manu eius fugiens fu
giet Stringet super eum manus
suas et sibilabit super eum intuens
locum eius Capitulum xxviii.

Habet argentum venarum suarum
principia et auro locus est
in quo conflatur Ferrum
de terra tollitur et lapis solutus calo
re in es vertitur Tempus posuit te
nebris et universorum finem ipse con
siderat Lapidem quoque caliginis
et umbram mortis dividit torrens
a populo peregrinante eos quos oblitus
est pes egentis hominis et invios — invios
Terra de qua oriebatur panis in lo
co suo igne subversa est Locus saphi
ri lapides eius et glebe illius au
rum Semitam ignoravit avis nec
intuitus est eam oculus vulturis
Non calcaverunt eam filii institorum
nec pertransivit per eam leena Ad si
licem extendit manum suam sub
vertit a radicibus montes In petris
rivos excidit et omne pretiosum vidit
oculus eius Profunda quoque flu
viorum scrutatus est et abscondi
ta produxit in lucem Sapientia vero ubi
invenitur et quis est locus intelli

gentie Respicit homo precium eius nec
invenitur in terra suaviter viven-
tium Abissus dicit non est in me et
mare loquitur non est mecum Non
dabitur aurum obrizum pro ea nec appen
detur argentum in commutatione eius
non conferetur tinctis Indie coloribus
nec lapidi sardonico preciosissimo
vel saphiro Non adequabitur ei aurum
vel vitrum pro ea vasa aurea et excelsa (+ nec commutabuntur)
et eminentia nec commutabuntur (commemorabuntur) in com
paratione eius Trahitur autem sapientia
de occultis non adequabitur ei topa
zius de ethiopia nec tincture mun
dissime componetur Unde ergo sapi
entia venit et quis est locus intelli
gentie abscondita est ab oculis om
nium viventium volucres celi quoque
latet Perditio et mors dixerunt au
ribus nostris audivimus famam eius
Deus intelligit viam eius et ipse
novit locum illius Ipse enim fines mun
di intuetur et omnia que sub celo sunt
respicit Qui fecit ventis pondus
et aquas appendit in mensura Quando
ponebat pluviis legem et viam (pondus)
procellis sonantibus tunc vidit illam
et enarravit et preparavit et investi
gavit et dixit homini Ecce timor do
mini ipsa est sapientia et recedere a malo
intelligentia Capitulum xxix

Addidit quoque Job assumens
parabolam suam et dixit Quis
michi tribuat ut sim iuxta
menses pristinos secundum dies quibus
deus custodiebat me Quando splende
bat lucerna eius super caput meum et
ad lumen eius ambulabam in tenebris
Sicut fui in diebus adolescentie
mee quando secreto deus erat in taberna-
culo meo Quando erat omnipotens me
cum et in circuitu meo pueri mei Quando
lavabam pedes meos butyro et petra
fundebat michi rivos olei Quando procede
bam ad portam civitatis et in pla
tea parabant cathedram michi Videbant
me iuvenes et abscondebantur senes
assurgentes stabant Principes ces
sabant loqui et digitum superponebant
ori suo Vocem suam cohibe
bant duces et lingua eorum gutturi
suo adherebat Auris audiens bea
tificabat me et oculus videns testimonium
reddebat michi quod liberassem pauperem
vociferantem et pupillum cui non erat
adiutor Benedictio perituri super
me veniebat et cor vidue consola
tus sum Iustitia indutus sum et ves
tivit me sicut vestimento et diademate
iudicio meo Oculus fui ceco et
pes claudo pater eram pauperum et
causam quam nesciebam diligentissime
investigabam Conterebam molas in
iqui et de dentibus illius auferebam
predam Dicebamque in nidulo meo mo
riar et sicut palma multiplicabo di
es Radix mea aperta est secus aquas
et ros morabitur in messione mea
Gloria mea semper innovabitur et ar
cus meus in manu mea instaura
bitur Qui me audiebant + ad consili
um meum Verbis meis addere nichil au
debant et super illos stillabat eloqui
um meum Expectabant me sicut
pluviam et os suum aperiebant quasi
ad ymbrem serotinum Si quando ride
bam ad eos non credebant et lux vul
tus mei non cadebat in terram Si vo
luissem ire ad eos sedebam primus
Cumque sederem quasi rex circumstante

+ expectabant sententiam meam et intenti tacebant ad +

exercitu/ eram tamen merentium consolator
Nunc autem Capitulum xxx
Nunc deriderent me iuniores tempore
quorum non dignabar pa
tres ponere cum canibus gregis mei
Quorum virtus manuum erat pro
nichilo et vita ipsi putabantur in
digni Egestate et fame steriles qui
rodebant in solitudine squalen
tes et calamitate et miseria et man
debant herbas et arborum cortices
et radix iuniperorum erat cibus eorum
Qui de convallibus ista rapientes
cum singula reperissent ad ea cum cla
more currebant In desertis habita
bant torrentium et in cavernis terre
vel super glaream Qui inter huiusmo
di letabantur et esse sub sentibus deli
tias computabant filii stultorum et ig
nobilium et in terra penitus non paren
tes Nunc in eorum canticum versus sum
et factus sum eis proverbium Abhominan
tur me et longe fugiunt a me et
faciem conspuere non verentur Faretram
enim suam aperuit Et afflixit me et
frenum posuit in os meum Ad dexte
ram orientis calamitatis mee illi
co surrexerunt pedes meos subverterunt
et oppresserunt quasi fluctibus semitis
suis Dissipaverunt itinera mea insidia
ti sunt michi et prevaluerunt et non
fuit qui ferret auxilium Quasi rupto
muro et aperta ianua irruerunt super
me et ad meas miserias devoluti
sunt Redactus sum in nichilum abstu
lit quasi ventus desiderium meum
et velud nubes pertransiit salus mea
Nunc autem in me metipso marcescit
anima mea et possident me dies
afflictionis Nocte os meum perforatur

doloribus et qui me comedunt
non dormiunt In multitudine eorum
consumitur vestimentum meum et quasi
capitio tunice succinxerunt me Com
paratus sum luto et assimilatus fa
ville et cineri Clamabo ad te et non
exaudies me sto et non respicis
me Mutatus es michi in crudelem
et in duritia manus tue adversaris
michi Elevasti me et quasi super
ventum ponens elisisti me valide
Scio quia morti trades me ubi con
stituta domus est omni viventi
Verumptamen ad consumptionem eorum emit
tis manum tuam et si corruerint
ipse salvabis Flebam quondam super eo
qui afflictus erat et compatiebatur
anima mea pauperi Expectabam bona
et venerunt michi mala prestolabar
lucem et eruperunt tenebre Inte
riora mea efferbuerunt absque ulla requie
Preoccupaverunt me dies afflictionis Meren
s incedebam sine furore consurgens
in turba clamabam Frater fui draco
num et socius strutionum Cutis mea
denigrata est super me et ossa
mea aruerunt pre caumate Versa est
in luctum cythara mea et organum me
um in vocem flentium Pepigi fedus
cum oculis meis ut ne cogitarem
quidem de virgine Capitulum xxxi

Quam enim partem haberet deus in
me desuper et hereditatem omni
potens de excelsis Numquid
non perditio est iniquo et aliena
tio operantibus iniquitatem Nonne
ipse considerat vias meas et cunctos
gressus meos dinumerat Si ambu
lavi in vanitate et festinavit in dolo
pes meus appendat me in statera

iusta et sciat deus simplicitatem
meam Si declinauit gressus me
us de via et si secutus est oculus
meus cor meum et in manibus
meis adhesit macula Seram et a
lius comedat et progenies mea
eradicetur Si deceptum est cor me
um super muliere et si ad hostium
amici mei insidiatus sum sit ad
scortum alterius uxor mea et super illam in
curuentur alii hoc enim nefas est
et iniquitas maxima Ignis est
usque ad perdicionem deuorans et om
nia eradicans genimina Si con
tempsi subire iudicium cum seruo
meo et ancilla mea cum discep
tarent aduersum me Quid enim
faciam cum surrexerit ad iudican
dum deus et cum quesierit quid
respondebo illi Numquid non in utero
fecit me qui et illum operatus est et unus
formauit me in vulua unus Si ne
gaui quod volebant pauperibus et
oculos vidue expectare feci Si come
di buccellam meam solus et non
comedit pupillus ex ea quia ab in
fancia mea creuit mecum miseracio et de
utero matris mee egressa est mecum
Si despexi pereuntem eo quod non haberet
indumentum et absque operimento paupe
rem Si non benedixerunt mihi latera
eius et de velleribus ouium mearum
calefactus est Si leuaui super pupil
lum manum meam et cum viderem
me in porta superiorem superiorem Humerus me
us a iunctura sua cadat et bra
chium meum cum suis ossibus con
fringatur Semper enim quasi tumen
tes super me fluctus timui deum et
pondus eius ferre non potui Si

timui

putaui aurum robur meum et obri
zo dixi fiducia mea Si letatus sum
super multis diuiciis meis et quia
plurima reperit manus mea Si
vidi solem cum fulgeret et lunam
incedentem clare et letatum est in ab
scondito cor meum et osculatus sum
manum meam ore meo Que est iniqui
tas maxima et negacio contra deum al
tissimum Si gauisus sum ad ruinam
eius qui me oderat et exultaui quod
inuenisset eum malum Non enim dedi
ad peccandum guttur meum ut expe
terem maledicens animam eius
Si non dixerunt viri tabernaculi
mei quis det de carnibus eius ut sa
turemur foris non mansit peregrinus
hostium meum viatori patuit Si ab
scondi quasi homo peccatum meum et ce
laui in sinu meo iniquitatem meam
Si expaui ad multitudinem nimiam
et despectio propinquorum terruit me et
non magis tacui nec egressus sum
hostium Quis michi tribuat audito
rem ut desiderium meum omnipotens
audiat et librum scribat ipse qui iu
dicat ut in humero [illegible] meo portem
illum et circumdem illum quasi
coronam michi Per singulos gradus
meos pronunciabo illum et quasi prin
cipi offeram illum Si aduersum me
terra mea clamat et cum ipsa sulci
eius deflent Si fructum eius come
di absque pecunia et animam agri
colarum eius afflixi pro frumento ori
atur michi tribulus et pro ordeo spi
na Finita sunt verba Iob Omise
runt autem tres viri isti responde
re iob eo quod iustus sibi videretur cap
Et iratus indignatus xxxii

natusque helin filius barachiel bu
zites de cognatione ram iratus
est autem adversum iob quod iustum se esse
diceret coram deo Porro adversum
amicos eius indignatus est eo quod
non invenissent responsionem rationa
bilem sed tantummodo condempnassent iob
Igitur helin expectavit iob loquentem
eo quod seniores essent qui loque
bantur Cum autem vidisset quod tres res
pondere non potuissent iratus est
vehementer Respondensque helin filius
barachiel buzites dixit Iunior sum
tempore vos autem antiquiores idcirco
demisso capite veritus sum in
dicare vobis meam sententiam Sperabam
enim quod etas prolixior loqueretur et
annorum multitudo doceret sapientiam Sed
ut video spiritus est in hominibus
et inspiratio omnipotentis dat in
intelligentiam Non sunt longevi
sapientes nec senes intelligunt
iudicium Ideo dicam audite me et
ostendam vobis etiam ego meam
sententiam Expectavi enim sermones vestros
audivi prudentiam vestram donec
disceptaremini sermonibus et donec
putabam vos aliquid dicere con
siderabam Sed ut video non est qui
possit arguere iob et respondere ex vobis
sermonibus eius Ne forte dicatis
invenimus sapientiam deus proiecit eum
et non homo Nil locutus est mi
chi et ego non secundum sermones vestros
respondebo illi Extimuerunt
nec responderunt ultra abstulerunt
que a se eloquium Quoniam igitur expectavi et
non sunt locuti steterunt et non
responderunt ultra Respondebo et ego
partem meam et ostendam scientiam meam

plenus sum enim sermonibus et coar
tat me spiritus uteri mei En venter me
us quasi mustum absque spiraculo quod
lagunculas novas disrumpit Loquar
et respirabo paululum aperiam labia
mea et respondebo Non accipiam
personam viri et deum homini non ade
quabo Nescio enim quamdiu subsistam
et si post modicum tollat me factor
meus Audi ergo iob eloquia mea
et omnes sermones meos ausculta

Ecce aperui os meum xxxiii cap
loquatur lingua mea in fau
cibus meis Simplici corde
meo sermones mei et sententiam meam
labia mea pura loquentur Spiritus di
fecit me et spiraculum omnipotentis
vivificavit me Si potes respon
de michi et adversum faciem meam con
siste Ecce sicut et me te fecit
deus et de eodem luto ego quoque
formatus sum Verumtamen miracu
lum meum non te terreat et eloquentia
mea non sit tibi gravis Dixisti
ergo in auribus meis et vocem verbo
rum tuorum audivi Mundus sum ego et
absque vicio manus mee delicto et
immaculatus et non est iniquitas
in me Quia querelas in me repperit
ideo arbitratus est me inimicum
sibi Posuit in nervo pedem meum pe
des meos custodivit omnes semi
tas meas Hoc est ergo in quo non es
iustificatus Respondebo tibi quia
maior sit deus homine Adversus eum
contendis quod non ad omnia verba res
ponderit tibi Semel loquitur deus
et secundo id ipsum non repetit Per som
nium in visione nocturna quando irruit
sopor super homines et dormiunt in

lectulo. Tunc aperit aures virorum
et erudiens eos instruit discipli
na ut avertat hominem ab hiis que
fecit et liberet eum a superbia. Eru
ens animam eius a corruptione et
vitam illius ut non transeat in gla
dium. Increpat quoque per dolorem in lec
tulo et omnia ossa eius marcescere
facit. Abhominabilis fit ei in vita sua
panis et anime illius cibus ante
desiderabilis. Tabescet caro eius
et ossa que tecta fuerant nudabuntur.
Appropinquabit corruptioni anima eius
et vita illius mortiferis. Si fuerit
pro eo angelus loquens unus de mi
libus et annunciet ... hominis equita
tem deprecabitur eum et dicet libera eum
ut non descendat in corruptionem
inveni in quo propitier ei. Consump
ta est caro eius a suppliciis revertatur
ad dies adolescentie sue. Deprecabitur deum et
placabilis ei erit et videbit faciem
eius in iubilo et reddet homini ius
ticiam suam. Respiciet homines et di
cet peccavi et vere deliqui et ut eram
dignus non recepi. Liberabit ani
mam suam ne pergeret in interitum
sed vivens lucem videret. Ecce hec omnia
operatur deus tribus vicibus per sin
gulos ut revocet animas eorum a cor
ruptione et illuminet luce viventium.
Attende iob et audi me et tace dum
ego loquor. Si autem habes quod lo
quaris responde michi et loquere.
Volo enim te apparere iustum. Quod
si non habes audi me tace et doce
bo te sapientiam. Capitulum xxxiiii.
Pronuncians itaque heliu etiam hec lo
cutus est. Audite sapientes
verba mea et eruditi aus
cultate me. Auris enim verba pro
bat et guttur escas gustu diiudi
cat. Iudicium eligamus nobis et
inter nos videamus quid sit melius.
Quia dixit iob iustus sum et deus
subvertit iudicium meum. In iudicando
enim me mendacium est et violen
ta sagitta mea absque ullo peccato. Quis
est vir ut est iob qui bibit subsa
nacionem quasi aquam. Qui graditur
cum operantibus iniquitatem et ambu
lat cum viris impiis. Dixit enim
non placebit vir deo eciam si cucur
rerit cum eo. Ideo viri cordati
audite me. Absit a deo impietas et ab
omnipotente iniquitas. Opus enim
hominis reddet ei et iuxta vias sin
gulorum restituet eis. Vere enim deus
non condempnabit frustra nec omni
potens subvertet iudicium. Quem constitu
it alium super terram aut quem posuit
super orbem quem fabricatus est. Si
direxerit ad eum cor suum spiritum illius
et flatum ad se trahet. Deficiet omnis
caro simul et omnis homo in cinerem
revertetur. Si habes ergo intellectum
audi quod dicitur et ausculta vocem elo
quii mei. Numquid qui non amat iudicium
sanari potest et quomodo tu eum qui
iustus est in tantum condempnas
qui dicit regi apostata et vocat
duces impios. Qui non accipit
personas principum nec cognovit ty
rannum cum disceptaret contra pauperem.
Opus enim manuum eius sunt
universi. Subito morientur et in me
dia nocte turbabuntur populi et pertrans
ibunt et auferent violentum absque
manu. Oculi enim eius super vi
as hominum et omnes gressus eorum

considerat Non sunt tenebre et
non est umbra mortis ut abscondantur ibi qui operantur iniquitatem
Neque enim ultra in hominis potestate est ut veniat ad deum in iudicium Conteret multos et innumerabiles et stare faciet alios pro eis Novit
enim opera eorum et idcirco inducet noctem et conterentur Quasi impios
percussit eos in loco videntium qui quasi de industria recesserunt ab eo et
omnes vias eius intelligere noluerunt
ut pervenire facerent ad eum clamorem
egeni et audiret vocem pauperum
Ipso enim concedente pacem quis
est qui condempnet ex quo absconderit vultum suum quis est qui contempletur eum et super gentem
et super omnes homines Qui regnare
facit hominem ypocritam propter peccata populi Quia ergo locutus sum ad
deum te quoque non prohibeo Si erravi tu me doce si iniquitatem locutus
sum ultra non addam Numquid a te
deus expetit eam quia displicuit tibi Tu enim cepisti loqui et non
ego quod si quid nosti melius loquere
Viri intelligentes loquantur
michi et vir sapiens audiat me
Job autem stulte locutus est et verba
illius non sonant disciplinam Pater mi probetur iob usque ad finem
ne desinas ab homine iniquitatis
qui addidit super peccata sua blasphemiam inter nos interim constringatur
et tunc ad iudicium provocet sermonibus suis deum Igitur helui hec
rursum locutus est Ca. xxxv.

Numquid equa tibi videtur tua
cogitatio ut diceres iustior
deo sum Dixisti enim non tibi placet quod rectum est vel quid tibi proderit
si ego peccavero Itaque ego respondebo sermonibus tuis et amicis
tuis tecum Suspice celum et intuere
et contemplare ethera quod altior te sit
Si peccaveris quid ei nocebis et si multiplicate fuerint iniquitates tue quid
facies contra eum Porro si iuste egeris quid donabis ei aut quid de
manu tua accipiet Homini qui similis tui est nocebit impietas
tua et filium hominis adiuvabit iusticia tua Propter multitudinem calumpniatorum clamabunt et eiulabunt propter vim
brachii tyrannorum et non dixit
ubi est deus qui fecit me qui dedit
carmina in nocte Qui docet nos super iumenta terre et super volucres celi erudit nos Ibi clamabunt et non exaudiet propter superbiam malorum Non
ergo frustra audiet deus et omnipotens singulorum causas intuebitur
Etiam cum dixeris non considerat
iudicare coram eo et expecta eum
Nunc ergo non infert furorem suum
nec ulciscitur scelus valde Ergo
frustra iob aperit os suum et absque
sciencia verba multiplicat Capitulum

Addens quoque heliud xxxvi
hec locutus est Sustine me
paululum et indicabo tibi Adhuc enim habeo quod pro deo loquar Repetam scientiam meam a principio et
~~operatorem~~ meum probabo iustum Vere enim absque mendacio sermones mei et perfecta scientia probabitur tibi Deus potentes
non abicit cum ipse sit potens Sed non
salvat impios et iudicium pauperibus tribuit Non aufert a iusto oculos

los suos et reges in solio collocat
in perpetuum et illi hic eriguntur Et
si fuerint in catenis et vinciantur
funibus paupertatis indicabit eis
opera eorum et scelera eorum quia vi
olenti fuerunt revelabit quoque aurem
eorum ut corripiat et loquitur ut re
vertantur ab iniquitate Si audierint et
observaverint complebunt dies suos
in bono et annos suos in gloria
Si autem non audierint transibunt per
gladium et consumentur in stulticia Si-
mulatores et callidi provocant iram
dei neque clamabunt cum vincti fuerint
Morientur in tempestate anima eorum
et vita eorum inter effeminatos Eri
piet pauperem de angustia sua et
revelabit de tribulacione aurem eius
Igitur salvabit te de ore angusto latis
sime et non habentis fundamentum subter
se Requies autem mense tue erit
plena pinguedine Causa tua quasi im
pii iudicata est causam iudiciumque re
cipies homo Non te ergo super
et ira ut aliquem opprimas nec
multitudo donorum inclinet te De
pone magnitudinem tuam absque tribu
lacione et omnes robustos fortitudine
Non protrahas noctem ut ascendant
populi pro eis Cave ne declines ad iniqui
tatem hanc enim cepisti sequi post
miseriam Ecce deus excelsus in forti
tudine sua et nullus ei similis
in legislatoribus Quis poterit scru
tari vias eius aut quis ei dicere
potest operatus es iniquitatem Memento
quod ignores opus eius de quo cecine
runt viri Omnes homines vident
eum et unusquisque intuetur procul
Ecce deus magnus vincens sciam

nostram numerus annorum eius inextima
bilis Qui aufert stillas pluvie et ef
fundit ymbres ad instar gurgitum
Qui de nubibus fluunt que pretexe
runt cuncta desuper Si voluerit ex
tendere nubes quasi tentorium suum
et fulgurare lumine suo desuper car
dines quoque maris operiet Per hec
enim iudicat populos et dat escas mul
tis mortalibus In manibus abscon
dit lucem et precipit ei ut rursus ad
veniat Annunciat de ea amico suo
quod possessio eius sit et ad eam de pos
sit ascendere Capitulum xxxvii

Super hoc expavit cor meum et
emotum est de loco suo Au
dite audicionem in terrore vo
cis eius et sonum de ore illius pro
cedente Subter omnes celos ipse consi
derat et lumen illius super terminos
terre post eum rugiet sonitus
tonabit voce magnitudinis sue
et non investigabitur cum audita fuerit
vox eius Tonabit deus in voce
sua mirabiliter qui facit mag
na et inscrutabilia Qui precipit nivi
ut descendat in terram et hyemis
pluviis et ymbri fortitudinis
sue Qui in manu omnium homi
num signat ut noverint singuli opera
sua Ingredietur bestia latibulum
et in antro suo morabitur Ab interio
ribus egredietur tempestas et ab arc
turo frigus Flante deo concrescit ge
lu et rursum latissime funduntur
aque Frumentum desiderat nubes et
nubes spargunt lumen suum Que lus
trant per circuitum quocumque eas volun
tas gubernantis duxerit ad omne quod pre
ceperit illis super faciem orbis terrarum sive

In una tribu sive in terra sua sive
in quocumque loco misericordie sue eas ius
serit inveniri Ausculta hec iob et
sta et considera mirabilia dei Nu
quid scis quando preceperit deus pluvi
is ut ostenderent lucem nubium eius
Numquid nosti semitas nubium mag
nas et perfectas scientias Nonne
vestimenta tua calida sunt cum per
flata fuerit terra austro Tu forsitan
cum eo fabricatus es celos
qui solidissimi quasi ere fusi sunt
Ostende nobis quid dicamus il
li nos quippe involvimur tenebris
Quis narrabit ei que loquor etiam
si locutus fuerit homo devo
rabitur At nunc non vident lucem
subito aer cogetur in nubes et ventus
transiens fugabit eas ab aquilone
aurum venit et ad deum formidolosa
laudatio Digne eum invenire
non possumus magnus est enim
fortitudine et iudicio et iustitia enarrari
non potest Ideo timebunt eum viri
et non audebunt contemplari omnes
qui sibi videntur esse sapientes

Respondens Cap. xxxviii.
autem dominus job de turbi
ne dixit Quis est iste in
volvens sententias sermonibus imperi
tis Accinge sicut vir lumbos tu
os interrogabo te et responde
michi ubi eras quando ponebam fun
damenta terre Indica michi si habes
intelligentiam Quis posuit men
suras eius si nosti vel quis teten
dit super eam lineam super quo bases
illius solidate sunt aut quis
dimisit lapidem angularem eius
Cum me laudarent simul astra
matutina et iubilarent omnes
filii dei Quis conclusit hostiis
mare quando erumpebat quasi de vulva
procedens Cum ponerem nubem
vestimentum eius et caligine quasi
pannis infancie obvolverem Cir
cumdedi illud terminis meis et po
sui vectem et hostia et dixi usque huc
venies et non procedes amplius
et hic confringes tumentes fluctus
tuos Numquid post ortum tuum pre
cepisti diluculo et ostendisti au
rore locum suum et tenuisti con
cutiens extrema terre et excussi
sti impios ex ea Restituetur ut lutum
signaculum et stabit sicut vesti
mentum Auferetur ab impiis lux su
a et brachium excelsum confringetur
Numquid ingressus es profunda
maris et in novissimis abissi de
ambulasti Numquid aperte sunt tibi
porte mortis et hostia tenebro
sa vidisti Numquid considerasti la
titudinem terre Indica michi si no
sti omnia in qua via habitet lux
et tenebrarum quis locus sit ut
ducas unumquodque ad terminos suos
et intelligas semitas eius Scie
bas tunc quod nasciturus esses et
numerum dierum tuorum noveras Nu
quid ingressus es thezauros
nivis aut thezauros grandinis
inspexisti que preparavi in tempus
hostis et in diem pugne et belli Per
quam viam spargitur lux Di
viditur estus super terram Quis
dedit vehementissimo ymbri cur
sum et viam sonantis tonitrui
ut plueret super terram absque homine
in deserto ubi nullus mortalium commo-

ratum ut impleret inviam et deso
latam et produceret herbas virentes
Quis est pluvie pater vel quis ge
nuit stillas roris De cuius utero
egressa est glacies et gelu de celo
quis genuit In similitudinem lapi
dis aque durantur et superficies
abyssi constringitur Numquid coniungere
valebis micantes stellas pliades
aut gyrum arcturi poteris dissipa
re Numquid producis luciferum in tem
pore et vesperum super filios terre con
surgere facis Numquid nosti ordinem
celi et pones rationem eius in terra
Numquid elevabis in nebula vocem
tuam et impetus aquarum operiet
te Numquid mittes fulgora et ibunt
et revertentia dicent tibi adsumus
Quis posuit in visceribus hominis
sapientiam vel quis dedit gallo in
telligentiam Quis enarravit ce
lorum rationem et concentum celi quis dor
mire faciet Quando fundabatur pul
vis in terra et glebe compingebantur
Numquid capies leene predam et ani
mam catulorum eius implebis quando cu
bant in antris et in specubus insidi
antur Quis preparat corvo escam suam
quando pulli eius ad deum clamant
vagientes eo quod non habeant cibos

Numquid nosti Cap. XXXIX.
tempus partus ibicum in
petris vel parturientes cervas
observasti Dinumerasti menses concep
tus earum et scisti tempus partus
earum Incurvantur ad fetum et pari
unt et rugitus emittunt Separantur
filii earum pergunt ad pastum egre
diuntur et non revertuntur ad eas Quis
dimisit onagrum liberum et vincula
eius quis solvit Cui dedi in solitu
dine domum et tabernacula eius in
terra salsuginis Contempnit multi
tudinem civitatis clamorem exactoris
non audit Circumspicit montes
pascue sue et virentia queque per
quirit Numquid volet rinoceros ser
vire tibi aut morabitur ad presepe tuum
Numquid alligabis rinocerota ad
arandum loro tuo aut confringet
glebas vallium post te Numquid fidu
ciam habebis in magna fortitudine
eius et derelinques ei labores tuos
Numquid credes ei quod reddat semen
tem et aream tuam congreget Penna
strutionis similis est pennis he
rodii et accipitris Quando derelinquit
in terra ova sua Tu forsitan in
pulvere calefacies ea Obliviscitur
quod pes conculcet ea aut bestie agri
conterant Duratur ad filios suos quasi
non sint sui Frustra laboravit
nullo timore cogente Privavit enim
deus eam sapientia nec dedit illi in
telligentiam Cum tempus fuerit in altum
alas erigit deridet equum et as
censorem eius Numquid prebebis equo for
titudinem aut circumdabis collo eius
hinnitum Numquid suscitabis eum quasi
locustas Gloria narium eius terror
Terram ungula fodit exultat au
dacter in occursum pergit armatis Con
tempnit pavorem nec cedit gladio
Super ipsum sonabit pharetra vibra
bit hasta et clipeus Fervens
et fremens sorbet terram nec repu
tat tube sonare clangorem Ubi au
dierit buccinam dicit vah procul odo
ratur bellum exhortationem ducum et
ululatum exercitus Numquid per sapientiam

et in arduis

tuam plumescit accipiter expan
dens alas suas ad austrum aut ad pre
ceptum tuum elevabitur aquila ~~emarcus~~
ponet nidum suum In petris manet
et in preruptis silicibus commoratur
atque in accessis rupibus Inde contem
platur escam et de longe oculi eius
prospiciunt Pulli eius lambent san
guinem et ubicumque cadaver fuerit sta
tim adest Et adiecit dominus et locu
tus est ad iob Numquid qui contendit
~~cum~~ cum deo tam facile conquies
cit Utique qui arguit deum debet res
pondere ei Respondens autem iob domino
dixit Qui leviter locutus sum respon
dere quid possum Manum meam po
nam super os meum Unum locutus sum
quod utinam non dixissem et alterum quibus
ultra nihil addam Cap. ~~xxxix~~ xl.

Respondens autem dominus iob
de turbine ait Accinge sic
ut vir lumbos tuos et interroga
michi interrogabo te Numquid ir
ritum facies iudicium meum et con
dempnabis me ut iustificeris Et
si habes brachium sicut deus et si vo
ce simili tonas Circumda tibi deco
rem et in sublime erigere esto glori
osus et speciosis indue vestibus Dis
perge superbos et confunde eos et con
tere impios in loco suo Absconde
eos in pulvere simul et facies eorum
demerge in foveam et ego confite
bor quod salvare te possit dextera
tua Ecce behemoth quem feci tecum
fenum quasi bos comedet fortitudo
eius in lumbis eius et virtus illius
in umbilico ventris eius Constrin
git caudam suam quasi cedrum nervi
testiculorum eius perplexi sunt ossa
eius velut fistule eris cartila
go illius quasi lamine ferree Ipse
principium est viarum dei qui fecit
eum applicabit gladium eius Huic
montes herbas ferunt omnes bestie
agri ludent ibi Sub umbra dormit
~~et~~ in secreto calami et locis ~~hume~~ humentibus
tibus protegunt umbre umbram
eius circumdabunt eum salices tor
rentis Ecce absorbebit fluvium et
non mirabitur habet fiduciam quod
influat iordanis in os eius In
oculis eius quasi hamo capiet
eum in sudibus perforabit nares
eius An extrahere poteris leviathan
hamo et fune ligabis linguam eius
Numquid pones circulum in ~~[illegible]~~ eius in naribus
et armilla perforabis maxillam
eius Numquid multiplicabit ad te
preces aut loquetur tibi mollia Num
quid feriet tecum pactum et accipies
eum servum sempiternum Numquid illu
des ei quasi avi aut ligabis eum
ancillis tuis Concident eum ami
ci et divident eum negociatores Num
quid implebis sagenas pelle eius
et gurgustium piscium capite illius
Pone super eum manum tuam me
mento belli nec ultra addas lo
qui Ecce spes eius frustrabitur eum
et videntibus cunctis precipitabitur

Non quasi crudelis Cap. xli ~~xxxx~~
suscitabo eum quis
enim potest resistere vultui
meo Quis ante dedit michi ut
reddam ei Omnia que sub celo sunt
mea sunt Non parcam ei verbis
potentibus et ad deprecandum com
positis Quis revelabit faciem
indumenti eius et in medium oris

eius quis intrabit Portas vultus
eius quis aperiet et per gyrum den
tium eius formido corpus illius
quasi scuta fusilia et compactum
squamis se prementibus una
uni coniungitur et nec spiraculum
quidem incedit per eas una alteri
adherebit et tenentes se nequaquam
separabuntur Sternutatio eius splen
dor ignis et oculi eius ut palpe
bre diluculi De ore eius lampa
des procedunt sicut tede ignis
accense de naribus eius proce
dit fumus sicut olle succense
atque ferventis Alitus eius pru
nas ardere facit et flamma de ore
eius egreditur In collo eius mo
rabitur fortitudo faciem illius pre
cedit egestas membra carnium
eius coherentia sibi mittet contra
eum fulmina et ad locum alium non
ferentur Cor eius indurabitur quasi
lapis et stringetur quasi mallea
toris incus Cum sublatus fuerit
timebunt angeli et territi purga
buntur Cum apprehenderit eum gla
dius subsistere non poterit neque
hasta neque thorax Reputabit enim
quasi paleas ferrum et quasi lignum
putridum es Non fugabit eum
vir sagittarius in stipulam versi sunt
ei lapides funde Quasi stipu
lam estimabit malleum et deri
debit vibrantem hastam Sub ipso
erunt radii solis et sternet sibi
aurum quasi lutum Fervescere faciet
et quasi ollam profundum maris et
ponet quasi cum unguenta bul
liunt Post eum lucebit semita
estimabit abyssum quasi senescentem

fulmina

Non est super terram potestas que com
paretur ei qui factus est ut nullum
timeret Omne sublime videt ipse est
rex super universos filios superbie

R espondens Cap. [illegible] xlij
autem Job domino dixit Scio
quia omnia potes et nulla
te latet cogitatio Quis est iste qui
celat consilium absque sciencia Ideo
insipienter locutus sum et que ul
tra modum excederent scientiam meam
audi et ego loquar interrogabo te
et respondebis michi Auditu au
ris audivi te Nunc autem oculus me
us videt te Idcirco ipse me repre
hendo et ago penitentiam in favilla et
cinere Postquam autem locutus est dominus
verba hec ad Job dixit ad Heliphaz
Themanites Iratus est furor meus
in te et in duos amicos tuos quia
non estis locuti coram me rectum
sicut servus meus Job Sumite ergo
vobis septem tauros et septem
arietes et ite ad servum meum Job et
offerte holocaustum pro vobis Job autem
servus meus orabit pro vobis faciem
eius suscipiam ut non vobis impu
tetur insipientia Neque enim locuti
estis ad me recta sicut servus me
us Job Abierunt ergo Heliphaz The
manites et Baldath Suites et Sophar
Naamatites et fecerunt sicut locutus
fuerat ad eos dominus et suscepit dominus
faciem Job Dominus quoque conversus
est ad penitentiam Job cum oraret ille
pro amicis suis Et addidit dominus
omnia quecumque fuerant Job duplicia
Venerunt autem ad eum omnes fratres
sui et universe sorores sue et cuncti
qui noverant eum prius et comede

extende

runt cum eo panem in domo sua
et moverunt super eum caput. et
consolati sunt eum super omni ma
lo quod intulerat dominus super eum. et
dederunt ei unusquisque ovem unam
f. auream — et inaurem [illegible]. Dominus autem benedix
novissimis Iob magis quam prin
cipio eius. Et facta sunt ei xiiii
milia ovium et sex milia camelo
rum et mille iuga boum et mil
le asine. Et fuerunt ei septem filii
et filie tres et vocavit nomen uni
us diem et nomen secunde cassia et
nomen tercie cornus tibie. Non sunt
autem invente mulieres speciose sic
filie Iob in universa patria(?). Deditque eis
pater suus hereditatem inter fratres eorum.
[flagella]
Vixit autem Iob post hec c xl annis
et vidit filios suos et filios filiorum
suorum usque ad quartam generationem et
mortuus est senex et plenus dierum.

Explicit liber Iob Secuntur pa
rabole Salomonis

615

VI

Serenissimo principi et domino domino Cunrado domino meo graciosissimo p[illegible] [illegible] dei gracia Ep(iscop)us et Cardinalis [illegible]

616

26

VI

[illegible] iste [illegible] dome n Tare Tare

[illegible]

VII

[illegible]

Liber generationis